Salgótarján Megyei Jogú Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiája 2021-2027

Egyeztetési munkaváltozat

2022. január

Megrendelő: Salgótarján MJV Önkormányzata

<u>Készítette:</u>

MEGÉRTI Kft.

MEGÉRTI
Magyar Energetikai Gazdaságtervező és Értékelő Tanácsadó Iroda Kft.

Projektvezető: dr. Kukely György

Salgótarján Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési Iroda

(Gregus Péter, Molnár Péter, Parádi-Ózsvárth Vivien Fatime)

Tartalom

BEVEZETÉS 13

I PARTNERSÉGI FOLYAMAT ISMERTETÉSE 14

I.1 A partnerségi folyamat ismertetése az FVS tervezés időszakára vonatkozóan 14

I.1.1 Partnerek definiálása 14

I.1.2 Partnerségi akciók és azok tartalma 19

I.1.3 Partnerségi akciók ütemezése a tervezési folyamatban 20

II HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ 21

II.1 Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok 21

II.2 A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata 25

II.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata 29

II.3.1 Magyarország Területrendezési Terve 29

II.3.2 Megyei Területrendezési Terv 31

II.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek Salgótarján fejlesztését befolyásoló megállapításai 34

II.5 Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása 35

II.5.1 A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai 35

II.5.2 Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések 37

II.6 A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata 37

II.6.1 A hatályban lévő településrendezési eszközök 37

II.6.2 A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek 38

II.7 A település társadalma 38

II.7.1 Népesség, népmozgalom 38

II.7.2 Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok 41

II.7.3 Települési identitást erősítő tényezők 43

II.8 A település humán infrastruktúrája 44

II.8.1 Humán közszolgáltatások 44

II.8.2 Esélyegyenlőség biztosítása 50

II.9 A település gazdasága 50

II.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre 50

II.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői 52

II.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése 55

II.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők 56

II.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok 58

II.10 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere 59

II.10.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program ... 59
II.10.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége ... 61
II.10.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység ... 62
II.10.4 Foglalkoztatáspolitika ... 63
II.10.5 Lakás- és helyiséggazdálkodás ... 63
II.10.6 Intézményfenntartás ... 64
II.10.7 Energiagazdálkodás ... 65
II.11 Településüzemeltetési szolgáltatások ... 65
II.12 A táji és természeti adottságok vizsgálata ... 67
II.12.1 Természeti adottságok ... 67
II.12.2 Tájhasználat, tájszerkezet ... 69
II.12.3 Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek ... 70
II.12.4 Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése ... 73
II.13 Zöldfelületi rendszer vizsgálata, a zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái ... 74
II.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei ... 74
II.13.2 A zöldfelületi ellátottság értékelése, konfliktusai és problémái ... 77
II.14 Az épített környezet vizsgálata ... 77
II.14.1 Területfelhasználás vizsgálata ... 77
II.14.2 A telekstruktúra vizsgálata ... 81
II.14.3 Önkormányzati tulajdonkataszter ... 82
II.14.4 Az építmények vizsgálata ... 82
II.14.5 Az épített környezet értékei ... 83
II.14.6 Az épített környezet konfliktusai, problémái ... 90
II.15 Közlekedés ... 91
II.15.1 Járműállomány ... 91
II.15.2 Közúthálózati infrastruktúra és forgalom ... 92
II.15.3 Közösségi közlekedési hálózatok ... 96
II.15.4 Kerékpáros és gyalogos közlekedés ... 101
II.15.5 Parkolás ... 102
II.15.6 Balesetek ... 102
II.15.7 Digitális megoldások ... 103
II.16 Közművesítés ... 103
II.16.1 Víziközművek ... 103
II.16.2 Energiaközművek ... 106
II.16.3 Elektronikus hírközlés ... 108
II.16.4 Digitális megoldások ... 109
II.17 Környezetvédelem (és településüzemeltetés) ... 109

II.17.1 Talaj ... 109
II.17.2 Felszíni vizek ... 112
II.17.3 Felszín alatti vizek ... 114
II.17.4 Levegőtisztaság ... 116
II.17.5 Zaj- és rezgésterhelés ... 116
II.17.6 Hulladékkezelés ... 117
II.17.7 Vizuális környezetterhelés ... 118
II.17.8 Árvízvédelem ... 118
II.17.9 Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák ... 119
II.18 Katasztrófavédelem ... 120
II.18.1 Építésföldtani korlátok ... 120
II.18.2 Vízrajzi veszélyeztetettség ... 122
II.19 Ásványi nyersanyaglelőhely ... 123
II.20 Városi klíma ... 124
III TERÜLETI LEHATÁROLÁS ... 128
III.1 Salgótarján várostérsége ... 128
III.2 Funkcionális várostérségek ... 128
III.2.1 Közigazgatás ... 128
III.2.2 Közszolgáltatások ... 128
III.2.3 Egyéb szolgáltatások ... 129
III.2.4 Foglalkoztatás ... 129
IV HELYZETÉRTÉKELÉS, SZINTÉZIS ... 131
IV.1 Prosperáló város ... 131
IV.1.1 Mit jelent a prosperáló város? ... 131
IV.1.2 Prosperáló város – szintézis ... 131
IV.2 Zöldülő város ... 133
IV.2.1 Mit jelent a zöldülő város? ... 133
IV.2.2 Zöldülő város - szintézis ... 134
IV.3 Digitális város ... 136
IV.3.1 Mit jelent a digitális város ... 136
IV.3.2 Digitális város - szintézis ... 137
IV.4 Megtartó város ... 139
IV.4.1 Mit jelent a megtartó város? ... 139
IV.4.2 Megtartó város - szintézis ... 140
IV.5 Kiszolgáló város ... 141
IV.5.1 Mit jelent a kiszolgáló város? ... 141
IV.5.2 Kiszolgáló város - szintézis ... 141

V A VÁROS IRÁNYÍTÁSI ÉS MŰKÖDÉSI MODELLJE ... 146
V.1 Irányítási modell ... 146
V.1.1 Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata működése ... 146
V.1.2 Salgótarján Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal működése ... 148
V.1.3 Az irányítási modell működésének értékelése ... 149
V.2 Működési modell ... 150
V.2.1 Városi szolgáltatásokat biztosító szervezetek ... 150
V.2.2 Város működési modelljének értékelése ... 153
V.3 Várostérségi koordináció ... 153
VI KOCKÁZATOK ÉS LEHETŐSÉGEK ÉRTÉKELÉSE ... 155
VI.1 Prosperáló város ... 155
VI.2 Zöldülő város ... 156
VI.3 Digitális város ... 157
VI.4 Megtartó város ... 158
VI.5 Kiszolgáló város ... 159
VII STRATÉGIAI MUNKARÉSZ ... 160
VII.1 Forgatókönyv elemzés ... 160
VII.2 Jövőkép ... 171
VII.3 A stratégia célrendszere ... 173
VII.3.1 A részcélok és a tervezési dimenziók összefüggése városi szinten ... 177
VII.3.2 A részcélok várostérségi leképeződés ... 180
VII.3.3 A részcélok városrészi leképeződése ... 183
VII.4 A reziliens város a stratégiai célrendszerben ... 186
VII.4.1 Prosperáló város ... 187
VII.4.2 Zöldülő város ... 188
VII.4.3 Digitális város ... 189
VII.4.4 Megtartó város ... 191
VII.4.5 Kiszolgáló város ... 193
VII.5 A stratégia összhangja más stratégiákkal ... 195
VII.5.1 Illeszkedés az Európai Unió 2021-2027-es időszakra szóló stratégiájához ... 195
VII.5.2 lleszkedés a nemzeti stratégiákhoz ... 196
VII.5.3 Illeszkedés Nógrád Megye Területfejlesztési Programjához ... 200
VII.5.4 Illeszkedés a városi ágazati programokkal, stratégiákkal ... 202
VIII . Monitoring, kontrolling, indikátorok ... 205
VIII.1 FVS monitoring rendszere, nyomon követés a tervezés és végrehajtás során ... 205
VIII.2 Az FVS-hez kapcsolódó indikátorok és azok mérési módszertana ... 207
VIII.3 A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének helyi módszertana ... 212

IX Az irányítási és működési modell 213
IX.1 A városirányítási modell indokolt módosításai 213
IX.1.1 Az átfogó városirányítási rendszer változásai 213
IX.1.2 A térségi koordináció mechanizmusainak változásai 216
IX.1.3 Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában 216
IX.2 A városi működési modellt érintő tervezett változtatások 219
X Cselekvési terv 220
X.1 Intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése 220
X.2 Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása 238
X.3 . Városi szintű beavatkozási területek részletezése 240
X.3.1 Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások 240
10.3.2. Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások 251
X.3.2 Stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések) 266
X.4 Várostérségi szintű beavatkozási területek részletezése 271
X.4.1 Stratégiai célkitűzésekkel rendelkező térségi bevonással megvalósítható egyedi projektek 271
X.4.2 Átfogó stratégiai megalapozottságú térségi keretrendszerek (térségi hálózatos, vonalas fejlesztések, nem materiális hálózatos fejlesztések) 288
X.5 Stratégia együttműködési menetrendek (zöld és digitális átállást elősegítő célok és intézkedések, opcionálisan innovációs menetrend) 290
X.5.1 Zöld átállás menetrend 290
X.5.2 Digitális átállás menetrend 317
XI Finanszírozási terv 326
XI.1 Elérhető és bevonható források számbavétele 326
XI.1.1 Aktorok, meghatározó szereplők 326
XI.1.2 Kitekintés 327
XI.1.3 Egyéb kötöttségek és lehetőségek 329
XI.2 Az üzleti modell bemutatása 329
XI.2.1 Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése dimenziónként összegezve 330
XI.2.2 A finanszírozási terv összefoglalója 333
XI.3 Fenntartható üzemeltetés 333
XI.4 Finanszírozási terv beavatkozásonként 334
XII MELLÉKLET - ANTISZEGREGÁCIÓS TERV 345
XII.1 Helyzetelemzés és értékelés 345
XII.1.1 A szegregáció társadalmi jelenségeinek horizontális elemzése – a változások értékelés 351

XII.1.2 A szegregáció területi vonatkozásai (szegregátumok) – a változások értékelése..... 352
XII.2 Antiszegregációs terv 360
XII.2.1 Antiszegregációs fejlesztési célok és beavatkozási javaslatok 360
XII.2.2 A szociális városrehabilitáció akcióterületének meghatározása és a választás indoklása 362
XII.2.3 A beavatkozások ütemezése 363
XII.2.4 Az antiszegregációs terv pénzügyi terve 365
XIII MELLÉKLET – KÉRDŐÍVEK KIÉRTÉKELÉSE 366
XIII.1 Lakossági felmérés 366
XIII.1.1 A lekérdezés 366
XIII.1.2 reprezentativitás 366
XIII.1.3 A kérdőívek kiértékelése 367
XIII.2 Intézményi/szervezeti felmérés 372
XIII.2.1 A lekérdezés 372
XIII.2.2 A kérdőívek kiértékelése 372
XIII.3 A lakossági kérdőív sablonja 375
XIII.4 A lakossági kérdőív egyes kérdéseire adott válaszok részletes ismertetése 390
XIII.4.1 Alapadatok 390
XIII.4.2 Megtartó város 393
XIII.4.3 Digitális város 406
XIII.4.4 Kiszolgáló város/zöldülő város 412
XIII.4.5 Prosperáló város 415
XIII.4.6 Fejlesztéspolitikai kérdések 416
XIII.5 Az intézményi/szervezeti kérdőív sablonja 436
XIV MELLÉKLET - A területfelhasználás rendszere 441
XV MELLÉKLET - A városrészek jellemzése 447
XV.1 1. városrész: Somoskő, Eresztvény, Salgóbánya, Rónafalu és Rónabánya 449
XV.2 2. városrész: Acélgyár, Zagyvaróna, Szabadságtelep, Művésztelep és Pintértelep 451
XV.3 3. városrész: Beszterce lakótelep 452
XV.4 4. városrész: Városközpont 454
XV.5 5. városrész: Kőváralja és Idegértelep 456
XV.6 6. városrész: Forgách-telep és Somlyóbányatelep 457
XV.7 7. városrész: Rákóczi út környéke 459
XV.8 8. városrész: Baglyasalja 461
XV.9 9. városrész: Zagyvapálfalva 463
XV.10 10. városrész: Külterület (Eresztvény nélkül) 465
XVI Önértékelési táblázat 467

Ábrajegyzék

II.1-1. ábra: Salgótarján regionális helyzete és közlekedési kapcsolatai 21
II.1-2. ábra: A Salgótarjáni járás települései és közlekedési kapcsolatai 22
II.1-3. ábra: A Salgótarjánra történő munkavállalási célú ingázás 2011-ben 23
II.1-4. ábra: A Salgótarjáni járás vándorlási egyenlege 2011-2019 között 24
II.2-1. ábra: Az OFTK célrendszere 25
II.3-1. ábra: Az MTrT Salgótarjánt érintő szerkezeti elemei 29
II.3-2. ábra: Az MTrT területfelhasználási kategóriái 30
II.3-3. ábra Az MTrT Salgótarján megyei jogú várost érintő övezetei 30
II.3-4. ábra: A NMRT Salgótarjánt érintő infrastrukturális elemei 32
II.3-5. ábra: A NMRT Salgótarjánt érintő országos és megyei övezetek 33
II.7-1. ábra: Salgótarján népességszámának változása és annak összetevői, 2010-2019 38
II.7-2. ábra: Salgótarján város korszerkezete 39
II.7-3. ábra: Nyilvántartott álláskeresők a munkaképes korú népesség százalékában, % 40
II.7-4. ábra: Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem alakulása Nógrád megye járásközpontjaiban 2010 – 2019 között, forint 41
II.9-1. ábra: A Karancs-Medves-vidék legfontosabb vonzerői 54
II.9-2. ábra: Az épített lakások aránya az éves lakásállomány százalékában 59
II.10-1. ábra: Salgótarján költségvetése a zárszámadások alapján, milliárd forint 59
II.10-2. ábra: Fenntartott önkormányzati lakásbérlemények aránya a teljes lakásállományon belül, % 60
II.10-3. ábra: A bérlakások minőségi jellemzői, 2018 64
II.12-1. ábra: A kistájak elhelyezkedése Salgótarján területén 68
II.12-2. ábra: A település természeti környezete 69
II.12-3. ábra: Területhasználatok Salgótarján területén 70
II.12-4. ábra: Védett területek Salgótarján területén 72
II.13-1. ábra: Az önkormányzati tulajdonú belterületi zöldterület nagyságának változása 2008 és 2019 között Salgótarjánban, m^2 75
II.14-1. ábra: Az egykori acélgyár területe 79
II.14-2. ábra: Az egykori síküveggyár területe 79
II.14-3. ábra: Egykori öblösüveggyár és a zománcipari művek területe 80
II.14-4. ábra: Egykori ötvözetgyár területe 80
II.14-5. ábra: Salgótarján területe az I. katonai felmérés idején 84
II.14-6. ábra: Régészeti lelőhelyek Salgótarjánban 85
II.14-7. ábra: Településképi szempontból meghatározó területek lehatárolása 87
II.14-8. ábra: Salgótarján műemlékei 89
II.15-1. ábra: Ezer állandó lakosra jutó személygépkocsik száma, 2011-2020 91
II.15-2. ábra: Személygépkocsik száma Salgótarjánban meghajtás szerint, 2011-2020 92
II.15-3. ábra: Az országos közutak forgalmi terheltsége (EJ/nap; 2019, illetve 2010-2019 közötti változás) 94
II.15-4. ábra: Az országos közutak nehézjármű-forgalmi terheltsége (db/nap; 2019, illetve 2010-2019 közötti változás) 95
II.15-5. ábra: Salgótarján központjának közúti elérhetősége a járás területéről (2021, perc) 96
II.15-6. ábra: Salgótarján menetrend szerinti autóbuszjárati és vasúti vonalhálózata (2021) 97
II.15-7. ábra: Közösségi közlekedéssel utazók éves száma (ezer fő), 2014-2020 98

II.15-8. ábra: Salgótarján központjának elérhetősége a járás településeiről autóbusszal (2021, munkanapokon) 99
II.15-9. ábra: Közúti balesetek fajlagos mutatói Salgótarjánban (2019) 103
II.16-1. ábra: A szolgáltatott víz mennyisége Salgótarjánban, 1000 m^3 104
II.16-2. ábra: A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatban elvezetett összes szennyvíz mennyisége Salgótarjánban, ezer m^3 105
II.16-3. ábra: Szolgáltatott villamosenergia mennyisége Salgótarjánban 2007-2019 között, ezer MWh 107
II.16-4. ábra: Szolgáltatott földgáz mennyisége Salgótarjánban 2000-2019 között, ezer m^3 107
II.16-5. ábra: Száz lakosra jutó internetelőfizetések számának alakulása 2013-2020 között, db 109
II.17-1. ábra: Salgótarján talajtípusai 110
II.17-2. ábra: Talajvíz, és annak szintje Salgótarján területén 111
II.17-3. ábra: Potenciális szennyezőforrások Salgótarján területén 112
II.17-4. ábra: Felszíni vizek 113
II.17-5. ábra: Ivóvízbázisok Salgótarján területén 115
II.17-6. ábra: Salgótarján úthálózatának forgalmi adatai 117
II.17-7. ábra: Elszállított települési hulladék mennyisége, tonna 118
II.17-8. ábra: Árvízveszély Salgótarjánban, és környezetében. 119
II.18-1. ábra: Salgótarján és térségének mozgásveszélyes területei 121
II.20-1. ábra: Várható átlaghőmérséklet változás Magyarországon a 2021-2050 időszakra 125
II.20-2. ábra: A csapadék várható változása Magyarországon a 2021-2050 időszakra 126
II.20-3. ábra: Hőhullámos napok éves átlagos számának változása Magyarországon a 2021-2050 időszakra, az 1970-2000 közötti referenciaidőszakhoz viszonyítva, nap 126
II.20-4. ábra: 30 mm-t meghaladó csapadékösszegű napok átlagos éves számának várható változása Magyarországon a 2021-2050 időszakra, az 1970-2000 közötti referenciaidőszakhoz viszonyítva (nap) 127
IV.1-1. ábra: A prosperáló város főbb komponensei 131
IV.2-1. ábra: A zöldülő város főbb komponensei 134
IV.3-1. ábra: A digitális város főbb komponensei 137
IV.4-1. ábra: A megtartó város főbb komponensei 139
IV.5-1. ábra: A kiszolgáló város főbb komponensei 141
V.1-1. ábra: Salgótarján Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala szervezeti ábrája 149
V.2-1. ábra: Salgótarján Megyei Jogú Város működési modellje 152
X.5-1. ábra: A zöld átállás célrendszere 303
X.5-2. ábra: A digitális átállás célrendszere 320
XIII.1-1. ábra: A főbb szolgáltatókkal való kapcsolattarás módja 369
XV.-1. ábra: Salgótarján városrészei 448
XV.1-1. ábra: Salgótarján 1. városrésze 449
XV.2-1. ábra: Salgótarján 2. városrésze 451
XV.2-2. ábra: Salgótarján 3. városrésze 453
XV.3-1. ábra: Salgótarján 4. városrésze 454
XV.4-1. ábra: Salgótarján 5. városrésze 456
XV.5-1. ábra: Salgótarján 6. városrésze 458
XV.6-1. ábra: Salgótarján 7. városrésze 460
XV.7-1. ábra: Salgótarján 8. városrésze 462
XV.8-1. ábra: Salgótarján 9. városrésze 463

Táblázatok jegyzéke

II.2-1. táblázat: Az OFTK főbb, Salgótarjánra is érvényes fejlesztési irányai 26
II.2-2. táblázat: Nógrád megye Területfejlesztési Koncepciójának, Stratégiai és Operatív Program Salgótarjánt érintő intézkedései és tervezett projektjei 27
II.3-1. táblázat: Salgótarján közigazgatási területére vonatkozó térségi területfelhasználási kategóriák 31
II.5-1. táblázat: A TFK hosszú távú célrendszere, főbb tartalmi elemei 35
II.5-2. táblázat: Az ITS célrendszere, főbb tartalmi elemei..... 36
II.5-3. táblázat: Az ITS városrészi célkitűzései 37
II.9-1. táblázat: A nettó belföldi jövedelem alakulása Salgótarjánban..... 51
II.9-2. táblázat: Egy lakosra jutó iparűzési adó változása Salgótarjánban 2014 és 2018 között 51
II.9-3. táblázat: Egy lakosra jutó idegenforgalmi adó változása Salgótarjánban 2014 és 2019 között . 52
II.9-4. táblázat: A legnagyobb vállalatok alkalmazottainak szám és nettó árbevétele 55
II.10-1. táblázat: Az önkormányzat működési bevételei és az államháztartáson belülről érkező felhalmozási célú támogatások 62
II.10-2. táblázat: Foglalkoztatottak száma Salgótarján Város Önkormányzatánál..... 63
II.11-1. táblázat: Településüzemeltetési szolgáltatások áttekintő táblázata 66
II.13-1. táblázat: Területhasználatok változása, annak értékelése a zöldfelületi rendszer alapján az utóbbi 30 évben, a CORINE adatbázis figyelembevételével 74
II.14-1. táblázat: Salgótarján műemlékeinek és ex lege műemléki környezetének listája..... 88
II.14-2. táblázat: Helyi védelem alatt álló épületek Salgótarjánban 89
II.17-1. táblázat: Vízbázisok Salgótarján területén..... 116
VII.1-1. táblázat: A külső hatások és a vizsgálandó kockázati tényezők..... 160
VII.1-2. táblázat: A kitettségi mátrix szerkezete..... 165
VII.3-1. táblázat: Salgótarján stratégiai célrendszere..... 174
VII.3-2. táblázat: FVS stratégiai célmátrix sablon 177
VII.3-3. táblázat: FVS stratégiai célmátrix tervezési dimenziónként 177
VII.3-4. táblázat: FVS területi célmátrix sablon – városrészi összefüggések 180
VII.3-5. táblázat: FVS területi célmátrix sablon – városrészi összefüggések 183
VII.4-1. táblázat: Városi rezilienciát fejlesztő lépések mátrixa..... 186
VII.5-1. táblázat: Az FVS illeszkedését a további városi stratégiákhoz az alábbi táblázat foglalja össze 203
IX.1-1. táblázat: Partnerségi akciók alkalmazása a különböző fejlesztési típusok esetén 218
IX.1-2. táblázat: Partnerségi akció ütemezése az FVS megvalósítási folyamatában..... 218
IX.2-1. táblázat: Működési modellt érintő változások összefoglalása..... 219
X.1-1. táblázat: Az intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése..... 220
X.1-2. táblázat: Az intézkedések, beavatkozási területek, fejlesztési tevékenységek összefüggése .. 223
X.2-1. táblázat: Akcióterületek lehatárolása 238
X.5-1. táblázat: Mitigációs helyzetértékelés 291
X.5-2. táblázat: Adaptációs helyzetértékelés 293
X.5-3. táblázat: A vízi erőforrások helyzetértékelése..... 295
X.5-4. táblázat: A körforgásos gazdaság helyzetértékelése 297
X.5-5. táblázat: A szennyezőforrások helyzetértékelése..... 298
X.5-6. táblázat: A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák helyzetértékelése 300
X.5-7. táblázat: Salgótarján MJV Klímastratégiájának célkitűzései 302

XII.1-1. táblázat: A szegregátumokban tapasztalható problémák 353
XII.1-2. táblázat: A szegregációval veszélyeztetett területeken tapasztalható problémák..... 356
XII.1-3. táblázat: Támogatási, segélyezési adatok szegregátiumonként 358
XII.2-1. táblázat: Horizontális antiszegregációs célok és beavatkozások 2021-2027 között..... 360
XII.2-2. táblázat: Területi fókuszú antiszegregációs célok és beavatkozások 2021-2027 között 361
XII.2-3. táblázat: A beavatkozások ütemezése 363
XII.2-4. táblázat: A tervezett antiszegregációs akciók és beavatkozások pénzügyi terve 365
XIII.1-1. táblázat: A 18 évnél idősebb lakosság aránya az állandó népesség 18 évnél idősebb létszámához viszonyítva 2020-ban 366
XIII.1-2. táblázat: A kitöltött kérdőívek megoszlása kor és nem szerint 367
XIII.1-3. táblázat: Alkalmazott súlyszámok 367
XIII.1-4. táblázat: Reprezentativitás 367
XIII.2-1. táblázat: A kérdőívet kitöltő intézmények 372
XV.1-1. táblázat: Az 1. városrész SWOT elemzése 450
XV.2-1. táblázat: Az 2. városrész SWOT elemzése 452
XV.2-2. táblázat: A 3. városrész SWOT elemzése 453
XV.3-1. táblázat: A 4. városrész SWOT elemzése 455
XV.4-1. táblázat: Az 5. városrész SWOT elemzése 457
XV.5-1. táblázat: A 6. városrész SWOT elemzése 459
XV.6-1. táblázat: A 7. városrész SWOT elemzése 460
XV.7-1. táblázat: A 8. városrész SWOT elemzése 462
XV.8-1. táblázat: Az 9. városrész SWOT elemzése 464
XV.9-1. táblázat: A 10. városrész SWOT elemzése 465

BEVEZETÉS

A 2021-27-es Európai Uniós ciklus TOP Plusz forrásai finanszírozást biztosítanak a fenntartható városfejlesztésre az Európai Parlament és a Tanács 2021/1058 Rendelet (ERFA rendelet) 11. cikke alapján. Ahhoz, hogy a cikk hatálya alá eső városok a számukra dedikált forráskerettel tudjanak tervezni, fenntartható városfejlesztési stratégiát kell készíteniük az Irányító Hatóság által kiadott módszertani útmutatónak megfelelően.

Salgótarján MJV 2014-2020-as időszakra szóló Integrált Településfejlesztési Stratégiáját a Képviselőtestület 2014. szeptemberében fogadta el. A stratégiában megfogalmazott célok, programok és projektek felülvizsgálata az azóta eltelt időszak trendjei és eredményei alapján aktuálissá vált. **Salgótarján MJV Önkormányzatának Közgyűlése 2021. június 11-i határozatában jóváhagyta az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 felülvizsgálatát.**

A Pénzügyminisztérium RFP IH Stratégiai Tervezési és Értékelési Főosztály 2021. augusztus 2-án arról tájékoztatta a várost, hogy a 2021-27-re szóló Fenntartható Városfejlesztési Stratégiát (FVS) az IH módszertani útmutatóját tartalmazó Kézikönyv alapján kell elkészíteni. Az Irányító Hatóság módszertana szerint elkészítendő **Fenntartható Városfejlesztési Stratégia és az Integrált Településfejlesztési Stratégia a továbbiakban formálisan elválik egymástól**. Az Integrált Településfejlesztési Stratégia készítésének feltételrendszerét a 314/2012-es Kormányrendelet, valamint az azt felváltó, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény és annak végrehajtási rendeletével bevezetett településfejlesztési terv rögzíti, és településfejlesztési eszközként a Miniszterelnökség hatáskörébe tartozik annak módszertani követelményeinek definiálása. **A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia a 2021-27-es uniós költségvetési időszak forrásfelhasználásának feltételeként elkészülő stratégiai dokumentum.**

Az Irányító Hatóság módszertani Kézikönyve az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 Rendelete és az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1058 Rendelete, az Európai Zöld Megállapodás, a Lipcsei Charta, a Városi Partnerségek, illetve a Bizottság által kiadott Fenntartható Városfejlesztési Stratégiák Kézikönyve alapján készült el. **A Kézikönyv a 314/2012-es Kormányrendelettel való összhang biztosításával készült annak érdekében, hogy a városok a jelenleg érvényben levő Integrált Településfejlesztési Stratégiáikat a Kormányrendeletnek megfelelő módon, ugyanakkor az uniós elvárások figyelembevételével módosíthassák.** A továbbiakban ugyanakkor nem követelmény, hogy a hivatkozott Kormányrendelet elvárásainak ezek a dokumentumok maradéktalanul megfeleljenek, így az érintett városok e **Kézikönyv iránymutatásai szerint készíthetik el Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájukat.**

A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia uniós megalapozó dokumentumként való elkészítése segíti a városok rugalmasabb és gyorsabb tervezését is.

Mindamellett a stratégia széleskörű partnerségben készül, fórumok és tájékoztatók révén a nyilvánosság bevonása folyamatosan megtörténik.

I PARTNERSÉGI FOLYAMAT ISMERTETÉSE

I.1 A partnerségi folyamat ismertetése az FVS tervezés időszakára vonatkozóan

A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia (FVS) kidolgozása során, a feladat komplexitására és társadalmi jelentőségére való tekintettel a rendelkezésre álló idő függvényében a város kiemelt hangsúlyt kíván fektetni az érintett szereplőknek a tervezési munkába történő bevonására, a velük folytatott kommunikációra, konzultációra, ezáltal elősegítve egy, a helyi társadalom többsége által elfogadható, támogatható fejlesztési jövőkép kialakítását. Az Önkormányzat a tervezési munkát teljes folyamatában igyekszik kommunikálni, minden lényeges lépésében együttműködni, együttgondolkodni a helyi szakemberekkel, főbb véleményformálókkal és a lakossággal. A partnerségi egyeztetési tervben felvázolt kommunikációs folyamat azáltal, hogy még a tervezés folyamatában felszínre hozza, kibeszélhetővé teszi az egyes szereplők között esetlegesen felmerülő konfliktusokat, lehetőséget nyújt a stratégia későbbi fejlesztéspolitikai és értékválasztási kockázatainak csökkentésére, egy, a többségi társadalom által elfogadható célrendszer és stratégia kialakítására.

A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia kidolgozása során fontos szempont a széleskörű partnerség megteremtése, valamennyi, a településen érdekelt gazdasági, társadalmi szervezet, közigazgatási szerv irányában.

A partnerségi együttműködés folyamata a fenntartható településfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

A partnerség szerepe az egyes szakaszokban:

- **Tervezés**: Az FVS kidolgozása széleskörű partnerség keretében valósul meg. A partnerek szerepe a stratégia megismerésén, véleményezésén, jóváhagyásán túl aktív részvételükre is kiterjed.
- **Megvalósítás**: A partnerek szerepet kaphatnak a megvalósítás során a projektek előkészítésében és megvalósításában is.
- **Fenntartás**: A partnerség a fenntartási időszakra is kiterjed: a projektek megvalósítása után is fontos az átfogó tájékoztatás, a folyamatos egyeztetés a közvetlenül érintettekkel (pl. lakossági elégedettség mérés). A tapasztalatok fontos visszacsatolást jelentenek a további tervezési folyamatokhoz.

Jelen partnerségi terv a tervezés során megvalósuló partnerség kereteit rögzíti, valamint bemutatja a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia előkészítése, kidolgozása, jóváhagyása során megvalósuló partnerségi együttműködés folyamatát, figyelembe véve a tervezésre rendelkezésre álló szűkös időkereteket is.

A partnerségi terv iránymutatóként figyelembe veszi Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 11/2017.(III.7.) önkormányzati rendeletét a partnerségi egyeztetés szabályairól, mely többek között az integrált településfejlesztési stratégia készítése és módosítása partnerségi egyeztetésére terjed ki. A rendelet a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia készítését nem ad kötelezettségeket, de az abban foglaltak útmutatásként szolgálnak a stratégiakészítés folyamatára.

I.1.1 Partnerek definiálása

Salgótarján MJV Önkormányzata a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia elkészítése során komoly hangsúlyt fektet a főbb szereplőkkel való érdemi együttműködésre, valamint a lakosság széles körű tájékoztatására, azaz az érintettek

- igényeinek, szükségleteinek, problémáinak feltárására;
- ötleteinek, javaslatainak megismerésére;

- sajátos fejlesztési érdekeinek és céljainak megismerésére és összehangolására;
- megnyerésére és ösztönzésére, hogy saját tevékenységükkel, illetve fejlesztéseikkel segítsék a stratégia megvalósulását;
- együttműködésének segítésére, kölcsönös informálására.

I.1.1.1 A partnerség megteremtése, működtetése érdekében elvégzendő feladatok

A munka **első lépéseként** megtörtént a **partnerek azonosítása**, feltérképezése és elemzése (stakeholder mapping, stakeholder analysis). A partnerek azonosítása műhelymunka keretében történt: az Önkormányzat javaslatot tesz a tervezési munka során megszólítani kívánt résztvevőkre. Ezt követően sorra kell venni az FVS valamennyi érintettjét és csoportosítani kell őket érdekeltségük és befolyásuk szintjei szerint.

A **második lépésben** meghatároztuk a szereplők bevonásának módját és formáját, valamint azokat a **munkamódszereket**, amelyekkel az egyes csoportokat megszólítjuk.

A **harmadik lépésben** meghatároztuk azokat a **munkafázisokat**, amelyekben elengedhetetlen a szereplők bevonása.

A **negyedik lépésben** meghatároztuk, hogy melyik csoportot a tervezés melyik fázisában, milyen módon szólítjuk meg.

I.1.1.1.1 A partnerek azonosítása

A tervezés kezdő lépéseként feltérképeztük az érintettek körét és csoportosítottuk azokat érdekeltségük, szakmai hátterük és befolyásoló képességük szerint. Ennek alapján előállt egy belső és egy külső érintetti kör az alábbiak szerint:

BELSŐ ÉRINTETTI KÖR

- **Irányító csoport - Döntéshozói szint**
  Az irányító csoportnak (ICS) a tervezés során operatív döntéselőkészítő munkát kell folytatnia. Fontos a kezelhető méret, az elérhetőség, az összeférhetőség és az alapvető tájékozottság a feladatot és a város helyzetét illetően. Az ICS tagjai beosztásuknál vagy véleményformáló erejüknél fogva irányítói, döntéshozói, illetve döntéselőkészítői szereppel bírnak.
- **Önkormányzati és hivatali szereplők (hivatali egységek vezetői, a fontosabb témákban felelős köztisztviselők)**
  A munkacsoportokba bevonásra kerülnek az önkormányzati vezetők (alpolgármesterek, bizottsági elnökök) és a Hivatal munkatársai. A résztvevők egy-egy szakágat, tématerületet érintően rendelkeznek általános, a város egészét jellemző információkkal.
- **Tervezői csoport**
  A tervezői csoport a rendelkezésre álló adatok, információk alapján a stratégiaalkotást koordinálja.

KÜLSŐ ÉRINTETTI KÖR

- **Területi és települési önkormányzatok**
  A tervezési folyamatban kiemelt szerepet kap a Megyei Önkormányzat mellett a várossal közvetlenül kapcsolatban álló települések, ill. a város életét meghatározó nemzetiségek képviselői. Szerepük meghatározó a város térségi integrálásában, a város-vidék szerepének definiálásában, valamint a tényleges városkörnyéki munkamegosztás kialakításában. A nemzetiségi önkormányzatok a településen élő kisebbségek bevonását, érdekeik érvényesítését teszi lehetővé a tervezés teljes folyamatában.

- **A fejlesztéspolitika koordinációjában aktív szervezetek**
  A szervezetek egy-egy szakpolitikát érintően rendelkeznek olyan információkkal, amelyeket célszerű figyelembe venni a települési stratégiák kialakításakor. További előny, hogy a szervezetek révén a térségi összefüggések, együttműködési lehetőségek is kirajzolódhatnak.

- **Civil szervezetek, egyesületek, egyházak**
  A civil szervezetek tudásukkal és független szakértelmükkel érdemben járulhatnak hozzá a tervezés folyamatához. Részvételük nem csupán azért fontos, mert a térségben élők széles körét képviselik, hanem bizonyos projektek megvalósításában is tevékenyen részt tudnak venni. Az egyházak, fejlesztéseket megvalósító, valamint intézményeket fenntartó szervezetként ill. közösségépítőkként is bevonandók. E szervezetek különösen olyan területek tervezésében és megvalósításában fontosak, ahol az önkormányzati feladatellátás a rendelkezésre álló szűk erőforrások miatt korlátozott lehetőségeket biztosít. Ilyen lehet például a társadalmi kohézió erősítése, a szemléletformálás, de bizonyos esetekben jelentős szerepet tölthetnek be az oktatás, művelődés területén is.

- **Intézmények, közszolgáltatások vezetői, fenntartói**
  Az intézmények képviselői a szakterületükön vezető szerepet tölthetnek be a stratégia bizonyos elemeinek megvalósításában. Ez nem csupán az infrastruktúra fejlesztését jelenti (ún. hard elemek), hanem – akár a civilekkel együttműködve – a fejlesztések sikerét, hosszú távú fenntarthatóságát biztosító akciók és programok (ún. soft elemek) szervezésében is kiemelkedő szerepet játszanak.

- **Vállalkozói szféra, kamarák**
  A vállalkozói szféra a település és a térség gazdasági környezetét alakítja. Részvételük elsősorban a gazdasági jelentőségű akciók és beavatkozások meghatározásában és megvalósításában jelentős.

- **Közvélemény-formáló, köztiszteletben álló személyek, „notabilitások”**
  A véleményformálók köre olyan személyekből tevődik össze, akik a település életében döntő befolyással bírnak. Ezek a személyek lehetnek a korábban megnevezett csoportok valamelyikének képviselői is, de lehetnek olyan művészek, sportolók, díszpolgárok, akik személyes részvételükkel elősegítik a stratégia megtervezését, megvalósítását és részt vesznek a megvalósítás nyomon követésében is.

- **Helyi lakosság és média**
  Mivel a stratégia elsődlegesen a térségben élők, térhasználók részére készül, ezért elengedhetetlen a lakosság folyamatos tájékoztatása és véleményének kikérése a tervezés főbb szakaszaiban. Ehhez elengedhetetlen a helyi média részvétele, amely nem csak a stratégiakészítés folyamatában szolgál kommunikációs csatornaként, hanem a megvalósításról is rendszeresen tájékoztatja a közvéleményt.

Salgótarján MJV Közgyűlése 2021. június 11-i határozatában a következő partnereket nevesítette:

- aa) a 314/2012. (XI. 8.) Korm. Rendelet 9. mellékletében felsorolt államigazgatási szervek,
- ab) Salgótarjáni Járás területének önkormányzatai,
- ac) Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlésének Elnöke,
- ad) Nógrád megyei kamarák:

  Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Nógrád Megyei Igazgatósága,
  Nógrád Megyei Építész Kamara,
  Nógrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara,
  Nógrád Megyei Mérnöki Kamara,
  Nógrád Megyei Orvosi Kamara,
  Magyar Gyógyszerészi Kamara Nógrád Megyei Szervezete,
  Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamara Nógrád Megyei Területi Szervezete,
  Nógrád Megyei Mezőgazdasági Termelők Érdekvédelmi Szövetsége,
  Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara Nógrád & Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szervezete,
  Nógrád Megyei Ügyvédi Kamara.
- ae) Salgó Vagyon Kft.
- af) Salgótarjáni Rendezvény- és Médiaközpont Nonprofit Kft.
- ag) Dornyay Béla Múzeum
- ah) Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja
- ai) Balassi Bálint Megyei Könyvtár
- aj) Költségvetési Intézmények Gazdasági Szolgálata
- ak) Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde
- al) Zenthe Ferenc Színház Nonprofit Kft.
- am) Magyar Közút Nonprofit Zrt. - Nógrád Megyei Igazgatósága
- Salgótarján lakossága
- Salgótarjánban székhellyel, telephellyel, fióktelepp el rendelkező gazdálkodó és civil szervezetek

A Partnerek tájékoztatása papír alapú és egyidejűleg elektronikus levelezés útján történik. Azon szereplők, melyek a munkacsoportokban közvetlenül nem vesznek részt, a társadalmasítás időszakában közvetlen megkeresés útján nyilváníthatnak véleményt.

I.1.1.2 A partnerségi egyeztetés szintjei

I.1.1.2.1 Döntéshozás

Képviselőtestület

A **Képviselőtestület** jogosult a folyamat eredményeként elkészült Fenntartható Városfejlesztési Stratégia elfogadására. A Képviselőtestület a tervezési munka során, a főbb mérföldkövekhez kapcsolódóan, valamint a polgármester, az Irányító csoport, illetve a képviselők kérésére ennél nagyobb gyakorisággal tájékoztatást kaphat az FVS felülvizsgálatának előrehaladásáról, aktuális állásáról, főbb eredményeiről.

A Képviselőtestületnek alapvetően az elkészült dokumentumok jóváhagyásában van szerepe, azonban természetesen a dokumentumok készítése során véleményezési lehetősége biztosított.

I.1.1.2.2 Irányítás, döntés előkészítési szint

Irányító csoport

Az irányító csoport (ICS) a város főbb vezető tisztségviselőiből, a település főbb fejlesztési irányainak kijelöléséért felelős személyeiből tevődik össze.

I.1.1.2.3 Szakmai egyeztetés szintje

A munka megkezdésekor 5 munkacsoport került felállításra:

- gazdaságfejlesztési
- városfejlesztési és turisztikai
- humán közszolgáltatások
- környezetvédelmi és megújuló energiaforrások hasznosítása
- közlekedésfejlesztési

A munkacsoportokban az önkormányzat, a hivatal, az önkormányzati cégek és külső szereplők képviselői egyaránt megtalálhatók. A tervezés során minden munkacsoport havonta tart megbeszélést.

- A gazdaságfejlesztési munkacsoportban résztvevők köre: alpolgármester, Gazdasági Bizottság elnöke, Városfejlesztési Iroda irodavezető-helyettese, Salgó Vagyon Kft. ügyvezető igazgatója, Nógrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara elnöke és a TRIGON Electronica Kft. ügyvezetője.
- A városfejlesztési és turisztikai munkacsoportban résztvevők köre: alpolgármesterek, Gazdasági Bizottság elnöke, Városfejlesztési Iroda irodavezetője, főépítész, Városfejlesztő és Turisztikai Kft. ügyvezetője.
- A humán közszolgáltatások munkacsoportban résztvevők köre: alpolgármester, Salgótarjáni Tankerületi Központ igazgatója, Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde intézményvezetője, Salgótarjáni Rendezvény- és Médiaközpont Nonprofit Kft. ügyvezetője, Salgótarján MJV Polgármesteri Hivatal Humánszolgáltatási és Szervezési Iroda vezetője. A munkacsoportok munkájába később 5 egyházi és 9 civil szervezet is bekapcsolódott, mint javaslattevők a társadalmi felzárkóztatás, közösségi programok tekintetében.
- A környezetvédelmi és megújuló energiaforrások hasznosítása munkacsoportban résztvevők köre: alpolgármester, Gazdasági Bizottság elnöke, Városfejlesztési Iroda irodavezetője, főépítész, VGÜ Salgótarjáni Hulladékgazdálkodási és Városüzemeltetési Nonprofit Kft. ügyvezetője, Kelet-Nógrád Térségi Hulladékgazdálkodási Társulás képviselője és a Salgótarján MJV Polgármesteri Hivatal szakmérnöke.
- A közlekedésfejlesztési munkacsoportban résztvevők köre: alpolgármester, Városüzemeltetési irodavezető, Városfejlesztési Iroda irodavezető-helyettes, MÁV Zrt., Volánbusz Zrt. képviselője, és a Salgótarján MJV Polgármesteri Hivatal szakmérnöke.

A Salgótarján MJV Közgyűlése 2021. június 11-i határozatában azonosított további szereplők, melyek nem kapcsolódtak közvetlenül a munkacsoportok munkájába, a társadalmasítás időszakában közvetlen megkeresés útján nyilváníthatnak véleményt.

A megalapozó vizsgálati munkafázisban adat- és információszolgáltatással, vizsgálati dokumentumok rendelkezésre bocsájtásával, problémák feltárásával, priorizálásával is segítik a tervezői csoport munkáját. A stratégiakészítési fázisban szerepe a tagok szakterületét érintő javaslatok megfogalmazása, majd a készülő dokumentumok észrevételezése, véleményezése, tervezők felé történő visszacsatolása.

A tervezők az Módszertani Kézikönyv előírásainak megfelelően, a munkacsoportoktól beérkező adatok, információk szintetizálásával és validálásával, szakértői tevékenységével és tapasztalatai felhasználásával készítik el a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia tervezetét. A feladat elvégzése során szorosan együttműködnek a munkacsoportokkal.

I.1.1.2.4 Városrészi szint

A város pozíciójából adódóan kiemelt jelentőséggel bír a partnerség kiterjesztése a funkcionális városrészbe tartozó településekre. E települések bevonása elsődlegesen a település vezető tisztségviselőinek megszólításával, a város funkcionális vonzáskörzetének kialakítását követően valósult meg, amikor a különböző városi funkciók (munkahelyi ingázás, közösségi közlekedési viszonylatok, oktatás, egészségügy, közműszolgáltatók ellátási területei stb.) elemzése alapján a tervezők meg tudták határozni a város potenciális vonzáskörzetét. Az így lehatárolt területen található települések polgármestereinek e-mailes megkeresés keretében lett felajánlva az együttműködés lehetősége azokon a területeken (pl. gazdaságfejlesztés, turisztika, természet- és környezetvédelem, oktatás, közösségi közlekedés és kerékpárút fejlesztés stb.), amelyeket az érintett települések fejlődésük szempontjából fontosnak tartanak.

I.1.1.2.5 Lakossági egyeztetés szintje

A partnerségi egyeztetés fontos részét képezi a **lakosság bevonása, tájékoztatása** a tervezési folyamat valamennyi szakaszában. A lakosság bevonása esetében alkalmazandó kommunikációs eszköz a kérdőíves felmérés, valamint a lakossági fórum / konzultáció, amely a célcsoport elérésének leghatékonyabb és az eddigi városfejlesztési projektek során is sikerrel alkalmazott módszere. A lakossági fórum a tájékoztatáson túl kérdésfeltevésre és vélemények megfogalmazására is lehetőséget teremt, a helyi problémákra és szükségletekre orientáltan.

A lakossági konzultációk mellett a **városi honlap, a hirdetőtábla és a helyi újság** is fontos szerepet tölt be a lakosság partnerségi folyamatba történő bevonásában. A város honlapján külön egyeztetési felület került létrehozásra 2021. augusztusában, melyre minden a tervezéssel kapcsolatos anyag, egyeztetési változat, kérdőív folyamatosan felkerült.

I.1.2 Partnerségi akciók és azok tartalma

I.1.2.1 Az alkalmazott munkamódszerek ismertetése

- **munkacsoportok, szakértői interjúk, szakmai egyeztetések**: A szakértői interjúk, szakmai egyeztetések egy adott tématerülettel összefüggő kérdések, problémák intenzív elemzésére fókuszálnak. Célja az egyeztetéseken részt vevők véleményének részletes megismerése, valamint helyspecifikus információk begyűjtése. Ezek keretében kerül sor a problémák, kockázatok, lehetőségek tématerületenkénti elemzésre, a javasolt intézkedések és beavatkozások megfogalmazására.
- **kérdőíves felmérés**: A lakossági és intézményi kérdőívezés segít egyrészt a helyzetértékelés információtartalmának gazdagításában (bizonyos kérdések megválaszolása csak ebből az információ forrásból lehetséges), másrészt a monitoring fejezetben szereplő egyes indikátorok bázisértékének meghatározásában. Salgótarján MJV Közgyűlése 2021. június 11-i határozatával döntött az önkormányzati honlapon egy városfejlesztési kérdőív indításáról, melyet a következő 2 felületen érnek el a lakosok, szervezetek:
    - Salgótarján 2030 – kérdőív https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfO3z4KeFrdVbsoo1VXYI1ampJyucpYdWoHF70mAblGh--q_w/viewform
    - Projektjavaslatok https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdnrnpvHdVjGAcXHvZxxnaFYyBj-u4WjuyeI3E3vAYS4bjiSw/viewform
- **lakossági fórum**: A lakosság tájékoztatása, összhangban a város Partnerségi egyeztetési szabályzatával.
- **honlap, weboldal**: Az Önkormányzat a partnerek tájékoztatásának elősegítésére a „https://www.salgotarjan.hu/?page_id=12237” honlapján felületet biztosít a partnerségi

egyeztetés tárgyát képező és az egyeztetés során keletkező dokumentációk megjeleníthetősége érdekében.

- **PR-cikk, sajtótájékoztató**: A sajtó tájékoztatása, illetve a különböző sajtóorgánumokban való megjelenés minden esetben a helyi sajtó előzetes tájékoztatását követően a polgármesterrel, illetve a Városháza PR szakembereivel történő egyeztetést követően történik.

I.1.2.2 Az egyes munkafázisok a tervezés folyamán

1. **Tájékoztatás**: informálás egy meglévő állapotról, helyzetről
2. **Információgyűjtés**: adatok és információk begyűjtése
3. **Egyeztetés**: részeredmények konzultációja
4. **Véleményezés**: (rész)dokumentum véleményezése, észrevételezése
5. **Döntéshozás**: elfogadás

I.1.3 Partnerségi akciók ütemezése a tervezési folyamatban

Feladat	2021						2022
	júl.	aug.	szept.	okt.	nov.	dec.	jan
Előkészítés							
Projektindító megbeszélés							
Partnerségi terv elkészítése							
Partnerség tervezett szervezeti kereteinek kialakítása, szakmai munkacsoportok megalakítása, szereplők felkérése							
Lakossági fórum							
Megalapozó munkarész							
Munkacsoportok alakuló és egyben első munkaülései							
Fenntartható Városfejlesztési Stratégia							
Munkacsoportok 2. munkaülései							
Munkacsoportok 3. munkaülései							
Településközi koordináció							
Társadalmasítás							
Stratégia tervezetének kiküldése az IH részére							

II HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

II.1 Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

Salgótarján az Észak-magyarországi Régióban, Nógrád megyében, a szlovák határ közvetlen közelében, a Karancs, Medves-vidék és Zagyva-völgy kistájakat érintve a Karancs-, a Cserhát és a Medves-hegység találkozásánál, a Zagyva- és a Tarján-patak „Y" alakú völgyében észak-dél irányban hosszan elnyúló város.

Az **Észak-magyarországi régió** Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Nógrád megyéket foglalja magába. A régió központja Miskolc, amely az ország 3. legnépesebb városa, és kiterjedt vonzáskörzetével, intézményrendszerével jóval Salgótarján felett áll a településhierarchiában, így Salgótarján regionális szerepe kevésbé jelentős, mint a megyeszékhelyként ellátott központi funkciói. Némely speciális esetben ugyanakkor Salgótarján is rendelkezik regionális feladatokkal (pl. államkincstár és geológiai szolgálat).

Nógrád megye székhelyeként Salgótarján a hazai funkcionális városhierarchia 3. szintjén helyezkedik el, térségi szerepeit tekintve ugyanakkor egyértelműen túlmutat szűkebb környezetén. Fekvése lehetőséget biztosít a szomszédos Szlovákiával történő, aktív gazdasági és infrastrukturális kapcsolattartásra, ennek megfelelően Salgótarján a határon átnyúló Neogradiensis Eurorégió legerősebb magyarországi fejlődési pólusa. A város térségi szerepkörei több területen érvényesülnek. Ilyenek a gazdaság, az igazgatás, a kereskedelem, az egészségügy, oktatás, közművelődés és a rekreáció. Ezek alapján a város egyértelműen teljes körű térségszervező erővel bíró, teljes értékű funkcióval rendelkező település. Salgótarján térségszervező ereje átnyúlik a szlovák-magyar határon, és a szlovákiai Losonccal kölcsönhatásban meghatározza a határon átnyúló Neogradiensis Eurorégió fejlődését.

II.1-1. ábra: Salgótarján regionális helyzete és közlekedési kapcsolatai

Forrás: TEIR

A 29 települést magában foglaló **Salgótarjáni járásban** a székhelytelepülésen kívüli 28 település községi jogállású, amely kiemelt szerepet kölcsönöz a központnak. A város középfokú ellátó-hálózata

megegyezik a hasonló hierarchiaszinten lévő városokéval. Ez ugyanakkor nagymértékben következik a megyeszékhely szerephez kapcsolódó többletfunkciókból és intézményrendszerekből az államigazgatás, az igazságszolgáltatás, és a korábban államosított társadalmi-gazdasági feladatok terén. A középfokú központokban fellelhető intézmények nagy számban és választékban vannak jelen, ugyanakkor a modern középfokú szerepkörök részben hiányosak, részben kialakulófélben vannak.

A salgótarjáni agglomerálódó térség településeit két csoportba sorolhatjuk a várostól való távolságuk, kapcsolatuk szempontjából. A belső gyűrű települései: Etes, Karancslapujtő, Karancsalja, Karancsberény, Kishartyán, Sóshartyán, Vizslás. A külső gyűrű települései: Bárna, Karancskeszi, Kazár, Mátraszele, Bátonyterenye, Mátraverebély, Karancsság, Ságújfalu, Szalmatercs.

Az agglomerálódó térségen túl természetesen ide kell sorolnunk még azokat a településeket is, amelyek szerkezetileg ugyan nem kapcsolódnak olyan szorosan Salgótarjánhoz, de földrajzi elhelyezkedésüknél fogva a megyén belül Salgótarján vonzáskörzetébe tartoznak. Ezek: Litke, Ipolytarnóc, Mihálygerge, Egyházasgerge, Nagybárkány, Sámsonháza, Kisbárkány, Lucfalva, Cered, Zabar, Szilaspogony, Mátranovák, Mátraterenye, Nemti, Dorogháza, Szuha, Mátramindszent.

Mivel a járás a megye északkeleti szegletében helyezkedik el, a szlovák határ mentén, Salgótarján vonzáskörzete jóval túlnyúlik a magyar-szlovák országhatáron. A határ túloldalán lévő Losonc város és környezete Salgótarján komplementere. A gazdasági válság legsúlyosabb éveiben a salgótarjáni kiskereskedőket a túlélésben jelentősen segítette a szlovák vásárlóerő. A városi piac a szlovákiai lakosok számára – többnyire euró árfolyamtól függő intenzitással – kedvelt bevásárlási célpont ma is. Ugyanakkor a határon túli településekről a város elérhetősége még autóval sem olyan kedvező, mint amit a földrajzi helyzet önmagában indokolna, a közösségi közlekedés eszközeivel pedig még kedvezőtlenebb a helyzet.

II.1-2. ábra: A Salgótarjáni járás települései és közlekedési kapcsolatai

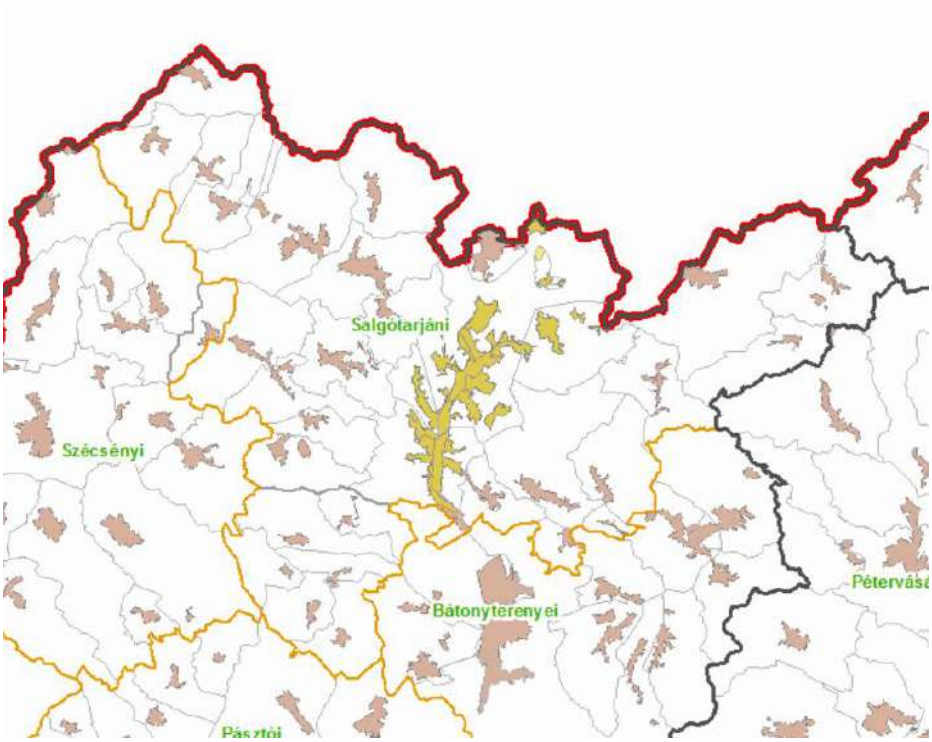

Forrás: TEIR

A járás tengelye a 21. sz. főút mentén található, amely a Bátonyterenyei járással együtt egyben a megye legurbanizáltabb térsége is. Ide koncentrálódik a megye lakosságának legnagyobb aránya, a hagyományos ipar, illetve a szolgáltatások jelentős része. Pásztónak és térségének összekötő szerepe van Hatvan, illetve az M3 autópálya irányába. Északi kapcsolatainál fogva a térség a szlovákiai Losonc, Zólyom és Besztercebánya irányába jelentős fejlődési potenciállal bíró gazdasági tengelyt képez, amely része a Baltikumot a Mediterrániummal összekötő európai közlekedési folyosónak.

A járáson belül egy másodlagos fejlődési tengelyt jelöl ki a 22. sz. főút Szécsény felé, amely mentén kijelölt szabad vállalkozási zónák találhatók. Balassagyarmatnak kiváló kapcsolatrendszere a szlovák Nagykürtös városával alakult ki, amelyen keresztül a Losonc-Besztercebánya tengelyre is nyitni tud.

Az ingázás mértéke a járás vonatkozásában 2001 és 2011 között erősödött, amely vélhetőleg azóta is folytatódott (sajnos ingázási adatok csak a népszámlálásból állnak rendelkezésre, így az utóbbi 10 év folyamatairól pontos adat nincs). Salgótarján esetében a lakosság 18 %-a volt naponta eljáró foglalkoztatott 2011-ben, míg a környező településeken 50% fölötti volt ez az érték, egyes településeken pedig a 80%-ot is meghaladta (pl.Mátraszele).

II.1-3. ábra: A Salgótarjánra történő munkavállalási célú ingázás 2011-ben

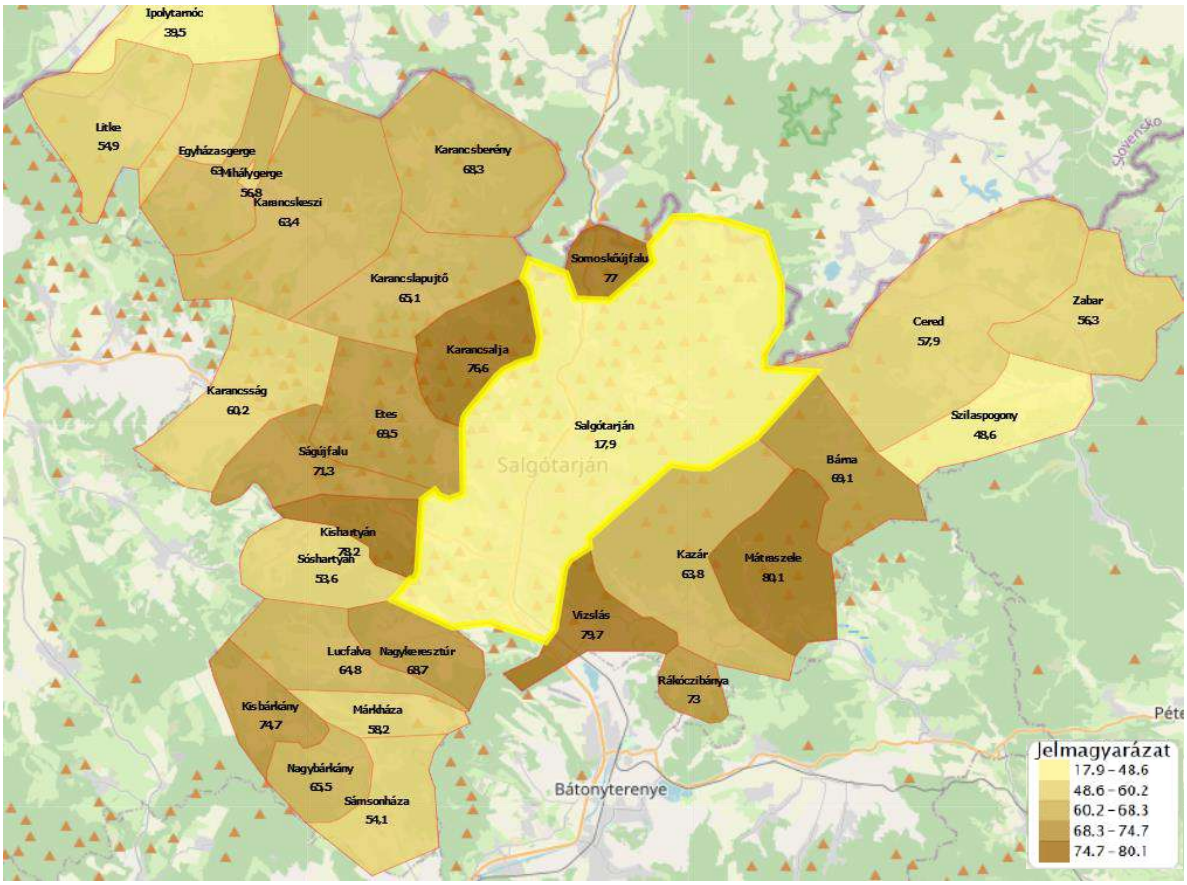

Forrás: TEIR

A vándorlási egyenleg a járásban az elmúlt évtizedben folyamatosan negatív volt, 2019-ben -9,7 % volt. A járáson belül Salgótarjánban 11,7 % volt a csökkenés, Szilaspagony és Sámsonháza ugyanakkor jelentős növekedéssel rendelkezett, a járási települések többségét az elvándorlás sújtja. Az elvándorlás iránya Budapest, de az alacsony ingatlanárak miatt sokan visszatérnek, mivel megoldható a napi ingázás egy budapesti munkahely megtartásával. Kedveltek a kertes házak, így kiáramlás érzékelhető a városból a kertvárosi területek felé is.

II.1-4. ábra: A Salgótarjáni járás vándorlási egyenlege 2011-2019 között1

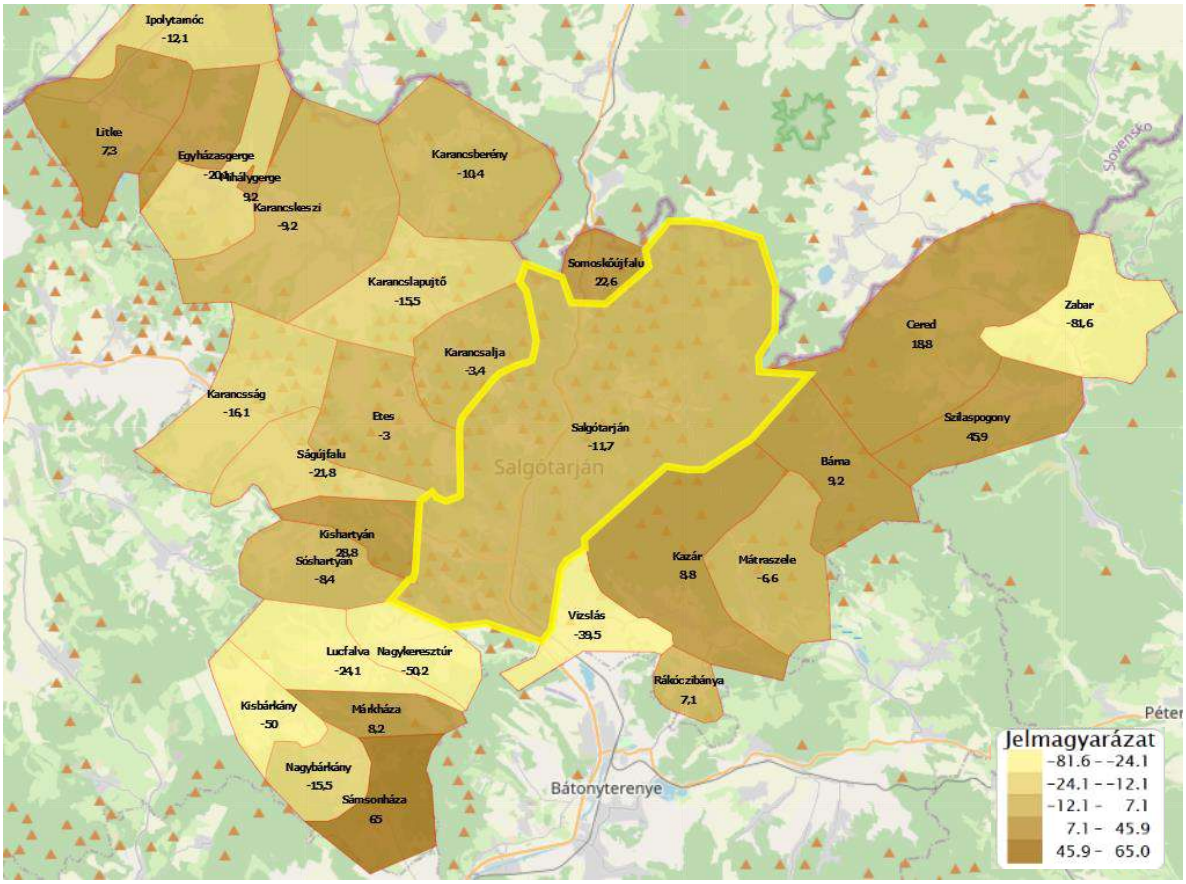

Forrás: TEIR

[1] bázisév: 2011

II.2 A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata

Az **Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** (OFTK) a kormányzati fejlesztéspolitika 2030-ig, illetve 2014-2020 között megvalósítandó stratégiai céljait, prioritásait jelöli ki. A koncepcióban foglaltak szerint Magyarország 2030-ban Kelet-Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, azzal összefüggésben gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal. Ennek érdekében az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt, valamint 13, az átfogó célokénál egyenként jóval szűkebb tárgykör ágazati és területi specifikus célt fogalmaz meg.

II.2-1. ábra: Az OFTK célrendszere

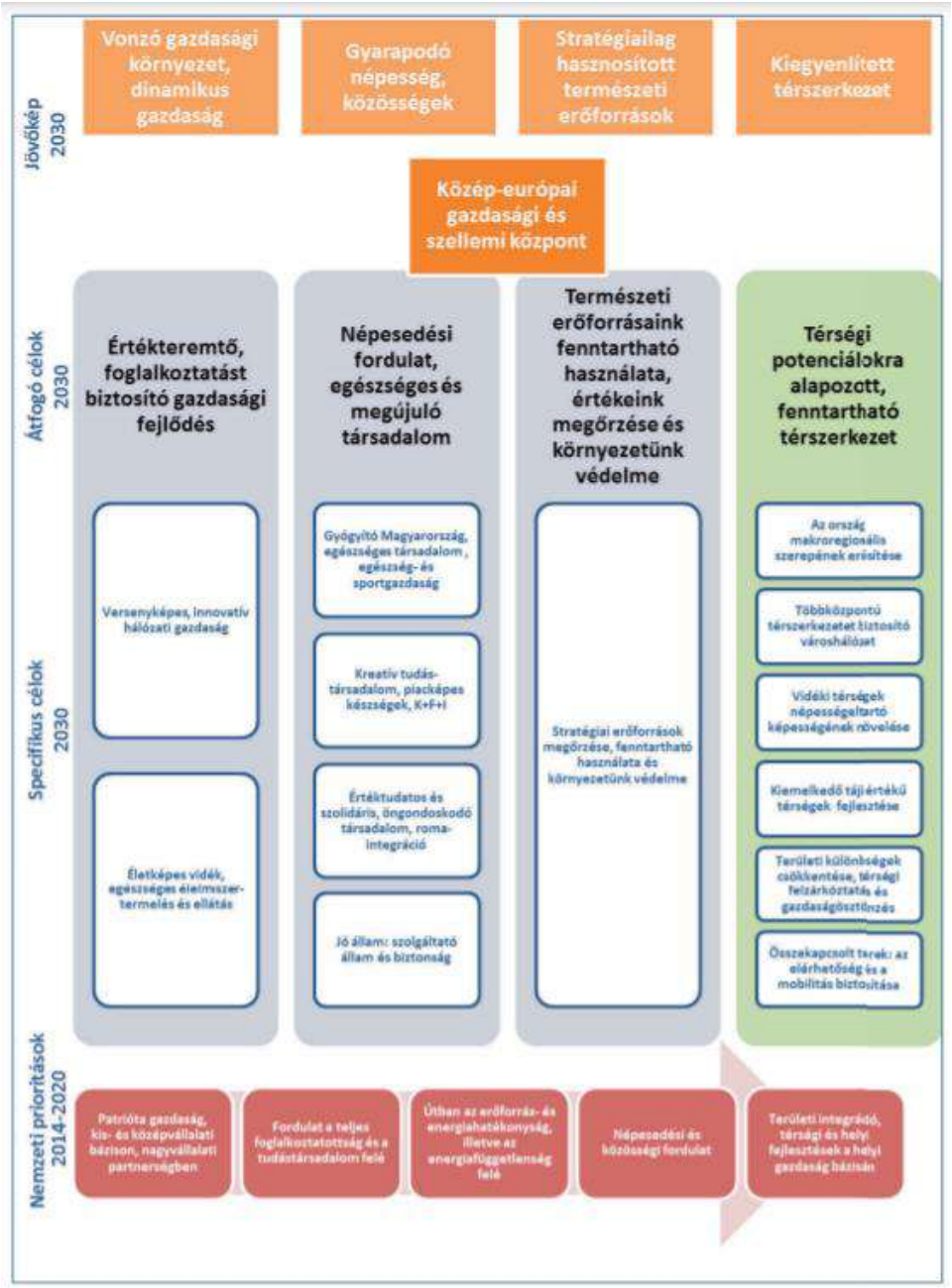

Forrás: Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció

II.2-1. táblázat: Az OFTK főbb, Salgótarjánra is érvényes fejlesztési irányai

Nógrád megyére vonatkozó általános megállapítások	Salgótarján város térségére vonatkozó megállapítások
A megye rendkívül gyenge népességmegtartó képességének javítása, az életkörülmények és életkilátások javításával.	Hálózati szemlélettel működő, települési adottságokat és lehetőségeket egyaránt figyelembe vevő területi tervezési folyamat kialakítása.
Önfenntartó helyi gazdaság bázisán a lakosság elszegényedésének megállítása, a társadalmi depresszió csökkentése, munkahelyteremtés.	Városhálózati megközelítés, a térszerkezet funkcionális fejlesztése.
A vállalkozások élénkítése, új vállalkozások létrejöttének ösztönzése, különös tekintettel az agrártevékenységekre, a helyi termék előállításra és a turizmusra.	A város-vidék együttműködése, a kölcsönös előnyökön nyugvó, együttműködéseken alapuló kapcsolatrendszer kialakítása; hatékonyan és fenntarthatóan működő gazdasági térszerkezet megvalósítása az adott térség valós potenciáljainak, igényeinek és kitörési lehetőségeinek felismerésével.
Városok ipari örökségén magas hozzáadott értékű tevékenységek (tudásalapú és high-tech iparágak) és a környezetipar meghonosítása, a táji, környezeti szempontok figyelembevételével. Balassagyarmat és Salgótarján térszervezésnek erősítése, országhatáron átívelően is.	A perifériikus térségek felzárkóztatása a helyi adottságaik figyelembe vételével.
Munkaigényes beruházások vonzása a halmozottan hátrányos helyzetű Szécsényi, Salgótarjáni és Bátonyterenyei kistérségbe.	Határ menti együttműködések révén a szomszédos országok gazdasági, infrastrukturális rendszereihez való kapcsolódás, a határon belüli és túli lakosság közötti kapcsolatok ápolása.
A fővárosi agglomeráció felé a gazdasági és munkaerő-piaci vérkeringést, valamint Észak- és Kelet-Európa, illetve Budapest felé az áruszállítást biztosító közúti és vasúti kapcsolatok fejlesztése.	Hátrányos helyzetű - különös tekintettel a leromlott városrészekben koncentrálódó - társadalmi csoportok szociális, oktatási és lakhatási helyzetének javítása, fejlesztése.
Hosszabb tartózkodási időt biztosító szolgáltatások, kiemelten az aktív-, a kulturális-, a vallási- és az ökoturizmusban.	

Forrás: OFTK alapján, saját szerkesztés

A **Nógrád megye Területfejlesztési Koncepciójának, Stratégiai és Operatív Programjának** végleges változatát 2021-ben fogadta el a Nógrád Megyei Közgyűlés. A Koncepcióban megfogalmazott jövőkép alapján a megye 2030-ra Magyarország legzöldebb térségévé váljon, beleértve az egészséget, a fenntarthatóságot, a tudást és szellemiséget is. Nógrád megye legyen az országnak olyan térsége, ahol vállalkozni, pihenni, lakni és megöregedni is jó. A jövőkép elérésére 3 db átfogó célt, 4 db horizontális célt és 1 db területi célt fogalmazott meg. Az átfogó célok mindegyikéhez 2-2 célt és 2-5 alcélt határozott meg a dokumentum. Az alcélok közül közvetlenül 2 db érinti a várost (1.1 Nógrád megye sportparadicsom - Országos sportközpont létrehozása Salgótarjánban; 4.2 Vállalkozás-élénkítő üzleti infrastruktúra - Start-up és induló digitalizált vállalkozásokat támogató infrastruktúra és szolgáltatás létrehozása Salgótarjánban). Az operatív program Salgótarján vonatkozásában az alábbi projekteket, intézkedéseket nevesítette:

II.2-2. táblázat: Nógrád megye Területfejlesztési Koncepciójának, Stratégiai és Operatív Program Salgótarjánt érintő intézkedései és tervezett projektjei

Prioritás	Intézkedés	Tervezett projekt
I. Népesség minőségi gyarapodása	Felsőoktatási bázis megerősítése Salgótarjánban (ERFA és ESZA)	Az intézkedés az Óbudai Egyetem, illetve a testnevelési Egyetem salgótarjáni Campusának és K+F+I központjának létrehozását, képzési rendszerének kibővítését támogatja. A duális képzés rendszerét a kapcsolódó vállalatok fejlesztései erősítik.
II. Növekvő versenyképessé gű gazdaság	Helyi vállalkozások versenyképességének növelése	Nem nevesíti az intézkedésekben Salgótarjánt, de leszögezi: A gazdaságfejlesztési beavatkozások jelentős részének Salgótarjánra kell irányulnia, hiszen ez az ország egyetlen megyeszékhelye, amely megyéje gazdasági mutatóit lefelé húzza. Olyan fejlesztéseket szükséges tervezni, amelyek a város és térsége gazdasági fejlődésének dinamikát adnak, akár határon átnyúló hatást is elérve.
	Helyi vállalkozások innovációs képességének javítása és kapacitásainak bővítése	
	Mezőgazdasági és élelmiszeripari kisüzemek létrehozásának és fejlesztéseinek támogatása	
	Új vállalkozások létrejöttének támogatása	
	Kiemelt megyei ágazatokat támogató alap	
	Vállalkozások termelési, szolgáltatási, innovációs és értékesítési együttműködéseinek ösztönzése	
	Körforgásos gazdaság fejlesztéseinek támogatása	
	Kiemelt megyei turisztikai ágazatok fejlesztéseinek támogatása	
	Gazdaságfejlesztési és innovációs ökoszisztéma fejlesztése	
III. Környezeti állapot javítása, Nógrád zöld jellegének erősítése	Nem nevesíti külön Salgótarjánt	
IV. Marasztaló, vállalkozóbarát élettér	Térségközpontok megközelítését szolgáló közlekedési fejlesztések	Az intézkedés a következő fejlesztéseket foglalja magában: 21. út Salgótarjánt elkerülő szakaszának megépítése, I. ütem Bátonyterenye-Nemti elkerülő út Vác – Parassapuszta közötti 2x2 sávos gyorsforgalmi út építéséhez kapcsolódóan Rétság és Nagyoroszi elkerülő utak építése legalább 2x1 sávban a teherforgalom számára 81. sz. vasútvonal korszerűsítési terveinek elkészítése
	Üzleti infrastruktúrák bővítése	A 2021-2027 időszakban az intézkedés hatására tovább bővülnek az iparterület fejlesztések. A geográfiai adottságok a hasznosítható területméreteket behatárolják, azonban Pásztó térségében lehetőség van a 21. sz. főút mellett egy 60-80 hektár méretű iparterület kialakítására. A megyeszékhelyen, a városokban, illetve kistelepüléseken létrejönnek új inkubációs kapacitások. Salgótarjánban a termelő és szolgáltató vállalkozásokat műhelyinkubátor, míg a többi településen a mikro- és családi vállalkozásokat digitális szolgáltatásokkal felszerelt mini inkubátorok segítik.
V. Hátrányos helyzetű települések és a megyeszékhely leszakadásának megállítása	Salgótarján urbanisztikai megújulása	Salgótarján város teljes urbanisztikai újratervezése, igazodva a megváltozott gazdasági, társadalmi és intézményi struktúrához, illetve a jövőbeli trendekhez.
	Salgótarján bekapcsolása a nemzetközi sportéletbe	Salgótarján északi városrészében nemzetközi paralimpiai sportközpont létrehozása sportlétesítményekkel, kiszolgáló egységekkel és szállásfejlesztéssel.
		Salgótarjáni barnamezős terület revitalizációjával kompetenciaközpont, illetve Tudományos és Technológiai Park

Prioritás	Intézkedés	Tervezett projekt
	Hajtástechnológiai Tudományos és Technológiai Park létrehozása Salgótarjánban	jön létre. A kutatók, mérnökök és helyi vállalatok együttműködése a meghajtás, az energiaellátás és a járműirányítási rendszerek fejlesztését célozza meg.
	Salgótarján második értelmiségvonzó programja	A Salgótarjánban a MVP és egyéb programok keretében tervezett kiemelt fejlesztések sikeres működtetésének feltétele a megfelelő humán szakmai és menedzsment kapacitás rendelkezésre állása. Az intézkedés keretében komplex beavatkozások segítik a letelepedést, illetve a diplomás helyiek visszavonzását. Kiemelt szerepet kap az épülő onkológiai központ humán erőforrásának biztosítása.

Forrás: Nógrád megyei TFK, SP és OP alapján, saját szerkesztés

A 13/2021. (VI. 17.) Kgy. határozattal elfogadott Nógrád megyei Előzetes Integrált Területi Program (ITP) alapján Salgótarján ERFA rendelet 11. cikke szerinti célterület, azaz önálló városfejlesztési forrásfelhasználásra jogosult összesen 11,156 milliárd forint[2] értékben.

[2] ebből: ERFA forráskeret: 9,265 milliárd forint; ESZA forráskeret: 1,89 milliárd forint.

II.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

A területrendezési tervek és ezeken keresztül a területrendezés célja az országra, illetve térségeire kiterjedően a **területfelhasználás rendjének és a területhasználat szabályainak** megállapítása. Az országos szinten, illetve országos érdekből meghatározott területfelhasználási és övezeti szabályok megszabják a kiemelt térségek és megyék területrendezési tervei, és így közvetve a településrendezési eszközök mozgásterét is, mivel az összhang megteremtése érdekében **a különböző szintű (országos, megyei, települési) rendezési tervek egymásra épülő rendszert alkotnak:** az alacsonyabb szintű tervnek meg kell felelnie a magasabb szintű terv előírásainak.

A tervhierarchia legmagasabb szintjén az Magyarország Területrendezési Terv (a továbbiakban: MTrT) áll, amelyet az országgyűlés a 2018. évi CXXXIX. törvénnyel hagyott jóvá. Nógrád megye területrendezési tervét a megyei Közgyűlés 3/2020. (III.12) rendelete hagyta jóvá.

II.3.1 Magyarország Területrendezési Terve

Az MTrT és mellékletei tartalmazzák az országos jelentőségű infrastruktúra-hálózatok térbeli rendjét, a területfelhasználási kategóriákat, valamint a különleges övezeteket. Az MTrT szerkezeti tervlapja országos jelentőségű szerkezeti elemként Salgótarján közigazgatási területére vonatkozóan a következőket tartalmazza:

II.3-1. ábra: Az MTrT Salgótarjánt érintő szerkezeti elemei

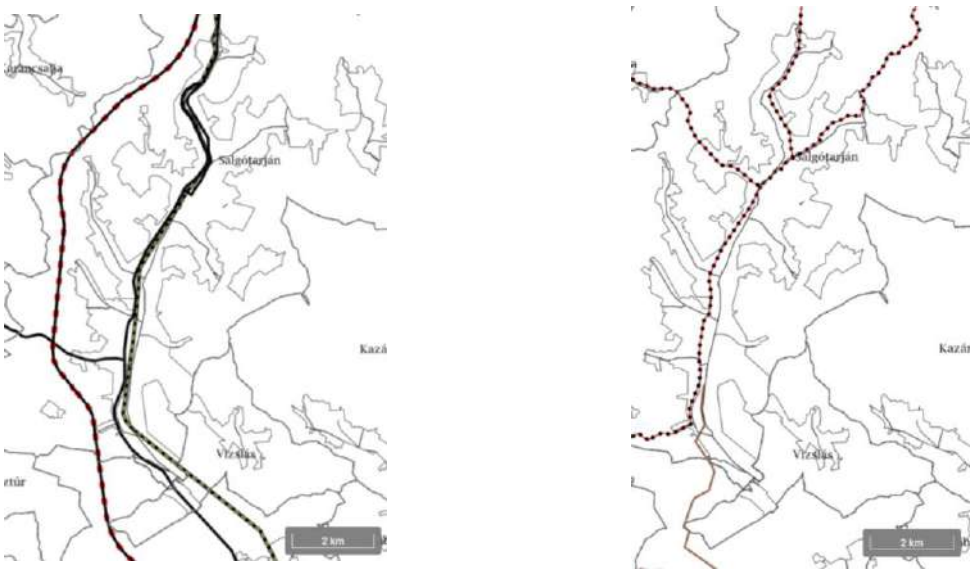

21. sz. Hatvan - Somoskőújfalu főút (meglévő)
22. sz. a 2. és a 21. sz. főutat összekötő főút (meglévő)

21. sz. 2x2 sávos Hatvan - Somoskőújfalu főút (2019-ben átadva)

81 Hatvan – Somoskőújfalu vasútvonal

Északkelet határmente kerékpárútvonal

Szénhidrogén-szállító vezeték

Forrás: OTrT Szerkezeti tervlap

Az MTrT-ben meghatározott területfelhasználási kategóriák közül mind a négy érinti Salgótarján közigazgatási területét.

II.3-2. ábra: Az MTrT területfelhasználási kategóriái

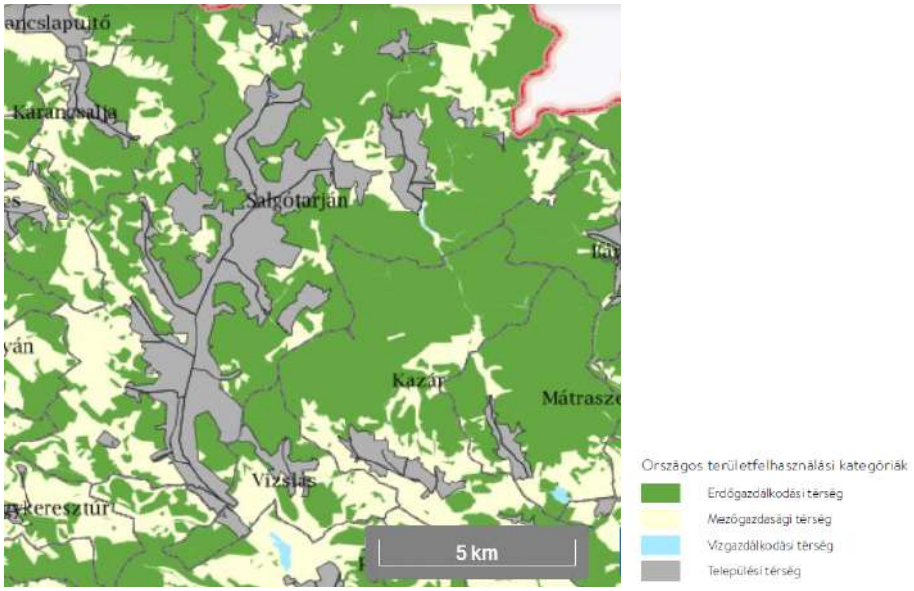

Forrás: OTrT Szerkezeti tervlap

II.3-3. ábra Az MTrT Salgótarján megyei jogú várost érintő övezetei

Ökológiai hálózat magterületének övezete, a hálózat ökológiai folyosójának övezete és a hálózat pufferterületének övezete

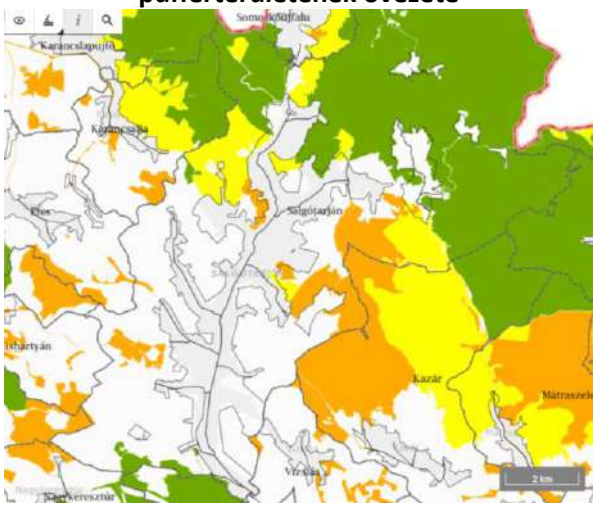

Az ökológiai hálózat **magterületének és ökológiai folyosójának** övezetében új beépítésre szánt terület – bizonyos kivételektől eltekintve - nem jelölhető ki. A magterületen a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala a magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhetők ki és helyezhetők el.

Az ökológiai hálózat **pufferterületének** övezetében a településszerkezeti terv beépítésre szánt területet csak abban az esetben jelölhet ki, ha az a szomszédos magterület vagy ökológiai folyosó természeti értékeit, biológiai sokféleségét, valamint táji értékeit nem veszélyezteti.

Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete

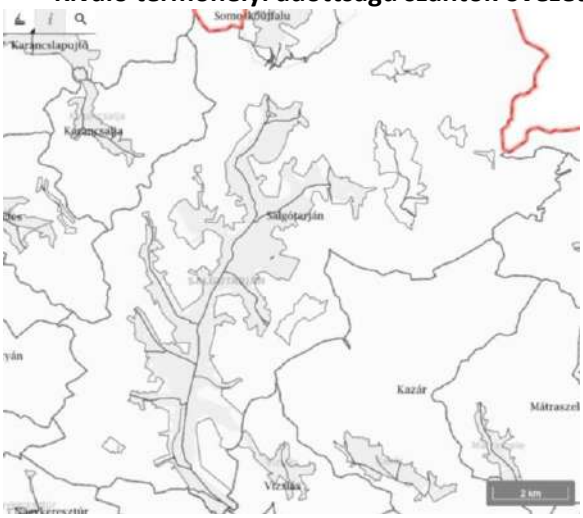

Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében új beépítésre szánt terület - kivéve, ahol az Ország Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg - csak az állami főépítészi hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki.

Erdők övezete

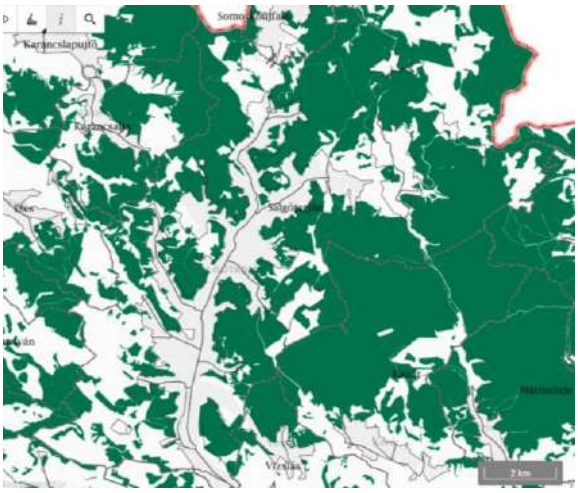

Az erdők övezetébe tartozó területeket az adott településnek a településrendezési eszközében legalább 95%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolnia.

II.3.2 Megyei Területrendezési Terv

A megyei területrendezési tervet a Nógrád Megyei Közgyűlés 3/2020 (III. 12.) rendeletével fogadta el. A Szerkezeti Terv ötféle térségi terület-felhasználási egységet különböztet meg, ezek közül Salgótarján területén mindegyik megjelenik. A NMTrT területi mérlege területfelhasználási kategóriák szerint is tartalmazza Salgótarján város közigazgatási területére vonatkozó térségi területfelhasználási kategóriák területét és százalékos arányát.

II.3-1. táblázat: Salgótarján közigazgatási területére vonatkozó térségi területfelhasználási kategóriák

Területfelhasználási egység	ha	%
települési térség	1 923,51	20,68%
erdőgazdálkodási térség	4 947,64	53,20%
mezőgazdasági térség	2 294,21	24,67%
vízgazdálkodási térség	21,44	0,23%
sajátos területfelhasználási térség	112,74	1,21%

Forrás: NMTrT területi mérleg

II.3-4. ábra: A NMRT Salgótarjánt érintő infrastrukturális elemei

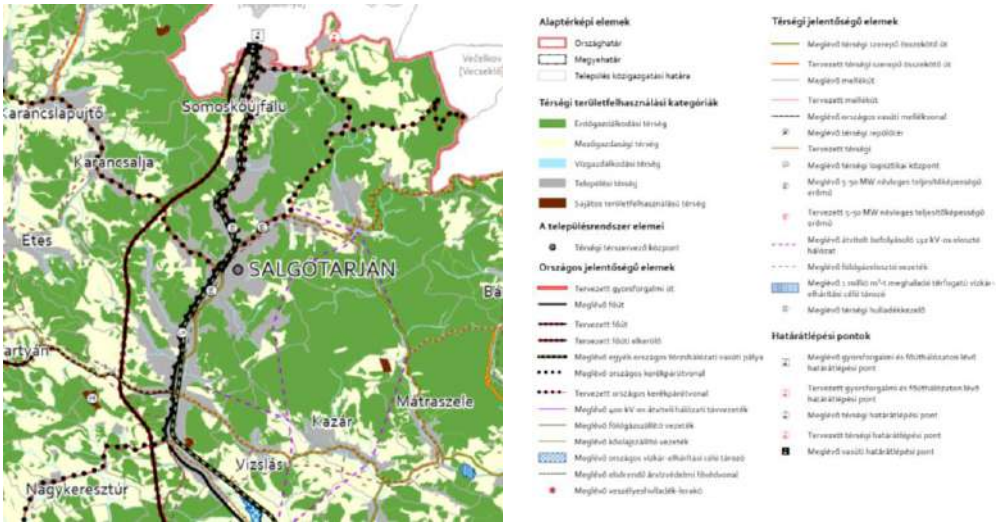

Az egyes térségi területfelhasználási kategóriákra vonatkozó előírásokat, ajánlásokat a 3/2020. (III.12.) KH számú határozata részletezi.

Térségi jelentőségű elemek közül az alábbi infrastruktúrák érintik a települést:

- A főúthálózat meglévő elemei:
  - 21. sz. főút: Hatvan (3. sz. főút) - Salgótarján - Somoskőújfalu - (Szlovákia)
  - 22. sz. főút: Bánk (2. sz. főút) - Balassagyarmat - Salgótarján (21. sz. főút)
- A főúthálózat tervezett elemei:
  - Főutak tervezett településelkerülő szakaszai: 21. sz. főút – Salgótarján
- Térségi szerepű összekötő úthálózat meglévő elemei:
  - Füleki út, a 211. sz. út Salgó úti és 21-es úti körforgalom közé eső szakasza
  - A 21-es utat a Salgó úti körforgalommal felüljárón át összekötő, 21601 sz. út
  - Rákóczi út a Budapesti út (21-es út) és a Múzeum tér között, a 2307 sz. út
  - Bem út, a 211 sz. útnak a 21-es út és Múzeum tér közé eső szakasza
  - Salgó út (Mátraszele, Nádújfalu felé) 2303. sz. összekötő út átkelési szakasza
  - Zagyvai út, a 2304 sz. összekötőút átkelési szakasza
  - Kővár út (Karancslapujtő felé) 2206. sz. ök. út átkelési szakasza
  - Csokonai út – Nagymező út (Vizslás, Kazár felé) 2302 ök. út átkelési szakasza
  - Ifjúság út (kapcsolat Somoskő és Salgóbánya felé) 23102 bekötő út
  - Forgách út (Somlyóbánya, illetve Kazár felé) 23117 sz. bekötő út
  - Somlyóbányai 23101 sz. bekötőút
- Egyéb országos törzshálózati vasútvonal elemei:
  - 81 Hatvan - Somoskőújfalu - (Szlovákia)
- Országos kerékpárút törzshálózat tervezett elemei
  - 2.A: (Szlovákia) - Szob - Kemence - Balassagyarmat - Szécsény - Litke - Salgótarján - Cered - Ózd - Bánréve - Aggtelek - Jósvafő - Szalonna - Hidasnémeti - Gönc - (A 4. sz. Tiszamente kerékpárút Gönc és Sátoraljaújhely közötti szakasza) - Sátoraljaújhely - Pácin - Záhony - Zsurk - Lónya - Vásárosnamény - Tarpa - Szatmárcseke - Tiszacsécse - Tiszabecs - (Ukrajna)
  - 2.C: Nagybárkány – Márkháza – Nagykeresztúr – Salgótarján – Somoskőújfalu – (Szlovákia)

    - 2.D: Somoskőújfalu – Salgótarján
- Térségi kerékpárút hálózat tervezett elemei:
    - 6. Salgótarján – (Szlovákia)
    - 27. Salgótarján – Cered
    - 28. Salgótarján – Vizslás – Kazár – Mátraszele – Bárna – Cered
- Átvitelt befolyásoló 132 kV-is elosztó hálózat meglévő elemei:
    - Bátonyterenye – Salgótarján
    - Salgótarján ÉMÁSZ – SKÜ
- Földgáz szállítóvezeték meglévő elemei: 215: Bátonyterenye [Kisterenye] – Salgótarján
- Földgázelosztó vezeték meglévő elemei:
    - Salgótarján – Litke
    - Salgótarján – Mátraszele
    - Salgótarján – Salgótarján (Zagyvaróna)

Az MTrT figyelembevételével Nógrád Megye Területrendezési Terve az alábbi, Salgótarjánt is érintő övezeteket (országos és megyei) definiálja. Az egyes övezetekre vonatkozó előírásokat, ajánlásokat a 3/2020. (III.12.) KH számú határozata részletezi.

II.3-5. ábra: A NMRT Salgótarjánt érintő országos és megyei övezetek

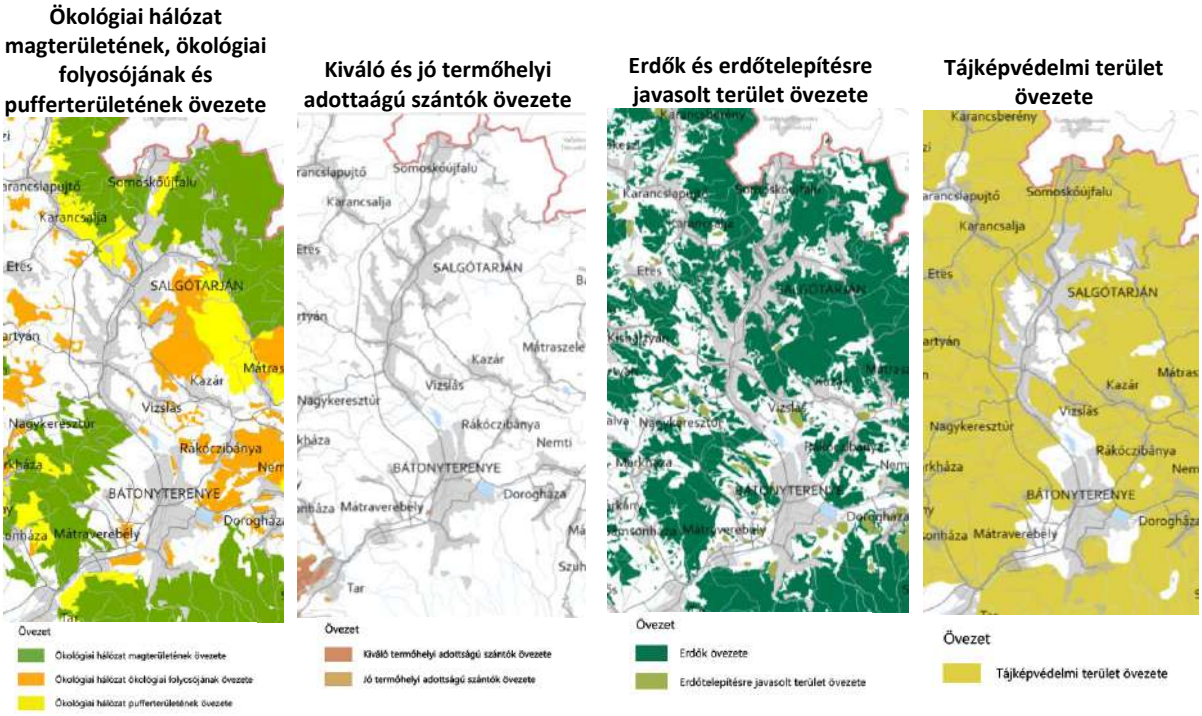

Vízminőség-védelmi terület övezete

Ásványi nyersanyagvagyon övezete

Földtani veszélyforrás terület övezete

Kiemelt turisztikai övezet

II.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek Salgótarján fejlesztését befolyásoló megállapításai

Salgótarján közigazgatási határa 11 szomszédos településsel érintkezik. A települések határvonalai kivétel nélkül kiváló adottságú erdőterületekkel, ill. tájképvédelmi és kiemelt turisztikai övezetekkel kapcsodnak egymáshoz, ahol jelentős ásványi nyersanyagvagyon is található. Ez alól csak Nagykeresztúr a kivétel, ahol kisebb részben kiváló adottságú erdőterületek, nagyobb részben pedig erdőtelepítésre javasolt területek helyezkednek el a két település határán. A települések csatlakozásánál fekvő erdőterületek a nemzeti ökológiai hálózat részét képező természeti területek. Bárna, Sokoskőújfalu és Nagykeresztúr esetében ezek a területek az ökológiai hálózat magterületei, amelyek a Karancs–Medves Tájvédelmi Körzet egy részét, valamint a Márkháza-pusztai fás legelő természetvédelmi terület zónáját jelenti és Salgótarján közigazgatási területére is esik belőle. A többi település határvonalán az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának és pufferterületének övezetébe tartozó területek húzódnak. A Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet területe Bárna, Karancsalja, Karancsberény, Karancslapujtő, Kazár, Mátraszele, Somoskőújfalu és Salgótarján közigazgatási határában található. A védetté nyilvánításkor beolvadt a területébe a Salgó vár, a Szilvás-kő, a Kercseg-völgy, a Földház-tető, a Gortva-völgy, a Bárna-patak és a Zagyva forrásvidéke természetvédelmi területek, amelyek közül Karacsalja felé a Karancs, ill. Bárna felé a Gortva-völgy egyben NATURA 2000 terület is.

A területrendezési tervek tervezett infrastruktúrahálózati elemeket Kishartyán esetében tartalmaz a 22. sz. főút elkerülő szakasza vonatkozásában, amely a jövőben folytatódik majd Vizslás és Kazár irányába is. Tervezett kerékpárút Salgótarján és Karancsalja, ill. Somoskőújfalu, valamint Nagykeresztúr irányában van kijelölve a települések között.

II.5 Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

II.5.1 A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

Salgótarján településfejlesztési koncepcióját (TFK) Salgótarján Város Önkormányzati Képviselő-testülete a 141/2014. (IX.11.) számú ÖKT. számú határozatával hagyta jóvá, amelyben az alábbi hosszú távú városfejlesztési jövőkép fogalmazódott meg: Salgótarján megújuló, vonzó középváros, gazdasági és kulturális központ a Budapest körüli, közép-magyarországi metropolisz térség északkeleti kapujában. A TFK a jövőkép elérésére az alábbi célrendszert határozta meg:

II.5-1. táblázat: A TFK hosszú távú célrendszere, főbb tartalmi elemei

Célrendszer	
Diverzifikált, dinamikus gazdasági fejlődés, virágzó gazdaság	Növekedő gazdaság
	Az ipar fejlesztése, új munkahelyek teremtése, a foglalkoztatás növelése új befektetésekkel, zöldmezős és barnamezős munkahelyteremtő beruházásokkal Salgótarján és Funkcionális Várostérsége gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében
	A kutatási - fejlesztési - innovációs (K+F+I) tevékenység fejlesztése
	A határon átnyúló vonzerőt biztosító városi szolgáltatások és kereskedelem fejlesztése új befektetésekkel a befektetők által megvalósítható fejlesztésekhez szükséges urbanizációs háttér megfelelő szintű szolgáltatásainak biztosítása, a térség gazdasági fejlődése, a foglalkoztatás növelése érdekében
	A hagyományos gazdasági ágazatok fejlesztése, a Salgótarjánban jelen lévő gazdasági társaságok fejlődése előtt álló akadályok lebontása a Szabad Vállalkozási Zóna adta lehetőségek kihasználásával a térség gazdasági fejlődése, a foglalkoztatás növelése érdekében
	Salgótarján és határon átnyúló térsége turizmusának fejlesztése a térség gazdasági fejlődése, a foglalkoztatás növelése érdekében
	A város és térsége biztonságos helyi élelmiszerrel történő ellátása és a Funkcionális Várostérség, illetve a tágabb vonzáskörzet jó minőségű mezőgazdasági termékeinek piaci pozícionálása
Társadalmi megújulás	A természetes népszaporulat és a bevándorlás eredményeként egyaránt növekvő számú, gyarapodó népesség, az elöregedés megállítása
	A város és a Funkcionális Várostérség leszakadó, leszakadással veszélyeztetett, hátrányos helyzetű és tartósan munkanélküli népességének társadalmi - gazdasági integrációja, visszavezetése a munka világába
	Salgótarján és a Funkcionális Várostérség társadalmi kohéziójának erősítése
	A közszolgáltatások fejlesztése a nevelés, oktatás, egészségügy, kultúra, művelődés és sport területén, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő eséllyel történő biztosítása
	A leszakadó társadalmi rétegekhez tartozó fiatalok társadalmi integrációja az állam és az önkormányzat által működtetett oktatási - nevelési, közművelődési, kulturális, sport, és egészségügyi közszolgáltatások eszköztárának célzott és összehangolt alkalmazásával
	Piacképes tudást biztosító egyetemi mérnöki és pénzügyi - gazdasági képzés Salgótarjánban
	Magasan képzett fiatal és középkorú népesség betelepítése Salgótarjánba kedvező munka- és lakhatási lehetőségek, élhető városi környezet és jó minőségű közszolgáltatások biztosításával
Megújuló városi szövet, vonzó települési környezet	A befektetők, valamint a Salgótarjánban élők, vállalkozók és munkát vállalók számára vonzó, szép, egészséges, kényelmesen használható városi környezet kialakítása a gazdaságfejlesztés urbanizációs előfeltételeinek biztosítása érdekében
	A barna mezős, alulhasznosított ipari- gazdasági és közlekedési területek rehabilitációja
	A lakótelepek rehabilitációja strukturális és energetikai megújítása
	A szociális település rehabilitációt szükségessé tevő városi területek szociális rehabilitációja
	A városközpont funkcióbővítő rehabilitációja és fejlesztése, energetikai megújítása
	A kertvárosi városrészekben elmaradt fejlesztések pótlása, energetikai megújítása
	Salgótarján és a Funkcionális Várostérség, valamint a város tágabb térsége integrált, multimodális közösségi közlekedési rendszerének kialakítása

Forrás: Salgótarján Hosszú távú Településfejlesztési Koncepciója

2014-ben készült el Salgótarján város **Integrált Településfejlesztési Stratégiája**. Jövőképének értelmében ***Salgótarján város 2030-ra egy megújuló, vonzó középvárossá fejlődik***. A jövőképhez egyetlen átfogó cél illeszkedik: ,,Erős térségközpont kialakítása fenntartható fejlődési pályán működő

helyi gazdasággal, minőségi szolgáltatásokkal és élhető városi környezettel, amelyből látható, hogy a stratégiai célok, ill. az operatív tematikus célok és programok a gazdaság, a társadalom és az életminőség javítását állították fókuszba.''

II.5-2. táblázat: Az ITS célrendszere, főbb tartalmi elemei

Stratégiai célok	Operatív tematikus célok	Programok
A. Diverzifikált gazdasági fejlődés	A.1.A helyi gazdaság élénkítése	A.1.1. Új iparterületek kialakítása
		A.1.2. Gazdasági infrastruktúra fejlesztése
		A.1.3. Gazdasági háttérszolgáltatások és modern üzleti környezet fejlesztése
		A.1.4. Innovációs és K+F központ, valamint virtuális tudáscentrum létrehozása
		A.1.5. Ipari rozsda övezetek bevonása a helyi gazdaság vérkeringésébe
		A.1.6. Városmarketing és e-önkormányzat fejlesztése
	A.2. Gazdasági szerkezetváltás	A.2.1. Beruházásösztönzés
		A.2.2. Beszállítói inkubációs és klaszter program előkészítése és megvalósítása
		A.2.3. Munkaerőpiaci és emberi erőforrás fejlesztése képzésfejlesztéssel, átképzéssel
		A.2.4. Együttműködések javítása, vállalkozói klub létrehozása
		A.2.5. A város turisztikai attraktivitásának erősítése, a turizmus fogadási feltételeinek javítása
		A.2.6. Egységes idegenforgalmi kínálati rendszer és térségi programcsomagok kialakítása
B. Városmegújítás	B.1. Városrehabilitáció	B.1.1. Belváros funkcióbővítő rehabilitációja
		B.1.2. Városszerkezeti korrekciók
		B.1.3. Kereskedelmi és szórakoztató központ kialakítása a Belvárosban
		B.1.4. Barnamezős ipari és közlekedési területek rehabilitációja, I. ütem
		B.1.5. Szociális városrehabilitáció az Acélgyári úton és Zagyvapálfalván
		B.1.6. Kolónia-program I. ütemének mevalósítása
	B.2. Városi környezet fejlesztése	B.2.1. Közlekedés korszerűsítése, parkolási lehetőségek javítása
		B.2.2. Lakóterületi fejlesztések, lakásépítési lehetőségek teremtése
		B.2.3. Zöldterületek fejlesztése sétányok, játszóterek, zöldfelületek kialakításával
		B.2.4. Tömbházak felújítása , I. ütem
		B.2.5. Kommunális ellátás bővítése és minőségjavítása
		B.2.6. Városi hangulatot javító kezdeményezések támogatása
C. Fenntarthatóság és élhetőség	C.1. Társadalmi megújulás	C.1.1. piacképes tudással rendelkező fiatal korosztályok betelepítése
		C.1.2. Lakosság megtartását támogató szociális és lakáspolitika
		C.1.3. Civil kezdeményezések, lokálpatriotizmus ösztönzése
		C.1.4. Környezettudatosság fokozása
		C.1.5. Közbiztonság javítása
		C.1.6. Egészségmegőrzés feltételeinek javítása, sportlétesítmények fejlesztése, új komplex sportcentrum létrehozása
	C.2. Közszolgáltatások fejlesztése és életminőség javítása	C.2.1. Szociális gazdaság fejlesztése
		C.2.2. Szakképzési és középfokú oktatási rendszer fejlesztése, műszaki képzés erősítése
		C.2.3. Felsőoktatás fejlesztése, műszaki és gazdasági képzés erősítése,
		C.2.4. Közművelődési lehetőségek fejlesztése integrált közösségi és szolgáltatási terek kialakításával
		C.2.5. Közszolgáltatások kistérségi szintű, illetve PPP jellegű megszervezésének támogatása
		C.2.6. Köztisztaság javítása

Forrás: Salgótarján Integrált Településfejlesztési Startégiája

A stratégia a célokat városrészi szinten is definiálta, amelyet az alábbi ábra szemléltet:

II.5-3. táblázat: Az ITS városrészi célkitűzései

Célok/városrészek	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
A.1.1. Új iparterületek kialakítása				x			x		x	
A.1.2. Gazdasági infrastruktúra fejlesztése	x			x			x		x	
A.1.3. Gazdasági háttérszolgáltatások és modern üzleti környezet fejlesztése	x			x			x		x	
A.1.4. Innovációs és K+F központ, valamint virtuális tudáscentrum létrehozása				x						
A.1.5. Ipari rozsda övezetek bevonása a helyi gazdaság vérkeringésébe		x		x			x		x	
A.1.6. Városmarketing és e-önkormányzat fejlesztése				x						
A.2.5. A város turisztikai attraktivitásának erősítése, a turizmus fogadási feltételeinek javítása	x		x	x						x
B.1.1. Belváros funkcióbővítő rehabilitációja				x						
B.1.2. Városszerkezeti korrekciók				x			x			
B.1.3. Kereskedelmi és szórakoztató központ kialakítása a Belvárosban				x						
B.1.4. Barnamezős ipari és közlekedési területek rehabilitációja, I. ütem		x		x			x		x	
B.1.5. Szociális városrehabilitáció az Acélgyári úton és Zagyvapálfalván		x		x					x	
B.1.6. Kolónia-program I. ütemének mevalósítása	x	x		x	x	x	x	x	x	
B.2.1. Közlekedés korszerűsítése, parkolási lehetőségek javítása			x	x			x			
B.2.2. Lakóterületi fejlesztések, lakásépítési lehetőségek teremtése					x			x		
B.2.3. Zöldterületek fejlesztése sétányok, játszóterek, zöldfelületek kialakításával	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
B.2.4. Tömbházak felújítása , I. ütem	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
B.2.5. Kommunális ellátás bővítése és minőségjavítása			x	x					x	
B.2.6. Városi hangulatot javító kezdeményezések támogatása	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
C.1.1. piacképes tudással rendelkező fiatal korosztályok betelepítése			x	x	x			x		
C.1.6. Egészségmegőrzés feltételeinek javítása, sportlétesítmények fejlesztése, új komplex sportcentrum létrehozása			x							
C.2.2. Szakképzési és középfokú oktatási rendszer fejlesztése, műszaki képzés erősítése				x						
C.2.3. Felsőoktatás fejlesztése, műszaki és gazdasági képzés erősítése,				x						
C.2.4. Közművelődési lehetőségek fejlesztése integrált közösségi és szolgáltatási terek kialakításával	x	x	x	x			x	x	x	

Forrás: Salgótarján Integrált Településfejlesztési Startégiája

II.5.2 Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

Az elmúlt években jelentősebb településfejlesztési akcióhoz kapcsolható, infrastruktúra kiépítésre vonatkozó településrendezési szerződés nem jött létre.

II.6 A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

II.6.1 A hatályban lévő településrendezési eszközök

Salgótarján város a Településszerkezeti tervét a 15/2017. (II.14.) ÖKT. számú határozatával fogadta el, amelyet többször módosított, utoljára a 87/2021. (V. 27.) ÖKT határozatával. A helyi építési szabályzatról szóló 8/2017. (II.14.) számú önkormányzati rendeletét többször módosították, utoljára a 19/2021. (V.27.) számú önkormányzati rendelettel.

A településképvédelmi rendeletet Salgótarján Város Önkormányzatának képviselőtestülete a 33/2017. (X.26.) számú önkormányzati rendeletével fogadta el. Az építészeti útmutatóként, ajánlásként készült Településképi Arculati Kézikönyv az Önkormányzat határozatával lépett életbe.

II.6.2 A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

A településszerkezeti terv határozza meg Salgótarján térszerkezeti alakításának, védelmének lehetőségeit és a megőrzés, fejlesztés térbeli irányait. A településszerkezeti terv az egyes területfelhasználási egységeket beépítésre szánt területekbe, valamint beépítésre nem szánt területekbe sorolva határozza meg, függetlenül attól, hogy a belterülethez tartoznak, vagy a külterület részei.

A település szerkezetét meghatározó hálózati elemek jellemzően önálló közlekedési, azon belül szétválasztva a kötöttpályás és a közúti közlekedés elemként, valamint egyéb területfelhasználási egységekben megjelenő önálló közmű elemként jelennek meg. A területfelhasználás részeként önálló vízgazdálkodási térségként jelennek meg a vízgazdálkodás hálózati elemei, a csatornák, árkok, valamint az egyéb vízfolyások.

(A beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek területfelhasználási rendjét és jellemzőit a VII.1. melléklet tartalmazza.)

II.7 A település társadalma

II.7.1 Népesség, népmozgalom

II.7.1.1 Demográfia, népesség

Salgótarján népessége az országos tendenciákkal párhuzamosan az 1980-as évek óta csökken. 2010 óta a város lakónépessége 11%-kal csökkent, így annak száma már a 33.000 főt sem érte el 2019-ben. A változás egyenletes és folyamatos, csupán a 2011. évi népszámlálás korrekciója jelentett kisebb kiugrást. A csökkenés mértékéről elmondható az is, hogy ugyan irányában hasonló a járási, megyei és országos változásokhoz képest, de a mértéke mindegyiket jelentősen meghaladja, azaz Salgótarján népessége gyorsabban és erőteljesebben csökken.

II.7-1. ábra: Salgótarján népességszámának változása és annak összetevői, 2010-2019

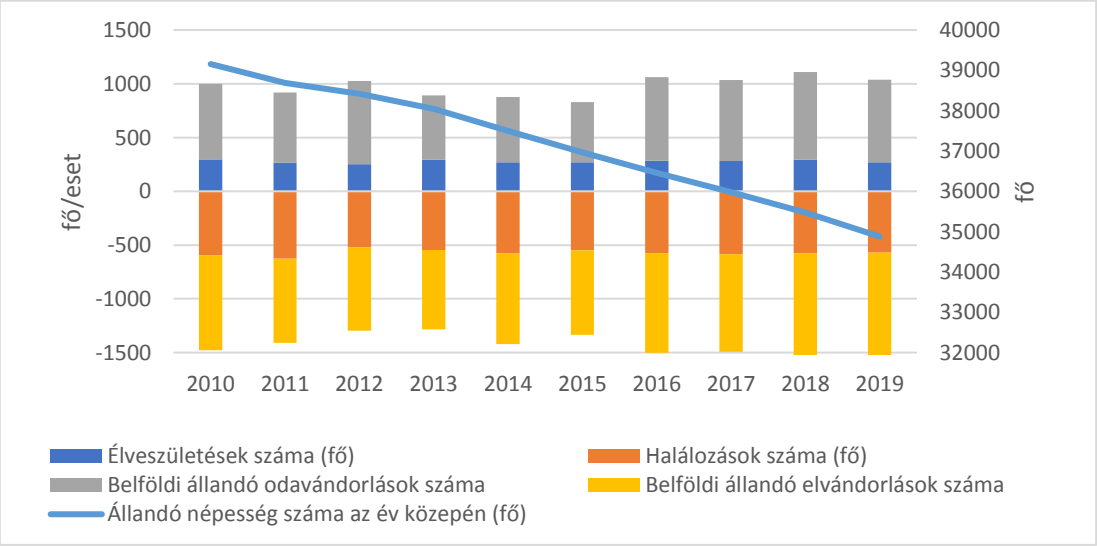

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A népességcsökkenés hátterében egyszerre játszik szerepet a belföldi vándorlás és a természetes fogyás negatív tendenciái. A városból elvándorlók száma folyamatosan emelkedik, 2019-ben több

mint 2000 fő hagyta el Salgótarjánt, miközben csupán alig több mint 1700 fő telepedett le a városban ugyanabban az évben. Meg kell említeni, hogy az odavándorlások száma is növekszik évről évre, de ez a változás nem képes lépést tartani az elvándorlások növekvő számával, így a vándorlási különbözet folyamatosan nő. A salgótarjáni járási adatokban inkább stagnáló folyamatokat láthatunk, de továbbra is negatív egyenleggel, ezzel szemben Nógrád megye oda- és elvándorlási értékeiben elmozdulást tapasztalhatunk a kiegyenlítődés irányába, de továbbra is negatív irányú a mérleg nyelve. Ezek alapján arra következtethetünk, hogy Salgótarján városa sem regionális, sem országos szinten nem rendelkezik jelentős vonzerővel.

A demográfiai adatok negatív tendenciáiban kiemelkedő szerepe van a természetes fogyásnak is. Általánosságban elmondható, hogy a magyarországi változások is természetes fogyást mutatnak, váltakozó intenzitású, negatív irányú elmozdulással, de mind a Nógrád megyei, mind a Salgótarjáni járási értékek jelentősen meghaladják azt. Salgótarján esetében még negatívabb kép jelenik meg, a természetes fogyás mértéke meghaladja az országos adatok kétszeresét, 2019-ben -9,04 ezreléket is elérve. Ezek a negatív demográfiai változások folyamatos erősödést mutatnak, ami várhatóan további népességcsökkenést eredményeznek.

Az alacsony születési számok és jelentős elvándorlás miatt Salgótarján lakossága rohamosan elöregszik. Ugyan még a középkorúak jelentik a legnagyobb részét a lakosságnak, de az elvándorlásnak köszönhetően a számuk folyamatosan csökken, továbbá az elvándorlás és az alacsony születési szám miatt a fiatal és gyermekkorúak aránya is zsugorodik, míg az időskorúak száma folyamatosan nő, kiváltképp a nők körében. Az öregségi index is súlyos problémáról árulkodik, mivel 2019-ben a 100 fiatalra jutó idősek száma elérte és meghaladta a 200 főt, amely jelentősen meghaladta az országos értéket (136,8 fő).

II.7-2. ábra: Salgótarján város korszerkezete

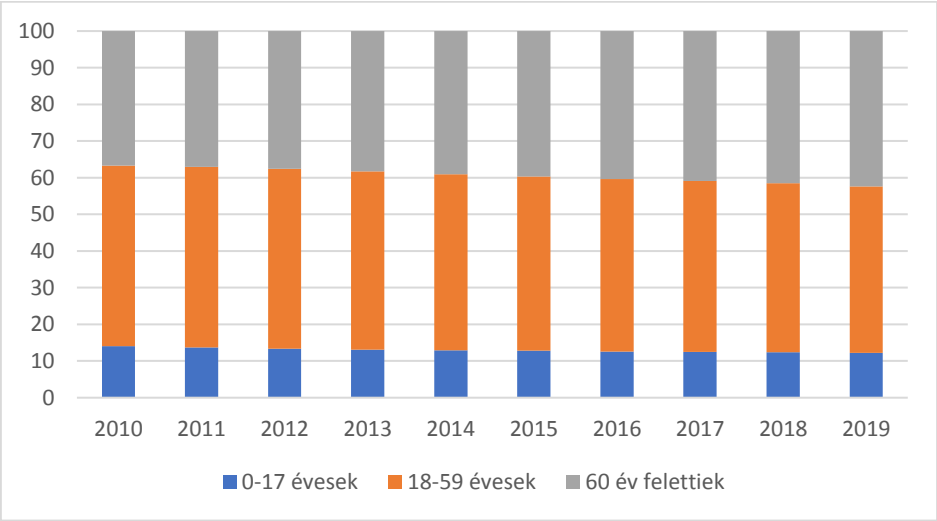

Forrás: KSH, saját szerkesztés

II.7.1.2 Nemzetiségi összetétel

Salgótarján soknemzetiségű város. A 2011. évi népszámlálás szerint a megyeszékhelyen megtalálhatók a cigány (roma), német, szlovák és román nemzetiség tagjai is. **Legnagyobb számú nemzetiség a roma** közösség, a lakosság 5,4%-a vallotta magát a tagjának a népszámlálás során, valamint képviselettel rendelkeznek a Roma Nemzetiségi Önkormányzat keretén belül. Saját nemzetiségi képviselettel még a szlovák közösség rendelkezik Salgótarjában, akik a lakosság 0,3%-át teszik ki. Érdemes még

megjegyezni, hogy a népszámlálás során a népesség 13,9%-a nem kívánt válaszolni a nemzetiségi hovatartozásáról.

II.7.1.3 Képzettség

Salgótarján lakosságának képzettségi viszonyai negatívabb képet tárnak elénk az országos viszonyokhoz képest. A 25 évesnél idősebb népességen belül a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya 17,9% volt 2011-ben Salgótarjánban, míg ugyanebben az évben a magyarországi arányuk elérte a 19%-ot. Más nógrádi járásközponthoz, valamit a Salgótarjáni járáshoz viszonyítva a nógrádi megyeszékhely kedvezőbb arányokkal bír, ami Salgótarján megyei és leginkább járási központi funkcióját igazolja. Ezzel szemben a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők a 15 és 59 év közötti korosztályon belüli aránya sokkal negatívabb képet mutat. A 2011-es népszámlálás alapján ez az érték elérte a 19,1%-ot, ami magasabb az országos és megyei értéknél is, csupán a Salgótarjáni járás esetében magasabb ez az arány, 2011-ben elérte ugyanis a 23,5%-ot.

A digitális kompetenciák tekintetében **a lakossági kérdőívet kitöltők 80%-a** úgy ítéli meg, hogy saját korosztályához képest **átlagosan vagy az átlagnál jobban kezeli a digitális eszközöket**. A férfiak körében gyakoribb volt, hogy átlag felettinek ítélték meg készségeiket, mint a nők esetében, ahol a legtöbben úgy gondolták, hogy saját készségeik átlagosak az IT eszközök használatával kapcsolatban.

II.7.1.4 Foglalkoztatottság

A foglalkoztatottak aránya az aktív korú lakosságon belül 2011-ben elérte az 52,7%-ot, ami csak a Salgótarjáni járás értékét haladta meg, de jelentősen elmaradt az országos aránytól. A Salgótarjánban nyilvántartott álláskeresők többsége férfi, a nemek közti arány pedig érdemben nem változott az elmúlt 10 évben. **A 180 napon túli nyilvántartott álláskeresők aránya jelentősen meghaladja az országos értékeket** annak ellenére, hogy az arányuk fokozatosan csökken, 2020-ban az álláskeresők 60%-át tették ki Salgótarjánban, ami 7,9%-kal magasabb érték, mint az országos arányuk. Ennek oka lehet az iparszerkezet rendkívül lassú változása, aminek következtében a munkanélküliség strukturálissá és tartóssá vált. A felsőfokú végzettségű álláskeresők aránya ingadozott az elmúlt időszakban, 2016-ig jelentős csökkenést tapasztalhatunk, ezt követően újra emelkedett az arányuk, 2020-ra elérve a 4,4%-ot. Ez az érték kedvezőtlenebb a megyei és járási adatokhoz képest, ugyanakkor jelentős mértékben elmarad a magyarországi arányhoz viszonyítva. Salgótarjánban kevés, jelentősebb létszámot foglalkoztató üzem található, ezért a foglalkoztatásban kiemelt szerepe van az ingázásnak.

II.7-3. ábra: Nyilvántartott álláskeresők a munkaképes korú népesség százalékában, %

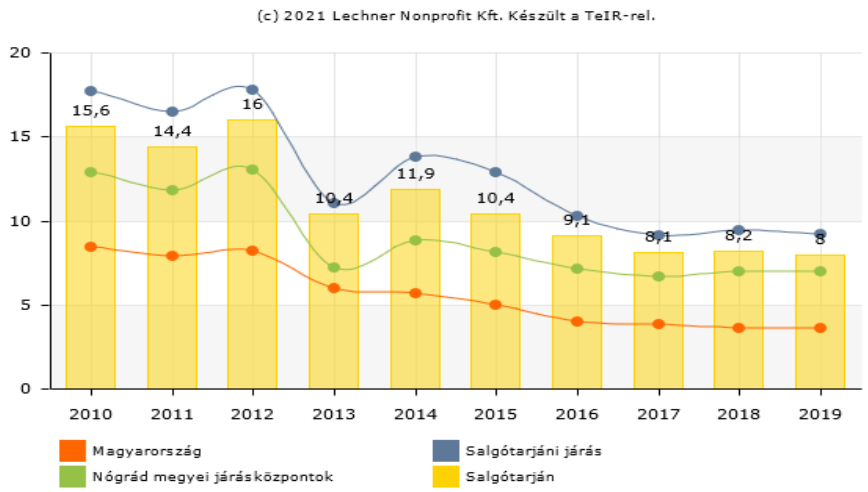

Forrás: TEIR

A foglalkoztatottsági adatokat a közfoglalkoztatottak is kedvező irányban befolyásolják. Az elmúlt években több ezer munkanélküli vett részt a programban, elsősorban a város zöldterületeinek, egyéb közterületeinek folyamatos fenntartásában, karbantartásában, a patakok és vízfolyások tisztításában. Az elmúlt időszakban jelentkező általános munkaerőhiánynak köszönhetően mind több álláskereső talált magának munkalehetőséget, így a közfoglalkoztatásban jórészt azok maradtak, akiket a versenyszféra nem kíván foglalkoztatni. A közfoglalkoztatás tehát leginkább a hátrányos helyzetű álláskeresők jövedelemhez jutása révén fejti ki hatását. A koronavírus gazdasági-foglalkoztatásbeli hatásai miatt ugyanakkor a közfoglalkoztatottak számában emelkedés prognosztizálható.

A Salgótarjáni Foglalkoztatási Nonprofit Kft. alapfeladata továbbra is a város foglalkoztatási gondjainak enyhítése, kiemelten a tartós munkanélküliek közfoglalkoztatásával úgy, hogy a foglalkoztatottak munkavégzésükkel elsősorban a város kommunális, szociális feladatainak ellátását segítsék.

II.7.1.5 Jövedelmi viszonyok

A munkanélküliek magas aránya és jólképzett munkaerő alacsony száma miatt nem meglepő, hogy a jövedelmi viszonyok is elmaradnak Salgótarjánban az országos átlagtól. Az egy lakosra jutó belföldi jövedelem összege az országos értékének csupán 89,8%-a volt 2019-ben, ami a megyei értéknél is alacsonyabb. Ezen a téren Salgótarján lemaradása kismértékben nőtt 2010 óta. Ugyanakkor a száz lakosra jutó adófizetők száma az országos tendenciához hasonlóan emelkedett, 2019-re Salgótarján értéke (49,4 fő) megközelítette az országos értéket (49,6 fő). Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem alakulásában Salgótarján kiemelkedik a saját járásából, de a Nógrád megyei járásközpontok közül a megyeszékhely egyedül Bátonyterenyét előzi meg.

II.7-4. ábra: Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem alakulása Nógrád megye járásközpontjaiban 2010 – 2019 között, forint

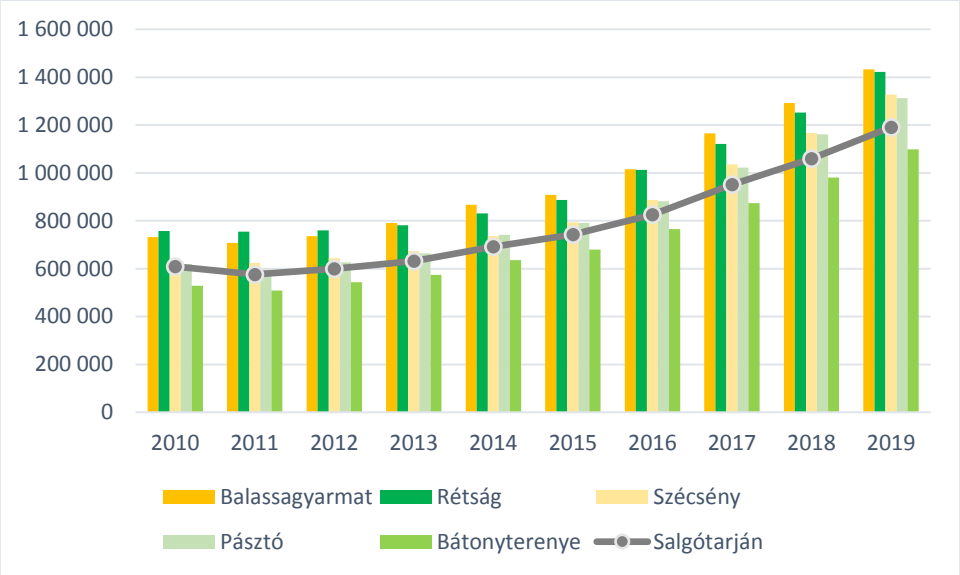

Forrás: teir

II.7.2 Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Salgótarján MJ Város Önkormányzata a 2018 és 2023 közötti időszakra szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját 2019-ben fogadták el, amelyben célcsoportként azonosította a mélyszegénységben élőket és a romákat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.

A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége kapcsán problémaként jelentkezik az alacsony foglalkoztatottság általában véve és a pályakezdők esetében, az aktív korú lakosság szakképzetlensége.

Jövedelmi és vagyoni viszonyaikra általánosságban az jellemző, hogy különböző segélyekből, támogatásokból, alkalmi és feketemunkából próbálnak megélni

A gyermekeket érintő problémák közül kiemelendő, hogy a változó társadalmi szokások miatt nőtt a gyermekeket veszélyeztető tényezők köre. Növekszik a gondoskodás alá kerülő gyermekek száma iskolai problémák, csavargás, iskolakerülés, súlyos magatartási, beilleszkedési zavarok miatt.

Alacsony a nők foglalkoztatása, a szülés utáni időkiesés miatt nehéz az újra elhelyezkedés, a munkáltatóknak fenntartásai vannak a kisgyermekes anyák alkalmazásával szemben. Nagyarányú a munkanélküliség az alacsony végzettségű roma származású nők között. Állásinterjú alkalmával nem tudják magukat kellőképpen kifejezni, sokszor a tesztek megírása is problémát jelent számukra.

Az elöregedés miatt az idősek száma folyamatosan növekszik, körükben az egyedüllét, a kiszolgáltatottság, a hiszékenység miatti áldozattá válás azonosítható problémaként. Salgótarjánban 2016 óta ismét működik Idősügyi Tanács.

A fogyatékkal élők esetében probléma a nem megfelelő munkaerő-piaci helyzet, a kevés helyi munkalehetőség, valamint a nem mindenhol megoldott akadálymentesítés. A látásfogyatékosok helyzetét a Vakok és Gyengénlátók Nógrád Megyei Egyesülete, a mozgássérültekét a Mozgáskorlátozottak Egymást Segítők Egyesülete, a siketek és nagyothallókét pedig a Siketek és Nagyothallók Nógrád Megyei Szervezete, valamint a Csend Hangjai Alapítvány igyekszik javítani. A városban kiemelt szerepet kap az autisták ellátása, amelyben az Abigél Közhasznú Egyesület, Nógrádi Autizmus Alapítvány, valamint a lllyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Készségfejlesztő Iskola vállal tevékeny szerepet. Utóbbi, a „Flóra" Fogyatékos Gyermekek és Nevelőik Természetbarát és Tájvédelmi Egyesülettel közösen kiemelt szerepet vállal a halmozottan sérült gyermekek támogatásában.

Salgótarjáni székhelyű, megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató akkreditált munkahely mindössze 1 db található, a Mozgáskorlátozottak Egymást Segítők Egyesülete (MESE).

Nem Nógrád megyei székhellyel rendelkező cégek Salgótarjáni telephellyel több helyen is működtetnek egységeket. REHAB akkreditáció keretében Salgótarjánban és járásában megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató cégek a Man At Work Kft., HSA Kft., Human Centrum Kft., Credit Up Kft. és az Axamo Kft.

Salgótarjánban a KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján elkészített kartogram összesen 11 db szegregátumot és 4 db szegregációval veszélyeztetett területet határolt le. Az elmúlt években bekövetkezett változások, valamint az Önkormányzat által megvalósított projektek és programok jelentősebb változást eredményeztek. Mára Zagyvapálfalva, Somlyóbánya, Zagyvaróna és Salgóbánya területén kijelölt szegregátumok – bizonyos területi korrekciókkal – minősülnek társadalmi szempontból leszakadó területeknek. (Részletesebben ld. az Antiszegregációs munkarész Helyzetelemző fejezetében.)

A KSH adatai szerint a hivatalosan is szegregátumnak minősülő területen több mint 2.200 fő élt, de a becslések és tereptapasztalatok alapján ennek közel duplája a ténylegesen veszélyeztetett területen élő salgótarjáni lakosok száma, mely a lakosság több mint 10 %-a. Az itt élő népességre a fiatalos korszerkezet, a magas munkanélküliség és a gazdaságilag inaktív népesség aránya, a lakások komfortfokozata pedig kirívóan rossz. Emellett az iskolázottsági adatok is nagymértékben a városi átlag alatt maradnak.

Általánosan megállapítható, hogy az önkormányzat saját lehetőségei nem elegendőek a fent említett problémák kezelésére, ezért szükséges pályázati források igénybevétele, a gazdasági élet szereplőinek

és a civil szervezeteknek a bevonása, továbbá a lakosság aktív közreműködése. Mindazonáltal az önkormányzat többféle támogatást, kedvezményt nyújt a rászorulóknak. Az igény mértékét mutatja, hogy a város 2021-es költségvetésében 65 millió forint van elkülönítve a rendkívüli és a lakásfenntartáshoz nyújtott települési támogatásra, amelyből az előbbit több mint 2000 fő vette igénybe 2020-ban, az utóbbit pedig majdnem 800 fő.

II.7.3 Települési identitást erősítő tényezők

Salgótarján színes és változatos értékekkel teli város, melyben egyszerre jelenik meg a természet, a népi hagyományőrzés az ipari örökség és a képzőművészet is. Ezt a sokoldalúságot tükrözi a város értéktára is, amelybe összesen 37 érték került be. A képzőművészet képviselteti magát legnagyobb arányban, számos szobrász, festő és zenész gazdagította a város kultúráját, köztük van Zenthe Ferenc, a Nemzet Színésze is, aki a város szülötte és a színház névadója is. A városban egy sor, hagyománnyá vált fesztivál valósul meg, amelyek közül a Palóc Táncháztalálkozó kiemelendő. A táncművészet terén a Nógrád Táncegyüttes 1975-ös megalakulása óta Nógrád megye legnagyobb múltú néptáncegyüttese, amelynek fenntartója az 1998-ban alapított Salgótarjáni Néptáncművészetért Közalapítvány. Említést érdemel a Palócföld irodalmi, művészeti, közéleti folyóirat is. A város arculatát markánsan formáló ipar és bányászat öröksége is az értékek között szerepel, melyet a Dornyay Béla Múzeum ápol, de az értékek között van számos műszaki megoldás is, mint a szalonnasütő vas, vagy a salgótarjáni iparművészek által tervezett finomüveggyártás. Az értéktárban szerepel még Szojka Ferenc, aki szintén a város szülöttjeként ért el sikereket a magyar labdarugóválogatottban.

A József Attila Művelődési Központ kiemelt szerepet tölt be a város életében. Számos kulturális és szórakoztató rendezvénynek biztosít helyszínt, teret ad ismereterjesztő előadásoknak, művészeti csoportoknak és a civil élet számos szereplőjének is. 2021-ben a József Attila Művelődési Központ is bekerült a városi értéktárba.

Salgótarjánban helyet kap a bányászok, valamint a palóc és szlovák nemzetiség hagyományai is, amit a városban rendezett események és a civil élet is reprezentál. A KSH adatai alapján 2019-ben Salgótarjánban összesen 273 civil szervezet működött (számuk 2014 óta csökken, akkor 297 volt a településen). A helyicivil.hu adatbázisában a civil szervezetek száma magasabb, 459 darab, ez az adatbázis azonban nem frissül a tényleges működés alapján. A bejegyzett szervezeteken túl a városban közel 30-ra tehető azoknak az informálisan működő csoportoknak a száma amelyek meghatározó szerepet töltenek be a közösségi életben. Salgótarjánban 1995-től működik a Civil Fórum és 2003-ban alakult meg a Salgótarjáni Civil Kerekasztal, amely hat szakmai alapon szerveződő tagozata révén a helyi civil szervezetek munkájának segítése mellett együttműködésre törekszik Salgótarján Megyei Jogú Város kulturális intézményeivel, a Balassi Bálint Megyei Könyvtárral, Dornyay Béla Múzeummal, a Salgótarjáni József Attila Művelődési és Konferencia Központtal.

Nagyon színes a város civil élete és ezek a szervezetek nagyon aktívak is. A szervezetek döntő többsége kulturális, oktatási vagy sport tevékenységgel foglalkozik, de emellett a szociális, a környezet- és természetvédelem terén is működnek civilek a városban. A Civil Kerekasztal a településen működő civil szervezetek tevékenységét próbálja összefogni. Azonban ezek a szervezetek az öregedő lakosságból táplálkoznak, nehéz a fiatalok bevonása. Időről időre felmérik a helyzetet és úgy látják, egyre nehezebb a fiatalokat bevonni a közösségi programokba. Ez egyrészt azért lehet, mert megváltoztak a szabadidős szokások, másrészt nehezen elérhető a korosztály, pedig próbálkoznak ezzel online platformokon is. A városból a fiatalok a főiskola után eltűnnek, többségük nem jön vissza tanulmányaik befejeztével.

A lakossági kérdőívek alapján a helyi kötődésben a legfontosabb tényező a városban történő család-, illetve otthonalapítás, valamint a táji, természeti adottságok. A **legfiatalabb (18-25 év közöttiek) korosztály** esetében a család-, illetve otthonalapítás helyett meghatározóbb szempont, hogy **ide**

születtek. A középkorú generációnál (26-55 év közöttiek) **a nyugodt kisvárosi lét** is meghatározó tényező a helyi kötődésben. Az idősebbeknél sokat nyom a latban, hogy ismerik és gyakorolják a helyi szokásokat, ill. tagjai valamilyen kisebb, helyi közösségnek.

A helyi identitást erősíti **a város által nyújtott életminőséggel való elégedettség**. Ennek **növelésében a kedvezőbb lakhatási lehetőségeknek, a magasabb jövedelmet biztosító munkalehetőségeknek és a jelenleginél is magasabb színvonalú közszolgáltatásoknak** tulajdonították a legfőbb szerepet a kérdőívet kitöltők. Kiemelt szerepe van még továbbá a magas színvonalú kiskereskedelmi és vendéglátóipari szolgáltatásoknak és minőségi köztereknek.

Számos érdekképviselet is szolgálja a lakosokat, köztük szakszervezetekkel, kamarákkal és ipari szövetségekkel. A szociális szférában működő szervezetek főleg a munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek élethelyzetének javítását, jogvédelmük, érdekképviseletük ellátását, az oktatási nehézségekkel küzdők integrációját, a hátrányos helyzetű gyermekek támogatását, idősgondozást segítik.

A városban több polgárőr egyesület is védi a helyieket, amellett a Karancs Mentőkutyás alapítvány is a szolgálatukra áll. A lakosság fokozatos elöregedése miatt egyre jelentősebb szerep jut a különböző szociális és egészségügyi szervezetnek.

A salgótarjáni szlovákság aktív szerepet vállal a helyi civil életben. A helyi szlovákok képviseltetik magukat a salgótarjáni Szlovák Nemzetiségi Önkormányzatban, valamint számos hagyományőrző rendezvénnyel is. Szoros kapcsolatot ápolnak más szlovák szervezetekkel, melynek kapcsolatrendszere a határon is átnyúlik. A roma lakosság körében ugyanakkor bizalmatlanság övezi még az identitásuk felvállalását, annak ellenére, hogy a lélekszámuk aránya meghaladja az országos értéket. Érdekeiket a Roma Nemzetiségi Önkormányzat képviseli.

II.8 A település humán infrastruktúrája

II.8.1 Humán közszolgáltatások

II.8.1.1 Oktatás

Salgótarjánban az **óvodai ellátást** a Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde a 10 tagóvodájával, valamint a Jó Pásztor Katolikus Óvodával együtt, összesen 1220 férőhely biztosításával látja el. 2010 óta az egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma folyamatosan csökken és ezen időszak alatt jelentősen javult az országos átlaghoz képest, ami mögött nem a férőhelyek számának növekedése áll, hanem a negatív demográfiai tendenciák. A város az elmúlt években a Településfejlesztési Operatív Program keretében több európai uniós pályázatot is elnyert az egyes tagóvodák felújítására, amelynek eredményeképpen a önkormányzat 2014-2020 között a Körúti valamint az Aprófalva Tagóvoda kivételével valamennyi óvoda épületét teljes körűen felújította, két tagóvodában pedig nyílászárók cseréjére is sor került. Mindezek mellett az Új Széchenyi Terv által meghirdetett TÁMOP pályázatokon is elnyert támogatássokkal lehetőség nyílt a pedagógusok szakmai munkájának továbbfejlesztésére, az óvoda tárgyi feltételrendszerének javítására. A 10 óvoda közül 9 zöld óvoda, egyik óvoda megyei bázis zöld óvoda és 2 óvoda örökös zöld óvoda.

Problémaként jelentkezik az óvodáknál ugyanakkor a munkaerőutánpótlás (pályakezdők megtartása a nyugdíjba vonuló pedagógusok helyére), infrastrukturális fejlesztések terén pedig szükség lenne óvodai eszközbeszerzésekre, óvodaudvarok felújítására, **a csoportok internetes ellátására, a számítástechnikai infrastruktúra bővítésére.**

Az alapfokú oktatást két általános iskola látja el. A Klebelsberg Intézmény Fenntartó Központ által üzemeltetett Salgótarjáni Általános Iskola és Kollégium, amelynek 7 tagintézménye van, továbbá a Hit Gyülekezete által fenntartott Uzoni Péter Gimnázium és Általános Iskola. A város szerepe a térségi alapfokú oktatásban is jelentős, mivel a más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya 17 %, ami alapvetően a speciális ellátást igénylő gyerekeket foglalja magában. A járási települések kb. felén működik helyben általános iskola, úgymint Cered, Bárna, Mátraszele, Kazár, Lucfalva, Sóshartyán, Ságújfalu, Etes, Karancsság, Karancsalja, Karancslapujtő, Somoskőújfalu, Karancskeszi, Litke.

A lakosság elöregedése az **általános iskolai** tanulók számán is nyomot hagyott. 2010 és 2019 között több mint 1000 fővel csökkent a létszámuk a városi intézményekben, amit a feladatellátási helyek átlagos létszáma is követett. Az alapfokú oktatásban kiemelt szerepet tölt be az Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Készségfejlesztő Iskola, amely a halmozottan sérült gyerekek készségfejlesztő oktatását látja el. Az alapfokú művészetoktatásért a tankerületi központ által fenntartott Váczi Gyula Alapfokú Művészeti Iskola felel. Alapítványi keretek között működik továbbá a Cogito Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola.

Sok intézmény jó színvonalú digitális fejlettségi szinten van. Nagy arányban érkeztek tabletek, PC-k, egyéb digitális eszközök az iskolákba az elmúlt években. Minden gyerek hozzáfér az iskolában a korszerű digitális eszközökhöz. Az iskolai sportolás, kültéri szabadidő eltöltésének lehetőségei azonban korlátozottak, különösen a Gagarin, a Beszterce, valamint a Petőfi tagiskolák tekintetében kifogásolható a jelenlegi sportudvarok minősége. Ezekben az intézményekben a külső terek teljes felújításra szorulnak.

Problémát jelent ugyanakkor, hogy a szegregátumokból áramolnak ki a városi iskolákba a tanárok. Nem pedagógusból van kevés, hiszen a meglévő tanulókhoz képest a pedagógusok száma elégséges. Sok helyen ugyanannyi osztály van, mint korábban, de sokkal kisebb gyereklétszámmal. A hátrányos helyzetű területeken lévő iskolákba azonban nehezebb felvenni pedagógust, mint a jobb, városi iskolákba, a bérek közötti differenciálás pedig nem megengedett. A szakképzés területén a bérek sokkal rugalmasabban kezelhetők, hiszen ott a Munka Törvénykönyve alapján dolgoznak a pedagógusok, ami nagy elszívó erő.

A **középfokú oktatást**, a tankerületi központ fenntartásában működő, Salgótarjáni Bolyai János Gimnázium és a Salgótarjáni Madách Imre Gimnázium látja el. Emellett a Hit Gyülekezete által fenntartott Uzoni Péter Általános Iskolának gimnáziumi része is van. A szakképzésért a Nógrád Megyei Szakképzési Centrum Salgótarjánban működő telephelyei felelnek, úgymint a Stromfeld Aurél Technikum, a Táncsics Mihály Technikum, Kereskedelmi és Vendéglátóipari Technikum és Szakképző Iskola, Borbély Lajos Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium. A város szerepe a térségi középfokú oktatásban kiemelt jelentőségű, hiszen a kistérségben csak Salgótarjában van középfokú oktatási intézmény. Ennek megfelelően a más településről bejáró középiskolai tanulók aránya több mint 50 %.

A városban nagy igény mutatkozik a piacképes tudást biztosító **szakképzések** iránt. Erre jó biztosít a Stromfeld Aurél Technikum, amelynek infrastrukturális fejlesztése elengedhetetlen. Kiemelten fontos, hogy az iskola tanműhelyei megújuljanak, olyan elemekkel, eszközökkel, gépekkel bővüljön az oktatás, amely a diákságot a piacképes szakma megszerzésén túl felkészítheti a továbbtanulásra, egyetemi képzésekre is. A kereskedelem és vendéglátás modern oktatási lehetőségeinek megteremtése érdekében a SZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája épületének megújítása is elengedhetetlen. Semmelweis Egyetem Kanizsai Dorottya Többcélú Szakképző Intézményének épülete szintén nem felel meg a 21. századi oktatás elvárásainak és az épület adottságai sem teszik lehetővé az oktatás tovább fejlődésének lehetőségét. Az intézmény új épületben

történő elhelyezésével lehetőség kínálkozna középfokú ápoló képzés beindítására, valamint fokozatosan emelkedő arányú BSc/MSc ápolói kar kialakítására is.

Salgótarján városa sokáig **felsőoktatási** intézmény nélkül maradt. Korábban a Budapesti Gazdasági Főiskola Pénzügy és Számviteli Kara rendelkezett kihelyezett tagozattal, de 2015-ben bezárásra került. A városi önkormányzat és az Óbudai Egyetem között született megállapodás keretén belül 2017-től újraindult a felsőoktatási képzés a városban. Összesen 81 fő számára biztosít férőhelyet az Óbudai Egyetem mérnökinformatikus alapképzése. A további fejlődés gátját jelenti ugyanakkor, hogy jelenleg az Egyetem nem rendelkezik megfelelő épített infrastruktúrával, laboratóriumokkal, előadókkal, adminisztratív helyiségekkel, gyakorlati képzőhelyekkel, a diákok lakhatásnak biztosításával.

A kérdőíves felmérés eredményei alapján a **közszolgáltatásokkal való elégedettség** tekintetében a válaszadók **a humán közszolgáltatásokat** emelték ki, ez esetben azonban **összességében a nők némileg elégedettebbnek bizonyultak a férfiaknál. A humán közszolgáltatásokon belül az óvodai ellátás került az első helyre, ezt követte az általános iskolai oktatás, az általános iskola infrastrukturális felszereltsége, majd a bölcsődei ellátás.**

II.8.1.2 Egészségügy

A Szent Lázár Megyei Kórház nem csak Salgótarján, de egész Nógrád megye legjelentősebb egészségügyi központja, amely számos járó- és fekvőbetegellátásnak ad otthont. Jelentőségét hangsúlyozza, hogy vonzáskörzete az államhatáron is átnyúlik, hasonló kapacitású intézmény csupán Vácon, Egerben és Miskolcon található. Az intézet látja el az érsebészeti, szülészet-nőgyógyászati és szemészeti szakrendelést a bátonyterenyei Egészségházban. Az orvosi ügyeletet a Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központ biztosítja a Szent Lázár Megyei Kórházban. 2019-ben új onkológiai centrum építési munkálatai is megkezdődtek a megyeszékhelyen, ami erősíti az intézmény szerepét a térségben. További igényként jelentkezik pakolóférőhelyszám bővítés, valamint az új onkológiai centrum humánerőforrás állománya megfelelő lakhatási körülményeinek, családalapítási lehetőségének megteremtése. A továbbfejlődés lehetséges iránya egy speciális, európai színvonalú komplex ellátó- és oktató onkológiai rehabilitációs egység, illetve a napi többszöri kezelést igénylő betegek számára szálláshely kialakítása.

A lélekszám csökkenése és az elvándorlás negatívan érinti az egészségügyi ellátórendszert is. A 2021. augusztusi adatok szerint Salgótarjánban 8 betöltetlen háziorvosi pozíció volt, ugyanakkor a városban 25 fő háziorvos teljesít szolgálatot, közöttük egy fő a hajléktalan betegek ellátásában vesz részt, emellett 8 gyermekorvos és 10 fogorvos dolgozik a város betegeiért. A betöltetlen pozíciók ellenére az egy házi- és gyermekorvosra jutó lakosok száma nem éri el az országos átlagot, de a számuk (az országos folyamatokhoz hasonlóan) emelkedő tendenciát mutat, ami a szakképzett munkaerő elvándorlására vezethető vissza. A városban is tapasztalható orvos- és nővérhiányenyhítését a város orvos- és nővérszálló kialakításával szeretné orvosolni. Ennek keretében az Önkormányzat már elindított egy folyamatot, amelynek eredményeképpen a „Garzonház” épületegyüttesének egyik tornyának felső négy emeletét felújították

Az ezer lakosra jutó kórházi ágyak száma (20,6) jelentősen meghaladja a járási és országos értékeket is, ugyanakkor megyei összehasonlításban hasonló értékeket láthatunk. Salgótarján esetében ez az érték fokozatosan emelkedik, ami mögött inkább a népességcsökkenés állhat semmint a fokozatos kapacitásbővítés.

A város az elmúlt években a Településfejlesztési Operatív Program keretében több európai uniós pályázatot is megnyert, amelyben az orvosi, fogorvosi és védőnői rendelők kialakítására, korszerűsítésére, ill. felszerelésére kapott támogatást A rendelők felújítása a jelenlegi ciklusban is

folytatódni fog, de emellett cél a tömbösített szolgáltatói struktúra kialakítása is (azaz egy-egy épületben több egészségügyi alapellátás jelenjen meg).

A kérdőíves felmérés eredményei alapján a **közszolgáltatásokkal való elégedettség** tekintetében a válaszadók **a humán közszolgáltatásokon belül az egészségügyi ellátást a 10. helyre sorolták, az egészségügyi szakellátást pedig még hátrébb, a 12. helyre.** A férfiak emellett **az egészségügyi ellátás színvonalával** messze elégedettebbek, mint a nők.

II.8.1.3 Szociális ellátás

A salgótarjáni **bölcsődei ellátás** három helyszínen biztosított. A Százszorszép bölcsőde 52 férőhellyel a város legnagyobb bölcsődei intézménye, melynek fenntartója a Salgótarján és Térsége Egészségügyi-szociális Központ. Ebben az intézményben az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó bölcsődések száma 0,85 fő volt, az egy működő bölcsődei férőhelyre jutó 0-2 évesek száma ugyanakkor 16,4 fő. A gyermekek fogadására rendelkezésre áll még két mini bölcsőde is, összesen 21 fős befogadóképességgel, amely a Salgótarjáni Összevont Óvodák és Bölcsőde keretei között működnek. A minibölcsődék kialakítása a Településfejlesztési Operatív Program keretei között meghirdetett európai uniós támogatásból valósult meg. Emellett több családi bölcsőde is biztosít 19 fő számára helyet a városban. Szintén TOP-os pályázatból a bölcsődék és családi napközik eszközfejlesztése is megvalósulhatott a városban. A járás települései között még Sóshartyánban működik egy 12 férőhelyes állami bölcsőde.

A bölcsődék esetében is nagy problémát jelent a munkaerőutánpótlás. A gyerekek személyisége a generációk során nagymértékben megváltozott, gyengébben terhelhetőbbek, azonban gyorsabban jutnak információhoz, amit a pedagógus képzés még nem tudott utolérni. Még a pályakezdők sem hozzák magukkal ezt az új tudást. Számos nyugdíjas kollégát alkalmaznak az intézményekben, többek között azért is, hogy a délutáni órákat ne OKJ-s képzést elvégző dolgozókra bízzák teljesen. Ezzel tudják a szakképzett szakembergárdát biztosítani.

Az Egészségügyi - Szociális Központ, mint önálló intézmény, a Szociális Gondnokság utódja alapításáról Salgótarján Megyei Jogú Város Képviselőtestülete a 104/1995. /IV.24./ Kgy.h. számú határozatával döntött. Az intézmény feladatai közé tartozik Salgótarján város szociális és egészségügyi alapellátásának megszervezése, működtetése. 2013-tól Kistérségi Szociális és Gyermekjóléti Központ, valamint a Salgótarján Megyei Jogú Város Egészségügyi - Szociális Központ egy intézményként, Egészségügyi - Szociális Központ néven folytatta munkáját, majd 2016-tól az intézmény elnevezése Salgótarján és Térsége Egészségügyi - Szociális Központja. A központ látja el a Salgótarjáni járásba tartozó településeken a szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat, amely az idősellátásra, a fogyatékos személyek ellátására, a hajléktalan ellátásra, valamint a család- és gyermekjóléti ellátásokra terjed ki. A területen folyamatosan nő a halmozottan veszélyeztetett családok, illetve kisgyermekek száma.

Ezen a területen problémaként jelentkezik, hogy - bár az ellátási területen működő Családok Átmenti Otthona és a Gyermekek Átmeneti Otthona un. várólistát nem vezetnek, hiszen a bejelentkezők akut problémával küzdenek, melynek orvoslására azonnal szükség van – a segítségre szoruló gyermekeket, családokat az otthonok telítettség miatt nem tudják befogadni, ezért a kapacitásbővítés mindenféleképpen indokolt.

Európai Uniós forrásból, több EFOP pályázat keretében a szociális segítő tevékenység fejlesztésére kapott támogatást az intézmény. Az önkormányzat pedig a TOP keretében a szenvedély- és pszichiátriai beteg személyek nappali ellátásának, valamint az utcai szociális munka infrastrukturális feltételeinek megteremtésére nyert el támogatást.

A hajléktalanság problémája sajnos jelen van a városban. A hajléktalanná válás okai településünkön is meglehetősen sokszínű. Az esetek nagy részében kapcsolati konfliktusok (válás, élettársi kapcsolatok felbomlása, szülőkkel történő összeveszés, nyugdíjas magára maradása stb.) állnak a háttérben. Ehhez társul gyakran problémaként a függőséget kiváltó anyagok használata, a fizikális és mentális egészség romlása, anyagi ellehetetlenülés, valamint a bűnözés. Az állami intézményekből való kikerülés (állami nevelés, pszichiátriai intézet, kórház, börtön, szociális otthon) is lehet oka a hajléktalanná válásnak. Jelentős a gazdasági okokból bekövetkező hajléktalanság nagysága (munkanélküliség, önálló életkezdés és a lakáshoz jutás nehézségei, tartós szegénység).Hiányzó szolgáltatásként jelentkezik a városban a hajléktalanok éjjeli menedékhelye.

A civil és magánszervezetek közül a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Salgótarjáni Csoportja a rászoruló csoportok támogatásával, az NRG-I Kft. pedig az otthonápolás és az otthoni szakellátás területén segíti a salgótarjáni és környékbeli lakosokat.

Az **idős korosztály** ellátásában kiemelt szerepe van a magánszférának, hiszen az idősek nappali intézményeinek kapacitáskihasználtsága 2019-ben 796,9 ezrelék volt, az önkormányzati kezelésben lévő tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények kapacitás kihasználtsága pedig 1101,1 ezrelék. Ezek az értékek az országos átlaghoz viszonyítva nem kirívók, az önkormányzatra mégis jelentős terhet rónak. A demográfiai trendek alapján az ellátásra szoruló idősek száma a jövőben is növekedni fog, ezáltal az idősotthoni férőhelyek iránti igény egyre égetőbb problémává válik . Az idősellátás terén keresni kell tehát a megoldást a magára maradt idős emberek számára elérhető nyugodt, biztonságos éveket kínáló nyugdíjas otthonok, lakópark(ok) kialakítására. A városban számos kihasználatlan, jelenleg funkció nélkül álló épület áll rendelkezésre, amelynek átalakításával, felújításával biztosítható lenne a Salgótarjánban élő szépkorúak bentlakásos ellátása.

A kérdőíves felmérés eredményei alapján a **közszolgáltatásokkal való elégedettség** tekintetében a válaszadók **a humán közszolgáltatásokon belül a szociális ellátást az egészségügyi alapellátás előtti helyre sorolták.**

II.8.1.4 Kultúra

Salgótarján igen széles kulturális kínálattal rendelkezik, amely térségi vonzerőt jelent a településnek. A város kulturális intézményeit a REMEK Salgótarjáni Rendezvény- és Médiaközpont Nonprofit Kft. üzemelteti.

A Salgótarjáni Városi Televízió széles műsorpalettával (híradó, kulturális ajánló blokk, stúdió-beszélgetések, sport, magazinok, vallási műsorok stb.) digitális, földfelszíni sugárzással, valamint a kábelszolgáltatókon keresztül várják a nézőket nem csak Salgótarjánban, de Kelet-Nógrád településeinek nagy részében.

A város és a térség fő kulturális motorja a József Attila Művelődési és Konferencia Központ. A művelődési központ nevéhez fűződnek a város legjelentősebb kulturális eseményei, mint pl. a Tarjáni Tavasz programsorozat, a a Tanévnyitó Fesztivál, a Palóc Pálinka és Bányászhagyományok Ünnepe stb., emellett számos szórakoztató és zenei programot kínál különböző korosztályoknak. 2012-től a művelődési központ ad helyet a Zenthe Ferenc Színháznak. A színházat 2013. március 1-jétől egy önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság működteti, mely 2018. szeptember 1-jétől a Zenthe Ferenc Színház Nonprofit Kft. nevet viseli. Köszönhetően a színház népszerűségének, a jelenlegi épület egyre nehezebben szolgálja ki a növekvő igényeket.

A salgótarjáni művelődési központ teret ad, segítséget nyújt a civil szervezeteknek, köröknek, amatőr művészeti csoportoknak, szakmai tevékenységei között meghatározóak a közösségi formák, a művészeti csoportok, az ismeretterjesztő előadások, kiállítások, műsoros rendezvények, koncertek. A

kötetlen formában megvalósuló játszóházak, vásárok, fórumok szervezése is szorosan hozzátartozik az intézmény tevékenységéhez.

Zagyvarónán működik, szintén a REMEK Salgótarjáni Rendezvény- és Médiaközpont Nonprofit Kft. üzemeltetésében, a Bátki József Közösségi Ház, amely a városrészben ad helyet a kulturális programoknak és a sporttevékenységeknek, valamint a közösségi rendezvényeknek.

Kiemelt szerepet tölt be a város életében a Salgótarjáni Civil és Ifjúsági Ház. Célja az ifjúságvédelem, hogy az betérő fiatalok szabadidejüket hasznosan, biztonságos környezetben tölthessék el. A fiatalok bekapcsolódhatnak formális és informális csoportok működésébe, használhatják a sporteszközöket (pl. pingpongasztalt, csocsót, darts stb.) és a társasjátékokat, ill. ingyenesen használhatók a közösségi tér számítógépei.

A Balassi Bálint Megyei Könyvtár Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működik, ahol a hagyományos könyvtári kereteken túl kiállítótér, előadótermek, meseszoba várja a látogatókat. A megyei könyvtári feladatok ellátásán túl, tevékenysége során, olvasásnépszerűsítő, kultúraközvetítő, ismeretterjesztő és szabadidős rendezvényeket, programokat szervez.

A Dornyay Béla Múzeum őrzi a megye történetére vonatkozó történeti, képzőművészeti és irodalomtörténeti gyűjteményeket, valamint a megyei régészeti feltárások anyagát, emellett néprajzi gyűjtőkörrel is rendelkezik. A Múzeum épülete ugyanakkor elavult, energetikai korszerűsítése időszerűvé vált. (A Dornyay Béla Múzeum Bányászati kiállítóhelyének – bányamúzeum - korszerűsítése í a Novohrad-Nógrád Geopark Modern Városok Programjának tervezett fejlesztései között szerepel.)

A kulturális intézmények esetében elsősorban az infrastruktúra és az eszközpark, azon belül is a számítástechnikai eszközpark fejlesztése kiemelten fontos igény, amellyel nem csak saját feladataik ellátásához kívánnak felhasználni, hanem a szolgáltatásaikat igénybe vevő közönség részére kívánnak rendelkezésre bocsátani. Sok esetben ugyanis a különböző társadalmi csoportok azért nem tudják igénybe venni a digitális szolgáltatásokat, mert nem áll rendelkezésükre megfelelő eszköz.

A kérdőíves felmérés eredményei alapján a **közszolgáltatásokkal való elégedettség** tekintetében a válaszadók **a humán közszolgáltatásokon belül a kulturális szolgáltatásokkal az oktatási intézményekéhez hasonlóan elégedettek, mivel közvetlenül azok után következnek a rangsorban.**

II.8.1.5 Sport

Salgótarján város több sportágban és egyesületben is képviselteti magát. Nagy múltra tekint vissza a városban a futball-kultúra, a mára megszűnt Salgótarjáni Kohász SE-vel együtt három szervezet is ebben a sportágban vitte és viszi hírét a városnak, az Építők KC a megyei I. osztályban, a Salgótarjáni BTC az NB III. bajnokságában. A SBTC röplabda NB II. bajnokságában is verseng, a Salgótarjáni KSE a kosárlabda élvonalában küzd. Szintén NB I. bajnokságában méretteti meg magát a Salgótarjáni Strandépítők KC kézilabda csapata is és a Salgótarjáni Atlétikai Klub is sikerrel küzd az érmekért a megmérettetéseken.

A salgótarjáni civil életben kiemelten fontos a sport, ezt mutatja az is, hogy a civil szervezetek több mint negyedének tevékenysége köthető a sportoláshoz. Így a sportolási lehetőségek számos lehetőség van, megjelennek a motorsportok, vadász- és horgásztársaságok, boksz és diáksport szervezetek. A város körüli természeti környezet kiváló lehetőséget biztosít rekreációs és sport célú természetjárásra is.

A városi sportéletnek kiemelt helyszíne a Városi Sportcsarnok, ami a mérkőzéseken és edzéseken túl más rendezvények számára is helyszínt biztosít. A Városi Sportcentrumban több teniszpálya mellett megtalálhatók kültéri pingpongasztalok és egy kültéri fitnesz park is. A sportolási lehetőségek kínálatát

szélesíti a Városi Tanuszoda és a Belvárosi Mozgásstúdió, ahol aerobik és egyéb fitnesz edzésekre is van lehetőség.

A tömegsporthoz, rekreációhoz kapcsolódóan kevés minőségi létesítmény áll rendelkezésre- Különösen az extrém sportok (BMX, bringapályák, gördeszkapálya), futókörök, kültéri kosárpályák, röplabdapályák terén mutatkozik hiány a városban. Ehhez kapcsolódóan a jövőbeni tervek között több sportlétesítmény is megjelenik, köztük egy futókör rekortán borítással, Ütős Sportok Háza, ami tenisz, tollas- és fallabda, valamint asztalitenisz számára biztosítana helyszínt. Jégcsarnok megépítésével új sportágak jelenhetnek meg a városban, de a már meglévők színvonalának emelésére is vannak tervek az atlétikai pálya és a multifunkciós sportcsarnok megépítésével.

A város sportlétesítményeket szintén a REMEK Salgótarjáni Rendezvény- és Médiaközpont Nonprofit Kft. üzemelteti.

Az önkormányzat nem rendelkezik jelenleg érvényben lévő sportkoncepcióval, az új kidolgozása folyamatban van.

A lakossági kérdőíves felmérés alapján nagy igény mutatkozik mind a sportlétesítmények, mind a szabadtéri kondiparkok iránt.

II.8.2 Esélyegyenlőség biztosítása

Az egyenlő bánásmód érvényesítése érdekében a település elfogadott esélyegyenlőségi programmal rendelkezik. A Képviselő-testület a város jelenleg hatályos esélyegyenlőségi programját 2019-ben fogadta el. Az esélyegyenlőségi programban rögzítették az esélyegyenlőség megvalósulása érdekében elvégzendő feladatokat.

Mivel a város társadalmában több mint 10 %-ot tesz ki a hátrányos helyzetű csoportok aránya, amelyek területileg elkülöníthető szegregátumokban élnek, kiemelt jelnetősége van a helyi esélyegyenlőségi programban megfogalmazott feladatok végrehajtásának. A város a Településfejlesztési Operatív Program keretében több városrehabilitációs projekt végrehajtására is kapott támogatást, emellett pedig, mint ahogyan a korábbi fejezetekben is kitértünk rá, több TÁMOP és EFOP projekt keretében is megvalósulhatott olyan program, amely a társadalmi hátrányok leküzdését tűzték ki célul.

II.9 A település gazdasága

II.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre

Salgótarján gazdasága hosszú évtizedek óta átalakulóban van: a korábbi, jellemzően nehézipari tevékenység jelentős mértékben visszaszorult, a hagyományos nagyüzemek meghatározó része bezárt, s a gazdasági élet súlypontja áthelyeződött a város déli határában található ipari parkba. A gazdaság meghatározó ágazata ma a tercier szektor, melynek a városi és várostérségi lakosság kiszolgálásán túl az ideérkező turisták és a szomszédos szlovákiai területeken élők igényeinek kielégítése is piacot biztosít. A Kormány 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelete a kedvezményezett járások besorolásáról a Salgótarjáni járást a kedvezményezett járások közé sorolta.

II.9-1. táblázat: A nettó belföldi jövedelem alakulása Salgótarjánban

	Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem, 2013		Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem, 2019	
	ezer Ft	országos átlag %-ban	ezer Ft	országos átlag %-ban
Nógrád megye	664	92 %	1253	94 %
Salgótarjáni járás	565	79 %	1089	82 %
Salgótarján	631	88 %	1190	90 %

Forrás: TEIR, saját szerkesztés

A vásárlóerő tekintetében Salgótarján megközelíti az országos átlagot, a város és járása 2013 és 2019 között jelentős elmozdulást nem mutatott, folyamatosan **az országos átlag alatt maradt,** jóllehet a megyében az egyik legmagasabb vásárlóerővel a Salgótarjáni járás rendelkezik.

Salgótarján egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem értéke 2010-től kezdve folyamatos növekedést mutat (részletesebben ld. II.7.1.5 fejezet).

A regisztrált vállalkozások száma 2014-et követően kisebb mértékben csökkent, majd 2017-től kezdve növekvő tendenciát mutatott és 2019-re haladta meg ismét a 2014-es értéket (2014-ben 4862, 2019-ben 4891 vállalkozás működött Salgótarjánban). Ezzel megegyezően az 1000 főre jutó regisztrált vállalkozások száma is 9%-kal növekedett, Salgótarján lakosságszáma ugyanakkor 8%-kal csökkent ugyanebben az időszakban. A növekedési tendenciát ugyanakkor a jelenleg kibontakozó gazdasági válság várhatóan megakasztja.

Az iparűzési adót tekintve a térség jelentősen elmarad az országos átlagtól annak ellenére, hogy egy tradicionális iparkörzetről van szó. A rendszerváltás után jelentkező komoly nehézségeket a szekunder szektor a mai napig nem tudta kiheverni. Míg Salgótarján egy lakosra jutó iparűzési adó értékei a megye és a járás adataihoz képest kiemelkedik, 2013-hoz képest 2019-re gyengülni látszik a pozíciója országos szinten.

II.9-2. táblázat: Egy lakosra jutó iparűzési adó változása Salgótarjánban 2014 és 2018 között

	Egy lakosra jutó iparűzési adó 2014-ben		Egy lakosra jutó iparűzési adó 2019-ben	
	ezer Ft	országos átlag %-ban	ezer Ft	országos átlag %-ban
Nógrád megye	20,275	38 %	30,614	38 %
Salgótarjáni járás	18,002	34 %	25,354	31 %
Salgótarján	28,744	54 %	40,278	50 %

Forrás: KSH, saját szerkesztés

A kedvező természetföldrajzi adottságok ellenére Nógrád megye az országos átlagtól rendkívüli mértékben elmarad, ami az idegenforgalmi adót illeti. Még jelentősebb az elmaradása a Salgótarjáni járásnak és magának Salgótarjánnak, amely valószínűleg annak tudható be, hogy a térségben elsősorban a falusi turizmus vonzó hatása érvényesül Salgótarjánnal szemben.

II.9-3. táblázat: Egy lakosra jutó idegenforgalmi adó változása Salgótarjánban 2014 és 2019 között

	Egy lakosra jutó idegenforgalmi adó 2014-ben		Egy lakosra jutó idegenforgalmi adó 2019-ben	
	ezer Ft	országos átlag %-ban	ezer Ft	országos átlag %-ban
Nógrád megye	105,2	11 %	204,1	12 %
Salgótarjáni járás	60,6	7 %	108,5	7 %
Salgótarján	99,4	11 %	153,7	9 %

Forrás: KSH, saját szerkesztés

Salgótarján legjelentősebb vállalkozásai egyben Nógrád megye legjelentősebb vállalkozásai közé is sorolhatók, hiszen a város Balassagyarmat mellett a megye gazdasági gócterületének számít. A helyi Mitsuba Automotive Systems of Europe Autóalkatrész Gyártó Kft. Nógrád megye második legnagyobb bevétellel rendelkező vállalata. Kiemelkedik még az Outokumpu Distribution Hungary Kft., a Salgglas Üvegipari Zrt., a Wamsler SE Háztartástechnikai Európai Részvénytársaság és a Balobau Nagykereskedelmi Kft. Az említett vállalatok elsősorban az építőipar, a közlekedés és háztartási eszközöket forgalmazása terén tevékenykednek.

II.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

II.9.2.1 Mezőgazdaság, erdő- és vadgazdálkodás

Salgótarján területén, hegyvidéki terület lévén, nem igazán jelentős. Az egyéni gazdaságok birtokában lévő földek 54 %-a szántó, 32 %-a gyep, 12 %-a erdő. A gyümölcsös és szőlőkertek aránya elhanyagolható. A növénytermesztést tekintve a legfontosabb a gabonanövények termesztése – elsősorban a búzáé és a kukoricáé –, az ipari növények és takarmánynövények termesztése. Állattartás tekintetében a tyúk, a juh és a szarvasmarha szerepe a legnagyobb.

Az erdőgazdálkodás az Ipoly Erdő Zrt. hatásköre alá tartozik. Salgótarján közigazgatási területén a város terjeszkedése miatt kevesebb az erdő, de a megye erdőborítása rendkívül kedvező, a legelterjedtebb faj az akác. További jelentős fafajok a nemes nyár (16 %), a tűlevelű fajok (15 %), a tölgy (12 %) és a cser (11 %). Vadállományt tekintve kiemelhető a fácán, a gímszarvas és az őz, ami a vadászati turizmus szempontjából kedvező.

A lakossági kérdőíves felmérés alapján a helyi termékek közül a legismertebbek a zöldségek és gyümölcsök (a megkérdezett 57% ismer ilyen termékeket), míg egyéb élelmiszereket, italokat a megkérdezettek 55%-a ismer. Helyben, illetve a térségben létrehozott használati tárgyakat és a műalkotásokat a megkérdezettek kevesebb, mint harmada ismert

Az agrártermékek ismertségéből adódik, hogy a **beszerzésük** leginkább a **piacon**, vagy kisebb részben **közvetlenül a termelőnél** történik. Internetes felületeken keresztül a megkérdezettek 15%-a szokott helyi, illetve térségi termékeket beszerezni.

II.9.2.2 Ipar

Salgótarján hagyományosan Magyarország fontos ipari körzetének számított hosszú időn keresztül. Elsősorban a nehézipar és a bányászat volt domináns, a rendszerváltást követően azonban az ipar szerepe lecsökkent, ami komoly pénzügyi és munkaerőpiaci problémákat okozott a térségben. Az elmúlt másfél évtizedben az ipari tevékenységek vontatott belső átrendeződése, a korábban kialakult,

öröklött ipari szerkezet továbbélése, és az új iparágak vonzásának, megtelepedésének hiánya jellemző. Az országos átlagnál lényegesen erőteljesebb a fém- és építőipari koncentráció, melynek ugyanakkor összességében mérsékelt az értékesítési és exportképessége, beszállítói hálózatai zömében bizonytalanok és ma már a foglalkoztatottság magas szintjét sem tudják biztosítani. Fontos eredmény az alkatrészgyártás megtelepedése (autóipar, nyomdaipar), valamint a közösségi és egyéni szolgáltatások felfutása (szépségipar). A tercier szektor mellett a nehéz- és építőiparnak még ma is igen jelentős a dominanciája a helyi gazdaságban, amely az egyes ágazatok foglalkoztatása szerint még jellemzőbb. Az építőipar mellett az elektornikai ipar és a vegyipar is jelentős szereppel bír. A legtöbb ipari létesítmény barnamezős terület, miközben számos zöldmezős beruházás történt a városban. Az ipari fejlődés hátteréül számos középiskolában szakképzés is folyik. A városban egy ipari park működik, a Salgótarjáni Városkapu Ipari Park, amelyet a Salgó Vagyon Kft. üzemeltet. Az ipari parkban számos vállalat működik. A városi átlagnak megfelelően nagyrészük kis- és középvállalkozás, de néhány nagyvállalat is található közöttük. A legjelentősebb vállalkozások a következők: Sinia Kft., Bumchun Precision Hungary Kft., R-Carnet Service Kft., Ructech Kft., valamint a Mitsuba Automotive Systems of Europe Kft., amely Salgótarján legnagyobb bevételű vállalkozása, Nógrád megyében pedig a második legnagyobb. A 100%-ban önkormányzati tulajdonban álló, közel 62 hektár nagyságú ipari parkban jelenleg 12 hektár hasznosítható szabad terület áll rendelkezésre. Az elmúlt években folyamatosak voltak a megkeresések, amelyben fejlesztési területet, vagy már felépült iparcsarnokot keresnek vállalatok. Szükséges lenne tehát a terület bővítése, ugyanakkor problémát okoz, hogy ez csak a város határán kívül, Vizslás irányába oldható meg. Az ipari park szolgáltatásainak fejlesztését a Déli Iparterületi út 2. ütemének megvalósítása is elősegítheti.

II.9.2.3 Szolgáltatás-kiskereskedelem

Salgótarján gazdasági fejlődésének fontos eleme a gazdaság ágazati szerkezete, illetve átrendeződésének iránya. A jelentős volumenű, de más városokkal szemben mérsékelt arányú tercierizálódás különösen a kereskedelem, a gazdasági szolgáltatások és az egyéb közösségi, személyi szolgáltatások területén tevékenykedő vállalkozások számának növekedését eredményezte. E gazdasági ágak előretörése egyrészt a fogyasztási igények és szokások megváltozása, másrészt az átalakult gazdasági környezet miatt következett be, ugyanakkor elmarad az országos trendektől. A társadalmi és gazdasági szolgáltatások terén Salgótarján térségi központ, ezen belül is hagyományosan a belváros, és annak a közvetlen környéke emelhető ki. A szolgáltatások minősége ugyanakkor – a magyar középvárosi átlagszínvonalhoz viszonyítva – sok esetben fejlesztésre szorul. A központban található Salgó Centerben számos kiskereskedelmi és szolgáltató egység található. Ennek bővítését az ún. plázastop törvény gátolja, noha a potenciális bővítésre lennének befektetők. Erre a problémára megoldást kínálhatna a városközpontban található elhagyott kereskedelmi és szolgáltató épületek felújítása, amely Salgótarján gazdasága szempontjából is növekedést eredményezhetne. Másrészről azonban a jelenlegi üzletek, szolgáltató egységek nagy része nem tud olyan nagyságú profitot kitermelni, hogy az üzletek felújítását fedezzék, ez pedig ahhoz vezet, hogy az épületek egyre rosszabb állapotba kerülnek, mely a belváros összképét is rontja.

A kiskereskedelmi üzletek száma átmeneti növekedés, majd fokozatos és tartós csökkenés után ma valamivel alacsonyabb, mint az 1990-es évek végén volt. A kereskedelmi üzletek összes típusának lakossági aránya meghaladja ugyanakkor a különböző térségi átlagokat, és jelentős fejlődési potenciált rejt magában, bár nagymértékű ágazaton belüli eltéréseket takar. A kiskereskedelem vonzáskörzetébe főleg a környező kisebb falvak tartoznak, ugyanakkor a nem túl nagy távolság miatt Budapest – és bizonyos mértékig Szlovákia – képes részben elszívni a vásárlóerőt.

II.9.2.4 Turizmus

Salgótarján a **Novohrad-Nógrád Geopark** egyik kiemelt igazgatási központja és fontos turisztikai desztinációmenedzsment feladatokat lát el. Itt található az Eresztvényi Látogatóközpont (látogatók száma: 7500 fő), a Geocsodák Háza (látogatók száma: 3400 fő) és a Baglyaskő-Vár Természetvédelmi Látogatóközpont (látogatók száma: 3400 fő). A település és környéke bővelkedik a geológiai, ipartörténeti, népművészeti, történelmi és kulturális látnivalókban, úgy, mint a somoskői vár és bazaltorgona (látogatók száma: 26000 fő), a salgói vár, a Boszorkánykő, a kazári riolittufa, a Dornyay Béla Múzeum és Bányászati Kiállítóhely, a Nógrádi Történeti Múzeum és az Uránia Észlelő és Bemutató Csillagvizsgáló, valamint a legutóbbi fejlesztések keretében felújított Dornyay Béla turistaház. Ennek ellenére az utóbbi években a város idegenforgalmi látogatottsága csökkenő tendenciákat mutat, amelynek hátterében leginkább a vendéglátóipari egységek és szálláshelyek mennyiségi és minőségi hiányosságai állnak. Az 1000 főre jutó szálláshelyek tekintetében a Salgótarjáni járás értékei (0,146) elmaradnak az országos átlagtól (0,352). 2005-2014 között a szálláshelyek férőhelyeinek száma a harmadára esett vissza, a vendégforgalom pedig megfeleződött. A 100 főt meghaladó kapacitással rendelkező szálláshelyek a Lorántffy Zsuzsanna Kollégium, a Medves Gyermek és Ifjúsági Centrum, a Tarján Gyermektábor, a Strand Kemping és a Medves Hotel. A térségből hiányoznak a magas vendégkiszolgálási színvonalat nyújtó szállodák és éttermek. Ezt a funkciót korábban a település ikonikus épülete, a városközponti Karancs Szálló töltötte be, ám napjainkra egy leromlott műszak állapotú, kihasználatlan ingatlanná vált.

II.9-1. ábra: A Karancs-Medves-vidék legfontosabb vonzerői

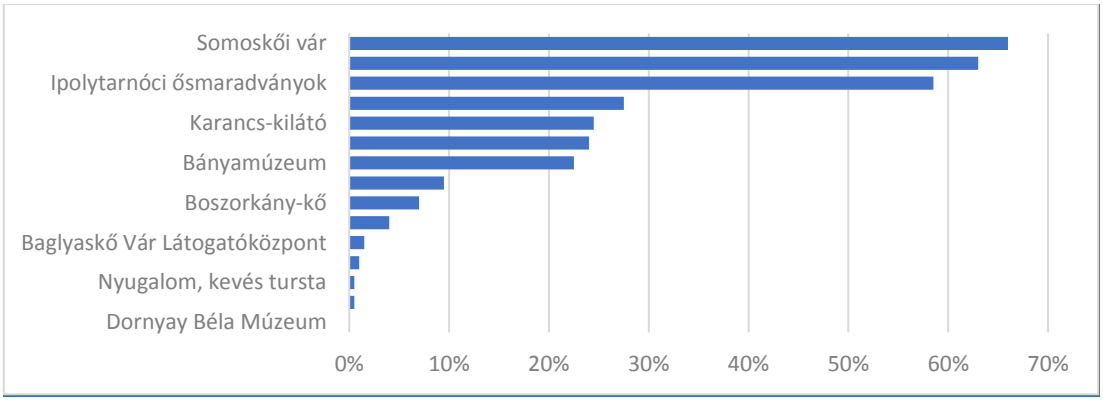

Forrás: Molnár-Egedy, 2020, p. 18[3]

Összességében Salgótarjánban és a vele egy összefüggő turisztikai desztinációt képező Karancs-Medves-vidékén a korszerűtlen infrastruktúra, az elhagyatott ipari területek látványa, a szolgáltatások alacsony színvonala és az emberek tudatában uralkodó negatív sztereotípiák miatt a turizmus kiaknázása terén komoly hiányosságok figyelhetők meg. A desztináció turizmusfejlesztésének legfontosabb lépése a szupra- és infrastruktúra fejlesztése (pl. színvonalas szórakozó- és vendéglátóhelyek létesítése hosszabb nyitvatartási idővel; minőségi és mennyiségi szálláshelyfejlesztés, stb.), a komplex élményláncok mentén történő attrakciófejlesztés, valamint a térségben működő turisztikai szervezetek és vállalkozások szorosabb együttműködése. A Novohrad-Nógrád Geopark Látogatóközpont kezdeményezései jó irányba haladnak, ugyanis egyre több látogatót

[3] Molnár N. – Egedy T. (2020): Turizmusfejlesztéssel a hátrányos helyzetű területek felzárkóztatásáért – Salgótarján és a Karancs-Medves-vidék turisztikai potenciálja, Földrajzi Közlemények, 144/1. pp. 43–64. [https://doi.org/10.32643/fk.144.1.4]

és turistát vonzanak a vidékre. (2018-ban a salgótarjáni Tourinform irodánál volt a legnagyobb látogatói létszámnövekedés az országban, amely a Novohrad-Nógrád Geopark Látogatóközpontjában működik.)

II.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése

A településen legnagyobb arányban a kis- és középvállalatok képviseltetik magukat, a versenyképes, dinamikus húzóágazatok jelenléte alulreprezentált. Salgótarjánban 2018-ban a **regisztrált vállalkozások** száma 4160 db volt, ami az elmúlt évek adataihoz képest csökkenő tendenciát mutat. A vállalkozások sűrűségének értéke (116 db/ezer fő) nem éri el az országos átlagot (176 db/ezer fő). A vállalatok gazdasági erejét jól szemlélteti az a tény, hogy az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték 2015-ben is csupán az országos átlag 23,45%-nak felelt meg. Ezzel összevethető az egy lakosra jutó jegyzett tőke, ami az említett esztendőben 362 900 Ft-nak felelt meg, szemben az országos átlaggal, amely 2015-ben 1 537 700 Ft volt.

A település **legnagyobb vállalatai** közé a termelőtevékenységet folytató cégek tartoznak, úgymint a nem villamos háztartási készülékeket gyártó Wamsler SE Háztartástechnikai Európai Rt., a járművillamossági, -elektronikai készülékek gyártásával foglalkozó MITSUBA Automotive System of Europe Autóalkatrész Gyártó Kft., a síküveg továbbfeldolgozására szakosodott SALGGLASS Üvegipari Zártkörűen Működő Rt. és a SINIA Bútorgyártó Kft.

A **kevesebb, mint 100 főt foglalkoztató vállalatok** ágazati szempontból leginkább a **fémipar** területén képviseltetik magukat. Ezek közül a legjelentősebbek a villamosmotor, áramfejlesztő gyártására szakosodott RPM HUNGARIA Elektromotorgyártó Kft., a vegyes termékkörű, nagykereskedelemmel foglalkozó BALOBAU Nagykereskedelmi Kft., az ingatlankezelés területén tevékenykedő Salgó Vagyon Salgótarjáni Önkormányzati Vagyonkezelő és Távhőszolgáltató Kft., a fémmegmunkálást végző Bumchun Precision Hungary Kft., a fémszerkezeteket gyártó PIRAZOL Gyártó-kereskedő és Szolgáltató Kft., az egyéb általános rendeltetésű gépeket gyártó SVG-Hungary Gépgyár Zártkörűen Működő Rt., a fémszerkezet gyártására specializálódott VASSZER-Raktártechnika Raktártechnikai Kft. és a lakat-, zárgyártást végző NUOVI PRODOTTI Fémfeldolgozási termékeket Gyártó Kft.

A **25-49 fős létszámmal dolgozó vállalatok** tevékenysége kapcsán nem rajzolódik ki meghatározó profil. Az ilyen jellegű kisvállalkozások között az iparcikk jellegű, bolti vegyes kiskereskedelemmel foglalkozó NÓGRÁDKER Zártkörű Rt., a személybiztonsági tevékenységet kínáló Lehoczki Biztonsági Szolgálat Vagyonvédelmi és Szolgáltató Kft., az egyéb humán-egészségügyi ellátást nyújtó DIA-SPEED Egészségügyi és Szolgáltató Kft., az egyéb épület-, ipari takarítással foglalkozó Altan Security Kft., vasöntésre szakosodott "PYROVEN" Kft. és a személygépjármű-, könnyűgépjármű-kereskedelem terén az AUTO-TRADE''91 Autójavító és Kereskedelmi Kft. kap helyet.

II.9-4. táblázat: A legnagyobb vállalatok alkalmazottainak szám és nettó árbevétele

Vállalatok	Alkalmazottak száma (fő)	Nettó árbevétel (Ft) 2018
Wamsler SE Háztartástechnikai Európai Rt.	497 fő	5 613 274 000 Ft
MITSUBA Automotive System of Europe Autóalkatrész Gyártó Kft.	430 fő	28 552 102 766 Ft
SALGLASS Üvegipari ZRt.	412 fő	8 082 753 000 Ft
SINIA Bútorgyártó Kft.	197 fő	3 455 041 242 Ft
RPM HUNGARIA Elektromotorgyártó Kft.	98 fő	605 602 000 Ft
BALOBAU Nagykereskedelmi Kft.	92 fő	7 686 060 000 Ft

Salgó Vagyon Salgótarjáni Önkormányzati Vagyonkezelő és Távhőszolgáltató Kft.	85 fő	1 344 039 000 Ft
Bumchun Precision Hungary Kft.	66 fő	n.a.
PIRAZOL Gyártó-kereskedő és Szolgáltató Kft.	59 fő	1 802 277 000 Ft
SVG-Hungary Gépgyár ZRt.	59 fő	296 539 000 Ft
VASSZER-Raktártechnika Raktártechnikai Kft.	55 fő	1 050 537 000 Ft
NUOVI PRODOTTI Fémfeldolgozási termékeket Gyártó Kft.	51 fő	2 107 915 000 Ft
NÓGRÁDKER ZRt.	44 fő	849 388 000 Ft
Lehoczki Biztonsági Szolgálat Vagyonvédelmi és Szolgáltató Kft.	38 fő	455 741 000 Ft
DIA-SPEED Egészségügyi és Szolgáltató Kft.	31 fő	n.a.
Altan Security Kft.	26 fő	72 831 000 Ft
"PYROVEN" Kft.	26 fő	519 442 000 Ft
AUTO-TRADE''91 Autójavító és Kereskedelmi Kft.	25 fő	1 081 327 000 Ft

Forrás: Salgótarján-Losonc-Fülek Városlengely Megerősítésének Koncepciója, 2021

A gazdasági lejtmenet a rendszerváltás óta jellemzi a települést és a térséget egyaránt, ami a társadalmi, gazdasági mutatókban is tükröződnek. A 2008-as világgazdasági válság újabb töréspontot okozott a foglalkoztatási szerkezetben. 2009-re a munkaképes korú népesség 16,9% vált munkanélkülivé, azonban – részben a kormány által 2012-ben bevezetett közfoglalkoztatási program hatására – 2018-ra ez az érték 8,2%-ra csökkent, ám még így is jócskán meghaladta az országos átlagértéket. Súlyosbítja a helyzetet, hogy a regisztrált álláskeresők 61,9%-a volt tartósan munkanélküli 2018-ban. A kedvezőtlen foglalkoztatási helyzet kialakulásában és orvosolásában egyaránt jelentős szerepet tölt be az oktatás és az iskolázottság. Salgótarjánban az aktív korú népesség mintegy 19,1%-a csupán általános iskolai végzettséggel rendelkezik. Ez az érték 4,4 százalékponttal meghaladja az országos átlagot. A 25 évnél idősebb lakosság esetében a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya 17,9%, ami 1,1 százalékponttal marad el az országos átlagértéktől.

II.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

A gazdasági versenyképességet nagymértékben meghatározza a földrajzi fekvés, a megközelíthetőség. Salgótarján a 21-es főút mentén fekszik, amely Hatvan és Somoskőújfalu között vezet a Zagyva völgyében. Az út Hatvannál becsatlakozik a 3. sz. főútba, keresztezi az M3-as autópályát és északra haladva a szlovák határon át Füleket érintve Losoncra. Mivel autópálya közvetlenül nem érinti a várost, a 21-es főút jelentős terhelést kap. A forgalmi fennakadások mérséklése érdekében 1999-ben elkezdték az út Hatvan és Salgótarján közötti szakasz nyomvonalának fejlesztését, négy sávot alakítottak ki. Az építkezés több szakaszban zajlott, a teljes szakasz négysávúsítása 2019-ben fejeződött be, így a megyeszékhely és a főváros elérhetősége javult, a két város közötti menetidő lecsökkent. A város vasúti megközelítése nehézkesebb, Budapestről csak hatvani átszállással lehet eljutni Salgótarjánba a 81-es Hatvan-Somoskőújfalu nem villamosított vasúti fővonalon keresztül, ahol helyi jellegű személy- és teherforgalom zajlik. A vonal csupán Hatvan és Selyp között kétvágányú.

A megközelíthetőség mellett az üzleti infrastruktúra és a munkaerő minősége is kulcsfontosságú a versenyképesség szempontjából. A Nógrád Megyei Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítvány 1999-ben létrehozott egy inkubátorházat, amelynek célja a kisvállalkozások védelme, az infrastruktúra biztosítása, a piaci viszonyoknál kedvezőbb feltételek biztosítsa a helyi vállalkozások számára, ezzel is elősegítve működésüket.

Az önkormányzat hosszútávú fejlesztési elképzelései között szerepel a versenyképes, nem környezetszennyező hagyományos és új iparágak fejlesztése, a Salgótarjánban jelen lévő és betelepülni kívánó gazdasági társaságok fejlődése előtt álló akadályok lebontása, amellyel a térség gazdasági fejlődése, a foglalkoztatás növelése is serkenthető. Ennek keretében ösztönözni kívánják az ipari

hulladékok nanotechnológiára alapozott mechanokémiai eljárással történő feldolgozására szakosodott vállalkozások betelepedését, nagy hagyományokra visszatekintő üvegipar és üvegpalackgyártás technológiai fejlesztéseit egyaránt.

Szintén hasonlóan kezdeményezés volt a Palóc Út Kulturális Turisztikai Klaszter Egyesület létrehozása, amely a Nógrád megyei települések turizmusba való bekapcsolását célozta meg a hagyományos palóc életmód megismertetése mellett.

Az elmúlt években a nyilvántartott álláskeresők számának csökkenése arra enged következtetni, hogy a megvalósuló fejlesztésekhez szükséges munkaerő rendelkezésre állt a városban, illetve környékén. A munkaerő képzettségéről, ingázásáról a 2011-es népszámlálási adatokból lehet tájékozódni, az azóta eltelt közel 10 év alatt azonban olyan jelentős változások következhettek be, amelyek miatt nem érdemes a jelenlegi folyamatokra azok alapján következtetni.

A TOP-6.8.2-15-ST1-2016-00001 „Foglalkoztatási együttműködés Salgótarjánban" című támogatás eredményeként, kapcsolódva a Nógrád Megyei Foglalkoztatási Paktumokhoz, Salgótarjánban önálló foglalkoztatási paktum jött létre. A Foglalkoztatási Paktum egy együttműködés, amelynek keretében a munkaerő-piac szereplői közös stratégia mentén összehangolják tevékenységeiket az adott térség foglalkoztatási és gazdasági helyzetének fejlesztése céljából, működésük így hatékonyabb, eredményesebb. A paktum egy nyitott együttműködési szerveződés, melyhez bármikor lehet csatlakozni.

A paktumban közreműködő szereplők alapvető érdeke ugyanis, hogy a Salgótarjánban élő emberek képzettségi szintje növekedjen, a város képes legyen megtartani a népességét, tehetségeit, humánerőforrását, vonzó élettér legyen, amely megfelelő színvonalú munkahelyeket, lakóhelyet, életkörülményeket biztosít, a helyi vállalkozások termelékenysége, hatékonysága, foglalkoztatási képessége javuljon, amellyel a helyi adóbevételek is növekednek, a képzőintézmények a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő tudással vértezzék fel az itt tanuló fiatalokat. Ennek érdekében a paktum fő célkitűzései:

- A munkaerő-tartalék mozgósítása
- Minőségi munkahelyteremtés
- Befektetés a képzésbe
- Menedzsment és szervezeti kapacitások megerősítése, fejlesztés koordináció

A lakosság és a vállalkozások digitális kompetenciáiról, eszközhasználatáról közvetlen információk nem állnak rendelkezésre. Salgótarján Megyei Jogú Város Foglakoztatási Stratégiája és Akcióterve, valamint a hozzá kapcsolódó Humánerőforrás térkép nem tér ki közvetlenül a digitális kompetenciák tárgyalására. A dokumentum célrendszerében azonban szerepel a képzésfejlesztés, továbbá a munkaerőpiac mind keresleti, mind kínálati oldalát segítő adatbázisok építése.

A munkanélküliségi problémák kezelésében a digitális megoldások kiemelt szerepet kaphatnak digitális platformok, a nyílt vállalkozási adatbázisok létrehozásában, ill. befektetésösztönzésben.

A digitalizáció térhódításával párhuzamosan a város hosszabb távú elképzelései között a "start up" cégek és a kreatív gazdaság fejlesztése is megjelenik, amely a magasan képzett munkaerő helybentartása mellett a gazdasági diverzifikációt is elősegíthetné.

A Salgó Vagyon Kft. honlapján elérhető az ingatlanvagyon hasznosításához kapcsolódó adatbázis Jelenleg ehhez a feladathoz azonban nem áll rendelkezésre munkaerő, így nincs aktualizálva. Befektetésösztönzés kapcsán készült az önkormányzat részére egy munkaanyag, amely az adatbázissal együtt a digitális megoldások alkalmazásának az alapját képezhetik.

II.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok

Salgótarjánban a lakások számában nem tapasztalható jelentős változás, **tendenciaként azonban a lakásállomány folyamatos csökkenése figyelhető meg 2010 óta.** 2019-ban 18.036 lakás volt a városban. Az évente épített új lakások száma minimális, 2-3 db, a megszűnő lakások száma is az utóbbi években egyre kevesebb, szinte stagnál. Az új lakásépítések aránya az elmúlt 10 év folyamán az országos átlagtól és általában a Nógrád megyei járásközpontok átlagától is elmaradt, ugyanakkor a járási átlagot az utóbbi években többnyire meghaladta.

A közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya (85,6 %) magasabb az országos, illetve a Salgótarjáni járás értékeinél, a Nógrád megyei járásközpontok átlagától (90,7 %) azonban elmarad. Az ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások aránya 2019-ben 89,6 % volt, amely elmarad az országos és a Nógrád megyei járásközpontók átlagának arányától és a Salgótarjáni járás értékével egyezik meg. A város lakásállományának jelentős része meghaladja a 40-50 éves életkort, így ezek felújításának, komfortosításának mindenképpen folyamatosan kell történnie. A Salgótarjáni járásban az átlagos négyzetméter ár az országos, illetve a vidéki átlaghoz képest is alacsonyabb volt 2019-ben.

A városban jelentős az ipari területek aránya. A hagyományosan kialakult - acélgyár, üveggyárak ötvözetgyár, zománcipari művek – gyártelepein működő gyárak bezártak. Területük a barnamezős területek. Elhelyezkedésük rendkívül kedvező, hiszen rendelkeznek a város közlekedési kapcsolataival (út, iparvasút), és közművekkel ellátott sík területeiről van szó. Pozitívum, hogy lakóterületek közelében vannak, így a munkába járásra a közlekedésre fordított idő aránylag rövid, tömegközlekedéssel, gyalog elérhető. Kedvezőtlen viszont a talaj szennyezettsége. Az Öblösüveggyár területének kivételével – amely a jövőben kereskedelmi, kulturális és ifjúsági funkciókat kaphatna - a kialakult ipari területek továbbra is gazdasági termelő üzemek telepítésére a legalkalmasabbak. A telektömbökön belül új belső közlekedési úthálózat kiépítése válhat szükségessé az új telekstruktúra kiszolgálására. Másfajta kihasználást jelenthet megújuló energiatermelésre használni a területüket, pld. napelem telepre. A beépített terület túlterjeszkedése megakadályozására a korábbi gyártelepek újragondolása, üzemekkel történő betelepítése lehet az elsődleges cél. Az új gazdasági területek a korábbi zöldmezős, beépítetlen területeken terjedtek el, amelyek elsősorban a város déli határterületén találhatók. A Salgótarjáni Városkapu Ipari Park 60 hektáros területe összközművesített és belső úthálózattal ellátott, kihasználtsága 80 %-os. A területén működő vállalkozások csaknem 85 %-a KKV.

II.9-2. ábra: Az épített lakások aránya az éves lakásállomány százalékában

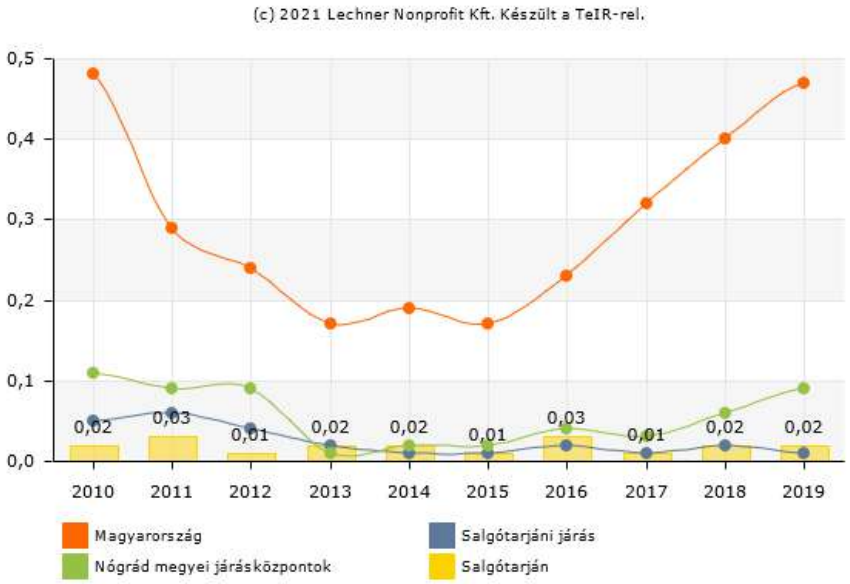

Forrás: TEIR

II.10 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

II.10.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

II.10.1.1 Költségvetés

A költségvetési tervek alapján az elmúlt években a kiadási főösszeg meghaladta a bevételi főösszeget. A költségvetési hiányt különböző külső és belső forrásokból finanszírozta az önkormányzat.

II.10-1. ábra: Salgótarján költségvetése a zárszámadások alapján, milliárd forint

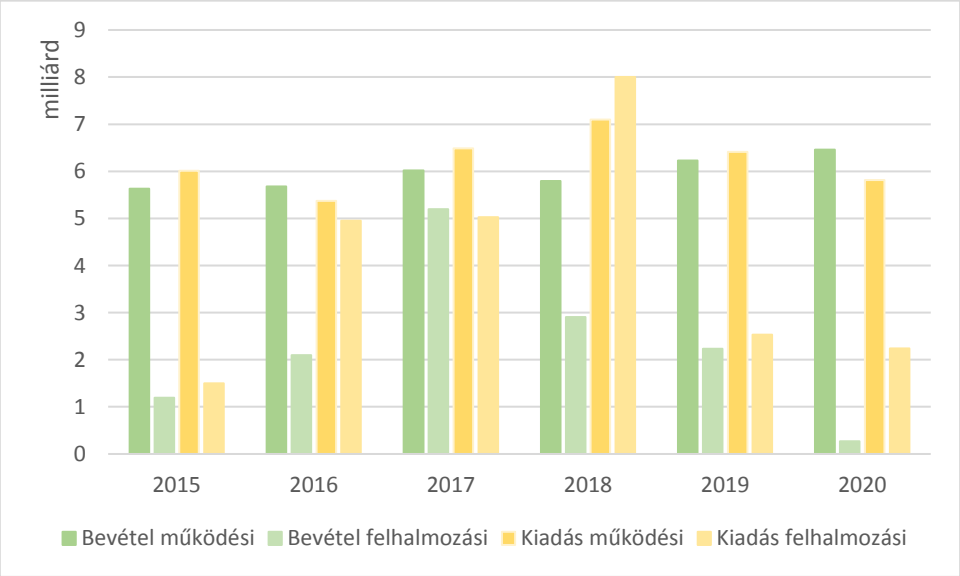

Forrás: Salgótarján Város Önkormányzatának zárszámadásai 2015-2020 rendeletek alapján, saját szerkesztés

II.10.1.2 Vagyongazdálkodás

A városban a vagyongazdálkodás kereteit az önkormányzat képviselő-testületének 23/2013. (IV.25.) önkormányzati rendelete határozza meg. Az önkormányzat vagyonáról részletesen az évente elkészített zárszámadások mellékletei tájékoztatnak.

Az önkormányzat több lakással (2021-ben 113 darab) és nem lakás célú, többségében üzlethelyiség céljára bérbeadott helyiséggel gazdálkodik. A lakások nagy része összkomfortos vagy komfortos, arányuk a teljes lakásállományon belül nagyrészt az országos átlagnak felel meg. A lakások elhelyezkedését a 9/2021. (II.25.) önkormányzati rendelet mellékletei tartalmazzák.

A vagyongazdálkodás célja az ingatlan és egyéb vagyoni portfoliók megtartása, növelése, fejlesztése, karbantartása, működtetésének biztosítása, összehangolása az önkormányzat feladat-ellátási igényeivel. A jövőben egyre fontosabb szerepet kell kapjon az önkormányzati finanszírozásban – különösen a nagyobb volumenű projektek önrészének biztosításánál – a saját vagyon hasznosításából származó bevétel, ezért szükséges a piacszerű gazdálkodás erősítése, a vagyon megőrzése, növelése.

Az önkormányzat tulajdonában jelenleg 1.213 db forgalomképtelen, 157 db korlátozottan forgalomképes, illetve 1.218 db forgalomképes ingatlan van. Salgótarján ingatlanvagyonának jelentős részét a Salgó Vagyon Kft- kezeli.

II.10-2. ábra: Fenntartott önkormányzati lakásbérlemények aránya a teljes lakásállományon belül, %

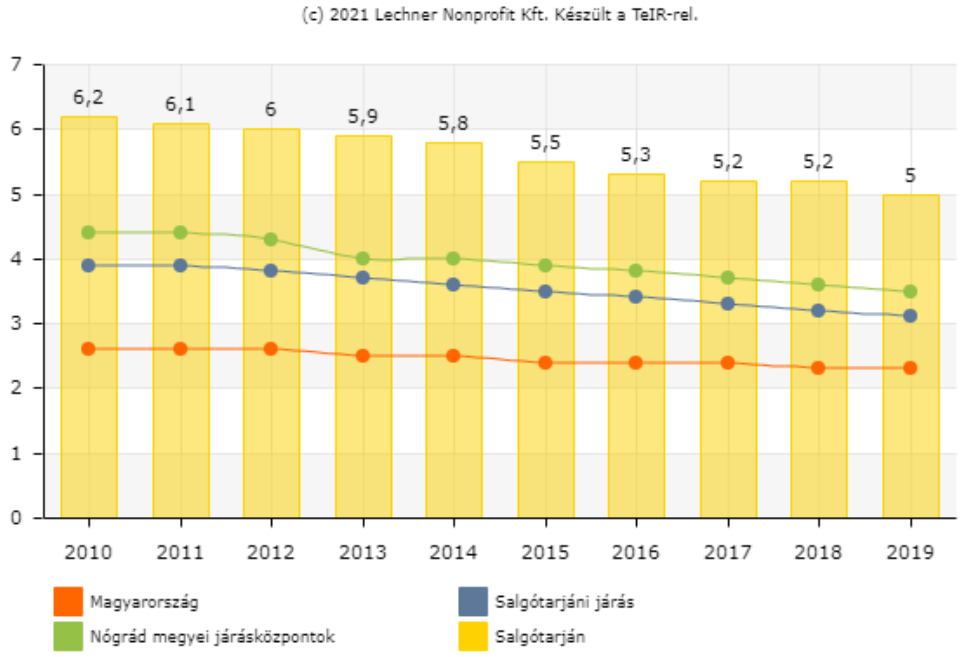

Forrás: TEIR

A következő időszakban, mivel az önkormányzat közigazgatási határán belül az önkormányzat tulajdonában álló befektetésre alkalmas területek elfogytak, fontos feladat lesz a terület-és ingatlanfejlesztés. A tudatos ingatlanfejlesztéshez, vagyonnöveléshez pályázati lehetőségekre, illetve saját forrás biztosítására is szükség lesz.

II.10.1.3 Gazdasági program

Salgótarján Város Önkormányzata Salgótarján 2030 címmel 2021 áprilisában fogadta el a település Gazdaságfejlesztési Stratégiáját, amelynek alapjai a 117/2020. (VIII.27.) sz. határozatával elfogadott ciklusprogram III. és IV. fejezetében kerültek kijelölésre.

A stratégia 2030-ra megfogalmazott jövőképe szerint Salgótarján egy olyan vonzó középvárossá válik, mely megerősödve töltheti be a megye gazdasági és kulturális központi szerepét, emellett erősíti szerepét a főváros körüli, közép-magyarországi metropolisz térségben. A Salgótarján 2030 Gazdaságfejlesztési Stratégia ezen fő célt elsősorban a gazdaságfejlesztéssel és a hozzá kapcsolódó foglalkoztatás-bővítéssel segíti, illetve az ezeket megalapozó széleskörű tervek, beruházási ötletek, projektek rendszerezésével, koncepcióba rendezésével támogatja.

A stratégia megvalósításával Salgótarján gazdasága egy dinamikusan fejlődő és továbbfejleszthető, alapvetően új ipari létesítményekre és ezeket kiszolgáló oktatási (közép- és felsőoktatás), valamint infrastrukturális létesítményekre (közlekedés, lakókörnyezet) alapozó fejlesztési irányba indítható el, mely jól kiegészíthető a város jelentős komparatív előnyére, a természeti környezetére építő turisztikai- és sportfejlesztésekkel.A lakossági kérdőíves felmérés eredményei alapján a válaszadók az olyan fejlesztési területek közül, amelyekre az önkormányzatnak közvetlen ráhatása van **legfontosabbnak a turistafogadás feltételeinek javítása, a városi strand felújítása és a parkolási infrastruktúra fejlesztését** ítélték. Ezek közül az első kettőt a nők, utóbbit a férfiak ítélték fontosabbnak. Legkevésbé fontos a közbringa rendszer kiépítését, a Karancsalja és Salgótarján közötti kerékpárút kiépítését és a Smart City megoldások kibővítése. Kevés olyan terület volt, amelyet a nők fontosabbnak tartottak, int a férfiak. Ezek közül a bányamúzeum továbbfejlesztése és a szociális településrehabilitációba bevonandó városi területek fejlesztése helyezkedik el a rangsor első felében.

Az olyan fejlesztési területek közül, amelyekre az önkormányzatnak közvetett ráhatása van **a felsőfokú oktatatás feltételrendszerének javítását, a Rákóczi út teljes felújítását, valamint a helyijárati közlekedés javítását ítélték a legfontosabbnak**. A legkevésbé fontosnak Zenthe Ferenc Színház új épületének kialakítását, a nem önkormányzati tulajdonú lakóépületek, ill. kereskedelmi vagy szolgáltató épületek felújítását ítélték a válaszadók.

A következő kérdések a célrendszer elemeire vonatkoztak. Ezek alapján a Salgótarján számára kitűzött vízióval elsősorban a fiatal férfiak értenek egyet, a 10 skálán 7,75-re értékelték. **A vízió teljes elfogadottsága 6,1 volt.**

Hasonló fogadtatása volt az átfogó céloknak is. Leginkább a megújuló város, vonzó települési környezet, ezt követte a társadalmi megújulás, majd a dinamikus gazdasági fejlődés cél elfogadottsága.

II.10.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége

Az Önkormányzaton belül a Gazdasági Bizottság foglalkozik a városfejlesztési kérdésekkel. A Város Szervezeti és Működési Szabályzata (SzMSz) szerint a város polgármestere a testület döntései szerint és saját önkormányzati jogkörében irányítja a Hivatalt, amelynek vezetését a jegyző látja el a Hivatal egyes szervezeti egységein keresztül. A településfejlesztési döntések előkészítésében a Gazdasági Bizottság vesz részt.

Az önkormányzat településfejlesztési tevékenységének meghatározó szereplője a Városfejlesztési Iroda. Lényegében előkészítő, terveztető és koordináló szerepet tölt be a településfejlesztési kérdésekben, együttműködve a többi illetékes szervezeti egységgel.

A településfejlesztési projektek végrehajtásában, monitoringjában, illetve fenntartásában, üzemeltetésében az Városfejlesztési Iroda működik közre.

A településfejlesztés pénzügyi hátterét elsősorban az önkormányzat saját bevételei és az államháztartáson belülről érkező felhalmozási célú támogatások biztosítják. Utóbbi értéke Salgótarján esetében 2015 és 2020 között meghaladta a 8 milliárd forintot. A város az elmúlt években jelentős mennyiségű Európai Uniós pályázati forrást tudott igénybe venni. A jövőben ezek a források kiegészülnek a Modern Városok Program keretében felhasználható állami támogatásokkal

II.10-1. táblázat: Az önkormányzat működési bevételei és az államháztartáson belülről érkező felhalmozási célú támogatások

	Működési bevételek (Ft)	Államháztartáson belülről érkező felhalmozási célú támogatás (Ft)
2015	5 630 375 000	862 643 000
2016	5 680 255 000	2 649 282 000
2017	6 017 074 041	473 250 420
2018	5 794 217 118	2 863 974 461
2019	2 925 386 520	2 098 864 749
2020	3 291 319 979	256 228 457

Forrás: Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának költségvetései

A településfejlesztés egyik fontos jövőbeli iránya kell, hogy legyen a digitalizáció. 2014 és 2020 között ezen a téren elsősorban számítástechnikai eszközök beszerzése, illetve honlapok készítése, fejlesztése történt az önkormányzati intézményeknél.

II.10.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység

Az önkormányzat gazdaságfejlesztési tevékenységéről a már említett Salgótarján 2030 Gazdaságfejlesztési Stratégia, valamint a 2020-2024 évekre vonatkozó Ciklusprogram tájékoztat. A dokumentumokban kitűzött célok megvalósulása érdekében a város olyan vezérprojekteket tűz ki, melyek reagálnak a város legfontosabb problémáira, önmagukba is jelentős gazdaságélénkítő szerepük van, több közülük pedig a gazdaságfejlesztés mellett urbanizációs, városfejlesztési célt is szolgál. Mindemellett előkészítenek olyan kiegészítő projekteket, amelyek a gazdaságélénkítést közvetve és közvetlenül segítenek, csatlakoznak/támogatnak. A vezérprojektek a gazdaságfejlesztésre, a társadalmi megújulásra és egy vonzó települési környezet kialakítására fókuszálnak. Kiemelt szerepet kapnak a barnamezős területek rekultivációja, az oktatás és az egészségügy fejlesztése, a turizmusfejlesztés, az élhető városi környezet kialakítása és a közlekedésfejlesztés.

A dokumentumokban található pénzügyi helyzetelemzés azt mutatja, hogy az Európai Uniós, illetve hazai pályázati támogatások nélkül az önkormányzat és intézményei a saját erőforrásaikra támaszkodva nem tudnának annyi forrást allokálni amennyi a műszaki szükségességből indokolt felújítási és beruházási kiadások finanszírozásához kellenének. Ez azonban azt is jelenti, hogy **az önkormányzat rendkívüli módon kiszolgáltatott a pályázati forrásoknak**, ami azt eredményezi, hogy nem a Közgyűlés által szükségszerűen elképzelt fejlesztési cél a meghatározó, hanem a pályázati kiírás szerinti cél, amely sok esetben nem esik egybe az önkormányzat valós érdekeivel.

A lakossági kérdőíves felmérés eredményei alapján a **gazdaságfejlesztési vezérprojektek közül a Jövedelemtermelő sportturisztikai fejlesztések, illetve élményalapú turisztikai elemek kialakítását, a Modern, élhetőbb városközpont kialakítása a gazdaság fejlesztésének megalapozására és az Egyetemi oktatás fejlesztése (Óbudai Egyetem - új campus, oktatóbázis, kiszolgáló épületek), innováció, K+F erősítése c. projekteket tartják a legfontosabbnak** a válaszadók. Ezt követte A belváros vonzóképességnek erősítése a kihasználatlan vagy alulhasznosított kereskedelmi és szolgáltató épületeinek felhasználásával, valamint a Egészségügyi gazdaságfejlesztés. A legkevésbé fontos

vezérprojektek a Hadiipar letelepedése és/vagy elektronikai, illetve ipari hulladék-feldolgozó kialakítása, amely esetben a hölgyek kategorikusan elutasították ennek fontosságát, valamint Az üvegipar és az üvegpalackgyártás technológiai fejlesztése is a rangsor végére került.

A **jövedelemtermelő sportturisztikai fejlesztések közül az út-, közmű és parképítés, a tó rekultivációja és a városi strand kialakítása** került az első helyekre, ezt követte a konferencia és oktatóközpont, valamint a kemping teljes felújítása. A legutolsó helyre a jégcsarnok megépítése, az Ütős Sportok Háza kialakítás és a Lombházak kialakítása kerültek.

A **belváros gazdasági fejlesztése szempontjából a legsürgősebbnek a szálloda és mélygarázs vagy parkolóház építése** (Karancs Szálló felújítása, újragondolása), A belváros kihasználatlan vagy alulhasznosított kereskedelmi és szolgáltató épületeinek felhasználásával **vonzó belvárosi üzleti környezet kialakítása**, Városon belüli és átmenő (tranzit) gépjárműforgalomtól tehermentesített, **modern, élhetőbb városközpont kialakítása** a gazdaság fejlesztésének megalapozására c. projektek kerültek.

II.10.4 Foglalkoztatáspolitika

A Salgótarján Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának engedélyezett összlétszáma 2021-ben 120 volt (az önkormányzati költségvetési szervekkel együtt az önkormányzat több, mint 300 fő számára biztosít munkát). A város önkormányzata 2019-ben 553 munkavállalónak biztosított munkavégzési lehetőséget a közfoglalkoztatás keretei között. Ez a szám az elmúlt években jelentősen csökkent, 2017-ben még 988 közfoglalkoztatott volt a városban. 2020-ban a közfoglalkoztatottak 87%-a főfoglalkozású volt.

II.10-2. táblázat: Foglalkoztatottak száma Salgótarján Város Önkormányzatánál

	Összes foglalkoztatott	Kötelező feladat	Államigazgatási feladat
Salgótarján Város Önkormányzata Összesen	**376**	**355**	**21**
Salgótarján Polgármesteri Hivatal	120	99	21
Salgótarján Város Helyi Önkormányzata	4	4	0
Salgótarjáni Költségvetési Intézmények Gazdasági Szolgálata	37	37	0
Salgótarjáni Összevont Óvoda	142	142	0
Balassi Bálint Megyei Könyvtár	26	26	0
Dornyay Béla Múzeum	26	26	0
Csarnok- és Piacigazgatóság	21	21	0

Forrás: Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának költségvetése, 2021. év

II.10.5 Lakás- és helyiséggazdálkodás

Salgótarjánban az önkormányzat lakás- és helyiséggazdálkodását a 36/1993. (XII.20.) önkormányzati rendelet szabályozza. Hosszú időtávot tekintve a bérlakások száma jelentősen csökkent, 2007-ben még 1327, 2018-ban pedig már csak 929 darab önkormányzati lakás volt. Ebből 446 összkomfortos, 337 komfort nélküli, 128 komfortos, 17 félkomfortos és 1 szükséglakás. Ezekből 2018. december 31-én 521 lakás volt bérbe adva. A lakások igénylésénél előnyt élveznek azok, akik bontandó lakásokban élnek (életveszély, szanálás vagy városrendezési tevékenység miatt).

II.10-3. ábra: A bérlakások minőségi jellemzői, 2018

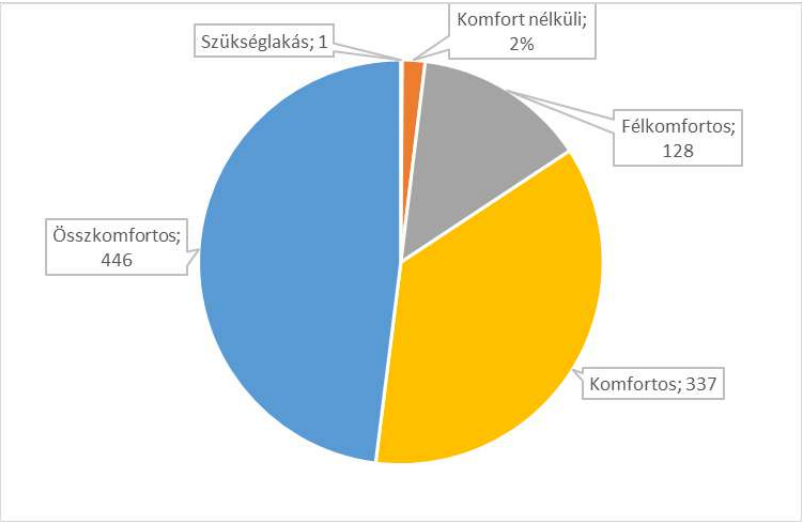

Forrás: Salgó Vagyon Kft.

A 2020 és 2024 közötti időszakra vonatkozó Ciklusprogram alapján a cél az, hogy az önkormányzati bérlakások és a nem lakás céljára szolgáló helyiségek együttes bérleti díjbevétele nyújtson fedezetet az önkormányzati bérlakások és a nem lakás céljára szolgáló helyiségek működési költségeinek, illetve a szükséges felújítási, pótlási költségek finanszírozására. A két feladatnak együttesen önfenntartónak kell lenni annak érdekében, hogy a kiadási szükséglet az önkormányzat más költségvetési erőforrásait ne terhelje. Hosszú távon törekedni kell arra, hogy bérlakások bevételi fedezzék a kiadásokat, a nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérleti díjai pedig haladják meg a kiadásokat, hozzájárulva a költségvetés egyensúlyi pozíciója javításához.

Az önkormányzat a bérlakás állomány szerkezetének (kolónialakások számának csökkentése) változtatásában érdekelt, illetve olyan lakásmobilitási feltételekben, amelyek lehetővé teszik, hogy a város polgárai saját tulajdonú, vagy a jövedelmi viszonyaik alapján vállalható minőségű bérlakásban lakhassanak.

Az önkormányzati lakásállomány minőségi összetételének javulása a kolónialakások ütemes megszűntetésén keresztül történhet. A megszűnő lakások helyett, amennyiben szükséges, figyelemmel a pályázati lehetőségekre is, magántulajdonú lakásoknak bérlakás céljára történő megvásárlása a leggazdaságosabb, illetőleg a legcélravezetőbb megoldás.

Az önkormányzat érdekelt családiház építésére alkalmas telkek számának növelésében is, hiszen várhatóan a jövőben megjelenő onkológusok, menedzserek, egyéb minőségi szakemberek esetleges ilyen típusú igényeinek is meg kell felelni. Sőt, ebbe az irányba történő elmozdulás a kívánatos, hiszen, ha valaki családi házat épít, hosszabb távon tervez Salgótarjánban élni.

II.10.6 Intézményfenntartás

Az önkormányzati fenntartású intézmények közé tartozik Salgótarján Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala, Salgótarjáni Költségvetési Intézmények Gazdasági Szolgálata, a Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár, a Dornyay Béla Múzeum, valamint a Csarnok- és Piacigazgatóság.

II.10.7 Energiagazdálkodás

A városi távhőszolgáltatást a 100%-ban önkormányzati tulajdonú Salgó Vagyon Kft végzi. A szolgáltatás biztosításához szükséges hőmennyiséget részben vásárolja, részben saját fűtőművében és kazánházaiban állítja elő. Az elmúlt időszakban több kazánházi fejlesztés megvalósításával járult hozzá az energia hatékonyság, az üzembiztonság növeléséhez, valamint a kibocsátási értékek csökkentéséhez. (Beszterce lakótelep, Ady úti kazánház, Huta út.) A tervezett és nem tervezett vezetékcseréknél előre szigetelt, a hatékony hőszállítást lehetővé tevő a hőveszteséget minimalizáló megoldásokat alkalmaznak. A hőközpontok évek óta számítógépes folyamatirányítással működnek, működőképességük biztosításához folyamatosan zajlik a korszerű lemezes hőcserélők és kor követelményeinek megfelelő szabályozó elektronika beszerelése.

A lakóépületek többségénél több éve - az energiatakarékos fogyasztást lehetővé tevő megoldásként - a radiátorok termosztatikus szelepekkel és költségmegosztókkal vannak felszerelve. Az újabban felszerelt költségmegosztók már lehetővé teszik a távleolvasást, illetve a lakók részére a fogyasztás nyomon követését.

A távfűtési kapacitás kihasználása és a környezetvédelmi szempontok érvényesítése, és a hatékony gazdálkodás érdekében kívánatos lenne növelni a távfűtéssel fűtött ingatlanok számát. Ennek érdekében el kell készíteni a salgótarjáni távhőszolgáltatás hosszú távú tervét. Nagymértékben befolyásolhatja a szolgáltató működését, hogy a jelenlegi állami ármeghatározó és támogatási rendszer megmarad-e és ha igen lesz-e abban változás.

II.11 Településüzemeltetési szolgáltatások

Salgótarján város önkormányzata a következő településüzemeltetési szolgáltatásokat nyújtja, illetve finanszírozza költségvetéséből:

- *ivóvíz ellátás, szennyvízelvezetés:* gazdasági társasággal (Észak Magyarországi Regionális Vízművek Zrt.) kötött üzemeltetési szerződés alapján
- *hulladékkezelés:* a hulladékgazdálkodási közszolgáltatást közszolgáltatási szerződés alapján az önkormányzat által alapított gazdasági társaság a VGÜ Salgótarjáni Hulladékgazdálkodási és Városüzemeltetési Nonprofit Kft. látja el, amelynek közszolgáltatási körzete Salgótarján Megyei Jogú Városra és a környező 57 településre terjed ki.
- *helyi tömegközlekedés*: gazdasági társasággal (Volánbusz Zrt.) kötött közszolgáltatási szerződés alapján
- *köztemetők fenntartása, temetkezési szolgáltatások*: közszolgáltatási szerződés alapján önkormányzat által alapított gazdasági társaság (Salgótarjáni Foglalkoztatási Nonprofit Kft.) útján
- *köztisztasági szolgáltatások*: önkormányzat által alapított gazdasági társaság (Salgótarjáni Foglalkoztatási Nonprofit Kft.), ill. a VGÜ Salgótarjáni Hulladékgazdálkodási és Városüzemeltetési Nonprofit Kft. útján.
- *közparkok, zöldfelületek: önkormányzat által alapított gazdasági társaság (Salgótarjáni Foglalkoztatási Nonprofit Kft.) útján.*

II.11-1. táblázat: Településüzemeltetési szolgáltatások áttekintő táblázata

Szolgáltatás neve	Szolgáltató	Szolgáltatás formája	Területi hatókör
Településfejlesztés, területfejlesztés	Gazdasági Bizottság, Városfejlesztési Iroda, Salgótarjáni Városfejlesztő és Turisztikai Kft.	Önkormányzat állandó bizottsága; Polgármesteri Hivatal osztálya; Önkormányzat által alapított gazdasági társaság	Salgótarján
Gazdaságfejlesztés	Gazdasági Bizottság, Városfejlesztési Iroda, Salgó Vagyon Kft.	Önkormányzat állandó bizottsága, Polgármesteri Hivatal osztálya; Önkormányzat által alapított gazdasági társaság	Salgótarján
Közvilágítás	GA Magyarország Kft.; ELMŰ Zrt.	Közszolgáltatási szerződés alapján	Salgótarján
Közutak kialakítása, fenntartása	Salgótarján Foglalkoztatási Nonprofit Kft.	Önkormányzat által alapított gazdasági társaság	Salgótarján
Egészségügyi ellátás	Salgótarján és Térsége Egészség-ügyi-Szociális Központja	Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása keretén belül	Salgótarján és Térsége
Oktatás	Salgótarjáni Tankerületi Központ; Hit Gyülekezete, Egyházmegyei Katolikus Iskolák Főhatósága	Közoktatási megállapodás	Salgótarján és térsége
Óvodai ellátás	Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde; Jó Pásztor Katolikus Óvoda	Önkormányzati és egyházi Intézmény	Salgótarján és térsége
Szociális ellátás	Salgótarján és Térsége Egészség-ügyi-Szociális Központja	Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása keretén belül	Salgótarján és térsége
Kultúra	REMEK Nonprofit Kft.; Zenthe Ferenc Színház Nonprofit KFT.;	Önkormányzat által alapított gazdasági társaság	Salgótarján
Köztisztaság	VGÜ Nonprofit Kft.	Önkormányzat által alapított gazdasági társaság	Salgótarján és térsége
Lakás- és helyiséggazdálkodás	Salgó Vagyon Kft.	Önkormányzat által alapított gazdasági társaság	Salgótarján
Környezet- és természetvédelem	Bükki Nemzeti Park	Jogszabály alapján	Salgótarján és térsége
Ivóvízellátás, szennyvízkezelés	Salgótarján és Környéke Vízmű Kft.; Salgótarjáni Csatornaű Kft.; ÉRV Zrt.	Üzemeltetési szerződés alapján (Önkormányzat által alapított gazdasági társaság)	Salgótarjáni járás legtöbb települése;
Hulladékkezelés	VGÜ Nonprofit Kft.	Üzemeltetési szerződés alapján (Önkormányzat által alapított gazdasági társaság)	Salgótarjáni, Pásztói, Szécsényi járás
Távhőszolgáltatás	Salgó Vagyon Kft.	Önkormányzat által alapított gazdasági társaság	Salgótarján
Helyi tömegközlekedés	Volánbusz Közlekedési Zrt.	Közszolgáltatási szerződés alapján	Salgótarján
Helyközi tömegközlekedés	Volánbusz Közlekedési Zrt.; MÁV Zrt.	Közszolgáltatási szerződés alapján	Salgótarján és térsége
Közbiztonság	Salgótarjáni Rendőrkapitányság, Nógrád megyei Rendőrfőkapitányság, Salgótarján Közbiztonságáért Közalapítvány	Önkormányzat által alapított közalapítvány útján	Salgótarján; Nógrád megye

II.11.1.1 Digitális megoldások a városüzemeltetésben

A 21. századi településfejlesztés egyik alapvetése az úgynevezett smart city fejlesztések megvalósítása. Az okos fejlesztések elmaradása behozhatatlan versenyhátrányt jelent. A technológiai fejlődés gyorsuló üteme miatt ez nem egy konkrét állapot elérését jelenti, hanem egy folyamatos fejlesztésre történő berendezkedést, figyelembe véve az akár ma még nem létező, de pár éven belül mindennapossá váló újítások rendszerbe illesztését is.

A technológia vezérelt fejlesztés szintjéről a technológia-fókuszú, városvezérelt fejlesztés szintre kell lépni, ehhez azonban elengedhetetlen, hogy a város irányításában, működtetésében résztvevő szereplők megfelelő haladó szemlélettel rendelkezzenek, ezért szükséges az önkormányzat és a helyi közszolgáltatók digitalizációs felzárkóztatása, folyamatos képzése, korszerű szemléletformálása.

A Salgótarján 2030 Gazdaságfejlesztési Stratégia egyik elemeként szerepel is a távlati tervek között smart city megoldások bevezetése, amelyek közül már néhány meg is valósult.

Első lépésként megkezdődött az önkormányzat néhány épületének okos mérőkkel történő felszerelése, melyek távlati célja az épületek energiahatékony működtetése, a távvezérelt fogyasztás optimalizálása. Emellett Salgótarján város honlapján elérhető a GISPÁN integrált önkormányzati térinformatikai rendszer.

A helyi tömegközlekedésben a közlekedési információkat összegyűjtő forgalomirányító rendszer kiépítése van folyamatban, melyből a kinyert adatok nem csak a közlekedésszervezést segíthetik, hanem az utasok számára is valós adatok elérését jelentheti. A fejlesztés éles bevezetését követően a rendszert folyamatos fejlesztéssel képessé lehet tenni a teljes városi közlekedés irányítására. A tömegközlekedési információk mellett a forgalmi helyzet monitorozásán alapuló, azokba távolról beavatkozni képes rendszer kiépítésére lehet felkészülni. A közlekedési irányításba be kell csatornázni a smart parking rendszert, a kiépítésre kerülő közbringa, és a távolabbi jövőben az autómegosztó alkalmazásokat. Emellett – a tervek szerint – elektromos járművek használatára állnak át a tömegközlekedésben.

A közterületi infrastruktúra fejlesztése a teljes rendszer egészéhez viszonyítva kisebb befektetéssel is látványos előrelépést jelent. Okos padok kihelyezésével a város közterein, rekreációs övezeteiben biztosítani lehet a kisebb használati eszközök töltése, akár usb-n keresztül, akár induktív módon. A padok hotspotként is működhetnek, ezzel javítva a város köztéri wifi lefedettségét.

Információs oszlopok telepítésével a Salgótarjánba látogatók tájékozódása, információszerzése valósítható meg.

A smart city koncepció fontos eleme az irányítóközpont, ahol a beérkező adatok összesítése és amennyiben szükséges a beavatkozások kezdeményezése is innen történik.

II.12 A táji és természeti adottságok vizsgálata

II.12.1 Természeti adottságok

Salgótarján területét az Északi-középhegység nagytájon belül 2 középtáj (Cserhát-vidék és Észak-Magyarországi-medencék) és 5 kistáj (Központi-Cserhát, Karancs, Litke-Etesi-dombság, Zagyvavölgy Medves-vidék) tagolja, a Tarján-patak és a Zagyva patak találkozásánál. A település területét a várostól északkeleti irányban elterülő Medves hegy bazalttakarójától a Tarján-patak völgye választja el. A város

keleti oldalán húzódó széles hegygerincet, melyen a Pécskő-Kis-Somlyó-Somlyó bazaltcsúcsai találhatók, pedig a Zagyva völgye különíti el a Medvestől. A vulkanizmus következtében három térség rendelkezik kiemelkedő környezeti értékkel: a Somoskő-Salgó, a Karancs és Salgótarján keleti széle, a Nagy-Salgó.

A Karancs-Medves hegység vízrajzi jelentősége nagy, mivel a Duna-Tisza közötti vízválasztó a Cserhát felől itt halad át. Elkülöníti a Karancsnál nyugat felé, az Ipolyba futó patakokat a délre és keletre, a Tisza mellékfolyói felé igyekvő vízfolyásoktól. A Medves hegy déli lábánál eredő Zagyva, a Salgó-hegy vizeit összegyűjtve, 179 km után éri el a Tiszát.

A Karancs hegy keleti oldalán, Somoskőújfalunál található az a vízválasztó, melytől északra az Ipolyhoz tartozó Füleki-patak, délre a Tarján-patak folyik. A Tarján-patak veszi fel északkelet felől a Salgó-patakot, majd tovább haladva balról a Forgách-patakot, jobbról a Baglyas-patakot, majd a Felsőszánas-patakot. A Tarján-patak további két jobbparti mellékvize a Csókásvölgyi-, és a Kotyházi patak.

A körzet igen gazdag forrásokban, melyek közül a legjelentősebbek: Magyar-bányai-forrás, Minyus-forrás, Ponyi-forrás, Bodzfás-forrás, Petőfi-forrás, István-forrás, Tarász-forrás.

II.12-1. ábra: A kistájak elhelyezkedése Salgótarján területén

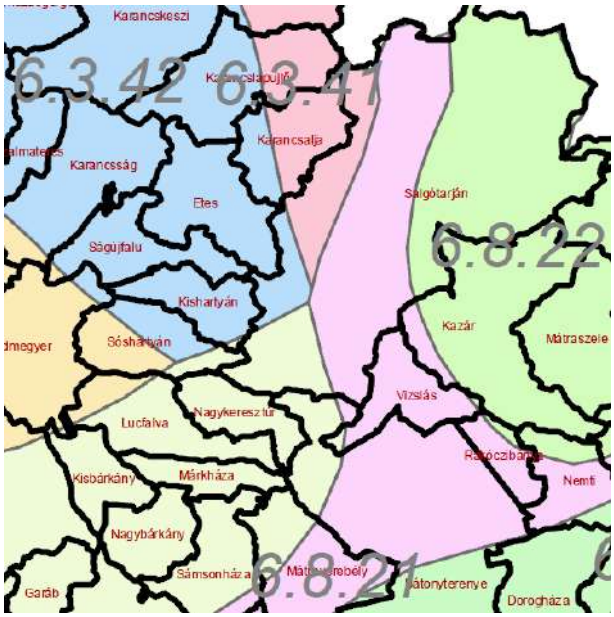

6.3.21: Központi-Cserhát, 6.3.41: Karancs, 6.3.42: Litke-Etesi-dombság, 6.8.21: Zagyvavölgy és 6.8.22: Medves-vidék

A város és környékének éghajlatára a kisebb mértékű kontinentalitás jellemző. Az enyhe, csapadékos, mérsékelt nyárban, szabályos csapadékeloszlásban az atlanti hatás, a hideg télben, koranyári csapadékcsúcsban a kontinentális légtömegek, a száraz, forró nyárban, őszi-téli esőkben, enyhe télben a földközi tengeri légtömegek hatása nyilvánul meg. Az évi középhőmérséklet 1-2 °C -kal elmarad a 10°C -os országos átlagtól. 50 év átlagában az évi középhőmérséklet 9,1°C, a tenyészidőszakban 16°C. A salgótarjáni völgyben különösen nyáron igen szeszélyes ingadozások is előfordulnak.

A Karancs-vidék évi csapadéka 550-600 mm, a Karancson és a magasabb hegyek nyugati lejtőin 650-700 mm. Sokévi csapadékérték Salgótarjánban 584 mm. A csapadék nyáron több, a hegyvidéken

fokozatosan növekszik a magassággal. Az utóbbi évek szélsőséges időjárására jellemző, hogy előfordulhat rövid idő alatt rendkívül nagy mennyiségű csapadék lehullása is. A napsütéses órák száma évi átlagban 1859.

A város közigazgatási területe növényföldrajzi szempontból a Pannónia flóratartomány Északi-középhegység flóravidékéhez tartozik. Potenciális erdőtársulása: szubmontán égerligetek, puhafa és keményfás ligeterdők cseres és gyertyános tölgyesek. A vízfolyásokat kaszálórétek és magaskóros társulások jellemzik. Gyakran előfordul a szőrfű és a tárnicsfélék. A terület állatvilága faunagenetikailag egy körzetbe tartozik a Mátra és a Bükk hegységekével. A madár és az emlősfauna főleg az erdő, rét és legelő területén található meg, mert ez életteret biztosít a számára. A nyúl, fogoly és fácán az egész körzetben megtalálható, a vaddisznó, az őz és a szarvas természetes élettere a cserjeszintű tölgyesek területe. Madárvilága gazdagnak mondható. Főleg az erdei énekesmadarak, a fácán és a tőkés réce a jellemző madarak. Mivel Salgótarján elég közel van az erdőkhöz, a vadállatok, főleg vaddisznó, róka gyakran betolakodnak a lakott területekre.

II.12-2. ábra: A település természeti környezete

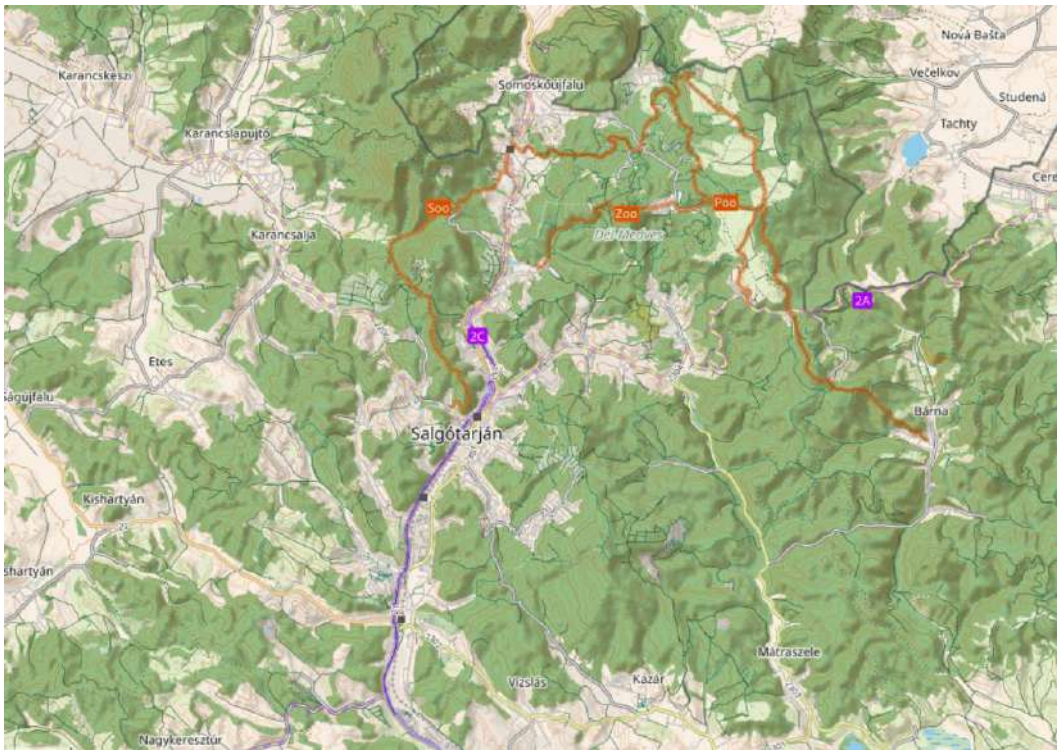

Forrás: Open Street Map

II.12.2 Tájhasználat, tájszerkezet

Salgótarján hegyvidéki tájszerkezete egykor és ma is alapvetően befolyásolták a közelében letelepedett emberek életét. A terület adottságai alkalmatlanok voltak arra, hogy nagy kiterjedésű szántókat hozzanak létre, vagy intenzív szőlőtermeléssel foglalkozzanak. A település lakói évszázadokon át az erdőgazdálkodásnak, az állattartásnak és a környék ásványi nyersanyagkincsének köszönhetik megélhetésüket. A 16-17. században a kor Budát érintő legjelentősebb útvonalai közül, Salgótarján közelében a Tokaj felé haladó, 12. számú út helyezkedett el. A kedvező vonal közeli helyzet a szűk völgybe való beszorítottság okán mégsem jelentett központosodási lehetőséget. Ehhez társult még, hogy Salgótarján az ország egyik szintkülönbségekkel legjobban tagolt települése. A fontos kereskedelmi útvonalak körbevették, de nem haladtak át területén, így fejlődése a középkorban alacsony települési hierarchiaszinten megrekedt.

A tájhasználatában domborzati viszonyoknak megfelelően az erdők dominálnak. A 2018-as Corine felszínborítási adatok szerint Salgótarján 9300 hektár területének 14%-a beépített-, ipari- vagy lakóterület, 61%-án erdők helyezkednek el. A rét, legelők aránya 9%, míg 22%-án szántóföldi vagy kertészet gazdálkodást folytatnak. Az erdőterület meghatározó hányada állami tulajdonú, kezelője az Ipoly Erdő Zrt. Az Országos Erdőállomány Adat-tár szerinti erdőterületek döntő hányada gazdasági célú erdőterület.

II.12-3. ábra: Területhasználatok Salgótarján területén

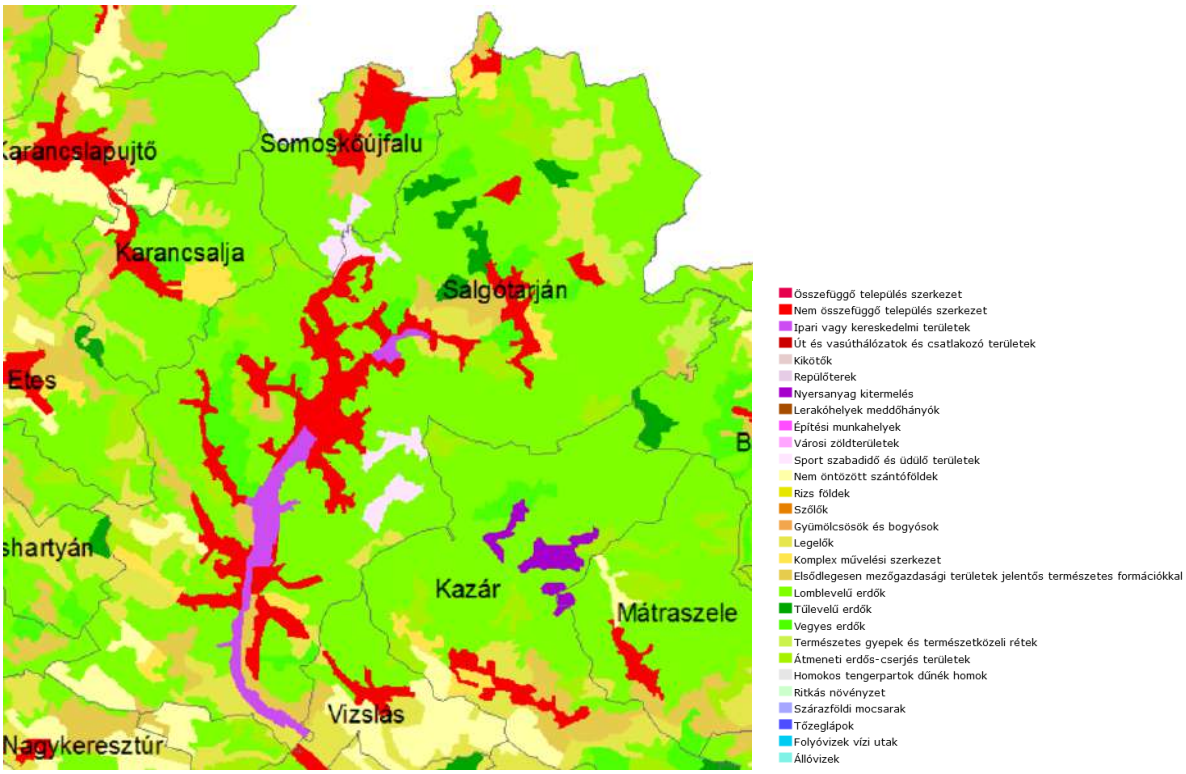

Forrás CORINE 2018 adatbázis

II.12.2.1 Tájhasználat értékelése

Salgótarján térsége igen gazdag természeti kincsekben. Az országos szabályozás ennek megfelelően a települési térségen kívül eső területek a vízgazdálkodási térségen túl erdőterületek legyenek, mezőgazdasági területi kötelezettséget sehol nem jelölve ki. Salgótarjánt tehát az országerdősültségi arányait javító településnek szánta, tájhasználatában a természeti elemekre helyezte a hangsúlyt.

A megyei rendezési terv ugyanakkor a kialakult mezőgazdasági termelés színhelyeinek megőrzését lehetővé téve mezőgazdasági térséget is kijelölt. A tájhasználat jelenlegi megoszlásának lehetséges iránya tehát az erdőtelepítés irányába való eltolódása. Ez ellen szól ugyanakkor, hogy az erőforrások védelme érdekében a meglévő mezőgazdasági termelés feladása nem kívánatos. A klímavédelem egyik sarkalatos pontja éppen a helyi fogyasztásban a helyben előállított termékek előtérbe helyezésében látja a kívánatos jövőt.

II.12.3 Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

Salgótarján közigazgatási területére esik a Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet, amelynek teljes területe 6.709 hektár, ebből szigorúan védett 447 hektár. A Tájvédelmi körzet a Bükki Nemzeti Park Igazgatósága alá tartozik. A tájvédelmi körzet Nógrád megyében, Bárna, Karancsalja, Karancsberény, Karancslapujtő, Kazár, Mátraszele, Salgótarján és Somoskőújfalu közigazgatási határában található. A

védetté nyilvánításkor beolvadt területébe a Salgó vár, a Szilvás-kő, a Kercseg-völgy, a Földház-tető, a Gortva-völgy, a Bárna-patak és a Zagyva forrásvidéke természetvédelmi területek.

A tájvédelmi körzeten belül jelentős az erdőterületek aránya. Jellemző erdőtársulások a cseres-kocsánytalan tölgyesek, gyertyános-tölgyesek és a szubmontán bükkösök. Különleges értékeket rejtenek a molyhostölgy állományok, a törmeléklejtő erdők és a patakvölgyeket kísérő gyertyános égerligetek. A védett ritka növények közül esztétikai szépségét tekintve is kiemelendő a tájvédelmi körzet címernövénye, a bársonyos kakukkszegfű, valamint a dunai csillagvirág, a kardos madársisak és az ikrás fogasír. Az erdők természetközeli állapotát jelzi a terület gazdag madárvilága, amelynek különleges képviselői a darázsölyv, a császármadár és a fehérhátú fakopáncs. A rovarvilág sokszínűségét Európa legnagyobb bogara, a nagy szarvasbogár, a különleges szépségű havasi cincér, valamint a ritka nyolcpettyes virágbogár jelzi. A történelem folyamán az ember folyamatos jelenlétét az erdőirtások hatására kialakult nagy kiterjedésű gyepterületek mutatják. Az így, másodlagosan kialakult társulások értékes képviselői az ecsetpázsitos rétek és a hazánkban ritka szőrfűgyepek foltjai. A hegyi legelőket szép és értékes virágok teszik változatossá, mint pl. a mezei szegfű vagy a kétlevelű sarkvirág, olyan lepkéknek nyújtva élőhelyet, mint a farkasalmalepke és a nagy tűzlepke.

II.12-4. ábra: Védett területek Salgótarján területén

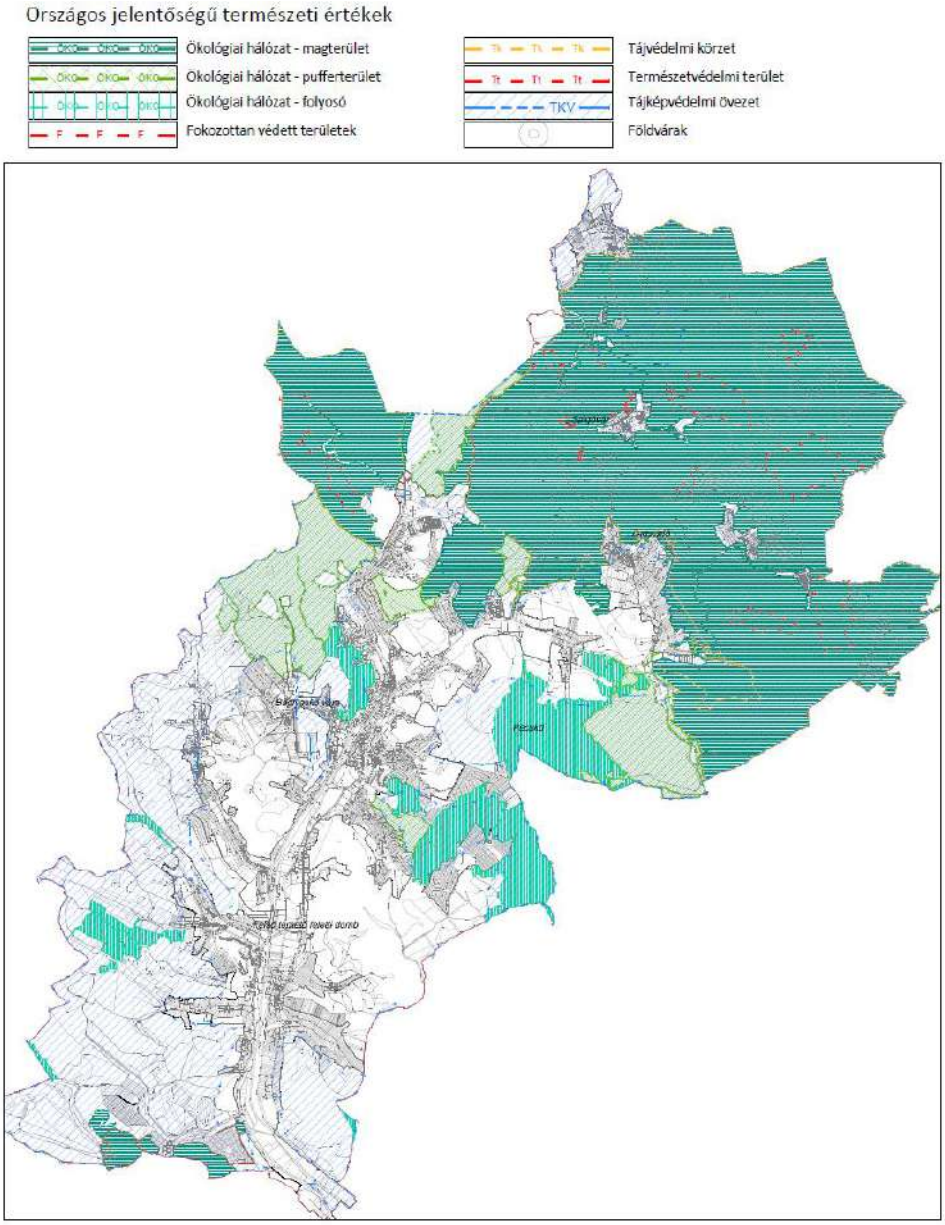

Forrás: Salgótarján MJV Területrendezési eszközeinek felülvizsgálata I. kötet, 2016

A földtani értékei közül említést érdemel a "glaukonitos homokkő" (Pétervására Homokkő Formáció), a nógrádi szánmedence kialakulását megalapozó "széntelepes összlet" (Salgótarjáni Barnakőszén Formáció Kisterenyei Tagozata) többek között a Medves keleti peremén és Szilvás-kőn tanulmányozható. A "keletnógrádi andezitek" (Mátrai Vulkáni Formációcsoport) országos hírű feltárásai a Bobonyéri és a Farkas-kői kőfejtőben találhatók. A "nógrád-gömöri bazaltok" (Salgóvári Bazalt Formáció) mind a rehabilitált bányákban (Eresztvény, Magyarbánya stb.), mind természetes előfordulásukban (pl. Nagy-Salgó) kiemelt természeti értékeket képviselnek. A földtani értékek sorában speciális helyet foglalnak el a szilvás-kői hasadékbarlangok. Keletkezési körülményeik, méretük alapján egyedi értékei a védett területnek.

A város területén található 3 db NATURA 2000 terület is, a Gortva-völgy (HUBN20065), a Karancs (HUBN20063) és a Salgó (HUBN20064), a szomszédos településekkel közös határvonalak mentán pedig a nemzeti ökológiai hálózat részét képező természeti területek. Bárna, Sokoskőújfalu és Nagykeresztúr

esetében ezek a területek az ökológiai hálózat magterületei, amelyek a Karancs–Medves Tájvédelmi Körzet egy részét, valamint a Márkháza-pusztai fás legelő természetvédelmi terület zónáját jelenti és Salgótarján közigazgatási területére is esik belőle. A többi település határvonalán az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának és pufferterületének övezetébe tartozó területek húzódnak.

Helyi jelentőségű természeti érték a Pécskő bazaltkúp 155 ha 9.501 m^2-es területe, valamint a Baglyas-bazalttömbje, amelynek területe 6.099 m^2.

II.12.4 Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

Salgótarján közigazgatási területe, ahogyan említettük, kiemelkedő természeti értékekkel érintett, Natura 2000 területek, országos ökológiai hálózati elemek fedik le a város jelentős részét, magas az erdősültség aránya. Az elmúlt 200 év alatt bekövetkezett változások hatására kialakultak a ma is jellemző városi elemek, miközben az egykori erdőterületek városi területek közé szorultak be. A domboldalakon külterületi lakott helyek jelentek meg a bányászathoz kötődően, amelyek a bányászat befejeztét követően is megmaradtak. A települési térség déli határától gazdasági területek kísérik a település egész hosszát, hol előtérben, hol a háttérben elhelyezkedve.

A városias szövet és a természeti táj hosszú vonal mentén összeér. A közvetlen érintkezés előnyöket és hátrányokat egyaránt tartogat. A védett területek közelsége természetes határt szab, miközben figyelmet érdemel a peremek védelme. A fenntarthatóság elvét hangsúlyosan kell kezelni. A fejlődés nem a területi terjeszkedés szinonimája, az alulhasznosított területek városi szövetbe integrálása jelenthet megoldást a túlzott tájhasználat megelőzésére.

A térségben kiemelt szerepet játszik a vízbázisvédelem, mivel klímaérzékenység szempontjából a nagyon érzékeny kategóriába tartozik a terület. A vízfolyásoknál egyre gyakoribb jelenségnek számítanak a villámárvizek, amelyek kialakulásának oka, hogy a zárt csapadékvíz elvezető csatornahálózat a lehullott csapadékmennyiséget nem tudja elvezetni és az a felszín legmélyebb pontján összegyűlik. Védekezés megelőzéssel a zárt csapadékvíz elvezető hálózat folyamatos karbantartásával, az újonnan létesített csatornahálózat helyes méretezésével, továbbá természetes és természetközeli vízmegtartó megoldások alkalmazásával valósulhat meg.

A város kulturális hagyományai, építészeti és településképi öröksége, továbbá a kapcsolódó községek természetközeli, vonzó vidéki hangulata, és a környék táji és természeti értékei alapot adhatnak a turizmus fejlesztésére, ehhez ugyanakkor a minőségi szálláshelyek és átfogó, turisztikai célú marketing tevékenységre van szükség. Az adottságok révén a természetközeli és kulturális turizmus a jövőben hatékony fejlesztési lehetőséggé válhat a helyi gazdaság számára, a potenciális beruházások és fejlesztések során azonban a városi és természeti tájba illő, környezetbarát és energiahatékony szempontok figyelembe vétele elengedhetetlen.

II.13 Zöldfelületi rendszer vizsgálata, a zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

II.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

A település zöldfelületi rendszere három elemre bontható. A külterületi elemekre, a belterületi közösségi használatban lévő elemekre, és a belterületi magán használatban lévő elemekre.

II.13.1.1 Zöldfelületi rendszer külterületi elemei

A külterületi elemekkel részletesen a VII.1. melléklet foglalkozik. Az alábbiak ezt egészítik ki az elmúlt időszakban bekövetkezett változások bemutatásával, ennek értékelésével.

A Corine felszínborítási adatbázisa alapján megállapítható, hogy 1990-óta az erdőterületek arányában némi ingadozás, összességben kismértékű (1%) növekedés figyelhető meg. Ezen belül azonban a lomblevelű erdők aránya visszaesett: az ezredforduló környéki 57%-os területfoglalásuk helyett ma már csak a település 55,8%-át borítják. A kategória a legintenzívebb csökkenést 2006 és 2012 között szenvedte el, amikor jelentős erdőterületeket termeltek le. Ezek a területek nagyobbrészt az átmeneti, erdős-cserjés kategóriába kerültek. A tűlevelű erdők aránya lényegében nem változott, 1,6%-át borítják a település területének. A vegyes erdők aránya minimálisan növekedett, jelenleg a területek 4,2%-át foglalják el.

Ezzel párhuzamosan a beépített területek aránya némileg nőtt. Ez a tendencia igaz az ipari és a települési területekere is.

II.13-1. táblázat: Területhasználatok változása, annak értékelése a zöldfelületi rendszer alapján az utóbbi 30 évben, a CORINE adatbázis figyelembevételével

	A teljes terület arányában (%)					Változás 1990-2018 között
	1990	2000	2006	2012	2018	
Nem összefüggő településszerkezet	10,7	11,0	10,9	11,1	11,1	-
Ipari vagy kereskedelmi területek	2,5	2,5	2,5	2,9	2,9	-
Nem öntözött szántóföldek	5,7	4,8	4,3	2,0	2,0	+
Rét, legelő	9,4	10,8	9,4	9,0	9,0	-
Komplex művelési szerkezet	5,3	2,3	2,3	1,9	1,9	- - -
Elsődlegesen mezőgazdasági területek jelentős természetes növényzettel	1,2	2,4	3,9	4,2	4,2	+ + +
Lomblevelű erdők	55,7	57,0	57,1	55,9	55,8	0
Tűlevelű erdők	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	0
Vegyes erdők	3,1	3,2	3,5	4,2	4,2	+
Átmeneti erdős-cserjés területek	1,9	1,6	1,7	4,6	4,7	+ + +
Természetes gyepek, természetközeli rétek	1,3	1,3	1,3	1,0	1,0	-
Összes beépített	13,2	13,4	13,4	14,0	14,0	-
Összes mezőgazdasági	21,5	20,2	19,8	17,1	17,1	-
Összes erdő	60,5	61,9	62,2	61,7	61,6	+

Változás értékelés a zöldfelületi rendszer szempontjából

+		0	-	
+++	+	0	-	- - -

A mezőgazdaságon belül a szántóföldek aránya jelentősen csökkent az elmúlt időszakban, jelenleg település területének 2 %-át foglalják el. Ezzel párhuzamosan növekedett a jelentős természetes növényzettel rendelkező mezőgazdasági területek aránya, a komplex művelési szerkezet aránya ugyanakkor némileg csökkent, az 1990-es 5,4 %-os arány mára már csupán 2 %.

Összességében elmondható, hogy az értékesebb zöldfelületek helyét több helyen kevésbé értékesek foglalták el, azaz erdők helyett erdős cserjés területek, a komplex művelési szerkezet pedig visszaszorulóban van. Ezzel együtt a beépített területek aránya is enyhén növekedett. Ezeket a változásokat mutatja be a következő tábla, ahol a változásokat értékelése is szerepel, annak alapján, hogy az adott változás a zöldfelületi rendszer szempontjából kedvező, vagy kedvezőtlennek minősíthető.

II.13.1.2 Zöldfelületi rendszer belterületi, közösségi használatban lévő elemei

Ebbe a kategóriába tartoznak a közterületen kialakított közparkok, közkertek, a jelentősebb létesítmények kertjei (pl. különleges területek, temetők, sport- és rekreációs területek; oktatási- és egészségügyi létesítmények kertjei).

A KSH nyilvántartás szerint Salgótarjánban a 2008-2019 közötti időszakban az önkormányzati tulajdonú összes zöld terület kiterjedése a város területének alig több mint 1 %-t tette ki, ami a vizsgált időszakban fokozatosan zsugorodott. Míg 2008-ban 960 ezer m^2 volt a zöldterületek kiterjedése, ez az érték 2019-re már alig több mint 937 ezer m^2. Pozitív tendencia az egy főre jutó zöldterületek arányának növekedése az elmúlt tíz évben, 2008-ban 25,2 m^2 volt ez az érték, amely 2019-re 28,4 m^2-re emelkedett. Ez azonban annak köszönhető, hogy a népességszám csökkenése erőteljesebb volt a zöldterületek méretének csökkenésénél.

II.13-1. ábra: Az önkormányzati tulajdonú belterületi zöldterület nagyságának változása 2008 és 2019 között Salgótarjánban, m^2

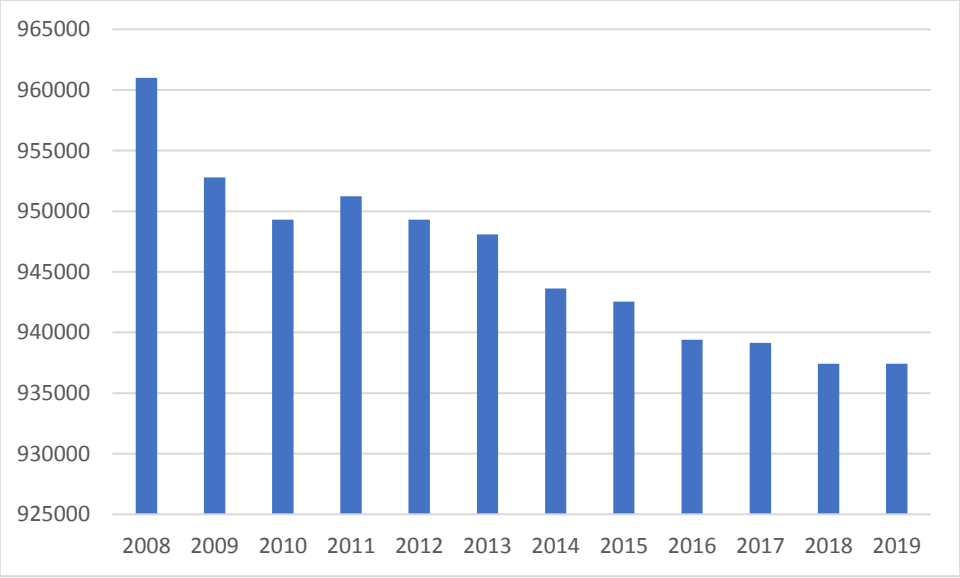

Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának 2021. évi költségvetésében a zöldterület gazdálkodással kapcsolatos feladatok ellátásának támogatására, a 2020. évhez hasonlóan 47 653 000 forint került betervezésre, amely hektáronként 25 200 Ft-ot jelent. Ez az összeg fedezi a zöldterületek kaszálását, hatékony gondozását, parlagfű mentesítését, amely feladatok elvégzéséért a Városüzemeltetési Iroda, valamint a Salgótarján Foglalkoztatási Nonprofit Kft. felelős.

A város területén a zöldterületek területi eloszlása egyenlőtlen, a belváros az épületek és térburkolatok miatt kevés zöldterületet tartalmaz. A város földrajzi elhelyezkedése miatt a környező dombok fás-füves területei szinte bekúsznak a betonfalak közé. A meglévő közparkok magas színvonalú kertészeti elemek, a lakótelepek és a hagyományosan kialakult kisvárosias területek sok zöldterülettel rendelkeznek. Lakossági igény alapján zöldterületi fejlesztés indokolt a Belvárosban, a Fő téren, Kemerovón, Zagyvapálfalván, Beszterce környékén, Vásártéren, az Öblösüveggyár környékén és az Acélgyári úton.

A város kifejezett pihenőparkja az első világháború után kialakított Dolinka Pihenőpark, amely az egykori acélipari vállalat által létrehozott fenyvessel és akácossal betelepített pihenő park és játszótér. A parkot sokan keresik fel kerékpárral, emellett van sportolási, piknikezési lehetőség is.

A pihenőpark mellett kiemelt szerepe van a Tarjáni Gyermektábornak is, amely 1976-ben került átadásra. A szálláshely eredetei funkciója szerint szabadidős és gyermek napközis táborként üzemelt. Az évek során változó igényeknek és lehetőségeknek köszönhetően mára komplex vendéglátó szerepet lát el a térségben. A tábort övező parkerdő mintegy 2,5 hektáron, a természet ölelésében helyezkedik el. A tábor szomszédságban terül el a Tóstrand a Strandfürdővel és a kempinggel.

Nagyobb kiterjedésű, összefüggő zöldfelületi elemek a városban a temetők, amelyek a különböző településrészekben, elszórtan találhatók meg. Emellett 8 darab játszótér korszerűsítése és 9 új játszótér létrehozása valósult meg a Településfejlesztési Operatív Program támogatásával. A megújult játszóterek a Déryné úti, a vásártéri, a Szerpentin úti, , a Tóth Ferenc utcai, két Pécskő úti, a Gorkij-körúti és az eresztvényi. Új játszóterek a Báthori úton, Eperjes-telepen, Somoskőben, Károlyin, Baglyasalján, a Tóstrandon, az Acélgyári úton, a Salgó úton és a Csokonai úton. Szabadtéri fitnesz park létesítésére pedig az Acélgyári úton és a Gorkij körúton került sor.

A szabadtéri sportlétesítmények, a temetőkhöz hasonlóan, elszórva találhatók meg a különböző városrészekben. A kisebb telepeket (pl. Csalános úti, Sport úti) sportegyesületek működtetnek, a nagyobbak (pl. Városi sportcentrum) önkormányzati fenntartásban vannak.

A lakossági kérdőíves felmérés eredményei alapján a **városi zöldterületeket a válaszadók 27%-a naponta, további 20%-a pedig hetente legalább egyszer látogatja.** A férfiak esetében gyakoribb a napi (28%), a nők körében pedig a hetente legalább egy alkalommal tett látogatás (37%). **A városi zöldterületeket elsősorban szabadidő eltöltés** (37%) **és rekreációs séta** (30%) **céljával keresik fel** a megkérdezettek. Mindkét tevékenység **a 26-55 év közötti** korosztályban a legnépszerűbb, de a **65 évnél idősebb nők** esetében is kedvelt tevékenységek.

A kérdőívet kitöltők számára **a belváros zöldfelületeit elsősorban a sétautak fejlesztésével, további szolgáltatások (büfé, fagyizó, nyilvános WC), játszóterek és testedző eszközök telepítésével, ill jobb közvilágítással lehetne vonzóbbá** tenni. Ezen felül kifejezett igény mutatkozik a kültéri programkínálat bővítése iránt is.

II.13.1.3 Magánterületek zöldfelületi funkciói

Salgótarján történetéből és településszerkezetéből adódóan kevés olyan városrésszel rendelkezik, ahol köztulajdonban lévő zöldfelületek alakulhattak ki. A lakó- és üdülőházas karakterrel rendelkező városrészekben az épületek körüli zöldterület aránya magasabb fokú. A korábbi haszonnövény termesztő, állattartó konyhakertek egy részén a kertek díszkertekké változtak, amely a kiskertes karakterű területeken is hasonló módon alakult.

A lakótelepek létrejöttekor elsősorban az úszótelkes morfológia jellemző, az épületek által körülzárt, belső udvarok nem jöhettek létre. A kisvárosi karakterű területeken az utcára néző, zártsorú építkezés

miatt nem jöhettek létre magánkertek, legfeljebb a házsorok előtt, mögött húzódó keskeny zöldsávok alakultak ki. Hagyományos, falusias lakóterület nagy portákkal, ahol nagy belső udvarok kialakítására lenne lehetőség, nem jellemző a városban. Problémát jelent, hogy a kisebb telkeket jelentősen beépítik és a maradék területeket is többnyire térkővel borítják, így minimális zöldfelület marad.

II.13.2 A zöldfelületi ellátottság értékelése, konfliktusai és problémái

Salgótarján zöldfelületi ellátottsági mutatói nem igazán kedvezőek. A zöldterületek jelentős hányada az összefüggő településszerkezeten kívül található, a belső területeken található zöldterületek pedig nem alkotnak összefüggő rendszer, funkció nélküliek. A meglévő közterületek rendezése, funkcionális bővítése és jó állapotuk folyamatos szinten tartása szükséges. **Különösen az egyes, különálló településrészek esetében sürgető a zöldterületi fejlesztések megvalósítása, új közösségi játszóterek, sportpályák, vagy pihenő- és díszterek megújítása, kialakítása**.

A település zöldfelületi rendszerének meglévő fő elemei: a közkertek, a zöldfelületi intézmények (sportpálya), intézményi zöldfelületek (iskola, óvoda), utcai zöldsávok, fasorok, vízfolyások és azok part menti sávjai. Ezek a területi elemek és vonalas jellegű elemek hálózata jelenti Salgótarján zöldfelületi rendszerét. A zöldfelületek között egyaránt találhatóak közcélú, közforgalom elől elzárt és részlegesen megnyitott zöldfelületek. A különálló közkerteket utcafásítások kötik össze. A zöldfelületi rendszer vonalas elemei közül **az utcai fasorok és erdősávok Salgótarján területén nem jelentősek ezek kiegészítése, egységes utcai fásítása a települési főutak és lakóutcák mentén mindenképpen szükséges.** A foghíjas utcafásítások kiegészítésére, pótlására tájhonos fafajok ültetendők.

A Salgótarján 2030 Gazdaságfejlesztési koncepcióban számos olyan elem fogalmazódik meg, amelyek közvetlenül vagy közvetetten kihatnak a zöldterületekre:

- sportolási, a rekreációs és az aktív turizmushoz kapcsolódó lehetőségek bővítése (Tó, Strand, Kemping),
- szabadtéri sportlétesítmények megújítása,
- élmény alapú turisztikai létesítmények fejlesztése,
- gyermekjátszótér kialakítása, valamint a sportolási lehetőségek bővítése,
- a belváros és a lakótelepek rehabilitációja,
- összefüggő zöldfelületi rendszer kialakítása.

II.14 Az épített környezet vizsgálata

II.14.1 Területfelhasználás vizsgálata

II.14.1.1 A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

A település területfelhasználását alapvetően meghatározzák a természetes határok, vízfolyások, természeti és domborzati adottságok. A művi vonalas elemek közül meghatározók a közlekedési infrastruktúra elemei, különös tekintettel az országos főutakra és a vasútvonalra, amelyek a települést és a tájat egyaránt kettévágják. A villamoshálózatok, a szénhidrogén szállítóvezetékek és a termékvezetékek szintén keresztülszelik a város közigazgatási területét, jelentősen korlátozzák a területhasználatokat, a beépíthetőséget és az erdőgazdálkodást.

Salgótarján a Zagyva folyó és vízgyűjtő területe által kialakított szűk völgyben fekszik, erdős természetvédelmi területtel körbe véve. A közlekedési gerincet a völgy közepén végighúzódó észak-déli irányú fő közlekedési út, a mellette közel párhuzamosan húzódó vasútvonal, és a mellettük haladó

patakmeder adja. Az út-vasút-patak főtengelyként kettévágja a várost, az átkötésekre szintbeli kereszteződések, alul- és felüljárók szolgálnak.

A beépített területek közé benyúlnak az erdők, dombok, hegyek. A fő völgyből, mint karok nyúlnak ki az oldalsó völgyek, melyekben a szomszédos településekre vezető számozott állami utak találhatók Mátraszele, Kishartyán, Kazár, Vizslás, Nagykeresztúr irányában. Zsákutca jellegű nagyobb oldalsó völgyek a Baglyasalja, Zagyvapálfalva városrész.

A város mai területe a 16 városrész egykori egyesítésével jött létre. Ezek közül 5 egykori község, amelyet hozzácsatoltak a városhoz. Salgótarjánban a városrészekhez 4 nagyobb és 1 kisebb lakótelep tartozik. A külső városrészeket 1950-1977. közötti években csatolták a központi területhez. A város növelése az akkori szocialista nagyváros eszményképét szolgálta. Salgótarjánt 1950-ben megyeszékhely várossá nyilvánították, mint Nógrád megye székhelye 1994-től megyei jogú várossá vált.

Tagolt domborzati adottságai alapvetően meghatározzák az egyes településrészek karakterét. A völgy különböző részein elhelyezkedő lakóterületek mind különbözőek, a kisvárosi és lakótelepi beépítés a meghatározó ezeken a területeken, de a lakó és üdülőházak, ill. a zártkertes területek is megtalálhatók a külső városrészekben. A városközpontban helyezkednek el közintézmények, a templomok, az iskolák, a kollégiumok, a nagy bevásárló üzletházak és a piac.

Salgótarján vonatkozásában kiemelt jelentősége van a gazdasági területeknek. Az egykori hagyományos ipari területek, az acélgyár, az üveggyárak, az ötvözetgyár, a zománcipari művek gyártelepei ma barnamezős területként újrahasznosításra várnak. Az új zöldmezős gazdasági területek elsősorban a város déli részén helyezkednek el, de arányuk és kialakulási lehetőségeik erőteljesen bekorlátozott a völgyvárosi jelleg miatt. Kevés ilyen célra felhasználható terület áll rendelkezésre.

A külterületen, a közigazgatási terület 55 %-án erdőterület található, amely körül öleli a várost. A város mezőgazdasági – szántó, rét, legelő, gyep – területeit jelentik, amely a teljes terület 22 %-a. Az elszórtan épült tanyák, tanyaközpontok mellett újabb funkcióként megjelent a falusi turizmus, lovasturizmus.

Az ipari területek mellett szintén meghatározó szerepet kapnak Salgótarján területén a bezárt felszíni bányák (szén, kő, kavics), lezárt kommunális hulladéklerakók, ipari hulladéklerakó telepek, működő bányák (kavics, salak stb.), amelyek rekultivációja elengedhetetlen.

II.14.1.2 Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

A beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek általános jellemzését a XII. melléklet tartalmazza.

II.14.1.3 Funkcióvizsgálat

A Salgótarján által nyújtott szolgáltatások a belvárosban és városrészek központjaiban találhatók. A belváros intézményterülete a település 1955-1988 közötti években újjáépített területe, amely a város központját, a vasút két oldalán lévő, Rákóczi út menti keleti és a Bajcsy-Zsilinszky út menti nyugati városrészét jelenti, közepén az úttal kettéosztott Fő térrel. A megyei jogú város központját kiszolgáló közigazgatási, oktatási, művelődési és kereskedelmi épületek, szálloda, uszoda található ezen a területen. Az épületek lapostetősek, a telkek szűkre szabottak. A telkek intenzív területhasználattal bírnak. Az épületek a speciális funkciónak megfelelő magasságúak, és ezzel kiemelkednek a környező területek épületei közül.

II.14.1.4 Alulhasznosított barnamezős területek

Az Acélgyári út mentén elhelyezkedő, több mint 21 hektáros terület a város északi felén fekszik a Jónástelep és Pintértelep felé vezető út mentén, amely mára szinte teljes mértékben lepusztult, csupán néhány kisvállalkozás telephelye működik az iparterületen, úgy, mint a Salgó Raktártechnika Kft. és az Alcufer Kft. Az önkormányzat víziója, hogy a területen egy környezetbarát, körforgásos gazdasági modellre épülő energetikai rendszert épüljön ki, amely képes biztosítani a település energiaszükségleteinek jelentős hányadát. Emellett a területen az újonnan épülő csarnokokban ipari termelőtevékenységek is helyet kapnának.

II.14-1. ábra: Az egykori acélgyár területe

A terület légifotója

Forrás: google.hu

A terület a város Szerkezeti tervén

Forrás: TSZT L tervlapja

Zagyvapálfalván a 21-es út mentén helyezkedik el az egykori síküveggyár ipari területe, ahol jelenleg is működik a Salgglas Üvegipari Zrt. A terület a 21-es út és a vasút által ölelt zárványban helyezkedik, amely jó közlekedési lehetőséget biztosít a betelepülő cégeknek. Fekvéséből adódóan elsősorban könnyűipari vállalatok betelepítésére alkalmas a terület.

II.14-2. ábra: Az egykori síküveggyár területe

A terület légifotója

Forrás: google.hu

A terület a város Szerkezeti tervén

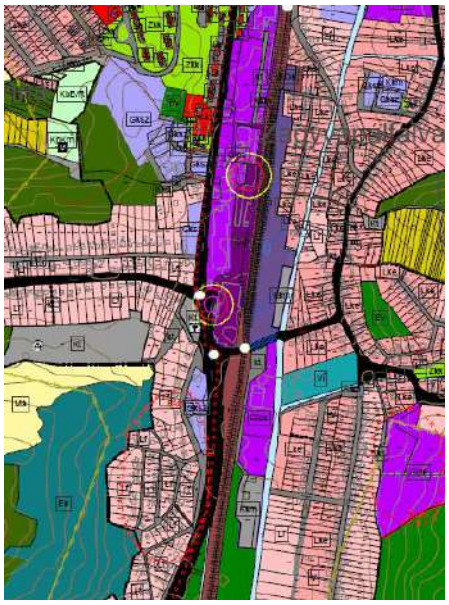

Forrás: TSZT W-m3 tervlapja

A volt Öblösüveggyár és a tűzhelygyár a város középső részén, a belső szövetében, a vásártér szomszédságában helyezkedik el. Fekvéséből adódóan a több mint 8 hektáros terület újrahasznosítása

során nem ipari, hanem szolgáltató, turisztikai és oktatási funkciók telepítése javasolt a területre. A terület alkalmas lehet a Zenthe Ferenc Színház számára kialakított önálló épület befogadására is, továbbá rekreációs, sport, kereskedelmi és egyéb kulturális funkciók betöltésére.

II.14-3. ábra: Egykori öblösüveggyár és a zománcipari művek területe

A terület légifotója

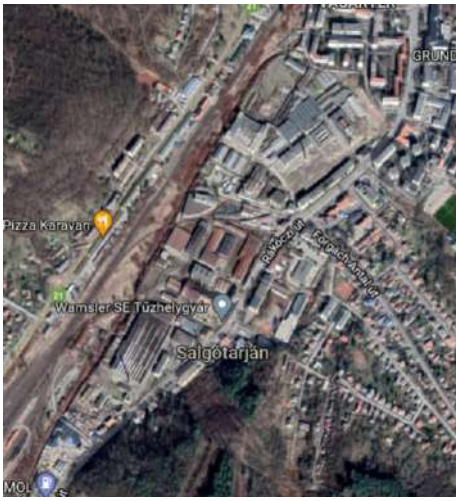

Forrás: google.hu

A terület a város Szerkezeti tervén

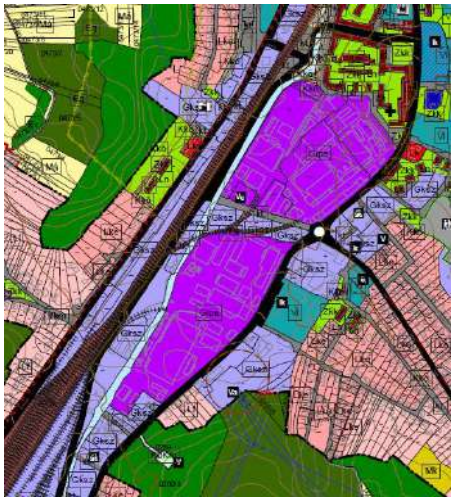

Forrás: TSZT P-m1 tervlapja

A Tarjáni út mentén Salgótarján Zagyvaróna felé eső területén találhatók az egykori ötvözetgyár telephelyei. Érzékeny terület, mivel közvetlenül a Zagyva partján fekszik, az új funkciójának megtalálásakor fokozott figyelmet kell fordítani a patak természeti értékeire. Várostól távoli fekvése ugyanakkor lehetőséget biztosít nagyobb zajkibocsátással járó tevékenységek végzésére is. Teljes rekultivációjával ugyanakkor sport és rekreációs célú hasznosítása sem kizárt.

II.14-4. ábra: Egykori ötvözetgyár területe

A terület légifotója

Forrás: google.hu

A terület a város Szerkezeti tervén

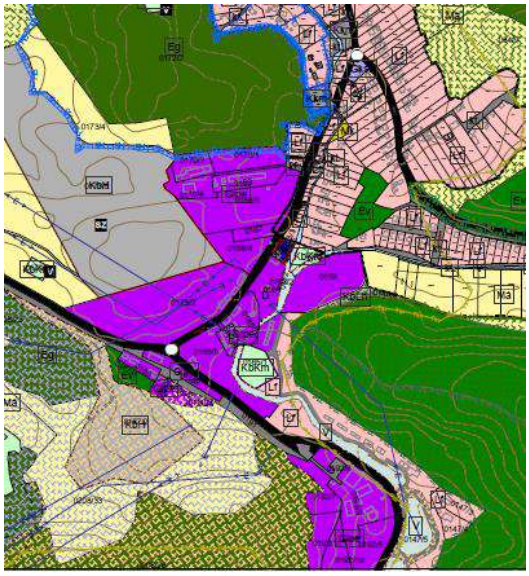

Forrás: TSZT M-m1 tervlapja

II.14.1.5 Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

A KSH adatszolgáltatása alapján összefüggő, szegregálódott lakóterület 11 településrészen található. További 4 db terület szegregációval veszélyeztetett, valamint szlömösödött degradálódott területek épületek szintjén, pontszerűen szétszórva helyezkednek el a városban.

II.14.2 A telekstruktúra vizsgálata

II.14.2.1 Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

Salgótarján sajátos településmorfológiája és -történeti jellemzői miatt 14 nagyobb városrészből áll, amelyek összetett, egymással keveredő karakterű területekből állnak. A 2017-ben elfogadott Településképi Arculati Kézikönyv (TAK) alapján, az ott meghatározott településkarakterek jellemzőit ismertetjük ebben a fejezetben röviden, a részletes kifejtést és az egyes városrészek lehatárolását a kézikönyv 2. és 4. fejezete tartalmazza. Az egyes városrészek részletes jellemzését a VII.2. melléklet tartalmazza.

A város **kisvárosi karakterű területei** közé egyrészről az 1920-1945 közötti időszakban épült, 2-3-szintes, utcasoron álló társasházak tartoznak, az utcák két oldalán fasorokkal szegélyezve, amelyek az Acélgyár, ill. a síküveggyár környékén találhatók. Másrészről az 1945-től napjainkig épült 2-5 szintes, kisebb társasházas területek, amelyek átmenetet képeznek a lakótelepi és a családi házas karakterű területek között.

A **lakótelepek** a város több építési időszakában épültek, ennek megfelelően külső megjelenésükben jól elkülöníthetők. A területfelhasználás a zöld területben úszótelekként kialakított lakóterületeket jelent. A korai lakótelepek közé tartozik az '50-es évek ún. „szocreál'' időszak keretes beépítésű városrészei, az 1960-as években kezdődött a modernista korszak lakóépületegyüttesei, melyek között találhatók középmagas lakóházak közparkokkal körülvéve, ill. középmagas és ötszintes lakóházak, parkolókkal, közterekkel, az 1980-as évektől a monolit vasbeton építés volt jellemző. Az ingatlanok mérete nagyobb társasházak, kereskedelmi egységek esetén leginkább az épület körüli járdáig terjed, ezt nevezik „úszóteleknek". Más kisebb (4-6 lakásos) társasházaknál, valamint közintézményeknél a telek mérete az épület körüli kertet is tartalmazza. A telkek méretétől függ a parkolási lehetőség, a parkolókapacitás a növekvő gépkocsiállomány miatt nem kielégítő.

A **lakó- és üdülőházas** beépítésű lakott területek eredetileg a különálló városrészek külső városrészeiben alakultak ki. A városrészek összevonásával belső területekbe kerültek át. Több építési időszakban alakultak ki, az egy időben épülő városrészek a mindenkori építészeti jellemzőket hordja. Alapvető jellemzője az épületet legalább három oldalon körülvevő kert. Tervszerűen kialakított városrészek ezek, egy-egy városrész vagy telekcsoport különösen jellemző egységességet mutat.

A **zártkertes területek** eredetileg a konyhakerti termelésre szolgáló kiskeretek kialakítására szolgált. Keskeny, 4-6 m-es földút vezet ezekre a területekre, amelyek eredetileg nem rendelkeztek közművesítéssel. Közműként közkutak szolgálnak, a villamosáram-ellátás légvezetékekkel történik. A beépítésre a kis alapterületű, meredek nyeregtetős faházak voltak jellemzőek. Mára felmerült az igény a zártkerti művelés alóli kivonásra, a telekstruktúra ugyanakkor nem teszi lehetővé az eredeti rekreációs, hobbikert funkciótól való eltérést.

Az **intézményi karakterű területek** közé a belvárosban és a városrészek központjaiban található területek tartoznak, ahol az igazgatási közintézmények, a templomok, az iskolák, a kollégiumok, a nagy bevásárló üzletházak, a piac fekszik. Az épületek építési ideje az 1920-as években indult polgárosodástól, a modernista korszakon keresztül napjainkig tart.

A **gazdasági területek** ipari, kereskedelmi szolgáltató funkció részére alakultak ki, és kialakításuk napjainkban is folytatódik. Ide tartoznak a hagyományosan kialakult gyártelepek mára elhagyott területei, valamint a város déli részén található új, zöldmezős, gazdasági területek.

A **rekreációs területeket** a sportolási, szabadidős, strand, kemping, lovasport területei jelentik. Jellemző a nagyméretű, zöld felülettel borított telek. Funkcióik következtében a város és városkörzet lakosságának szabadidős tevékenységét szolgálják ki.

A **mezőgazdasági és erdő karakterhez** tartozó területek a mezőgazdasági és erőművelés alatt álló és a hozzájuk tartozó gazdasági tevékenységet folytató területeket foglalják magukban.

A **városi temetők**, temetőkertek gondozott közösségi zöldterületek, gyeppel, virágos területekkel, fákkal.

A **közmű, út, vasút karakterű** terültek a vonalas infrastruktúra elemeit foglalják magukba.

A **tájrehabilitációs karakterű** területeken a Salgótarján területén bezárt felszíni bányák (szén, kő, kavics), lezárt kommunális hulladéklerakók, ipari hulladéklerakó telepek, működő bányák (kavics, salak stb.). találhatók.

II.14.3 Önkormányzati tulajdonkataszter

Salgótarján város közigazgatási területén jelentős az **állami tulajdon**ú területek aránya (volt honvédségi területek, országos közlekedéshálózat elemei, jelentősebb élő vízfolyások, bizonyos nevelési és oktatási intézmények, állami közintézmények épületei, valamint a várak épülete és telke). **Egyházi tulajdonú**ak a szakrális épületek, templomok, harangtorony. A lakóházak és lakótelkek többsége **magán**kézben van. A vállalkozások, cégek, gyártó – szerelő üzemek, szolgáltatások, bányák jellemzően szintén magántulajdonban vannak..

Önkormányzati tulajdonban állnak a központi belterületen az úszótelkes lakótelepi részek közterületei, az intézmények telkei, a városi közkertek, közparkok, a fejlesztési területek egy része, a temetők egy része, valamint a sportpályák.

Sok esetben a fejlesztések gátja az egy fejlesztendő területen belül található eltérő ingatlanok változó tulajdonosi köre, amelyhez adott esetben ellenérdekeltség is társul. Mindez gyakran azt eredményezi, hogy a nem önkormányzati tulajdonú/üzemeltetésű ingatlanok elhanyagoltakká válnak, megújításukat az eltérő és vegyes tulajdonszerkezet nem – vagy csak nagyon körülményesen – teszi lehetővé (pl. iparterületek, MÁV-területek, kiüresedett állami közintézményi épületek, Magyar Közút kezelésében lévő közutak, stb.)

II.14.4 Az építmények vizsgálata

II.14.4.1 Beépítési jellemzők, szintszám, tetőidom

A beépítési módok sokszínűsége jellemzi Salgótarján belterületének építési telkeit. A szabadon álló beépítési módtól a zártsorú beépítési módig minden megtalálható, attól függően, hogy mikor alakult ki a beépítés és milyen rendeltetéshez igazították. A kisvárosi jellegű városrészekben a 2-4 emeletes, helyenként zártsorú beépítés a jellemző. A központi belterületen a lakótelepi és intézményi részeknél egyértelműen a magas, toronyházas beépítés jellemző 10 emeletes szintmagassággal.

A lakó- és üdülőházas beépítésű területek jellemzője az épületet legalább három oldalon körülvevő kert. Az egységes megjelenést típustervek, a korszak jellemző divatszínei, homlokzati és tetőfedési anyagai biztosították. Ennek megfelelően sátortetős, manzárdtetős „kockaházak”, majd alagsorral

ellátott kétszintes manzárd- és nyeregtetős lakóházak terjedtek el ezeken a területeken. A rendszerváltozás után épület lakóházakra az 1-3 szintes, tetőtér beépítéses megoldások jellemzőek.

II.14.4.2 Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

(A településkarakterek jellegzetességeit az II.14.1.1. fejezet és a VII.2. melléklet részletezi.)

Salgótarján építészeti karakterét az alábbi épületek, épülettípusok határozzák meg:

- a ,,szocreál'' építészeti irányzathoz tartozó épületek: megyei tanács, megyei rendőrkapitányság, tűzoltóság, Gépipari Technikum, Állami Áruház, a volt fiúkollégium a piac sarkán, valamint lakóépületek vásártéri lakótelep első, emeletes épületei, illetve az Acélgyári úton emelt, többszintes házak.
- munkás családi házak a Művésztelepen, a Rokkanton, a Paptagon.
- négyemeletes lakóházak a Rokkant-telepen és a Pécskő utcában, 9 lakószintes pontházak, valamint három 8 lakószintes ház a Pécskő utca és a templom között.
- Városközpont jellegzetes középületei: József Attila Művelődési Központ, Szakszervezetek Megyei Tanácsa székháza, Bolyai János Gimnázium, ~~egykori~~ Gagarin Általános Iskola, Pécskő Üzletház, Filmszínház, Városháza, Megyei Kórház, Dornyay Béla Múzeum.
- Városközpont lakóépületei: Arany János utcai toronyházak, Garzonházak.
- Lakótelepek: Kemerovó, Beszterce, Gorkíj.
- A különböző építészeti korok emlékét őrző templomok.
- Régi építésű kisvárosi társasházak.
- A Nyugati városrész posztmodern lakó- és középületei, valamint a Balassi Bálint Megyei Könyvtárkolóniaházak, kolóniatelepek (pl. Salgó út, Forgách-telep, Hársfa út, Baglyasalja, Salgóbánya, Somlyóbánya)

Az egyes épületek, épülettípusok részletes leírását a 2017-ben elfogadott Településképi Arculati Kézikönyv (TAK) tartalmazza.

II.14.5 Az épített környezet értékei

II.14.5.1 Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

Salgótarján földrajzi elhelyezkedésének köszönhetően meglehetősen szokatlan, szerteágazó, zsákokat képző szerkezettel rendelkezik. A völgyekbe hatoló beépítések elsősorban a területhiány miatt jöttek létre, mintegy kiegészítő és összekötő szereppel a korábban elfoglalt területek között.

Az I. katonai felmérésen már jó látható Salgó Tarján és Baglyasalja egykori településkezdeménye, valamint a tőlük északra eső völgyben a Somoskői vár alatt elhelyezkedő két, tipikus váraljai település Somoskő és Somoskőújfalu. A magyar falvak egyik jellegzetes településszerkezete az egyutcás, hosszútelkes, fésűs beépítésű volt. A templom az utca középtáján – ha volt – dombon állt, kijelölve a falu központját. A vár körüli-alatti települések jellemzője, hogy a vár lankásan emelkedő, majd hirtelen kiemelkedő bazaltcsúcson állt, míg a település a vár alatti hegyszoknyát foglalta el. Az utca követte a hegyoldal emelkedését, ferdén és kanyargósan harántolva a rétegvonalakat. A települések között, a völgyek vonalát követő, kanyargós úthálózat biztosította a kapcsolatot.

II.14-5. ábra: Salgótarján területe az I. katonai felmérés idején

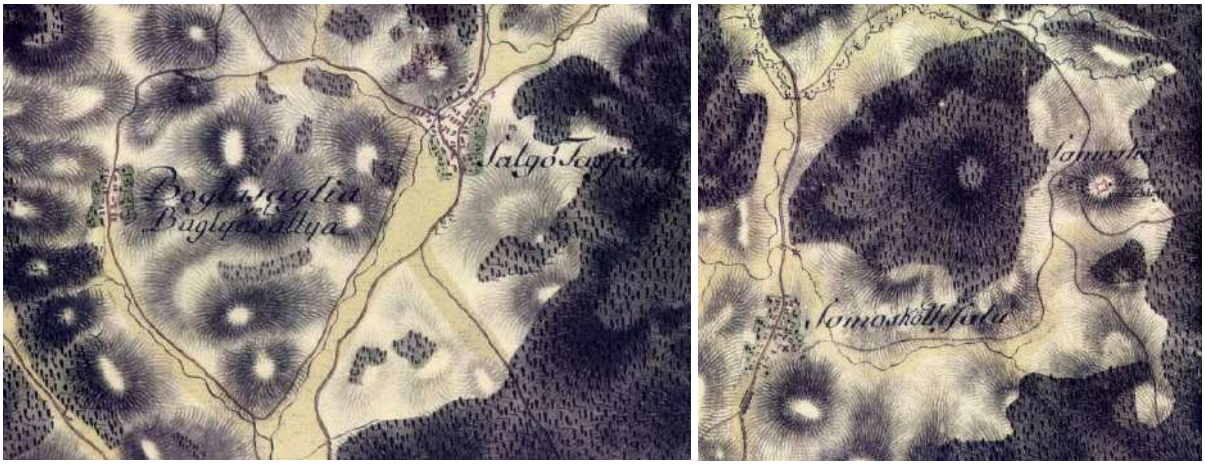

Forrás: mapire.eu

Salgótarján fejlődését az alábbi főbb események határozták meg:

- A 9. század végén megjelenő honfoglaló magyarság néhány év alatt birtokba vette a Kárpát medence síkságait, az alacsonyabb domb- és középhegységek vidékét. A letelepedés iránya a folyóvölgyeket követte a Zagyva, a Galga és az Ipoly mentén. A honfoglalók Tarján nevű hadrendnek egyik csoportját telepítették le a gyepűvonal védelmére.
- A 10-11. században a mai városnak és környezetének területe a királyi birtoktesthez tartozott. A tatárjárás után az erdős, hegyes vidéken jelentős várépítkezés kezdődtek, amelyek különböző családok birtokába kerültek.
- A 16. században a törökök elfoglalják a várakat, majd az állandó török-magyar végvári katonai harcok miatt a terület elnéptelenedett, pusztává vált.
- A 18. században elsősorban szlovák és ruszin, majd roma és visszatelepülő magyarokkal népesült vissza a vidék.
- A 19. század második felétől meginduló magyar iparfejlődéssel egy időben vette kezdetét a szénbányászat a térségben. 1863-ban elindult a vasút építése, ez a vonal lett a Magyar Államvasutak első vonala.
- A kiegyezést követő évek ipari fellendülésének időszakára esett a szénbányászat nagyméretű kibontakozása és a vasgyártás megalapozása is. A gazdasági élénkülés hatására a község lakossága folyamatosan és robbanásszerűen növekedett.
- Salgó Tarján 1872-ben önálló nagyközségi státust kapott. A századforduló környékén több igazgatási hivatalt helyeztek át vagy alapítottak a nagyközségben, ide költözött a királyi járásbíróság, a királyi adóhivatal, laktanya. Több középület épült, polgári iskolát építettek, három templom is felépült, új épületbe költözött a takarékpénztár, és elkészült a Fő téri új vasútállomás.
- Az első világháborút lezáró Trianoni békeszerződés a város életében jelentős változást hozott. Az ipar fejlődése megtorpant, mert a természetesen kialakult északi területekkel való gazdasági kapcsolatokat, vonzáskörzetét és piacait elveszítette.
- 1922-ben „rendezett tanácsú várossá” alakult, majd 1929-ben a város „megyei város” rangot kapott. 1950-től pedig Nógrád megye székhelye lett.
- A várossá alakulástól a második világháború kezdetéig tartó időszak a város fejlődése, építése szempontjából igen termékeny időszak volt, ami a második világháború után folytatódott.

- A hatvanas években felmerült, hogy a város közelében levő készletek kimerülőben vannak, és a gazdaságosabbnak, tisztábbnak ítélt energiahordozók iránti igény fokozódik, így 1968-tól megkezdődött az új energiahordozóra való átállítás.
- 1972-ben Zagyvarónát Salgótarjánhoz csatolták, elkészült a 21. sz. főút városon átvezető részének tehermentesítő szakasza. A város 1977-ben érte el a mai igazgatási területét, ekkor csatolták hozzá Somoskőt és Somoskőújfalut. A város nemzetközi határátkelőhellyé is vált.
- A rendszerváltás a városban gazdasági és társadalmi válságot idézett elő. A bányákat már korábban, a nyolcvanas évek közepén felszámolták, emellett a városban lévő nehézipar – fémfeldolgozás, üvegipar, gépipar – is súlyos válságba került, hosszú ideig tartó nehézségeket, elsősorban szociális problémát okozva.
- A város és térsége számára a legfontosabb bevételi forrást napjainkban is az ipar adja, amely mára jelentősen átalakult. A város vonzáskörzete a szlovák oldalra is átnyúlik, így határmenti fekvése komoly gazdasági potenciált rejt magában.

II.14.5.2 Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Salgótarján területén jelenleg 47 db régészeti lelőhelyet tartanak nyilván. Ezek közül a legkiemelkedőbb emlék a Salgó vára, továbbá a zagyvafői, a somoskői és a baglyaskői vár.

A régészeti lelőhelyek jelentős részén a területükön folyó talajművelésnek negatív hatásai vannak. A művelési mód megváltoztatásával a káros folyamatok megállíthatók lennének. Az erdőtelepítéssel érintett területeken, a fakitermelés és erdőtelepítés során örökségi értékek károsodhatnak.

II.14-6. ábra: Régészeti lelőhelyek Salgótarjánban

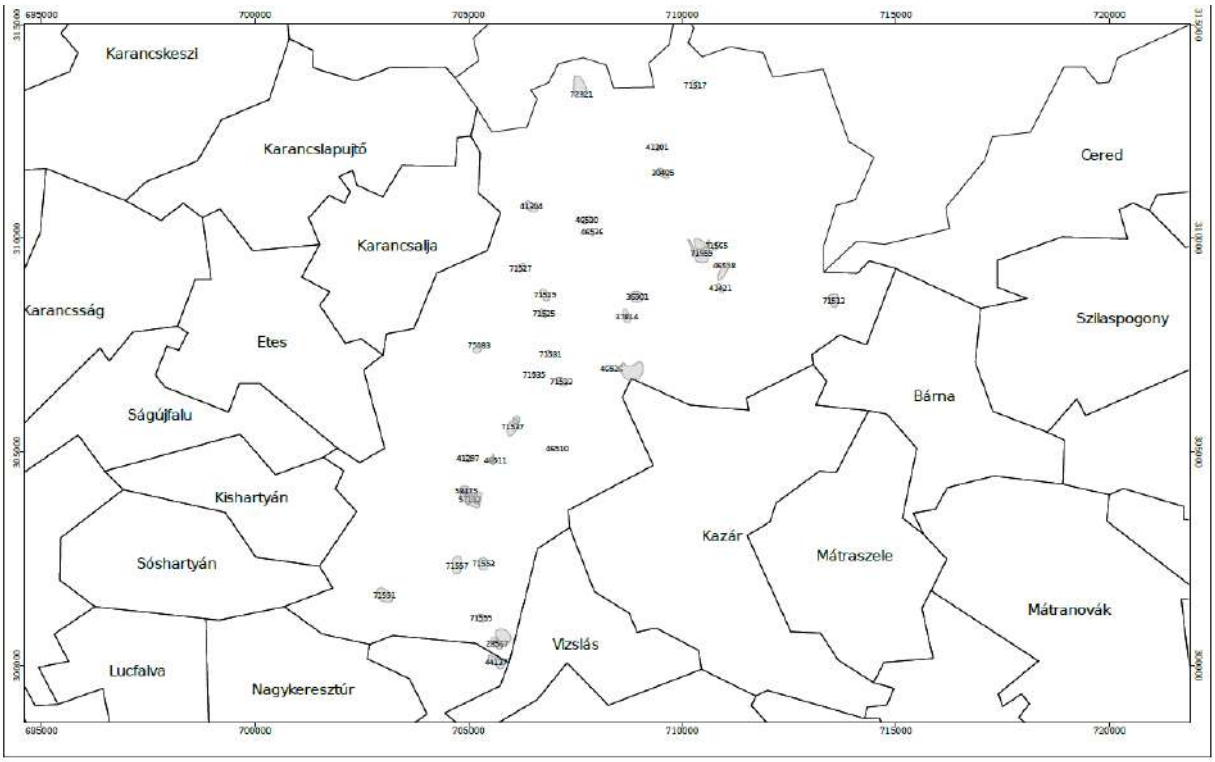

Forrás: Salgótarján MJV Településrendezési eszközeinek felülvizsgálata I. kötet, 2016

II.14.5.3 Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

A 2017-ben készült Településképi Arculati Kézikönyv értelmében a településképi szempontból meghatározó területeket egyrészt a természeti és örökségvédelmi jogszabályok alapján védelemben részesülő területek, azaz a településkép védelme szempontjából kiemelt területek alkotják; másrészt a központi belterület azon részei is idetartoznak, amelyek elhelyezkedésük és területhasználatuk alapján településképi szempontból a legérzékenyebbek. Ennek megfelelően a Városközpont, a Kisvárosi szerkezetű polgári lakónegyed, Kálvária, Izraelita temető Somoskő, emlékpark, valamint az Acélgyári úti lakások, továbbá a Budapesti úton található síküveggyári tiszti lakások, az egykori óvoda és az igazgatói lakás.

II.14-7. ábra: Településképi szempontból meghatározó területek lehatárolása

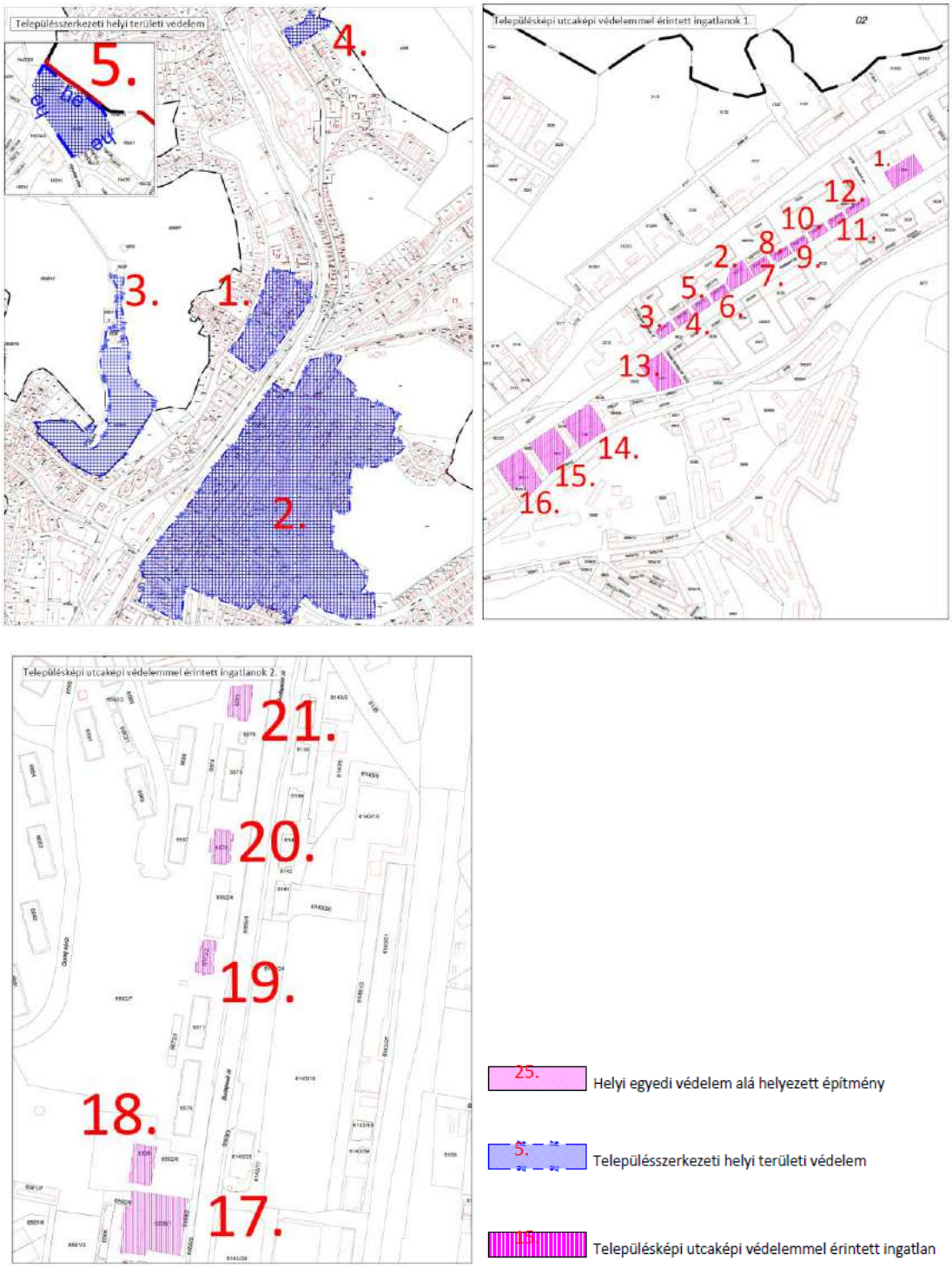

Forrás: Salgótarján MJV Településrendezési eszközeinek felülvizsgálata I. kötet, 2016

II.14.5.4 Műemlék, műemlékegyüttes

Salgótarján területén rendelettel védett történeti táj és műemléki jelentőség terület nincs. Műemlékből összesen 16 darab található a város területén. A Salgó várrom, a József lejtős akna, valamint a Szent András Római Katolikus Templom környezete ex lege védett.

II.14-1. táblázat: Salgótarján műemlékeinek és ex lege műemléki környezetének listája

Sorszám	Név	Cím	Helyrajzi szám
1.	Római katolikus ferences templom (Szent József)	Acélgyári út 1-3.	3556
2.	Ferences rendház	Acélgyári út 1-3.	3556
3.	Nógrádi Történeti Múzeum környezete	Múzeum tér	3897/2, 3893, 3895, 3860/3, 3892, 3894, 3897/1, 3899/1
4.	Evangélikus templom műemléki környezete	Salgó út 6a.	3060, 3061, 3062, 3101, 3102, 3103, 3104, 3063/1, 3063/2, 3059
5.	Református templom műemléki környezet	Losonci utca 16.	1942, 1943, 1944/1, 1944/2, 1945, 1946, 1947, 1949/1, 1949/2, 1951, 1952, 1953, 1954/1, 1954/2
6.	Salgó várrom ex-lege műemléki környezete		019/4, 021/1, 026/1, 031, 019/6, 019/5, 019/7, 018/1, 017, 12191, 12190, 12189, 037, 12051, 12211, 12210, 12192, 12193, 12194, 12195, 12196, 12197, 12198, 12199, 12200, 12201, 12202, 12203, 12204, 12205, 12206, 12207, 12208, 12209, 12326, 12293, 12347, 12353, 12354, 12355, 12431, 12432, 043/4, 043/3, 043/6, 044, 042/4, 042/1, 038, 035, 034
7.	József lejtős akna (Bányamúzeum) ex-lege műemléki környezete	Zemlinszky Rezső u. 1.	1252, 1253, 1237, 1236, 1233
8.	Római katolikus templom (Szent András) ex-lege műemléki környezete	Zagyvaróna Fenyvesalja út 7.	081/1, 8573, 8574, 8578, 8579, 8580, 8581, 8616, 8625, 8626, 8630, 8636, 8639, 8641, 8644, 8653, 8679, 8680, 8684, 8686, 8691, 8582, 8583, 8584, 8613, 8614, 8615
9.	Római katolikus templom (Kisboldog-asszony)	Rákóczi Ferenc út 24.	4104
10.	Salgó-várrom	Nagysalgó-hegy	036/1, 036/2
11.	Római katolikus templom (Szent András)	Zagyvaróna, Fenyvesalja út 7.	8642, 8643
12.	József lejtős akna (Bányamúzeum)	Zemlinszky Rezső út 1.	1254
13.	Római katolikus ferences templom (Szent József) és ferences rendház	Acélgyári út 1-3.	3556
14.	Nógrádi Történeti Múzeum	Múzeum tér 2.	3896
15.	Evangélikus templom	Salgó út 2.	3100
16.	Református templom	Losonci utca 8.	1950

Forrás: Salgótarján MJV Településrendezési eszközeinek felülvizsgálata I. kötet, 2016

II.14-8. ábra: Salgótarján műemlékei

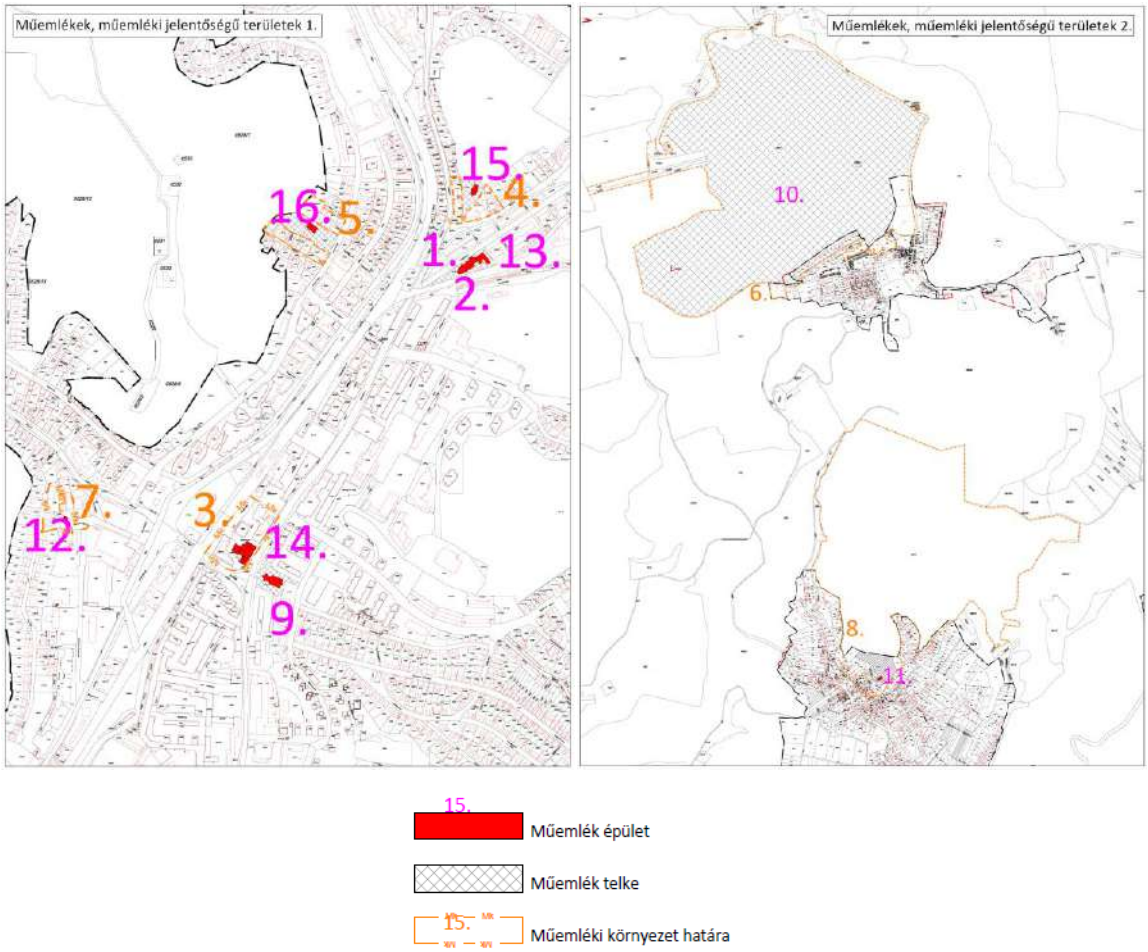

Forrás: Salgótarján MJV Településrendezési eszközeinek felülvizsgálata I. kötet, 2016

II.14.5.5 Helyi védelem

A 2017-ben elfogadott településképvédelmi rendelet értelmében Salgótarjánban 24 épület áll helyi védelem alatt.

II.14-2. táblázat: Helyi védelem alatt álló épületek Salgótarjánban

	Eredeti funkció	Mai funkció	Cím	Helyrajzi szám
1	Bányai Tisztviselő és Munkáskaszinó épülete	Kollégium	Petőfi út 96.	352/1
2	Római katolikus plébánia – templom	Templom	Petőfi út 99.	832
3	Bányaigazgatóság	Kormányhivatal központi épülete	Zemlinszky Rezső utca 9.	1222
4	Megyei könyvtár	Megyei könyvtár	Kassai sor 2.	1787/5
5	Egészségház (OTI)	Tüdőgondozó és orvosi rendelő	Május 1. út 56.	1793
	Tüdőgondozó	Bank	Losonci utca 2.	1806/2
6	Magyar Királyi Járásbíróság	Járásbíróság	Kossuth Lajos út 3.	1814
7	Magyar Királyi Rendőrkapitányság	Városi Rendőrkapitányság	Kossuth Lajos út 5.	1855
8	Csendőriskola	Középiskola	Május 1. út 58.	1856

	Eredeti funkció	Mai funkció	Cím	Helyrajzi szám
9	Acélgyári kaszinó	Vendéglátó egység, palackozó üzem	Salgó út 46.	3130/4
10	Lakóépület ún. „kolduspalota”	Többlakásos lakóház	Acélgyári út 4-6-8.	3519
11	Lakóépület ún. „kolduspalota”	Többlakásos lakóház	Acélgyári út 10-12.	3520/2
12	Lakóépület ún. „kolduspalota”	Többlakásos lakóház	Acélgyári út 14-16-18.	3521
13	József Attila Művelődési Központ épületegyüttese	Művelődési ház, színház, konferenciaterem, kávéház	Fő tér 5.	3748
14	„Fő tér 13-as” lakóépület	Többlakásos lakóház, alul üzletsor, irodák	Március 15. utca 2-12.	3749
15	Pécskő Áruház épületegyüttese	Üzletház	Fő tér 4. és Rákóczi út 14-20.	3750
16	Karancs Szálló épületegyüttese	Szálloda, földszinten működő bank, üzletek	Fő tér 6.	3752
17	„Csillagházak” lakóház	Többlakásos lakóházak	Bem utca 2-12.	3900, 3901/1-5
18	Megyeháza	Megyeháza és kormányhivatalok	Rákóczi út 36.	4119
19	Római katolikus plébánia – templom	Templom	Budapesti út 55.	6134
20	Zagyvapálfalva vasútállomás	Vasútállomás	Csokonai út 149.	6144/12
21	*Evangélikus Leányegyházközség temploma*	*Templom*	Budapesti út 57.	6733
22	Salgóbányai Kultúrotthon	Kulturális funkció – Geocsodák Háza	Salgóbánya, Medvesi út 14.	12479
23	Dornyay turistaház	Turistaház	Eresztvény, Dornyay utca 8.	022
24	Rónafalui Rózsafüzér Királynője kápolna és harangláb	Templom	Vajda János út 3.	11686

Forrás: Salgótarján MJV Településrendezési eszközeinek felülvizsgálata I. kötet, 2016

II.14.6 Az épített környezet konfliktusai, problémái

Az épített környezet konfliktusai az alábbi problémakörök mentén definiálhatók:

- a külső városrészek funkcióhiányosak, a funkciók többsége a Belváros központi területein koncentrálódik
- nagy kiterjedésű, erősen szennyezett, barnamezős területek az egykori gyártelepek helyén
- a város lakóépület-állománya többségében elavult, korszerűsítésük nem halad megfelelő mértékben
- a közintézmények épületállománya elavult, felújításra vár
- degradálódott, szlömösödött, szegregációval sújtott településrészek

II.15 Közlekedés

II.15.1 Járműállomány

A Salgótarjánban bejegyzett járművek száma a KSH 2020. évi adatai alapján mintegy 15100 db, amelynek túlnyomó része személygépkocsi (13000 db), de mintegy 1400 tehergépkocsi és 500 motorkerékpár is a helyi járműállományt gyarapítja.

A helyi forgalmi viszonyokat – az átmenő forgalmon kívül – leginkább **a személygépjárművek száma** határozza meg, mely a **2011-2020 közötti időszakban mintegy 22 %-kal nőtt**. A növekedés üteme elmarad az országos átlagtól (amely 32 % volt ezen időszak alatt), ellentétben a lakosságszámra vetített járműszámmal. Ez annak köszönhető, hogy Salgótarján népessége a jelzett időszak alatt még az országosnál is gyorsabban csökkent, ezért az ún. motorizációs szint ma már alig marad el a hazai átlagtól. A Salgótarjáni járás egyéb településeiben is hasonló trend figyelhető meg, 2012 óta növekszik az ezer főre jutó autók száma – igaz, alacsonyabb szinten, mint Salgótarjánban.

II.15-1. ábra: Ezer állandó lakosra jutó személygépkocsik száma, 2011-2020

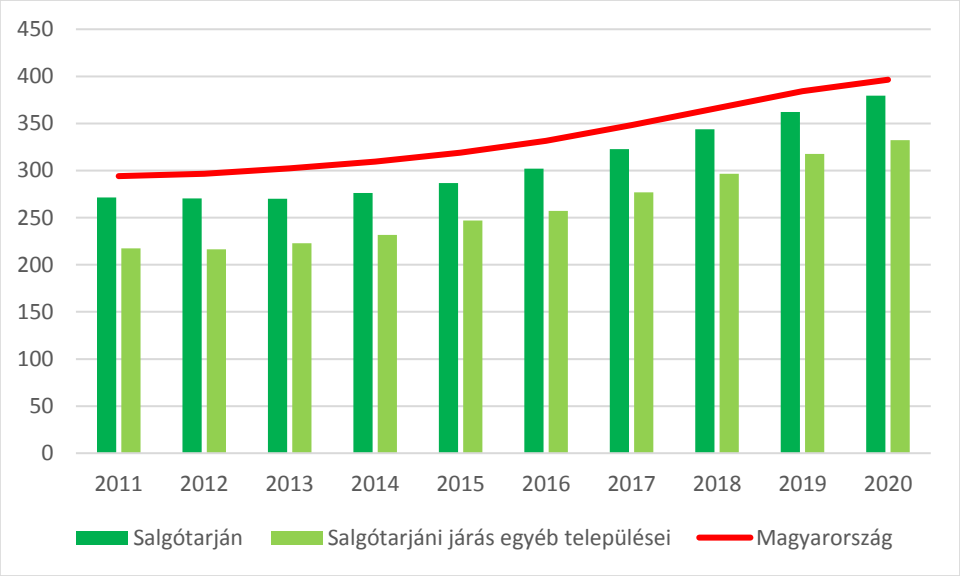

Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis, saját szerkesztés

A személygépjárművek számának emelkedése a forgalom növekedésével jár, amely önmagában is több problémát hordoz magában (a közlekedési dugók miatti időveszteség, a balesetek számának növekedése, a járművek légszennyezőanyag-kibocsátása).

A járművek összetétele (a motor típusa) elsősorban légszennyező anyagok kibocsátását befolyásolja. Az elmúlt 10 évben a benzines autók aránya csökkent az állományon belül, míg a gázolaj- és az egyéb (elektromos, hibrid, gáz) meghajtású járművek aránya növekedett. Környezetvédelmi szempontból az utóbbi szegmens elterjedése lenne kívánatos, de folyamat lassan halad, még mindig csak az állomány 3,5 %-át teszik ki az alternatív meghajtású autók. A tehergépkocsik között elhanyagolható a környezetbarát járművek aránya.

II.15-2. ábra: Személygépkocsik száma Salgótarjánban meghajtás szerint, 2011-2020

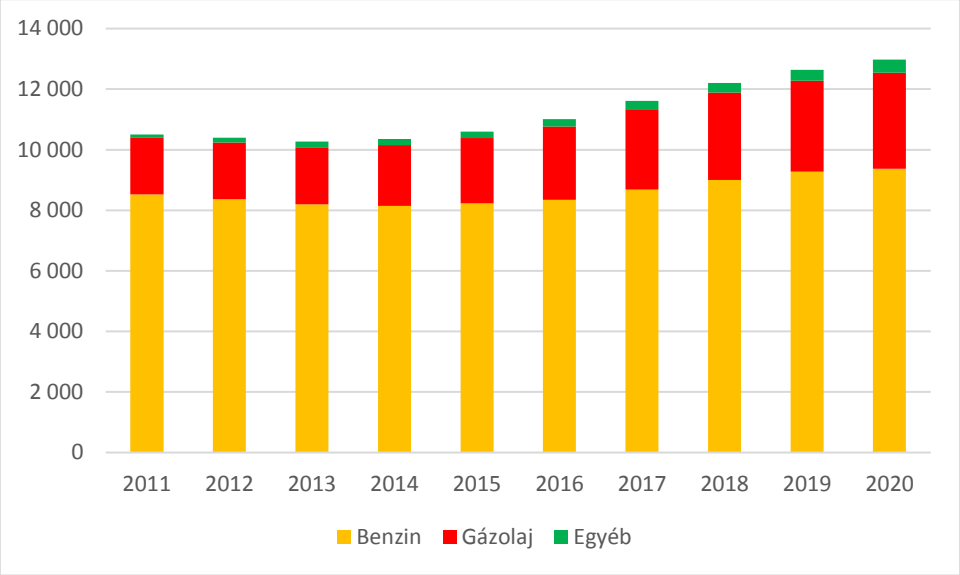

Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis, saját szerkesztés

A településen **nem érhető el járműmegosztással működő szolgáltatás**, sem autó, sem robogó, kerékpár vagy roller formájában.

II.15.2 Közúthálózati infrastruktúra és forgalom

II.15.2.1 Közúthálózat

A városban összesen 54,6 km-nyi állami és 228,4 km-nyi önkormányzati közút található, utóbbinak mintegy 54 %-a kiépített (118 km). Az úthálózat sűrűsége (2,9 km/100 km^2) kissé meghaladja a megyei átlagot (2,4), amelynek alapvetően népsűrűségi okai vannak: a megyeszékhelyen arányaiban több a beépített terület, mint a megye más részein, ezért úthálózata is sűrűbb.

Salgótarján és környékének úthálózatát alapvetően meghatározza a domborzat és a történelmileg kialakult településszerkezet:

- A Zagyva és a Tarjáni-patak észak-déli irányú völgyében fut a 21. sz. főút, mely Kelet-Nógrád fő közlekedési útvonala, ugyanakkor a város és térségének összekötésében nem játszik fontos szerepet, hiszen az kelet-nyugati kiterjedésű. A főút Hatvannál kapcsolódik az M3-as autópályához, így az országos és nemzetközi főhálózathoz, így inkább a nagytérségi elérhetőségben játszik szerepet. A főút eredetileg 2x1 sávos volt, 2x2 sávosra történő bővítése 2001-2019 között, több ütemben történt meg. Salgótarján belterületén 2008-ban készült el a főútvonal új nyomvonala a vasútvonal nyugati oldalán, némileg tehermentesítve a belvárost, de a teljes várost elkerülő szakasz kiépítése is napirenden van (a fejlesztés kormánydöntéssel rendelkezik, a Modern Városok Program részeként).
- A város bizonyos részein az utak jellege nem felel meg a mai hétköznapi igényeknek (szélesség, védőterület, kanyarívek, teherbírás). Ezek általában a bányatelepi jellegű településrészek (Salgóbánya, Rónabánya, Somlyóbánya), ahol az útszélesség és a lakóövezet közti védősáv szélessége nem éri el az optimális szintet, és valódi gyűjtőúti funkcióval nem rendelkező, kisutcás szerkezet jellemző (Jakus I. J., 2021 alapján).
- A 21. sz. főúttól nyugatra az északnyugat-délkeleti irányú, párhuzamos völgyekben futnak az országos közutak (2206. sz. összekötő út Karancslapujtő-Litke felé, 22. sz. főút Szécsény-

Balassagyarmat felé, 21134. és 21135. sz. utak a kisebb településekre) és a városi gyűjtőutak (Baglyasaljára és a Gorkij-lakótelepre).

- A 21. sz. főúttól keletre az úthálózat jóval kevesebb közlekedésre alkalmas völgy található, illetve a nagyobb célpontok is hiányoznak, így itt jellemzőbbek a zsákutcák, zsákfalvak. A főbb országos közutak a 2302. sz. összekötő út (Kazár-Mátraterenye felé) és a 2303. sz. összekötő út (Zagyvaróna felé, innen elágazás után Cered-Zabar, illetve Mátraszele-Mátraterenye felé), valamint a Salgótarján keleti városrészeit bekötő kisebb utak (Somoskőre a 23103. sz., Forgáchtelepre a 23101. sz.).
- A hegyhátak, vízfolyások és a kialakult sűrű beépítés jelentősen **leszűkíti a közlekedés számára rendelkezésre álló területet, így csak jelentős kompromisszumok árán oldhatók meg egyes közlekedési igények.** Így például gondot okoz a Tarján-patak, a 21. sz. főút és a párhuzamos 81. sz. vasútvonal elvágó hatása, mely miatt a kelet-nyugati irányú áramlásokat nehezebb, ill. költségesebb biztosítani a szükséges hidak, alul- és felüljárók miatt. Szintén probléma egyes utak szélessége, melyeket nem a mai igényekre méreteztek, ezek szélesítése több helyen nem lehetséges, egyirányúsításuk vizsgálandó (pl. Sebaji út, Szerpentin u.).

Az országos közutak állapota változó, a főutaké (21., 22. sz.) megfelelő, de az alsóbbrendű utak felújítási igénye magas. Az utak **forgalmi terheltsége összességében nőtt az elmúlt 10 évben**, de jelentős eltérések tapasztalhatók a hálózat egyes elemein. A legforgalmasabb út a 21. sz. főút, melynek déli szakaszain a 2019. évi adatok alapján 20 ezer egységjármű is elhalad egy nap, igaz, ez a Salgótarján tehermentesítő szakaszán már jóval alacsonyabb, az országhatár közelében pedig csekélynek mondható. Eközben a városközpontban, a főút régi nyomvonalán (Rákóczi út-Füleki út) még mindig 7-13 ezer jármű halad el, ami bár csökkenést jelent a megelőző évekhez képest, de látható, hogy a tehermentesítő út csak kisebb részben képes betölteni a szerepét.

Közepes forgalmúnak számít a 22. sz. főút teljes szakasza, a 2206. sz. út Karancslapujtőig és a 2303. sz. út Zagyvarónáig, egyes szakaszokon azonban már csökken a forgalom, ami az ingázó- és a teherforgalom csökkenésének tudható be.

II.15-3. ábra: Az országos közutak forgalmi terheltsége (EJ/nap; 2019, illetve 2010-2019 közötti változás)

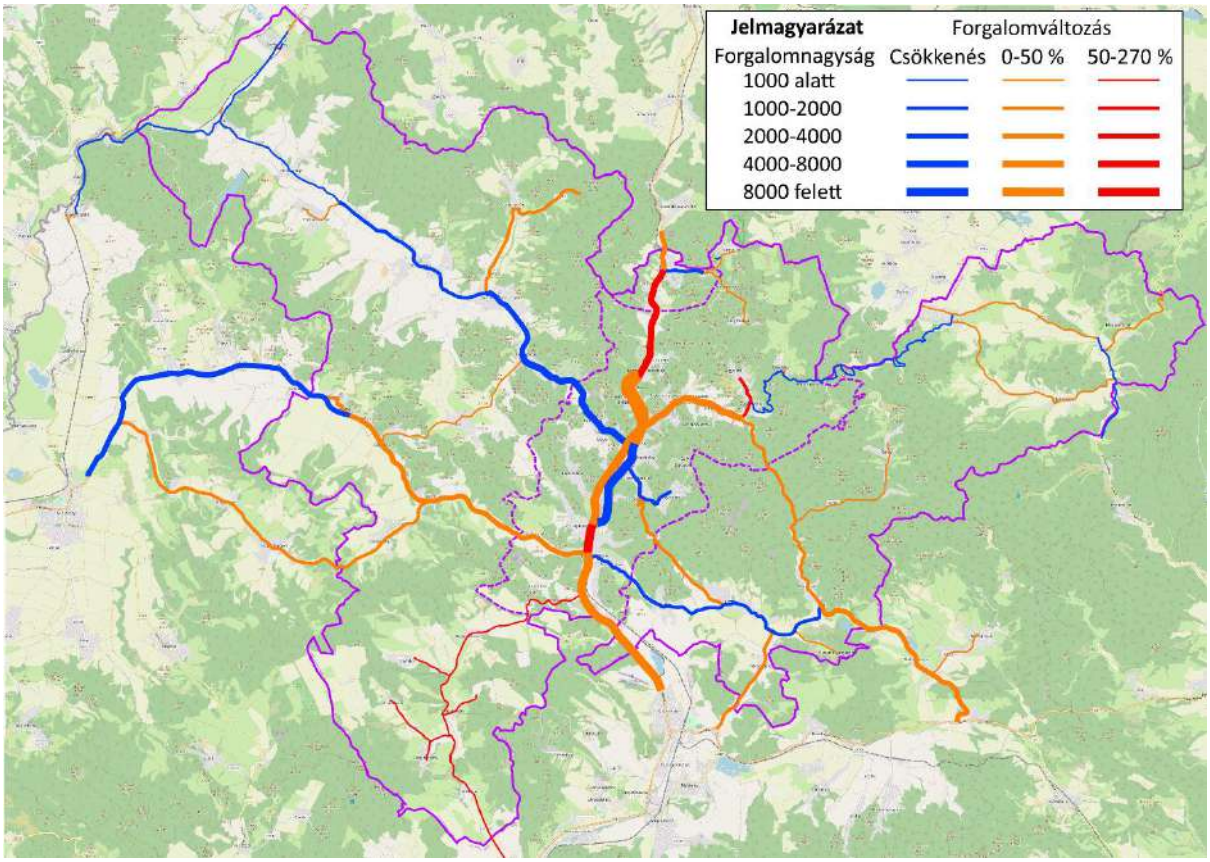

Forrás: Magyar Közút, Az országos közutak 2010. és 2019. évre vonatkozó keresztmetszeti forgalma, saját szerkesztés

A gépjárműforgalmon belül is kitüntetett figyelmet élveznek a nehéz járművek (tehergépkocsik, autóbuszok, különleges járművek), mivel ezek levegőszennyezése, zajterhelése és az utakat megviselő tengelyterhelése sokszorosa egy személyautónak. A nagyméretű teherforgalom a 21. sz. főút déli és középső szakaszain jellemző, kisebb mértékben a fent említett 22. sz. főúton, illetve Zagyvaróna és Karancslapujtő felől. A környezetvédelem és a lakosság szempontjából örvendetes, a gazdaság szempontjából viszont negatív jelzésértékű, hogy az útvonalak nagy részén 2010-hez képest csökkent a teherforgalom – így pl. a salgótarjáni főutcán is.

II.15-4. ábra: Az országos közutak nehézjármű-forgalmi terheltsége (db/nap; 2019, illetve 2010-2019 közötti változás)

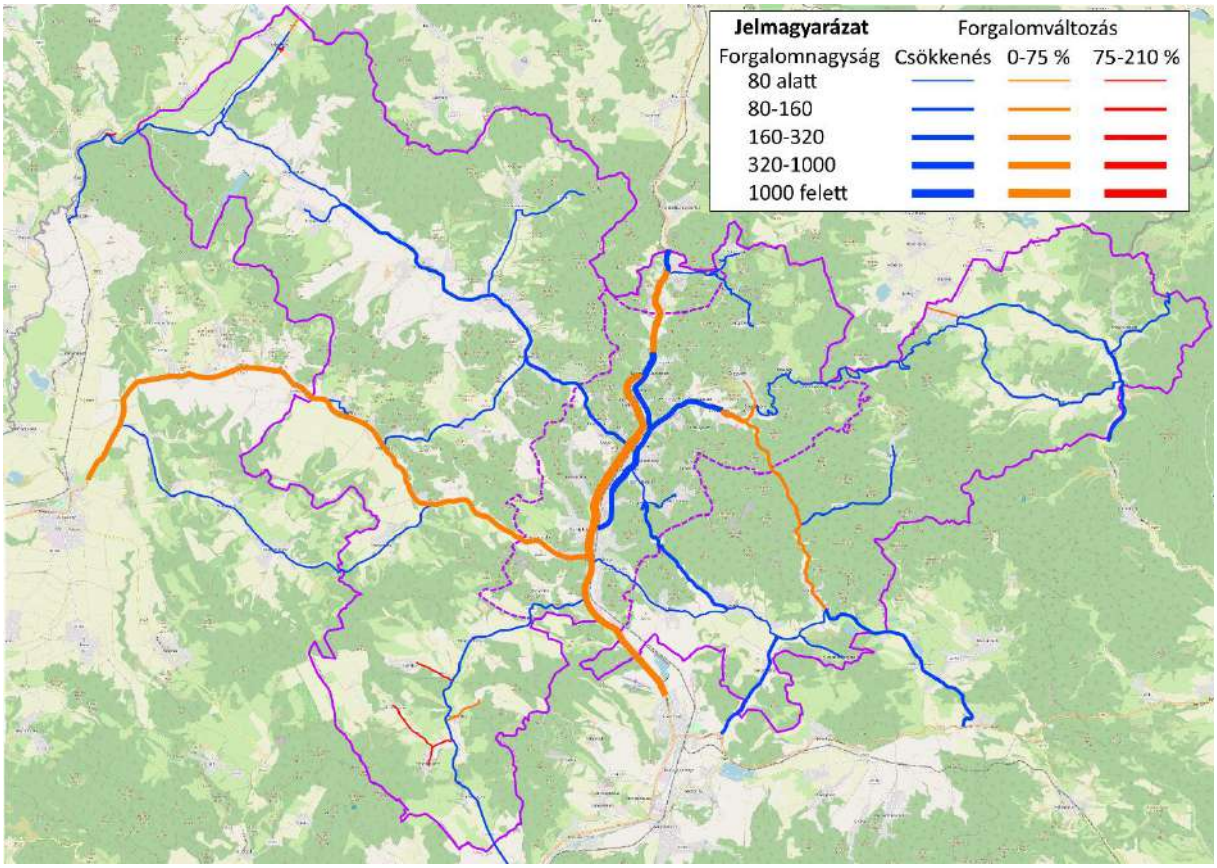

Forrás: Magyar Közút, Az országos közutak 2010. és 2019. évre vonatkozó keresztmetszeti forgalma, saját szerkesztés

Salgótarján közigazgatási területén az **önkormányzati utaknak több, mint fele (54 %-a) rendelkezik szilárd burkolattal**. A lakóutcák többsége kiépített, ugyanakkor a külső városrészekben, volt zártkerti övezetekben sok olyan út van, ahol az utóbbi évtizedekben megnőtt a lakosság száma, de az önkormányzat nem tudta burkolt utakkal kiszolgálni ezt az igényt, sokszor azért, mert az úttest alatti vagy melletti közművek (szennyvízcsatorna, csapadékvízelvezetés stb.) egy része is hiányzik. A szilárd burkolattal rendelkező utcák állapota sem megfelelő, különösen a nagy terhelést kapó utaké, illetve a kisforgalmú, de külső városrészekben található lakóutcáké. Jól jelzi ezt, hogy az önkormányzati utak fenntartására fordítandó összeg jelentősen emelkedett 2015 óta annak ellenére, hogy ezidő alatt több mint 50 útszakasz újult meg állami vagy európai uniós támogatással.

II.15.2.2 Közúti elérhetőség

Salgótarján városközpontjának elérhetősége az úthálózatnak **a domborzati adottságokhoz való kényszerű alkalmazkodása miatt igen nagy eltéréseket mutat már a város közigazgatási határian belül is.** A főbb utak (Rákóczi út-Füleki út, Bem j. u.-Kővár út-Karancs út, Salgó út) mentén az elérhetőség jónak mondható, személyautóval 10 percen belül azonban csak Karancsaljáról és Somoskőújfaluról lehet beérni a központba. Az elzártabb völgyekben fekvő, kerülővel elérhető települések lakói viszont jóval több időt kell, hogy a közlekedésre szánjanak: jellemző, hogy a városhatáron belül, attól légvonalban 6 km-re fekvő Salgóbányára ugyanannyi idő eljutni (20 perc), mint a szomszédos járásokban fekvő Szalmatercsre (13 km), Magyargécre (15 km) vagy Tarra (17 km).

A járáson belül kedvezőtlen helyzetben elsősorban az északkeleti és északnyugati területeken fekvő települések vannak, Szilaspogony és Zabar 30 percen túli, Cered és Ipolytarnóc éppen csak azon belüli közúti elérhetőséggel.

II.15-5. ábra: Salgótarján központjának közúti elérhetősége a járás területéről (2021, perc)

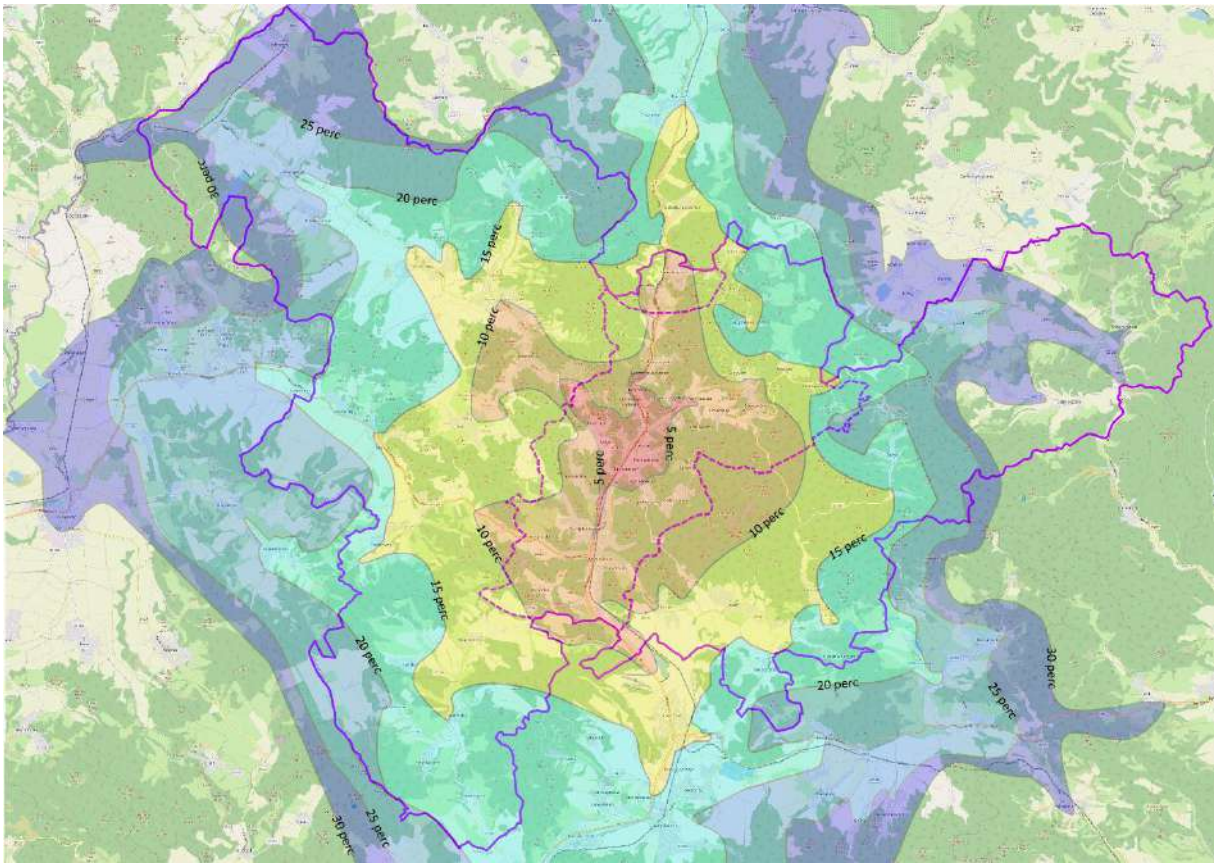

Forrás: maps.google.com és openstreetmap.com, saját szerkesztés

Az elérhetőség a napi ingázást is jelentősen befolyásolja: a rövidebb utazással elérhető településeken lakók közül többen választják munkahelyül Salgótarjánt. A 2011. évi népszámlálás adatai alapján a járás összes foglalkoztatottjának 42 %-a a járásszékhelyre járt be dolgozni, a legnagyobb arányban a szomszédos Karancsaljáról, Somoskőújfaluról és Vizslásról. A város vonzása a járáshatáron kívülre is kiterjedt, így Magyargéc, Nógrádmegyer, Szalmatercs dolgozói is elsősorban Salgótarjánt választották munkahelyül. A járás déli részén viszont Bátonyterenye és Pásztó hatása erősebben érvényesül, így Nagybárkány, Sámsonháza, illetve Rákóczibánya kívül esik a járásszékhely munkaerő-vonzáskörzetén.

II.15.3 Közösségi közlekedési hálózatok

II.15.3.1 Helyi közösségi közlekedés

Salgótarjánban Volánbusz Zrt. által üzemeltetett autóbuszok látják el a helyi közösségi közlekedési feladatokat. A város területén összesen 31 járat fut, melyek 15 különböző végpontot érintenek. A lakóterületek közül csak Rónabánya, Rónafalu és Alsópálfalva nem rendelkezik helyi autóbusz-megállóval, mindhárom településrészen csak helyközi járatok állnak meg.

A város szerkezetéből fakadóan a buszok túlnyomó része a főutca helyi autóbuszállomástól a Szent Lázár kórházig terjedő szakaszán közlekedik, míg a perifériális vonalakon jóval kisebb a járatsűrűség, a külső végállomások felébe napi 10 járatnál kevesebb érkezik (vagy indul), félóránkénti érkezés pedig csak öt helyen valósul meg. Ez azt jelenti, hogy **a lakóterületek lefedettsége területi szempontból igen**

jó, az ésszerű költséggazdálkodás miatt viszont a járatszámoknak kell alacsonyabbnak lennie. Ilyen típusú, településszerkezetű környezetben az alacsony forgalmú településrészeket igényvezérelt közösségi közlekedéssel lehet ellátni, ez azonban Salgótarjánban még nem került bevezetésre.

A hosszúkás völgyvárosi jelleg és a jellemzően hosszú viszonylatok miatt óriási a fonódás mértéke a hálózatokon. Emiatt a helyi járatok követési idejét és az átszállási lehetőségeket igen nehéz összehangolni, az autóbuszok sokszor csoportosan érkeznek egy-egy megállóhelyre. Emellett az utazási igények jelentős megváltozását a járatcsoportok szervezése és ezek indítási ütemezése nem követte, így összességében a városon belüli elérhetőség kedvezőtlen irányban változott az utóbbi évtizedekben. Az alaphálózat szerkezete nem csak utas- hanem üzemeltetői oldalról is kedvezőtlen: többlet futáskapacitásokat és rezsijáratokat követel meg (Jakus I. J., 2021 alapján).

II.15-6. ábra: Salgótarján menetrend szerinti autóbuszjárati és vasúti vonalhálózata (2021)

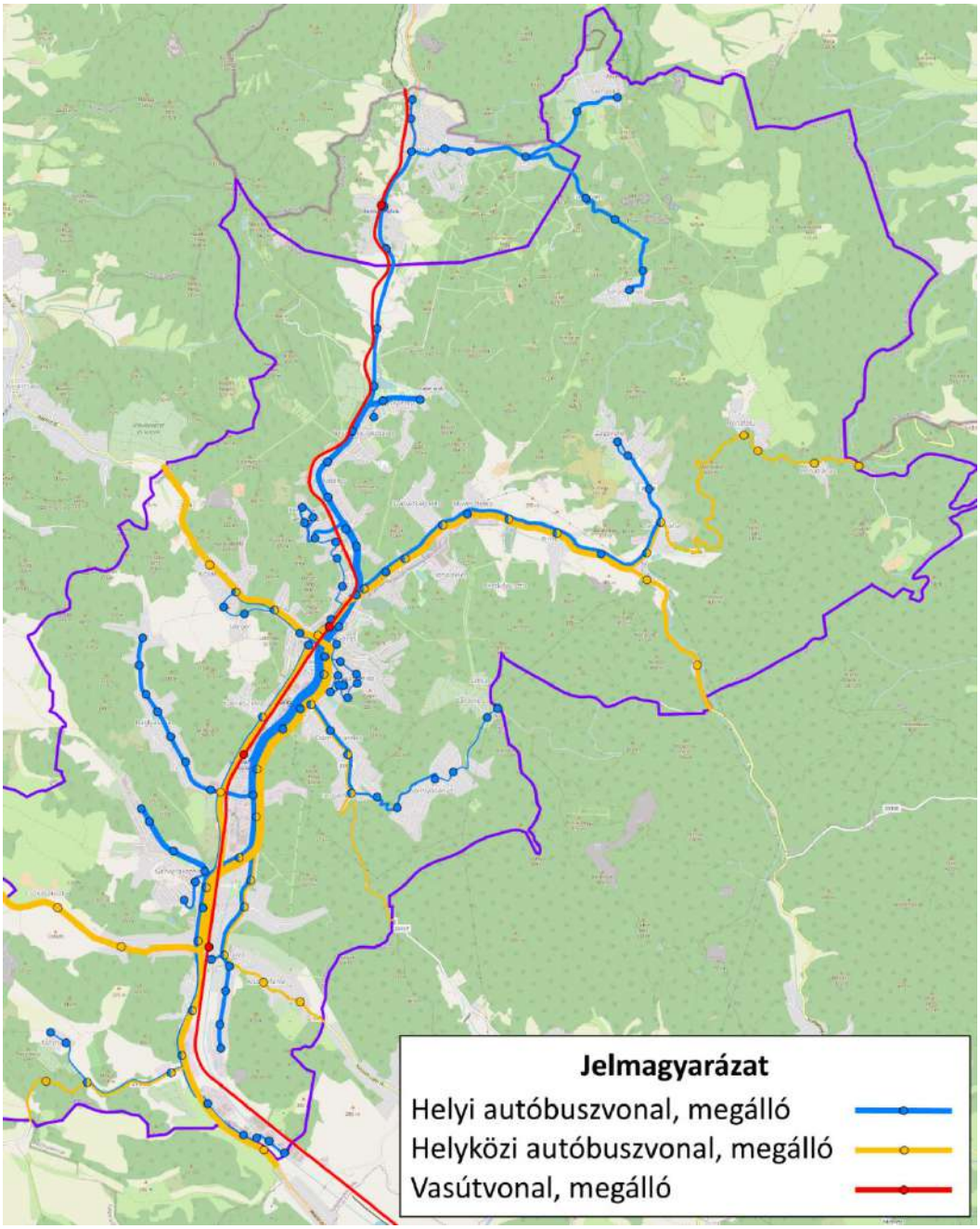

Forrás: volanbusz.hu, saját szerkesztés

A **jelenlegi autóbusz-hálózat felépítése nehezen áttekinthető**, ami annak köszönhető, hogy az oldalvölgyekben elhelyezkedő településrészek közötti közvetlen kapcsolat biztosítása (ún. átmérős járatok) elsőbbséget élveznek az áttekinthetőbb, ám átszállási szükségletekkel megoldott hálózattal szemben.

A helyi autóbusz-hálózat szolgáltatási színvonalát csökkenti a járművek elöregedettsége (18,9 év, szemben az országos 13,2 éves átlaggal). Ezzel összefüggésben az autóbuszok kényelmi funkciói is alacsonyak: csak 61 % az alacsonypadlós vagy alacsony belépésű jármű. Környezeti szempontból is hátrányos a magas átlagéletkor: **a buszok több mint háromnegyede Euro 3 vagy annál rosszabb besorolású motorral** üzemel, míg az alternatív hajtású járművek aránya 4 % (közte 1 db elektromos busz, melyet tesztüzemre szereztek be). A város kedvezőtlen légszennyezettségi adatai indokolják, hogy a buszok kibocsátása jelentősen csökkenjen, lehetőleg teljesen kibocsátásmentes alternatív meghajtással üzemelő buszok beszerzése révén.

A buszmegállók állapota általában kielégítő, mindegyik akadálymentesített, bár a várók némelyike megrongálódott. **A helyi autóbuszhálózat kapcsolata a többi közlekedési móddal vegyes:** a helyközi autóbuszokkal 26 db közös megálló biztosít átszállási lehetőséget, így a helyi autóbusz-pályaudvarnál is. Ugyanakkor az egymással szomszédos helyközi autóbusz-pályaudvart és Salgótarján vasútállomást közvetlenül csak igen kis forgalmú vonalak érintik, ezeket leginkább a vasútvonal keleti oldalán futó fő buszvonalak megállóiból (Fő tér, Bem tér) 100-300 méteres gyaloglással, gyalogátkelőhelyeken át lehet megközelíteni. Sem a helyi autóbusz-pályaudvar, sem a főbb megállók nem rendelkeznek P+R vagy B+R parkolókkal. A helyi autóbusz-pályaudvar városon belüli elhelyezkedése a megváltozott közlekedési igények miatt ma már több problémát is okoz. Az ipari területekkel körbevett, perifériális területen lévő telephely fel- és leszállóforgalmat alig bonyolít, és az átszállásokat is nehezíti, hogy a pályaudvar nem átmenő jellegű. Üzemi szempontból pedig a rezsijáratok aránya minősül magasnak, melyek bevétellel nem járnak.

II.15-7. ábra: Közösségi közlekedéssel utazók éves száma (ezer fő), 2014-2020

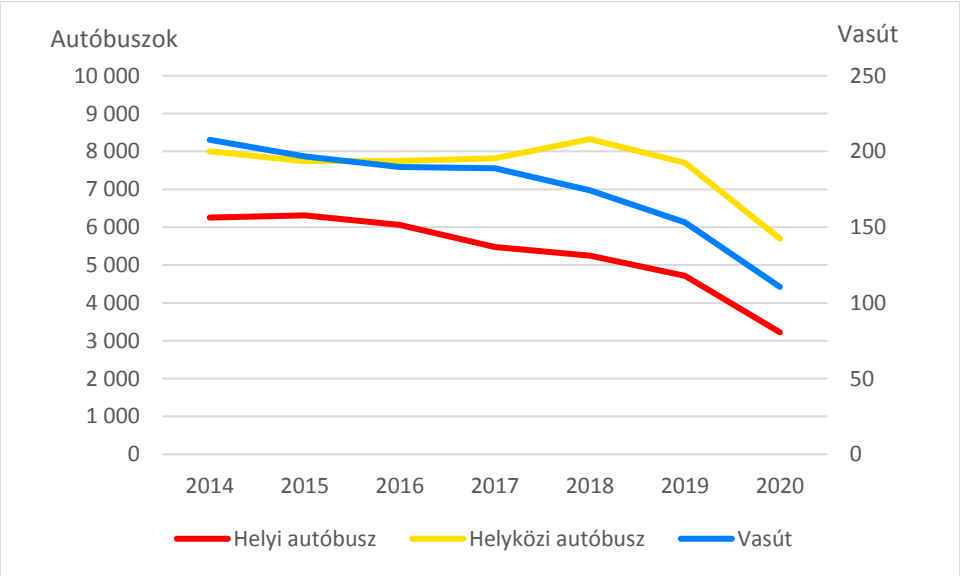

Forrás: MÁV Zrt. és Volánbusz Zrt. adatszolgáltatás, saját szerkesztés

A helyi és helyközi autóbuszhálózat együttes használatát megnehezíti, hogy 2021. január 1-étől megállapodás hiányában **a helyközi járatokon nem fogadják el a helyi jegyeket és bérleteket**. Ez valószínűleg tovább csökkenti a helyi közösségi közlekedés utasszámát, amely már a Covid-19 járvány előtti években is mintegy negyedével kevesebb lett.

II.15.3.2 Helyközi autóbuszok

A helyközi autóbusz-hálózatot is a Volánbusz Zrt. üzemelteti, mely **a járás összes települését átszállás nélkül köti össze Salgótarjánnal** (egy kivétellel, Somoskőújfalu csak a salgótarjáni helyi autóbuszokkal érhető el). A legkedvezőbb helyzetben a Litke, illetve Szécsény irányában elhelyezkedő, Salgótarjánhoz közeli települések vannak (pl. Karancsalja, Karancslapujtő, Kishartyán), melyekről napi 70-100 járattal, 10-20 perc alatt elérhető a városközpont. A perifériákon (Ipolytarnócon, a délnyugati és északkeleti kisebb településeken) azonban ehhez 40-50 percre van szükség, és a napi járatok száma is jóval kevesebb (általában napi 12-24).

II.15-8. ábra: Salgótarján központjának elérhetősége a járás településeiről autóbusszal (2021, munkanapokon)

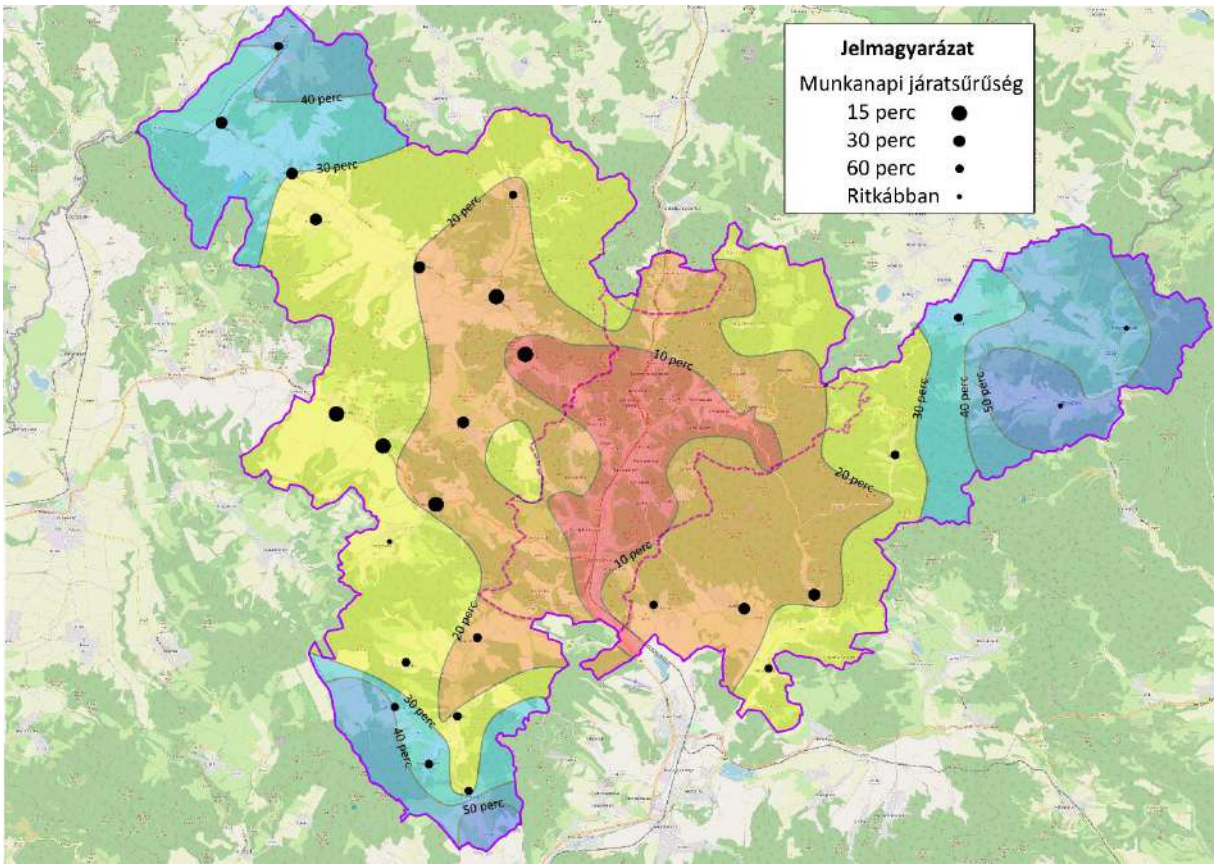

Forrás: menetrendek.hu, saját szerkesztés

A nagytérségi elérhetőséget is autóbuszok biztosítják, így Budapest, a környező megyeszékhelyek és fontosabb városok mindegyike elérhető közvetlen járattal. A Volánbusz Zrt. tervei szerint 2022-2023 folyamán ütemes menetrendet vezetnek be először Bátonyterenye és Pásztó felé, majd Karancslapujtő-Litke és Mátraszele- Bárna irányába.

A járműállomány jelenleg nem eléggé korszerű, de az elöregedett járművek helyére új, illetve felújított alacsonypadlós buszok beszerzése, áthelyezése folyamatosan zajlik. Környezetbarát alternatív hajtású autóbuszok jelenleg nem közlekednek a térségben.

A salgótarjáni helyközi autóbusz-állomás fizikailag akadálymentes, és részben az infokommunikációs területen is megfelel a kívánalmaknak. Az autóbusz-állomás Salgótarján vasútállomás közvetlen közelében van, így intermodális csomópontként is működhetne, de helyi autóbuszjáratokkal való összeköttetése gyenge, P+R és B+R pedig nem található a közelében.

A helyi és helyközi autóbuszhálózat együttes használatát megnehezíti, hogy 2021. január 1-étől megállapodás hiányában **a helyközi járatokon nem fogadják el a helyi jegyeket és bérleteket**.

II.15.3.3 Vasúti közlekedés

Salgótarjánban egy közforgalmú vasútvonal üzemel, a 81. számú, mely Hatvanból Somoskőújfalu érintésével Fülek felé vezet (és amelyből leágazik a 81M iparvágány az Acélgyártelepig). A járásban ezen kívül még egy vasútvonal található, a 78. számú Aszódról Balassagyarmat érintésével Ipolytarnóc és Losonc felé vezet. A két vasútvonal között nincsen közvetlen kapcsolat, a 2020/2021-es menetrendben háromszori átszállással lehet eljutni az egyik vonalról a másikra.

A 81. sz. vasútvonal egyvágányú[4], nem villamosított vonal Salgótarjánban a Tarjáni-patak völgyében haladva végigfut a városon, feltárja annak legfontosabb szolgáltatási és igazgatási, valamint barnamezős területeit (Acélgyár, Zagyvarakodó, Öblösüveggyár). Az észak-déli közlekedés szempontjából kedvező ez az elhelyezkedés, de a kelet-nyugati irányú áramlásokat jelentősen akadályozza a vasútvonal, az elvágó hatást különszintű átjárókkal próbálták orvosolni, amelyek azonban meglehetősen távol esnek egymástól.

A város területén három vasútállomás (Zagyvapálfalva, Salgótarján külső és Salgótarján) található, ezek közül a legkedvezőbb Salgótarján állomás fekvése, mely a város központjában, a Fő tér és a helyközi autóbuszpályaudvar között fekszik. A másik két megállóhely a sűrűn lakott területektől távolabb, megközelítésük mind gyalog, mind autóval, mind közösségi közlekedéssel nehézkes, különszintű keresztezések hiányában nagy kerülőket igényel. **A vasútállomások akadálymentessége nem biztosított, állapotuk leromlott, így a –** szintén rossz állapotban lévő, az alépítményi és felépítményi hibák miatt számos helyen sebességkorlátozás alatt lévő, ezért csak alacsony sebességgel járható – **pályával együtt felújításra szorulnak**.

A vonalon jelenleg a villamosítás hiányában csak dízel vonatok (30 éves, 418-as sorozatszámú mozdonyokkal) vagy motorvonatok (40 éves, utoljára 20 éve korszerűsített 117-es sorozatszámú Bzmot-ok) közlekednek, melyek utaskomfortja már nem felel meg a mai igényeknek.

A menetrendben munkanaponként 15 pár 2. osztályú személyvonat közlekedik órás/kétórás ütemben, Hatvanig 1:23 órás menetidővel. Közvetlen budapesti vagy miskolci járatok nincsenek, előbbibe egy átszállással 2,5 óra alatt, utóbbiba két átszállással 3 óra alatt lehet eljutni.

A vasútvonal forgalma az 1980-as években volt a csúcson, amikor a komoly mértékű teherforgalom mellett nemzetközi személyvonatok is haladtak rajta. Az utóbbi években a csekély teherforgalom mellett a személyforgalom is csökkenő tendenciát mutat (**Hiba! A hivatkozási forrás nem található.**. ábra), 2011-ben a határátkelési lehetőséget is felfüggesztették. A vasút alacsony kihasználtsága a fentiek fényében értelmezhető, **a közúti közösségi közlekedés szolgáltatásai jelenleg jóval magasabb ár-érték arányt képviselnek** (menetidő, átszállásmentesség, utaskényelem, akadálymentesség stb. területén). A személy- és teherszállítási igények ugyan rejtve, de jelen vannak a térségben, melyet a Nógrád megyei és Besztercebánya kerületi közigazgatási és kereskedelmi intézmények jól érzékelnek a vállalatokkal és állampolgárokkal való interakciók során.

A **vasútvonal fejlesztése régóta napirenden van**, a pálya és az állomások felújításán kívül a villamosítás, pályasebesség-növelés, biztosító- és vonatbefolyásoló rendszerek fejlesztése, három új

[4] Eredetileg kétvágányúként épült meg, a II. világháborúban súlyosan sérült pályát Selyptől északra csak egyvágányúként állították helyre.

megállóhely (elsősorban Szent Lázár Megyei Kórház és Beszterce lakótelep, másodsorban Ipari park) létesítése, két megállóhely áthelyezése (Zagyvapálfalva helyett a Gorkij-lakótelep, Salgótarján külső helyett a Baglyasi út), hibrid motorvonatok beszerzése merültek fel az eddigi tervekben. A szolgáltatásfejlesztés területén lehetővé válna az órás ütemű egész napos vonatközlekedés, IC-csatlakozással, közvetlen eljutással Szolnok és Szlovákia (Fülek, Losonc) felé. Az interregionális kapcsolatok fejlesztése céljából a vasúti összeköttetésre égető szükség mutatkozik, hiszen a határ két oldalán élők számára jelenleg semmilyen határforgalmi közösségi közlekedési mód nem áll rendelkezésre. A fejlesztések megvalósulásával megtöbbszöröződhetne a jelenlegi utasforgalom, a buszközlekedéssel való munkamegosztást is racionalizálni lehetne, de a felsorolt beruházások költségigénye az ismert számítások alapján nem áll arányban a várható hasznokkal.

A városban keskeny nyomtávú vasútvonal jelenleg nincsen, de két nyomvonal rendelkezik turisztikai vonzerővel. Egyrészt hazánkban unikális jellegű volt az az 1881-1957 között üzemelő fogaskerekű ipari kisvasút, melynek az acélgyár és Salgóbánya közötti 6 km-es pályáját az 1950-es évek végén elbontották, helye beerdősült. Másrészt az Eresztvény és Somoskőújfalu közötti kőszállító kisvasút, melynek viaduktja leomlott, de alagútja járható, és amelynek nyomvonalán jelenleg erdei kerékpáros útvonal vezet.

II.15.4 Kerékpáros és gyalogos közlekedés

Salgótarjánban és környékén a domborzati adottságok miatt **nem jellemző a kerékpáros közlekedés**, a Magyar Közút Zrt. országos közutakra kiterjedő számlálásai alapján a legforgalmasabb útvonalon, a Füleki úton is mindössze 300 kerékpáros halad el egy nap alatt. A környező településeken is általában 100 fő alatt marad egy adott útszakaszon a kerékpáros forgalom, így a teljes forgalomban betöltött szerepe 1-2 % körül alakul.

Salgótarjánban **önálló kerékpárforgalmi létesítmény csak egy szakaszon található, a 21. sz. főút mellett az Ipari parktól a Béketelepig** húzódik, a kórháztól délre átvezetve a Füleki út mellé. Teljes hossza 9,2 km, melyből 8,7 km kerékpárút. **Jelenlegi kialakítása összességében nem felel meg a hatályos előírásoknak**: több szakasza a kelleténél jóval keskenyebb (pl. a hidakon, ahol költségtakarékossági okokból nem történt meg a járdák szélesítése), a keresztező forgalmasabb utakon nincsen kialakítva az átvezetés, így több igen balesetveszélyes pont is található rajta. Ezen kívül egy szakaszon, a Karancs úton várható új kerékpárút létesítése a közeljövőben.

A város kerékpárútjainak üzemeltetését a Magyar Közút Zrt. átvette az önkormányzattól, ennek ellenére a kerékpárutak állapota nem javult. A Medves területén több erdei kerékpáros ösvény is fut, melyek közül az Eresztvény-Somoskőújfalu útvonalat 2021-ben az Év Erdei Kerékpárútjának választották.

2018-ban **elkészült a város kerékpárforgalmi hálózati terve**, mely az észak-déli kerékpárút meglévő szakaszának korszerűsítését, északi részén pedig továbbépítését javasolja a Kercseg útig (1,7 km-en). Az úthálózat egyéb részeit is felmérték a kerékpározhatóság szempontjából, és ez alapján a gyűjtőutak (vagy egy velük párhuzamos utca) többsége burkolatfelújítás után alkalmas kerékpáros közlekedésre. A hálózat továbbfejlesztését elsősorban Szécsény irányába, illetve a lakóterületekre vezető főbb utcákon javasolja.

A városban a kerékpáros szolgáltatások (szerviz, kölcsönzés) **és a közterületi tárolás** a jelenlegi, meglehetősen alacsony igények miatt **nem épültek ki**. A domborzati adottságok miatt valószínűleg az elektromos kerékpározás elterjedésével nyílik meg az út a továbbfejlődésre, ekkor nagy szerepet kell, hogy kapjanak a biztonságos tárolási és töltési lehetőségek; amire az önkormányzatnak kiemelt figyelmet kell fordítania.

A településen **a gyalogos közlekedés lehetőségei jelenleg nem mondhatók jónak**. Néhány utcában hely hiányában egyáltalán nincsen járda és a főbb gyűjtőutak mentén is előfordulnak egyoldali, keskeny létesítmények. A meglévő járdák állapota változó, vannak teljesen felújított hosszabb szakaszok, de elöregedett, rosszabb minőségű szakaszok is. A magasabb szintkülönbségek miatt a belvárosban és több lakótelepen is sok lépcső van, melyek állapota szintén változó. Ezek karbantartása, megújítása lényegesen nagyobb költséget jelent a járdafelújításoknál, ráadásul egy részük magántulajdonban van. A forgalmas utakon ugyan jelentős számú gyalogos átkelőhely vezet át, egy részük (nyomógombos) jelzőlámpával és/vagy középszigettel is fel van szerelve, ennek ellenére **a gyalogosgázolások magas száma** (12 fő évente) **azt mutatja, hogy a gyalogosok védelme még nem elég erős.**

II.15.5 Parkolás

Salgótarjánban a parkolási helyzetet alapvetően meghatározzák a következő tényezők:

- a város tervezése idején jóval kisebb volt a járműállomány, a közterületen kialakított parkolók és a lakótelepi garázsok számát ennek megfelelően meghatározták meg;
- a lakossági járműállomány folyamatosan növekszik;
- a domborzati és beépítési sajátosságok miatt sok a szűk utca, igen kevés hely áll rendelkezésre.

A fenti okok miatt jelenleg sem a városközpontban, sem a lakótelepeken, sem a kereskedelmi, szolgáltató és szabadidős tevékenységek helyszínein **nincsen elegendő számú parkolóhely**. Díjköteles parkolás ennek ellenére csak nagyon kis (a Kossuth Lajos u. – vasút – Bem József út – Rákóczi út által határolt) területen működik, díja 2021-ben 300 Ft/óra. A parkolóhiányt átfogó közlekedésszervezési megoldások (pl. közösségi közlekedés, mikromobilitás erőteljesebb támogatása) mellett azzal lehetne csökkenteni, ha a városközpont tehermentesítése érdekében ahhoz közeli helyeken parkolóházakat, mélygarázsokat alakítanának ki. A lehetséges helyszíneket jó ideje vizsgálják, több terv is született már, de minden szóba jöhető terület magánterület, amelynek megvásárlása nagy anyagi terhet róna az önkormányzatra. Emellett a múltban magánbefektetők is mérlegelték parkolóház vagy mélygarázs építését, ám a hatalmas anyagi ráfordítás miatt végül mindegyik befektetéstől elálltak.

A zsúfoltságot nem csökkenti, de a környezetbarát közlekedést szolgálja, hogy a városban 8 helyszínen, 18 db **elektromos autó töltésére szolgáló oszlop** található. Ezek túlnyomó része a belvárosban található, amely a napközbeni töltésre kiváló lehetőséget ad. A problémát az éjszakai töltés jelenti, amelyet a lakótelepeken élők jelenleg csak a garázsaikban tudnak megoldani, ebből azonban szintén hiány tapasztalható.

II.15.6 Balesetek

Salgótarján területén a 2016-2020 közötti adatok alapján a **személyi sérüléssel járó közlekedési balesetek** (18,4 db/100 km/év) sajnos **jelentősen, több mint kétszeres mértékben meghaladják** az országos és a regionális átlagot. Ugyanakkor az egy járműre vetített balesetek száma valamelyest alacsonyabb az országos átlagnál, ami azt jelenti, hogy a balesetek jelentős részéért a tranzitforgalom a felelős.

II.15-9. ábra: Közúti balesetek fajlagos mutatói Salgótarjánban (2019)

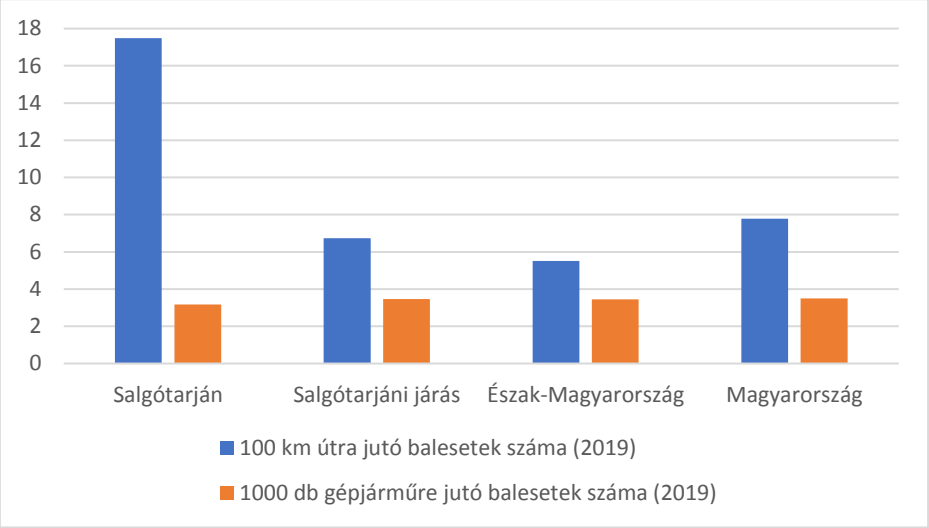

Adatforrás: KSH Tájékoztatási adatbázis, saját szerkesztés

A városban a meglehetősen szigorú definíciók szerint csak egy baleseti góc található (a 21. sz. főút, a Batsányi út és a Hősök út csomópontjában), valamint egy baleseti szakasz: a Rákóczi útnak a Fő téren átmenő 300 m hosszú része (a Pécskő út és a Március 15. u. között). Mindkét helyen évente átlagosan 4 személyi sérüléses baleset történik, 1 súlyos sérüléses és 3 könnyebb sérüléses.

Salgótarján és a térség többi útja kevésbé balesetveszélyes, de a nagyobb forgalmú utakon (22. sz. főút, 2206. sz. út karancsaljai szakasza) jellemzően több a baleset, mint máshol.

II.15.7 Digitális megoldások

A városban a közlekedés területén az önkormányzat által egyetlen digitális megoldás működik: a parkolási díjakat elektronikus módon is lehet fizetni. Ezen kívül a közösségi közlekedési szolgáltatók (Volánbusz, MÁV) rendszerei tekinthetők ilyennek, melyek online utazástervezésre, jegyvásárlásra (helyi és helyközi jegyek és bérletek egyaránt), élő járműkövetésre stb. alkalmasak. A MÁV Zrt. és a Volánbusz Zrt. összeolvadásával a helyi és helyközi jegyek értékesítésének fejlesztése folyamatban van: a MÁV ELVIRA alkalmazását bővítik a helyi és helyközi autóbuszokra szóló jegyek vásárlásának lehetőségével. Ezzel az integrációval jelentősen könnyebbé válik a közösségi közlekedést használók számára az utazástervezés.

A fentieken túl a helyi közösségi közlekedésben kiépítés alatt áll egy menetrendtervező rendszer, applikációval, 10 db külső autóbuszmegállói, valamint fedélzeti kijelzővel és GPS-rendszerrel.

Egyéb digitális megoldások nincsenek jelen a városban, így pl. járműmegosztó vállalkozás sem működik.

II.16 Közművesítés

II.16.1 Víziközművek

II.16.1.1 Vízgazdálkodás és vízellátás

Salgótarjánban az ivóvízellátást 2011-ig a Salgótarján és Környéke Vízmű Kft. végezte, 2012-től az ÉRV ZRt Észak-nógrádi Szolgáltatási divíziója látja el. A város vízigényének kiszolgálásában a regionális

rendszerek nyertek meghatározó szerepet, amelyek – jelenlegi kapacitásuk alapján – elegendő vizet szolgáltatnak, sőt kapacitás-többletük hosszabb ideig biztosítja a megfelelő szintű ellátást a városnak. A vízellátást jelentős részben az Észak-Nógrádi és a Közép-Nógrádi regionális rendszerek biztosítják.

A város közigazgatási területén több üzemelő, sérülékeny földtani környezetű ivóvízbázis (Gedőczi-kút és Tatárároki-források, István-tárói-forrás; Csathó-forrás; Magyarbányai-forrás; Budavölgyi-források) található. A helyi kutak, források ma a vízszükségletnek csak mintegy 12-15 %-át adják.

Az ivóvízvezeték-hálózat hossza 2011-ben 243 km volt, ami 2019-re 239,5 km-re csökkent. A nógrádi megyeszékhelyen az összes szolgáltatott víz mennyisége 2013 óta 12%-kal nőtt – bár 2018-ban visszaesett a 2017-es értékhez képest –, ezen belül a háztartásoknak szolgáltatott ivóvíz 20%-kal emelkedett. A lakossági fogyasztás jelenleg 67 %-ot tesz ki, az ipari fogyasztás 33 %.

A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 2013-hoz képest nőtt, de a 2016-os csúcshoz (16 493 bekapcsolt lakás, a lakásállomány 91,5 %-a) képest csökkent, jelenleg 89,6 %. A statisztikai adatokból leolvasható, hogy az új lakások bekapcsolódtak a hálózatba, sőt, nem új építésű lakásokat is csatlakoztatnak időközben. Az egy lakosra jutó ivóvízfogyasztás 37 m^3.

A szolgáltatott víz mennyisége az elmúlt években csökkenő tendenciát mutatott, amely elsősorban az ipari és intézményi felhasználók csökkenő vízfogyasztására vezethető vissza.

A **tűzoltáshoz szükséges vízmennyiség** az ivóvízhálózatról vételezhető; az ehhez szükséges nyomást a rendszer biztosítja. A település utcáin 200 méterenként lettek tűzcsapok kiépítve.

II.16-1. ábra: A szolgáltatott víz mennyisége Salgótarjánban, 1000 m^3

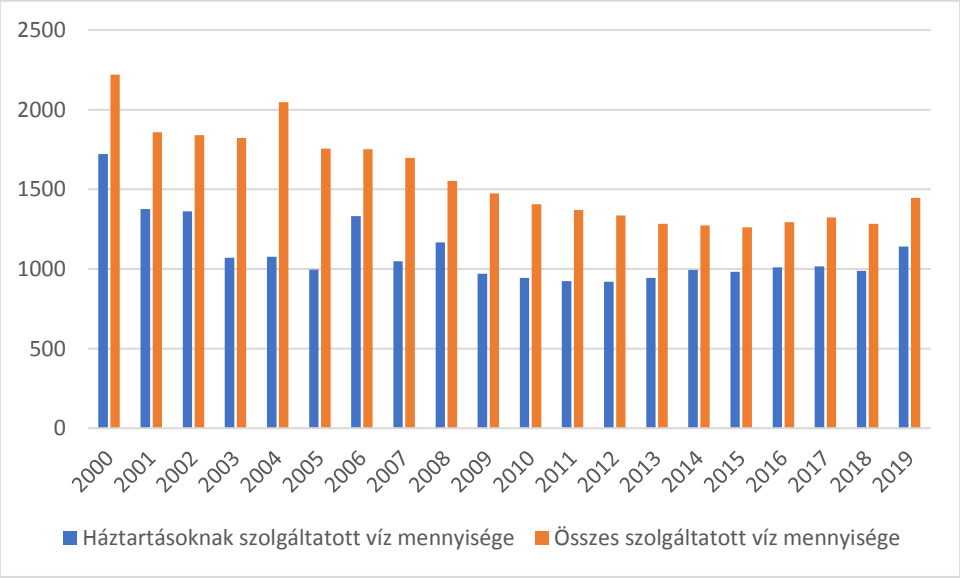

Forrás: KSH, Tájékoztatási adatbázis

II.16.1.2 Szennyvízelvezetés, csapadékvíz-elvezetés, felszíni vízrendezés

A város szennyvízcsatornával való ellátottsága csaknem teljeskörű. A lakások 86%-a csatlakozott a hálózathoz, a hálózat teljes hossza 202 km. 2021-ben fejeződött be a KEHOP-2.2.2-15-2016-00081 azonosítószámú „Észak-Magyarországi szennyvízelvezetési és -kezelési fejlesztés” elevezésű projekt, amelynek keretében Salgótarján város még csatornázatlan utcáin és még csatornázatlan településrészein valamennyi ivóvíz bekötéssel rendelkező, gazdaságosan ellátható ingatlan szennyvízcsatorna hálózattal történő ellátása, az ellátásbeli különbségek kiegyenlítése valósult meg, azaz:

- kiépült Salgótarján-Salgóbánya településrész még csatornázatlan belterületén a szennyvízcsatorna hálózat;
- megvalósult Rónafalu, Rónabánya és Salgótarján-Kotyháza településrészek csatornázása, valamint a keletkezett kommunális szennyvizek bevezetése az üzemelő salgótarjáni szennyvízhálózatba;
- megvalósult Salgótarján, Mikóvölgyi út és Újaknai út szennyvízcsatornázása, csatlakozása a meglévő szennyvízhálózatba.

A városban keletkező szennyvízmennyiség –csúcsterheléskor – mintegy 7500-8000 m^3/nap; az átlagos napi mennyiség 3500 m^3/nap. A közcsatornában elvezetett szennyvíz mennyisége az elmúlt években 1,3 millió m^3 körül alakult.

II.16-2. ábra: A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatban elvezetett összes szennyvíz mennyisége Salgótarjánban, ezer m^3

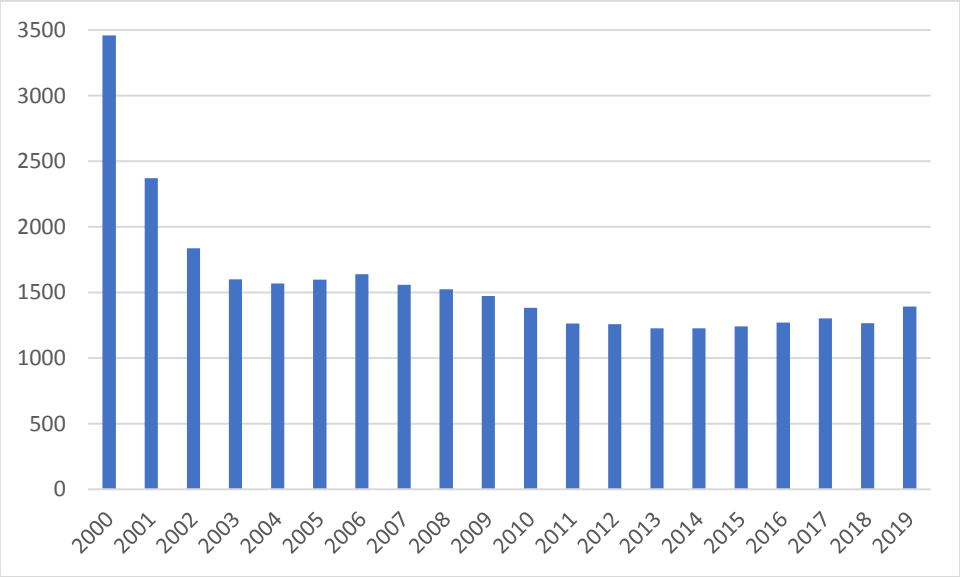

Forrás: KSH, Tájékoztatási adatbázis

A város szennyvíztisztító telepe a Sugár úton működik szimultán iszapstabilizálási technológiával. A telep hidraulikai kapacitása 15.000 m3/nap, LE-ben kifejezett kapacitása 75.000, tisztítási hatásfoka III. A tisztított szennyvizek befogadója a Tarján és a Zagyva patakok.

Salgótarján csapadékvizeit nyílt és zárt vízelvezető rendszerek vezetik el. A város alatt mintegy 70 km hosszúságú zárt csapadékcsatorna hálózat húzódik, anyaga zömében betoncső. Az utak mentén lévő vízelvezető árkok hossza: 99 km, ennek kétharmada burkolattal ellátott. A városon át összesen 32 km hosszban vezetnek át patakmedrek, melyek befogadói a csapadékvizeknek. A patakmedrek nagy része burkolt, de egy része már feliszapolódott, veszélyeztetve a csapadékcsatornák összegyűjtött vizeinek elvezetését.

A csapadékvíz-elvezetési problémák több településrészen kiemelt fontosságúak. Az elvezetőhálózat hiányosságai, kapacitás hiánya, a meglévő hálózat leromlott állapota, valamint az a tény, hogy a magánterületek egy részéről a csapapadékvizet a közterületre vezetik, összekapcsolódva a klímaváltozás következtében fellépő egyre gyakoribb szélsőséges csapadékeseményekkel, egyre gyakoribb csapadékvíz elöntéshez vezetnek. Sajnálatos módon olyan mélyebben fekvő településrészek is beépültek, ahol a csapadékvíz elvezetés gravitációsan nem megoldott. Az egyre gyakoribb elöntési esemény elkerülésére több ponton fejlesztettek a rendszeren, azonban ez nem minden esetben volt

eredményes, hiszen, ha a hálózat kapcsolódó elemeinek nem megfelelő a kapacitása, akkor a probléma csak áthelyeződik, de nem szűnik meg. Ezért mindenképpen indokolt a csapadékvíz elvezető rendszer továbbfejlesztése olyan tervet készíteni, amely a teljes településre vonatkozik, és ennek megfelelően ütemezett megvalósításával megoldani a problémát.

További többlet terhelést okoz, hogy a környező településekről a domboldalakon összegyülekező csapadékvíz egy része szintén a belterületekre jut.

A csapadékvíz elvezetéshez kapcsolódó probléma, hogy a magánterületen összegyűlő csapadékvizet nem csak a közterületre, hanem egyes esetekben a szennyvízhálózatba vezetik, ahol kiöntéseket, így járványveszélyt is okoz. A magánterületeken keletkező csapadékvizek tárolását, hasznosítást, szikkasztását mindenképpen a keletkezés helyén kell megoldani, mivel az adottságok következtében nem alakítható ki olyan rendszer a területe, amely a teljes belterületre hulló összes csapadék összegyűjtését, valamint elvezetését is képes megoldani. Ugyanakkor az összegyűjtött és tárolt csapadékvíz hasznosítható kert öntözésére, esetleg más olyan tevékenységekhez, amelyek nem igényelnek ivóvizet.

A csapadékvíz elvezetést jelentősen befolyásolja a befogadók rendelkezésre állása. A terület vízhálózata sűrű, ugyanakkor a vízfolyások kis kapacitásúak, a környező területek lejtősek, ennek megfelelően csapadék idején a patakok is megduzzadnak, ami nehezíti a csapadékvíz elvezetését. Tehát a csapadékvíz elvezetés feltétele a befogadók rendezése, a villámárvizek megelőzése.

II.16.2 Energiaközművek

II.16.2.1 Villamosenergia-ellátás

A város villamos energia ellátása biztosított. Salgótarján város meglévő villamos rendszere a Rákóczi úton lévő 120/20 kV-os alállomásból táplált. Itt 2 db 120/20 kV-os 40 MVA transzformátor, valamint 2 db 20/10 kV-os 10 MVA transzformátor biztosítja középfeszültségű hálózat ellátását. A város tartalék ellátását a nagybátonyi alállomásból érkező 20 kV-os légvezeték biztosítja.

A városközponti energiaellátás döntően földkábeles, 10 kV-os primer-kábelekre fűzött 10/0,4 kV-os épített házas transzformátor állomásokból ellátott. A peremrészeket általában 20 kV-os légvezetékekre szerelt 20/0,4 kV-os oszlop transzformátor állomások látják el.

A kizárólag közvilágítási célú vezetékhálózat hossza 68,5 km, ami 2001-hez képest 0,6%-kal csökkent. 2011-ben 25 775 villamosenergia-fogyasztót tartottak nyilván, nyolctizedét háztartási fogyasztóként regisztrálták, akik a szolgáltatott villamosenergia több mint negyedét használták fel. Salgótarjánban egy háztartásra 1759 kWh villamosenergia-fogyasztás jutott.

II.16-3. ábra: Szolgáltatott villamosenergia mennyisége Salgótarjánban 2007-2019 között, ezer MWh

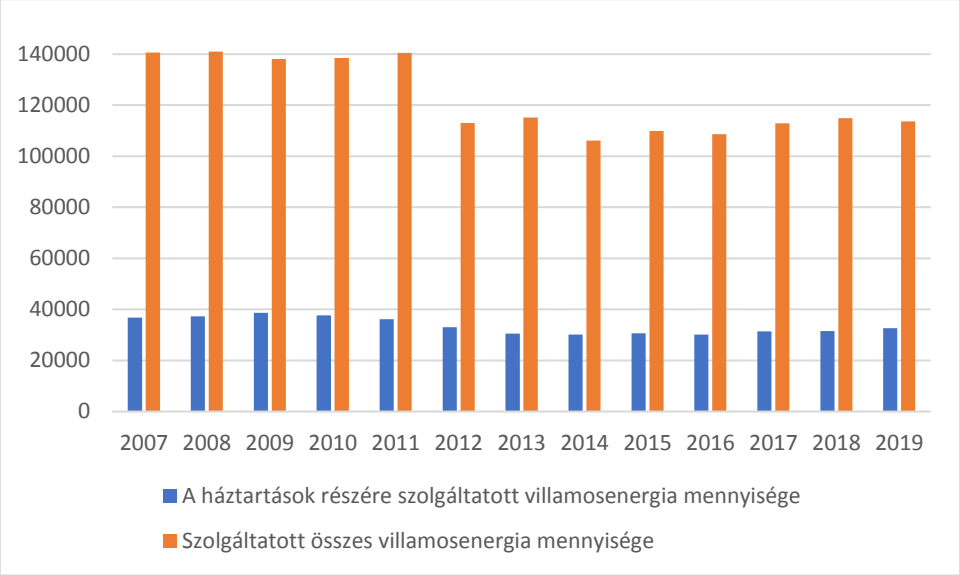

Forrás: KSH, Tájékoztatási adatbázis

II.16.2.2 Földgázellátás

A gázcsőhálózat Salgótarjánban és a térség többi településén kiépült. A gázcsőhálózat hossza 186 km. Az összes és a lakossági gázfogyasztók száma csekély mértékben bővült az elmúlt 11 évben. A háztartási fogyasztók 98%-a fűtésre is használta a gázt, ez a hányad 2001 óta alig változott. Az összes szolgáltatott vezetékes gáz mennyisége, az áremelkedés, illetve időjárási viszonyok stb. következtében 57%-ára esett vissza, a lakossági fogyasztás 24%-kal csökkent.

II.16-4. ábra: Szolgáltatott földgáz mennyisége Salgótarjánban 2000-2019 között, ezer m³

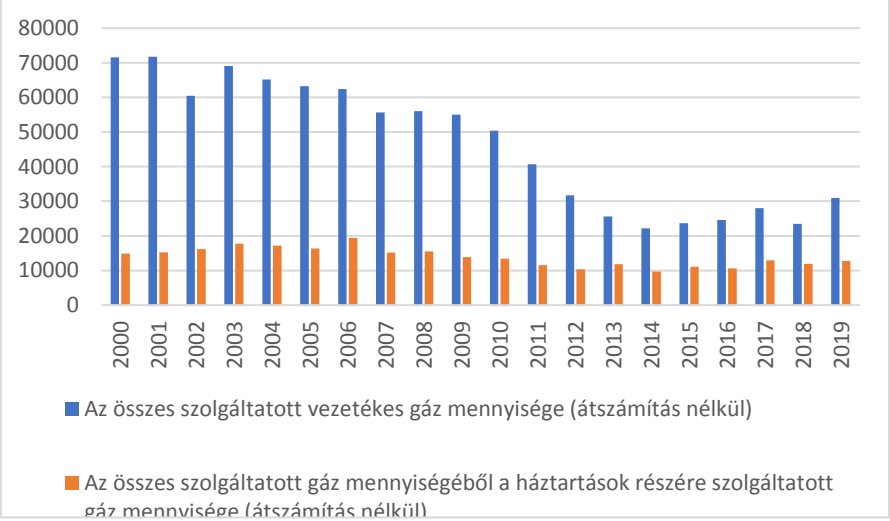

Forrás: KSH, Tájékoztatási adatbázis

A város gázfogadó állomása a Sugár út és vasút között helyezkedik el. A várost alapvetően 2 nagy közép nyomású gázelosztó vezeték látja el. A nagynyomású betáp gerincekre telepített 19 db, a TIGÁZ DSO tulajdonában lévő nyomáscsökkentő alakítja közép-, majd kisnyomásúvá az energiahordozót. A fogyasztók ellátása a legnagyobb hosszúsággal rendelkező és legsűrűbb kisnyomású hálózaton történik.

II.16.2.3 Távhőellátás

A távhőszolgáltatást a Salgó Vagyon Kft. biztosítja. Három hőközpont köré csoportosulnak a távhő szolgáltatásba bevont lakóterületek, épületek, intézmények. A városközpontban alapvetően a távhőellátás jellemző. A távhővel ellátott lakóépületek és intézmények /117 db/ lekötött csúcs hőigénye 47 MW. A volt hőátalakító központ helyén 34 MW teljesítményű kazánház került kialakításra melyről zömében a városközpont ellátott. A Beszterce lakótelepen a lakások jelentős részét az itt lévő kazántelep távhő szolgáltatással látja el. A Bem úti kazánház néhány közeli intézmény hőenergia ellátását biztosítja.

A bekapcsolt lakások száma 3971, ami a lakásállomány 22%-a volt. A bekapcsolt lakások szinte mindegyike a melegvizet is e szolgáltatás keretében vette igénybe. A város egyéb gáz- és távhőellátása be nem kapcsolt lakó és középületeiben a vegyes tüzelés a meghatározó.

II.16.2.4 Egyéb energiaellátás

A nem vezetékes energiahordozók használata bár a vezetékes földgáz megjelenésével, terjedésével párhuzamosan szorul ki a település energiaellátásából, még ma is, és várhatóan a jövőben is, jelentős szerepet tölt be a település energiaellátásában. A vezetékes gázzal el nem látott lakóterületeken – illetve anyagi megfontolásból az ellátott területeken is – a nem vezetékes energiahordozók közül a szén, fa, olaj, tartályos PB (primagáz) használata termikus célra egyaránt jellemző.

II.16.2.5 Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Az elmúlt évtizedben jelentős térnyerés figyelhető meg a napenergia hasznosítása terén. Az ezt szolgáló technológiák árának drasztikus csökkenése és az erre irányuló állami támogatások megjelenése egye szélesebb körben tette lehetővé a napenergia hő- és villamosenergia-termelési célú felhasználását. E világméretű tendencia Salgótarjánban is érvényesül: **egyre több épület esetében szerelnek fel a tulajdonosok napkollektorokat és – nagyobb arányban – napelemeket**. A nem épülethez kötött, hálózatra termelő megújuló alapú villamosenergia-termelés szintén jelen van Salgótarján városában, a közintézmények energetikai korszerűsítésekor napelemek felszerelésére is sor került. A megyében Hugyagon és Szügyben adtak át több napelemparkot, Salgótarjánban pedig az egykori Acélgyár területén létesíthető napelempark előkészítése van folyamatban, de a tervek között szerepel az ipari park területén kialakítandó napelempark is.

II.16.3 Elektronikus hírközlés

Salgótarján területén a vezetékes közcélú távközlési ellátás a Magyar Telekom Nyrt. hálózatán keresztül történik. A város távközlési hálózata a Magyar Telekom által telepített helyközi és helyi központon keresztül kapcsolódik a nemzetközi és országos távhívó hálózathoz. A primer központtal optikai kábelhálózat van kiépítve.

A helyi távbeszélő hálózat a lakótelepi részeken földalatti alépítményben elhelyezett optikai és rézvezetőjű kábelek, a családi házas területen részben földbefektetett védőcső hálózatban elhelyezett rézvezetőjű kábel, részben a meglévő elektromos oszlopokon elhelyezett – közös oszlopsoros – légkábel hálózat. A meglévő, kiépített távközlési hálózat 100% –s lefedettséget biztosít.

A városban és térségében a mobiltelefon szolgáltatás adótorony hálózata kiépült, a terület a szolgáltatók által lefedett. Az Antenna Hungária Zrt a város közigazgatási területén 1 db saját fenntartású távközlési építményt üzemeltet. A 63 m magas, 1965-ben épült adótorony, melyen FM Rádió és DVB-T TV adó üzemel a város külterületén, a 0530 hrsz területen található. A vállalat mikrohullámú berendezések segítségével üzemelteti a korlátozott sávszélességű üzleti célú távközlési szolgáltatását.

II.16-5. ábra: Száz lakosra jutó internetelőfizetések számának alakulása 2013-2020 között, db

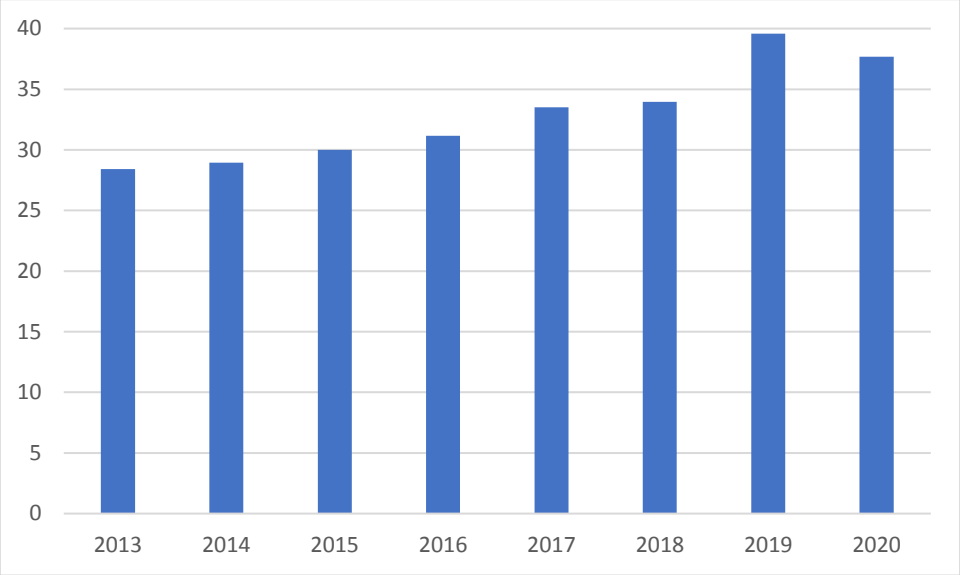

Forrás: KSH

II.16.4 Digitális megoldások

A város hosszútávú céljai között szerepelnek a közművekre is kiterjedő digitális megoldások alkalmazása. Az elmúlt években az önkormányzat előkészítette az önfenntartó város alapjait megteremtő, Salgótarján energiaellátását szolgáló, megújuló energiatermelési és szolgáltatási rendszert is, amelynek fontos alapja az állami tulajdonú, újrahasznosítható hulladék. A cél egy salgótarjáni smart grid mintaprojekt elérése, amelynek keretében Salgótarjánt önfenntartó várossá kívánják fejleszteni, ennek érdekében olyan "lokális energiaképző mikroközpontokat" létrehozni, amelyek nem csak áram előállításra, hanem tárolásra is alkalmasak.

A lakossági kérdőíves felmérés alapján a **közműszolgáltatók közül az áramszolgáltatóval történő kapcsolattartásban már elsődleges, a víz és csatornaszolgáltatás esetében pedig jelentős szerepe van az online, illetve az emailen keresztül történő ügyintézésnek.** A **közhivataloknál** szintén kiemelt szerepe van az elektronikus ügyintézési formának, ugyanakkor ott még **hasonló jelentőségű a személyes ügyintézés is**.

II.17 Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

II.17.1 Talaj

Salgótarjánban a talajviszonyokat elsősorban a lejtősebb domborzat és az erdőborítás alakították ki. Ennek megfelelően jelentős területen találhatóak erdőtalajok, ugyanakkor az eróziónak kitett meredekebb domboldalakon kopárok, míg a kevésbé meredek patakmedrekben réti talajok alakultak ki.

Salgótarján területén a MBFSZ adatbázisában elérhető talajvíz térkép szerint csak viszonylag kis területen, a Tarján patak völgyének alsó szakaszán van talajvíz, ott viszont viszonylag közel a felszínhez, 2-5 méter mélységben

II.17-1. ábra: Salgótarján talajtípusai

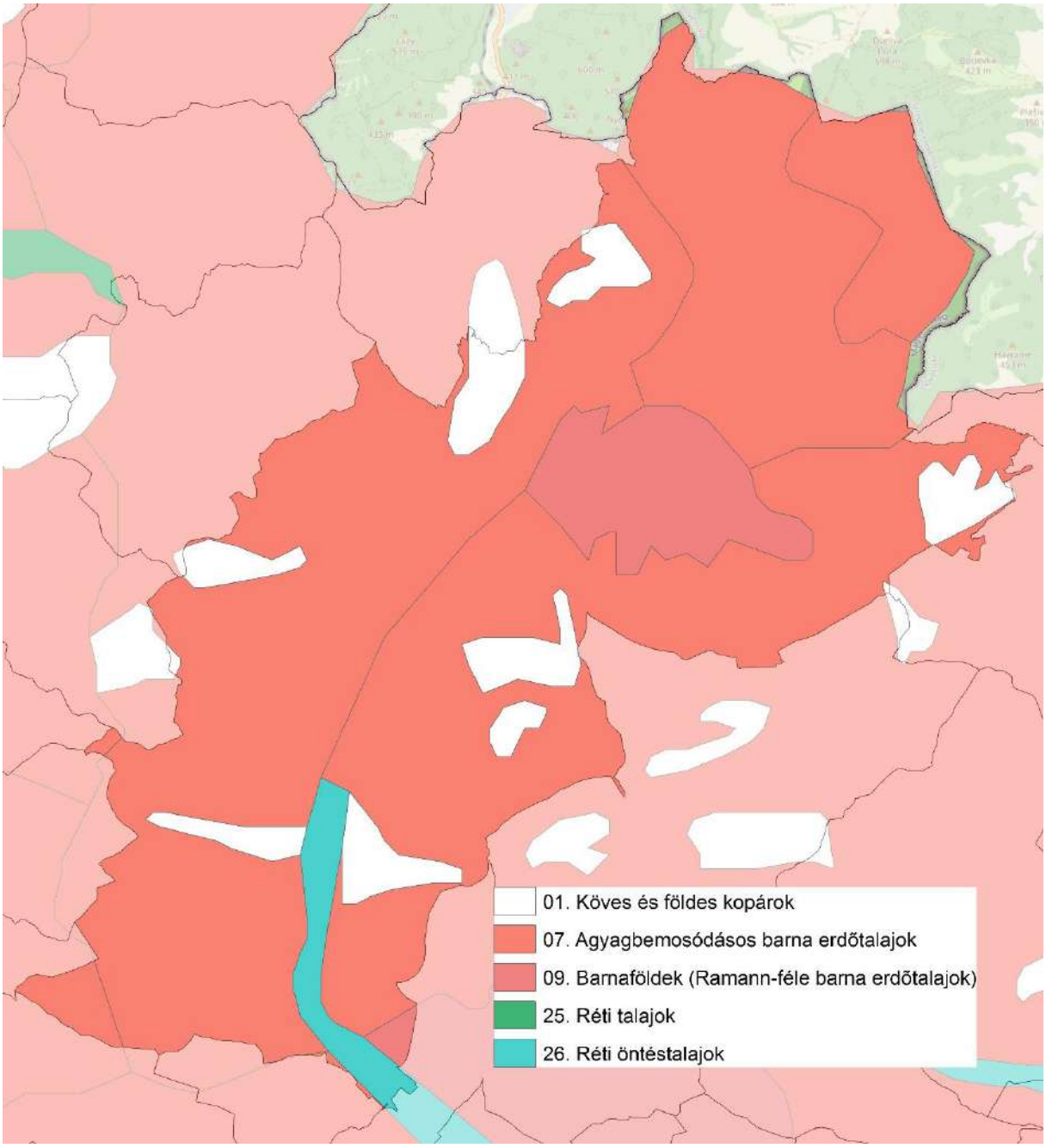

Forrás: MTA-TAKI Agrotopo adatbázis

II.17-2. ábra: Talajvíz, és annak szintje Salgótarján területén

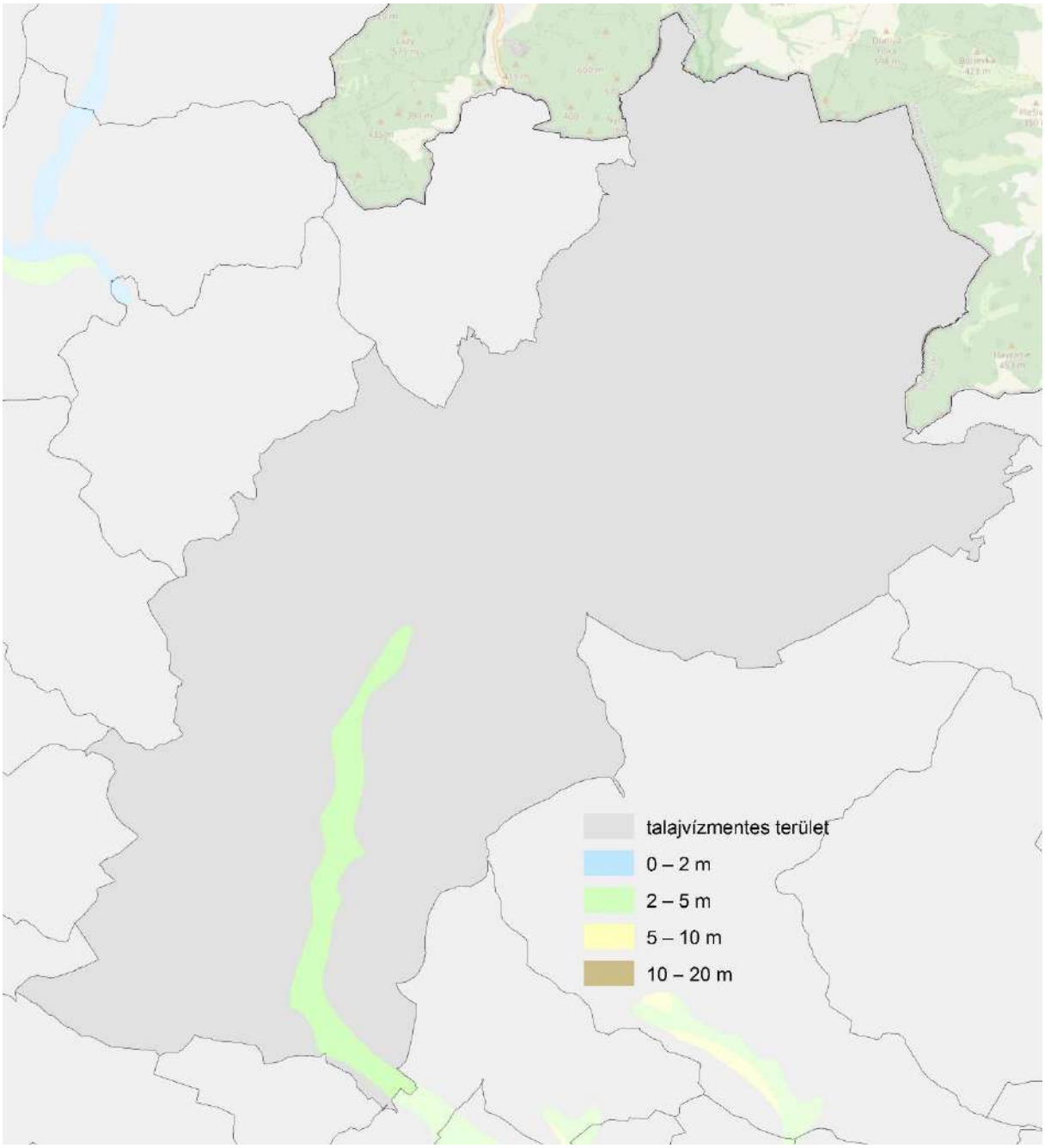

Forrás: MBFSZ

A 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet alapján a 43/2007. (VI. 1.) FVM rendelet több mint 400 MEPAR fizikai blokkot sorol a nitrátérzékeny kategóriába. Sajnálatos módon a rendelet csak a blokkazonosítókat közli, azonban ezek azonosítására nem áll rendelkezésre nyilvános eszköz, így a területek térképi lehatárolása, megjelenítése nem lehetséges.

Az Országos Vízgyűjtő-Gazdálkodási Terv (2015) számos potenciális szennyezőforrást azonosít a területen, így hulladéklerakó, két szennyezett terület, több bányatelek, üveggyapotgyár, állattartó telepek, ipari és kommunális szennyvíz bevezetések azonosíthatóak az adatbázisban.

II.17-3. ábra: Potenciális szennyezőforrások Salgótarján területén

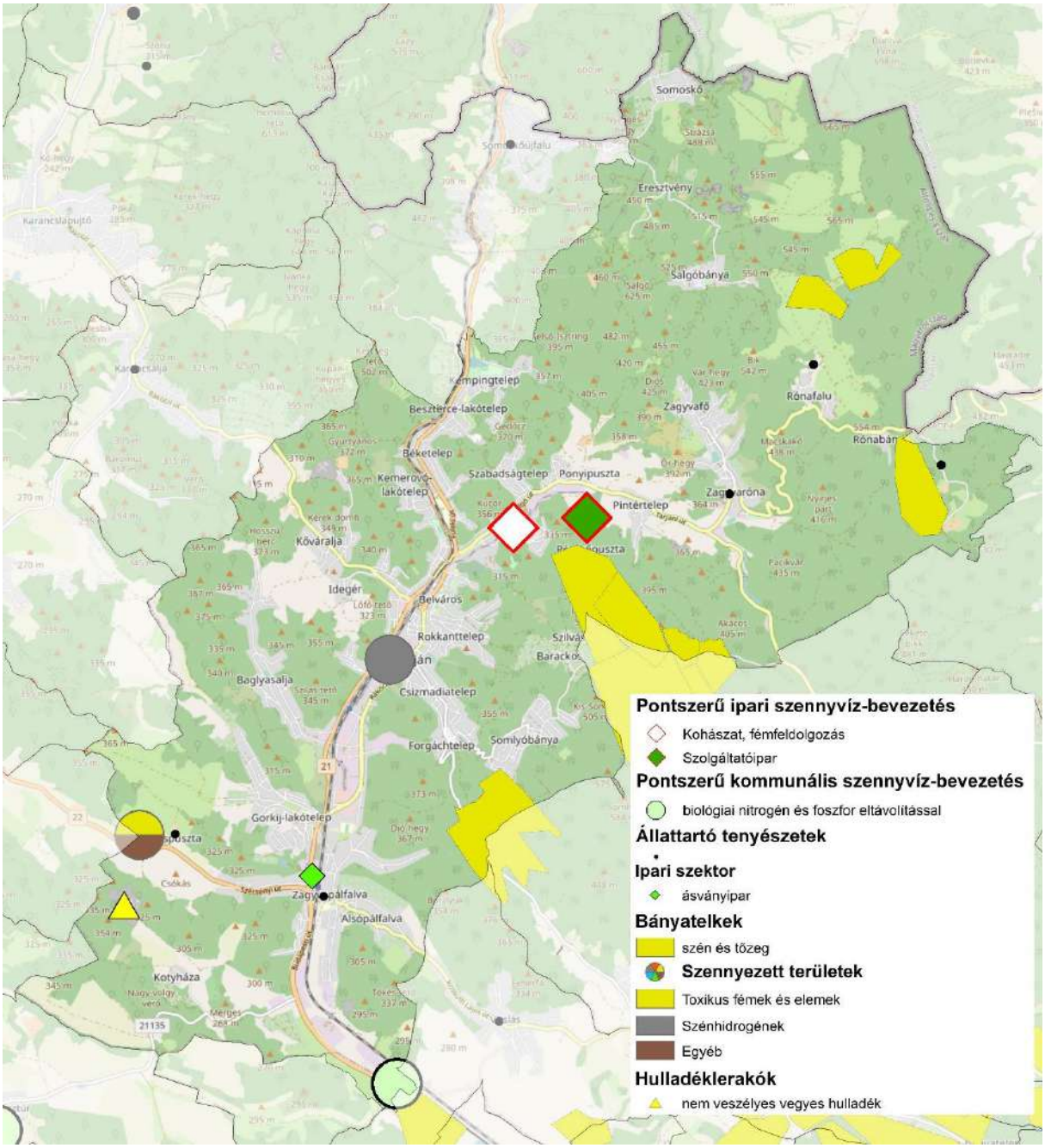

Forrás: Országos Vízgyűjtőgazdálkodási Terv

II.17.2 Felszíni vizek

A város vízrajzi rendszere igen gazdag. A város közigazgatási területén több vízfolyás ered, és több vízgyűjtő terület különíthető el. A vízgyűjtők befogadói a Tarján patak, a Zagyva patak, a Várberki patak illetve ezek mellékvölgyi vízfolyásai, 32,5 km belterületi hosszban. A patakmedrek 20,4 km-es szakasza mederburkolattal ellátott.

A város területét a három fő vízfolyás közül, a Várberki patak északi irányba (Szlovákia felé) hagyja el Salgótarjánt, a Tarján és Zagyva patak déli irányba (Bátonyterenyénél Zagyva folyóvá egyesülve). A Karancs-Medves hegység vízrajzi jelentősége nagy, mivel a Duna-Tisza közötti vízválasztó a Cserhát

felől itt halad át. Elkülöníti a Karancsnál nyugat felé, az Ipolyba futó patakokat a délre és a keletre, a Tisza mellékfolyói felé igyekvő vízfolyásoktól.

A Medves hegy déli lábánál eredő Zagyva 179 km után éri el a Tiszát. A Salgó-hegy vizeit összegyűjtve fut a Vízválasztó felé, ahol az 1923-ban létesített és 1928-ban felújított gát révén a kis patak tóvá szélesedik.

A Karancs-hegység felől déli irányba folyó Tarján-patak veszi fel északkelet felől a Salgó-patakot, majd tovább haladva balról a Forgách-patakot, jobbról a Baglyas-patakot, majd a Felsőszánas-patakot. A Tarján-patak további két jobbparti mellékvize a Csókásvölgyi-, és a Kotyházi-patak.

II.17-4. ábra: Felszíni vizek

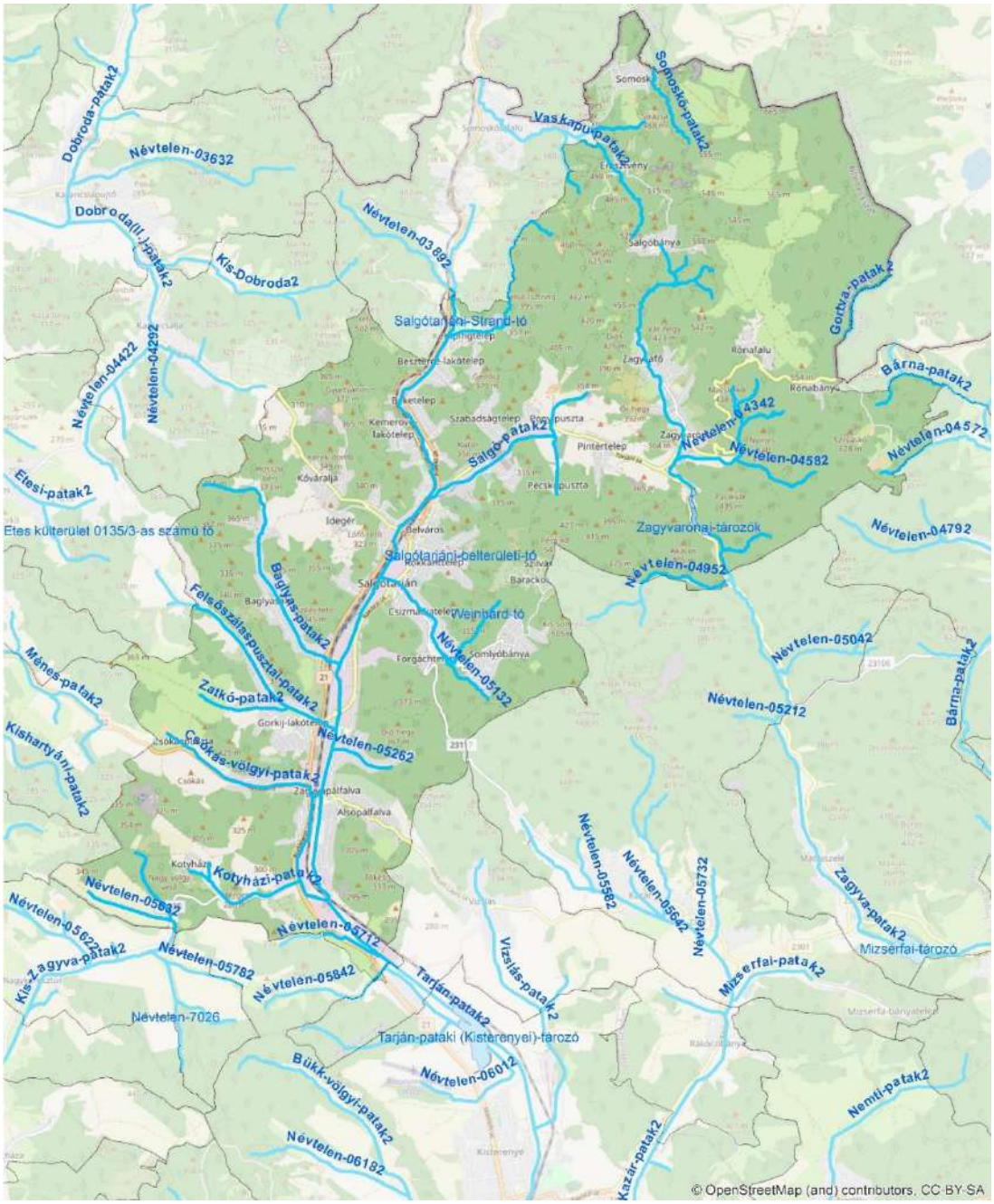

Forrás: Országos Vízügyi Igazgatóság

Az Országos Vízgyűjtő Gazdálkodási Terv ezek közül két víztestet vesz figyelembe, a Tarján-patakot, mint erősen módosított víztestet és a „Zagyva-patak felső és Bárna-patak”-ot, mint természetes víztestet. Integrált minősítése mindkettőnek gyenge, ami az öt fokú skálán a második legrosszabb kategória.

A vízgyűjtő gazdálkodási terv a következő intézkedéseket tartalmazza az egyes víztestekre:

Tarján-patak:

- HA2: Vízfolyások mellett vízvédelmi puffersáv kialakítása és fenntartása,
- HM1: Mederrehabilitáció hegy- és dombvidéki kis- és közepes vízfolyásokon,
- DU4: Völgyzárógátas tározók hasznosításának, üzemeltetésének módosítása az alvízi szempontok, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével,
- SZ1: Szennyvíztisztítás megoldása a Szennyvíz Program szerint,
- SZ2: Szennyvíztisztítás megoldása a Szennyvíz Programban előírtakon felül
- TA1: Erózió-érzékeny területre vonatkozó művelési mód és művelési ág váltás
- FI3: Völgyzárógátas tározókra vonatkozó jó halgazdálkodási és horgászati gyakorlat megvalósítása

Zagyva-patak felső és Bárna-patak

- HA2: Vízfolyások mellett vízvédelmi puffersáv kialakítása és fenntartása
- HM1: Mederrehabilitáció hegy- és dombvidéki kis- és közepes vízfolyásokon
- TA1: Erózió-érzékeny területre vonatkozó művelési mód és művelési ág váltás
- FI3: Völgyzárógátas tározókra vonatkozó jó halgazdálkodási és horgászati gyakorlat megvalósítása

A folyóvizeken kívül 4 állóvizet is azonosít az Országos Vízügyi Igazgatóság adatbázisa.

- A Salgótarjáni-Strand-tó, mesterséges tó, a Tarján patak vize táplálja, fürdésre jelenleg nem alkalmas.
- A Zagyvarónai-tározók: ezek is mesterséges hűtővíz tározó tavak, amelyek horgásztóként is üzemelnek. A zagyva patak táplálja őket.
- A Salgótarjáni-belterületi-tó, és a Weinhard-tó, mindkettő mesterséges halastó volt, az elmúlt években mindkettőt felszámolták.

II.17.3 Felszín alatti vizek

Az Országos Vízgyűjtő-Gazdálkodási Terv (2015) **három felszín alatti víztestet** azonosít a területen. A legfelső sekély felszín alatti víztest „sh 2.1 Cserhát, Karancs, Medves - Zagyva-vízgyűjtő” elsősorban a völgyi területek alatt jelenik meg.

Ezt követi a h.2.1 jelű „Cserhát, Karancs, Medves - Zagyva-vízgyűjtő” hegyvidéki víztest, majd pedig a PT 2.5 „Északi-középhegység medencéi” porózus termál víztest.

A mindhárom víztest mennyiségi és minőségi állapota a VGT szerint „jó”.

A **település** a 27/2004. (XII.25.) KvVM rendelet alapján, Magyarország településeinek döntő hányadához hasonlóan, felszín alatti víz állapota szempontjából az „**érzékeny**” besorolást kapta.

A település északi területén 5 sérülékeny ivóvízbázis védőövezete helyezkedik el, amelyből 3 van használatban. A VGT3 [5]4 vízbázis esetében jelentős veszélyeztetettséget jelez. Az értékelés alapja, mind a négy esetben, a vízbázisok jelentős mennyiségi veszélyeztetettsége az éghajlatváltozás által. Ugyanakkor a legnagyobb kapacitású vízbázis esetében a legfrissebb, még tervezett formájában elérhető VGT3 nem jelez veszélyt.

II.17-5. ábra: Ivóvízbázisok Salgótarján területén

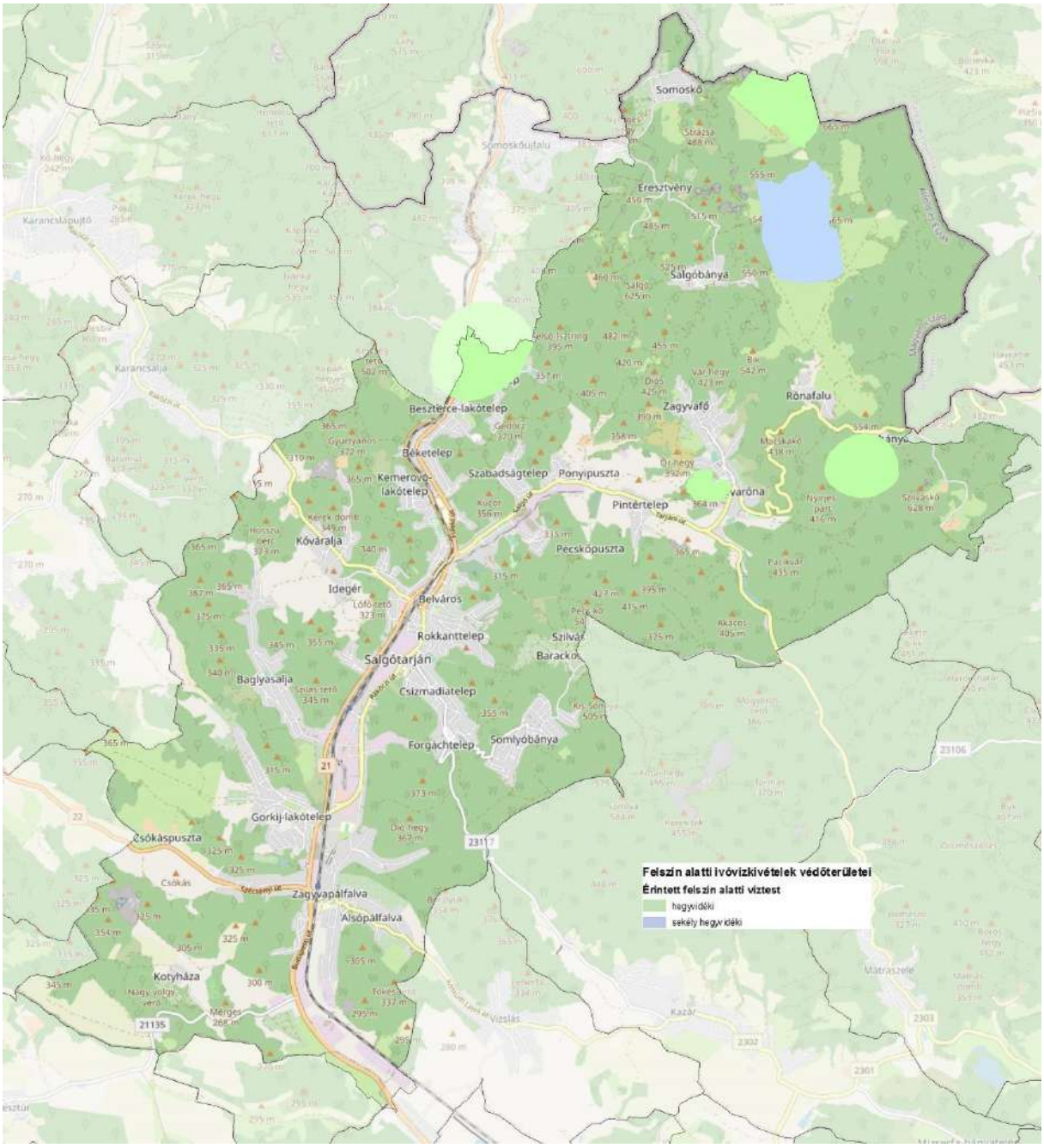

Forrás: Magyarország vízgyűjtő-gazdálkodási terve

[5] Magyarország Vízgyűjtő-Gazdálkodási Terve – 2021. vitaanyag

II.17-1. táblázat: Vízbázisok Salgótarján területén

Vízbázis név	Vízbázis státusza	Vízbázis védendő termelése (m^3/nap)	veszélyeztetettsége
Salgótarjáni Vízmű, Rónabánya, Budavölgyi forrásfoglalások	üzemelő	15,1	jelentős veszély
Salgótarjáni Vízmű, Somoskő, Magyarbányai-forrás	üzemen kívül	1,4	jelentős veszély
Salgótarjáni Vízmű, Zagyvaróna, Csathó-forrás	üzemelő	28,8	jelentős veszély
Salgótarján - Vízmű, Gedőcz-pusztai csőkút+Tatár-ároki források	üzemen kívül	1,4	jelentős veszély
Salgótarjáni Vízmű, Salgóbánya, István-tárói forrás	üzemelő	296	nincs veszély

Forrás: Magyarország Vízgyűjtő-Gazdálkodási Terve – 2021. vitaanyag

II.17.4 Levegőtisztaság

Salgótarján területén egy automata levegőminőségi mérőpont üzemel a Vasvári Pál úton, amely a NO, NO_2, NO_X, SO_2, CO, O_3, PM_{10} komponenseket méri. Ezen kívül manuális mérőpont is üzemel, ahol 2007-ig NO_2, SO_2, valamint ülepedő por méréseket is végeztek, 2008 óta viszont csak NO_2 mérések folynak.

Salgótarján levegőminőségéről legfrissebb adatokat a „2020. évi összesítő értékelés hazánk levegőminőségéről az automata mérőhálózat adatai alapján", (MFO LRK Adatközpont, 2021.) dokumentumban találhatjuk. E szerint Salgótarján légszennyezettségi indexe „jó". A minősítés alapja, hogy NO_2 és PM_{10} esetében a légszennyezettségi index jó értéket mutat, SO_2, NO_X, O_3, valamint CO esetében a légszennyezettségi index kiváló. A mérések határértéktúllépést két komponens esetében regisztráltak, O_3 esetében 19 alkalommal (a mérések 6%-a) PM_{10} esetében 6 alkalommal (a mérések 1,7%-a). Az adat értékelésénél figyelembe kell venni, hogy a mérési pont a Vasvári Pál úton, a legnagyobb forgalommal terhelt 21-es úttól 450 m távolságra található.

Főbb kibocsátásokhoz sorolható a **közlekedés**, amely jelentős átmenő forgalom mellett ingázó forgalomból, valamint kisebb léptékű helyi forgalomból tevődik össze. Ez a terhelés a városközponti folyosót érinti leginkább. Szintén jelentős kibocsátó a hideg időszakokban a **kommunális fűtés**, ahol az elsődleges gáztüzelés mellett vegyes tüzelés is számottevő: gyakran hulladékot vagy nem megfelelő szárazsági állapotú tüzelőt alkalmaznak, jelentős levegőterhelést okozva ezzel. Szintén jelentősebb levegőterhelést okoznak az **avarégetések**. Az utak jellemzően burkoltak, a kisebb terheléssel jellemezhető burkolatlan utak lokális porterhelést okoznak. A kibocsátók közül az OKIR adatbázisban a legutolsó 2019-es évre vonatkozóan 38 szervezet szerepel, köztük üveggyárak, távfűtő erőművek, aszfaltkeverőtelep, autószervizek, áruház, és egyéb gyártóüzemek emelhetők ki.

II.17.5 Zaj- és rezgésterhelés

Salgótarján zaj- és rezgésterhelésében a legfontosabb komponens a közlekedés, azon belül is elsősorban a közúti, majd a vasúti forgalom. Minkét esetben a város észak-déli tengelyén zajlik a legjelentősebb forgalom. A forgalom jelentős része átmenő forgalom, de a forgalomszámlálási adatokból is kitűnik, hogy a helyi és az ingázó forgalom is jelentős hányadát teszi ki a közúti forgalomnak. A városról zaj térkép nem áll rendelkezésre, ugyanakkor a KIRA adatbázisban rendelkezésre álló forgalmi adatok fontos információkat szolgáltatnak a zajszennyezés területi megjelenéséről. Azt azonban jelentősen módosítják a helyi domborzati viszonyok, és pontszerű kibocsátók, mint egyes ipari üzemek.

II.17-6. ábra: Salgótarján úthálózatának forgalmi adatai

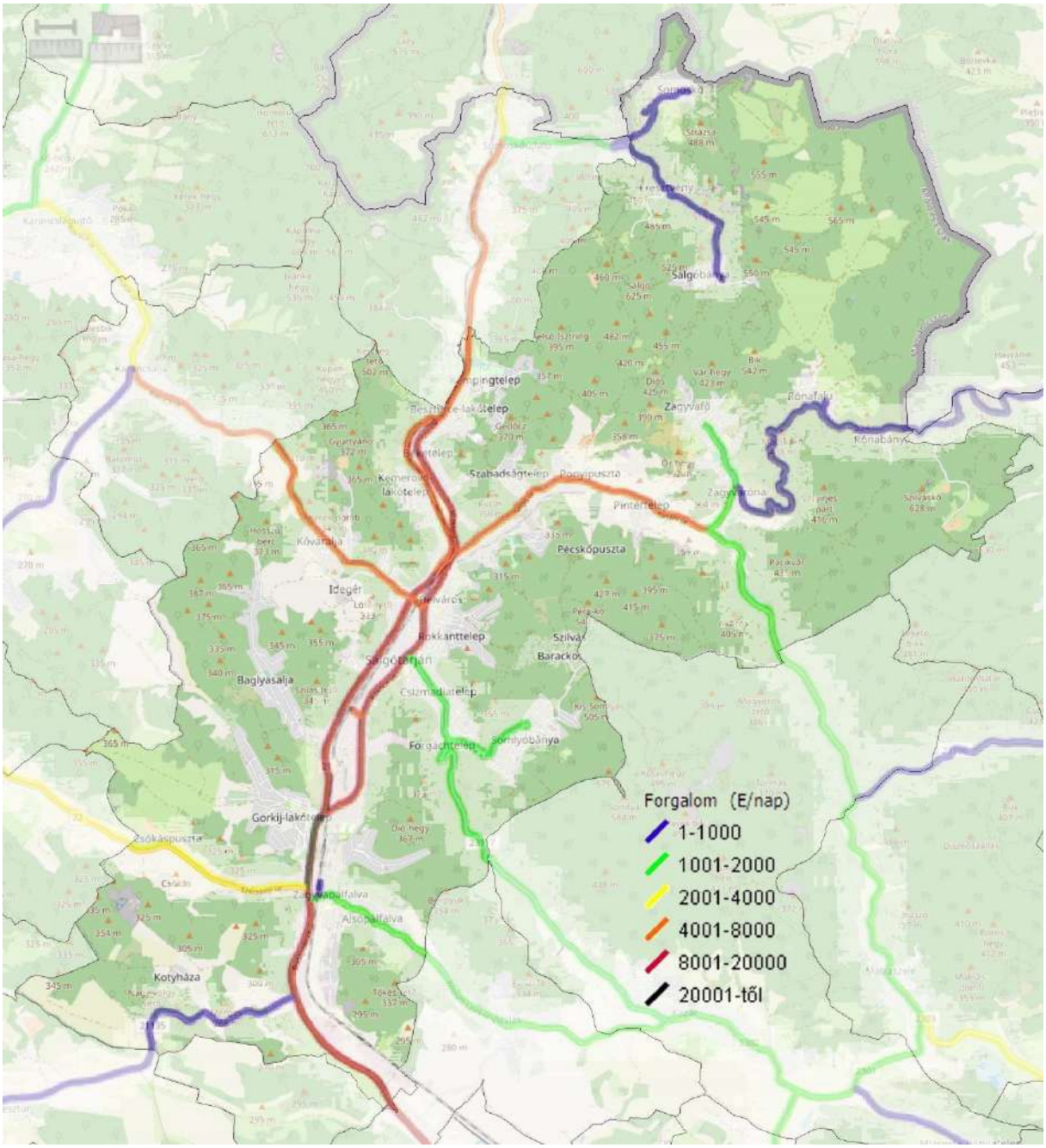

Forrás: KIRA, Közlekedési Információs Rendszer és Adatbázis

II.17.6 Hulladékkezelés

A településen a hulladékgazdálkodási feladatokat a VGÜ Nonprofit Kft. látja el. A szerződött háztartásoktól házhoz menő kommunális hulladékszállítás keretében veszi át a kommunális hulladékot. Ezen kívül 54 szelektív hulladékgyűjtő pont üzemel a városban, ahol papír, műanyag és egyes helyeken üveg frakciót gyűjtenek. Zöld hulladék elszállítást is végeznek, gyűjtőzsákos rendszerben. Hulladékudvar nincs a városban.

Lomtalanítást évi egy alkalommal végez a közszolgáltató, társasházak esetében a közös képviselő útján lehet megrendelni a lomtalanítást.

A kommunális hulladékot a város területén működő korszerű hulladéklerakón helyezik el.

A településről elszállított hulladék mennyisége 2013-ig csökkent, azóta stagnál 2019-ben 12 000 tonna volt, ebből a lakossági hulladék 9400 tonnát tett ki. 2017 óta gyűjtik szelektíven a lakossági hulladékot, ami 2019-re a teljes lakossági hulladék 4,5%-át tette ki. Ez jelentősen elmarad az országos átlagtól, amit részben magyaráz a rendszer késői bevezetése, valamint a házhoz menő gyűjtés helyett alkalmazott szigetes gyűjtés.

II.17-7. ábra: Elszállított települési hulladék mennyisége, tonna

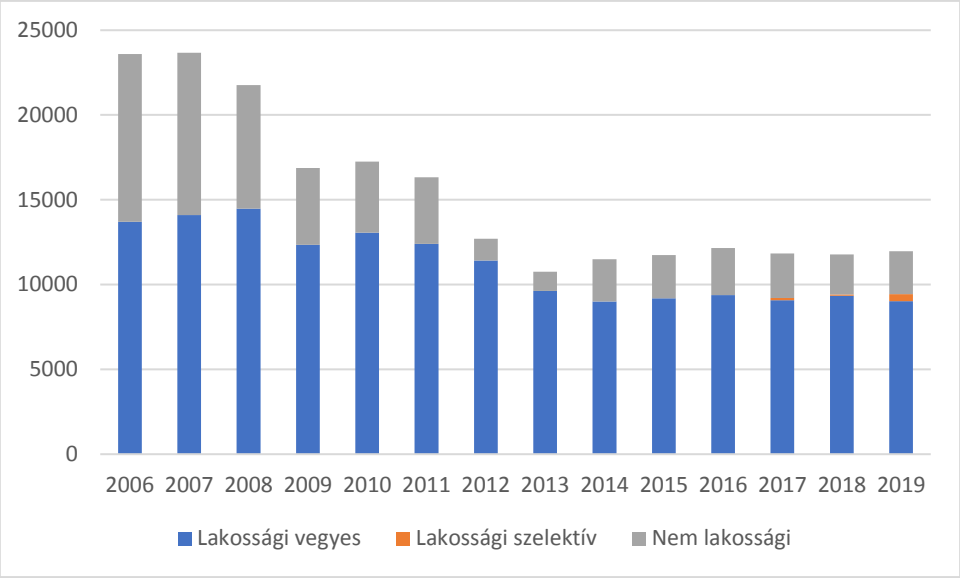

Forrás: KSH

II.17.7 Vizuális környezetterhelés

Vizuális környezetterhelésről olyan esetben beszélhetünk, amikor bizonyos épített vagy emberi beavatkozás hatására létrejött tájelemek látványa zavarólag hat a közvetlen vagy tágabb környezetükre. Salgótarján esetében több ilyen hatással találkozhatunk, amik részben a város történetére vezethetőek vissza. A város több intenzív fejlődési és hanyatlási perióduson ment át. A fejlődési periódusokban viszonylag rövid idő alatt jelentős mennyiségű épületet építettek, változó minőségben. Ezek az épületek a hanyatlási időszakokban kikerültek a használatból, állaguk leromlott. Ma a városban leginkább azok az épületek, lakótelepek, üzemépületek, közösségi épületek dominálnak, amelyek az utolsó, 1980-as évekig tartó fejlődési periódusban épültek. Ezek egy része mára funkcióját vesztette, vagy állapota a karbantartások elmaradások miatt leromlott. Emiatt ma a városban sokhelyütt vizuális környezetterhelés jellemző, jelentős belvárosi területekre is kiterjedően (pl. épületek környezetbe illesztése, rendezetlen megjelenése pl. homlokzat színe és anyaga, állapota, díszítőelemek, cégérek, cégtáblák, reklámtáblák, reklámhordozók, információs berendezések, utcabútorok esetében). Ugyanígy több területre kiterjedően probléma a lakó- és gazdasági területek rendezetlen állapota, mely konfliktust is generál például a turisztikailag attraktív területek térségében.

A 2017-ben elfogadott településképi rendelet ezeket szabályozza, azonban az abban foglaltak érvényesítése nehézkes.

II.17.8 Árvízvédelem

A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendeletében nem szerepel Salgótarján. Magyarország Árvízi Országos Kockázatkezelési Terve ugyanakkor azonosít árvízveszélyes területeke a településen belül. Ezzel összhangban a NATéR (Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer) Villámárvíz

veszélyeztetettségi adatbázisa is több kiöntési pontot azonosít, részben a településen, részben pedig olyan helyszíneken, ahonnét az elöntés a települést is elérheti, akár lakott területeket is veszélyeztetve. Ettől eltérő helyszíneken a város vízkárelhárítási terve is azonosít 9 helyszínt, ahol, villámárvíz, vagy csapadékvíz elöntés, vagy ezekhez kapcsolódóan támfalomlás alakulhat ki.

II.17-8. ábra: Árvízveszély Salgótarjánban, és környezetében.

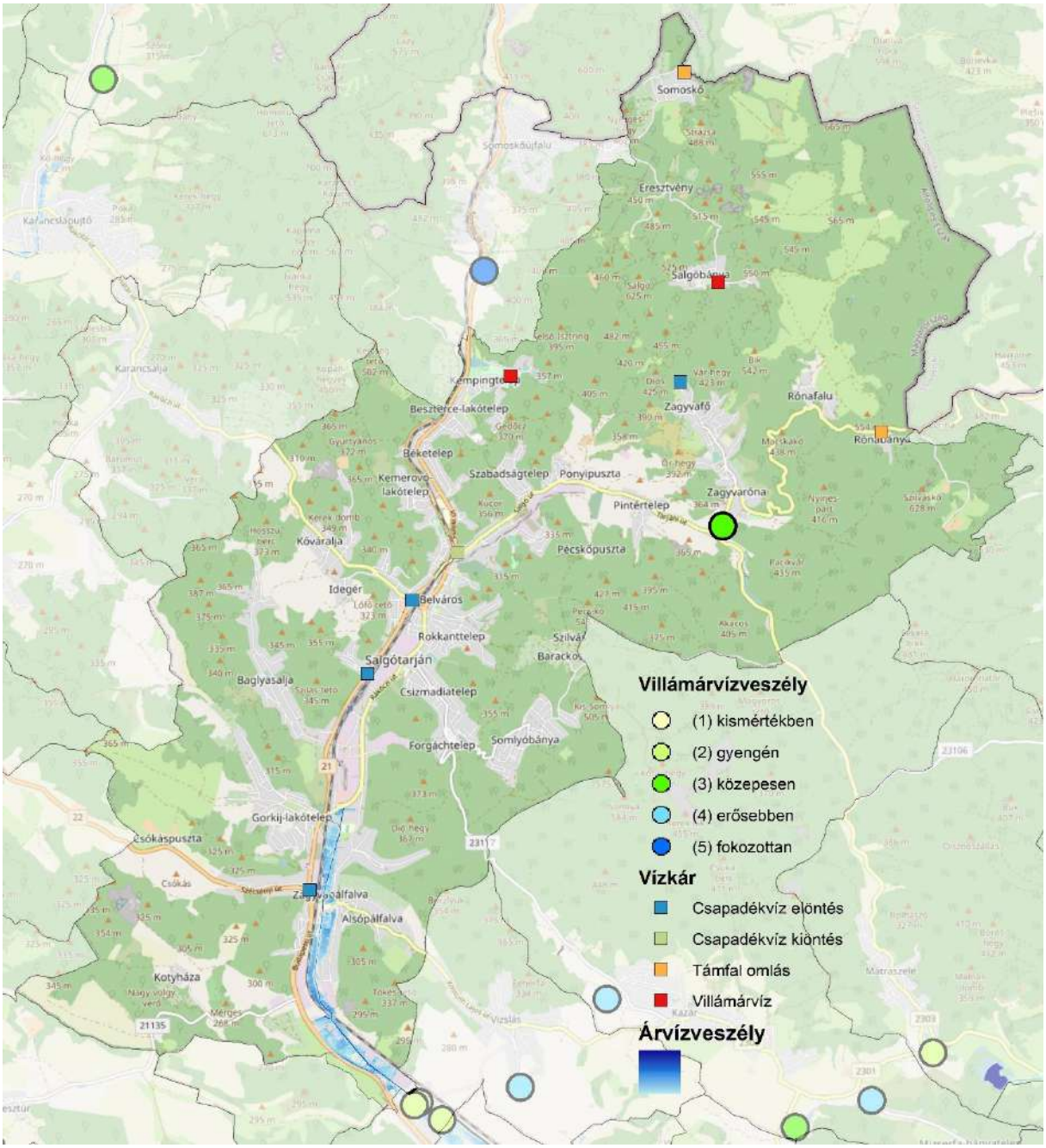

Forrás: NATÉR adatbázis, Magyarország Árvízi Országos Kockázatkezelési Terve, Salgótarján Megyei Jogú Város helyi vízkárelhárítási terve

II.17.9 Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A fentiek alapján a következő környezetvédelmi konfliktusok, problémák azonosíthatóak Salgótarjánban

- A város területén több potenciális szennyezőforrás veszélyezteti a talaj és felszín alatti vizek állapotát.
- A város területén vízfolyások integrált minősítése gyenge.
- A város területén található vízbázisok ivóvízbázisok sérülékenyek, és jelentős részük mennyiségi szempontból veszélyezteti a klímaváltozás.
- A város területén jelentős a közúti forgalom, ami zaj és levegőterhelést okoz. A levegőterhelés mérésére automata mérőállomás üzemel a városban, ez a legforgalmasabb 21-es úttól 450 m-re található, célja a háttérterhelés mérése.
- A szelektíven gyűjtött hulladék aránya jelentősen elmarad az országos átlagtól.
- A város több pontján kialakulhat árvíz, villámárvíz, vagy csapadék elöntés. Ennek a veszélye az éghajlatváltozás hatására fokozódik.

A lakossági kérdőíves felmérés alapján a megkérdezettek a saját **életminőségük szempontjából a szelektív hulladékgyűjtést, a hulladék otthoni felhasználását és a környezettudatos életvitelt** tartották a legfontosabbnak a vizsgált szempontok közül. A **város jövője kapcsán** szintén ezeket ítélték jelentősnek. A megújuló energiaforrások használatát általában véve és a háztartásokban is, a közösségben való aktív részvételt, valamint az egészséges, térségben megtermelt élelmiszerek fogyasztását is lényegesebbnek tartották a kérdőívet kitöltők a város jövője szempontjából. Utóbbi kapcsán tapasztalható a legnagyobb különbség a férfi és női kitöltők között: **a nők a város jövője és saját életminőségük vonatkozásában is fontosabbnak tartják az egészséges, térségben megtermelt élelmiszerek fogyasztását**. **A megújuló energiaforrások használata a háztartásban viszont a város jövője és saját életminőségük szempontjából is a férfiak szerint lényegesebb.** A kitöltők közel **85%-a rendelkezik legalább egyféle környezettudatos eszközzel, illetve megoldással, a legelterjedtebb a házi komposztáló használata** (a megkérdezettek 30%-a rendelkezik utóbbival). Okos fogyasztásmérővel a válaszadók majd 18%-a rendelkezik, megújuló energiát pedig több mint 10%-uk hasznosít.

II.18 Katasztrófavédelem

II.18.1 Építésföldtani korlátok

Salgótarján a NMTrT-ben lehatárolt földtani veszélyforrás területének övezete teljes közigazgatási területén érinti. Az erre vonatkozó előírásokat, ajánlásokat a 39/2019.(IX.26.) számú KH határozata részletezi. A település területén a természeti folyamatok, építést korlátozó csúszásveszéllyel kevéssé kell számolni. A lakóterületeken elsősorban suvadásos és rétegcsúszásos területek jellemzőek, a felületi erózió inkább a város közigazgatási területének külső, erdős részein jellemző. A mozgás (rétegcsúszás, suvadás) közvetlen oka a meredek partfal, átázás, szivárgó vizek felszíni vízelvezetés megoldatlansága. Mindezek alapján **az érintett területeken nagyobb földmunkával járó beruházás esetén talajmechanikai szakvélemény készítése indokolt.**

II.18-1. ábra: Salgótarján és térségének mozgásveszélyes területei

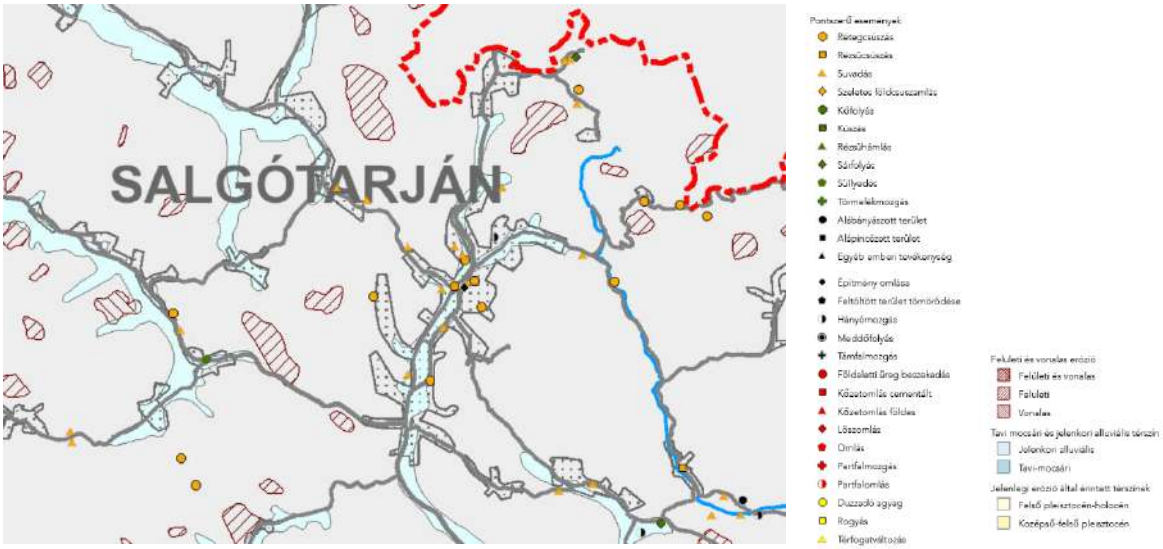

II.18.2. Salgótarján bányászattal és felszínmozgással érintett területei

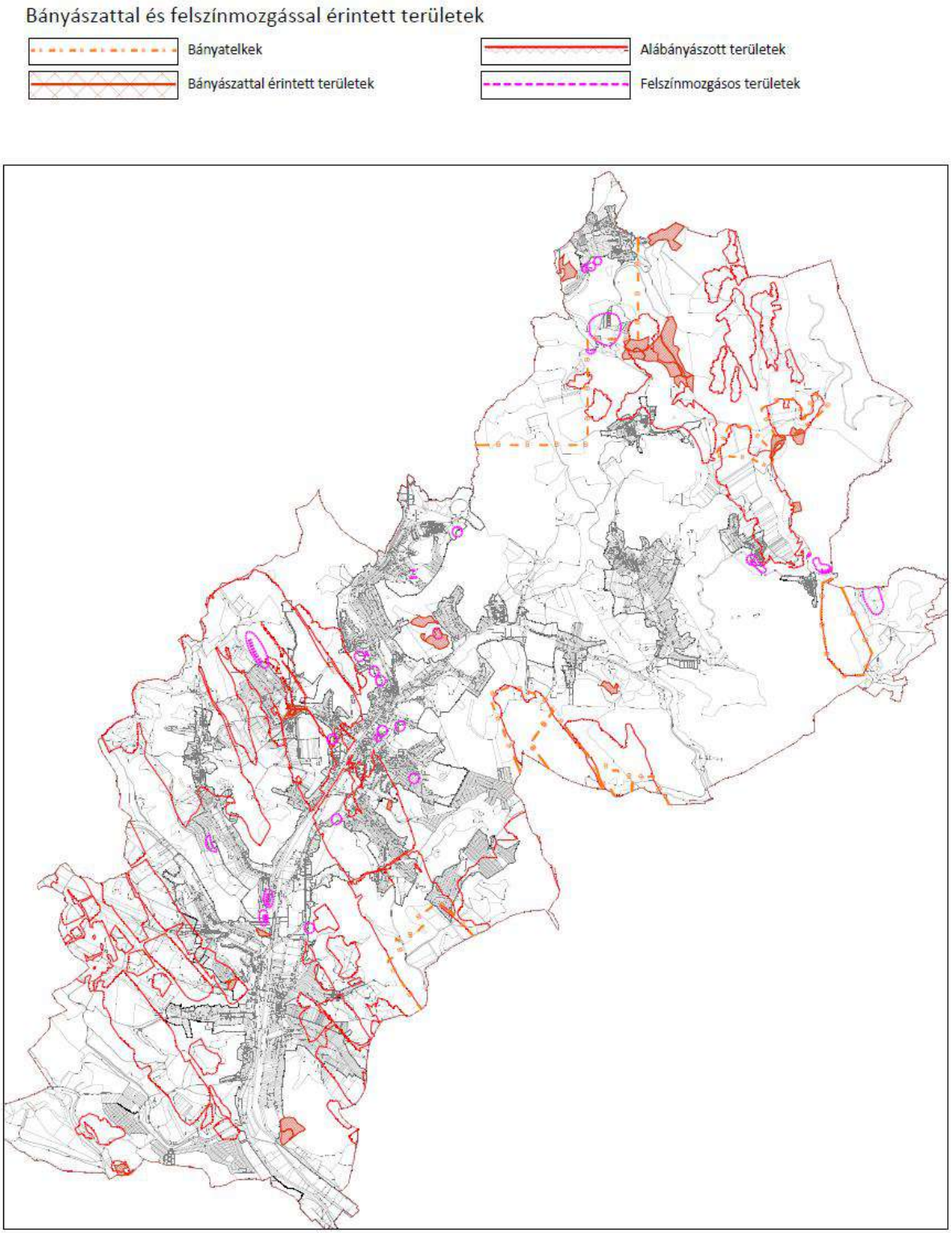

Forrás: Salgótarján MJV Területrendezési Eszközeinek Felülvizsgálata I. kötet, 2016

II.18.2 Vízrajzi veszélyeztetettség

A települések **ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon** történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelete Salgótarjánt egyik kategóriába sem sorolja be, azaz **nem tartozik a veszélyeztetett kategóriába.**

A város ugyan rendelkezik vízkárelhárítási tervvel, de az elavult megújítása szükséges. A terv alapján a település helyivízkár veszélyes területei Zagyvaróna, Salgótarján-Észak, Salgótarján belváros, Salgótarján-Dél, Salgótarján-Nyugat, Salgóbánya, Rónabánya, Somoskő, azaz gyakorlatilag a teljes fővölgyi terület és mélyebben fekvő öblözetei.

A fejlesztések esetében tekintettel kell lenni arra, hogy Salgótarján közigazgatási területe a „Magyarország vízgyűjtőgazdálkodási tervéről szóló 1042/2012. (II.23.) Kormányhatározat alapján érinti Tarján patak (Zagyva-vízgyűjtő) felszíni víztestet. Ennek alapján fejlesztések nem lehetnek negatív hatással a fenti víztest ökológiai állapotára, valamint összhangban kell lenniük a víztestre megfogalmazott intézkedésekkel, melyek az Európai Unió Víz keretirányelvében megfogalmazott célkitűzések elérését teszik lehetővé.

A Magyarország Területrendezési Terve (MTrT) melléklete alapján Salgótarján közigazgatási területét érinti az országos vízminőség-védelmi terület övezete, mely megegyezik a Salgótarján és Környéke Vízmű Kft ivóvíz kútjainak védőterületével. (A részletes vízrajzi elemzéseket az II.16.2, II.17.3, II.17.8 és II.18.2. fejezetek tartalmazzák.)

Ár- és belvízvédelmi szempontból Salgótarján nem tartozik az árvízveszélyes területek közé, ugyanakkor az elmúlt években helyi vízkárok kialakulására több példát is találunk.

A vízfolyásoknál egyre gyakoribb jelenségnek számítanak a villámárvizek, ezek jellemzője, hogy hirtelen nagy intenzitású esőzések alkalmával a felszíni vízfolyások, patakok medrébe kialakult torlaszok hatására a vízfolyás visszaduzzad és a mederből kilépő víz a környező területet elönti. Torlaszok kialakulhatnak a mederben feltorlódott uszadékokból, hulladékokból, valamint a vízfolyás által felszaggatott mederburkolatból is.

Az így kialakult „villámárvizek” nagyon gyorsan rövid idő alatt kialakulnak védekezés a klasszikus értelemben vett gátakkal, homokzsákokkal nem lehetséges. A csapadék utánpótlás megszűnte után az így kialakult árvizek kis idő múlva visszahúzódnak és visszatérnek a patakmederbe.

A helyi elöntések kialakulásának oka, hogy a zárt csapadékvíz elvezető csatornahálózat a lehullott csapadékmennyiséget nem tudja elvezetni és az a felszín legmélyebb pontján összegyűlik. Az így kialakult 30-40 cm mélységű vízmennyiség a személyi és a tömegközlekedést jelentősen akadályozhatja.

Védekezés megelőzéssel a zárt csapadékvíz elvezető hálózat folyamatos karbantartásával, az újonnan létesített csatornahálózat helyes méretezésével, továbbá természetes és természetközeli vízmegtartó megoldások alkalmazásával valósulhat meg.

II.19 Ásványi nyersanyaglelőhely

Salgótarján területén szén és kavicsbányákat találunk. A Bányakapitányság tájékoztatása szerint Salgótarján MJV területén az alábbi élő bányatelkek találhatók:

- Salgótarján I. – szén
- Salgótarján II. – szén
- Salgótarján III. – kavics
- Kazár IX. – szén

Mivel a térségben kiemelt jelentősége van a nyersanyaglelőhelyeknek, Salgótarján MJV területén az alábbi megkutatott, nyilvántartott ásványi nyersanyag területek találhatók:

- Zagyvaróna, Szilváskői előfordulás, zúzott bazalt
- Somoskőújfalu, Karancs-hegy kelet, közlekedésépítési andezit
- Somoskőújfalu, zúzott andezit
- Eresztvény, nagybánya, faragható bazalt
- Pálfalva, Sugár út vége, közlekedésépítési kavics

Emellett Salgótarján MJV területén az alábbi érvényes kutatási engedélyek találhatók:

- Salgótarján K – szén
- Salgótarján – bentonitos, zeolitos riolittufa
- Salgótarján – Csabatető (018762, 0207/3-4 hrsz.) – agyag, bentonitos agyag

II.20 Városi klíma

Közismert és a meteorológiai mérések mellett tapaszlati úton is igazolható tény, hogy **a városok éghajlati jellemzői részben eltérnek a környező térségétől**. **A jelenség oka a beépített területek magasabb aránya,** amely módosítja egyes éghajlati jellemzők alakulását. Az eltérések mértékét azonban a burkolt felületek aránya mellett egyéb tényezők, így mindenekelőtt a település szerkezete, zöldterületek kiterjedése, azok kapcsolata a környező térségekkel, szélcsatornák megléte, illetve hiánya a beépítés módja, jellemző építészeti megoldások, továbbá magának a városnak a földrajzi elhelyezkedése is érdemben befolyásolják.

A városi klíma legszembetűnőbb megnyilvánulási formája a városi hősziget jelenség. A mesterséges felületek a természetes felületekétől eltérő hőtani jellegzetességekkel bírnak, jellemzően több sugárzást képesek elnyelni, ugyanakkor hővezető képességük és hőkapacitásuk nagyobb. Mindennek következtében a burkolt felületek nappal jobban felmelegszenek, éjszaka pedig kisugározzák az elnyelt hőt, így magasabb napi középhőmérsékletet és – ami az emberi egészség szempontjából talán még lényegesebb – elhúzódó és mérsékeltebb éjszakai enyhülést eredményeznek. E jelenség különösen nyári magaslégnyomású, szélcsendes légköri helyzetekben fejlődik ki markánsan. Ugyanakkor a városi klíma nem csak a hőmérséklet környező térségekétől eltérő alakulásában nyilvánul meg**. A városi levegő jellemzően szárazabb**, hiszen a burkolt felületek magas aránya miatt a beszivárgás aránya csökken, a csapadékvíz nagyobb arányban folyik le, továbbá a növényzet korlátozott kiterjedése miatt a párolgás is alacsonyabb. Mindezekhez járul **a légszennyezőanyagok** – elsősorban közlekedésre, fűtési szezonban a korszerűtlen fűtőberendezések és tüzelőanyagok felhasználására, valamint pontszerűen ipari tevékenységekre visszavezethető – **fokozott kibocsátása, amely anticiklonális helyzetekben azok egészségügyi határértéket túllépő feldúsulásához vezethet.** A jellemző szélviszonyokat szintén befolyásolják a város beépítési jellemzői, a környező térségekhez képest **érdesebb felszín a legtöbb helyen lassítja, egyes sávokban viszont túlságosan felerősíti a szélsebességet.**

A fenti városklíma-jellemzők összességében komoly közegészségügyi kihívást jelentenek. Különösen a nyári hőhullámok idején kifejlődő városi hősziget jelenség, valamint a szintén magas légnyomású időszakokban markánsabb légszennyezettség jelent fenyegetést az emberi egészségre, életminőségre, illetve akár magára az életre is. A városi klíma azonban nem csak az ember életfeltételeit érinti kedvezőtlenül, a városi élővilág teljes egészét negatív irányba befolyásolja. Ez viszont egy önmagát erősítő folyamatot képes fenntartani, hiszen a szélsőséges időjárású, szennyezett levegőjű városban a növényzet sokkal nehezebben marad fenn, annak hiánya ugyanakkor tovább erősíti a városi klíma jelenséget.

A fent vázolt városi klíma jelenség Salgótarjánban is megnyilvánul, méghozzá fokozott mértékben – a még mindig ipari dominanciával rendelkező város kibocsátása nem elhanyagolható, amelyet a várost körülvevő erdők jelentős kiterjedése, valamint a város széttagoltsága nem tud ellensúlyozni. A hegyvidéki területek között elterülő Zagyva-völgyi fekvése pedig kevésbé előnyös a klimatikus viszonyok alakulástá tekintve.

A város stratégiai tervezése keretében megkerülhetetlen kérdés, hogy a következő évtizedekben várhatóan hogyan alakulnak a település éghajlati jellemzői, vagyis a globális éghajlatváltozás miként befolyásolja fent említett városi klíma jelenséget. Elöljáróban érdemes leszögezni, hogy a következő évtizedek éghajlati folyamatait leíró klímamodellek több változatban, eltérő globális társadalmi-gazdasági folyamatokat és ezáltal globális üvegházhatásúgáz-koncentrációt feltételezve készülnek. Ebből fakadóan jelentős eltérések adódnak az eredményeik között. A városi tervezésben ezért nem a várható változások mértékét, hanem inkább azok trendjét érdemes alapul venni, az utóbbiak ugyanis sokkal nagyobb bizonyossággal állapíthatók meg. Szintén lényeges leszögezni, hogy a várható éghajlati folyamatok egy nagyobb térségre vonatkozóan modellezhetők elfogadható valószínűséggel, így az alábbiakban a Magyarországra, illetve azon belül a várost körülvevő szélesebb térségre érvényes megállapításokat összegezzük.

A Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszerben (NATéR) nyilvántartott **éghajlati modelleredmények kivétel nélkül az évi átlaghőmérséklet növekedését vetítik előre**, amelynek mértéke az 1970-2000 közötti referenciaidőszakhoz viszonyítva a következő évtizedekben átlagosan 0,5 és 2 °C fok között alakul a város térségében, az évszázad második felében pedig ennél is nagyobb növekmény valószínűsíthető. **Sokkal kevésbé egyértelmű a klímamodellek alapján az éves csapadékmennyiség várható alakulása,** míg a NATéR-ben nyilvántartott éghajlati forgatókönyvek többsége annak – akár 25-50 mm-t is elérő – emelkedését valószínűsíti, addig van közöttük olyan, amely éppen ellentétesen, az éves csapadékmennyiség némi csökkenését mutatja.

Bár a fenti átlagértékek kétségtelenül lényegesek, **a városi klíma jelenség szempontjából sokkal nagyobb jelentőséggel bír az éghajlati szélsőségek várható alakulása**, ezek ugyanis felerősíthetik a városok környezetükhöz képest amúgy is szélsőséges időjárási jellemzőit.

II.20-1. ábra: Várható átlaghőmérséklet változás Magyarországon a 2021-2050 időszakra

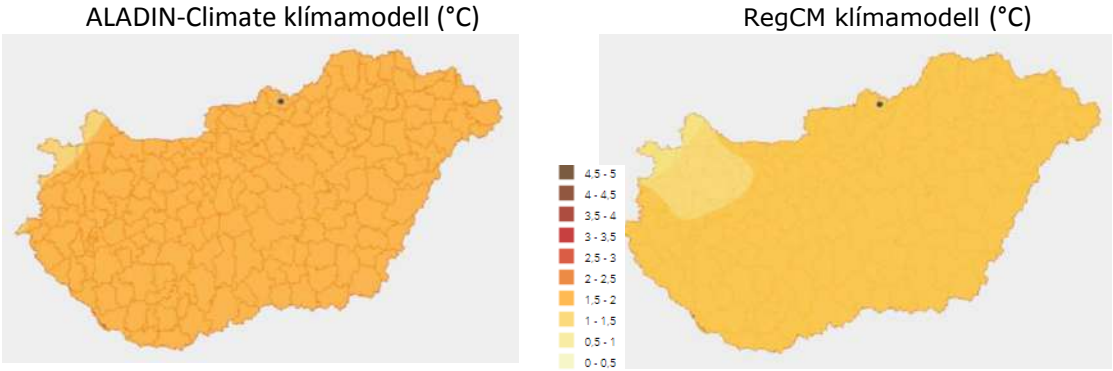

II.20-2. ábra: A csapadék várható változása Magyarországon a 2021-2050 időszakra

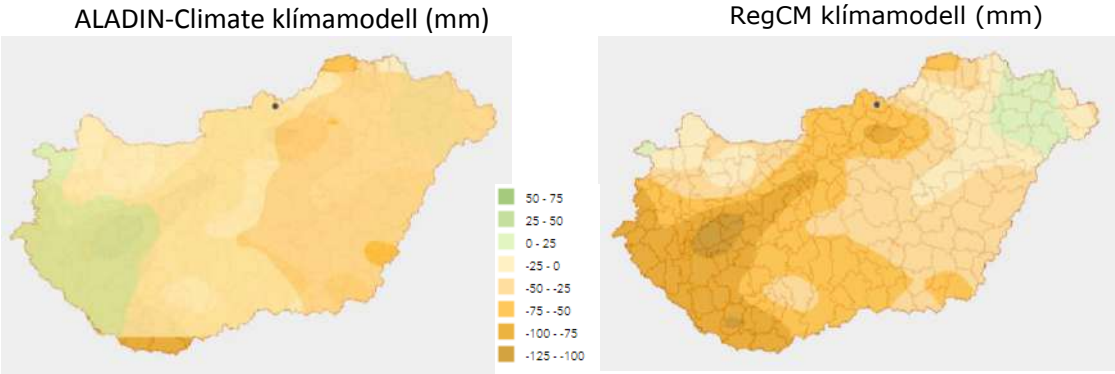

Az **ún. hőségriadós napok[6] éves átlagos száma az 1970-2000 közötti referenciaidőszakhoz képest már a következő évtizedekben is 5-10 nappal nő a legtöbb éghajlati modell alapján, de a növemény az évszázad második felére** a legpesszimistábbnak számító – de messze nem valószínűtlen – forgatókönyv alapján **a 30-35 napot is elérheti.** Ezzel kapcsolatban két tényezőt érdemes figyelembe venni. Egyrészt a modelleredmények éves átlagértékekre vonatkoznak, azaz minden valószínűség szerint számos olyan év is előfordul majd, amikor a hőségriadós napok számának emelkedése még jelentősebb lesz a jelzettnél. Másrészt az eredmények nem városi környezetre vonatkoznak, ahol – a városi klíma jelenség említett tulajdonságai miatt – olyan időszakban is kialakulhatnak a hőségriadó feltételének megfelelő hőmérsékletű napok, amikor a város térsége még nem éri el ezt a szintet.

II.20-3. ábra: Hőhullámos napok éves átlagos számának változása Magyarországon a 2021-2050 időszakra, az 1970-2000 közötti referenciaidőszakhoz viszonyítva, nap

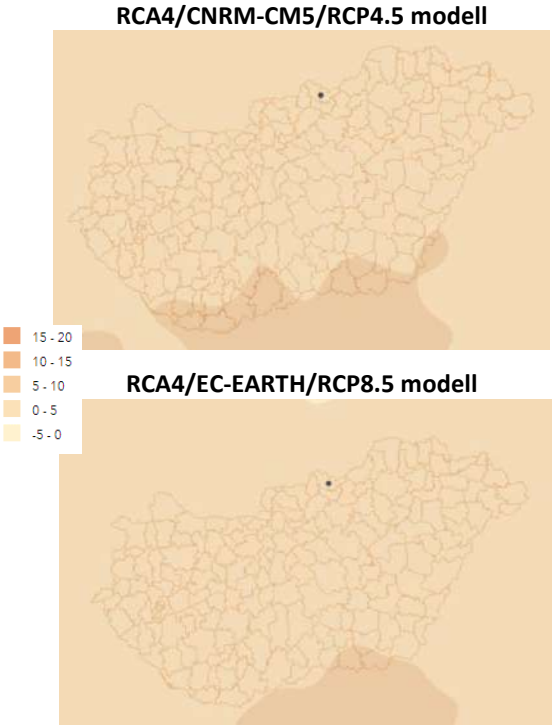

Forrás: Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer

[6] Hőségriadós napnak a NATéR vonatkozó adatsorában azok a napok minősülnek, amely max. hőmérséklete eléri, vagy meghaladja a 25 °C-t.

II.20-4. ábra: 30 mm-t meghaladó csapadékösszegű napok átlagos éves számának várható változása Magyarországon a 2021-2050 időszakra, az 1970-2000 közötti referenciaidőszakhoz viszonyítva (nap)

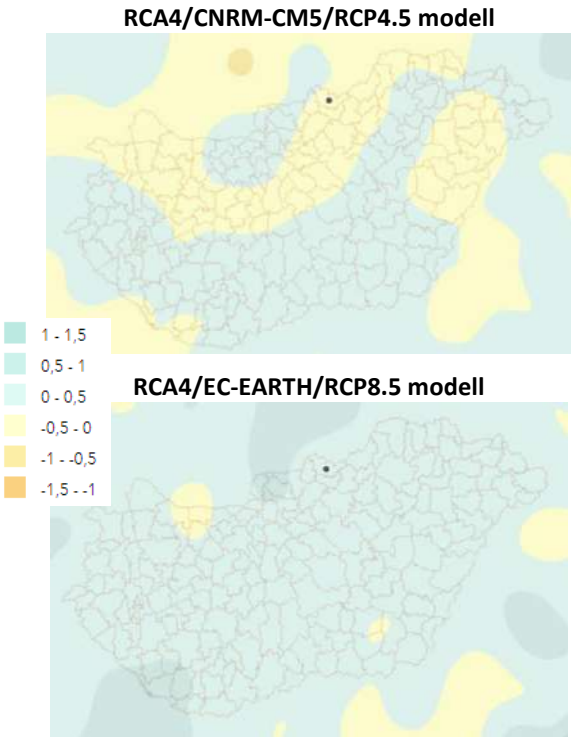

Forrás: Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer

Bár a fentiekben csak **az éghajlatváltozás** néhány térségi jellemzőjét vázoltuk, azok alapján is megállapítható, hogy e globális folyamat – elsősorban a szélsőséges időjárási jelenségek gyakoriságának és intenzitásnak növekedése révén – **várhatóan tovább fokozza a városi klíma eleve szélsőséges jellegét a következő évtizedekben és még inkább az évszázad második felében**.

A fentiekből következően elengedhetetlenül fontos a városi tervezésben a városklíma-jelenség tompítását célzó lehetőségek számba vétele és integrálása a helyi fejlesztésekbe. **Ezek között kiemelkedő jelentőséggel bír a városi zöldinfrastruktúra-hálózatok mennyiségi és minőségi védelme**, a növényborítottság növelése, a közcélú zöldterületek mellett a magántulajdonban lévő zöldfelületek növekedésének ösztönzése, a csapadékvíz-visszatartásra hangsúlyt helyező integrált csapadékvíz-gazdálkodási gyakorlat meghonosítása, erősítése, illetve új nagyvolumenű beépítések előtt annak felmérése, hogy az nem akadályozza-e a város átszellőzését.

III TERÜLETI LEHATÁROLÁS

III.1 Salgótarján várostérsége

Egy-egy funkció szempontjából egy adott város eltérő nagyságú vonzáskörzettel rendelkezhet. Salgótarján funkcionális várostérségének meghatározásakor arra törekedtünk, hogy **azoknak a településeknek a körét azonosítsuk, amelyekre Salgótarján a legtöbb funkció szempontjából érdemi vonzóhatást gyakorol.**

Salgótarján vonzáskörzetének megállapításához elsősorban **a különböző, főként (köz)szolgáltatások által ellátandó települések körét, a járáson belül a szinte kizárólag Salgótarjánban elérhető szolgáltatásokat, illetve a 2011-es népszámlálás ingázási adatait vettük figyelembe.**

Mindezek alapján Salgótarján, mint a Salgótarjáni járás székhelye és egyetlen városa különböző funkciói révén a járás valamennyi településére gyakorol bizonyos mértékű vonzást, megyei jogú városként és megyeszékhelyként ugyanakkor ez a hatás a járás határain túli településekre is kiterjed, határmenti fekvéséből fakadóan pedig Szlovákiába is átnyúlik. A járáson belül Salgótarján vonzása döntően a város közelében a legjelentősebb és egy belső és külső gyűrűből álló agglomerálódó térséget hoz létre, amely kiegészül azokkal a településekkel, amelyek szerkezetileg ugyan nem kapcsolódnak olyan szorosan Salgótarjánhoz, de földrajzi elhelyezkedésüknél fogva, a megyén belül, Salgótarján vonzáskörzetébe tartoznak. **Összességében Salgótarján közigazgatási szempontból jelentős térszervező erővel bír, ezen felül a közép- és felsőfokú oktatás és az egészségügy területén is jelentős vonzó hatással rendelkezik. Határmenti fekvése révén országhatáron átnyúló gazdasági térszervező ereje is számottevő.**

III.2 Funkcionális várostérségek

III.2.1 Közigazgatás

Salgótarján közigazgatási szerepköre számos szolgáltatás szervezésére hatással van. **Salgótarján a Salgótarjáni járás székhelye és a járás 29 települése közül az egyetlen városi jogállású**. Salgótarján és Somoskőújfalu kivételével a járás többi települése valamelyik közös önkormányzati hivatalhoz tartozik Ceredi Közös Önkormányzati Hivatalhoz 3, az Etesi Közös Önkormányzati Hivatalhoz 2, a Karancsaljai Közös Önkormányzati Hivatalhoz 2, a Karancslapujtői Közös Önkormányzati Hivatalhoz 2, a Kazári Közös Önkormányzati Hivatalhoz 2, a Lucfalvai Közös Önkormányzati Hivatalhoz 6, a Mátraszelei Közös Önkormányzati Hivatalhoz 3, a Mihálygergei Közös Önkormányzati Hivatalhoz 4, a Ságújfalui Közös Önkormányzati Hivatalhoz pedig 3 település önkormányzata tartozik.

Megyei jogú városként és megyeszékhelyként közigazgatási hatása a járás határain túli településekre is kiterjed, regionális szerepe ugyanakkor kevésbé jelentős, mint a megyeszékhelyként ellátott központi funkciói. Némely speciális esetben azonban Salgótarján is rendelkezik regionális feladatokkal (pl. államkincstár és geológiai szolgálat).

III.2.2 Közszolgáltatások

Bizonyos funkciók (főként a közszolgáltatások) esetében a vonzáskörzet egyértelműen meghatározható, tekintettel arra, hogy az adott funkcióval **ellátandó települések köre rögzített**. A közigazgatási térfelosztáshoz igazodva ezek a vonzáskörzetek az alábbi módon csoportosíthatók Salgótarján esetében:

- a vonzáskörzet szűkebb, mint a járás:
    - Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde körzete: Salgótarján Megyei Jogú Város közigazgatási területe
- a vonzáskörzet megegyezik a járással:
    - Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központ
    - Salgótarjáni általános és középiskolák körzete
- a vonzáskörzet a járás határain túlnyúlik, de a megyehatáron nem:
    - Szent Lázár Megyei Kórház és Rendelőintézet
    - VGÜ Nkft. Salgótarjáni, Pásztói, Szécsényi járás
- a vonzáskörzet határai átlépik a megyehatárt:
    - Neogradiensis Eurorégió
    - Óbudai Egyetem kihelyezett karának vonzáskörzete
    - Novohrád-Nógrád Geopark

III.2.3 Egyéb szolgáltatások

A funkciók jelentős részénél **nincs meghatározva, hogy az adott funkcióval mely településeken élők látandók el**. Salgótarjánban több olyan szolgáltatás is elérhető, amely a járásban csak kevés más településen, így az adott szolgáltatás vonzáskörzete valószínűleg átlépi a város határát (a vonzáskörzet pontosabb megállapításához az egyes szolgáltatókkal további felmérések elvégzése szükséges):

- gyógyszertár: Salgótarjánon kívül csak Karancsságon található gyógyszertár a járásban, illetve fiókgyógyszertár még Cereden, Karancsalján, Karancskeszin, Karancslapujtőn, Kazáron, Ságújfalun, Zabar
- bankfiók: Salgótarjánon kívül Karancslapujtőn található a járásban
- üzemanyagtöltő-állomás: Salgótarjánon és Karancslapujtőn kívül nem működik a járásban
- tűzoltó- és mentőállomás a járás területén kizárólag Salgótarjánban működik

Megyeszékhelyként Salgótarján a térség legnagyobb városa, így a kereskedelmi létesítmények elsősorban itt telepednek meg, így a hipermarketek, szupermarketek és speciális igényeket kielégítő kereskedelmi és szolgáltatási funkciók az egész megyére kiterjedő vonzáskört biztosítanak a városnak.

A település és környéke bővelkedik a geológiai, ipartörténeti, népművészeti, történelmi és kulturális látnivalókban A város szálláshelyeinek vendégforgalma az országos átlagtól elmaradnak, sokkal inkább a környező települések jelentenek turisztikai vonzerőt. Salgótarján ugyanakkor a **Novohrad-Nógrád Geopark** egyik kiemelt igazgatási központja és fontos turisztikai desztinációmenedzsment feladatokat lát el, amely kiemelt szerepet biztosít e téren a városnak.

III.2.4 Foglalkoztatás

A vonzáskörzet-lehatárolásokhoz leggyakrabban **a népszámlálás ingázási adatai** használhatók, amelynek az előnye, hogy teljes körű, hátránya viszont, hogy ilyen adatfelvételre csak 10 évente kerül sor. A legutóbbi népszámlálást 2011-ben tartották, így Salgótarján foglalkoztatási vonzáskörzetének lehatárolását is a 2011-es állapot alapján végezhető el. Salgótarján esetében a lakosság 18 %-a volt a naponta eljáró foglalkoztatott 2011-ben, míg a környező településeken 50% fölötti volt ez az érték, egyes településeken pedig a 80%-ot is meghaladta (pl.Mátraszele).

Érdemes megemlíteni, hogy a **Központi Statisztikai Hivatal** a 2011-es népszámlálási adatok alapján határolta le **Magyarország munkaerőpiaci körzeteit**. 84 munkaerőpiaci körzetet határoztak meg, amelyek egyike a salgótarjáni **munkaerőpiaci körzet, amely túlmutat a Salgótarjáni járás** határain

(Nógrád megyei városok körül a lehatárolás alapján csak Balassagyarmat rendelkezett önálló munkaerőpiaci körzettel).

A munkaerőpiaci adatokon kívül más társadalmi és gazdasági adatokat is figyelembe vett a **Központi Statisztikai Hivatal**, amikor lehatárolta az **Urban Audit** adatgyűjtés tárgyát képező **funkcionális várostérségéket** Magyarországon (összesen 18 várostérség). **Salgótarján** ez alapján **nem része egyik funkcionális várostérségnek.**

IV HELYZETÉRTÉKELÉS, SZINTÉZIS

IV.1 Prosperáló város

IV.1.1 Mit jelent a prosperáló város?

A prosperáló város a helyi gazdaság versenyképességére épül, azaz a város a helyi erőforrásokat és adottságokat innovatív módon hasznosító, a külső feltételrendszerek változására és a begyűrűző kihívásokra adaptív módon reagáló, versenyképes gazdasággal rendelkezik. Mindebben a helyi gazdaságfejlesztés kulcsszerepet tölt be, amelynek keretét a húzóágazatok és hálózataik, valamint a hozzájuk kötődő innovációk megtelepedési feltételeinek biztosítása jelenti. Ez utóbbiba a fizikai és a szoft infrastruktúrák kiépítése, a kedvező és vonzó működési környezet fenntartása, a köz- és magánszolgáltatások széles köre és jó minősége ugyanúgy beletartozik, mint az élhető város, vagy a kiemelkedő városhálózati pozíció.

IV.1-1. ábra: A prosperáló város főbb komponensei

Forrás: MEGÉRTI Kft., saját szerkesztés

Mindezzel összefüggésben a prosperáló város a város és térségének gazdaságát, szolgáltatási mixét, valamint az önkormányzat gazdaságfejlesztéssel összefüggő tevékenységeit helyezi fókuszba.

IV.1.2 Prosperáló város – szintézis

IV.1.2.1 A város és várostérség gazdasága

Szakági területek	A város, várostérség gazdasága
Értékelési szempontok	P1: Térségi gazdasági és innovációs ökoszisztéma jellemzői (ágazati együttműködések, térségi hálózatosodás, kulcsszereplők jelenléte, innovációteremtés, innovációterjedés)
	P3: Gazdasági igényeken alapuló humán infrastruktúra, oktatási-nevelési intézményrendszer jelenléte (duális oktatás, szakképzés, digitális készségek, bölcsődei/óvodai ellátás biztosítása a munkavállalóknak)
	P4: Gazdasági szereplők tőkeereje (magánberuházások alakulása)
	P5: A helyi gazdaság ágazati szerkezete (vállalkozások ágazati megoszlása)

Szakági területek	A város, várostérség gazdasága
	P6: A helyi gazdasági infrastruktúra helyzete (kereslet-kínálat, közművesítettség, ipari parkok, iparterületek jellemzői)
Szintézis	
Salgótarján gazdasága hosszú évtizedek óta átalakulóban van: a korábbi, jellemzően nehézipari tevékenység jelentős mértékben visszaszorult, **a hagyományos nagyüzemek meghatározó része bezárt, s a gazdasági élet súlypontja áthelyeződött a város déli határában található ipari parkba. A gazdaság meghatározó ágazata ma a tercier szektor,** melynek a városi és várostérségi lakosság kiszolgálásán túl **az ideérkező turisták és a szomszédos szlovákiai területeken élők igényeinek kielégítése is piacot biztosít**. A barnamezős területek elhelyezkedése rendkívül kedvező, hiszen rendelkeznek a város közlekedési kapcsolataival (út, iparvasút), és közművekkel ellátott sík területeiről van szó. Kedvező, hogy lakóterületek közelében vannak, így a munkába járásra a közlekedésre fordított idő aránylag rövid, tömegközlekedéssel, gyalog elérhető. Kedvezőtlen viszont a talaj szennyezettsége. **A kialakult ipari területek továbbra is gazdasági termelő üzemek telepítésére a legalkalmasabbak.** A telektömbökön belül új belső közlekedési úthálózat kiépítése válhat szükségessé az új telekstruktúra kiszolgálására. **A Salgótarjáni Városkapu Ipari Park 60 hektáros területe összközművesített és belső úthálózattal ellátott, kihasználtsága 80 %-os.** Mint megyeszékhely, **a humán közszolgáltatások területén a város intézményekkel megfelelően ellátott.** A munkavállalók gyermekei számára bölcsődei és óvodai ellátás is elérhető a településen. A középfokú szakképzésben a Nógrád Megyei Szakképzési Centrum kulcsfontosságú. Emellett kiemelt szerepe van a 2017-től az Óbudai Egyetem által a városban beindított mérnökinformatikus alapképzésnek, amely segíthet a város szakképzett munkaerőhiányának orvoslásában. **A településen legnagyobb arányban a kis- és középvállalatok képviseltetik magukat,** a versenyképes, dinamikus húzóágazatok jelenléte alulreprezentált. A település legnagyobb vállalatai közé olyan termelőtevékenységet folytató cégek tartoznak, mint a nem villamos háztartási készülékeket gyártó Wamsler SE Háztartástechnikai Európai Rt., a járművillamossági, -elektronikai készülékek gyártásával foglalkozó MITSUBA Automotive System of Europe Autóalkatrész Gyártó Kft., a síküveg továbbfeldolgozására szakosodott SALGGLASS Üvegipari Zártkörűen Működő Rt. és a SINIA Bútorgyártó Kft. A kevesebb, mint 100 főt foglalkoztató vállalatok ágazati szempontból leginkább a **fémipar területén** képviseltetik magukat. A 25-49 fős létszámmal dolgozó vállalatok tevékenysége kapcsán pedig nem rajzolódik ki meghatározó profil. A turizmus terén Salgótarján a **Novohrad-Nógrád Geopark** egyik kiemelt igazgatási központja és **fontos turisztikai desztinációmenedzsment feladatokat lát el.**	

IV.1.2.2 Humán erőforrás

Szakági területek	Humán erőforrás
Értékelési szempontok	P2: A humán erőforrás jellemzői (egészség, tudás, életminőség, munkaképes korúak száma, ingázási adatok) és azok viszonya a helyi gazdaság igényeihez [munkaerőpiac keresleti és kínálati oldala, mennyiségi és minőségi jellemzői)]
Szintézis	
Salgótarjánban és térségében **a munkaerőutánpótlás tekintetében minőségi** (kevés a képzett, felsőfokú és műszaki végzettséggel rendelkező munkaerő) **és mennyiségi problémák egyre inkább jelentkeznek.** Utóbbi elsősorban a demográfiai folyamatokra (természetes fogyás, elvándorlás) és Budapest elszívó hatására vezethető vissza. A befektetésekre is negatív hatást gyakorol, hogy Nógrád megyében az országos átlaghoz képest **magas a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya** a 15 és 59 év közötti korosztályon belüli, a megyén belül pedig a legmagasabb értékkel a Salgótarjáni járás rendelkezik, ami különösen **a modern ipart meghatározó ágazatok megtelepedését és bővülését akadályozza a térségben.** Mindezek a problémák akadályozzák a város(térség) gazdaságának további bővülését, munkaintenzív beruházások érkezését.	

IV.1.2.3 Humán infrastruktúra és szolgáltatási mix

Szakági területek	Humán infrastruktúra és szolgáltatási mix
Értékelési szempontok	P3: Gazdasági igényeken alapuló humán infrastruktúra, oktatási-nevelési intézményrendszer jelenléte (duális oktatás, szakképzés, digitális készségek, bölcsődei/óvodai ellátás biztosítása a munkavállalóknak)
	P7: A helyi gazdaságot kiszolgáló szolgáltatási mix jelenléte (fejlett üzleti szolgáltatások elérhetősége, a munkavállalók gyerekei számára bölcsőde/óvoda stb.)
Szintézis	
A jövő iparát meghatározó ágazatok szempontjából kedvezőtlen, hogy **alacsony a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya a térségben.** Salgótarján, mint megyeszékhely, a humán közszolgáltatások területén intézményekkel megfelelően ellátott. **A munkavállalók gyermekei számára bölcsődei és óvodai ellátás is elérhető a településen.** A középfokú szakképzésben a Nógrád Megyei Szakképzési Centrum kulcsfontosságú. Kiemelt szerepe van a **2017-től az Óbudai Egyetem által a városban beindított mérnökinformatikus alapképzésnek, amely segíthet a város szakképzett munkaerőhiányának orvoslásában.** **A helyi üzleti infrastruktúra lényeges elemét képezik az iparterületek, az inkubátorház és a meglévő vállalkozásfejlesztési szervezeti hálózat.** A városa által nyújtott **köz- és egyéb szolgáltatások** a központi városrészben, elsősorban **a Belvárosban koncentrálódnak.** A városközponton kívüli, önálló városrészekben, elsősorban a lakótelepeken az alapvető kereskedelmi szolgáltatások megléte a jellemző.	

IV.1.2.4 Önkormányzati gazdálkodás

Szakági területek	Önkormányzati gazdálkodás
Értékelési szempontok	P8: Önkormányzat településfejlesztési forrásainak összetétele, s az elmúlt 5 év tendenciái a saját forrás és a támogatások megoszlását is vizsgálva
	P9: Önkormányzati település- és gazdaságfejlesztési együttműködések bemutatása
Szintézis	
Az önkormányzat kiegyensúlyozott költségvetéssel gazdálkodik, amelyet Európai Uniós és hazai pályázati forrásokkal egészít ki. **A város az elmúlt években jelentős mennyiségű Európai Uniós pályázati forrást tudott igénybe venni.** A jövőben ezek a források kiegészülnek a Modern Városok Program keretében felhasználható állami támogatásokkal. A pályázati források nyújtanak fedezetet az infrastrukturális beruházások és számos szociális és társadalmi probléma megoldását támogató projekt megvalósítására. A közfoglalkoztatási program, a segélyezéi rendszer, valamint a lakás- és helyiséggazdálkodás segítéségével igyekszik a halmozottan hátrányos helyzetű társadalmi rétegek esélyegyenlőségét biztosítani. Az önkormányzat **határon átnyúló együttműködésekben** is részt vesz **Interreg-projektek** és **testvérvárosi kapcsolatai** révén, ezen felül több **civil szervezetet is támogat**, amelyek a közszolgáltatások biztosítását, a város kulturális és sportéletének előmozdítását segítik. Kiemelt szerepet vállal a Novohrád-Nógrád Geopark fejlesztésében, emellett tagja a Salgótarjáni Kistérség Többcélú Társulásának, valamint a Magyar Önkormányzatok Szövetségének. Az önkormányzat szorosan együttműködik a salgótarjáni roma és szlovák nemzetiségi önkormányzatokkal is.	

IV.2 Zöldülő város

IV.2.1 Mit jelent a zöldülő város?

A zöldülő város a település klímaállóságát, azaz a klímaváltozással szembeni alkalmazkodóképességét, valamint az éghajlatváltozás mértékének mérséklését jelenti. Mindez magában foglalja az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentését, a zöld- (zöldterületek, zöldfelületek, természeti ökoszisztémák) és kék infrastruktúrák (felszíni és felszín alatti vizek) fenntartható használatát, védelmét, a körforgásos gazdálkodásra történő átállást, illetve ennek részeként a keletkezett hulladék mennyiségének csökkentését, valamint hatékonyabb hasznosítását, a

környezeti szennyezés csökkentését, a szennyezőanyagok levegőbe, talajba és vízbe jutásának megelőzését, a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelmét és helyreállítását, a fenntartható földhasználatot és területgazdálkodást, valamint ezzel összefüggésben a fenntartható mezőgazdálkodást és erdőgazdálkodást.

A zöldülő város tehát a környezet és a táj megóvása mellett az energiagazdálkodásra és energiahatékonyságra, a közlekedésből eredő szennyezés csökkentésére, a gazdaság klímaváltozással szembeni alkalmazkodóképességre fókuszál, s szorosan összefügg a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia stratégiai munkarészében bemutatott Zöld átállás menetrenddel.

IV.2-1. ábra: A zöldülő város főbb komponensei

Forrás: MEGÉRTI Kft., saját szerkesztés

IV.2.2 Zöldülő város - szintézis

IV.2.2.1 Környezet- és természetvédelem

Szakági területek	**Környezet- és természetvédelem**
Értékelési szempontok	Z2: Városi és városrészi gazdasági vállalkozások környezetre gyakorolt hatásai (légszennyezés, talajszennyezés, zaj, szag, teherforgalom stb.) Egyes elemek környezeti terhelési értéke, környezetvédelmi intézkedések
	Z6: Zöldfelületi ellátottság Z7: Természeti ökoszisztémák helyzete
Szintézis	
Salgótarján területén a **teherforgalom 2010 összességében növekszik,** bár pozitív fejlemény, hogy a leginkább érintett belvárosi területek a 21. sz. főút új nyomvonalának átadása óta részben mentesültek a tranzitforgalomtól. A városon belüli zöldfelületek aránya alacsony, amelyet némileg ellensúlyozza a várost körülvevő erdők magas aránya. **A zöldterületek jelentős hányada az összefüggő településszerkezeten kívül található, a belső területeken található zöldterületek pedig nem alkotnak összefüggő rendszer, funkció nélküliek.** A fejlesztések során **törekedni kell** a településen belüli **alulhasznosított, barnamezős területek újra hasznosítására**, amelyben a szerepet kell játszania a zöldfelületi rendszer növelésének és a gazdasági funkciók	

Szakági területek	Környezet- és természetvédelem
barnamezős területen történő megtelepítésének, annak érdekében, hogy a várost körülvevő erdőterületek ne sérüljenek zöldmezős beruházások megvalósulásával. Salgótarján közigazgatási területe **kiemelkedő természeti értékekkel érintett, Natura 2000 területek, országos ökológiai hálózati elemek** fedik le a város jelentős részét, **magas az erdősültség aránya**. A városias szövet és a természeti táj hosszú vonal mentén összeér. A közvetlen érintkezés előnyöket és hátrányokat egyaránt tartogat. A védett területek közelsége természetes határt szab, miközben figyelmet érdemel a peremek védelme. **A fenntarthatóság elvét hangsúlyosan kell kezelni.** A fejlődés nem a területi terjeszkedés szinonimája, az alulhasznosított területek városi szövetbe integrálása jelenthet megoldást a túlzott tájhasználat megelőzésére.	

IV.2.2.2 Zöld hálózatok és klímaváltozás

Szakági területek	Zöld hálózatok és klímaváltozás
Értékelési szempontok	Z1: Zöld hálózatok és zöld szolgáltatások térségi kiterjedése: energiatermelés és tárolás kiépítettsége, körforgásos gazdaság jelenléte, a városban elérhető éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodást ösztönző tevékenységek bemutatása
Szintézis	
Salgótarjánban a település vezetése egyértelműen **elkötelezett a környezet- és klímavédelem iránt**, amit leginkább az elmúlt évek jelentős **energiahatékonysági és megújulóenergia-felhasználásra irányuló fejlesztései** támasztanak alá. A település hosszú távú jövőjére vonatkozó településvezetési tervek között továbbra is hangsúlyos elemként szerepelnek **a környezet- és klímavédelemmel összefüggő fejlesztési elképzelések.** A szemléletformáló akciók keretében elsősorban a fenntartható életmódhoz, egészségtudatossághoz kapcsolódó programok valósultak meg, míg a település Klímastratégiája célul tűzi ki többek között az önkormányzati **klímakommunikáció erősítését**, klímavédelmi **szemléletformálási kampányok** megszervezését és lebonyolítását, **települési hőségriadó terv készítését**, **energetikai szaktanácsadás** megvalósítását, a **fenttartható közlekedési formák népszerűsítését**, a keletkező **hulladék mennyiségének csökkentésére, az újrahasznosításra** irányuló szemléletformálást.	

IV.2.2.3 Közműrendszerek és energiagazdálkodás

Szakági területek	Közműrendszerek és energiagazdálkodás
Értékelési szempontok	• Z3: Önkormányzat és intézményeinek energiagazdálkodása (Önkormányzati ingatlan állomány energia tanúsítványa, megvalósult energetikai fejlesztések), Településüzemeltetés: energiahatékonyságot támogató intézkedések bemutatása • Z4: Közműhálózat: Energiaközművek – megújuló energia jelenléte, aránya; csapadékvíz hasznosítása; vízgazdálkodás, szennyvízelvezetés rendszere
Szintézis	
A város közmű ellátottsága megfelelő, az ivóvízhálózat teljesen kiépült, valamint a beépítésre szánt területek csatornázása is megvalósult. Ugyanakkor az egyre inkább beépülő zártkerti területek csak vezetékes ivóvízzel rendelkezik, a szennyvízkezelés nem megoldott**. A csapadékvízelvezető-rendszer hiányos, kapacitása nem megfelelő, ami egyes területek elöntéséhez vezet, s a csapadékvíz a szennyvízhálózatba is bejut. Az elektromos- és a vezetékesgáz-hálózat kiépítettsége és kapacitása megfelelő.** **A** Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatához tartozó intézmények döntő része az energiahatékonyságukat javító felújításon esett át**. A városban található intézmények egy részének energiaellátását, ill. a lakótelepi lakások melegvízellátását távhőrendszeren keresztül oldották meg.**	

IV.2.2.4 Fenntartható közösségi közlekedés

Szakági területek	Fenntartható közösségi közlekedés
Értékelési szempontok	• Z5: Jellemző közösségi közlekedési módok szolgáltatási oldalon (e-járművek, sharing szolgáltatások stb.)
Szintézis	
A járás közösségi közlekedésében a távolsági autóbuszos közlekedés a meghatározó**, ezt** kiegészítve az önkormányzatok falugondnoki szolgálatai **gyermekek, óvodások szállítását, a lakosság egészségügyi intézménybe való eljutását, hivatalos ügyek intézését is elősegítik.** A közösségi autók, telekocsik használata elenyésző, leginkább az országon belüli, nagyobb távok esetében választják **ezt az utazási formát – leginkább a közösségi közlekedés helyett-mellett. A városban közbringa rendszer jelenleg nem működik, későbbi kialakítása egyelőre nincs a rövidtávú fejlesztési elképzelések között, de az infrastrukturális feltételek adottak.** A **távolsági autóbuszok utasforgalma** egyébként a Covid-19 járvány előtti időszakban **nem csökkent**, ellentétben a salgótarjáni helyi autóbusz-hálózat, illetve a vasút utasforgalmával. **Mind az autóbusz-hálózat, mind a vasút igen elöregedett**, ráadásul túlnyomórészt **gázolajjal üzemelő járműállománnyal rendelkezik**. Salgótarjánban 1 db, teszt jelleggel futó elektromos helyi autóbusz fut, de a MÁV és a Volánbusz is tervezi hibrid vagy elektromos járművek beszerzését. Az önkormányzat az elmúlt években saját és cégei gépkocsiállományát elkezdte lecserélni elektromos, illetve hibrid meghajtásúra. Jelenleg 6-7 elektromos autó áll az önkormányzat rendelkezésére. Salgótarjánban az **e-mobilitás elterjedtsége az országos átlag alatt van**, mind az alternatív hajtású személyautók, mind a teherjárművek, mind az elektromos sharing-szolgáltatók arányát tekintve.	

IV.3 Digitális város

IV.3.1 Mit jelent a digitális város

A digitális város a település működtetésével, üzemeltetésével összefüggő, adatalapú feladatszervezésre és erőforrásgazdálkodásra épülő digitalizációt és okos megoldásokat jelenti, amelyeknek a központjában a helyi lakosság elégedettségének, életminőségének növelése áll. Fontos leszögezni, hogy az adott város „okosítása" soha nem öncélú tevékenység, azaz olyan megoldásoknak, eszközöknek nincs létjogosultsága, amelyek társadalmilag, műszakilag és pénzügyileg nem fenntarthatók, s nem valós problémákra reflektálnak.

Kétségtelen, hogy a digitális technológia fejlődése messze túlszárnyalja az azokat használók szemléletének fejlődését, kompetenciáit, ugyanakkor egy-egy új (digitális) megoldás hatékonysága. akkor maximálható, ha nem csak a működést biztosító szolgáltatók (önkormányzat, szolgáltatók, privát cégek), hanem a szolgáltatásokat igénybe vevők oldalán is megtörténik a váltás, azaz kialakulnak a személyes igények és ezáltal a lakosok a kényelmesebb, bár sok esetben személytelenebb szolgáltatási megoldások felé fordulnak. Ezt a folyamatot mind szolgáltatói, mind felhasználói oldalon a COVID-19 járvány az elmúlt időszakban jelentősen felgyorsította – elég csak a felélénkülő on-line adatforgalomra (on-line vásárlás, tájékozódás, kapcsolattartás, on-line programok, koncertek, stb.) gondolni.

A digitális város tehát a felhasználói oldal digitális kompetenciáit, a település üzemeltetésével, működtetésével összefüggő önkormányzati, (köz)szolgáltatói, vállalkozói szféra már meglévő és potenciálisan alkalmazható digitális megoldásait helyezi a fókuszba, s szorosan összefügg a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia stratégiai munkarészében bemutatott Digitális átállás menetrenddel.

IV.3-1. ábra: A digitális város főbb komponensei

Forrás: MEGÉRTI Kft., saját szerkesztés

IV.3.2 Digitális város - szintézis

IV.3.2.1 Lakosság digitális kompetenciája

Szakági területek	**Lakosság digitális kompetenciája**
Értékelési szempontok	• D3: A lakosság digitális eszköz ellátottsága, kompetenciák, felhasználói szokások (szolgáltatói adatokra és felmérésre alapozva) • D4: A digitális átállást lehetővé tevő infrastruktúra mennyiségi és minőségi jellemzői a humán erőforrás digitális felkészültsége a közszolgáltatásokat végző helyi intézményeknél
Szintézis	
Települési szinten a lakosság digitális eszköz ellátottságáról kevés rendelkezésre álló adat van**. A kérdőíves felmérés alapján a város lakosságának digitális eszközellátottsága jó, a kérdőívet kitöltők közül csupán a férfiak 65 év feletti korosztályában jelölte be 1,9%, hogy nem rendelkezik semmilyen okos eszközzel. A digitális kompetenciák tekintetében a kitöltők 80%-a úgy ítéli meg, hogy saját korosztályához képest átlagosan vagy az átlagnál jobban kezeli a digitális eszközöket. Az internetet legtöbben információszerzésre, tájékozódásra használja, meghatározó ugyanakkor a közösségi oldalak látogatása, a szórakozás és az ügyintézés (nyomtatványok letöltése, benyújtása). Salgótarjánban az internetelőfizetések számának alakulásában az elmúlt években dinamikus bővülés volt tapasztalható.** A Megyei Könyvtár és az Ifjúsági Centrum segíti a lakosság számítástechnikai készségeinek fejlesztését., de e tevékenységekben a helyi civil szervezetek is nagy szerepet vállalnak fel, különösen az idősebb lakosság digitális kompetenciájának erősítésében. A közszolgáltatást végző helyi intézményeknél az elmúlt években több alkalommal történt számítástechnikai eszközbeszerzés. A közszolgáltatók döntő része weboldallal, illetve Facebook-csoporttal rendelkezik. Az Önkormányzatnál már számos ügy esetében lehetőség nyílik az elektronikus ügyintézésre.	

IV.3.2.2 Gazdasági szervezetek

Szakági területek	Gazdasági szervezetek
Értékelési szempontok	• D1: Digitális technológia-szolgáltatók helyi jelenléte • D2: Digitális technológiát alkalmazó cégek jelenléte (közszolgáltatók (beléptető, kamera, irányítórendszerek stb.), Ipar 4.0, szolgáltató szektor)
Szintézis	
Salgótarján területén a vezetékes közcélú távközlési ellátás a Magyar Telekom Nyrt. hálózatán keresztül történik. A városban és térségében a mobiltelefon szolgáltatás adótorony hálózata kiépült, a terület a szolgáltatók által lefedett. Kevés információval rendelkezünk arra vonatkozóan, hogy a Salgótarjánban működő vállalatok milyen digitális technológiát alkalmaznak. A közszolgáltatók esetében elmondható, hogy terveznek előre lépni a digitális technológia alkalmazásában (pl. elektronikus ügyintézés).	

IV.3.2.3 Humán közszolgáltatások

Szakági területek	Humán közszolgáltatások
Értékelési szempontok	• D5: Digitális ügyintézési lehetőségek a (köz)szolgáltatások területén, digitális felkészültségi állapot (ügyintézésre koncentrálva: infrastruktúra és HR felkészültség) • D6: Digitális (adat alapú) feladatszervezés helyzete a közfeladat ellátásban (egészségügy, szociális ellátás, hulladékkezelés stb.) • D7: Digitális adatbázisok és adatfeldolgozás az önkormányzati tulajdonú, fenntartású épület-infrastruktúrák esetében, digitális épületüzemeltetés
Szintézis	
Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata az ASP rendszerhez csatlakozva az e-önkormányzati portálon keresztül biztosítja az elektronikus ügyintézés lehetőségét. Az elektronikusan kitölthető űrlapok száma meghaladja a 100-at, az alábbi fő témakörökben érhetők el: adóügy; anyakönyv; pénzügy, gazdálkodás; szociális ügy; hagyaték; általános vagy egyéb igazgatási ügyek; ipar-kereskedelem; településüzemeltetési, vagyonkezelési ügyek. Online ügyintézésre a Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár és a Dornyay Béla Múzeum esetében is van lehetőség. A közműszolgáltatók közül az áramszolgáltatóval történő kapcsolattartásban már elsődleges, a víz és csatornaszolgáltatás esetében pedig jelentős szerepe van az online, illetve az emailen keresztül történő ügyintézésnek. A közhivataloknál szintén kiemelt szerepe van az elektronikus ügyintézési formának.	

IV.3.2.4 Közlekedés, közművek

Szakági területek	Közlekedés, közművek
Értékelési szempontok	• D9: Digitális megoldások a helyi közösségi és közúti közlekedésben (lakossági applikációk, forgalomirányítás, parkolást támogató megoldások stb.) • D10: Közmű-működtetés szenzoros követése • D11: Lakossági digitális megoldások (applikációk, közterületi okos megoldások stb.)
Szintézis	
A közösségi közlekedésben a digitális megoldások alkalmazása országos menetrendkeresőkkel valósul meg (menetrendek.hu, elvira.hu, volanbusz.hu). Az elvira.hu és a volanbusz.hu felületen a menetrendi információkon túlmenően on-line jegy- és/vagy bérletvásárlás is működik. A helyi közösségi közlekedés tekintetében 2022-ben bevezetésre kerülnek a buszokra felszerelt okoskijelzők, buszmegállókba helyezett kijelzők, megvalósul a GPS-alapú autóbuszkövetés, valamint a mobil applikációs járatkövetés is. A közműszolgáltatók terveznek a lakosság számára a jövőben elérhető digitális fejlesztéseket (pl. a Északmagyarországi Regionális Vízművek ZRt.). Az önkormányzat támogatja az optikai kábelhálózat intézmények közötti teljeskörű kiépítését és további ingyenes WIFI pontok kialakítását.	

IV.3.2.5 Környezet- és természetvédelem

Szakági területek	Környezet- és természetvédelem
Értékelési szempontok	• D8: Környezeti szenzorok fajtái, egyéb jellemzői, kapcsolódó adatmenedzsment
Szintézis	
Salgótarján a környezet és természetvédelem területén jelenleg nem rendelkezik digitális adatbázissal, ill. olyan szenzorhálózattal, amely segíti az adatbázis folyamatos frissülését. A város honlapján elérhető a GISPÁN integrált önkormányzati térinformatikai rendszer, amely alkalmas a város belterületére vonatkozó zöldterületek térképi megjelenítésére, többlet információtartalom (pl. egyes zöldterületek nagysága stb.) azonban nem érhető. Az önkormányzat a smart city projekt keretében smart grid létrehozását tervezi, amelynek része kell, hogy legyen a környezet- és természetvédelmi digitális adatbázis is.	

IV.4 Megtartó város

IV.4.1 Mit jelent a megtartó város?

A megtartó város olyan szolgáltatásokat, oktatási-képzési lehetőségeket, munkahelyeket, szolgáltatásokat, lakhatási körülményeket és városi környezetet biztosít, amelyek megfelelnek a városi lakosság eltérő igényeinek, s mások számára is megfelelő vonzerőt jelenthet. A helyi lakosság ugyanakkor rendkívül heterogén akár az életkor, a jövedelmi helyzet, vagy az életkörülmények, de számos egyéb ismérv tekintetében is. Ha a város a köz- és piaci szolgáltatók, civil szervezetek együttes bevonásával képes a különféle igényekre szabott szolgáltatások biztosítására, azzal egyrészt biztosítja a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést, másrészt a fizetőképes kereslet számára plusz szolgáltatásokat is képes biztosítani, ami az elvándorlás ellen hat.

A megtartó város tehát a jól-létet, azaz a település és térségének társadalmát, köz- és piaci szolgáltatásait, a szolgáltatásokhoz való hozzáférhetőséget, a lakhatási feltételeket helyezi a fókuszba.

IV.4-1. ábra: A megtartó város főbb komponensei

Forrás: MEGÉRTI Kft., saját szerkesztés

IV.4.2 Megtartó város - szintézis

IV.4.2.1 Társadalom

Szakági területek	Társadalom
Értékelési szempontok	• M1: Demográfiai helyzet • M2: Helyi identitást meghatározó tényezők és szerepük a helyi /térségi közösség alakításában • M3: Térségi mobilitási trendek (várostérségi ingázás) • M4: Társadalmi rétegződés, konfliktusok
Szintézis	
Salgótarján népességére **a csökkenő tendencia jellemző**, amely a természetes fogyásnak és a magas elvándorlásnak köszönhető, **korszerkezete előregedő.** A 2011-es népszámlálás adatai alapján a városban nem túl jelentős a nemzetiségek aránya, csupán 5,4 % vallotta magát valamely nemzetiség tagjának, ugyanakkor **jelentős volt (13,9 %) a nyilatkozni nem kívánók aránya, akiknek a többsége vélhetőleg a roma etnikumhoz tartozik.** A városban kiemelt szerepe van a bányász és palóc hagyományok ápolásának, amelyben kiemelt szerepet játszik a József Attila Művelődési Központ és a Dornyay Múzeum. A térségbeli ingázásról a legutóbbi népszámlálás adatai adják a legteljesebb képet, az azóta eltelt 10 évben azonban jelentős változások is bekövetkezhettek. A 2011-es adatok alapján **a Salgótarjánban állandó lakhellyel rendelkező foglalkoztatottak közel egyötöde ingázott** (a járáshatáron túl ingázók elsődleges célpontja Budapest volt). Salgótarján központi funkcióját mutatja ugyanakkor, hogy **a környező településeken a lakosság több mint fele ingázik.** A Helyi Esélyegyenlőségi Programjában 5 olyan célcsoportot azonosított, akiknek javítani szeretné a helyzetét, illetve biztosítani számukra az esélyegyenlőséget: mélyszegénységben élők és romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők. Salgótarjánban továbbá **11 db szegregálódott és 4 db szegregációval veszélyeztetett terület található, lakosainak száma több mint 2.200 fő.**	

IV.4.2.2 Esélyegyenlőség biztosítása, civil tevékenységek

Szakági területek	Esélyegyenlőség biztosítása, civil tevékenységek
Értékelési szempontok	• M5: Civil tevékenység jelenléte, szerepvállalása a közfeladatok ellátásában – térségi (tematikus) civil hálózatok jellemzői • M6: Esélyegyenlőség biztosítása és a humán közszolgáltatások elérhetősége területén (pl. szociális bérlakás rendelet) • M7: A leszakadó / veszélyeztetett társadalmi csoportok felzárkózást biztosító városi és térségi akciók, projektek, szervezetek (összhangban az antiszegregációs terv tartalmával)
Szintézis	
A város önkormányzata törekszik az esélyegyenlőség biztosítására, különösen a Helyi Esélyegyenlőségi Programban nevesített célcsoportok helyzetének javítására, **többféle támogatást, kedvezményt nyújt a rászorulóknak.** Az önkormányzat saját lehetőségei nem elegendőek valamennyi probléma kezelésére, ezért szükséges pályázati források igénybevétele, a gazdasági élet szereplőinek és a civil szervezetek bevonása, továbbá a lakosság aktív közreműködése. A KSH adatai alapján 2019-ben 273 civil szervezet működött a városban**. A civil szervezetek közül több jelentős szerepet játszik a város kulturális-, oktatási és sportéletben.** Érdemes továbbá kiemelni, hogy több különböző civil szervezet segíti a Helyi Esélyegyenlőségi Programban meghatározott célcsoportok érdekeit képviselni, helyzetüket javítani. Az önkormányzat számos civil szervezettel működik együtt.	

IV.4.2.3 Szolgáltatások elérhetősége, szociális gazdaság

Szakági területek	Szolgáltatások elérhetősége, szociális gazdaság
Értékelési szempontok	• M8: A szolgáltatások elérhetőségének elemzése a lakossági hozzáférés oldaláról, elégedettség (elégedettségi és /vagy igény felmérés) • M9: Társadalmi vállalkozások helyzete (tevékenység, munkaerő vonzáskörzet, piac)
Szintézis	

IV.5 Kiszolgáló város

IV.5.1 Mit jelent a kiszolgáló város?

A kiszolgáló város a fenntartható területhasználatot, az épített és művi környezetet, a városi zöldfelületeket és természeti ökoszisztémát, valamint a városi közműrendszereket, infrastruktúrákat, azok optimális területi leképeződését jelenti.

IV.5-1. ábra: A kiszolgáló város főbb komponensei

Forrás: MEGÉRTI Kft., saját szerkesztés

IV.5.2 Kiszolgáló város - szintézis

IV.5.2.1 Településfejlesztési és rendezési tervi összefüggései

Szakági területek	Településfejlesztési és rendezési tervi összefüggései
Értékelési szempontok	• K1: A magasabb szintű területfejlesztési dokumentumokkal való tervezési összhang, a város településhálózatban elfoglalt szerepe a város és várostérség fejlesztését érintő területspecifikus célok alapján • K2: A várost és várostérséget érintő területfelhasználási kategóriák és a műszaki infrastruktúra hálózatok főbb elemeinek bemutatása

Szakági területek	Településfejlesztési és rendezési tervi összefüggései
	• K3: Városi és városkörnyéki települések településfejlesztési és rendezési tervi összhangja kiemelten a településhatáron érintkező beruházások terén
Szintézis	
Az OFTK értelmében Salgótarján – kihasználva kedvező, határmenti fekvését – **a hálózati szemlélettel működő** adottságokat és lehetőségeket szem előtt tartó területi tervezési folyamatok kialakításában, valamint **a város-vidék** közötti kölcsönös előnyökön nyugvó együttműködések révén **a hatékonyan és fenntarthatóan működő gazdasági térszerkezet** megvalósításában tölt be kiemelkedő szerepet. A Nógrád megyei Területfejlesztési Koncepció és Program Salgótarjánt, mint a **megye oktatási, sport és vállalkozásélénkítő központját** definiálja, amelyben kiemelt szerepet játszik a felsőoktatás fejlesztése, az Óbudai Egyetem, ill. a testnevelési Egyetem salgótarjáni Campusának és K+F+I központjának létrehozása, képzési rendszerének kibővítése. A nemzetközi paralimpiai sportközpont létrehozása sportlétesítményekkel, kiszolgáló egységekkel és szállásfejlesztéssel. A megyeszékhelyen, a városokban, ill. kistelepüléseken létrejövő új inkubációs kapacitásokkal, ill. a barnamezős terület revitalizációjával megvalósuló kompetenciaközponttal, Tudományos és Technológiai Parkkal. Az országos és megyei területrendezési tervek értelmében Salgótarjánt **az országos és megyei területfelhasználási kategóriák mindegyike érinti**, amelyek közül az erdő- és mezőgazdasági térség a település közel háromnegyedét lefedi. A megyei övezetek közül az ásványi nyersanyagvagyon, a földtani veszélyforrás, valamint a kiemelt turisztikai övezet a település teljes területére kiterjed. Mindezek mellett az ökológiai hálózat, a tájképvédelmi, valamint a vízminőség védelmi övezetek területi lefedettsége is jelentős. Mindezzel összefüggésben **a szomszédos települések elsősorban az ökológiai hálózat, valamint az erdők és erdőtelepítésre javasolt területek övezete**i révén érintik Salgótarjánt. Az országos és megyei területrendezési tervek **a meglévő közúthálózatot és kerékpárút hálózatot bővítő elemeket tartalmaznak,** amelyek a szomszédos települések, ill. Salgótarján rendezési terveiben is megjelennek. A település szerkezetét meghatározó hálózati elemek jellemzően önálló közlekedési, azon belül szétválasztva a kötöttpályás és a közúti közlekedés elemként, valamint egyéb területfelhasználási egységekben megjelenő önálló közműelemként jelennek meg. A területfelhasználás részeként önálló vízgazdálkodási térségként jelennek meg a vízgazdálkodás hálózati elemei, a csatornák, árkok, valamint az egyéb vízfolyások.	

IV.5.2.2 Tájhasználat, táji és természeti adottságok

Szakági területek	Tájhasználat, táji és természeti adottságok
Értékelési szempontok	• K14: Tájhasználat értékelése, tájhasználati konfliktusok kezelése
Szintézis	
Salgótarján és környéke **jelentős táji és természeti értékekkel rendelkezik.** Számos védett terület található itt, az **erődgazdaságnak** pedig **kiemelt szerepe** van a térségben. A városias szövet és a természeti táj hosszú vonal mentén összeér. A védett területek közelsége természetes határt szab, miközben figyelmet érdemel a peremek védelme. A térségben kiemelt szerepet játszik a **vízbázisvédelem**, mivel klímaérzékenység szempontjából a nagyon érzékeny kategóriába tartozik a terület. A vízfolyásoknál egyre gyakoribb jelenségnek számítanak a villámárvizek. Védekezés megelőzéssel a zárt csapadékvíz elvezető hálózat folyamatos karbantartásával, az újonnan létesített csatornahálózat helyes méretezésével, továbbá természetes és természetközeli vízmegtartó megoldások alkalmazásával valósulhat meg. A város kulturális hagyományai, építészeti és településképi öröksége, továbbá a kapcsolódó községek természetközeli, vonzó vidéki hangulata, és a környék táji és természeti értékei alapot **adhatnak a turizmus fejlesztésére,** ehhez ugyanakkor a minőségi szálláshelyek és átfogó, turisztikai célú marketing tevékenységre van szükség. Az adottságok révén a természetközeli és kulturális turizmus a jövőben hatékony fejlesztési lehetőséggé válhat a helyi gazdaság számára, a potenciális beruházások és fejlesztések során azonban **a városi és természeti tájba illő, környezetbarát és energiahatékony szempontok figyelembe vétele elengedhetetlen**. Kiemelt jelentősége van a Salgótarján területén bezárt felszíni bányák (szén, kő, kavics), lezárt kommunális hulladéklerakók, ipari hulladéklerakó telepek, működő bányák (kavics, salak stb.) területének, amelyek rekultivációja elengedhetetlen.	

IV.5.2.3 Zöldfelületi rendszer

Szakági területek	**Zöldfelületi rendszer**
Értékelési szempontok	• K11: Zöld infrastruktúra hálózat nagysága, betöltött szerepe
Szintézis	
A külterületi zöldfelületekről összességében elmondható, hogy **az értékesebb zöldfelületek helyét több kevésbé értékes területek foglalták el,** azaz erdők helyett erdős cserjés területek, a komplex művelési szerkezet pedig visszaszorulóban van. Ezzel együtt a beépített területek aránya enyhén növekedett. A városon belüli zöldfelületek aránya alacsony. **A zöldterületek jelentős hányada az összefüggő településszerkezeten kívül található, a belső területeken található zöldterületek pedig nem alkotnak összefüggő rendszer, funkció nélküliek.** A meglévő közterületek rendezése, funkcionális bővítése és jó állapotuk folyamatos szinten tartása szükséges. A fejlesztések során törekedni kell a településen belüli alulhasznosított, barnamezős területek újra hasznosítására, amelyben a szerepet kell játszania **a zöldfelületi rendszer növelésének és a gazdasági funkciók barnamezős területen történő megtelepítésének**, annak érdekében, hogy **a várost körülvevő erdőterületek ne sérüljenek** zöldmezős beruházások megvalósulásával.	

IV.5.2.4 Területhasználat és épített környezet, városi hősziget-hatás

Szakági területek	**Területhasználat és épített környezet, városi hősziget-hatás**
Értékelési szempontok	• K4: Társadalmi konfliktusok által érintett városrészek műszaki-infrastrukturális érintettsége • K6: Városi hősziget jelenség a városban vagy térségében, a városi klíma kialakulásában és hatásainak mérséklésében meghatározó építészeti-műszaki megoldások • K7: A gazdasági területek fekvése, kihasználtsága, közlekedési kapcsolatai, ingatlanpiaci viszonyok alakulása (kereslet-kínálat vizsgálata) • K8: ingatlangazdálkodás, kereslet-kínálat elemzés, önkormányzati vagyonkataszter szerkezete, intézményfenntartás meghatározó pozitív és negatív műszaki feltételek • K12: Területhasználat elemzése, funkció nélküli ingatlanok, kihasználatlan ingatlanok nagysága, státuszuk okainak bemutatása, beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek nagysága, elhelyezkedése, funkcionalitása, beépítés, beruházás megvalósulását veszélyeztető egyéb építési korlátozások, potenciális fejlesztési területeket összesítő kataszter • K13: Települési identitást meghatározó épített-művi környezeti elemek (beleértve a védettséget élvező elemeket is)
Szintézis	
Salgótarján fekvését és településszerkezetét erőteljesen meghatározzák **természetföldrajzi adottságai** és **településtörténeti múltja**, amely egy hosszan elnyúló fő tengelyt és az azokból csápszerűen kinyúló, egymástól kissé elzárt, elhatárolt városrészeket eredményezett. A város lakásszerkezetére az elavult, **mára kevéssé népszerű lakótelepes beépítés dominanciája jellemző**. A városi közintézmények épületállománya szintén elavultak, felújításra várnak. Az ipari múlt **számos alulhasznosított barnamezős területet** hagyott hátra maga után, amelyek **a város szövetébe ékelődve helyezkednek el**. Ezek az ingatlanok többségében nagy kiterjedésű, erősen szennyezett, barnamezős területek az egykori gyártelepek helyén. A külterületeken nagyszámú, rekultiválatlan telepek (pl. bezárt felszíni bányák, hulladéklerakók) találhatók. Az új, zöldmezős, gazdasági területek a város déli részén helyezkednek el, közúti kapcsolataik a lakott területen kívül helyezkednek el, így nem terhelik a várost – igaz, így közösségi közlekedéssel való ellátottságuk is gyengébb. Salgótarján város közigazgatási területén **jelentős az állami tulajdonú területek aránya** (volt honvédségi területek, országos közlekedéshálózat elemei, jelentősebb élő vízfolyások, bizonyos nevelési és oktatási intézmények). Egyházi tulajdonúak a szakrális épületek, templomok, harangtorony. **A lakóházak és lakótelkek többsége magánkézben van.** A vállalkozások, cégek, gyártó, szerelő üzemek, szolgáltatások, bányák jellemzően szintén magántulajdonban vannak, akárcsak a várak épülete és telke. Műemlékből összesen 16 darab található a város területén. A Salgó várrom, a József lejtős akna, valamint a Szent András Római Katolikus	

Szakági területek	Területhasználat és épített környezet, városi hősziget-hatás
Templom környezete ex lege védett. A 2017-ben elfogadott településképvédelmi rendelet értelmében 24 épület áll helyi védelem alatt. A még mindig ipari dominanciával rendelkező **város kibocsátása nem elhanyagolható**, amelyet a várost körülvevő erdők jelentős kiterjedése, valamint a város széttagoltsága nem tud ellensúlyozni. A hegyvidéki területek között elterülő Zagyva-völgyi fekvése pedig kevésbé előnyös a klimatikus viszonyok alakulástá tekintve. **A városklíma-jellemzők összességében komoly közegészségügyi kihívást jelentenek.** Elengedhetetlenül fontos a városi tervezésben a városklíma-jelenség tompítását célzó lehetőségek számba vétele és integrálása a helyi fejlesztésekbe. Ezek között kiemelkedő jelentőséggel bír a városi zöldinfrastruktúra-hálózatok mennyiségi és minőségi védelme, a növényborítottság növelése, a közcélú zöldterületek mellett a magántulajdonban lévő zöldfelületek növekedésének ösztönzése, a csapadékvíz-visszatartásra hangsúlyt helyező integrált csapadékvíz-gazdálkodási gyakorlat meghonosítása, erősítése, illetve új nagyvolumenű beépítések előtt annak felmérése, hogy az nem akadályozza-e a város átszellőzését.	

IV.5.2.5 Közlekedés, közműhálózat

Szakági területek	Közlekedés, közműhálózat
Értékelési szempontok	• K5: A városi/városrészi közmű szolgáltatási lefedettsége, infrastrukturális háttere • K9: Közlekedési infrastruktúra általános állapota, kedvező és kedvezőtlen feltételek valamennyi közlekedési módban • K10: Közművesítettség mértéke, állapota, kedvező és kedvezőtlen feltételek, közműellátottság kapacitási helyzetét, bővítési lehetőségei
Szintézis	
Közúthálózat: hálózat, elérhetőség, forgalom, állapot. Közösségi hálózatok. Kerékpár, járda. Baleset. Az országos és helyi közlekedési hálózatok szerkezete kényszerűen illeszkedik a **hegyhátak, vízfolyások és a sűrű beépítés jellemezte adottságokhoz, amelyek leszűkítik a közlekedés számára rendelkezésre álló területet.** Így a közlekedési igények csak jelentős kompromisszumok árán oldhatók meg. Ennek folyománya a kelet-nyugati irányú áramlások nehezebb, költségesebb megvalósítása a Tarján-patak, a 21. sz. főút és a párhuzamos 81. sz. vasútvonal elvágó hatása miatt; vagy a lakóterületek széttagoltsága okán kialakult helyi buszhálózat és járatsűrűség. A **közúthálózat forgalmi terhelése az elmúlt 10 évben nőtt**, bár a város tengelyét jelentő Rákóczi úton a 21. sz. főút tehermentesítő szakaszának átadása után kevesebb a jármű. A lakóutcák többsége kiépített, ugyanakkor a külső városrészekben, volt zártkerti övezetekben sok olyan út van, ahol az utóbbi évtizedekben megnőtt a lakosság száma, de az önkormányzat nem tudta burkolt utakkal kiszolgálni ezt az igényt. A szilárd burkolattal rendelkező **utcák állapota sem megfelelő, különösen a nagy terhelést kapó utaké**, illetve a kisforgalmú, de külső városrészekben található lakóutcáké. **Jelenleg** sem a városközpontban, sem a lakótelepeken, sem a kereskedelmi, szolgáltató és szabadidős tevékenységek helyszínein **nincsen elegendő számú parkolóhely.** **A város szerkezetéből fakadóan a helyi autóbusz-hálózat lefedettsége területi szempontból igen jó. A hosszúkás völgyvárosi jelleg és a jellemzően hosszú viszonylatok** viszont **a helyi járatok követési idejét és az átszállási lehetőségeket igen nehéz összehangolni, az autóbuszok sokszor csoportosan érkeznek egy-egy megállóhelyre. Emellett az utazási igények jelentős megváltozását a járatcsoportok szervezése és ezek indítási ütemezése nem követte, így összességében a városon belüli elérhetőség kedvezőtlen irányban változott az utóbbi évtizedekben. Az alaphálózat szerkezete nem csak utas- hanem üzemeltetői oldalról is kedvezőtlen: többlet futáskapacitásokat és rezsijáratokat követel meg.** A város területén futó 81. sz. **vasútvonal feltárja a város túlnyomó részét, de ezt a kiváló elhelyezkedését a korszerűtlen infrastruktúra és járműpark** (valamint ennek következtében az utazási idő és járatsűrűség), és az állmások egy részének kedvezőtlen megközelíthetősége **miatt nem tudja kihasználni**, az utasforgalom alacsony és hosszú ideje csökken. A **közösségi közlekedés intermodális kapcsolatai összességében nem jók**, csak a városközpontban található vasútállomás, helyközi autóbusz-állomás és a helyi járatok közötti átszállás tekinthető kapcsolódási pontnak, de sem P+R, sem B+R parkolók nem segítik az egyéni és közösségi közlekedés közti átszállást.	

Szakági területek	Közlekedés, közműhálózat
A kerékpáros infrastruktúra egyelőre egyetlen útvonalon épült ki, kialakítása azonban nem felel meg a hatályos előírásoknak. A **kerékpározás a városban jelenleg kevéssé elterjedt**, ezért a kapcsolódó szolgáltatások sem épültek ki. A **gyalogos közlekedés lehetőségei jelenleg nem mondhatók jónak,** sok kisebb utcában egyáltalán nincsen járda, a meglévő létesítmények állapota változó és elegendő önkormányzati forrás hiányában egyre romlik. A belvárosban és a lakótelepek egy részén jellemzők a lépcsők, melyek szintén változatos képet mutatnak, egy részüknél igencsak időszerű lenne a felújítás, amelyet nehezít, ha magántulajdonban állnak (amire több példa is van a városban). **A város közműellátottsága megfelelő, az ivóvízhálózat teljesen kiépült, valamint a beépítésre szánt területek csatornázása is megvalósult.** Ugyanakkor az egyre inkább beépülő zártkertek csak vezetékes ivóvízzel rendelkezik, a szennyvízkezelés nem megoldott. A belterületek csapadékvíz elvezető hálózata szintén hiányos, kapacitása nem megfelelő, ami egyes területek mind gyakoribb elöntéséhez vezet, s a csapadékvíz a szennyvízhálózatba is bejut. A lakott területeket körülvevő dombvidékeken az erdők helyét beépített területek foglalták el, ezáltal ezek vízvisszatartó képessége is gyenge, s a csapadékvíz innen is a lakott területekre juthat. **Az elektromos- és a vezetékesgáz-hálózat kiépítettsége és kapacitása megfelelő.** A klímaváltozás hatására a nagy intenzitású csapadékok gyakorisága és intenzitása is növekszik, ami az elöntési események további fokozódásához vezet.

V A VÁROS IRÁNYÍTÁSI ÉS MŰKÖDÉSI MODELLJE

A stratégia végrehajthatóságát és a stratégiai ciklus sikerességét befolyásoló egyik legfontosabb körülmény, hogy a város milyen *irányítási és működési háttérrel* rendelkezik és az milyen hatékonysággal képes a stratégiai ciklus egyes lépéseiben foglalt műveletek végrehajtására.

Az FVS a fejlesztésekre, a fenntartható városüzemeltetésre és a működtetés komplex városi, várostérségi szintű rendszerére egyaránt figyelmet fordító tartalma **változásokat generálhat** a város eddigi irányítási és működési gyakorlatában/modelljében. Ez különösen igaz a *zöld és digitális átállás* folyamatára és annak szervezeti/működési következményeire.

Javasolt, hogy a megalapozó munkarészben az önkormányzatok elemezzék a város irányításának (elsősorban döntéshozatali és koordinációs feladatok) és működtetésének szervezeti hátterét (önkormányzati, civil és piaci szolgáltatók), a szereplők kapcsolatrendszerét, viszonyát és az egyes folyamatokat.

A helyzet ismerete és az **új típusú feladatok szempontjából történő kiértékelése** lehetőséget ad arra, hogy a stratégia újszerű szemléletéből eredő irányítási és működési modellt érintő beavatkozási pontok, változtatások meghatározhatók legyenek.

V.1 Irányítási modell

V.1.1 Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata működése

V.1.1.1 Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata és Közgyűlése

Salgótarján 1994-ben kapta meg a megyei jogú városi címet, ennek megfelelően Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata olyan települési önkormányzat, amely - törvényben meghatározottak szerint, az abban foglalt kivételekkel - azokat a közszolgáltatásokat is biztosítja, melyek saját területén túl a megye egészére vagy nagy részére kiterjednek. A megyei jogú város képviselő-testülete a közgyűlés.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának feladata tehát a helyi közügyek és a helyben biztosítható közfeladatok ellátása. A feladatok ellátását a közgyűlés és szervei biztosítják, a feladatok elvégzésére pedig költségvetési szervet, gazdálkodó szervezetet, nonprofit szervezetet és egyéb szervezetet hozhat létre. A közgyűlés hatásköreit – bizonyos kivételektől eltekintve – a polgármesterre, a bizottságára, a részönkormányzat testületére, a jegyzőre, a társulására átruházhatja.

A közgyűlés elnöke a polgármester, aki összehívja és vezeti a közgyűlés üléseit, tagjainak száma, a polgármesterrel együtt, 15 fő.

A közgyűlés Salgótarjában 4 állandó bizottságot hozott létre, melyek bizottságonként 11 főből állnak. A Pénzügyi Bizottság, az Ügyrendi Bizottság, a Gazdasági Bizottság és a Népjóléti Bizottság szakmai előkészítő szerepet tölt be, előkészíti a közgyűlés döntéseit, szervezi és ellenőrzi a döntések végrehajtását. Az állandó bizottságok azonos jogokkal és kötelezettségekkel bírnak. A bizottságok döntési, véleményezési és javaslattételi jogkörökkel rendelkeznek a különböző szakági témákban. A bizottságok a választott képviselőkből és külsős bizottsági tagokból állnak. A külsős bizottsági tagok szerepe kiemelt jelentőségű, hiszen ők biztosítják az ágazati működés szakmaiságát.

V.1.1.2 Ügyrendi Bizottság

Az Ügyrendi Bizottság döntési jogkörrel rendelkezik a közbeszerzési eljárások lefolytatása esetén, valamint a települési képviselők Közgyűlés üléséről való távolmaradása esetén benyújtott igazolási kérelem elfogadásáról.

Javaslatot fogalmazhat meg jogszabály módosításának kezdeményezésére, valamint az Alkotmánybíróság előtti eljárás kezdeményezésére.

Véleményezi a rendelet-tervezeteket, a Közgyűlés napirendjére tűzött, az önkormányzat által kötendő szerződés, illetve megállapodás tervezetét, valamint az önkormányzati intézmények, a gazdasági társaságok alapító okiratainak, szervezeti és működési szabályzatainak elfogadására, módosítására vonatkozó javaslatokat.

V.1.1.3 Gazdasági Bizottság

A Gazdasági Bizottság döntési jogkörrel rendelkezik a helyi Környezetvédelmi Alap felhasználásáról, a forgalomképes vagyonelem elidegenítéséről, megterheléséről 5 millió forint fölötti, de 10 millió forint alatti értékhatár esetében, valamint az önkormányzatot megillető elővásárlási jog gyakorlásáról 10 millió forint értékhatár fölött.

Javaslatot fogalmazhat meg a jogszabályban megállapított körben a földrajzi nevek megállapítására, megváltoztatására, a város zavartalan és biztonságos kommunális ellátásához szükséges pénzügyi fedezet biztosítására, annak összegszerűségére, a belterület határvonalának megállapítására, az önkormányzat vagyonának, vagyoni értékű jogának hasznosítására, vállalkozásélénkítő, munkahelyteremtő, iparfejlesztő intézkedések megtételére.

Véleményezi a településrendezési eszközök tervezeteit, a területfejlesztést érintő elképzeléseket, programokat, a város infrastrukturális ellátását érintő javaslatokat, az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságokat érintő javaslatokat, valamint az önkormányzat Környezetvédelmi Programját.

V.1.1.4 Népjóléti Bizottság

A Népjóléti Bizottság döntési jogkörrel rendelkezik az önkormányzat bérlakáshoz jutás sorrendjének megállapításáról, módosításának jóváhagyásáról, emléktábla állításáról, a Zenthe Ferenc Színház Nonprofit Kft. és a Salgótarjáni Rendezvény- és Médiaközpont Nonprofit Kft. Szervezeti és Működési Szabályzatának, valamint felügyelő bizottsága ügyrendjének jóváhagyásáról.

Javaslatot fogalmazhat meg az ágazatát érintően intézmények megszüntetésére, átszervezésére, alapítására, művészeti alkotás közterületen, valamint önkormányzati tulajdonú épületen való elhelyezésére, áthelyezésére, lebontására, a helyi testnevelési és sportfeladatok meghatározására, illetőleg fejlesztési célkitűzéseire, a Közgyűlés és bizottságai hatáskörébe tartozó nemzetiségi ügyekkel kapcsolatos kérdésekben, az ágazatához tartozó intézmények tevékenységében felmerülő új kezdeményezések bevezetésére.

Véleményezi az ágazatához tartozó intézmények tevékenységében felmerülő új kezdeményezéseket, az önkormányzat köznevelési, kulturális és sport célokra fordított költségvetését, év végi mérlegét, valamint a szakterületének megfelelően a lakosság számára biztosított pénzbeli és természetbeni ellátások, intézményi ellátások létesítésével, megszüntetésével, új ellátási formák bevezetésével kapcsolatos testületi anyagokat.

V.1.1.5 Pénzügyi Bizottság

A Pénzügyi Bizottság döntési jogkörrel rendelkezik az Ügyrendi Bizottság véleménye alapján a Salgótarjáni Költségvetési Intézmények Gazdasági Szolgálata Szervezeti és Működési Szabályzatának jóváhagyásáról.

Javaslatot fogalmazhat meg a polgármester, alpolgármester illetményére és jutalmára a jogszabályban meghatározottak figyelembevételével, illetve egyéb költségeinek térítésére, továbbá a képviselők költségtérítésére

Véleményezi a költségvetési rendelet-tervezetet, és a végrehajtásáról szóló beszámoló(k) tervezeteit, a Közgyűlés elé kerülő költségvetési kihatású előterjesztéseket.

V.1.2 Salgótarján Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal működése

Salgótarján Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal feladata az önkormányzat működésével, valamint a polgármester vagy a jegyző feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátása. Emellett a hivatal közreműködik az önkormányzatok egymás közötti, valamint az állami szervekkel történő együttműködésének összehangolásában.

A hivatal 6 jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeti egységre tagolódik:

- Adóhatósági Iroda
- Hatósági Iroda
- Humánszolgáltatási és Szervezési Iroda
- Közgazdasági Iroda
- Városfejlesztési Iroda
- Városüzemeltetési Iroda

A belső ellenőrök (belső ellenőrzési referensek), a humánpolitikai referens, a protokoll referens, a Modern Városok Program referens és a főépítész az irodaszervezetbe nem tartozó szervezeti egységek, a jegyző közvetlen irányítása alatt fejtik ki tevékenységüket.

A Salgótarján városát érintő stratégiai, fejlesztési kérdésekkel a Városfejlesztési, valamint a Városüzemeltetési Iroda foglalkozik, emellett kiemelt szerepe van e területen a Modern Városok Program referensnek, illetve a főépítésznek.

V.1-1. ábra: Salgótarján Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala szervezeti ábrája

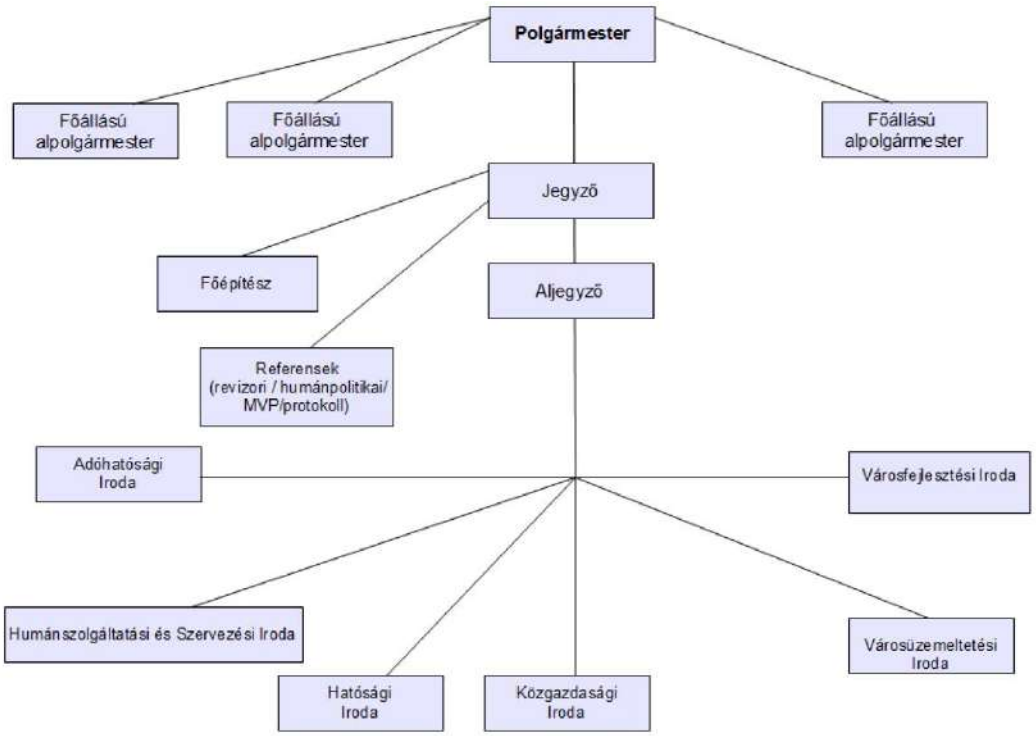

Forrás: Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 92/2021. (V.27.) határozata

Salgótarjánban a stratégiai feladatok végrehajtásában közvetlenül két vállalat – a Salgó Vagyon Kft. és a Salgótarjáni Városfejlesztő és Turisztikai Kft. – vesz részt. Ezeken kívül még számos vállalat lát el közösségi feladatköröket.

V.1.3 Az irányítási modell működésének értékelése

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának fő döntéshozó szerve a közgyűlés, egyes döntési jogköröket ugyanakkor átruházott egyes az álladó bizottságokra. A Környezetvédelmi Alap felhasználásáról, valamint a forgalomképes vagyonelemek elidegenítéséről és megterheléséről bizonyos értékhatárig a Gazdasági Bizottság dönt.

A stratégiaalkotás, valamint a fejlesztések/projektek megvalósításában a Gazdasági és a Népjóléti Bizottságnak van hangsúlyos szerepe. Ez a két bizottság ugyanis egyrészről az őket érintő szakágazati kérdésekben döntési jogkörrel is rendelkeznek, emellett javaslattevő és véleményezési jogkörrel rendelkeznek a társdalami, gazdasági és települési ügyeket érintő projektek, fejlesztési javaslatok esetében. A Gazdasági Bizottság a város gazdaságát érintő témákban rendelkezik javaslattevő jogkörrel, a terület- és településfejlesztési kérdésekben, ill. nevesítve a Környezetvédelmi Program esetében véleményezési jogkörrel rendelkezik.

A Pénzügyi Bizottság biztosítja a megvalósuló projektek financiális hátterét, az Ügyrendi Bizottság pedig a szükséges jogszabályi környezetet, ill. az annak való megfelelést.

V.2 Működési modell

V.2.1 Városi szolgáltatásokat biztosító szervezetek

V.2.1.1 Humán közszolgáltatások

A humán közszolgáltatások terén is több szereplő elégíti ki a helyi és környékbeli lakosok igényeit. Az egészségügyi és szociális ellátást a Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása által létrehozott költségvetési szerv, valamint a Szent Lázár Megyei Kórház és Rendelőintézet biztosítja.

A bölcsődei és óvodai ellátást az önkormányzat által fenntartott Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde, a Salgótarján és Térségi Egészségügyi – Szociális Központja által fenntartott 52 férőhelyes Százszorszép Bölcsőde, valamint a katolikus egyház által fenntartott Jó Pásztor Katolikus Óvoda, emellett magánbölcsődék és családi napközik biztosítják.

Az oktatási intézmények fenntartói a Salgótarjáni Tankerületi Központ, valamint két egyház a Hit Gyülekezete, valamint az Egyházmegyei Katolikus Iskolák Főhatósága.

Az önkormányzat által létrehozott REMEK Nonprofit Kft. üzemelteti a sportlétesítményeket, úgymint sportcsarnok, sportcentrum, tanuszoda, strandfürdő, belvárosi mozgásstúdió, a kulturális intézményeket, úgymint televízió, kulturális központ, civil és ifjúsági ház, Bátki József Közösségi Ház. A Zenthe Ferenc Színház Nonprofit KFT. működteti a színházat.

A Balassi Bálint Megyei Könyvtár és a Dornyay Béla Múzeum, az óvodához hasonlóan, mint önálló költségvetési szervek, Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában működnek, de megyei hatókörrel rendelkeznek.

V.2.1.2 Városüzemeltetés

A városüzemeltetés egy meglehetősen komplex feladat, amelynek ellátásához több szereplő együttműködésér van szükség. A feladat ellátásban a kulcsszerepet a Salgótarjáni Foglalkoztatási Nonprofit Kft. játssza. Az önkormányzat által alapított gazdasági társaság közszolgáltatási szerződés alapján látja el feladatait, amely a köztisztasági szolgáltatásokra, a köztemetők fenntartására, temetkezési szolgáltatásokra, a közparkok, zöldfelületek karbantartására terjed ki.

Az ivóvíz ellátást, szennyvízelvezetést, valamint a helyi tömegközlekedést üzemeltetési szerződés alapján az Észak Magyarországi Regionális Vízművek Zrt., valamint a Volánbusz Zrt. biztosítja. A közvilágítást az ELMŰ ZRt, a közvilágítás karbantartását pedig a GA Magyarország Kft látja el. A távhőszolgáltatást ugyanakkor az önkormányzati tulajdonú Salgó Vagyon Kft. üzemelteti közszolgáltatási szerződés alapján.

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatást közszolgáltatási szerződés alapján az önkormányzat által alapított gazdasági társaság a VGÜ Salgótarjáni Hulladékgazdálkodási és Városüzemeltetési Nonprofit Kft. látja el.

Mint Nógrád megye megyeszékhelye, Salgótarján kiemelt szereppel bír a térségben, így számos környező településre is kiterjednek a helyi szolgáltatások. Ez elsősorban a közművekre vonatkozik, így például az ivóvízszolgáltatást végző ÉRV (Északmagyarországi Regionális Vízművek Zrt.), a Főgáz, az áramszolgáltató ÉMÁSZ, a hulladékgazdálkodással foglalkozó VGÜ Nonprofit Kft. és a távfűtést biztosító Salgó Vagyon Kft. is több településen biztosítja szolgáltatását. Például a VGÜ Nonprofit Kft. Salgótarjánon kívül 57, az ÉRV Salgótarjánon kívül 22 településen végzi el a feladatot.

V.2.1.3 Városfejlesztés

A városüzemeltetéshez kapcsolódósan a városfejlesztéssel közszolgáltatási szerződés alapján két, önkormányzat által alapított gazdasági társaság foglalkozik. A Salgó Vagyon Kft. fő tevékenysége az ingatlankezelés, amelynek keretein belül ellátja a tulajdonában lévő ingatlanok értékesítés- és bérbeadás útján történő hasznosítását, a bérlemények kezelését és azzal kapcsolatos szolgáltatási tevékenységet. Ezen kívül ellátja a Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata tulajdonában lévő, forgalomképes vagyonértékesítését és bérbeadás útján történő hasznosítását, a bérlemények kezelését, valamint a kapcsolt szolgáltatási feladatokat.

Fontos feladatot lát el a Salgótarjáni Városfejlesztő és Turisztikai Kft, amely számos tevékenységi körrel rendelkezik, többek között épületépítési projekt szervezése, ingatlankezelés, társadalomtudományi, humán kutatás és fejlesztés, zöldterület-kezelés és építményüzemeltetés. Szervezeti és Működési Szabályzata alapján ugyanakkor elsősorban a turisztikai területtel foglalkozik, a városfejlesztési profil kevésbé jelenik meg a Kft. működésében.

Kiemelt szerepe van természetesen e téren a Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési irodájának és Városüzemeltetési irodájának is.

V.2-1. ábra: Salgótarján Megyei Jogú Város működési modellje

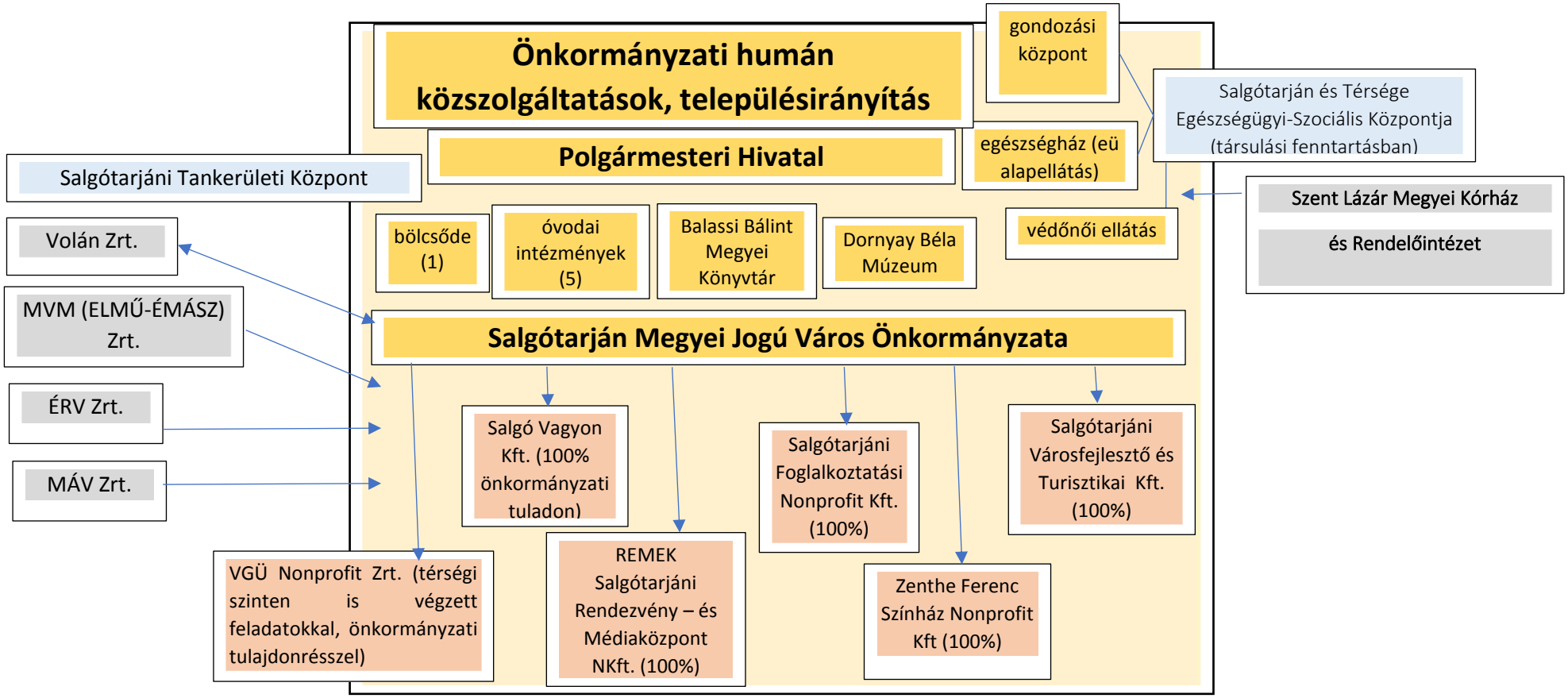

V.2.2 Város működési modelljének értékelése

Salgótarjánban az önkormányzat a városi szolgáltatásokat saját fenntartású költségvetési szervezetekkel, saját alapítású, 100 %-ban önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságokkal, valamint magáncégekkel kötött közszolgáltatási szerződésekkel biztosítja. Egyes területek esetében (pl. hulladékgazdálkodás, oktatás, egészségügyi-szociális ellátás), a helyi szolgáltatások számos környező településre is kiterjednek.

V.3 Várostérségi koordináció

Salgótarján, mint megyei jogú város és Nógrád megye székhelye a hazai funkcionális városhierarchia 3. szintjén helyezkedik el, térségi szerepeit tekintve ugyanakkor egyértelműen túlmutat szűkebb környezetén. Fekvése lehetőséget biztosít a szomszédos Szlovákiával történő, aktív gazdasági és infrastrukturális kapcsolattartásra, ennek megfelelően Salgótarján a határon átnyúló Neogradiensis Eurorégió legerősebb magyarországi fejlődési pólusa. A város térségi szerepkörei több területen érvényesülnek. Ilyenek a gazdaság, az igazgatás, a kereskedelem, az egészségügy, oktatás, közművelődés és a rekreáció. Ezek alapján a város egyértelműen teljes körű térségszervező erővel bíró, teljes értékű funkcióval rendelkező település. Salgótarján térségszervező ereje átnyúlik a szlovák-magyar határon, és a szlovákiai Losonccal kölcsönhatásban meghatározza a határon átnyúló Neogradiensis Eurorégió fejlődését.

A Salgótarjáni Kistérség Többcélú Társulása megszűnésével annak döntéshozó szerve, a polgármesterek tanácsa is megszűnt. Az elsősorban szociális területen továbbra is működő önkormányzati társulások esetében tovább működik a tanács, mint döntéshozó szerv. Salgótarján esetében a Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása működik és tartja fenn Salgótarján Megyei Jogú Város Egészségügyi-Szociális Központját.

Salgótarján emellett része egy Szlovák-Magyar Interreg Programnak, amelynek keretén belül az Európai Regionális Fejlesztési Alap forrásait felhasználva egy szlovák-magyar turisztikai fejlesztés valósul meg. A pályázat Nógrád/Novohrad kulturális és történelmi öröksége védelmét célozza meg Gácson és Salgótarján turisztikai térségében, Eresztvényben. Fő célja a történelmi épületek felújítása, valamint Csontváry Kosztka Tivadar és Mustó János művészek emlékházainak létrehozása.

Salgótarján tagja a Novohrad - Nógrád Geoparknak, amely a világ első, már alapításában is országok közötti, határon átnyúló geoparkja. Az 1 619 km^2 területű Geopark 64 magyar és 28 szlovák település földtani, természeti, történeti és kulturális örökségét, palóc hagyományait ápolja és bemutatva őrzi. A szlovák-magyar Novohrad - Nógrád Geopark magyar oldali székhelye s egyben közös nemzetközi központja Salgótarján – Eresztvényben van. Az alulról jövő, kis-és mikrotérségi kezdeményezésre létrejött geopark vezető szervezete a Novohrad-Nógrád Geopark Nonprofit Kft, amely az eresztvényi látogatóközpontot és a geopark honlapját (http://www.nogradgeopark.eu/) is kezeli. A geopark magyar oldala domináns, 1 284 km2 természeti örökségének kinevezett gondnoka a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság, amely számos geosite – földtani bemutatóhely mellett a Salgótarján – Baglyaskői Látogatóközpontját és az Európa Diplomás Ipolytarnóci Ősmaradványok Miocén Parkját (osmaradvanyok.hu) is a geopark szolgálatába állította. 2009-ben alakult meg a Nógrádi Geopark Egyesület, amely a Geopark irányító szerepkört betöltő társadalmi szervezete.

A településfejlesztés kérdéskörét az építési törvény tárgyalja, ami a települési szintű tervezést tartja a megfelelő területi keretnek. A szomszédos településekre vonatkozóan egyeztetési kötelezettségek jelentkeznek a települési tervezés vonatkozásában, ami többnyire a tervezésrendezési tartalmak vizsgálatáig és jóváhagyásáig terjed.

A tematikus platformok kialakításának lehetősége gyakorlatilag a városok és a térségi települések együttműködésének informális (laza érdekszövetség) vagy formális (pl. egyesületek) szervezeti hátterét adják évtizedek óta. A térségi gazdasági szereplőket tömörítő érdekcsoportok, a térségi identitáson alapuló közösségek, a térségi TDM szervezetek, zöld energia közösségek egy-egy térségi szintű tematikus platformnak tekinthetők.

A Salgótarján Helyi Turisztikai Desztináció Menedzsment Közhasznú Egyesület 2010 őszétől kezdve segíti Salgótarján közkedvelt turisztikai célponttá válását. A Salgótarján központtal létrejövő TDM szervezet célja az egységes szakmai keretek és támogatási elvek mentén olyan helyi turisztikai desztináció-menedzsment szervezet (TDMSZ) létrehozása, amely a helyi vállalkozások és önkormányzat, szakmai és civil szervezetek együttműködésével képesek a turisztikai desztinációt érintő legfontosabb feladatcsoportok (pl. projektmenedzsment, tervezés, termék- és vonzerőfejlesztés, marketing, adatgyűjtések stb.) koordinált, hatékony és eredményes ellátására.

VI KOCKÁZATOK ÉS LEHETŐSÉGEK ÉRTÉKELÉSE

VI.1 Prosperáló város

Kockázat	Lehetőség
A város és várostérség gazdasága	
• A város gazdasági struktúrája kedvezőtlen marad • A város barnamezős területeinek a forgalomképtelensége, kihasználatlansága • A globális egészségügyi válsághelyzetek, járványok számottevő lokális negatív gazdasági hatásokat indukálnak • A globális gazdasági változásoknak (innovációk, új hálózatok, technológiaváltás) az élvonalhoz viszonyított eltávolító hatása érvényesül • A magán befektetések elmaradása, elhalasztása, másik térségbe irányulása • A vállalkozói, fejlesztési együttműködések nem jönnek létre, nincs helyi vállalkozói ökoszisztéma	• A városi és térségi nagyvállalatok az ágazati együttműködések, a hálózatosodás és az innovációk révén tovább erősödnek • A város ágazati szerkezete reziliens, több lábon álló szerkezetet mutat, kiegyensúlyozott, versenyképes • A város barnamezős és alulhasznosított területeinek a hasznosíthatósága nő • Vonzó befektetési célpont • Határ közelsége, a szlovák kapcsolatokban rejlő potenciál kihasználása • Összehangolt gazdaságfejlesztés, hálózati rendszerű gazdasági tevékenységek • Turisztikai fejlesztések
Humán erőforrás	
• A városi munkaerő elszívása a szomszédos munkaerő-vonzáskörzetek és külföld által • Minőségi és mennyiségi problémák a munkaerőutánpótlás tekintetében • Az oktatási, képzési szerkezet nem szolgálja a város gazdasági igényeit, fejlődését, vagy nehezen befolyásolható • Munkaintenzív beruházások elmaradása	• A lakosság képzettségi szintje emelkedik
Humán infrastruktúra és szolgáltatási mix	
• Az oktatási, képzési szerkezet nem szolgálja a város gazdasági igényeit, fejlődését, vagy nehezen befolyásolható • A KKV szektor alacsony infokommunikációs és számítástechnikai érettsége	• Az oktatási, képzési szerkezet a helyi gazdaságfejlesztést szolgálja, a várost tágabb térségi vagy országos vérkeringésbe is bekapcsolja • Az ipari területek, az inkubátorház és a meglévő vállalkozásfejlesztési szervezeti hálózat
Önkormányzati gazdálkodás	
• Az önkormányzat kevés fejlesztési forrást, magántőkét tud a gazdaság fejlesztésére bevonni	• Aktív pályázati tevékenység

VI.2 Zöldülő város

Kockázat	Lehetőség
Környezet- és természetvédelem	
• A természeti ökoszisztémák károsodása • Zöldmezős beruházások előtérbe kerülése a barnamezős területek újra hasznosításával szemben • A szabályozási környezet változása (jogszabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) kedvezőtlenebb fenntarthatósági körülményeket teremt	• Barnamezős területeke újra hasznosítása a zöldmezős beruházásokkal szemben • Kedvező zöldfelületi ellátottság, közhasználatú zöldfelület kiépítése
Zöld hálózatok és klímaváltozás	
• Növekvő beépítettség, nő a burkolt felületek aránya • A hagyományos erdőterületek helyét nyaralók és lakóházak foglalják el • A városi zöld menetrend nem tud lépést tartani a kihívásokkal és a globális zöldülési folyamatokkal • A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen, fenntarthatatlan folyamatokat indít el helyben	• Beépítés korlátozása, városon belüli területek felhasználása • Városi zöld imázs kiépülése • A városi zöld menetrend lépést tud tartani a kihívásokkal és a globális zöldülési folyamatokkal • A globális gazdasági változások (innovációk, új hálózatok, technológiaváltás) hatékonyan ösztönzik a helyi zöld átállást • Klímaváltozási alkalmazkodási tervek kidolgozása pl. hőségriadó terv elkészítése
Közműrendszerek és energiagazdálkodás	
• Az erdőterületek beépítésével a terület csapadékvíz és szennyvíz elvezetési problémái előtérbe kerülnek • A megújuló erőforrások hasznosítása nem helyben, nem kellő mértékben történik • Az energiatudatosság nem épül be a helyi szereplők működésébe	• Folytatva az elmúlt évek energiahatékonysági és megújuló energia-felhasználásra irányuló fejlesztéseit, megújuló erőforrások helyi hasznosítása megfelelő mértékű lesz • A csapadékvizek telken belüli összegyűjtésével, szikkasztásával, hasznosításával csökkenthető a közterületi csapadékvízelvezetés terhelése • Az energiatudatosság a helyi szereplők jellemzőjévé válik
Fenntartható közösségi közlekedés	
• A globális közlekedés-földrajzi és geopolitikai helyzet változása fentarthatatlan pályára állítja a térséget • A helyi közlekedésben nem a fenntartható közösségi közlekedési módok kerülnek előtérbe	• A globális közlekedés-földrajzi és geopolitikai helyzet változása fenntartható pályára állítja a térséget • A helyi közlekedésben a fenntartható közösségi közlekedési módokat előtérbe helyező beruházások valósulnak meg

VI.3 Digitális város

Kockázat	Lehetőség
Lakosság digitális kompetenciája	
• A munkaerő digitális felkészültségnek elmaradása • A helyi lakosok digitális felkészültségének elmaradása • A társadalmi modernizáció (a fogyasztói társadalom térnyerése, túlurbanizáció és zsúfoltság, elidegenedő társadalom, polarizálódó társadalom stb.) begyűrűzése gátolja a digitalizációt,	• A munkaerő digitális felkészültsége lépést tart a digitalizációval • A helyi lakosok digitálisan képzetteké válnak • A társadalmi modernizáció (a fogyasztói társadalom térnyerése, túlurbanizáció és zsúfoltság, elidegenedő társadalom, polarizálódó társadalom stb.) begyűrűzése elősegíti a digitalizációt
Gazdasági szervezetek	
• A város vállalatainak digitális lemaradása • A város ágazati szerkezetének digitális lemaradása • A digitális innovációk elkerülik a térséget • A vállalatok szűkkörű nyitottsága az Ipar 4.0-típusú fejlesztések iránt	• A digitalizáció által nyújtott lehetőségek minden gazdasági szereplő számára elérhetők • Az innovációs ökoszisztéma alapjai térségi szinten megtalálhatók • A globális gazdasági változások (innovációk, új hálózatok, technológiaváltás) hatékonyan ösztönzik a helyi digitális átállást • Digitális platform létrehozása a gazdasági szervezetek számára
Humán közszolgáltatások	
• Az oktatási, képzési szerkezet a saját útját járja, nem, vagy nehezen befolyásolható • A digitális szolgáltatások lassú ütemben jelennek meg	• Az oktatási, képzési szerkezet kedvezően, a helyi igények szerint alakul • A szabályozási környezet változása (jogszabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) elősegíti digitális átállást • Digitális közszolgáltatás fejlődése
Közlekedés, közművek	
• A köz- és közműszolgáltatások terén elmaradnak a digitalizációs beruházások	• A város közszolgáltatóinak digitális átállása végbemegy • Smart city, smart grid projektek megvalósulása
Környezet- és természetvédelem	
• A környezet- és természetvédelem terén elmarad a digitális megoldások alkalmazása	• Digitális megoldások alkalmazása a környezete- és természetvédelem területén (smart city, smart grid)

VI.4 Megtartó város

Kockázat	Lehetőség
Társadalom	
• Növekvő elvándorlás, csökkenő népességszám • Nyugdíj előtt állók számának növekedése, az elöregedés folytatódása • Foglalkoztatottak nélküli háztartások növekvő aránya • Az elöregedő társadalom miatt az egészségügyi és szociális intézményekre nehezedő nyomás nő • A klímaváltozás – különösen a hőségnapok számának növekedése – negatívan hat az elöregedő lakosság egészségi állapotára	• Helyben elérhető, versenyképes munkahelyek teremtése • Fiatalok helyben tartása • Egészségügyi és szociális és oktatási hálózat erősítése • Magas színvonalú aktív kikapcsolódási, sportolási lehetőségek biztosítása a város és térsége számára
Esélyegyenlőség biztosítása, civil élet	
• Szegregálódó településrészek számának növekedése • Szegregátumokban élő népesség arányának növekedése • A degradálódott, szlömösödött területek leszakadása tovább nő • Társadalmi polarizáció növekedése	• Komplex egészség-megőrzési és fejlesztési programok • Komplex programok megvalósítása a leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatásra
Szolgáltatások elérhetősége, szociális gazdaság	
• A városi vonzerő nem elegendő a városok versenyében • A szolgáltatási mix nem tud lépést tartani az igényekkel	• Az új típusú szövetkezések támogatása

VI.5 Kiszolgáló város

Kockázat	Lehetőség
Településfejlesztési és –rendezési tervek összefüggései	
• A városi fizikai infrastruktúra fejlesztése nem tud megfelelő ütemben haladni	• Aktív turisztikai szerepkör erősítése
Tájhasználat, táji és természeti adottságok	
• Intenzívebb, tájképi szempontból kevésbé értékes területhasználat kialakulása • Zöldmezős beruházások előtérbe kerülése • Külterületi bányák, lerakótelepek rendezetlensége	• A város meg tudja élni és igény szerint bővíteni tudja a zöld, érintetlen területeit • Barnamezős, alulhasznosított területek előtérbe helyezése • Lerakótelepek rekultiválása
Zöldfelületi rendszer	
• Az erdőterületek, zártkertek beépülése a környezet rovására tovább folytatódik • Zöldterületi fejlesztések elmaradása	• Fásított területek további növekedése • Lakossági igény a zöldfelületi fejlesztésekre, karbantartásokra
Területhasználat és épített környezet, városi hősziget-hatás	
• Az épületfelújítások és korszerűsítések elmaradásával az épített környezet egyre inkább degradálódik • Zöldterületi fejlesztések elmaradása • Barnamezős és alulhasznosított területek kihasználatlansága	• Az alulhasznosított és barnamezős területek megújulása, új városi funkciók megtelepedése • Összefüggő zöldfelületi rendszer kialakítása • A városi mikroklíma kedvezően alakul (zöldülés, vízfelületek)
Közlekedés, közműhálózat	
• A domborzati és településhálózati adottságok miatt sok a hiányzó kapcsolat az úthálózatban és a közösségi közlekedési hálózatban. • A közösségi közlekedés (különösen a vasút) nem nyújt versenyképes alternatívát, ezért magas a gépjárműhasználók aránya, ami környezeti károkat okoz. • A zártkertek és az erdőterületek beépítésével a terület csapadékvíz és szennyvíz elvezetési problémái előtérbe kerülnek	• Fenntartható közlekedési módokat előtérbe helyező beruházások megvalósítása • Csapadékvíz- és szennyvíz-elvezető rendszer kiépítése

VII STRATÉGIAI MUNKARÉSZ

A stratégiai fejezet dinamikus keretként működik és támogatja a város jövőképének és célrendszerének meghatározását és szükség esetén felülvizsgálatát, kiigazítását.

A helyzetértékelő munkarészt záró alfejezet számba vette azokat a külső kockázati tényezőket és lehetőségeket, melyekre a város részben tud intézkedéseket hozni, nagyrészt azonban azok bekövetkezte azon túlmutató folyamatoktól és azok externális hatásaitól függ. A városi fejlődés lehetőséghalmaza két fő tényezőtől függ: - belső erőforrások, helyi sajátosságok; és - a külső feltételrendszer. Ezen tényezők figyelembevételével két forgatókönyv (standard és adaptív) kidolgozása valósul meg, ahol az adaptív forgatókönyv része egy változásmenedzsmentet is magában foglaló fejlesztési megközelítés. Az adaptív forgatókönyvben a tematikus célrendszer és az öt tervezési dimenzió összefüggései bemutatásra kerülnek, melyek összességében meghatározzák, hogy a város mennyire tud rugalmas és adaptív módon reagálni a külső környezeti impulzusokra, vagyis mennyire reziliens.

VII.1 Forgatókönyv elemzés

VII.1-1. táblázat: A külső hatások és a vizsgálandó kockázati tényezők

Forgatókönyv-elemzési kockázati területek azonosítása dimenziónként	*Vizsgálandó kockázati tényezők*
Prosperáló város	
Térségi gazdasági és innovációs környezetet érintő kockázatok	A város gazdasági struktúrája kedvezőtlen marad
	A város barnamezős területeinek a forgalomképtelensége, kihasználatlansága
	A magán befektetések elmaradása, elhalasztása, másik térségbe irányulása
	A vállalkozói, fejlesztési együttműködések nem jönnek létre, nincs helyi vállalkozói ökoszisztéma
A humán erőforrás keresleti és kínálati feltételeinek megváltozásának kockázatai	A városi munkaerő elszívása a szomszédos munkaerő-vonzáskörzetek és külföld által
	Minőségi és mennyiségi problémák a munkaerőutánpótlás tekintetében
	Munkaintenzív beruházások elmaradása
Humán infrastruktúra és szolgáltatás kockázatai	Az oktatási, képzési szerkezet nem szolgálja a város gazdasági igényeit, fejlődését, vagy nehezen befolyásolható
	A KKV szektor alacsony infokommunikációs és számítástechnikai érettsége
Önkormányzat gazdálkodásában rejlő kockázat	Az önkormányzat kevés fejlesztési forrást, magántőkét tud a gazdaság fejlesztésére bevonni
Zöldülő város	
	A természeti ökoszisztémák károsodása

Környezet- és természetvédelem elhanyagolásából fakadó kockázatok	Zöldmezős beruházások előtérbe kerülése a barnamezős területek újra hasznosításával szemben
	A szabályozási környezet változása (jogszabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) kedvezőtlenebb fenntarthatósági körülményeket teremt
Zöld hálózatok és klímaváltozás kockázatai	Növekvő beépítettség, nő a burkolt felületek aránya
	A hagyományos erdőterületek helyét nyaralók és lakóházak foglalják el
	A városi zöld menetrend nem tud lépést tartani a kihívásokkal és a globális zöldülési folyamatokkal
	A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen, fenntarthatatlan folyamatokat indít el helyben
Közműrendszerek és energiagazdálkodás kockázatai	Az erdőterületek beépítésével a terület csapadékvíz és szennyvíz elvezetési problémái előtérbe kerülnek
	A megújuló erőforrások hasznosítása nem helyben, nem kellő mértékben történik
	Az energiatudatosság nem épül be a helyi szereplők működésébe
Fenntartható közösségi közlekedés kialakításának elmaradásából eredő kockázat	A helyi közlekedésben nem a fenntartható közösségi közlekedési módok kerülnek előtérbe
Digitális város	
Lakosságalacsony digitális kompetenciájából fakadó kockázatok	A munkaerő digitális felkészültségnek elmaradása
	A helyi lakosok digitális felkészültségének elmaradása
Gazdasági szervezetek digitális lemaradása okozta kockázatok	A város vállalatainak digitális lemaradása
	A digitális innovációk elkerülik a térséget
	A vállalatok szűkkörű nyitottsága az Ipar 4.0-típusú fejlesztések iránt
Humán közszolgáltatások lassú digitalizációjának kockázata	A digitális szolgáltatások lassú ütemben jelennek meg
Közlekedés, közművek lassú digitalizációjának kockázata	A köz- és közműszolgáltatások terén elmaradnak a digitalizációs beruházások
Környezet- és természetvédelemben alkalmazható digitális megoldások elmaradásának kockázata	A környezet- és természetvédelem terén elmarad a digitális megoldások alkalmazása
Megtartó város	
Társadalmi kockázatok	Növekvő elvándorlás, csökkenő népességszám
	Nyugdíj előtt állók számának növekedése, az elöregedés folytatódása
	Foglalkoztatottak nélküli háztartások növekvő aránya
	Az elöregedő társadalom miatt az egészségügyi és szociális intézményekre nehezedő nyomás nő

	A klímaváltozás – különösen a hőségnapok számának növekedése – negatívan hat az elöregedő lakosság egészségi állapotára
Esélyegyenlőség hiányából fakadó kockázatok	Szegregálódó településrészek számának növekedése
	Szegregátumokban élő népesség arányának növekedése
	A degradálódott, szlömösödött területek leszakadása tovább nő
	Társadalmi polarizáció növekedése
Kiszolgáló város	
Településfejlesztési és –rendezési tervek összefüggéseinek kockázata	A városi fizikai infrastruktúra fejlesztése nem tud megfelelő ütemben haladni
Táji és természeti adottságok nem megfelelő használatából fakadó kockázatok	Intenzívebb, tájképi szempontból kevésbé értékes területhasználat kialakulása
	Zöldmezős beruházások előtérbe kerülése
	Külterületi bányák, lerakótelepek rendezetlensége
Zöldfelületi rendszer elhanyagolásának kockázata	Zöldterületi fejlesztések elmaradása
Területhasználat és épített környezet elhanyagolásából, városi hősziget-hatás erősödéséből fakadó kockázatok	Az épületfelújítások és korszerűsítések elmaradásával az épített környezet egyre inkább degradálódik
	Zöldterületi fejlesztések elmaradása
	Barnamezős és alulhasznosított területek kihasználatlansága
Közlekedés, közműhálózat nem helyi viszonyoknak megfelelő fejlesztéséből fakadó kockázatok	A domborzati és településhálózati adottságok miatt sok a hiányzó kapcsolat az úthálózatban és a közösségi közlekedési hálózatban.
	A közösségi közlekedés (különösen a vasút) nem nyújt versenyképes alternatívát, ezért magas a gépjárműhasználók aránya, ami környezeti károkat okoz.
	A zártkertek és az erdőterületek beépítésével a terület csapadékvíz és szennyvíz elvezetési problémái előtérbe kerülnek

Prosperáló város

Salgótarjánnak, mint prosperáló városnak több kockázattal is szembe kell néznie, melyek a gazdaság versenyképességét, a külső hatások adaptív kezelését, erőforrások biztosítását érinti:

- Salgótarjánban 2018-ban a regisztrált vállalkozások száma 4160 db volt, ami az elmúlt évek adataihoz képest csökkenő tendenciát mutat. A vállalkozások sűrűségének értéke (116 db/ezer fő) nem éri el az országos átlagot (176 db/ezer fő). A vállalatok gazdasági erejét jól szemlélteti az a tény, hogy az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték 2015-ben is csupán az országos átlag 23,45%-nak felelt meg. Ezzel összevethető az egy lakosra jutó jegyzett tőke, ami az említett esztendőben 362 900 Ft-nak felelt meg, szemben az országos átlaggal, amely 2015-ben 1 537 700 Ft volt. A trendek folytatása jelentős kockázatokat hordoz magában a jövőre nézve. A gazdaság kedvezőtlen struktúrájának fennmaradása, a befektetések, fejlesztések

elmaradása, az ösztönző gazdasági ökoszisztéma hiánya még a város fejlődése mellett is fokozódó lemaradást okoz a többi településhez képest.

- Salgótarján zöldmezős fejlesztési területei a város földrajzi adottságai miatt korlátosan állnak rendelkezésre. Ezzel szemben a város jelentős elhanyagolt barnamezős ipari területtel rendelkezik, melyek egy kisebb része városi funkciók kialakítására alkalmas, de jelentős része ipari, gazdasági fejlesztési területként hasznosítható. Ezeknek a területeknek a termelésbe történő bevonása azonban csak rekultivációjuk után valósulhat meg. Ezen a területen jelentős elmaradás tapasztalható. A Modern Városok Program keretében 2017-ben a Kormány határozatban döntött a város barnamezős területeinek felszámolásáról és ipari parki hasznosításáról, de ez még egy érintett területen sem történt meg.
- A korábbi fejezetekben bemutatott népességváltozási adatok negatív tendenciát mutatnak, és a trend alapján alapos a kockázata, hogy Salgótarján lakossága 2027-re 30 000 fő alá csökken. Az elvándorlás tényét súlyosbítja, hogy főleg a munkaképes korú, magasan képzett réteg hagyja itt a várost.

Zöldülő város

A klímaváltozás hatásainak begyűrűzéséből, a hatékonyabb, környezetbarát energiagazdálkodásra, energiatermelésre történő átállásból és a közlekedés és hulladékgazdálkodás környezetterheléséből fakadó kockázatok egyre nagyobb szerepet fognak kapni minden település, így Salgótarján esetében is.

- A klímaváltozásban rejlő legnagyobb kockázat, hogy bár vannak jó példák, de minden településnek saját védekezési, alkalmazkodási stratégiát kell kialakítania, amelynek kellően rugalmasnak is kell lennie, hogy a folyamatosan változó viszonyokra gyorsan tudjon reagálni. A helyi klímastratégia kidolgozása folyamatban van, de az csak akkor fejtheti ki hatását, ha az abban foglaltak beépülnek a város mindennapjaiba, és a városi élet különböző szereplői szemléletükben is elsajátítják a klímatudatos hozzáállást.
- Az elmúlt években az önkormányzati épületek jelentős része esett át energiahatékonysági fejlesztésen és a jövőben további fejlesztések megvalósítása a cél. A lakótelepek, ipari technológiával épített épületei azonban még elavult energetikai mutatókkal rendelkeznek. A jövőben egyre növekvő kockázatot jelent, hogy a leromló állapotban lévő, kedvezőtlen energetikai mutatókkal rendelkező ingatlanállomány nem nyújt megfelelő lakhatási körülményeket a benne élők számára.
- A város közlekedési és parkolási problémái megoldhatatlanok a helyi tömegközlekedés színvonalának növelése miatt. Jelenleg a város lakói számára a helyi buszközlekedés nem jelenti a gépkocsihasználat alternatíváját. A fenntartható tömegközlekedés az utasbarát üzemeltetés mellett környezetbarát, elektromos buszok beüzemelését kell, hogy jelentse. Ezek elmaradása jelentős kockázatát jelenti a város közlekedési infrastruktúrájában bekövetkező nehezen visszafordítható károknak.

Digitális város

A digitalizáció területén végbemenő egyre gyorsuló fejlődés teljes mértékben átalakítja a települések valamennyi szereplőjének működését. A digitalizációban történő lemaradás magában rejti a város lemaradásának kockázatát.

- A munkaerőpiacon megjelenő szereplők nem elégséges digitális kompetenciája növelheti a betöltetlen álláshelyek számát
- A közszolgáltatók és az önkormányzat digitális megoldások bevezetésével növelheti az ügyfelek komfortérzetét, az ügyintézés hatékonyságát és a rendelkezésre álló adatmennyiséget.
- A digitalizáció terén az Önkormányzatnak élen kell járnia. Mivel ez egy új fejlesztési terület, itt még van lehetőség, hogy versenyben maradjunk és ne évek múlva kelljen próbálkozni a hátrányunk ledolgozását.

Megtartó város

Salgótarján esetében a megtartó város dimenziónak kiemelt figyelmet kell kapnia, ugyanis ezen a téren az elmúlt évtizedekben főleg negatív hatások érvényesültek. A trend folytatása jelentős kockázatot jelent a város jövőjének alakulása szempontjából.

- A demográfiai mutatók kedvezőtlen képet mutatnak, ezeknek a trendeknek a folytatása kiemelt kockázati tényezőként jelentkeznek.
- Kockázatot jelent, hogy a lakosságszám csökkenésével párhuzamosan növekszik a szegregátumokban élők aránya.

Kiszolgáló város

A fenntartható területhasználat, az épített és művi környezet, a városi zöldfelületek és természeti ökoszisztéma fejlesztése csak egymást erősítve valósítható meg eredményesen.

- Az épített környezet és a zöldfelületek fejlesztésinek elmaradása, vagy azok nem összhangban történő fejlesztése ronthatja a városi életminőséget.
- A leromló városkép negatív hatással van a városban maradó, vagy letelepedő magasan képzett munkaerő létszámra is.
- A közösségi közlekedés színvonalának javítása nagy mértékben javíthatja a jelenleg a város közlekedésében és parkolási viszonyaiban tapasztalható negatívumokat.

Kitettségi mátrix

VII.1-2. táblázat: A kitettségi mátrix szerkezete

Potenciális negatív és pozitív hatás	Milyen a hatás kockázati besorolása? (5: nagyon kockázatos; 4: kockázatos; 3: közepesen kockázatos; 2: kicsit kockázatos; 1: elenyésző kockázatot jelent)	Milyen gyakoriságú a hatás? (5: napi, 4: évente többször, 3: többévente egyszer, 2: évtizedenként egyszer, 1: 20-30 évente egyszer)	Mekkora a várható hatás mértéke? (5: nagy területeket, sok szereplőt komolyan érintő kérdéskör; … 1: elenyésző területre és kis hatással bíró hatások)
A város gazdasági struktúrája kedvezőtlen marad	5	5	5
A város barnamezős területeinek a forgalomképtelensége, kihasználatlansága	4	5	3
A városi munkaerő elszívása a szomszédos munkaerő-vonzáskörzetek és külföld által	5	5	5
Az önkormányzat kevés fejlesztési forrást, magántőkét tud a gazdaság fejlesztésére bevonni	3	5	5
Zöldmezős beruházások előtérbe kerülése a barnamezős területek újra hasznosításával szemben	2	2	2
A városi zöld menetrend nem tud lépést tartani a kihívásokkal és a globális zöldülési folyamatokkal	3	3	5

A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen, fenntarthatatlan folyamatokat indít el helyben	4	3	5
Az energiatudatosság nem épül be a helyi szereplők működésébe	4	3	3
A helyi közlekedésben nem a fenntartható közösségi közlekedési módok kerülnek előtérbe	4	4	4
A munkaerő digitális felkészültségnek elmaradása	4	2	4
A digitális szolgáltatások lassú ütemben jelennek meg	3	3	3
A köz- és közműszolgáltatások terén elmaradnak a digitalizációs beruházások	3	3	4
Növekvő elvándorlás, csökkenő népességszám	5	5	5
Nyugdíj előtt állók számának növekedése, az elöregedés folytatódása	3	4	3

Szegregátumokban élő népesség arányának növekedése	4	3	3
A városi fizikai infrastruktúra fejlesztése nem tud megfelelő ütemben haladni	4	3	4
Zöldterületi fejlesztések elmaradása	3	3	4
Az épületfelújítások és korszerűsítések elmaradásával az épített környezet egyre inkább degradálódik	4	4	4

A magas kockázatú (4-es, 5-ös) potenciális negatív hatások	Milyen a város abszorpciós képessége? (5: ellent tud állni, teljesen ki tudja védeni a hatásokat; …1: egyáltalán nem tud ellenállni, és minimálisan sem tudja kivédeni a hatásokat)	Milyen a város adaptációs képessége? (5: rugalmasan reagáló, kiépített rendszerek várják felkészülten a hatást…1: egyáltalán nincs abszorpciós képessége a városnak)	Milyen a város transzformációs képessége? (5: komplett rendszerek kerültek már kiépítésre a hatások kezelésre…. 1: teljes folyamat- és eszközcsere szükséges a helyzet kezeléséhez)
A város gazdasági struktúrája kedvezőtlen marad	2	2	2
A város barnamezős területeinek a forgalomképtelensége, kihasználatlansága	2	3	4
A városi munkaerő elszívása a szomszédos munkaerő-vonzáskörzetek és külföld által	2	2	2
Az önkormányzat kevés fejlesztési forrást, magántőkét tud a gazdaság fejlesztésére bevonni	2	5	3
A városi zöld menetrend nem tud lépést tartani a kihívásokkal és a globális zöldülési folyamatokkal	4	3	3
A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen, fenntarthatatlan folyamatokat indít el helyben	3	3	3

Az energiatudatosság nem épül be a helyi szereplők működésébe	3	4	4
A helyi közlekedésben nem a fenntartható közösségi közlekedési módok kerülnek előtérbe	2	4	3
A munkaerő digitális felkészültségnek elmaradása	3	4	4
A köz- és közműszolgáltatások terén elmaradnak a digitalizációs beruházások	3	4	4
Növekvő elvándorlás, csökkenő népességszám	2	2	2
Nyugdíj előtt állók számának növekedése, az elöregedés folytatódása	2	2	2
Szegregátumokban élő népesség arányának növekedése	2	4	4
A városi fizikai infrastruktúra fejlesztése nem tud megfelelő ütemben haladni	2	2	3

Zöldterületi fejlesztések elmaradása	3	3	3
Az épületfelújítások és korszerűsítések elmaradásával az épített környezet egyre inkább degradálódik	3	3	3

VII.2 Jövőkép

Salgótarján 2035-re megfogalmazott jövőképe egy olyan vonzó középváros kialakulásával számol, mely megerősödve töltheti be a megye gazdasági és kulturális központi funkcióját, emellett erősíti szerepét a főváros körüli, közép-magyarországi, rohamosan fejlődő városias térségben.
A stratégiában lefektetettek megvalósulása a lentebb kifejtett jövőkép elérését vetíti előre, mellyel elérhető Salgótarján és térségének régóta várt felzárkózása. Ennek érdekében stratégiai célok kitűzésére van szükség, melyek reagálnak a város legfontosabb problémáira, gazdaságélénkítő szerepük van, emellett urbanizációs, városfejlesztési és a lakosság megújulását szolgáló célok elérését is segítik. Mindemellett előkészítenek és szükségessé tesznek kiegészítő, a gazdaságélénkítést és a városi és természeti környezet megújulását közvetve és közvetlenül segítő, az támogató projekteket.

JÖVŐKÉP:
SALGÓTARJÁN ALAPVETŐ VÁROSI- ÉS TÉRSÉGI SZOLGÁLTATÁSAIT, ILLETVE ÉPÍTETT KÖRNYEZETÉT TEKINTVE MEGÚJULÓ, LAKOSAI ÉS AZ IDELÁTOGATÓK SZÁMÁRA VONZÓ KÖZÉPVÁROS, TERMÉSZETI KÖRNYEZETÉVEL HARMÓNIÁBAN ÉLŐ, KORSZERŰ GAZDASÁGI ÉS SZOLGÁLTATÓ KÖZPONT

Salgótarján 2030-ra szóló jövőképe és stratégiai fejlesztési céljai a város társadalmára, gazdaságára, valamint táji, természeti és épített környezetére, továbbá térségi szerepére vonatkozóan az alábbiakban határozhatók meg:

Gazdaságfejlesztési átfogó cél:
Salgótarján ipari szektorának termékeire jellemző, hogy értékének magas hányadát anyag és viszonylag csekély hányadát szellemi érték alkotja. Ez alacsony hozzáadott értéket, egyre romló piaci pozíciót és csökkenő profitabilitást, összességében konzerválódó gazdasági leszakadást eredményez. A városban működő ipari vállalatokra nem jellemző, hogy könnyen tudnák adaptálni az új technológiákat és tudnának reagálni a világgazdaság változásaira. Ez nem pusztán ezen vállalatok hibája, összetettebb probléma, hiszen a városból szinte teljesen hiányzik a kutatás és fejlesztés, az az ipari innovációs potenciál. Ezen csak olyan innovatív eszközök alkalmazásával lehet változást elérni, amely megjelenik gyártmány és a gyártásfejlesztés területein, illetve a város oktatási szerkezetében történő alapvető változások kitűzésével. Rögzíteni kell, hogy az egyes vállalatok eredményes működése elsősorban vállalati érdek, de mint a társadalmigazdasági élet egyik komponense, építő eleme nem érdektelen a térség szempontjából sem. A térség ipari vállalataira az elmúlt években maximum a stagnálás volt a jellemző, néhány ipari csarnok építése mellett önerőből kevés fejlesztést tudtak végrehajtani. Ebből fakadóan látható, hogy a város ipari megújulása csupán a belső lehetőségekre történő építéssel nem lehetséges.
A stratégia megvalósításával Salgótarján gazdasága egy dinamikusan fejlődő és továbbfejleszthető, alapvetően új ipari létesítményekre és ezeket kiszolgáló oktatási (közép- és felsőoktatás), valamint infrastrukturális létesítményekre (közlekedés, lakókörnyezet) alapozó fejlesztési irányba indítható el, mely jól kiegészíthető a város jelentős komparatív előnyére, a természeti környezetére építő turisztikai- és sportfejlesztésekkel.
A város által kitűzött gazdaságélénkítő vezérprojektek és a csatlakozó projektek által egy vonzó, a korábbi ipari területeket felhasználó, újakat bevonó, az önfenntartó város irányába elmozduló, a

határmentiség lehetőségét felismerő és a kutatási – fejlesztési – innovációs (K+F+I) tevékenységet egyre dinamikusabban kihasználó gazdaságfejlesztésnek, a városban meglévő és a folyamatos tudatos fejlesztésnek köszönhetően megjelenő gazdasági erősödésből fakadó progresszív fejlődés és a mutatkozó lehetősségek kihasználása.

A dinamikus gazdasági fejlődés motorja a több lábon álló helyi gazdaság, amelynek húzóereje a magas hozzáadott tartalmú termékeket előállító, versenyképes ipari és K+F+I tevékenység, amely a helyi ipar másik pillérét alkotó, tömegtermeléssel együtt magas fokú foglalkoztatást biztosít a város és térsége rendkívül összetett helyi társadalma számára, és a magasan kvalifikált, illetve a kreatív iparban tevékenykedő fiatalabb népesség Salgótarjánba települését is elősegíti.
A szolgáltatói jellegű, feladatait magas színvonalon ellátó önkormányzat és közszolgáltatási rendszer hatékonyan támogatja a város gazdasági, turisztikai és lakóhelyi felértékelődésének folyamatát.
A város turisztikai ágazatának bővülő bevételei tükrözik a kedvező térségi idegenforgalmi adottságok javuló kihasználását. Hangsúlyos szerepet kap a természeti értékek fenntartható módon történő beépítése a térség idegenforgalmába, a látogatók több napos itt tartózkodását lehetővé tevő kisebb fejlesztésével. Nagyobb volumenű turisztikai fejlesztések a természeti környezettől távolabb, a város kulturális és egyéb épített környezeti nevezetességeire építve képzelhetők el.

Társadalmi megújulási átfogó cél:
A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, munkaképes korú népesség foglalkoztathatóságát megfelelő képzési, felzárkóztatási programok segítik elő a helyi gazdaság munkaerő keresletével összhangban.
A gazdaságfejlesztés és a társadalmi felzárkóztatási erőfeszítések eredményeként a munkanélküliség alacsony szintű, és a leszakadó társadalmi rétegek integrációja jól érzékelhető mértékben előrehaladt.
A fiatalok el tudnak helyezkedni a városban. A bölcsődei, óvodai ellátás, az általános és középiskolai képzés, a szakképzés magas színvonalú Salgótarjánban. Változatos és piacképes szakmák érhetők el a városban többnyire megújult infrastruktúrával rendelkező iskolákban. A felsőfokú tanulmányokat nem folytató fiatalok a város szakképző intézményeiben a helyi gazdaság munkaerő piaci keresletének megfelelő piacképes tudáshoz, és megélhetést biztosító szakmákhoz jutnak. Megjelenik a városban a felsőoktatás és a magasabb szintű szakoktatás, mely a helyi és a térségből érkező fiataloknak magas szintű oktatással magas szintű képzettséget nyújt.

A pozitív irányú demográfiai változások hatására megállt a népesség fogyása, elindult a népességszám lassú emelkedése, és a képzettebb népesség beáramlása révén megújul, összetételében javul a helyi társadalmi szerkezete. A leszakadó társadalmi rétegek a szervezett komplex programok révén saját maguk is felismerik életminőségük javításában saját felelősségüket és szerepüket, ezzel nő a tenni akarásuk az életminőségük javítása terén.

Erős a helyi lakosság civil öntudata, közösségi kontrollja, lokálpatriotizmusa és identitása. Emelkedik a lakókörnyezetükre igényes, aktív lakóközösségek aránya. A lakosság anyagi lehetőségei lehetővé teszik, hogy szűkebb lakókörnyezetük megjelenéséhez a lakosok is hozzájáruljanak. A meglévő és a létrejövő formális és nem formális civil csoportok programjaikkal és tevékenységükkel színesítik a város életét.

Sokszínűbbé válik a város kulturális és a szabadidős programkínálat, hangsúlyos szerepet kapnak a különböző korosztályoknak szóló programok. Új helyszínek kerülnek bevonásra a város kulturális életébe, mellyel a várostérség és a határon túli magyar területek lakossága is részesülhet korábban nem, vagy ritkán elérhető kulturális rendezvényekben.
Salgótarjánban az egészségügyi és a szociális ellátások a társadalom széles rétege számára biztosítanak megfelelő színvonalú szolgáltatásokat, egyre kevesebb egészségügyi szolgáltatásért kell fővárosi vagy más egészségügyi intézményt meglátogatni.

Városfejlesztési átfogó cél:
A megújult, jó minőségű, kényelmesen használható városrészek és gazdaságosan üzemeltethető települési környezet, a város hegyvidéki, jó levegőjű rekreációs területei, a külsőleg megújult épített öröksége vonzó urbanizációs hátteret és fizikai kereteket biztosítanak az itt lakóknak és a letelepedni vágyó lakosságnak és vállalkozásoknak. A zöldbe ágyazott, energia hatékony, megújuló energiaforrások alkalmazásával gazdaságosan üzemeltethető lakótelepi és családi házas lakásállománya olyan kedvező urbanizációs kereteket biztosít, amelyek a salgótarjáni lakhatást vonzóvá teszik.

A rendezett, jó állapotú, a klímaváltozásra reagáló, barátságos és kényelmesen használható közterületek olyan vonzó, fenntartható és élhető városi környezetet jelentenek, amelyben a város lakói és az oda látogatók jól érzik magukat. Az életminőség javulása a közbiztonság nagyfokú javulásának is köszönhető.
A városközponti funkciók térben, területileg kiterjedtek, mellyel a városközponti funkciók részben megújultak, a városközpont egész területe újjászerveződött, új területek bevonásával a klasszikus belvárosi kereskedelmi, szolgáltatási és a kulturális funkciók színesedtek, gazdagodtak. Az új területek bevonásával, a korábbi ipari területek funkcióváltásával a parkolási és a lakófunkciók egyaránt kedvezőbb helyzetbe kerültek. Mindezzel egy funkciójában és építészetében is vonzó, a lakosság helyben maradását, a városhoz való pozitív hozzáállást segítő terület alakult ki. Mindezen területek fejlesztésének hatására a városban jobb élni, mint korábban volt.

Az iparosított technológiával épült lakóépületek, lakótelepek energetikailag teljesen megújult, alacsony rezsijű, személygépkocsi parkolóhelyekkel és zöldfelületekkel valamint kereskedelmi és szolgáltatási funkciókkal a legkorszerűbb normáknak megfelelően, jól ellátott, esztétikus, egészséges és kényelmesen használható, jó minőségű városias lakókörnyezetet jelentenek.

VII.3 A stratégia célrendszere

Salgótarján Integrált Városfejlesztési Stratégiája, melyet 2008-ban fogadtak el a jövőképet *megújuló, vonzó középvárosk*ént írta le. Ez a megállapítás tulajdonképpen ma is érvényes, ugyanakkor érdemesebb már konkrétabb megfogalmazásokkal haladni. Átfogó célként került ezen dokumentumba rögzítésre *egy erős térségközpont kialakítása fenntartható fejlődési pályán működő helyi gazdasággal, minőségi szolgáltatásokkal és élhető városi környezettel* elérése. Ebből 15-20 éves időtávra három stratégia cél kerül levezetésre, a gazdaságot (*Diverzifikált gazdasági fejlődés*), a település infrastrukturális fejlődését (*Városmegújítás*) és a társadalmi folyamatokat (*Fenntarthatóság és élhetőség*) tekintve, melyeket mindhárom tekintetében 2-2 operatív tematikus cél követte. Ezekből

végül összesen 36 darab prioritás meghatározása történt, melyek a város fejlődési szükségletének teljes spektrumát lefedték. Ezen 7-8 éves távlatra kitűzött célok némelyikéhez sikerült is közelebb jutnia a városnak, de a távlati célok tekintetében, noha a stratégia megfelelő célrendszerrel bír, nem jutott lényegesen előrébb Salgótarján.

A 2014-ben elfogadott Integrált Településfejlesztési Stratégia a város számára három nagy átfogó célt rögzített:

- DIVERZIFIKÁLT, DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, VIRÁGZÓ GAZDASÁG
- TÁRSADALMI MEGÚJULÁS
- MEGÚJULÓ VÁROSI SZÖVET, VONZÓ TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET

Látható, hogy az átfogó célok tekintetében nagyjából ugyanazokat tűzték ki, mint az Integrált Városfejlesztési Stratégia esetében, szinte csak a szövegezésben történt változás, a hangsúlyok ugyanoda helyeződtek. Mindhárom átfogó cél alábontásra került további, összesen 11 stratégiai célra, melyekhez a stratégia 2020-ig elérendő különféle, változatos prioritásokat rendelt.

Elmondható, hogy némi finomhangolással mindhárom átfogó cél jelenleg is érvényes a városra nézve, a stratégiai célok esetében bizonyos racionalizálással, de szintén érvényben tarthatók a hét évvel korában kitűzött célok. A prioritások tekintetében - mivel azok sok esetben konkrét fejlesztésekhez voltak rendelve, melyek közül sok sikeresen teljesítve lett az elmúlt hét év során – finomhangolásra volt szükség. Ezekből a korábbi prioritásokból születtek meg, alapos szűrés és a következő 7-8 év szükségszerű feladatait átnézve jelen stratégia részcéljai.

Az FVS így 2035-ig elérendő időtávban 3 nagy átfogó célt tűz ki, melyek a megfogalmazott jövőkép elérése érdekében meghatározható legfontosabb területeket jelölik ki:

- DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, MEGÚJULÓ GAZDASÁG
- TÁRSADALMI MEGÚJULÁS
- MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET

Az átfogó célokat lebontva a 2027-ig elérendő stratégiai célok száma az FVS-ben 12 darab lett:

VII.3-1. táblázat: Salgótarján stratégiai célrendszere

1. DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, MEGÚJULÓ GAZDASÁG	1.1 Versenyképes kkv-k és mikro vállalkozások révén magas szintű foglalkoztatottság 1.2 A hagyományos iparágak mellett jelentős K+F+I aktivitás 1.3 Versenyképes fenntartható turisztikai fejlesztések megvalósulása
2. TÁRSADALMI MEGÚJULÁS	2.1 Egészségügyi és szociális ellátórendszeri központi szerep

	megerősödése a helyi közösséggel partnerségben 2.2 A leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása és integrálása, befogadó társadalom 2.3 Közszolgáltatások széles körű fejlesztésével a lakosság megtartása és jól képzett új lakosság megjelenése 2.4 A társadalmi és gazdasági igényekhez igazodó minőségi oktatás feltételeinek megteremtése 2.5 Sportolás és egészséges életmód terjesztése
3. MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET	3.1 Vonzó, megújult városi környezet 3.2 A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása 3.3 Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer 3.4 A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város

AZ IVS-ben megfogalmazott prioritások vagy részcélok túlzóan optimista forgatókönyv szerint kerültek felvázolásra. 2020-ig ezen célok közül ugyan többet sikerült elérni és teljesülésük megtörtént, de többnél semmilyen előrelépés nem történt még, vagy bebizonyosodott, hogy csak hosszabb időtávon belül érhetők el. Figyelembe véve ugyanakkor a város szükségleteit a részcélok között ismét található olyan, mely rövidebb távú elérése ugyan kívánatos, de ezekhez több tényező kedvező megvalósulása szükséges, melyek a gondos tervezés, az előrelátható projektek, trendek figyelembevételével kerültek meghatározásra, ugyanakkor rendkívül sok a bizonytalanság is körülöttük.

JÖVŐKÉP 2035-RE	SALGÓTARJÁN ALAPVETŐ VÁROSI- ÉS TÉRSÉGI SZOLGÁLTATÁSAIT, ILLETVE ÉPÍTETT KÖRNYEZETÉT TEKINTVE MEGÚJULÓ, LAKOSAI ÉS AZ IDELÁTOGATÓK SZÁMÁRA VONZÓ KÖZÉPVÁROS, TERMÉSZETI KÖRNYEZETÉVEL HARMÓNIÁBAN ÉLŐ, KORSZERŰ GAZDASÁGI ÉS SZOLGÁLTATÓ KÖZPONT											
ÁTFOGÓ CÉLOK (2035)	**DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, MEGÚJULÓ GAZDASÁG**			**TÁRSADALMI MEGÚJULÁS**					**MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET**			
TEMATIKUS STRATÉGIAI CÉLOK 2021-2027	**1.1. Versenyképes kkv-k és mikro vállalkozások révén magas szintű foglalkoztatottság**	**1.2. A hagyományos iparágak mellett jelentős K+F+I aktivitás**	**1.3. Versenyképes fenntartható turisztikai fejlesztések megvalósulása**	**2.1 Egészségügyi és szociális ellátórendszeri központi szerep megerősödése a helyi közösséggel partnerségben**	**2.2. A leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása és integrálása, befogadó társadalom**	**2.3. Közszolgáltatások széles körű fejlesztésével a lakosság megtartása és jól képzett új lakosság megjelenése**	**2.4 A társadalmi és gazdasági igényekhez igazodó minőségi oktatás feltételeinek megteremtése**	**2.5 Sportolás és egészséges életmód terjesztése**	**3.1. Vonzó, megújult városi környezet**	**3.2. A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása**	**3.3. Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer**	**3.4. A természeti erőforrások kiegyensúlyozott és hatékony felhasználására épülő, energiahatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város**
RÉSZ-CÉLOK 2027-IG	Versenyképes, nem környezetszennyező iparágak és vállalkozások letelepítése, fejlesztése.			Magasan képzett fiatal és középkorú népesség betelepítése Salgótarjánba kedvező munka- és lakhatási lehetőségek, élhető városi környezet és jó minőségű közszolgáltatások biztosításával					A barnamezős, alulhasznosított ipari- gazdasági és közlekedési területek rehabilitációjával új iparterületek, kereskedelmi/szolgáltatási területek, új városépítészeti övezetek létrehozása majd ezek hasznos funkcióval való megtöltése.			
	Zöldmezős és barnamezős ipari munkahelyteremtő, valamint K+F+I beruházások megvalósítása, a "start up" cégek és a kreatív gazdaság fejlesztése Salgótarján és térsége gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében.			A lakosság egészségi állapotának javítása az egészségügyi és szociális intézmények infrastruktúrájának fejlesztése révén.					A nem önkormányzati tulajdonban lévő, barnamezős, szlömösödő, illetve alulhasznosított városi területek rehabilitációjának elősegítése.			
	Salgótarján, vonzáskörezete és határon átnyúló térsége turizmusának fenntartható fejlesztése a térség gazdasági fejlődése és a foglalkoztatás növelése érdekében.			. A közösségi szolgáltatások rendszerének fejlesztése a kultúra, a közművelődés és a sport területén.					Az alközpontok és kertvárosok minőségi fejlesztése a hiányzó vagy elöregedett infrastruktúrájuk korszerűsítése által.			
	Új típusú iparágak – finommechanika, szerelőipar, feldolgozóipar – megtelepítése.			Megújuló és kiterjedtebb társadalmi szerepvállalásra törekedő civil közösségek, szervezetek.					A városközpont funkcióbővítő rehabilitációja és fejlesztése, parkolási infrastruktúra fejlesztése és a városközponti alulhasznosított épületek gazdasági vagy egyéb társadalmi hasznossággal bíró újrahasznosítása.			
	A határon átnyúló vonzerőt biztosító városi szolgáltatások és kereskedelem fejlesztése új befektetésekkel az ezekhez szükséges urbanizációs háttér megfelelő szintű szolgáltatásainak biztosítása.			Piacképes tudást biztosító szak- és felsőfokú oktatás mérnöki, műszaki és egészségügyi területen Salgótarjánban.					Fizikai és társadalmi szempontból hanyatló városi területek szociális rehabilitációja, és a felújításra alkalmatlan telepek felszámolása. A szociális település rehabilitációt szükségessé tevő városi területek rehabilitációja.			
	A hagyományos és új iparágak fejlesztése, a Salgótarjánban jelen lévő és betelepülni kívánó gazdasági társaságok			Tudományos, oktató és innovációs folyamatokat szervező felsőoktatás letelepítése.					A lakótelepek szükséges strukturális és energetikai megújítása.			

	fejlődése előtt álló akadályok lebontásával a térség gazdasági fejlődése, a foglalkoztatás növelése érdekében.		
		Az időskorúak ellátórendszerének fejlesztése (nappali, bentlakásos, házi segítségnyújtás terén).	A Salgótarjánban élők és munkát vállalók, illetve a befektetők számára vonzó, szép, egészséges, kényelmesen használható városi környezet kialakítása.
		A város és a térség leszakadó, leszakadással veszélyeztetett, hátrányos helyzetű népességének integrációja, visszavezetése a munka világába.	A hagyományos infrastruktúrák valamint az információ- és kommunikációtechnológiai infrastruktúrák fejlesztése, hathatós lépés a SMART City irányába.
		A leszakadó társadalmi rétegekhez tartozók integrációja oktatással, képzéssel, kulturális programokkal, illetve az egészségügyi és szociális rendszer bevonásával.	A város energetikai megújítása a megújuló energiaforrások fokozott kihasználására építve, valamint fenntartható és hatékony városüzemeltetési fejlesztések
		Fenntarthatóság és környezeti nevelés hangsúlyos megjelenése az oktatás, a nevelés, a társadalmi tudatformálás és a felvilágosítás terén.	A természeti környezetet figyelembe vevő fenntartható turizmus és térségi szintű rekreációs szolgáltatások kialakítása, továbbfejlesztése
		Az óvodai, valamint alapfokú oktatási intézmények infrastrukturális, valamint humánerőforrás fejlesztése	A város és térsége ivóvíz- és szennyvízelvezetésének fenntartható, környezettel harmonikus fejlesztése.
		Sport infrastrukturális beruházások megvalósítása	A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével
			Környezet- és természetvédelem klímatudatos fejlesztési elképzelésekkel, EU-s és állami célokhoz történő hozzájárulás (pl. épületek energiahatékonysági felújítása).

VII.3-2. táblázat: FVS stratégiai célmátrix sablon

VII.3.1 A részcélok és a tervezési dimenziók összefüggése városi szinten

VII.3-3. táblázat: FVS stratégiai célmátrix tervezési dimenziónként

DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, MEGÚJULÓ GAZDASÁG Részcélok	prosperáló város	zöldülő város	digitális város	kiszolgáló város	megtartó város
Versenyképes, nem környezetszennyező iparágak és vállalkozások letelepítése, fejlesztése.	+	+			+
Zöldmezős és barnamezős ipari munkahelyteremtő, valamint K+F+I beruházások megvalósítása, a "start up" cégek és a kreatív gazdaság fejlesztése Salgótarján és térsége gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében.	+			+	

DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, MEGÚJULÓ GAZDASÁG Részcélok	prosperáló város	zöldülő város	digitális város	kiszolgáló város	megtartó város
Salgótarján, vonzáskörezete és határon átnyúló térsége turizmusának fenntartható fejlesztése a térség gazdasági fejlődése és a foglalkoztatás növelése érdekében.		+	+		+
Új típusú iparágak – finommechanika, szerelőipar, feldolgozóipar – megtelepítése.	+				
A határon átnyúló vonzerőt biztosító városi szolgáltatások és kereskedelem fejlesztése új befektetésekkel az ezekhez szükséges urbanizációs háttér megfelelő szintű szolgáltatásainak biztosítása.				+	+
A hagyományos és új iparágak fejlesztése, a Salgótarjánban jelen lévő és betelepülni kívánó gazdasági társaságok fejlődése előtt álló akadályok lebontásával a térség gazdasági fejlődése, a foglalkoztatás növelése érdekében.	+	+			

TÁRSADALMI MEGÚJULÁS Részcélok	prosperáló város	zöldülő város	digitális város	kiszolgáló város	megtartó város
Magasan képzett fiatal és középkorú népesség betelepítése Salgótarjánba kedvező munka- és lakhatási lehetőségek, élhető városi környezet és jó minőségű közszolgáltatások biztosításával	+			+	+
A lakosság egészségi állapotának javítása az egészségügyi és szociális intézmények infrastruktúrájának fejlesztése révén.			+		+
A közösségi szolgáltatások rendszerének fejlesztése a kultúra, a közművelődés és a sport területén.		+	+	+	+
Megújuló és kiterjedtebb társadalmi szerepvállalásra törekedő civil közösségek, szervezetek.	+	+			+
Piacképes tudást biztosító szak- és felsőfokú oktatás mérnöki, műszaki és egészségügyi területen Salgótarjánban.	+				+
Tudományos, oktató és innovációs folyamatokat szervező felsőoktatás letelepítése.	+	+	+		+
Az időskorúak ellátórendszerének fejlesztése (nappali, bentlakásos, házi segítségnyújtás terén).					+
A város és a térség leszakadó, leszakadással veszélyeztetett, hátrányos helyzetű népességének integrációja, visszavezetése a munka világába.				+	+

TÁRSADALMI MEGÚJULÁS Részcélok	prosperáló város	zöldülő város	digitális város	kiszolgáló város	megtartó város
A leszakadó társadalmi rétegekhez tartozók integrációja oktatással, képzéssel, kulturális programokkal, illetve az egészségügyi és szociális rendszer bevonásával.					+
Fenntarthatóság és környezeti nevelés hangsúlyos megjelenése az oktatás, a nevelés, a társadalmi tudatformálás és a felvilágosítás terén.	+	+	+		+
Az óvodai, valamint alapfokú oktatási intézmények infrastrukturális, valamint humánerőforrás fejlesztése			+	+	+
Sport infrastrukturális beruházások megvalósítása	+			+	+

MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET Részcélok	prosperáló város	zöldülő város	digitális város	kiszolgáló város	megtartó város
A barnamezős, alulhasznosított ipari- gazdasági és közlekedési területek rehabilitációjával új iparterületek, kereskedelmi/szolgáltatási területek, új városépítészeti övezetek létrehozása majd ezek hasznos funkcióval való megtöltése.		+	+	+	+
A nem önkormányzati tulajdonban lévő, barnamezős, szlömösödő, illetve alulhasznosított városi területek rehabilitációjának elősegítése.		+		+	+
Az alközpontok és kertvárosok minőségi fejlesztése a hiányzó vagy elöregedett infrastruktúrájuk korszerűsítése által.		+	+	+	+
A városközpont funkcióbővítő rehabilitációja és fejlesztése, parkolási infrastruktúra fejlesztése és a városközponti alulhasznosított épületek gazdasági vagy egyéb társadalmi hasznossággal bíró újrahasznosítása.		+	+	+	+
Fizikai és társadalmi szempontból hanyatló városi területek szociális rehabilitációja, és a felújításra alkalmatlan telepek felszámolása. A szociális település rehabilitációt szükségessé tevő városi területek rehabilitációja.		+		+	+
A lakótelepek szükséges strukturális és energetikai megújítása.		+	+		
A Salgótarjánban élők és munkát vállalók, illetve a befektetők számára vonzó, szép, egészséges, kényelmesen használható városi környezet kialakítása.	+	+		+	+
A hagyományos infrastruktúrák valamint az információ- és kommunikációtechnológiai infrastruktúrák fejlesztése, hathatós lépés a SMART City irányába.	+		+	+	

MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET Részcélok	prosperáló város	zöldülő város	digitális város	kiszolgáló város	megtartó város
A város energetikai megújítása a megújuló energiaforrások fokozott kihasználására építve, valamint fenntartható és hatékony városüzemeltetési fejlesztések	+	+	+	+	
A természeti környezetet figyelembe vevő fenntartható turizmus és térségi szintű rekreációs szolgáltatások kialakítása, továbbfejlesztése	+	+			+
A város és térsége ivóvíz- és szennyvízelvezetésének fenntartható, környezettel harmonikus fejlesztése.		+		+	
A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével		+	+	+	
Környezet- és természetvédelem klímatudatos fejlesztési elképzelésekkel, EU-s és állami célokhoz történő hozzájárulás (pl. épületek energiahatékonysági felújítása).	+	+		+	

VII.3.2 A részcélok várostérségi leképeződés

VII.3-4. táblázat: FVS területi célmátrix sablon – várostérségi összefüggések

DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, MEGÚJULÓ GAZDASÁG Részcélok	Várostérség
Versenyképes, nem környezetszennyező iparágak és vállalkozások letelepítése, fejlesztése.	+
Zöldmezős és barnamezős ipari munkahelyteremtő, valamint K+F+I beruházások megvalósítása, a "start up" cégek és a kreatív gazdaság fejlesztése Salgótarján és térsége gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében.	+
Salgótarján, vonzáskörezete és határon átnyúló térsége turizmusának fenntartható fejlesztése a térség gazdasági fejlődése és a foglalkoztatás növelése érdekében.	+
Új típusú iparágak – finommechanika, szerelőipar, feldolgozóipar – megtelepítése.	
A határon átnyúló vonzerőt biztosító városi szolgáltatások és kereskedelem fejlesztése új befektetésekkel az ezekhez szükséges urbanizációs háttér megfelelő szintű szolgáltatásainak biztosítása.	+

DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, MEGÚJULÓ GAZDASÁG	Várostérség
Részcélok	
A hagyományos és új iparágak fejlesztése, a Salgótarjánban jelen lévő és betelepülni kívánó gazdasági társaságok fejlődése előtt álló akadályok lebontásával a térség gazdasági fejlődése, a foglalkoztatás növelése érdekében.	+

TÁRSADALMI MEGÚJULÁS	Várostérség
Részcélok	
Magasan képzett fiatal és középkorú népesség betelepítése Salgótarjánba kedvező munka- és lakhatási lehetőségek, élhető városi környezet és jó minőségű közszolgáltatások biztosításával	
A lakosság egészségi állapotának javítása az egészségügyi és szociális intézmények infrastruktúrájának fejlesztése révén.	
A közösségi szolgáltatások rendszerének fejlesztése a kultúra, a közművelődés és a sport területén.	+
Megújuló és kiterjedtebb társadalmi szerepvállalásra törekedő civil közösségek, szervezetek.	
Piacképes tudást biztosító szak- és felsőfokú oktatás mérnöki, műszaki és egészségügyi területen Salgótarjánban.	+
Tudományos, oktató és innovációs folyamatokat szervező felsőoktatás letelepítése.	+
Az időskorúak ellátórendszerének fejlesztése (nappali, bentlakásos, házi segítségnyújtás terén).	
A város és a térség leszakadó, leszakadással veszélyeztetett, hátrányos helyzetű népességének integrációja, visszavezetése a munka világába.	+
A leszakadó társadalmi rétegekhez tartozók integrációja oktatással, képzéssel, kulturális programokkal, illetve az egészségügyi és szociális rendszer bevonásával.	+
Fenntarthatóság és környezeti nevelés hangsúlyos megjelenése az oktatás, a nevelés, a társadalmi tudatformálás és a felvilágosítás terén.	+
Az óvodai, valamint alapfokú oktatási intézmények infrastrukturális, valamint humánerőforrás fejlesztése	+
Sport infrastrukturális beruházások megvalósítása	+

MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET Részcélok	Várostérség
A barnamezős, alulhasznosított ipari- gazdasági és közlekedési területek rehabilitációjával új iparterületek, kereskedelmi/szolgáltatási területek, új városépítészeti övezetek létrehozása majd ezek hasznos funkcióval való megtöltése.	+
A nem önkormányzati tulajdonban lévő, barnamezős, szlömösödő, illetve alulhasznosított városi területek rehabilitációjának elősegítése.	
Az alközpontok és kertvárosok minőségi fejlesztése a hiányzó vagy elöregedett infrastruktúrájuk korszerűsítése által.	
A városközpont funkcióbővítő rehabilitációja és fejlesztése, parkolási infrastruktúra fejlesztése és a városközponti alulhasznosított épületek gazdasági vagy egyéb társadalmi hasznossággal bíró újrahasznosítása.	+
Fizikai és társadalmi szempontból hanyatló városi területek szociális rehabilitációja, és a felújításra alkalmatlan telepek felszámolása. A szociális település rehabilitációt szükségessé tevő városi területek rehabilitációja.	
A lakótelepek szükséges strukturális és energetikai megújítása.	
A Salgótarjánban élők és munkát vállalók, illetve a befektetők számára vonzó, szép, egészséges, kényelmesen használható városi környezet kialakítása.	+
A hagyományos infrastruktúrák valamint az információ- és kommunikációtechnológiai infrastruktúrák fejlesztése, hathatós lépés a SMART City irányába.	+
A város energetikai megújítása a megújuló energiaforrások fokozott kihasználására építve, valamint fenntartható és hatékony városüzemeltetési fejlesztések	
A természeti környezetet figyelembe vevő fenntartható turizmus és térségi szintű rekreációs szolgáltatások kialakítása, továbbfejlesztése	+
A város és térsége ivóvíz- és szennyvízelvezetésének fenntartható, környezettel harmonikus fejlesztése.	+
A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével	+
Környezet- és természetvédelem klímatudatos fejlesztési elképzelésekkel, EU-s és állami célokhoz történő hozzájárulás (pl. épületek energiahatékonysági felújítása).	+

VII.3.3 A részcélok városrészi leképeződése

Városrészek:

1. városrész: Somoskő, Eresztvény, Salgóbánya, Rónafalu és Rónabánya
2. városrész: Acélgyár, Zagyvaróna, Szabadságtelep, Művésztelep és Pintértelep
3. városrész: Beszterce lakótelep
4. városrész: Városközpont
5. városrész: Kővárallja és Idegér
6. városrész: Forgách-telep és Somlyóbánya
7. városrész: Rákóczi út környéke
8. városrész: Baglyasalja
9. városrész: Zagyvapálfalva
10. városrész: Külterület (Eresztvény nélkül)

VII.3-5. táblázat: FVS területi célmátrix sablon – városrészi összefüggések

DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, MEGÚJULÓ GAZDASÁG	Városrész									
Részcélok	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
Versenyképes, nem környezetszennyező iparágak és vállalkozások letelepítése, fejlesztése.		+					+		+	
Zöldmezős és barnamezős ipari munkahelyteremtő, valamint K+F+I beruházások megvalósítása, a "start up" cégek és a kreatív gazdaság fejlesztése Salgótarján és térsége gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében.		+		+			+		+	
Salgótarján, vonzáskörezete és határon átnyúló térsége turizmusának fenntartható fejlesztése a térség gazdasági fejlődése és a foglalkoztatás növelése érdekében.	+			+						+
Új típusú iparágak – finommechanika, szerelőipar, feldolgozóipar – megtelepítése.		+					+		+	
A határon átnyúló vonzerőt biztosító városi szolgáltatások és kereskedelem fejlesztése új befektetésekkel az ezekhez szükséges urbanizációs háttér megfelelő szintű szolgáltatásainak biztosítása.	+			+			+		+	
A hagyományos és új iparágak fejlesztése, a Salgótarjánban jelen lévő és betelepülni kívánó gazdasági társaságok fejlődése előtt álló akadályok lebontásával a térség gazdasági fejlődése, a foglalkoztatás növelése érdekében.		+					+		+	

TÁRSADALMI MEGÚJULÁS	Városrész									
Részcélok	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
Magasan képzett fiatal és középkorú népesség betelepítése Salgótarjánba kedvező munka- és lakhatási lehetőségek, élhető városi környezet és jó minőségű közszolgáltatások biztosításával			+	+		+	+		+	
A lakosság egészségi állapotának javítása az egészségügyi és szociális intézmények infrastruktúrájának fejlesztése révén.		+	+	+		+			+	
A közösségi szolgáltatások rendszerének fejlesztése a kultúra, a közművelődés és a sport területén.	+		+	+				+	+	
Megújuló és kiterjedtebb társadalmi szerepvállalásra törekedő civil közösségek, szervezetek.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Piacképes tudást biztosító szak- és felsőfokú oktatás mérnöki, műszaki és egészségügyi területen Salgótarjánban.				+			+		+	
Tudományos, oktató és innovációs folyamatokat szervező felsőoktatás letelepítése.				+			+			
Az időskorúak ellátórendszerének fejlesztése (nappali, bentlakásos, házi segítségnyújtás terén).	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
A város és a térség leszakadó, leszakadással veszélyeztetett, hátrányos helyzetű népességének integrációja, visszavezetése a munka világába.	+	+		+		+		+	+	
A leszakadó társadalmi rétegekhez tartozók integrációja oktatással, képzéssel, kulturális programokkal, illetve az egészségügyi és szociális rendszer bevonásával.	+	+		+		+		+	+	
Fenntarthatóság és környezeti nevelés hangsúlyos megjelenése az oktatás, a nevelés, a társadalmi tudatformálás és a felvilágosítás terén.		+	+	+		+		+	+	
Az óvodai, valamint alapfokú oktatási intézmények infrastrukturális, valamint humánerőforrás fejlesztése		+	+	+		+		+	+	
Sport infrastrukturális beruházások megvalósítása			+	+						

MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET	Városrész									
Részcélok	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
A barnamezős, alulhasznosított ipari- gazdasági és közlekedési területek rehabilitációjával új iparterületek, kereskedelmi/szolgáltatási területek, új városépítészeti övezetek létrehozása majd ezek hasznos funkcióval való megtöltése.		+		+			+		+	

MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET	Városrész									
Részcélok	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
A nem önkormányzati tulajdonban lévő, barnamezős, szlömösödő, illetve alulhasznosított városi területek rehabilitációjának elősegítése.		+		+	+		+		+	+
Az alközpontok és kertvárosok minőségi fejlesztése a hiányzó vagy elöregedett infrastruktúrájuk korszerűsítése által.		+	+	+	+	+		+	+	
A városközpont funkcióbővítő rehabilitációja és fejlesztése, parkolási infrastruktúra fejlesztése és a városközponti alulhasznosított épületek gazdasági vagy egyéb társadalmi hasznossággal bíró újrahasznosítása.				+						
Fizikai és társadalmi szempontból hanyatló városi területek szociális rehabilitációja, és a felújításra alkalmatlan telepek felszámolása. A szociális település rehabilitációt szükségessé tevő városi területek rehabilitációja.	+	+		+		+		+	+	
A lakótelepek szükséges strukturális és energetikai megújítása.			+	+					+	
A Salgótarjánban élők és munkát vállalók, illetve a befektetők számára vonzó, szép, egészséges, kényelmesen használható városi környezet kialakítása.			+	+			+		+	
A hagyományos infrastruktúrák valamint az információ- és kommunikációtechnológiai infrastruktúrák fejlesztése, hathatós lépés a SMART City irányába.			+	+					+	
A város energetikai megújítása a megújuló energiaforrások fokozott kihasználására építve, valamint fenntartható és hatékony városüzemeltetési fejlesztések		+		+			+		+	+
A természeti környezetet figyelembe vevő fenntartható turizmus és térségi szintű rekreációs szolgáltatások kialakítása, továbbfejlesztése	+		+	+						
A város és térsége ivóvíz- és szennyvízelvezetésének fenntartható, környezettel harmonikus fejlesztése.			+	+	+	+	+	+	+	
A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével	+	+	+	+	+		+	+	+	
Környezet- és természetvédelem klímatudatos fejlesztési elképzelésekkel, EU-s és állami célokhoz történő hozzájárulás (pl. épületek energiahatékonysági felújítása).	+	+	+	+					+	+

VII.4 A reziliens város a stratégiai célrendszerben

A reziliens város mintegy ernyőként jelenik meg az 5 dimenzió felett, összefogva és erősítve azokat. A reziliens város képes a kihívásokra rugalmasan reagálni, tanulva fejlődni, új képességeket, kompetenciákat elsajátítani, azokat felhasználva ellenállni a negatív hatásoknak, felerősíteni a pozitív hatásokat, a helyi erőforrásokkal gazdaságosan bánik, tartalékokat képez, és a cél- és eszközrendszerét ezek szolgálatába állítva alakítja. A reziliencia felépítéséhez 3 összetevő vizsgálata szükséges:

- abszorpciós képességére,
- rugalmas reagálási képességére,
- transzformációs képességére.

VII.4-1. táblázat: Városi rezilienciát fejlesztő lépések mátrixa

ADAPTÍV FORGATÓKÖNYV JELENTŐS TÉNYEZŐI	Alacsony abszorpciós képesség esetén tervezett beavatkozások:	Alacsony adaptációs képesség esetén tervezett beavatkozások:	Alacsony transzformációs képesség esetén tervezett beavatkozások:
A város gazdasági struktúrája kedvezőtlen marad	Versenyképes vállalkozások letelepítése Barnamezős területek rekultivációja, vállalkozások fogadására alkalmassá alakítása Városi szolgáltatások és kereskedelem fejlesztése Fenntartható turisztikai fejlesztések		
A város barnamezős területeinek a forgalomképtelensége, kihasználatlansága	Területek fejlesztési terveinek aktualizálása, piaci igényeknek megfelelő alakítása Barnamezős területek befektetőknek kiajánlása Folyamatos kapcsolattartása a területek hasznosítására kijelölt kormányszervekkel		
A városi munkaerő elszívása a szomszédos munkaerő-vonzáskörzetek és külföld által	Piacképes tudást biztosító szak- és felsőfokú oktatás Közösségépítő szerveződések, rendezvények, képzések támogatása Egészségügyi és szociális ellátórendszer fejlesztése		
Az önkormányzat kevés fejlesztési forrást, magántőkét tud a gazdaság fejlesztésére bevonni	Helyi adóbevételek növelése Gazdasági szereplőkkel történő együttműködés erősítése		
A globális klímaváltozás begyűrűzése kedvezőtlen, fenntarthatatlan folyamatokat indít el helyben	Klímastratégia elkészítése és az abban foglaltak betartása Fentarthatósági szempontok hangsúlyos alkalmazása a fejlesztések megtervezése során Szemléletformálás		
A helyi közlekedésben nem a fenntartható közösségi közlekedési módok kerülnek előtérbe	Fenntartható tömegközlekedés fejlesztési megoldások fejlesztések Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése		

Növekvő elvándorlás, csökkenő népességszám	Piacképes tudást biztosító szak- és felsőfokú oktatás Közösségépítő szerveződések, rendezvények, képzések támogatása Egészségügyi és szociális ellátórendszer fejlesztése Környezet- és természetvédelem klímatudatos fejlesztési elképzelésekkel, élhetőbb környezet megteremtése
Nyugdíj előtt állók számának növekedése, az elöregedés folytatódása	Közösségépítő szerveződések, rendezvények, képzések támogatása Egészségügyi és szociális ellátórendszer fejlesztése
Szegregátumokban élő népesség arányának növekedése	A leszakadó társadalmi rétegekhez tartozók integrációja oktatással, képzéssel, kulturális programokkal, illetve az egészségügyi és szociális rendszer bevonásával Szociális városrehabilitáció keretében további szegregátumok felszámolása
A városi fizikai infrastruktúra fejlesztése nem tud megfelelő ütemben haladni	Az alközpontok és kertvárosok minőségi fejlesztése a hiányzó vagy elöregedett infrastruktúrájuk korszerűsítésével Városközpont rehabilitációja A város energetikai megújítása a megújuló energiaforrások fokozott kihasználásával A hagyományos infrastruktúrák valamint az információ- és kommunikációtechnológiai infrastruktúrák fejlesztése, hathatós lépés a SMART City irányába

VII.4.1 Prosperáló város

Salgótarján fejlődésének irányát és intezitását a helyi gazdaság versenyképessége határozza meg. Ennek megfelelően mindhárom átfogó cél esetében hasonló arányban jelennek meg a helyi gazdaságfejlesztést érintő részcélok.

Salgótarján múltbéli sikereiben nagy szerepe volt kezdetben a bányászatnak, később a nehéziparnak. A rendszerváltást követően a városban található gyárak és kisebb ipari létesítmények megszűntek, többnyire maguk után hagyva a korszerűtlen, leépülő ingatlanjaikat. Az új iparágak megjelenése nem tudja betölteni azt az űrt, amit a korábbi gazdasági szerkezet összedőlése maga után hagyott. Az Önkormányzat az elmúlt évtizedekben próbálta előre mozdítani a helyi gazdaság versenyképességét, ipari park létrehozásával, és annak folyamatos fejlesztésével, a gazdálkodókkal történő rendszeres kapcsolattartással, érdekeik képviseletével, de a szűkös források miatt ezen a területen rendkívül nagy a külső forrásoknak való kitettség. A stratégia célrendszere ezekre a problémákra számos javaslattal reagál, versenyképes hagyományos és új iparágak letelepedésének, valamint a helyben lévő vállalkozások fejlődédét gátló tényezők lebontásának elősegítésével. A Salgótarján területén található barnamezős területek rekultivációja kiemelt fontosságú részcélként kerül meghatározásra, ezáltal az újonnan érkező vállalkozások számára a fejlődés lehetőségét megadó fizikai infrastruktúrát biztosítva. A stratégia a K+F+I beruházások támogatását, valamint a start up cégek és kreatív gazdaság fejlesztését is megcélozza. Fontos, hogy egy minél több lábon álló diverzifikált, egymással együttműködő szereplőkből álló, folyamatosan fejlődő helyi gazdaság épüljön fel.

A versenyképes húzóágazatok megerősítése, a helyi gazdaságban betöltött szerepüknek a növelése a fizikai infrastruktúra mellett igényli a megfelelő humánerőforrás rendelkezésre állását is. A társadalmi megújulást szolgáló átfogó célok közül több részcél a prosperáló város dimenzióhoz is kapcsolódik. Salgótarjánban az elvándorlás és elöregedés miatt egyre égetőbb probléma a magasan képzett

szakemberek fogyatkozó száma. Kedvező munka- és lakhatási körülmények kialakításával, magas színvonalú közszolgáltatások nyújtásával és élhető városi környezet megteremtésével a folyamat megfordítható, ezáltal biztosítva a gazdaság működtetéséhez szükséges humán tőke jelenlétét.

A képzett szakemberek Salgótarjánba vonzásának, helyben tartásának másik módszere, ha helyben kapják meg a szükséges képzést. Célként fogalmazódik meg a piacképes tudást biztosító szakképzés és felsőfokú oktatás megerősítése Salgótarjánban elsősorban mérnöki, műszaki és egészségügyi területen. Ezek az oktatási intézmények a későbbiekben a tudomány és innováció területén is előrelépést jelenthetnek a város számára, mely kedvező feltételeket alakíthat ki a vállalkozói, gazdasági és innovációs ökoszisztémák fejlesztéséhez, hálózati kapcsolatok és helyi közösségek gazdaságfejlesztő szerepének növeléséhez és támogathatják az innovációterjedés és a sikeres tudástranszfer intézmény- és eszközrendszerének kiépülését.

A gazdasági célokat támogató fejlesztési irány a társadalmi szerepvállalásra törekedő civil közösségek, szervezetek megerősítése, újak létrejöttének támogatása, melyeknek a szociális gazdaság kiépülésében lehet kulcsszerepük.

A prosperáló város megteremtéséhez elengedhetetlen a vonzó városi és természeti környezet biztosítása. Fontos célként jelenik meg a Salgótarjánban élők és munkát vállalók, illetve a befektetők számára vonzó, szép, egészséges, kényelmesen használható városi környezet kialakítása, melyek megalkotásánál kiemelt szempont a környezet- és természetvédelem, valamint a klímatudatos előrelátó tervezés.

A célrendszeren belül megjelenik az úgynevezett SMART CITY megteremtésének terve, melyhez hozzájárul a hagyományos infrastruktúrák valamint az információ- és kommunikációtechnológiai infrastruktúrák fejlesztése. Mivel ezen a területen még sok kiaknázatlan fejlesztési irány van, kívánatos lenne helyi szereplők bevonása, megerősítése, hogy részt vegyenek a digitális Salgótarján megalkotásában, ezzel hozzájárulva saját megerősödésükhöz is egy új gazdasági területen.

Már több éve fontos kitűzésként fogalmazódik meg a város energetikai megújítása a megújuló energiaforrások fokozott kihasználására építve, valamint fenntartható és hatékony városüzemeltetési fejlesztések biztosítása. Ezen a területen a konkrét rendszer felépítésére vonatkozó tanulmányok állnak rendelkezésre, melyek aktualizálásukat követően azonnal megvalósíthatóak.

A város zöld arculatát erősítendő kívánatos a természeti környezetet figyelembe vevő fenntartható turizmus és térségi szintű rekreációs szolgáltatások kialakítása, továbbfejlesztése. Ez a cél már évtizedek óta fontos célkitűzésként szerepel Salgótarján közéletének valamennyi szereplőjénél, azonban forráshiány miatt csak mérsékelt eredményeket sikerült elérni. A jövőben tágabb térségi kitekintéssel, települési alap helyett térségi alapon célszerű ezt a témakört megközelíteni a hatékonyabb fejlesztések megvalósítása érdekében.

VII.4.2 Zöldülő város

A célrendszer alapvető eleme a klímatudatos településmenedzsment, amelynek keretében a klímatudatosság a településfejlesztés minden szegmensében meghatározó vezérlőelvvé válik.

Az éghajlatváltozás mérséklése az üvegházhatású gázok csökkentésére vagy ezek hatásának elkerülésére irányul többek között a megújuló energiatermeléssel, az energiahatékonyság növelésével, a klímasemleges közlekedéshez való hozzájárulással képzelhető el. Ennek érdekében a stratégia célrendszerében hangsúlyosan jelenik meg a természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony

felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város kialakulásának víziója. A város energetikai megújítása a megújuló energiaforrások fokozott kihasználására építve tervezett, valamint fenntartható és hatékony városüzemeltetési fejlesztések bevezetése a cél.
Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás stratégiai szinten hozzájárul a jelenlegi éghajlat és a várható jövőbeli éghajlat által a gazdasági tevékenységre gyakorolt kedvezőtlen hatások kockázatának csökkentéséhez, anélkül, hogy növelnék a kedvezőtlen hatások kockázatát az emberekre, a természetre vagy az eszközökre. A vízi erőforrások fenntartható használata és védelme keretében a felszíni és felszín alatti víztestek stratégiai szintű védelme tervezett több felszíni vízfolyás évek óta húzódó karbantartásával, illetve vízvédelmi rendezésével. A város és térsége ivóvíz- és szennyvízelvezetésének fenntartható, környezettel harmonikus fejlesztése külön részcélként kerül megfogalmazásra, mely a víztakarékosság és újrahasznosítási megoldások bevezetését is el kívánja érni a város.
A körforgásos gazdaságra való áttérés megfogalmazza a város stratégiai irányát a hulladék keletkezésének megelőzéséhez vagy annak újra felhasználásához, növeli a termékek élettartamát, a melléktermékek másodlagos felhasználását és a veszélyes anyagok környezetbarátabb anyagokkal történő helyettesíthetőségét. Ennek megvalósításában azonban a lakosság és a gazdasági szereplők partneri hozzáállására is nagy szükség van. Mindezt a lakosok és a vállalati szektor környezettudatosságának fejlesztésével lehet segíteni.

A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása, a természeti és biológiai sokféleség megőrzésére, a fenntartható földhasználat és területgazdálkodásra, fenntartható mezőgazdálkodásra és erdőgazdálkodásra irányuló célok között a védett területek élővilágának védelme, bemutatása, fenntartható hasznosítása, a természeti környezetet figyelembe vevő fenntartható turizmus és térségi szintű rekreációs szolgáltatások kialakítása, továbbfejlesztése és a lakótelepek megújítása során betervezet biodiverz növényfelületek kialakítása nevezhető meg.
A stratégia célrendszerének hangsúlyos eleme az önkormányzati tulajdonú épületek, illetve a lakótelepek szükséges energetikai megújítása. Ezek a lakossági, vállalati és intézményi környezettudatos energetikai beruházások és korszerűsítések kifejezetten elősegítik a klímasemlegességhez és az ÜHG-kibocsájtás csökkentéséhez való hozzájárulást. Mindez az épületek szigetelésével, zöld energiára való átállításukkal, a lakosság és az épülethasználók tudatos képzésével valósítható meg. Szinténezen nagyobb, nemzeti stratégiai célkitűzéshez járul hozzá a célok között is hangsúlyosan megjelenő alacsony szén-dioxid kibocsátású városi tömegközlekedés kialakítására való áttérés, a vasút villamosítása és városi közlekedésbe bevonása, a helyi igények helyi erőforrások által történő kielégítése.

VII.4.3 Digitális város

Egy város okos város szintre lépése a település életében radikális ugrást jelent. Amennyiben ezt sikerül meglépni egy teljesen új működési, irányítási, igazgatási modell szerint fog üzemelni a város. Mivel eddig kevés településen valósult meg a valós szintugrás, ezért annak eléréséhez több, akár egyedi út is vezethet, viszont a digitális átállás nélkülözhetetlen feltétel. A Salgótarjánhoz hasonló hátrányos helyzetben lévő városok esetében kivételes lehetőséget jelent egy olyan fejlődési terület megjelenése, amiben a „versenytársak” még nem tettek szert nehezen behozható előnyre. A technológia területén tapasztalható exponenciális fejlődés behozhatatlan hátrányt fog jelenteni azoknak, akik nem lépnek időben a fejlődésnek erre az útjára.

Az okos város megteremtésének fontos eleme a digitális fejlesztések megvalósítása. A digitális átállás nem a látványos infrastrukturális fejlesztésekkel kezdődnek. Az okos padok kihelyezése, szabad wifi

hozzáférés biztosítása, információs állomások telepítése a szemléletformálásnak hasznos eszköze lehet, de ezek csak akkor célravezetőek, ha egy valós igényre adnak választ. Ezeket az igényeket határozza meg a stratégia célrendszere, mely a digitális városhoz kapcsolódóan is tartalmaz részcélokat.

A digitális átállás végrehajtásához elkerülhetetlen az abban részt vevő szereplők digitális kompetenciáinak fejlesztése. A definíció szerint az „okos" emberek rendelkeznek azokkal a kompetenciákkal, amelyekkel a technológiai fejlődés által előidézett lehetőségek kihasználhatók. A régi rutinok alapján működő szervezetek felépítése, azok folyamatai, és a feladatokhoz szükséges szaktudások újragondolása, és a jelentkező kihívásokra rugalmasan reagáló átszervezése szükségszerűvé válik. Ehhez szükséges a dolgozók folyamatos képzése mind a hard mind a soft skillek területén, hiszen egy település működtetéséhez egyre több olyan szakma bevonására van szükség, ami néhány éve még nem is létezett.

A célrendszerben Salgótarján megismerését felfedezését támogató fejlesztési célként jelenik meg a turisztikai szolgáltatások területén megvalósításra kerülő digitális fejlesztések.

A társadalmi megújulás részcéljai a digitális város dimenzióhoz kapcsolódóan a következő generáció digitális nevelését, valamint az őket körülvevő intézmények infrastrukturális fejlesztéseit fogalmazzák meg. Megjelenik a fenntarthatóság és környezeti nevelés hangsúlyozása az oktatás, a nevelés, a társadalmi tudatformálás és a felvilágosítás terén. Ennek megvalósításához azonban szükséges az óvodai, valamint alapfokú oktatási intézmények infrastrukturális, valamint humánerőforrás fejlesztése is.

A településfejlesztés eszközeivel megújuló élhető várost elérni kívánó részcélok közt meghatározásra kerül a város fejlesztéssel érintett területein a digitális eszközök alkalmazása. A barnamezős, alulhasznosított ipari- gazdasági és közlekedési területek rehabilitációjával új iparterületek, kereskedelmi/szolgáltatási területek, új városépítészeti övezetek létrehozása majd ezek hasznos funkcióval való megtöltése során elsősorban a volt Öblösüveggyár területén kialakításra kerülő új városközpont értendő. A beruházás megvalósítása során lehetőség nyílik már az alapoktól, sőt a tervezés során a legmodernebb technológiai megoldások alkalmazására. A Kemerovó-lakótelepet, a Gorkij-lakótelepet és a Belváros lakóövezeteit érintő minőségi fejlesztések a hiányzó vagy elöregedett infrastruktúrájuk korszerűsítése által, valamint a városközpont funkcióbővítő rehabilitációja és fejlesztése során a digitális infrastruktúra fejlesztését megelőzően a lakosság szemléletformáló, információbővítő bevonására is sor kerül. A közösségi tervezés lehetőséget ad az érintetteknek, hogy közvetlenül befolyásolják a fejlesztést. A nagyobb közönség megszólítása érdekében ezeknek a kommunikációs csatornáknak az online, digitális térben is helyet kell kapniuk.

Az okos város eléréséhez jelentősen hozzájárul a hagyományos infrastruktúra fejlesztése mellett az információs és kommunikációs technológia fejlesztése is. Célként kerül meghatározásra a város energetikai megújítása a megújuló energiaforrások fokozott kihasználására építve, melyek alkalmazása lehetővé teszi az okosmérésen alapuló hatékony energiagazdálkodást. A fenntartható és hatékony városüzemeltetési fejlesztések hosszabb távon elvezetnek egy modern városirányítási modellhez, ahol az információk egy központban futnak össze és távelérésen keresztül lehetőség van az azonnali beavatkozásra.

A fejlett tömegközlekedés az okos városok mobilitásának legfontosabb eszközei. Az egyéni közlekedési formák helyett a közösségi és megosztáson alapuló közlekedés fejlett infokommunikációs és technológia fejlesztéseket igényel. Ezek megvalósítása azonban a város több problémájára (parkolás, elérhetőség, közúti biztonság) is megoldást jelent.

Az okos város megoldások egyre jobban átszövik a kultúra területét is. Salgótarján esetében intézmények, például könyvtár vagy múzeum esetében mutatkozik igény a digitális technikák, okos megoldások kulturális célú felhasználására. Egyre több kulturális intézmény áll át a digitális technikák alkalmazására a látogatók vagy a távoli felhasználók igényeinek kiszolgálása érdekében. Műtárgyak vagy a könyvtári állomány digitalizációjával egy adott intézmény értékeit sokkal szélesebb körben tudja bemutatni, kutatási célokra elérhetővé tenni.

VII.4.4 Megtartó város

A stratégia célrendszerének alapvető vezérelve a meglévő lakosság megtartása, a jelenleg salgótarjáni lakosok megtartása. Mindhárom átfogó cél között jelentős mértékben jelennek meg azon részcélok, melyek az itt élők életminőségét kívánják növelni, a helyben maradásukat elősegíti, elérni azt, hogy az alacsonyabb, a közepes és a magasabb státuszú salgótarjáni lakosok boldogulásukat a város határain belül is elérjék.
Salgótarján célrendszerében a megtartó város dimenzióhoz kapcsolható a legtöbb részcél, mely egyrészt a megtartó város jellegzetességeiből fakad, másrészt Salgótarján előtt álló kihívások és problémák jellegéből. A város egyik hatalmas negatív jellemzője volt az elmúlt évtizedekben a jelentős elvándorlás, mely a kilencvenes évek elejéhez viszonyítva a kétezerhúszas évekre több mint tizenötezer lakos eltűnését jelenti. Döntően a gyermekes középkorú rétegek hagyták el a várost, de elmondható, hogy a diplomát szerző fiatalok sokasága sem tért vissza már Salgótarjánba. Ezt a problémát az önkormányzat próbálta meg lehetőségeihez képest kezelni, fiatalok és szakemberek lakhatását, letelepedését segítve, ösztöndíjakat létrehozva, illetve különböző tanulást segítő programokat meghirdetve. Ezen problémákra a stratégia célrendszere számos irány, prioritás, javaslat kitűzésével reagál. Magasan képzett fiatal és középkorú népesség betelepítését célozza meg, kedvező munka- és lakhatási lehetőségek, élhető városi környezet és jó minőségű közszolgáltatások biztosításával. Piacképes tudást biztosító szak- és felsőfokú oktatás megtelepítését irányozza elő több szakterületen,

Az elvándorlás magával hozott egy másik jellemző problémát is, a helyben maradók között ugyanis egyre több lett az időskorú, akikről sok esetben a messzebb élő gyermekeik már nem tudnak rugalmasan, könnyen gondoskodni. A helyi rendszerek ezen problémát nehezen tudják kezelni, hiszen a kötelező ellátások mellett, leginkább forráshiány miatt, nem jelentek meg nagyobb számban az időseknek szóló különböző ellátási formák. Ebből kifolyólag a célrendszerben megjelenik az időskorúak ellátórendszerének fejlesztése, mely a nappali, a bentlakásos és a házi segítségnyújtás terén is irányoz elő előrelépéseket. A városi terek, a rekreációs lehetőségek megújulása és a bővülő szolgáltatási szektor, a kulturális és közösségi területeken tervezett fejlesztések szintén jelentős pozitív hozzájárulások lehetnek az idősebb korosztály életminőségének javulásához.

A célok között hangsúlyosan jelenik meg a városrészek és az alközpontok rehabilitációja, különféle rekreációs területek kialakítása, illetve barnamezős területekkel új városépítészeti területek létrehozása, mellyel különféle korú és élethelyzetben lévő lakosok számára tud a város ideálisabb életkörülményeket biztosítani, általánosságban javítani az életminőségen. A városközpont funkcióbővítő rehabilitációja és fejlesztése, parkolási infrastruktúra fejlesztése és a városközponti alulhasznosított épületek gazdasági vagy egyéb társadalmi hasznossággal bíró újrahasznosítása egy, a város összlakosságára kiható megtartó erővel bíró részcél a város közeljövője számára. A vonzó, szép,

egészséges és kényelmesen használható városi környezet minden korosztály körében elősegítheti a helyben maradást.
A városrészek megújulása magában foglalja a terek, zöldterületek, utak felújítása mellett az egészségügyi és szociális ellátások minőségének növelését is elsősorban infrastrukturális oldalon, hiszen évtizedes lemaradás van ezen a téren.

A társadalom perifériáján élő csoportok felzárkózását és szegregált életkörülményeik feloldására is több részcél fogalmazódott meg, melyek teljesítése Salgótarján számára évről évre egyre hangsúlyosabb feladatként jelenik meg. A leszakadó társadalmi rétegekhez tartozók integrációját oktatással, képzéssel, kulturális programokkal, illetve az egészségügyi és szociális rendszer bevonásával képzeli a stratégia kezeli, mindemellett a munka világába történő visszavezetés is megjelenik a részcélok között. Infrastrukturális megoldások közül a fizikai és társadalmi szempontból hanyatló városi területek szociális rehabilitációja, és a felújításra alkalmatlan telepek felszámolása szerepel részcélként megfogalmazva.

A stratégia célrendszere kifejezetten hangsúlyosan kezeli az alulról építkező kezdeményezéseket. A város számára a következő évtized egyik legnagyobb kihívása a helyi kezdeményezések erőteljes felkarolása, a civil élet hatékony segítése, az alulról szerveződő közösségek önkormányzatiság keretei között elképzelhető támogatása. Fő cél egy olyan erős civil társadalom építése, mely a város életének legkülönbözőbb szegmenseiben is képes jelenléttel bírni, helyi ügyeket felkarolni és a helyi problémákra megoldásokat javasolni, esetleg a saját lehetőségeivel azt megoldani. A célok között ezt a megújuló és kiterjedtebb társadalmi szerepvállalásra törekedő civil közösségek, szervezetek részcél jeleníti meg leginkább. A jelenleg jellemző szociálisabb, társadalmibb vonulatú civilség mellett a városi szolgáltatások széles spektrumában (sport, gazdaság, kultúra, idősügy, stb.) kívánatos lenne a civil szféra aktív megjelenése. Ezért jelenik meg a stratégia célrendszerében a társadalmi problémák helyi közösségek hathatós segítségével történő megoldása a közösségi szolgáltatások rendszerének fejlesztésével a kultúra, a közművelődés és többek között a sport területén.

A lakosság megtartására, a további csökkenés megakadályozására nagy hangsúlyt fektető városok, így Salgótarján számára is kulcsfontosságú a lakhatási problémák megoldása, melynek egyik kulcsa a lakótelepek megújítása és a lakóépületek energiahatékonyságának növelése. A stratégia célrendszerében ezt a lakótelepek szükséges strukturális és energetikai megújítása részcélban és a különböző, városrehabilitációt előirányzó célok jelenítik meg. Új lakások építésének a lehetőségét is előrevetíti a célrendszer, a szociális városrehabilitációkkal pedig a leszakadó rétegek minőségibb bérlakásokhoz való jutása segíthető elő.

A helyi gazdaság tudatos alakítása, a gazdasági szerkezet átgondolása évtizedes célja a városnak, már a korábbi városfejlesztési stratégiák is hangsúlyosan kezelték ezt a területet. A meglévő ipari munkahelyek megtartása mellett versenyképes, nem környezetszennyező iparágak és vállalkozások letelepítése, fejlesztése cél került kitűzésre. Hangsúlyosan megjelenik a "start up" cégek és a kreatív gazdaság fejlesztése is, mellyel magas keresetet biztosító munkahelyek alakulhatnak ki, és vonzóbb gazdasági szerkezet felé történő elmozdulás érhető el. Ezzel nemcsak a meglévő kreatív vállalkozások tartható helyben, hanem a magasabb szintű, komolyabb szaktudást igénylő munkavégzés is elérhetővé válik, jellegéből fakadóan leginkább a kiemelt célcsoportnak számító fiataloknak. A változatosabb

munkahelyeket kialakulását szolgálja a térség turizmusának fenntartható fejlesztése is, mivel a gazdasági fejlődés mellett a foglalkoztatás bővülése is várható ettől.

VII.4.5 Kiszolgáló város

A Salgótarján előtt álló időszak talán legkomolyabb kihívása a kiszolgáló város tervezési dimenzió mentén bontakozik ki. A város külső megújítása és hiányzó, vagy gyengébb funkciók megerősítése az egyik legégetőbb feladat. Szerencsés helyzetben is van ezen a téren Salgótarján, hiszen olyan nagy kiterjedésű funkcióját vesztett területei vannak, melyek jól bevonhatók ezen célok elérésébe. Döntően barnamezős, régi ipaterületek ezek, melyek egy része a belváros közelségében található, így a városkép javítás is elérhető a funkcióváltással. A stratégia ezért is fogalmazza meg azt a részcélt, mely a barnamezős, alulhasznosított ipari- gazdasági és közlekedési területek rehabilitációjával új iparterületek, kereskedelmi/szolgáltatási területek, új városépítészeti övezetek létrehozására, majd ezek hasznos funkcióval való megtöltésére irányul. A volt öblösüveggyár területe egy jókora tömbként a városközpont déli részéhez csatlakozva ezen városrehabilitációs célok legfőbb célterülete. Hasonló a volt acélgyár kármentesítés előtt álló nagykiterjedésű területe, a vasútvonalhoz csatlakozó számos felhagyott kisebb-nagyobb iparterület, illetve a városközponthoz csatlakozó volt bányaterületek (pl. Zagyvarakodó). Ezek esetében akár összetett, vagy akár kizárólag egy funkciót megjelenítő megújítás (pl. ipari hasznosítás) is elképzelhető. A stratégia ezen barnamezős, szlömösödő, illetve alulhasznosított városi területek rehabilitációjának elősegítését hangsúlyosan kezeli.
A Belváros minőségi, használhatóbb köztereket eredményező nagyarányú megújulása szintén a stratégia kiemelt céljai között szerepel. Komplex beavatkozás ez is, mely a közlekedés mellett, közműveket, parkolási infrastruktúrát és a belváros legtöbb közterületét is érinti. Az itt lévő kiüresedett, használaton kívüli középületek, kereskedelmi egységek megújítása és újragondolása is a belváros minőségi javulásával járna, így a komplex megújulást a belváros épületeit tekintve is értjük. A közműveket érintően a város és térsége ivóvíz- és szennyvízelvezetésének fenntartható, környezettel harmonikus fejlesztése szintén szerepel a részcélok között, mondhatni a város egyik legégetőbb problémáját kihangsúlyozandó.

Erőteljesen épült bele a célrendszerbe a városrészi megújulás kívánalma is. Ezek döntően komplex programként kezelhetők, az egyes városrészek, leginkább lakótelepek nagyarányú megújulása előtt csak anyagi gátak szabhatnak határokat. A Kemerovó-lakótelep, a Gorkij-lakótelep, a Belváros lakóövezetei, illetve a Beszterce-lakótelep esetében el kell kezdeni, illetve utóbbi kettő esetében folytatni kell a közterületek, a zöldterületek, a közművek, a rekreációs területek, illetve a szolgáltatási szektor megújítását. A célok között ezért is jelenik meg a szép, egészséges, kényelmesen használható városi környezet kialakítása, illetve a lakótelepek strukturális és energetikai megújításának elvárása.

Fontos területként jelenik meg a célok között a rekreációs szolgáltatások kialakítása, továbbfejlesztése. Komplex beavatkozási területként került megfogalmazásra a városi strand és a mellette lévő úgynevezett Tóstrand területe. Ennek teljes megújulásától zöldterület fejlesztést, rekreációs és közösségi terület kialakulását várhatjuk.

A célrendszeren belül a szegregált lakókörnyezet, a leszakadó, külső segítség nélkül felzárkózni nem tudó szegregátumok kezelése szintén megjelenik. A fizikai és társadalmi szempontból hanyatló városi területek infrastrukturális megújulása mellett a város és a térség leszakadó, leszakadással

veszélyeztetett, hátrányos helyzetű népességének integrációja, visszavezetése a munka világába szintén fontos részcélja a stratégiának. Nem könnyű ugyanakkor ezen területekhez érdemben hozzányúlni, hiszen változó tulajdoni viszony jellemzi ezeket, területi kiterjedésük is eltérő, a lakosság is változó demográfiai jellemzőkkel bír.

VII.5 A stratégia összhangja más stratégiákkal

Salgótarján Megyei Jogú Város FVS-ében olyan hosszú és középtávú stratégiai célokat határoztunk meg, amelyek az EU fejlesztési forrásaival, illetve hazai forrásból támogatható beavatkozásokon keresztül lehetővé teszik a város kockázatainak és lehetőségeinek elemzése által alátámasztott, és a város igényeivel összhangban álló beruházások megvalósítását, miközben illeszkednek a felsőbb szintű stratégiák és tervek célrendszeréhez és a helyi közösség szándékaihoz.

Az FVS elkészítésénél részben a magasabb szintű tervekhez és ágazati dokumentumokhoz, részben a város Salgótarján 2030 Gazdaságfejlesztési Stratégiához való illeszkedés alapvető követelmény volt. Ezen a kereten belül az FVS középtávra kitűzött célrendszere - valamint a célok elérése érdekében megfogalmazott projektek és beavatkozások - a helyzetelemzésben feltárt erősségekre építve, a beazonosított problémák megoldására törekedett. A célrendszer külön-külön fogalmazott meg társadalmi, gazdasági és környezeti célokat mindeközben törekedett arra, hogy a célok összessége integrált módon, egymással összefüggésben, egymás hatását erősítve érvényesüljön.

Az FVS az Európai Unió és a Magyar Kormány által megfogalmazott irányelvek és elvárások figyelembe vételével készült, amely előírta a széleskörű partnerség biztosítását. A tervezés során rendkívüli jelentőséggel bírt a helyi társadalom és a gazdaság szereplőinek folyamatos tájékoztatása, az Önkormányzat és a partnerek közötti kommunikáció, és a résztvevők aktív, támogató közreműködése.

A városfejlesztés sikeressége nagymértékben függ az integrált szemléletmód érvényesítésétől. Attól, hogy a városfejlesztés különböző szereplői - döntéshozók, beruházók, érintett lakosok, civil szervezetek - képesek-e saját közvetlen érdekeiken is túllépve megteremteni a közös társadalmi, gazdasági és környezeti célok érdekében szükséges összefogást, vagyis az integrált városfejlesztés optimális feltételeit.

VII.5.1 Illeszkedés az Európai Unió 2021-2027-es időszakra szóló stratégiájához

Az Európai Unió 2020-2027-es időszakra vonatozó stratégiája, amely a közösségi szakpolitikákat és költségvetést, valamint a tagállamok kapcsolódó eszközeit az alábbi célok megvalósulásának veti alá

- versenyképesebb és intelligensebb Európa: tervezett beavatkozásai az Intelligens Szakosodási Stratégián alapulnak, amely stratégia meghatározza a kkv fejlesztés, a K+F+I, a digitalizáció és a hozzájuk kapcsolódó képzés témakörének fejlesztési irányait;
- zöldebb Európa: a gazdaságosan és környezetileg is fenntartható energiatermeléssel és biztonságos hálózatokkal, intelligens megoldásokkal, megújuló és bővülő kapacitású közművekkel, tisztább üzemű városi közlekedéssel segíti a klíma- és környezetvédelmi célok elérését;
- jobban összekapcsolt Európa: a tervezett beavatkozások a Nemzeti Közlekedési Stratégiával és az EU Fenntartható és intelligens mobilitási stratégiájával vannak összhangban;
- szociálisabb és befogadóbb Európa: ennek keretében a gyarapodó, egészséges és a munkaerőpiacon versenyképes társadalom alapjait erősítik;
- a polgárokhoz közelebb álló Európa: középpontjában a területi különbségek csökkentéséhez kapcsolódóan a térségek és települések fejlesztése áll, miközben a részét képezi a helyi térségi adottságokra és vonzerőkre építő, tematikusan és térségileg integrált és összehangolt turisztikai fejlesztések támogatása is;
- igazságos átmenet: azokra a térségekre és ágazatokra összpontosít, amelyeket a leginkább érint a klímavédelmi célú gazdasági átmenet, tekintettel szénalapú energiahordozóktól való függőségükre.

Látható és érzékelhető, hogy fenti fejlesztési célokhoz egy város hozzájárulása elhanyagolhatónak mondható. Ugyanakkor fenti célok az EU összes tagállamának középtávú fejlesztési irányait egyértelműen kijelölik, és a közösségi szinten kitűzött célok mégis az egyes országok, benne a városok és egyéb települések, az összes állampolgár helyi és egyéni teljesítménye alapján érhetők el.
Annak érdekében, hogy az EU stratégia a leghatékonyabban és legnagyobb valószínűséggel megvalósuljon, minden szereplőnek a saját képességei és adottságai szerinti legalkalmasabb területeken kell hozzájárulnia.

Magyarország 2030-ig szóló kiemelt célkitűzése a gazdasági és társadalmi versenyképesség növelése a kedvezőtlen helyzetű térségek fejlesztése mellett, miközben a társadalmi, gazdasági, környezeti és humán fenntarthatóság összhangjával biztosítja a jövő nemzedékek lehetőségeinek hosszútávú megőrzését. Az Európai Unióval kötött Partnerségi Megállapodás céljai úgy kerültek meghatározásra, hogy összhangban álljanak a hazai fejlesztéspolitika stratégiai céljaival, miközben maradéktalanul megfeleltethetőek az EU szakpolitikai célkitűzéseinek is.

A források tervezett allokációját vizsgálva megállapítható, hogy a vállalkozásfejlesztésen, az innováción, a digitalizáción, a közlekedésfejlesztésen, valamint a zöld átálláson lesz a hangsúly.

A 2021-2027-es fejlesztési ciklusban az alábbi Operatív Programok állnak majd rendelkezésre:

- Digitális Megújulás Operatív Program Plusz
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz
- Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz
- Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz
- Végrehajtási Operatív Program Plusz
- Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz

Salgótarján Megyei Jogú Város adottságait és lehetőségeit tekintve az uniós célkitűzések elérése szempontjából jónak nevezhető, hiszen:

- a gazdaság fellendítéséhez számos felhagyott ipari barnamezős területtel rendelkezik, melynek rekultiválása mellett a teljes társadalom elkötelezett
- a város vezetése példamutató, a környező településeket messzemenően meghaladó környezettudatos szemlélettel rendelkezik, mely az önfenntartó város kialakításának irányába mutat
- a város korábbi években megfogalmazott sportfejlesztési elképzelései, valamint a városban jelenleg is zajló egészségügyi fejlesztések segítik az egészséges és a munkaerőpiacon versenyképes társadalom erősítését
- turizmus szempontjából kiváló természeti adottságai vannak, amely további attrakciókkal bővítve felvirágoztatható

VII.5.2 Ileszkedés a nemzeti stratégiákhoz

Nemzeti Fejlesztés 2030 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció

A Nemzeti Fejlesztés 2030 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OTFK) fejlesztési prioritásokat fogalmaz meg a 2014-2020-as programozási időszak fejlesztéspolitikájára számára, de

jövőképe és célrendszere 2030-ig szól. A nemzeti jövőkép elérése érdekében az OTFK 4 hosszútávú, 2030-ig szóló átfogó célt fogalmaz meg az alábbiak szerint.

1. Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés
2. Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom
3. Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme
4. Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet

AZ OTFK Nógrád megye és Salgótarján fejlesztési irányaira az alábbi pontokat fogalmazza meg:

- A megye rendkívül gyenge népességmegtartó képességének javítása, az életkörülmények és életkilátások javításával.
- Önfenntartó helyi gazdaság bázisán a lakosság elszegényedésének megállítása, a társadalmi depresszió csökkentése, munkahelyteremtés.
- A vállalkozások élénkítése, új vállalkozások létrejöttének ösztönzése, különös tekintettel az agrártevékenységekre, a helyi termék előállításra és a turizmusra.
- Városok ipari örökségén magas hozzáadott értékű tevékenységek (tudásalapú és high-tech iparágak) és a környezetipar meghonosítása, a táji, környezeti szempontok figyelembevételével. Balassagyarmat és Salgótarján térszervezésnek erősítése, országhatáron átívelően is.
- Munkigényes beruházások vonzása a halmozottan hátrányos helyzetű Szécsényi, Salgótarjáni és Bátonyterenyei kistérségbe.
- A fővárosi agglomeráció felé a gazdasági és munkaerő-piaci vérkeringést, valamint Észak- és Kelet-Európa, illetve Budapest felé az áruszállítást biztosító közúti és vasúti kapcsolatok fejlesztése.
- Hosszabb tartózkodási időt biztosító szolgáltatások, kiemelten az aktív-, a kulturális-, a vallási- és az ökoturizmusban.

Salgótarján MJV az alábbi tematikus stratégiai célok megvalósítás által járul hozzá az OTFK-ban megfogalmazott célkitűzések teljesüléséhez:

1.1 Versenyképes kkv-k és mikro vállalkozások révén magas szintű foglalkoztatottság
1.2 A hagyományos iparágak mellett jelentős K+F+I aktivitás
1.3 Versenyképes fenntartható turisztikai fejlesztések megvalósítása
2.1 Egészségügyi és szociális ellátórendszeri központi szerep megerősítése a helyi közösségekkel partnerségben
2.3 Közszolgáltatások széles körű fejlesztésével a lakosság megtartása és jól képzett új lakosság megjelenése
3.1 Vonzó, megújult városi környezet
3.2 A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása
3.3 Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer

<u>Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia 2030.</u>

2030-ra általános jövőképként célunk a roma emberek egyenlőségének, befogadásának és részvételének jelentős előmozdítása, amely a különböző szakterületeken (gyermekjóllét, köznevelésoktatás-képzés, foglalkoztatás, egészség, lakhatás és közszolgáltatásokhoz való hozzáférés, közösségfejlesztés, kulturális és nemzetiségi jogok) elért előrehaladásban ölt testet.
Az MNTFS 2030 fő célkitűzései többek között:

- Növelni a közszolgáltatások minőségi és mennyiségi hozzáférési lehetőségeit az ország hátrányos helyzetű területein.
- Javítani a leszakadó térségek, települések közlekedési elérhetőségét, ezzel is csökkentve a területi elmaradottságot.
- a bölcsődei hálózat bővítésével és fejlesztésével ösztönözni a hátrányos helyzetű, köztük roma kisgyermekek minőségi napközbeni ellátását.
- Erősíteni a köznevelési intézmények esélyteremtő szerepét, segítséget nyújtani a roma és hátrányos helyzetű tanulók oktatása tekintetében legnehezebb helyzetben lévő iskoláknak.
- Támogatni a hátrányos helyzetű gyermekek tehetséggondozását, valamint a minőségi nemzetiségi neveléshez való hozzáférést és a nemzetiségi kultúrák minél korábbi életkorban való megismerését a szemléletformálás és a társadalmi befogadás erősítése érdekében.
- Erősíteni a hátrányos helyzetű tanulók/hallgatók digitális és nyelvi kompetenciáit, valamint az egészség- és környezettudatos viselkedési kultúrájának kialakítását. növelni a leghátrányosabb helyzetű munkaerőpiaci csoportok, köztük a romák foglalkoztatottsági mutatóját.
- Hatékony beavatkozásokkal növelni a hátrányos helyzetű, szolgáltatáshiányos területeken élő emberek egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzájutását, egészségműveltségét és egészségtudatosságát.
- Komplex beavatkozásokkal javítani a nehéz lakhatási körülmények között a szegregátumokban és szegregációval veszélyeztetett területen élők helyzetét, valamint a legnehezebb helyzetű településen élők felzárkózási esélyeit.

Mivel Salgótarján társadalmában több mint 10 %-ot tesz ki a hátrányos helyzetű csoportok aránya, amelyek területileg elkülöníthető szegregátumokban élnek, kiemelt jelnetősége van olyan projektek megvalósításának, melyek a társadalmi hátrányok leküzdését tűzik ki célul. A város a Településfejlesztési Operatív Program keretében több városrehabilitációs projekt végrehajtására is kapott támogatást, melyet az elkövetkezendő években folytatni kíván.

A város a 2021-2027-es programozási ciklus során hozzájárul az MNTFS 2030-ban fentebb megfogalmazott célok eléréséhez a lakosság egészségi állapotának javítása az egészségügyi és szociális intézmények infrastruktúrájának fejlesztése; a város és a térség leszakadó, leszakadással veszélyeztetett, hátrányos helyzetű népességének integrációja, visszavezetése a munka világába; a leszakadó társadalmi rétegekhez tartozók integrációja oktatással, képzéssel, kulturális programokkal, illetve az egészségügyi és szociális rendszer bevonásával; a fizikai és társadalmi szempontból hanyatló városi területek szociális rehabilitációja, és a felújításra alkalmatlan telepek felszámolása részcélok elérése érdekében megvalósított programok által.

<u>Egészséges Magyarország 2021-2027</u>

Az országos egészségügyi intézkedések átfogó célja egy modern, a XXI. század kihívásaira reagálni képes, hatékony ellátórendszer működtetése, a különböző ellátási szinteket érintő fejlesztésekkel az elérhető egészségnyereség maximalizálása érdekében.

A tervezett beavatkozások központi eleme az egészségtelen életmód hatásainak mérséklése, a dohányzás, alkoholizmus és elhízás visszaszorítása, a táplálkozási és testmozgási szokások átalakítása és a sérülés-megelőzés valamennyi korcsoportban. Ehhez járul hozzá az egészségműveltség és egészségtudatosság fejlesztése, a népegészségügyi célú szervezett szűrővizsgálatok körének bővítése, a céllakosság szűrővizsgálatokon való részvételi arányának növelése, a népegészségügy korszerűsítése

a szolgáltatások esélyegyenlő hozzáférése kiemelten a hátrányos helyzetű térségekben, valamint az egészségügyi ellátás színvonalának növelése.
Stratégiai célkitűzés a magyar emberek egészségi állapotának további javítása, az egészségben eltöltött életévek számának növelése.

Salgótarján MJV átfogó céljai között szerepel a társadalmi megújulás elérése, melynek részcéljai között megtalálhatóak:

- a lakosság egészségi állapotának javítása az egészségügyi és szociális intézmények infrastruktúrájának fejlesztése révén
- piacképes tudást biztosító szak- és felsőfokú oktatás mérnöki, műszaki és egészségügyi területen
- sport infrastrukturális beruházások megvalósítása

A város fenti részcélokhoz kapcsolódó beruházásai, valamint soft típusú tevékenységei hozzájárulnak a nemzeti célok elréséhez.

NEMZETI INTELLIGENS SZAKOSODÁSI STRATÉGIA (S3) 2021-2027

Az S3 kiemelt célja, hogy a területi specifikus adottságok erősítésével egy nemzetközileg is versenyképes, nemzeti erősségekre építő kutatás, fejlesztés és innovációs rendszer alakuljon ki, mellyel ösztönözhető a tudástermelés, tudásáramlás és tudásfelhasználás.
Nemzeti célkitűzés, hogy hazánk 2030-ra Európa jelentős innovátorai közé kerüljön, hiszen csak így érhető el a vállalkozások értékteremtő képességének megerősítése és végső célként a vállalati szektor termelékenységének növelése.

Az S3 Nógrád megyét a mérsékelt tudás és technológia intenzív térségek közé sorolja, ahol a célja térségi szereplők K+F és innováció iránti nyitottságának az ösztönzése, mely alapul szolgál ahhoz, hogy minél szélesebb vállalkozói körben kerüljenek alkalmazásra az új kutatási-fejlesztési eredmények és a technológiai és egyéb üzleti innovációk.

Salgótarján MJV célja az S3-ban megfogalmazott eredmények eléréséhez való hozzájárulás, a zöldmezős és barnamezős ipari munkahelyteremtő, valamint K+F+I beruházások megvalósítása, a start-up cégek és a kreatív gazdaság fejlesztése Salgótarján és térsége gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében megvalósított projektek által ölt testet.

VII.5.3 Illeszkedés Nógrád Megye Területfejlesztési Programjához

Zöld Nógrád 2030

Egészséget mindenkinek

- ***Salgótarján kapcsolódó részcéljai***:
- A lakosság egészségi állapotának javítása az egészségügyi és szociális intézmények infrastruktúrájának fejlesztése révén.
- Az időskorúak ellátórendszerének fejlesztése (nappali, bentlakásos, házi segítségnyújtás terén).
- A közösségi szolgáltatások rendszerének fejlesztése a kultúra, a közművelődés és a sport területén.
- Sport infrastruktuális beruházások megvalósítása
- A természeti környezetet figyelembe vevő fenntartható turizmus és térségi szintű rekreációs szolgáltatások kialakítása, továbbfejlesztése

Zöld Nógrád 2030

Középpontban a fenntarthatóság

- ***Salgótarján kapcsolódó részcéljai:***
- Versenyképes, nem környezetszennyező iparágak és vállalkozások letelepítése, fejlesztése.
- A határon átnyúló vonzerőt biztosító városi szolgáltatások és kereskedelem fejlesztése új befektetésekkel az ezekhez szükséges urbanizációs háttér megfelelő szintű szolgáltatásainak biztosítása
- A hagyományos és új iparágak fejlesztése, a Salgótarjánban jelen lévő és betelepülni kívánó gazdasági társaságok fejlődése előtt álló akadályok lebontásával a térség gazdasági fejlődése, a foglalkoztatás növelése érdekében.
- Zöldmezős és barnamezős ipari munkahelyteremtő, valamint K+F+I beruházások megvalósítása, a "start up" cégek és a kreatív gazdaság fejlesztése Salgótarján és térsége gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében
- Salgótarján, vonzáskörezete és határon átnyúló térsége turizmusának fenntartható fejlesztése a térség gazdasági fejlődése és a foglalkoztatás növelése érdekében.
- Fenntarthatóság és környezeti nevelés hangsúlyos megjelenése az oktatás, a nevelés, a társadalmi tudatformálás és a felvilágosítás terén.
- Az alközpontok és kertvárosok minőségi fejlesztése a hiányzó vagy elöregedett infrastruktúrájuk korszerűsítése által.
- A barnamezős, alulhasznosított ipari- gazdasági és közlekedési területek rehabilitációjával új iparterületek, kereskedelmi/szolgáltatási területek, új városépítészeti övezetek létrehozása majd ezek hasznos funkcióval való megtöltése.
- A városközpont funkcióbővítő rehabilitációja és fejlesztése, parkolási infrastruktúra fejlesztése és a városközponti alulhasznosított épületek gazdasági vagy egyéb társadalmi hasznossággal bíró újrahasznosítása
- A város és térsége ivóvíz- és szennyvízelvezetésének fenntartható, környezettel harmonikus fejlesztése.
- A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével
- A lakótelepek szükséges strukturális és energetikai megújítása.
- A város energetikai megújítása a megújuló energiaforrások fokozott kihasználására építve, valamint fenntartható és hatékony városüzemeltetési fejlesztések
- Környezet- és természetvédelem klímatudatos fejlesztési elképzelésekkel, EU-s és állami célokhoz történő hozzájárulás (pl. épületek energiahatékonysági felújítása).

Zöld Nógrád 2030

Fokozódó tudás és jólét

- ***Salgótarján kapcsolódó részcéljai***:
- Magasan képzett fiatal és középkorú népesség betelepítése Salgótarjánba kedvező munka- és lakhatási lehetőségek, élhető városi környezet és jó minőségű közszolgáltatások biztosításával
- Az óvodai, valamint alapfokú oktatási intézmények infrastrukturális, valamint humánerőforrás fejlesztése
- Piacképes tudást biztosító szak- és felsőfokú oktatás mérnöki, műszaki és egészségügyi területen Salgótarjánban
- Tudományos, oktató és innovációs folyamatokat szervező felsőoktatás letelepítése.
- A Salgótarjánban élők és munkát vállalók, illetve a befektetők számára vonzó, szép, egészséges, kényelmesen használható városi környezet kialakítása.
- A hagyományos infrastruktúrák valamint az információ- és kommunikációtechnológiai infrastruktúrák fejlesztése, hathatós lépés a SMART City irányába.

Zöld Nógrád 2030

Horizontális célok

- ***Salgótarján kapcsolódó részcéljai:***
- A város és a térség leszakadó, leszakadással veszélyeztetett, hátrányos helyzetű népességének integrációja, visszavezetése a munka világába.
- A leszakadó társadalmi rétegekhez tartozók integrációja oktatással, képzéssel, kulturális programokkal, illetve az egészségügyi és szociális rendszer bevonásával.
- A nem önkormányzati tulajdonban lévő, barnamezős, szlömösödő, illetve alulhasznosított városi területek rehabilitációjának elősegítése.
- Fizikai és társadalmi szempontból hanyatló városi területek szociális rehabilitációja, és a felújításra alkalmatlan telepek felszámolása. A szociális település rehabilitációt szükségessé tevő városi területek rehabilitációja.

Nógrád megye fejlesztésének általános célja, hogy 2030-ra Nógrád megye Magyarország legzöldebb térségévé váljon, beleértve az egészséget, a fenntarthatóságot, a tudást és szellemiséget is. Nógrád megye legyen az országnak olyan térsége, ahol vállalkozni, pihenni, lakni és megöregedni is jó.

Salgótarján területfejlesztési irányai a környező településekkel és a megyével együtt értelmezhetők és valósíthatók meg, így kiemelten fontos, hogy a város fejlesztés elképzelései a megyei területfejlesztési irányokkal egybecsengjenek. A fentebb leírtak alapján Salgótarján MJV által az FVS-ben megfogalmazott valamennyi részcél összhangban áll a megyei célok megvalósításával. A megyei koncepció Salgótarjánt érintő részei az FVS II.2 pontban részletesen kifejtésre kerültek.

Tekintettel arra, hogy a jelen FVS-ben megfogalmazott célok összhangban állnak Salgótarján Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiájával, mely figyelembe vette a Nógrád Megyei Területfejlesztési koncepció 2014-2020-ban megfogalmazott prioritásokat, így a FVS az ahhoz kapcsolódó intézkedésekhez szorosan kapcsolódik, elősegíti azok megvalósulását.

VII.5.4 Illeszkedés a városi ágazati programokkal, stratégiákkal

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Salgótarján Megyei Jogú Város Közgyűlésének 147/2013.(VI.27.) Öh. számú határozata alapján 2013. évben eljárást indított a településfejlesztési eszközök felülvizsgálatára. A 2013-ban megindult felülvizsgálat célja a 2014-2020 időszakra vonatkozó városfejlesztési dokumentumok – Településfejlesztési Koncepció és Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) – elkészítése a meglévő dokumentumok felülvizsgálatával.

A Közgyűlés 2014. február 14-én megfelelőnek értékelte és jóváhagyta „Salgótarján Megyei Jogú Város Településfejlesztési Koncepciója 2014-2020" kiválasztott fejlesztési irányait és a megalapozó vizsgálatot jelentő Helyzetfelmérést és Helyzetértékelést. Az elkészült Településfejlesztési Koncepció hosszú távra rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, a település jövőképét, valamint meghatározza a jövőkép eléréséhez vezető stratégiai és tematikus célokat. Az Integrált Településfejlesztési Stratégia – illeszkedve a Településfejlesztési Koncepcióban meghatározott jövőképhez – rögzíti a város középtávú céljait, a stratégiai célokat, prioritásokat, bemutatja a prioritásokban megnyilvánuló stratégiai részcélok és a területi célok közötti összefüggéseket

Salgótarján Megyei Jogú Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának elkészítésre során felülvizsgálatra kerültek az ITS-ben megfogalmazott célok, mely alapján az FVS átfogó céljai megegyeznek az ITS átfogó céljaival, így külön illeszkedési vizsgálat nem szükséges.

A középtávú célokat, a fejlesztés irányelveit a város egyes ágazati stratégiái is befolyásolják, mint, a Szociálpolitikai Koncepció, a Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterve és Helyi Esélyegyenlőségi Program. Ezek ágazati céljai a következők

VII.5-1. táblázat: Az FVS illeszkedését a további városi stratégiákhoz az alábbi táblázat foglalja össze

Városi stratégia megnevezése	Városi stratégia céljai, intézkedésekre vonatkozó javaslatai	Illeszkedés az FVS céljaihoz
Salgótarján Megyei Jogú Város Szociálpolitikai Koncepciója	A társadalmi kohézió erősítése a városrészek és a különböző társadalmi csoportok között.	A közösségi szolgáltatások rendszerének fejlesztése a kultúra, a közművelődés és a sport területén.
		A leszakadó társadalmi rétegekhez tartozók integrációja oktatással, képzéssel, kulturális programokkal, illetve az egészségügyi és szociális rendszer bevonásával.
		A város és a térség leszakadó, leszakadással veszélyeztetett, hátrányos helyzetű népességének integrációja, visszavezetése a munka világába.
	Szociális szolgáltatások, szociális gondoskodás területén a társadalmi szolidaritás erősítése.	Megújuló és kiterjedtebb társadalmi szerepvállalásra törekedő civil közösségek, szervezetek.
	Civil szférával, egyházi szervezetekkel való együttműködés erősítése, önkéntesek bevonása.	
	Az idősebb korosztály bevonása az aktív közösségi életbe	A közösségi szolgáltatások rendszerének fejlesztése a kultúra, a közművelődés és a sport területén.
	Hiányzó szociális alapellátások kiépítése, szociális ellátási formák, szolgáltatások körének bővítése;	Az időskorúak ellátórendszerének fejlesztése (nappali, bentlakásos, házi segítségnyújtás terén).

Salgótarján Megyei Jogú Város Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterve (SECAP)	önkormányzati energiagazdálkodási ügynökség létrehozása	A város energetikai megújítása a megújuló energiaforrások fokozott kihasználására építve, valamint fenntartható és hatékony városüzemeltetési fejlesztések
	Energiahatékonysági beruházások	Környezet- és természetvédelem klímatudatos fejlesztési elképzelésekkel, EU-s és állami célokhoz történő hozzájárulás (pl. épületek energiahatékonysági felújítása).
	lakossági energiahatékonysági beruházások	A lakóépületek szükséges strukturális és energetikai megújítása
	Közlekedés	A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével
	Helyi energiatermelés	A város energetikai megújítása a megújuló energiaforrások fokozott kihasználására építve, valamint fenntartható és hatékony városüzemeltetési fejlesztések
	Szemléletformálás, tájékoztatás – Öko körök	Fenntarthatóság és környezeti nevelés hangsúlyos megjelenése az oktatás, a nevelés, a társadalmi tudatformálás és a felvilágosítás terén.
Salgótarján Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja	Az Önkormányzat a HEP elfogadásával érvényesíteni kívánja • az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, • a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, • a diszkriminációmentességet, • szegregációmentességet, • a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.	A város és a térség leszakadó, leszakadással veszélyeztetett, hátrányos helyzetű népességének integrációja, visszavezetése a munka világába.
		A leszakadó társadalmi rétegekhez tartozók integrációja oktatással, képzéssel, kulturális programokkal, illetve az egészségügyi és szociális rendszer bevonásával.
		Fizikai és társadalmi szempontból hanyatló városi területek szociális rehabilitációja, és a felújításra alkalmatlan telepek felszámolása. A szociális település rehabilitációt szükségessé tevő városi területek rehabilitációja.

VIII. Monitoring, kontrolling, indikátorok

VIII.1 FVS monitoring rendszere, nyomon követés a tervezés és végrehajtás során

A monitoring rendszer egy folyamatos adatgyűjtésen alapuló ellenőrző tevékenység annak érdekében, hogy az Önkormányzat információkhoz jusson az adott tevékenységek – jelen esetben a fenntartható fejlődési dokumentumokban foglalt célkitűzések, és projektek megvalósításával – kapcsolatban, és szükség esetén, akár menet közben is befolyásolhassa azok alakulását. A monitoring lényege az információk folyamatos visszacsatolása, és beépítése az éppen aktuális elemek, projektek, programok végrehajtásába.

A monitoring működéséhez először alapadatokat, kiinduló értékeket tartalmazó adatbázis felépítése szükséges. Az FVS egy integrált szemléletmódú dokumentum, amely nem csak a projekteket, hanem az egyes ágazati célokat és azok összefüggéseit is figyelembe veszi. Ezért a monitoring rendszer mérési alapja nem kizárólag a projektek megvalósulása, hanem az egyes célok teljesülése. A rendszer hatékony működéséhez elengedhetetlen egy szakmailag megalapozott indikátorkészlet meghatározása. A hosszú távú célok – projektekben realizálódó – megvalósulását hatás és eredmény indikátorok, az egyes projektek fizikai megvalósulását output indikátorok megadásával mérjük.

A mérés alapja a kiinduló évben meghatározott bázis érték, melyhez a program végére elérendő célértéket kell meghatározni. A bázisérték meghatározására elsősorban szükséges az adatbázis kiépítése, az alapadatok beszerzése majd a felülvizsgálatokhoz szükséges adatszolgáltatási rendszer kiépítése.

A stratégia monitoring feladatai és működési mechanizmusai, a végrehajtáshoz szükséges kapacitások meghatározása nem választható el az EU támogatások végrehajtási rendszerétől. Ezért a monitoring és értékelési rendszer csak akkor állítható össze véglegesen, ha már ismert az EU és hazai tervezési dokumentumokból levezethető, kötelező indikátorok rendszer (vagyis elfogadásra kerülnek a végleges Operatív Programok), illetve a stratégiában megfogalmazott projektek műszaki és tartalmi előkészítettsége eljut abba a fázisba, hogy a hozzájuk kapcsolódó eredmények, hatások és outputok pontosan azonosíthatók és számszerűsíthetők legyenek.

Amíg a fent leírt feltételek nem teljesülnek, addig elsősorban az alapelvek tisztázására és a főbb monitoringmutatók – javaslati szintű – meghatározására kerülhet sor.

A monitoringrendszer hatékony működésének egyik alapja a szakmailag megalapozott indikátorkészlet meghatározása. Az alkalmazott mutatókkal szembeni alapvető kritériumok az alábbiak:

- SPECIFIKUS – az indikátornak amellett, hogy a lehető legkonkrétabban kell megfogalmazni, mindig pontosan az adott célkitűzésre kell vonatkoznia, annak eredményét, hatását kell mérnie.

- MÉRHETŐ – a mérhetőség akkor biztosított, ha az indikátor számszerűen (mértékegységgel) kifejezhető.

- ELÉRHETŐ – az indikátor bázis- és célértékét viszonylag gyorsan, könnyen és költséghatékony módon meg kell tudni határozni.

- REÁLIS – a valós helyzetből és tervezett beavatkozások várható eredményeiből kiindulva kell egy ténylegesen elérhető célértéket kitűzni.

• AKTUÁLIS – az indikátornak az adott eredmény vagy output aktuális állapotára kell vonatkoznia, és alkalmasnak kell lennie időbeli nyomonkövetésre.

Nem elegendő kizárólag a mutatók megfelelő azonosítása: az eredményes monitoring és értékelési tevékenységhez a következő elemek szükségesek:

• definíció, vagyis az indikátor pontos, egyértelmű meghatározása az elvárt változás irányának megadásával;

• a mértékegység megadása teszi lehetővé az indikátor számszerűsítését;

• a kiindulási érték megadása – ehhez lehet viszonyítani a változást (egyes indikátorok esetében a bázisérték 0 is lehet);

• a célérték kitűzése – ehhez mérten lehet kijelenteni, hogy teljesült-e az elvárt eredmény a meghatározott időpontra;

• az indikátor forrását, illetve speciális indikátor esetében a mérésének módszerét is előre meg kell határozni.

A tervezés során az indikátorok összeállításával kapcsoltban jelentkező monitoring feladatok:

- szakmailag megalapozott és a jövőben mérhető indikátorok összeállítása
- az indikátorokhoz szükséges adatok elérési helyének pontos meghatározása
- az indikátorok bázis és célértékeinek megállapításához szükséges adatot szolgáltatók körének pontos meghatározása

A megvalósítás és nyomon követés során az indikátorok teljesítéséhez kapcsolódó monitoring feladatok:

- projektek időben ütemezésének, célérték időbeli teljesíthetőségének vizsgálata
- célérték teljesülés vizsgálatához szükséges adatok begyűjtése
- projektek indikátorok teljesítését befolyásoló műszaki tartalom módosítások nyomon követése
- célérték teljesítés kockázatának elemzése
- szükség esetén javaslattétel az indikátorok célértékének módosítására
- adatszolgáltatási (input és output) kötelezettségek teljesítésének ellenőrzése

Folyamatos egyéb monitoring feladatok, amelyek a végrehajtás és a nyomon követés során jelentkeznek:

• Ráfordítások (anyagi, humánerőforrás, időbeli) nyomon követése;

• Pénzügyi monitoring;

• Partnerségi folyamatok nyomon követése;

• Visszacsatolások az akciótervek és a megvalósítási eszközök irányába;

• Pályázati támogatások felhasználásának monitoringja;

• Pályázati eljárásrend szerinti feladatok ellátása: jelentéskészítés, helyszíni ellenőrzések stb.;

• Forráslehetőségek nyomon követése.

VIII.2 Az FVS-hez kapcsolódó indikátorok és azok mérési módszertana

	indikátor	mértékegység	bázisérték 2021	célérték 2027	mérés módszere
DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, MEGÚJULÓ GAZDASÁG					
1.1 Versenyképes kkv-k és mikro vállalkozások révén magas szintű foglalkoztatottság	A nem pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	0	15	A fejlesztéssel érintett ingatlanokkal közvetlen kapcsolatban lévő vállalkozások száma helyszínrajz alapján
1.2 A hagyományos iparágak mellett jelentős K+F+I aktivitás	Támogatott K+F tevékenységet szolgáló helyek száma	db	0	1	Az intézkedés keretében támogatásban részesülő K+F tevékenységet szolgáló helyszínek darabszáma
1.3 Versenyképes fenntartható turisztikai fejlesztések megvalósulása	Támogatott kulturális és idegenforgalmi helyek száma	db	0	3	Az intézkedés keretében támogatásban részesülő kulturális és idegenforgalmi helyszínek darabszáma
TÁRSADALMI MEGÚJULÁS					
2.1 Egészségügyi és szociális ellátórendszeri központi szerep megerősödése a helyi közösséggel partnerségben	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziorvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma	db	0	8	A fejlesztett infrastruktúrát használó egészségügyi szolgálatok száma ESZK adatszolgáltatása alapján
2.2 A leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása és integrálása, befogadó társadalom	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások száma	db	0	1	A fejlesztett infrastruktúrát használó szociális szolgálatok száma ESZK adatszolgáltatása alapján

	Megvalósított programok száma	db	0	8	Szociális célú városrehabilitáció keretében megvalósított programok száma jelenléti ívek alapján
	Társadalmi akciókban résztvevők száma	fő	644	1200	A 2021-2027-as időszak során megvalósult társadalmi akciókon, programokon részt vett lakosság száma jelenléti ívek alapján
2.3 Közszolgáltatások széles körű fejlesztésével a lakosság megtartása és jól képzett új lakosság megjelenés	Új vagy felújított bérlakások száma egészségégügyben dolgozó szakemberek számára	db	0	12	Egészségügyi dolgozók számára újonnan épített, vagy felújított bérlakások száma a Salgó Vagyon Kft., az ESZK és a Szent Lázár Megyei Kórház adatszolgáltatása alapján
2.4 A társadalmi és gazdasági igényekhez igazodó minőségi oktatás feltételeinek megteremtése	Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények osztálytermi kapacitása	fő	0	350	Gyermekek elhelyezését biztosító intézmény új építéssel és/vagy korszerűsítéssel érintett férőhelyszámainak összege Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde adatszolgáltatása alapján
2.5 Sportolás és egészséges életmód terjesztése	Új vagy felújított sport célú létesítmények száma	db	0	3	Új vagy felújított sport célú létesítmények száma helyszínrajz alapján
MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET					
3.1 Vonzó, megújult városi környezet	Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása (személyek)	fő	0	18	Az újonnan épített és a korszerűsített szociális lakások létesítményeiben elszállásolható személyek száma
	Újonnan épített vagy korszerűsített	ha	0	3	A projekt keretében építéssel, felújítással,

	zöldinfrastruktúra az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében				revitalizációval, növénytelepítéssel, növényvédelemmel érintett zöldterületek és zöldfelületek nagysága műszaki ellenőr nyilatkozat, valamint léptékhelyes helyszínrajz alapján
3.2 A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása	Újonnan épített vagy korszerűsített zöldinfrastruktúra az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében	ha	0	2	A projekt keretében építéssel, felújítással, revitalizációval, növénytelepítéssel, növényvédelemmel érintett zöldterületek és zöldfelületek nagysága műszaki ellenőr nyilatkozat, valamint léptékhelyes helyszínrajz alapján
3.3 Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer	Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T	km	0	4	A projekt keretében átépített vagy korszerűsített közutak teljes hossza kilométerben kifejezve
3.4 A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város	Jobb energiahatékonyságú középületek	m^2	0	1500	Jobb energiahatékonyságú középületek alapterülete (m^2) energetikai tanúsítvány alapján

FVS szintű egységes indikátorok – a rezilienciát, illetve az öt tervezési dimenzió mentén történő eredményeket vizsgáló indikátorok:

	indikátor	mérték-egység	bázisérték 2021	célérték 2027	mérés módszere
Reziliencia: a gazdaság több lábon állása	helyi gazdaság diverzifikációjának mértéke	%	12,32	11	a legtöbb iparűzési adót befizető ágazat által befizetett iparűzési adó nagysága (Ft)/a város teljes iparűzési adó bevétele (Ft)
Reziliencia: energiafüggőség alternatív energiaforrásokkal való oldása	megújuló energia termelés arányának növekedése	%	0,58	1	a város területén az adott évben megtermelt megújuló energia összmennyisége (MW GJ)/a város területén az adott évben felhasznált energia összmennyisége (MW GJ)
Reziliencia: digitális város	digitális ügymenetek aránya	%	28,28	51%	a digitálisan elindított / lefolytatott hivatali ügyek száma (db/év)/az összes adott évben elindított ügy száma (db)
Reziliencia: megtartó város	az életminőséget meghatározó szolgáltatásokkal való elégedettség	%			"Az IH által biztosított elégedettséget mérő kérdőív lehető legnagyobb mintán történő lekérdezését követően az elégedettségi arány kiszámítása (%) a megadott módszertan szerint történik.
Reziliencia: zöldfelületek	zöld- és vízfelületek arányának változása	%	99,99	100,02	települési zöld- és vízfelületek nagysága (ha) (aktuális év)/ a települési zöld- és vízfelületek nagysága (ha)(bázisév)
Prosperáló város	fejlesztésekbe bevont külső forrás aránya	%			(befektetett eszközök FVS (Ft) bázis év / önkormányzati TOP Plusz forráskeret (Ft)
Zöldülő város	éves ÜHG kibocsátás egyenérték (CO_2/t)	CO” egyenérték			[városi ÜHG kibocsátás tonna CO2 egyenérték (bázis év)] – [városi ÜHG megkötés tonna CO2 egyenérték (bázis év)]

	indikátor	mérték-egység	bázisérték 2021	célérték 2027	mérés módszere
Digitális város	digitálisan mért adattípusok száma	db	0	3	A településen digitálisan mért adattípusok száma (db).
Megtartó város	vándorlási egyenleg	fő	-300	50	A bázisérték: a bázisév vándorlási egyenlege (fő).
Kiszolgáló város	újonnan belterületbe vont területek és a kihasználatlan városi területek aránya	%	0	0	újonnan belterületbe vont területek nagysága (ha) (aktuális év)/ a kihasználatlan városi területek nagysága (ha) (aktuális év)

VIII.3 A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének helyi módszertana

A stratégia sikeres megvalósításának egyik kulcsa, hogy a célok eléréshez rendelt beavatkozások teljesülését folyamatosan nyomon kell követni. A nyomon követés kiterjed tevékenységek, kimenetek, pénzügyi eszközök, szakmai eredmények követésére. Ezen operatív jellegű tevékenység gyakorlatilag napi szintű nyomon követést jelent, és elsődleges felelőse a hivatalon belül a Városfejlesztési Iroda.

A nyomon követés a fejlesztések számszerűsített mutatói alapján történik, és magában foglalja – amennyiben releváns – a tervek és a tényleges előrehaladás közötti eltérések lehetséges okainak feltárását, majd pedig a szükséges korrekciós javaslatok megtételét is. A projektkoordinációs csoport feladata az is, hogy az ITS céljaihoz rendelt mutatószámok aktuális tényértékeit összegyűjtse, és meghatározott időben és formában a Hivatal kijelölt felelősének erről beszámolót készítsen, hogy az adatokat az Önkormányzat elé lehessen terjeszteni. Az operatív nyomon követés során előállított és összegyűjtött, rendszerezett adatok alapján lehetséges a Stratégia megvalósulását rendszeres időközönként értékelni, komplexen, az okozati összefüggések és hatások feltárásával megvizsgálni az megvalósítás eredményeit, megítélni a státuszát, és megfogalmazni a szükséges stratégiai módosításokat.

A monitoring adatok gyűjtése – az elmúlt időszak tapasztalatai figyelembe véve – módszertani szempontból az alábbiak szerint történhet (figyelembe véve, hogy az FVS-ben alapvetően output és eredmény indikátorok lettek meghatározva):

- output indikátorok: az output (kimeneti) indikátorok köre a fejlesztések (projektek) közvetlen megvalósulásának eredményeit tükrözik; a projektszintű kimenetek a megvalósulást követően azonnal mérhetőek (pl. megépített utak hossza, felújított közterület nagysága, stb.); az indikátorok gyűjtésének alapját a projektgazdák által készített jelentések képezik, a mutatók és célértékek teljesülésének jóváhagyására a releváns irányító hatóságok jogosultak

- eredmény indikátorok: az eredmény indikátorok a fejlesztések közvetett eredményeit hivatottak mutatni; az output indikátorokkal ellentétben e mutatók nem a fejlesztések megvalósulását követően, hanem – a bevett szokásnak és eljárásnak megfelelően – a fenntartási időszak befejeztével realizálódnak, így teljesülésük is többnyire ekkorra várható el (pl. foglalkoztatottak száma, a fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma, stb.); az indikátorok gyűjtésének alapját a projektgazdák által készített fenntartási jelentések képezik, a mutatók és célértékek teljesülésének jóváhagyására a releváns irányító hatóságok jogosultak

A fentebb leírtak alapján a megvalósítás során jelentős szerep hárul az egyes fejlesztések során eljáró közvetlen menedzsment feladatokat ellátó szakemberekre. Feladatuk a projektek megvalósulásához kapcsoló szakmai jelentések során a megvalósulás szintjének mérését szolgáló indikátorok számszerűsített értékeinek bemutatása és alátámasztása, valamint a fenntartási időszakban elkészítésre kerülő fenntartási jelentésekben a releváns mutatók és kapcsolódó értékeik bemutatása és alátámasztása.

IX Az irányítási és működési modell

A stratégia végrehajthatóságát és a stratégiai ciklus sikerességét befolyásoló egyik legfontosabb körülmény, hogy a város milyen *irányítási és működési háttérrel* rendelkezik és az milyen hatékonysággal képes a stratégiai ciklus egyes lépéseiben foglalt műveletek végrehajtására.

Az FVS a fejlesztésekre, a fenntartható városüzemeltetésre és a működtetés komplex városi, várostérségi szintű rendszerére egyaránt figyelmet fordító tartalma **változásokat generálhat** a város eddigi irányítási és működési gyakorlatában/modelljében. Ez különösen igaz a *zöld és digitális átállás* folyamatára és annak szervezeti/működési következményeire.

Az FVS végrehajtásában résztvevő szereplők működése egy megfelelő szervezetrendszer keretei között képzelhető el, amelyben a stratégiai és az operatív szint feladatainak teljesítéséhez a megfelelő szereplők hozzá vannak rendelve. A szereplőknek az irányítás és döntési mechanizmusok feladatait, valamint az operatív megvalósítás során felmerülő feladatok elvégzését kell teljesíteniük, amelyek 2027-ig változó intenzitással, de folyamatosan jelen vannak.

IX.1 A városirányítási modell indokolt módosításai

IX.1.1 Az átfogó városirányítási rendszer változásai

A stratégiai szint feladatai elsősorban az irányítási és döntési mechanizmus feladatait foglalják magukban. Meg kell határozni tehát, hogy ezeket az irányítási és döntési kompetenciákat milyen szervezet látja el.

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának fő döntéshozó szerve a Közgyűlés, egyes döntési jogköröket ugyanakkor átruházta az álladó bizottságokra. A Környezetvédelmi Alap felhasználásáról, valamint a forgalomképes vagyonelemek elidegenítéséről és megterheléséről bizonyos értékhatárig a **Gazdasági Bizottság** dönt.

A stratégiaalkotás, valamint a fejlesztések/projektek megvalósításában a **Gazdasági és a Népjóléti Bizottság**nak van hangsúlyos szerepe. Ez a két bizottság ugyanis egyrészről az őket érintő szakágazati kérdésekben döntési jogkörrel is rendelkeznek, emellett javaslattevő és véleményezési jogkörrel rendelkeznek a társdalami, gazdasági és települési ügyeket érintő projektek, fejlesztési javaslatok esetében. A Gazdasági Bizottság a város gazdaságát érintő témákban rendelkezik javaslattevő jogkörrel, a terület- és településfejlesztési kérdésekben, ill. nevesítve a Környezetvédelmi Program esetében véleményezési jogkörrel bír. A **Pénzügyi Bizottság** biztosítja a megvalósuló projektek financiális hátterét, az **Ügyrendi Bizottság** pedig a szükséges jogszabályi környezetet, ill. az annak való megfelelést.

A fenntartható városfejlesztési stratégia és kapcsolódó projektjeinek előkészítő tervezésére Salgótarján MJV Önkormányzata külső szakértőket, a Polgármesteri Hivatal vezetőit, illetve a Városfejlesztési Iroda vezetőit vonta be. A kapcsolódó projektek előzetes meghatározásához az Önkormányzat kikérte intézményei és cégei javaslatait, illetve széleskörű lakossági lekérdezést folytatott le. A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia készítésének több hónapon át tartó közös munkája során Salgótarján MJV Polgármesterének vezetésével havi rendszerességgel megtartott szakmai megbeszéléseken rész vettek a Városfejlesztési Iroda vezetői és munkatársai, a külső szakértők, Salgótarján MJV Jegyzője és a Polgármesteri Hivatal valamennyi releváns szervezeti egységének vezetője. A folyamatos közös gondolkodás és a stratégia készítés részfeladatainak pontos,

közös definiálása és a feladatokhoz feladatgazdák és határidők hozzárendelése eredményezte, hogy a munkafolyamat magas színvonalú szakmai előrehaladása végig biztosított volt.

A pozitív gyakorlati tapasztalat alapján **célszerű az FVS végrehajtása során** a stratégiai szintű irányítás és az operatív szintű irányítás legmagasabb szakmai színvonalon történő biztosítása érdekében egy **Stratégiai Irányító Munkacsoport és egy Operatív Irányító Munkacsoport létrehozása**.

A Stratégiai Irányító Munkacsoport tagjai: Salgótarján MJV Polgármestere, Jegyzője, a Városfejlesztési Iroda vezetői, a zöld és digitális átállásba bevont szakértők, valamint a Salgótarjáni Polgármesteri Hivatal pénzügyi vezetője.

Az Operatív Irányító Munkacsoport tagjai: Salgótarján MJV Polgármestere, Jegyzője, a Polgármesteri Hivatal valamennyi szervezeti egység vezetője, a Városfejlesztési Iroda vezetői és a projektmenedzserek, illetve a feladat jellegétől függően önkormányzati intézmények vezetői, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok vezetői és speciális szakértelmet igénylő esetben külső szakértők.

Az irányítás különböző szintjei közötti beavatkozások koordinációja és összehangolása az FVS konkrét megvalósítása során jelentkező operatív feladatok része. **Az operatív feladatok elvégzésére lehetséges egy felelős személyi koordinátor kijelölése, aki a hivatali struktúrába beépülve végzi munkáját**. Ez a koordinátor folyamatosan nyomon követi a menetrendben megfogalmazottak előrehaladását és tervezi, szervezi, menedzseli az egyes fázisok megvalósulását. Ez lehet a meglévő szervezetrendszer pl. Polgármesteri Hivatal valamely szervezeti egysége, annak vezetője, vagy egy munkatársa, valamely önkormányzati vállalat vezetője, ill. munkatársa. Célszerű ezzel a feladattal egyetlen embert megbízni.

Mind a Stratégiai Irányító Munkacsoport, mind az Operatív Irányító Munkacsoport az FVS készítés folyamata során kialakított gyakorlatnak megfelelően az aktuális feladatokhoz igazodva a megvalósítás időszakában is havi-kéthavi rendszerességgel fogja tartani megbeszéléseit.

A Stratégiai Irányító Munkacsoport folyamatosan áttekinti stratégiai szinten az FVS-ben megfogalmazott célkitűzések és prioritások aktuális feladatait, azok teljesülését és előrehaladását, szükség esetén véleményt nyilvánít az Operatív Irányító Munkacsoport által megfogalmazott FVS felülvizsgálatához kapcsolódó módosító javaslatokról.

Az Operatív Irányító Munkacsoport folyamatosan nyomon követi az egyes projektek megvalósításával kapcsolatos konkrét feladatok aktuális teljesítését, felmerülő problémák esetén közös gondolkodással segíti azok megoldását és szükség esetén módosításokat kezdeményezhet a Stratégiai Irányító Munkacsoport felé az FVS felülvizsgálatához kapcsolódóan.

Fentiek alapján az irányítási és döntéshozatali mechanizmusban a városfejlesztési, illetve a későbbiekben a zöld és digitális átállással kapcsolatos **döntési kompetenciák** az önkormányzat közgyűlésénél jelennek meg, a javaslattételi, döntés-előkészítési és ellenőrzési kompetenciák pedig az önkormányzat által létrehozott bizottságokban, nevezetesen a Gazdasági, valamint a Pénzügyi Bizottságban. **Célszerű a bizottsági kompetenciák kibővítése a FVS megvalósítása során felmerülő feladatokkal**. A bizottsági feladatkörök meghatározásakor ugyanakkor figyelembe kell venni azt is, hogy a digitális és zöld átállás menetrendek megvalósítása során további feladatok merülhetnek fel, amelyek kezelése a digitális és zöld átállás akciótervekkel összhangban történhet meg hatékonyan.

A város által tervezett beruházások előkészítésébe, a szakmai döntések meghozatalába bekapcsolódnak az egyes városi intézmények, cégek vezetői, amely alapján az egyes fejlesztési programok konkrét műszaki-szakmai tartalma meghatározásra kerül. Több olyan fejlesztés tervezett,

amely nem csak az önkormányzatot és szervezeteit érintik, hanem a városban működő más intézményeket, gazdasági szervezeteket, civil szervezeteket.

A lakossági részvétel szintjei:

- rendszeres tájékoztatás tervezett célokról, beruházásokról a helyi televízió és az online felületeken keresztül;
- felmérések készítése, véleménygyűjtő e-mail indítása;
- lakossági fórumok szervezése a városközpontban és a településrészeken (általános jellegű, vagy konkrét fejlesztéshez kapcsolódóan);
- a lakossági vélemények figyelembe vétele az egyes beruházások lehatárolásánál.

Salgótarján Város Önkormányzata már az elmúlt időszakban folyamatosan alkalmazta a több érdekelt félre kiterjedő, alulról építkező megközelítést, ami az összes érintett résztvevő egyenlő esélyű bevonásáról gondoskodott.

Az egyes fejlesztésekhez kapcsolódó döntési mechanizmus változatlan formában marad, az önkormányzati bizottságok előzetes véleménye alapján Salgótarján Város Önkormányzatának Közgyűlése hozza meg a döntéseket.

Az FVS végrehajtásában résztvevő szereplők működése egy megfelelő szervezetrendszer keretei között képzelhető el, amelyben a stratégiai és az operatív szint feladatainak teljesítéséhez a megfelelő szereplők hozzá vannak rendelve. Az FVS megvalósításához kapcsolódó **stratégiai és operatív feladatok** az alábbiakban foglalhatók össze:

A **stratégiai feladatok** az FVS előkészítéséhez, megvalósításához és monitoringjához kapcsolódnak:

Partnerség kialakítása és fenntartása

- Stratégiai szinttel, tagokkal, együttműködő partnerekkel rendszeres formális együttműködés szervezése, együttműködési megállapodások kötése, együttműködési fórumok, események rendszeres időközönkénti szervezése, beszámolók készítése,
- Partnerségi Terv kidolgozása és végrehajtásának követése,
- Részvételi alapú tervezés és végrehajtásának nyomon követése.

Projektelőkészítés

- Stratégia megvalósításához projektek gyűjtése, ütemezése.

Program- és projektmenedzsment

- Beavatkozások koordinációja és összehangolása.

Monitoring

Az FVS megvalósulásának, előrehaladásának vizsgálata monitoringrendszer kialakításával és fenntartásával, rendszeres jelentési kötelezettséggel a stratégia megvalósításáról pl. adatgyűjtés, adatmenedzsment, adattisztítás, indikátorszámítás, értékelések készítése.

Operatív szint:

Az operatív feladatok az FVS során felmerülő konkrét feladatok elvégzését jelenti az alábbiak szerint:

Partnerség kialakítása és fenntartása

- Partnerségi Terv végrehajtása,

- Részvételi alapú tervezés és végrehajtás biztosítása.

Koordináció

Stratégia megvalósításának koordinálása a stratégiai szintű döntéshozókkal való együttműködésben

- megvalósítandó projektek, tevékenységek kapcsán a megvalósítókkal való együttműködés, ill. önálló megvalósítás menedzselése,
- projektek megvalósításának nyomon követése, rendszeres beszámolók készítése az előrehaladásról,
- folyamatos konzultáció a Stratégiai Irányító Munkacsoporttal,
- rendezvények és programok koordinációja, együttműködés és kapcsolattartás a szervezőkkel.

Projektelőkészítés

- Bizonyos projektek, tevékenységek megvalósításának előkészítése pl. pályázatírás, pályázatok menedzsmentje, tervezés, engedélyeztetés, együttműködés különböző szervezetekkel.

Program- és projektmenedzsment

- Stratégia megvalósításához a konkrét projektek, tevékenységek megvalósításának menedzselése.

Projektmegvalósítás

- Stratégia megvalósításához konkrét projektek, tevékenységek megvalósítása.

IX.1.2 A térségi koordináció mechanizmusainak változásai

Salgótarján Város Önkormányzata tagja a Megyei Jogú Városok Szövetségének, emellett tagja a Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulásnak is. Ez utóbbi szervezet látja el az egészségügyi és szociális feladatokat.

Salgótarján fekvése lehetőséget biztosít a szomszédos Szlovákiával történő, aktív gazdasági és kulturális kapcsolattartásra, ennek megfelelően a megyeszékhely a határon átnyúló Neogradiensis Eurorégió legerősebb magyarországi fejlődési pólusa. A város térségi szerepkörei több területen érvényesülnek. Ilyenek a gazdaság, az igazgatás, a kereskedelem, az egészségügy, oktatás, közművelődés és a rekreáció. Ezek alapján a város egyértelműen teljes körű térségszervező erővel bíró, teljes értékű funkcióval rendelkező település. Salgótarján térségszervező ereje átnyúlik a szlovák-magyar határon, és a szlovákiai Losonccal kölcsönhatásban meghatározza a határon átnyúló Neogradiensis Eurorégió fejlődését. Salgótarján tagja a Novohrad - Nógrád Geoparknak is, amely a világ első, már alapításában is országok közötti, határon átnyúló geoparkja.

Salgótarján részt vesz minden térségi fejlesztést érintő egyeztetésen, amelyen a polgármester képviseli a város érdekeit, emellett együttműködik minden olyan érintett szereplővel, amelyek a projektek előrehaladása szempontjából a megfelelő kompetenciával rendelkeznek pl. Nógrád Megyei Önkormányzat, Bükki Nemzeti Park, MÁV, Volán stb.

IX.1.3 Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában

A stratégia végrehajtásának folyamata alapvetően a konkrét beavatkozások megvalósítására koncentrál. Ezek a beavatkozások ugyanakkor olyan széles spektrumot ölelnek fel, hogy az egyes

beavatkozások, projektek esetében a partnerség célja, az érintettek köre és a partnerségi bevonás eszközei is jelentősen eltérhetnek egymástól.

A stratégia megvalósítása során mindenekelőtt szükséges az önkormányzat és a város egyéb intézményeinek, 100 %-os tulajdonban lévő egyéb cégeinek és nonprofit cégeinek, továbbá a nem városi fenntartásban működő intézmények, köztestületek, civil szervezetek, forprofit vállalkozások és a helyi lakosság bevonása, mint szakmai tanácsadó. A különböző szervezetek bevonása tématerületenként, projektenként eltérő lehet, attól függően, hogy az adott terület vonatkozásában Kiragadott példaként elengedhetetlenül fontos a következő szervezetek bevonása: Salgó Vagyon Kft., VGÜ Nonprofit Zrt., REMEK Salgótarjáni Rendezvény – és Médiaközpont NKft., Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja, Salgótarjáni Összevont Óvodák és Bölcsőde, általános iskolák, Salgótarjáni Tankerületi Központ, Salgótarjáni Szakképzési Centrum, Óbudai Egyetem stb. A szervezetek körének bővítése, ill. szűkítése minden esetben az adott projekt függvénye.

A partnerségi egyeztetés alapvető szabályait Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 11/2017. (III.07.) önkormányzati rendelete határozza meg, emellett a településen rendszeresen zajlanak olyan rendezvények (pl. lakossági fórum, közmeghallgatás stb.), amelyen lehetőséget kínálnak a lakosság tájékoztatására, valamint a véleménynyilvánításra. Ezek alapján a stratégia megvalósítása során az alábbi partnerségi eszközök használatára nyílik lehetőség:

- szakmai egyeztetések: egy adott tématerülettel össszefüggő kérdések, problémák intenzív elemzésére fókuszálnak. Célja az egyeztetéseken részt vevők véleményének részletes megismerése, a helyspecifikus információk begyűjtése, a projektek tartalmának kidolgozása.
- kérdőíves felmérés: segíti a lakosság véleményének, további igényeinek felmérését.
- lakossági fórum: A lakosság tájékoztatása, összhangban a város Partnerségi egyeztetési szabályzatával.
- honlap, weboldal: Az Önkormányzat a partnerek tájékoztatásának elősegítésére a „(https://www.salgotarjan.hu/)" honlapján felületet biztosít a partnerségi egyeztetés tárgyát képező és az egyeztetés során keletkező dokumentációk megjeleníthetősége érdekében.
- PR-cikk, sajtótájékoztató: A sajtó tájékoztatása, illetve a különböző sajtóorgánumokban való megjelenés minden esetben a helyi sajtó előzetes tájékoztatását követően a polgármesterrel, illetve a Városháza PR szakembereivel történő egyeztetést követően történik. A sajtómegjelenésekéről a Városháza PR szakemberei gondoskodnak, amelyben felhasználják a tervező szakértők munkaanyagait.

A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia (FVS) megvalósítása során, a feladat komplexitására és társadalmi jelentőségére való tekintettel a város kiemelt hangsúlyt kíván fektetni az érintett szereplőknek a konkrét beruházások tervezési és megvalósítási szakaszában történő bevonására, a velük folytatott kommunikációra, konzultációra, ezáltal elősegítve egy, a helyi társadalom többsége által elfogadható komplex, több-projektes fejlesztést-beruházást. Az Önkormányzat a konkrét beavatkozások tervezési munkáit, és a beruházás minden lépését igyekszik kommunikálni, együttműködni, együttgondolkodni a helyi szakemberekkel, főbb véleményformálókkal és a lakossággal. A partnerségi egyeztetési tervben végigvitt kommunikációs folyamat azáltal, hogy még a tervezés folyamatában felszínre hozta, kibeszélhetővé tette az egyes szereplők között esetlegesen felmerülő konfliktusokat, lehetőséget nyújtott a stratégia későbbi fejlesztéspolitikai és értékválasztási kockázatainak csökkentésére, egy, a többségi társadalom által elfogadható fejlesztési lánc kialakítására.

A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia megvalósítása során fontos szempont a széleskörű partnerség fenntartása, valamennyi, a településen érdekelt gazdasági, társadalmi szervezet, közigazgatási szerv irányában. Salgótarján MJV Önkormányzata a konkrét beruházások során az FVS tervezési időszakában beazonosított partnerekkel dolgozik együtt, a meghatározott bevonási módok és formák, valamint munkamódszer alapján. Az FVS tervezése során meghatározott külső érintetti kör kiegészül a konkrét beruházások előkészítésébe bevont szakértőkkel (tervezők, tanulmánykészítők), és az egyes beruházások megvalósítóival (kivitelezők, műszaki ellenőrök, közbeszerzők), valamint a kapcsolódó szoft elemek alvállalkozóival. A partnerségi egyeztetés szintjei megegyeznek az FVS megvalósítása során a tervezés időszakában meghatározottakkal.

A város pozíciójából adódóan kiemelt jelentőséggel bír a partnerség fenntartása a megvalósítás során a funkcionális várostérségbe tartozó településekkel, elsősorban a konkrét beruházási témákhoz kapcsolódva (pl. gazdaságfejlesztés, turisztika, természet- és környezetvédelem, oktatás, közösségi közlekedés és kerékpárút fejlesztés stb.).

IX.1-1. táblázat: Partnerségi akciók alkalmazása a különböző fejlesztési típusok esetén

	szakmai egyeztetés	kérdőíves felmérés	lakossági fórum	honlap, weboldal	PR cikk, sajtótájékoztató
Akcióterületi	X	X	X	X	X
Tematikus	X	X			X
Platform jellegű	X		X		X
Keretrendszer	X	X	X	X	X

A stratégia megvalósulásának kulcseleme a kommunikáció és a tájékoztatás, különösen a helyi lakosság tájékoztatása, hogy lássa és magáénak érezze a fejlesztési elképzeléseket, amelynek elsősorban a lakossági fórumok adnak megfelelő terepet. Célszerű a tervezett projektekről megfelelő arculattal és látványtervekkel tarkított komplex bemutató prezentációkat, pavilonokat, kiállításokat, plakátkampányokat stb. is szervezni, ahol a nagyközönségnek, ill. a potenciális résztvevő szervezeteknek szintén helye és ideje van a részletek megtekintésére és véleménynyilvánításra. Emellett kulcsfontosságú a társadalmi és piaci szereplők tájékoztatása a tervezett változásokról, a lehetőségekről. A tájékoztatás elemeiként és csatornáiként a városmarketing eszközei is felhasználhatók, amelyek egyben a lakosság szemléletformálását is támogatják.

IX.1-2. táblázat: Partnerségi akció ütemezése az FVS megvalósítási folyamatában

Feladatok	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Az elkészült FVS tartalmának ismertetése								
Az adott évre tervezett projektek ismertetése								
Az arra az évre tervezett projektek előrehaladási és megvalósulási eredményeinek összegzése								

Az arra az évre tervezett projektek társadalmasítása								
Az FVS megvalósulásának értékelése								

IX.2 A városi működési modellt érintő tervezett változtatások

Az FVS megvalósítása során jelentkező operatív feladatok jelentős része a stratégiában megfogalmazott projektek megvalósításával függ össze, úgymint program- és projektmenedzsment, projektelőkészítés, -megvalósítás, monitoring, emellett a stratégia részét képező zöld és digitális átállás akciótervek megvalósításával együtt járó feladatok elvégzése.

A végrehajtási tevékenység meghatározó szereplője a Polgármesteri Hivatalon belül a Városfejlesztési Iroda és a Városüzemeltetési Iroda, továbbá a 100 %-os tulajdonú nonprofit cége, a Salgótarjáni Városfejlesztő és Turisztikai Kft, valamint a Salgótarjáni Foglalkoztatási Nonprofit Kft.

Salgótarján MJV Önkormányzata jelenleg nem tart indokoltnak nagy volumenű átalakításokat a különféle városi működési területeken; a korábbaikban részletezett Munkacsoportok felállítása a Hivatal jelenlegi struktúrájába integrálható.

IX.2-1. táblázat: Működési modellt érintő változások összefoglalása

Működési terület/ szervezet	változás / fejlesztés
Stratégiai Irányító Munkacsoport	Salgótarján MJV Polgármestere, Jegyzője, Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési Iroda vezetője, digitális és zöld átállás szakértő(k) és a Polgármesteri Hivatal pénzügyi vezetője
Operatív Irányító Munkacsoport	Salgótarján MJV Polgármestere, Jegyzője, a Polgármesteri Hivatal valamennyi szervezeti egység vezetője, Városfejlesztési Iroda vezetője, projektmenedzserek, feladat jellegétől függően önkormányzati intézmények vezetői, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok vezetői és speciális szakértelmet igénylő esetben külső szakértők

A város működési modelljében ugyanakkor – a digitális és zöld átállás menetrendek megvalósítása során a zöld és digitális munkacsoportok felállítása mellett – olyan további, előre nem látható többletfeladatok is felmerülhetnek a későbbiekben, amelyek kezelése a digitális és zöld átállás akciótervekkel összhangban történhet meg hatékonyan. Ezeket az akciótervek kialakítása és majd megvalósítása során intézményi szempontból is át kell gondolni.

X Cselekvési terv

X.1 Intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése

X.1-1. ***táblázat: Az intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése***

INTÉZKEDÉS / BEAVATKOZÁSI TERÜLET	DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, MEÚJULÓ GAZDASÁG			TÁRSADALMI MEGÚJULÁS				MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET				
Versenyképes kkv-k és mikro vállalkozások révén magas szintű foglalkoztatottság	Versenyképes, nem környezetszennyező iparágak és vállalkozások letelepítése, fejlesztése.	A határon átnyúló vonzerőt biztosító városi szolgáltatások és kereskedelem fejlesztése új befektetésekkel az ezekhez szükséges urbanizációs háttér megfelelő szintű szolgáltatásainak biztosítása	A hagyományos és új iparágak fejlesztése, a Salgótarjánban jelen lévő és betelepülni kívánó gazdasági társaságok fejlődése előtt álló akadályok lebontásával a térség gazdasági fejlődése, a foglalkoztatás növelése érdekében.	A hagyományos és új iparágak fejlesztése, a Salgótarjánban jelen lévő és betelepülni kívánó gazdasági társaságok fejlődése előtt álló akadályok lebontásával a térség gazdasági fejlődése, a foglalkoztatás növelése érdekében.				A határon átnyúló vonzerőt biztosító városi szolgáltatások és kereskedelem fejlesztése új befektetésekkel az ezekhez szükséges urbanizációs háttér megfelelő szintű szolgáltatásainak biztosítása				
A hagyományos iparágak mellett jelentős K+F+I aktivitás	Zöldmezős és barnamezős ipari munkahelyteremtő, valamint K+F+I beruházások megvalósítása, a "start up" cégek és a kreatív gazdaság fejlesztése Salgótarján és térsége gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében	Új típusú iparágak – finommechanika, szerelőipar, feldolgozóipar – megtelepítése.		Zöldmezős és barnamezős ipari munkahelyteremtő, valamint K+F+I beruházások megvalósítása, a "start up" cégek és a kreatív gazdaság fejlesztése Salgótarján és térsége gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében								
Versenyképes fenntartható turisztikai fejlesztések megvalósulása	Salgótarján, vonzáskörezete és határon átnyúló térsége turizmusának fenntartható fejlesztése a térség gazdasági fejlődése és a foglalkoztatás növelése érdekében.			Salgótarján, vonzáskörezete és határon átnyúló térsége turizmusának fenntartható fejlesztése a térség gazdasági fejlődése és a foglalkoztatás növelése érdekében.								

Egészségügyi és szociális ellátórendszeri központi szerep megerősödése a helyi közösséggel partnerségben	A lakosság egészségi állapotának javítása az egészségügyi és szociális intézmények infrastruktúrájának fejlesztése révén.			A lakosság egészségi állapotának javítása az egészségügyi és szociális intézmények infrastruktúrájának fejlesztése révén.	Az időskorúak ellátórendszerének fejlesztése (nappali, bentlakásos, házi segítségnyújtás terén).							
A leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása és integrálása, befogadó társadalom	A város és a térség leszakadó, leszakadással veszélyeztetett, hátrányos helyzetű népességének integrációja, visszavezetése a munka világába.			A város és a térség leszakadó, leszakadással veszélyeztetett, hátrányos helyzetű népességének integrációja, visszavezetése a munka világába.	A leszakadó társadalmi rétegekhez tartozók integrációja oktatással, képzéssel, kulturális programokkal, illetve az egészségügyi és szociális rendszer bevonásával.	Megújuló és kiterjedtebb társadalmi szerepvállalásra törekedő civil közösségek, szervezetek.						
Közszolgáltatáások széles körű fejlesztésével a lakosság megtartása és jól képzett új lakosság megjelenése	Magasan képzett fiatal és középkorú népesség betelepítése Salgótarjánba kedvező munka- és lakhatási lehetőségek, élhető városi környezet és jó minőségű közszolgáltatások biztosításával			Magasan képzett fiatal és középkorú népesség betelepítése Salgótarjánba kedvező munka- és lakhatási lehetőségek, élhető városi környezet és jó minőségű közszolgáltatások biztosításával	A közösségi szolgáltatások rendszerének fejlesztése a kultúra, a közművelődés és a sport területén.			Magasan képzett fiatal és középkorú népesség betelepítése Salgótarjánba kedvező munka- és lakhatási lehetőségek, élhető városi környezet és jó minőségű közszolgáltatások biztosításával				
A társadalmi és gazdasági igényekhez igazodó minőségi oktatás feltételeinek megteremtése	Az óvodai, valamint alapfokú oktatási intézmények infrastrukturális, valamint humánerőforrás fejlesztése			Az óvodai, valamint alapfokú oktatási intézmények infrastrukturális, valamint humánerőforrás fejlesztése	Piacképes tudást biztosító szak- és felsőfokú oktatás mérnöki, műszaki és egészségügyi területen Salgótarjánban	Tudományos, oktató és innovációs folyamatokat szervező felsőoktatás letelepítése.	Fenntarthatóság és környezeti nevelés hangsúlyos megjelenése az oktatás, a nevelés, a társadalmi tudatformálás és a felvilágosítás terén.					
Sportolás és egészséges életmód terjesztése	Sport infrastruktuális beruházások megvalósítása			Sport infrastruktuális beruházások megvalósítása				Sport infrastruktuális beruházások megvalósítása				

Vonzó, megújult városi környezet	A nem önkormányzati tulajdonban lévő, barnamezős, szlömösödő, illetve alulhasznosított városi területek rehabilitációjának elősegítése.			Fizikai és társadalmi szempontból hanyatló városi területek szociális rehabilitációja, és a felújításra alkalmatlan telepek felszámolása. A szociális település rehabilitációt szükségessé tevő városi területek rehabilitációja.				A nem önkormányzati tulajdonban lévő, barnamezős, szlömösödő, illetve alulhasznosított városi területek rehabilitációjának elősegítése.	Az alközpontok és kertvárosok minőségi fejlesztése a hiányzó vagy elöregedett infrastruktúrájuk korszerűsítése által.	Fizikai és társadalmi szempontból hanyatló városi területek szociális rehabilitációja, és a felújításra alkalmatlan telepek felszámolása. A szociális település rehabilitációt szükségessé tevő városi területek rehabilitációja.		
A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása	A barnamezős, alulhasznosított ipari-gazdasági és közlekedési területek rehabilitációjával új iparterületek, kereskedelmi/szolgáltási területek, új városépítészeti övezetek létrehozása majd ezek hasznos funkcióval való megtöltése.	A Salgótarjánban élők és munkát vállalók, illetve a befektetők számára vonzó, szép, egészséges, kényelmesen használható városi környezet kialakítása	A városközpont funkcióbővítő rehabilitációja és fejlesztése, parkolási infrastruktúra fejlesztése és a városközponti alulhasznosított épületek gazdasági vagy egyéb társadalmi hasznossággal bíró újrahasznosítása	A hagyományos infrastruktúrák valamint az információ- és kommunikációtechnológiai infrastruktúrák fejlesztése, hathatós lépés a SMART City irányába.				A barnamezős, alulhasznosított ipari-gazdasági és közlekedési területek rehabilitációjával új iparterületek, kereskedelmi/szolgáltási területek, új városépítészeti övezetek létrehozása majd ezek hasznos funkcióval való megtöltése.	A Salgótarjánban élők és munkát vállalók, illetve a befektetők számára vonzó, szép, egészséges, kényelmesen használható városi környezet kialakítása	A hagyományos infrastruktúrák valamint az információ- és kommunikációtechnológiai infrastruktúrák fejlesztése, hathatós lépés a SMART City irányába.	A városközpont funkcióbővítő rehabilitációja és fejlesztése, parkolási infrastruktúra fejlesztése és a városközponti alulhasznosított épületek gazdasági vagy egyéb társadalmi hasznossággal bíró újrahasznosítása	A város és térsége ivóvíz- és szennyvízelvezetésének, valamint meglévő folyóvizeinek fenntartható, környezettel harmonikus fejlesztése.
Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer	A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével							A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével				
A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város	A természeti környezetet figyelembe vevő fenntartható turizmus és térségi szintű rekreációs szolgáltatások kialakítása, továbbfejlesztése			A természeti környezetet figyelembe vevő fenntartható turizmus és térségi szintű rekreációs szolgáltatások kialakítása, továbbfejlesztése				A lakótelepek szükséges strukturális és energetikai megújítása.	A város energetikai megújítása a megújuló energiaforrások fokozott kihasználására építve, valamint fenntartható és hatékony városüzemeltetési fejlesztések	A természeti környezetet figyelembe vevő fenntartható turizmus és térségi szintű rekreációs szolgáltatások kialakítása, továbbfejlesztése	Környezet- és természetvédelem klímatudatos fejlesztési elképzelésekkel, EU-s és állami célokhoz történő hozzájárulás (pl. épületek energiahatékonysági felújítása).	

X.1-2. ***táblázat: Az intézkedések, beavatkozási területek, fejlesztési tevékenységek összefüggése***

TERVEZÉSI DIMENZIÓ	INTÉZKEDÉS	BEAVATKOZÁSI TERÜLET	FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG	BEAVATKOZÁS/PROJEKTEK
Prosperáló	Dinamikus gazdasági fejlődés, megújuló gazdaság	Versenyképes kkv-k és mikro vállalkozások révén magas szintű foglalkoztatottság	Versenyképes, nem környezetszennyező iparágak és vállalkozások letelepítése, fejlesztése.	Hadiipar letelepedése és elektronikai hulladékfeldolgozó kialakítása
Prosperáló	Dinamikus gazdasági fejlődés, megújuló gazdaság	Versenyképes kkv-k és mikro vállalkozások révén magas szintű foglalkoztatottság	A határon átnyúló vonzerőt biztosító városi szolgáltatások és kereskedelem fejlesztése új befektetésekkel az ezekhez szükséges urbanizációs háttér megfelelő szintű szolgáltatásainak biztosítása	Ipari Park bővítése új területek megvásárlásával
Prosperáló	Dinamikus gazdasági fejlődés, megújuló gazdaság	Versenyképes kkv-k és mikro vállalkozások révén magas szintű foglalkoztatottság	A határon átnyúló vonzerőt biztosító városi szolgáltatások és kereskedelem fejlesztése új befektetésekkel az ezekhez szükséges urbanizációs háttér megfelelő szintű szolgáltatásainak biztosítása	Ipari Park meglévő 3. ütemének vállalkozások betelepülésére alkalmassá tétele
Prosperáló	Dinamikus gazdasági fejlődés, megújuló gazdaság	Versenyképes kkv-k és mikro vállalkozások révén magas szintű foglalkoztatottság	A hagyományos és új iparágak fejlesztése, a Salgótarjánban jelen lévő és betelepülni kívánó gazdasági társaságok fejlődése előtt álló akadályok lebontásával a térség gazdasági fejlődése, a foglalkoztatás növelése érdekében.	Az üvegipar és az üvegpalackgyártás technológiai fejlesztése
Prosperáló	Dinamikus gazdasági fejlődés, megújuló gazdaság	Versenyképes kkv-k és mikro vállalkozások révén magas szintű foglalkoztatottság	A hagyományos és új iparágak fejlesztése, a Salgótarjánban jelen lévő és betelepülni kívánó gazdasági társaságok fejlődése előtt álló akadályok lebontásával a térség gazdasági fejlődése, a foglalkoztatás növelése érdekében.	Termelő és szolgáltató tevékenységekhez kapcsolódó útfelújítás (Déli Iparterületi út 2. ütem)

TERVEZÉSI DIMENZIÓ	INTÉZKEDÉS	BEAVATKOZÁSI TERÜLET	FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG	BEAVATKOZÁS/PROJEKTEK
Prosperáló	Dinamikus gazdasági fejlődés, megújuló gazdaság	A hagyományos iparágak mellett jelentős K+F+I aktivitás	Zöldmezős és barnamezős ipari munkahelyteremtő, valamint K+F+I beruházások megvalósítása, a "start up" cégek és a kreatív gazdaság fejlesztése Salgótarján és térsége gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében	Kompetenciaközpont, valamint Tudományos és Technológiai Park létrehozása Salgótarjánban (K+F Központ és Inkubátorház kialakítása)
Kiszolgáló	Dinamikus gazdasági fejlődés, megújuló gazdaság	A hagyományos iparágak mellett jelentős K+F+I aktivitás	Zöldmezős és barnamezős ipari munkahelyteremtő, valamint K+F+I beruházások megvalósítása, a "start up" cégek és a kreatív gazdaság fejlesztése Salgótarján és térsége gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében	Volt „SZÜV” székházban üzemelő távhő és vízmű ügyfélszolgálat átköltöztetése a Városházára; az ott maradt épület új funkcióval való felruházása és ennek megfelelő fejlesztése, pl. K+F és smart vállalkozások vagy start-up vállalkozások inkubátorháza
Prosperáló	Dinamikus gazdasági fejlődés, megújuló gazdaság	A hagyományos iparágak mellett jelentős K+F+I aktivitás	Új típusú iparágak – finommechanika, szerelőipar, feldolgozóipar – megtelepítése.	Ipari hulladékok feldolgozása nanotechnológiára alapozott mechanokémiai eljárással Salgótarján környékén
Prosperáló	Dinamikus gazdasági fejlődés, megújuló gazdaság	Versenyképes fenntartható turisztikai fejlesztések megvalósulása	Salgótarján, vonzáskörezete és határon átnyúló térsége turizmusának fenntartható fejlesztése a térség gazdasági fejlődése és a foglalkoztatás növelése érdekében.	Szálláshely fejlesztés Eresztvényben (apartman, de Lux rönkfaház)
Prosperáló	Dinamikus gazdasági fejlődés, megújuló gazdaság	Versenyképes fenntartható turisztikai fejlesztések megvalósulása	Salgótarján, vonzáskörezete és határon átnyúló térsége turizmusának fenntartható fejlesztése a térség gazdasági fejlődése és a foglalkoztatás növelése érdekében.	Bányamúzeum fejlesztése
Prosperáló	Dinamikus gazdasági fejlődés, megújuló gazdaság	Versenyképes fenntartható turisztikai fejlesztések megvalósulása	Salgótarján, vonzáskörezete és határon átnyúló térsége turizmusának fenntartható fejlesztése a térség gazdasági fejlődése és a foglalkoztatás növelése érdekében.	Turistafogadás feltételeinek javítása (turisztikai fogadópont kialakítása Somoskőn, Eresztvényben)

TERVEZÉSI DIMENZIÓ	INTÉZKEDÉS	BEAVATKOZÁSI TERÜLET	FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG	BEAVATKOZÁS/PROJEKTEK
Prosperáló	Dinamikus gazdasági fejlődés, megújuló gazdaság	Versenyképes fenntartható turisztikai fejlesztések megvalósulása	Salgótarján, vonzáskörezete és határon átnyúló térsége turizmusának fenntartható fejlesztése a térség gazdasági fejlődése és a foglalkoztatás növelése érdekében.	Vasúttörténeti park kialakítása
Prosperáló	Dinamikus gazdasági fejlődés, megújuló gazdaság	Versenyképes fenntartható turisztikai fejlesztések megvalósulása	Salgótarján, vonzáskörezete és határon átnyúló térsége turizmusának fenntartható fejlesztése a térség gazdasági fejlődése és a foglalkoztatás növelése érdekében.	Kilátóépítés
Prosperáló	Dinamikus gazdasági fejlődés, megújuló gazdaság	Versenyképes fenntartható turisztikai fejlesztések megvalósulása	Salgótarján, vonzáskörezete és határon átnyúló térsége turizmusának fenntartható fejlesztése a térség gazdasági fejlődése és a foglalkoztatás növelése érdekében.	Élményalapú turisztikai elemek kialakítása a város egyik turisztikailag frekventált területén (kalandpark, extrém kilátó stb.)
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Egészségügyi és szociális ellátórendszeri központi szerep megerősödése a helyi közösséggel partnerségben	A lakosság egészségi állapotának javítása az egészségügyi és szociális intézmények infrastruktúrájának fejlesztése révén.	Hajléktalanok éjjeli menedékhelyének kialakítása
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Egészségügyi és szociális ellátórendszeri központi szerep megerősödése a helyi közösséggel partnerségben	A lakosság egészségi állapotának javítása az egészségügyi és szociális intézmények infrastruktúrájának fejlesztése révén.	Orvosi rendelők felújítása a Vásártéren
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Egészségügyi és szociális ellátórendszeri központi szerep megerősödése a helyi közösséggel partnerségben	A lakosság egészségi állapotának javítása az egészségügyi és szociális intézmények infrastruktúrájának fejlesztése révén.	Orvosi rendelők kialakítása a Nyugati városrészben
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Egészségügyi és szociális ellátórendszeri központi szerep megerősödése a helyi közösséggel partnerségben	A lakosság egészségi állapotának javítása az egészségügyi és szociális intézmények infrastruktúrájának fejlesztése révén.	Besztercei orvosi rendelő felújítása

TERVEZÉSI DIMENZIÓ	INTÉZKEDÉS	BEAVATKOZÁSI TERÜLET	FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG	BEAVATKOZÁS/PROJEKTEK
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Egészségügyi és szociális ellátórendszeri központi szerep megerősödése a helyi közösséggel partnerségben	A lakosság egészségi állapotának javítása az egészségügyi és szociális intézmények infrastruktúrájának fejlesztése révén.	Salgótarján és Térsége Egészségügy-Szociális Központnak helyt adó épület infrastrukturális fejlesztése
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Egészségügyi és szociális ellátórendszeri központi szerep megerősödése a helyi közösséggel partnerségben	A lakosság egészségi állapotának javítása az egészségügyi és szociális intézmények infrastruktúrájának fejlesztése révén.	Zagyvapálfalva fogorvosi rendelő kialakítása
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Egészségügyi és szociális ellátórendszeri központi szerep megerősödése a helyi közösséggel partnerségben	A lakosság egészségi állapotának javítása az egészségügyi és szociális intézmények infrastruktúrájának fejlesztése révén.	Szent Lázár Megyei Kórház fejlesztése
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Egészségügyi és szociális ellátórendszeri központi szerep megerősödése a helyi közösséggel partnerségben	Az időskorúak ellátórendszerének fejlesztése (nappali, bentlakásos, házi segítségnyújtás terén).	Idősotthon kialakítása kihasználatlan önkormányzati, vagy állami tulajdonú funkcióvesztett ingatlanban
Megtartó	Társadalmi megújulás	A leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása és integrálása, befogadó társadalom	A város és a térség leszakadó, leszakadással veszélyeztetett, hátrányos helyzetű népességének integrációja, visszavezetése a munka világába.	Szociális településrehabilitáció Salgóbányán (ESZA)
Megtartó	Társadalmi megújulás	A leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása és integrálása, befogadó társadalom	A város és a térség leszakadó, leszakadással veszélyeztetett, hátrányos helyzetű népességének integrációja, visszavezetése a munka világába.	Szociális településrehabilitáció Somlyóbányán
Megtartó	Társadalmi megújulás	A leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása és integrálása, befogadó társadalom	A leszakadó társadalmi rétegekhez tartozók integrációja oktatással, képzéssel, kulturális programokkal, illetve az egészségügyi és szociális rendszer bevonásával.	A helyi identitás és kohézió erősítése (Északi városrészek)
Megtartó	Társadalmi megújulás	A leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása és integrálása, befogadó társadalom	A leszakadó társadalmi rétegekhez tartozók integrációja oktatással, képzéssel, kulturális programokkal,	A helyi identitás és kohézió erősítése (Belváros)

TERVEZÉSI DIMENZIÓ	INTÉZKEDÉS	BEAVATKOZÁSI TERÜLET	FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG	BEAVATKOZÁS/PROJEKTEK
			illetve az egészségügyi és szociális rendszer bevonásával.	
Megtartó	Társadalmi megújulás	A leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása és integrálása, befogadó társadalom	A leszakadó társadalmi rétegekhez tartozók integrációja oktatással, képzéssel, kulturális programokkal, illetve az egészségügyi és szociális rendszer bevonásával.	A helyi identitás és kohézió erősítése (Zagyvapálfalva)
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	A leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása és integrálása, befogadó társadalom	A leszakadó társadalmi rétegekhez tartozók integrációja oktatással, képzéssel, kulturális programokkal, illetve az egészségügyi és szociális rendszer bevonásával.	Gyermekek Átmeneti Otthona kialakítása
Megtartó	Társadalmi megújulás	A leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása és integrálása, befogadó társadalom	Megújuló és kiterjedtebb társadalmi szerepvállalásra törekedő civil közösségek, szervezetek.	A helyi identitás és kohézió erősítése (egészségügyi prevenciós programok, kisebbségi programok, sportprogramok, kulturálsi programsorozat, stb)
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Közszolgáltatáások széles körű fejlesztésével a lakosság megtartása és jól képzett új lakosság megjelenése	Magasan képzett fiatal és középkorú népesség betelepítése Salgótarjánba kedvező munka- és lakhatási lehetőségek, élhető városi környezet és jó minőségű közszolgáltatások biztosításával	Nővér- és orvosszálló, valamint betegek kezelése során kiadható szálláshelyek kialakítása az Onkológiai Központhoz kapcsolódóan (Garzon, kihasználatlan épület, stb.)
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Közszolgáltatáások széles körű fejlesztésével a lakosság megtartása és jól képzett új lakosság megjelenése	A közösségi szolgáltatások rendszerének fejlesztése a kultúra, a közművelődés és a sport területén.	Színház új épületének kialakítása
Megtartó	Társadalmi megújulás	A társadalmi és gazdasági igényekhez igazodó minőségi oktatás feltételeinek megteremtése	Az óvodai, valamint alapfokú oktatási intézmények infrastrukturális, valamint humánerőforrás fejlesztése	Az általános iskolák épületének felújítása
Megtartó	Társadalmi megújulás	A társadalmi és gazdasági igényekhez igazodó minőségi	Az óvodai, valamint alapfokú oktatási intézmények infrastrukturális, valamint humánerőforrás fejlesztése	Óvodai eszközbeszerzések

TERVEZÉSI DIMENZIÓ	INTÉZKEDÉS	BEAVATKOZÁSI TERÜLET	FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG	BEAVATKOZÁS/PROJEKTEK
		oktatás feltételeinek megteremtése		
Megtartó	Társadalmi megújulás	A társadalmi és gazdasági igényekhez igazodó minőségi oktatás feltételeinek megteremtése	Az óvodai, valamint alapfokú oktatási intézmények infrastrukturális, valamint humánerőforrás fejlesztése	Iskolaudvar felújítás a Beszterce lakótelepen
Megtartó	Társadalmi megújulás	A társadalmi és gazdasági igényekhez igazodó minőségi oktatás feltételeinek megteremtése	Az óvodai, valamint alapfokú oktatási intézmények infrastrukturális, valamint humánerőforrás fejlesztése	Gagarin Iskola sportpályafelújítása
Megtartó	Társadalmi megújulás	A társadalmi és gazdasági igényekhez igazodó minőségi oktatás feltételeinek megteremtése	Piacképes tudást biztosító szak- és felsőfokú oktatás mérnöki, műszaki és egészségügyi területen Salgótarjánban	Kereskedelmi és vendéglátás modern oktatás fejlesztésének kialakítása
Megtartó	Társadalmi megújulás	A társadalmi és gazdasági igényekhez igazodó minőségi oktatás feltételeinek megteremtése	Piacképes tudást biztosító szak- és felsőfokú oktatás mérnöki, műszaki és egészségügyi területen Salgótarjánban	Semmelweis Egyetem Kanizsai Dorottya Többcélú Szakképző Intézménye új épületének kialakítása a volt Pénzügyi és Számviteli Főiskola épületében, ahol csatolt felsőoktatási, illetve egyéb képzések is szervezhetők
Megtartó	Társadalmi megújulás	A társadalmi és gazdasági igényekhez igazodó minőségi oktatás feltételeinek megteremtése	Piacképes tudást biztosító szak- és felsőfokú oktatás mérnöki, műszaki és egészségügyi területen Salgótarjánban	Nógrád Megyei Szakképzési Centrum Stromfeld Aurél Technikum - új tanműhelyek, oktatóbázis kialakítása az iskola, vagy a Tűzhelygyár területén
Megtartó	Társadalmi megújulás	A társadalmi és gazdasági igényekhez igazodó minőségi oktatás feltételeinek megteremtése	Tudományos, oktató és innovációs folyamatokat szervező felsőoktatás letelepítése.	Egyetemi oktatás fejlesztése (Óbudai Egyetem - új campus, oktatóbázis, kiszolgáló épületek)
Megtartó	Társadalmi megújulás	A társadalmi és gazdasági igényekhez igazodó minőségi oktatás feltételeinek megteremtése	Fenntarthatóság és környezeti nevelés hangsúlyos megjelenése az oktatás, a nevelés, a társadalmi tudatformálás és a felvilágosítás terén.	Mackóvár óvoda udvarfelújítása

TERVEZÉSI DIMENZIÓ	INTÉZKEDÉS	BEAVATKOZÁSI TERÜLET	FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG	BEAVATKOZÁS/PROJEKTEK	
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Sportolás és egészséges életmód terjesztése	Sport infrastruktuális beruházások megvalósítása	Tóstrandi Sport- és Rekreációs központ kialakítása	Ifjúsági tábor fejlesztése, korszerűsítése
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Sportolás és egészséges életmód terjesztése	Sport infrastruktuális beruházások megvalósítása	Tóstrandi Sport- és Rekreációs központ kialakítása	Kemping teljes felújítása
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Sportolás és egészséges életmód terjesztése	Sport infrastruktuális beruházások megvalósítása	Tóstrandi Sport- és Rekreációs központ kialakítása	Konferencia és Oktatóközpont kialakítása (Strand Hotel felújítása)
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Sportolás és egészséges életmód terjesztése	Sport infrastruktuális beruházások megvalósítása	Tóstrandi Sport- és Rekreációs központ kialakítása	Futókör és kerékpárpálya létesítése
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Sportolás és egészséges életmód terjesztése	Sport infrastruktuális beruházások megvalósítása	Tóstrandi Sport- és Rekreációs központ kialakítása	Lombházak kialakítása
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Sportolás és egészséges életmód terjesztése	Sport infrastruktuális beruházások megvalósítása	Tóstrandi Sport- és Rekreációs központ kialakítása	Közmű és közlekedési kapcsolatok
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Sportolás és egészséges életmód terjesztése	Sport infrastruktuális beruházások megvalósítása	Atlétikai pálya kialakítása	
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Sportolás és egészséges életmód terjesztése	Sport infrastruktuális beruházások megvalósítása	Extrém-sportpályák kialakítása és megújítása	
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Sportolás és egészséges életmód terjesztése	Sport infrastruktuális beruházások megvalósítása	Multifunkciós sportcsarnok megépítése	
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Sportolás és egészséges életmód terjesztése	Sport infrastruktuális beruházások megvalósítása	Ütős sportok házának kialakítása	
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Sportolás és egészséges életmód terjesztése	Sport infrastruktuális beruházások megvalósítása	50 méteres uszoda építése	

TERVEZÉSI DIMENZIÓ	INTÉZKEDÉS	BEAVATKOZÁSI TERÜLET	FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG	BEAVATKOZÁS/PROJEKTEK
Kiszolgáló	Társadalmi megújulás	Sportolás és egészséges életmód terjesztése	Sport infrastruktuális beruházások megvalósítása	Jégcsarnok kialakítása
Prosperáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	Vonzó, megújult városi környezet	A nem önkormányzati tulajdonban lévő, barnamezős, szlömösödő, illetve alulhasznosított városi területek rehabilitációjának elősegítése.	volt Acélgyár teületének kármentesítése
Prosperáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	Vonzó, megújult városi környezet	A nem önkormányzati tulajdonban lévő, barnamezős, szlömösödő, illetve alulhasznosított városi területek rehabilitációjának elősegítése.	volt Síküveggyár területének kármentesítése
Megtartó	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	Vonzó, megújult városi környezet	A nem önkormányzati tulajdonban lévő, barnamezős, szlömösödő, illetve alulhasznosított városi területek rehabilitációjának elősegítése.	a volt Öblösüveggyár területének kármentesítése
Megtartó	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	Vonzó, megújult városi környezet	Az alközpontok és kertvárosok minőségi fejlesztése a hiányzó vagy elöregedett infrastruktúrájuk korszerűsítése által.	Gorkíj-lakótelep rehabilitációja
Megtartó	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	Vonzó, megújult városi környezet	Az alközpontok és kertvárosok minőségi fejlesztése a hiányzó vagy elöregedett infrastruktúrájuk korszerűsítése által.	Kemerovó-lakótelep rehabilitációja
Megtartó	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	Vonzó, megújult városi környezet	Fizikai és társadalmi szempontból hanyatló városi területek szociális rehabilitációja, és a felújításra alkalmatlan telepek felszámolása. A szociális település rehabilitációt szükségessé tevő városi területek rehabilitációja.	Szociális településrehabilitáció Somlyóbányán (ERFA)
Megtartó	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	Vonzó, megújult városi környezet	Fizikai és társadalmi szempontból hanyatló városi területek szociális rehabilitációja, és a felújításra alkalmatlan telepek felszámolása. A szociális település rehabilitációt	Szociális településrehabilitáció Salgóbányán (ERFA)

TERVEZÉSI DIMENZIÓ	INTÉZKEDÉS	BEAVATKOZÁSI TERÜLET	FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG	BEAVATKOZÁS/PROJEKTEK	
			szükségessé tevő városi területek rehabilitációja.		
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása	A barnamezős, alulhasznosított ipari-gazdasági és közlekedési területek rehabilitációjával új iparterületek, kereskedelmi/szolgáltatási területek, új városépítészeti övezetek létrehozása majd ezek hasznos funkcióval való megtöltése.	Öblös rekreációs terület Kereskedelmi, kulturális, rekreációs terület kialakítása, esetleg ipari turizmus (speciális kalandturizmus, élményelemek)	Gyerekzóna
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása	A barnamezős, alulhasznosított ipari-gazdasági és közlekedési területek rehabilitációjával új iparterületek, kereskedelmi/szolgáltatási területek, új városépítészeti övezetek létrehozása majd ezek hasznos funkcióval való megtöltése.	Öblös rekreációs terület Kereskedelmi, kulturális, rekreációs terület kialakítása, esetleg ipari turizmus (speciális kalandturizmus, élményelemek)	Extrém zóna
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása	A barnamezős, alulhasznosított ipari-gazdasági és közlekedési területek rehabilitációjával új iparterületek, kereskedelmi/szolgáltatási területek, új városépítészeti övezetek létrehozása majd ezek hasznos funkcióval való megtöltése.	Öblös rekreációs terület Kereskedelmi, kulturális, rekreációs terület kialakítása, esetleg ipari turizmus (speciális kalandturizmus, élményelemek)	Sport, játéktér zóna
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása	A barnamezős, alulhasznosított ipari-gazdasági és közlekedési területek rehabilitációjával új iparterületek, kereskedelmi/szolgáltatási területek, új városépítészeti övezetek létrehozása majd ezek hasznos funkcióval való megtöltése.	Öblös rekreációs terület Kereskedelmi, kulturális, rekreációs terület kialakítása, esetleg ipari turizmus (speciális kalandturizmus, élményelemek)	Rendezvényzóna

TERVEZÉSI DIMENZIÓ	INTÉZKEDÉS	BEAVATKOZÁSI TERÜLET	FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG	BEAVATKOZÁS/PROJEKTEK	
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása	A barnamezős, alulhasznosított ipari-gazdasági és közlekedési területek rehabilitációjával új iparterületek, kereskedelmi/szolgáltatási területek, új városépítészeti övezetek létrehozása majd ezek hasznos funkcióval való megtöltése.	Öblös rekreációs terület Kereskedelmi, kulturális, rekreációs terület kialakítása, esetleg ipari turizmus (speciális kalandturizmus, élményelemek)	Zöld zóna
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása	A barnamezős, alulhasznosított ipari-gazdasági és közlekedési területek rehabilitációjával új iparterületek, kereskedelmi/szolgáltatási területek, új városépítészeti övezetek létrehozása majd ezek hasznos funkcióval való megtöltése.	Öblös rekreációs terület Kereskedelmi, kulturális, rekreációs terület kialakítása, esetleg ipari turizmus (speciális kalandturizmus, élményelemek)	Kiszólgáló zóna
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása	A barnamezős, alulhasznosított ipari-gazdasági és közlekedési területek rehabilitációjával új iparterületek, kereskedelmi/szolgáltatási területek, új városépítészeti övezetek létrehozása majd ezek hasznos funkcióval való megtöltése.	Öblös rekreációs terület Kereskedelmi, kulturális, rekreációs terület kialakítása, esetleg ipari turizmus (speciális kalandturizmus, élményelemek)	Üzleti zóna
Prosperáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása	A Salgótarjánban élők és munkát vállalók, illetve a befektetők számára vonzó, szép, egészséges, kényelmesen használható városi környezet kialakítása	Munkáshotel kialakítása jelenleg kihasználatlan önkormányzati vagy állami épületben	
Digitális	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása	A hagyományos infrastruktúrák valamint az információ- és kommunikációtechnológiai infrastruktúrák fejlesztése, hathatós lépés a SMART City irányába.	SMART City programok	

TERVEZÉSI DIMENZIÓ	INTÉZKEDÉS	BEAVATKOZÁSI TERÜLET	FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG	BEAVATKOZÁS/PROJEKTEK	
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása	A városközpont funkcióbővítő rehabilitációja és fejlesztése, parkolási infrastruktúra fejlesztése és a városközponti alulhasznosított épületek gazdasági vagy egyéb társadalmi hasznossággal bíró újrahasznosítása	Belváros, Fő tér rekonstrukciója (Kis főtértől a Kossuth Lajos útig, JAMK eszközbeszerzés, Nyugati városrész)	
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása	A városközpont funkcióbővítő rehabilitációja és fejlesztése, parkolási infrastruktúra fejlesztése és a városközponti alulhasznosított épületek gazdasági vagy egyéb társadalmi hasznossággal bíró újrahasznosítása	Belvárosi rekreációs területek kialakítása (Szerpentin út, Vásártér)	
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása	A városközpont funkcióbővítő rehabilitációja és fejlesztése, parkolási infrastruktúra fejlesztése és a városközponti alulhasznosított épületek gazdasági vagy egyéb társadalmi hasznossággal bíró újrahasznosítása	Parkolási infrastruktúra fejlesztése	Parkolási Infrasturktúra fejlesztése Salgótarjánban
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása	A városközpont funkcióbővítő rehabilitációja és fejlesztése, parkolási infrastruktúra fejlesztése és a városközponti alulhasznosított épületek gazdasági vagy egyéb társadalmi hasznossággal bíró újrahasznosítása	Parkolási infrastruktúra fejlesztése	Önkormányzati fedett, fix bérlős teremgarázs kialakítása
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása	A városközpont funkcióbővítő rehabilitációja és fejlesztése, parkolási infrastruktúra fejlesztése és a városközponti alulhasznosított épületek gazdasági vagy egyéb társadalmi hasznossággal bíró újrahasznosítása	Szálloda és mélygarázs vagy parkolóház építése (Karancs Szálló felújítása, újragondolása)	

TERVEZÉSI DIMENZIÓ	INTÉZKEDÉS	BEAVATKOZÁSI TERÜLET	FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG	BEAVATKOZÁS/PROJEKTEK	
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása	A városközpont funkcióbővítő rehabilitációja és fejlesztése, parkolási infrastruktúra fejlesztése és a városközponti alulhasznosított épületek gazdasági vagy egyéb társadalmi hasznossággal bíró újrahasznosítása	Városháza épületének teljes körű felújítása	
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása	A város és térsége ivóvíz- és szennyvízelvezetésének, valamint meglévő folyóvizeinek fenntartható, környezettel harmonikus fejlesztése.	Csapadékvíz- és ivóvízhálózat korszerűsítése, közműalagutak kialakítása a belvárosban	
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása	A város és térsége ivóvíz- és szennyvízelvezetésének, valamint meglévő folyóvizeinek fenntartható, környezettel harmonikus fejlesztése.	Salgótarján meglévő folyóvizei medrének felújítása, korszerűsítése (Baglyas-patak, Tarján-patak, Zagyva-patak)	
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer	A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével	Salgótarjáni úthálózat felújítása	Baglyasi út felújítása
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer	A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével	Salgótarjáni úthálózat felújítása	Nagykert út felújítása
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer	A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével	Salgótarjáni úthálózat felújítása	Dornyay út felújítása
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer	A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével	Salgótarjáni úthálózat felújítása	Úthálózat fejlesztése Salgótarjánban (Acélgyári út, stb.)
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer	A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével	Kerékpárutak kialakítása Salgótarján és szomszédos települései között	
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer	A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével	Piac, Bányamanó Élményközpont, Bányamúzeum és kapcsolódó kereskedelmi egységek	

TERVEZÉSI DIMENZIÓ	INTÉZKEDÉS	BEAVATKOZÁSI TERÜLET	FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG	BEAVATKOZÁS/PROJEKTEK
				elérhetőségének javítása (Zemlinszky út, Ady út, Bartók út, Bem út))
Zöldülő	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer	A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével	Helyi tömegközlekedés elektromos alapokra helyezése
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer	A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével	Új helyi autóbusz-pályaudvar és P+R parkoló kialakítása
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer	A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével	Belvárosi vasútállomás korszerűsítése
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer	A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével	Vasúti elérhetőség javítása
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város	A lakótelepek szükséges strukturális és energetikai megújítása.	Bérlakások, kisebb lakópark építése a magasabb színvonalú lakhatás előteremtése érdekében
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város	A lakótelepek szükséges strukturális és energetikai megújítása.	Új „Panel Program” társasházaknak, mikrohitelekkel energetikai felújításokra
Zöldülő	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város	A város energetikai megújítása a megújuló energiaforrások fokozott kihasználására építve, valamint fenntartható és hatékony városüzemeltetési fejlesztések	Energiatermelés-, tárolás és hasznosítás a város szeméttelepén valamint más barnamezős területeken (volt Acélgyár területe)

TERVEZÉSI DIMENZIÓ	INTÉZKEDÉS	BEAVATKOZÁSI TERÜLET	FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG	BEAVATKOZÁS/PROJEKTEK
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város	A természeti környezetet figyelembe vevő fenntartható turizmus és térségi szintű rekreációs szolgáltatások kialakítása, továbbfejlesztése	Az egészséges életmódot segítő közösségi rekreációs területek fejlesztése és rehabilitációja a Tóstrand és környékén (Tó rekultiváció)
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város	A természeti környezetet figyelembe vevő fenntartható turizmus és térségi szintű rekreációs szolgáltatások kialakítása, továbbfejlesztése	Eresztvényi tó megújítása
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város	A természeti környezetet figyelembe vevő fenntartható turizmus és térségi szintű rekreációs szolgáltatások kialakítása, továbbfejlesztése	Dornyay Ház előtti sípálya alsó részének megújítása
Kiszolgáló	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város	A természeti környezetet figyelembe vevő fenntartható turizmus és térségi szintű rekreációs szolgáltatások kialakítása, továbbfejlesztése	Városi strand fejlesztése
Zöldülő	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város	Környezet- és természetvédelem klímatudatos fejlesztési elképzelésekkel, EU-s és állami célokhoz történő hozzájárulás (pl. épületek energiahatékonysági felújítása).	Gyerektábor központi épület energetikai korszerűsítése
Zöldülő	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város	Környezet- és természetvédelem klímatudatos fejlesztési elképzelésekkel, EU-s és állami célokhoz történő hozzájárulás (pl. épületek energiahatékonysági felújítása).	Szerpentin úti orvosi rendelő energetikai korszerűsítése
Zöldülő	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-	Környezet- és természetvédelem klímatudatos fejlesztési elképzelésekkel, EU-s és állami célokhoz történő	Napelempark kialakítása Salgótarjánban

TERVEZÉSI DIMENZIÓ	INTÉZKEDÉS	BEAVATKOZÁSI TERÜLET	FEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG	BEAVATKOZÁS/PROJEKTEK
		hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város	hozzájárulás (pl. épületek energiahatékonysági felújítása).	
Zöldülő	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város	Környezet- és természetvédelem klímatudatos fejlesztési elképzelésekkel, EU-s és állami célokhoz történő hozzájárulás (pl. épületek energiahatékonysági felújítása).	Piaci "sportcsarnok" energetikai korszerűsítése
Zöldülő	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város	Környezet- és természetvédelem klímatudatos fejlesztési elképzelésekkel, EU-s és állami célokhoz történő hozzájárulás (pl. épületek energiahatékonysági felújítása).	Váczi Gyula Alapfokú Művészeti Iskola energetikai korszerűsítése
Zöldülő	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város	Környezet- és természetvédelem klímatudatos fejlesztési elképzelésekkel, EU-s és állami célokhoz történő hozzájárulás (pl. épületek energiahatékonysági felújítása).	Dornyay Béla Múzeum energetikai korszerűsítése
Zöldülő	Megújuló város, vonzó települési és természeti környezet	A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város	Környezet- és természetvédelem klímatudatos fejlesztési elképzelésekkel, EU-s és állami célokhoz történő hozzájárulás (pl. épületek energiahatékonysági felújítása).	Napelem telepítés a Városi Sportcsarnokra

X.2 Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása

X.2-1. *táblázat: Akcióterületek lehatárolása*

Akcióterület megnevezése	Akcióterület lehatárolása	A lehatárolás indoklása
Déli Iparterület akcióterület		Különálló ipari terület a város déli határán. Jól elkülönülő egység, sajátos szerkezetű terület, melynek a fejlesztése is komplexen, külön létrehozandó programok és egységes stratégia mentén lehetséges.
Északi városrészek (Somoskő, Eresztvény, Salgóbánya) akcióterület		A városfejlesztési akcióterület a város északi részét fedi le a Karancstól keletre, a Medves hegyvidékének karéjával, magában foglalva a névadó Salgó várát és az alatti elterülő Salgóbányát, a légiessé vált szlovák határon fekvő Somoskő várát és az alatta lévő kis településrészt, Somoskőt, valamint a kettő között elhelyezkedő Eresztvény rekreációs területet. A salgótarjáni turizmus egyik, talán legjelentősebb központja, mely az ökoturizmus, az örökségturizmus, a kerékpáros turizmus és a bakancsos turizmus számára is fontos célterület. Komplex és a hiányosságokat kiküszöbölő fejlesztése elengedhetetlen feladat a közeljövőben.
Beszterce lakótelep akcióterület		A városfejlesztési akcióterület a „Beszterce lakótelep” elnevezésű városrészt fedi le. A 21-es számú főút mentén a Tarján-patak völgyében észak-dél irányban elnyúló összefüggő várostest északi végén helyezkedik el, a 21-es mellett, a tőle nyugatra és északnyugatra magasodó Karancs, valamint keletre és északkeletre levő Salgó és Medves hegyvidékének karéjában. Az akcióterület egy része lakóterület, más része pedig jelenleg alulhasznosított rekreációs és turisztikai terület. Az akcióterületen jelenleg található, turisztikai, rekreációs és sport célokat szolgáló létesítmény együttes egészében, teljes terjedelmében és teljes mélységében megújításra szorul. A lakóterületen pedig bizonyos kiszolgáló funkciók komplex megújítása indokolja az akcióterületi határokat.
Gorkij lakótelep akcióterület		A város egyik legnagyobb városrészének, Zagyvapálfalvának a központi, szolgáltatásokkal leginkább ellátott területe a Gorkij-lakótelep. Óvodák, általános iskola, egészségügyi létesítmények, művelődési ház mellett számos kereskedelmi és vendéglátó egység és posta működik az akcióterületként lehatárolt részben. A

Akcióterület megnevezése	Akcióterület lehatárolása	A lehatárolás indoklása
		városrész központi területeként a közterei is komoly igénybevételnek vannak kitéve, ezek minősége és funkciói azonban elmaradnak a város más hasonló alközpontjai mellett.
Kemerovó lakótelep akcióterület		A Kemerovó lakótelep az 1970-es években épült ki, a lakások majdnem 90%-a is ekkori. A város legjobban körülhatárolható, más városrészektől jól elkülönülő része ez. Csupán egy út vezet be, ami körútként körbejárja a lakótelepet, melyet minden oldalról erdő vesz körbe. Sajátossága még a magaslati elhelyezkedése is, a város legmagasabb lakóterülete ez. Szolgáltatásokat tekintve lakótelepi szintű ellátást nyújt a lakóknak, óvoda és posta mellett azonban csak egy kisebb étterme, sörözője és élelmiszerboltja van. Az akcióterületi kijelölést a lakótelep több közterületét érintő komplex felújítás tette szükségessé.
Belváros akcióterület		A Belváros akcióterület ugyanakkor túlmutat a Fő tér és közvetlen közelében lévő kis utcák, kapcsolódó terek szövetén, hiszen a körbevevő hegyoldalakra felkúszó lakóépületek, iskolák, közösségi terek, a délről az akcióterületet záró közigazgatási vagy művelődési funkciót ellátó épületek, illetve a nyolcvanas évek végén, a város átalakításának utolsó fázisaként kialakított Nyugati városrész nevű terület szintén a Belváros része. Az akcióterület lefedi a városközpont funkcionálisan egybefüggő, területszervezés szempontjából is egységes részét.
Vásártér és volt Öblösüveggyár akcióterület		Az akcióterület két városrész határán fekszik. A Vásártér és a Rokkant-telep lakóterületei az ötvenes években épültek ki a szocialista-realista városépítészet hatásai mentén. A lakó- és középületeket, valamint a köztereket ez az építészet és korstílus határozza meg mind a mai napig, sajnos ennek minden hátrányával együtt. Az egységes kép és a város többi részétől történő tulajdonképpeni szerves elkülönülése indokolja a külön lehatárolást más lakótelepekhez hasonlóan. Az akcióterület része a volt öblösüveggyár területe is, mely a Vásártérhez délről szorosan kapcsolódik. A gyárterület Salgótarján városfejlesztésének egyik kulcsterülete, a korábbi ipari funkciója helyett azonban a jövőben egy jelentős potenciállal rendelkező, számos

Akcióterület megnevezése	Akcióterület lehatárolása	A lehatárolás indoklása
		funkciónak helyet adó fejlesztési területként értelmezendő.

X.3 . Városi szintű beavatkozási területek részletezése

X.3.1 Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások

kérdés	kifejtés
beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	PROSPERÁLÓ VÁROS
beavatkozás/projekt munkacíme	Hagyományos és új iparágak fejlesztése
beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, MEGÚJULÓ GAZDASÁG 1.1. Versenyképes kkv-k és mikro vállalkozások révén magas szintű foglalkoztatottság
miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A város kedvezőtlen gazdasági struktúrája valamint a barnamezős területek kihasználatlansága, forgalomképtelensége indokolttá teszi a beavatkozást. Az Acélgyár területe ipari, termelő területként történő hasznosítása a cél.
a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Elektronikai hulladék újrahasznosítása: az elektronikai hulladék újrahasznosítása eredményeként a műveleten átesett anyag a továbbiakban elveszti hulladék státuszát, a továbbiakban, mint alapanyag kerül besorolásba. Hadiipar fejlesztése: egy kifejezetten komplex iparág megtelepítése került kitűzésre célként. Ez többek között érinti az olyan hagyományos iparágakat, mint az fémöntöde, síküveggyártás (biztonsági üveg), gépgyártás, megmunklás és összeszerelés, de hangsúlyosan megjelenik a K+F+I és a járműtechnológia. Mindezekre alapozva egy összetett, többszereplős, lényeges beszállítói háttérrrel működő ipari egység kialakítására van lehetőség a városban.
városrészi leképeződése	A beruházások a volt Acélgyár területén valósulhatnak meg, beszállítókon keresztül a város egyéb ipari termelő területeit is érinti

kérdés	kifejtés
beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	KISZOLGÁLÓ VÁROS
beavatkozás/projekt munkacíme	Hajléktalanok éjjeli menedékhelyének kialakítása
beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	TÁRSADALMI MEGÚJULÁS 2.1 Egészségügyi és szociális ellátórendszeri központi szerep megerősödése a helyi közösséggel partnerségben
miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A rehabilitáció és segítségnyújtás hozzájárul az arra fogékonyak esetében a társadalomba való visszailleszkedéshez. Továbbá társadalom polarizációjából fakadó kockázatok csökkentésével megőrizhető a városlakók komfortérzete.
a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Az Éjjeli Menedékhely 15 fő időszakos férőhelyen az önellátásra és a közösségi együttélés szabályainak betartására képes hajléktalan személyek éjszakai pihenését, valamint krízishelyzetben éjszakai szállásának biztosítását teszi lehetővé.
városrészi leképeződése	A fejlesztés eredménye a város egész területére hatással van

kérdés	kifejtés
beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	MEGTARTÓ VÁROS
beavatkozás/projekt munkacíme	Szociális településrehabilitáció a szegregátumok felszámolása érdekében
beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	TÁRSADALMI MEGÚJULÁS 2.2 A leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása és integrálása, befogadó társadalom MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET 3.1 Vonzó, megújult városi környezet
miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A szegregálódó településrészek számának csökkentésével csökkenthető a városon belüli egyenlőtlenség, a tevékenységek eredményeként a hátrányos helyzetű emberek életlehetőségei javulnak, elérhetővé válnak a foglalkoztatást, társadalmi integrációt, közösségfejlesztést, oktatást, iskolai felzárkózást, családsegítést, gyermekjóléti szolgáltatást, életvezetési

kérdés	kifejtés
	tanácsadást, egyéni fejlesztést és szociális munkát biztosító programok.
a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Szociális városrehabilitáció és kapcsolódó a társadalmi hátrányok kompenzálását célzó szociális, oktatási, mentálhigiénés, kompetenciafejlesztő, foglalkoztatási, egészségügyi, antidiszkriminációs és közbiztonsági programok megvalósítása Salgóbánya és Somlyóbánya városrészekben. A beavatkozások alapját az érintett városrészek lakófunkciójának erősítése, meglévő funkcióinak bővítése, fejlesztése, szociális, közösségi és közterületi funkciók kialakítása képezi. Integrált szociális jellegű rehabilitációt azokban a városrészekben kell megvalósítani, ahol a kedvezőtlen demográfiai helyzet, az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküliség magas szintje, az alacsony társadalmi státusz és az erősen leromlott környezet ezt indokolja
városrészi leképeződése	A fejlesztések fókusza Salgóbánya és Somlyóbánya településrészek.

kérdés	kifejtés
beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	PROSPERÁLÓ VÁROS MEGTARTÓ VÁROS
beavatkozás/projekt munkacíme	A nem önkormányzati tulajdonban lévő, barnamezős, szlömösödő, illetve alulhasznosított városi területek rehabilitációjának elősegítése
beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET 3.1 Vonzó, megújult városi környezet
miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A barnamezős területek a város belső területeibe ékelődve többnyire hasznosítás nélkül kihasználatlanul állnak. Rekultivációjuk nélkül versenyképtelen ingatlanokról beszélünk.
a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	A Salgótarján területén található elhanyagolt ipari területek rekultivációjának előmozdítását szolgáló fejlesztések megvalósítása. A kármentesítéssel a területek további hasznosításra alkalmassá válnak. Ezek a későbbiekben ipari, vagy városi célokat szolgáló fejlesztési területekké válnak.
városrészi leképeződése	Volt Acélgyár, volt Öblösüveggyár, volt Síküveggyár területe

kérdés	kifejtés
beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	ZÖLDÜLŐ VÁROS
beavatkozás/projekt munkacíme	Város energiaszükségletének kielégítését szolgáló beruházások
beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET 3.4 A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város
miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Az energiatudatosság és a zöld menetrend követése egyre meghatározóbb lesz a települések életében. Az energiafüggetlenség nagy ellátásbiztonságot jelentene a klímaváltozás negatív hatásainak kiküszöbölésére.
a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Az "önfenntartó város energetikai mintaprojekt" lényege, hogy Salgótarján város, mint térségközponti település, a saját maga és térsége által termelt hulladék környezetbarát felhasználása – és kiegészítő jelleggel más megújuló energiát előállító egységek, továbbá egy decentralizált akkumulátoros tárolórendszer kiépítése – révén, intelligens hálózatban látja el és szolgálja ki a városi, térségközponti funkciókat megtestesítő intézményhálózatának, távfűtési rendszerének és közvilágításának energiaigényeit, valamint elektromos alapokra helyezi teljes tömegközlekedési rendszerét.
városrészi leképeződése	A beruházás a volt acélgyár területén valósítható meg annak rekultivációját követően, de a hatása az egész városra kiterjed.

kérdés	kifejtés
beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	KISZOLGÁLÓ VÁROS
beavatkozás/projekt munkacíme	Sport infrastruktuális beruházások megvalósítása
beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	TÁRSADALMI MEGÚJULÁS 2.5 Sportolás és egészséges életmód terjesztése
miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A beruházás a városlakók számára is elérhető magas színvonalú sportolási kikapcsolódási lehetőségeket biztosítanak, ezáltal az egészségmegőrzés feltételei javulnak. Mindemelett a sportturisztikai jelentősége is

kérdés	kifejtés
	kiemelkedő nem csak Magyarországon, hanem nemzetközi kitekintésben is.
a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Salgótarján Beszterce lakótelep városrészében sportkomplexum létrehozása a cél. A Salgótarjáni Tóstrand Sportkomplexum kialakításával megvalósítható, hogy a földrajzi adottságokat és a tervezett fejlesztések által adott lehetőségeket használva, a lehető legtöbb sportág számára korrekt sportolási/edzési körülményeket, sportolást követő kikapcsolódást biztosító helyszínek létesüljenek a verseny és szabadidő sportolók számára. A Sportkomplexum egyik egyedi jellegzetessége, hogy amellett, hogy területén mind az amatőr, mind a profi sportolók számára lehetőség nyílik sportolási igényeik kielégítésére, az épületek kialakítása a parasportolók számára is versenyre történő felkészülési lehetőséget, valamint versenyhelyszínt biztosít.
városrészi leképeződése	A fejlesztés a Beszterce lakótelepen valósul meg, de hatása az egész városra kiterjed.

kérdés	kifejtés
beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	KISZOLGÁLÓ VÁROS
beavatkozás/projekt munkacíme	A barnamezős, alulhasznosított ipari- gazdasági és közlekedési területek rehabilitációjával új iparterületek, kereskedelmi/szolgáltatási területek, új városépítészeti övezetek létrehozása majd ezek hasznos funkcióval való megtöltése.
beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET 3.2 A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása
miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A város lakóövezetekkel határolt részébe, a városközpont közelében ékelődve helyezkedik el az alulhasznosított volt ipari terület. A terület új funkciókkal történő megtöltése hozzájárulna a város szolgáltatási színvonalának jelentős növeléséhez.
a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Az Öblösüveggyár központi területe lehetőséget biztosít arra, hogy egy magas színvonalú, mind a fiatalok, mind az idősebb korosztály igényeit is kielégítő rekreációs központ, „Kulturális negyed” jöjjön létre a városban, mely amellett, hogy a fiatalok megtartásában is nagy segítséget jelentene, turizmus

kérdés	kifejtés
	szempontjából is kiemelkedő szerepet játszhatna. A területen több zóna kialakításával egy új városközpont kialakítása a cél: - Gyerekzóna - Extrém zóna - Sport, játéktér zóna - Rendezvényzóna - Zöld zóna - Kiszólgáló zóna - Üzleti zóna.
városrészi leképeződése	A volt Öblösüveggyár területén kialakításra kerülő új negyed létrehozásával a jelenlegi városközpont tehermentesítése valósul meg, valamint új, jelenleg nem létező funkciók kapnak helyet.

kérdés	kifejtés
beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	KISZOLGÁLÓ VÁROS
beavatkozás/projekt munkacíme	Parkolási infrastruktúra fejlesztése Salgótarjánban
beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET 3.2 A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása
miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Salgótarjánban a gépjárműhasználat növekedése napjainkra elérte azt a szintet, amikor a városban már nem csupán a forgalom közúti befogadásával, de a parkolási igényekkel is folyamatosan és rendszerszerűen kell foglalkozni. A városban 30 év alatt megtöbbszöröződött a gépjárművek száma, ami a parkolási igények növekedését eredményezte. Ugyanakkor a parkolóhelyek száma csak korlátozott mértékben emelkedett az utóbbi években, így a parkolóhelyek hiánya egyre drasztikusabb megoldandó kihívást jelent a város számára.
a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Parkolási infrastruktúra fejlesztése a város területén, a belvárosban, a belvárost körülölelő területeken és a peremkerületekben.
városrészi leképeződése	A fejlesztés a város egész területére kihatással van.

kérdés	kifejtés
beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	ZÖLDÜLŐ VÁROS KISZOLGÁLÓ VÁROS
beavatkozás/projekt munkacíme	Helyi tömegközlekedés fejlesztése
beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET 3.3 Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer
miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A közösségi közlekedés jelenleg nem nyújt versenyképes alternatívát, ezért magas a gépjárműhasználók aránya, ami környezeti károkat okoz. A tömegközlekedés fejlesztésével a városi szolgáltatások színvonala és a klímatudatos városfejlesztés egyszerre valósul meg.
a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	A szakértői tanulmányban összeállított átszálló mentes járatkonstrukció - mely tartalmazza az igényvezérelt járatokat is - évi 1,5 millió kilométerre van kalkulálva, és teljeskörű kizárólag 40 db E-Busz felhasználásával. A projektelem költségvetése az alábbiakat tartalmazza: A tisztán elektromos meghajtású buszok típusa: - MINI 3DB - MIDI 3DB - SOLO 17 DB - CSUKLÓS 17 DB A tervek szerint a helyi buszpályaudvar áthelyezésre kerülne a mostani SZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája területére, ahol az iskola leromlott állapotú, elöregedett épülete lebontásra kerülne. A szomszédos, önkormányzati ingatlanokkal történő összevonást követően alkalmas terület lenne az új helyi buszpályaudvar felépítésére. A lebontott kolónialakások és a szomszédos Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakközépiskola jelenlegi ingatlanán, az épület elbontását követően kerül kialakításra a városi piac, és a kormányhivatal épületének tőszomszédságában. A tervezett pályaudvar 12 db induló, 4 db érkező, és 6 db parkoló kocsiállást tartalmaz. A tervezett parkoló 100-120 személygépkocsi fogadására lesz kialakítva, illetve kialakításra kerül 3-5 buszparkoló is a közeli Bányamúzeumba érkező turisták kiszolgálása miatt.
városrészi leképeződése	A fejlesztés a város egész területére kihatással van.

kérdés	kifejtés
beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	KISZOLGÁLÓ VÁROS
beavatkozás/projekt munkacíme	Nővér- és orvosszálló, valamint betegek kezelése során kiadható szálláshelyek kialakítása az Onkológiai Központhoz kapcsolódóan
beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	TÁRSADALMI MEGÚJULÁS 2.3 Közszolgáltatások széles körű fejlesztésével a lakosság megtartása és jól képzett új lakosság megjelenése
miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A lélekszám csökkenése és az elvándorlás negatívan érinti az egészségügyi ellátórendszert is, valamint az elöregedő társadalom miatt az egészségügyi és szociális intézményekre nehezedő nyomás nő. Az ellátás biztonsága és a megkezdődött egészségügyi fejlesztések humánerőforrás oldali kiszolgálása érdekében biztosítani kell a szakemberek megtartását és újak idecsábítását.
a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Ennek a projektnek a megvalósítására kiváló helyszínként szolgál a „Garzonház" (3100 Salgótarján, Erzsébet tér 1-2.) épülete. Továbbá a Szent Lázár Megyei Kórházzal szemben található, jelenleg a Salgótarján Megyei Jogú Város Szociális Egészségügyi Központnak (3100 Salgótarján, Füleki út 41.) helyet adó épület. A lakások az alábbi célokra adhatók bérbe: - olyan felsőfokú végzettséggel rendelkező szakemberek lakhatásának biztosítására, akik salgótarjáni székhellyel, telephellyel, vagy fióktelepp el rendelkező gazdálkodó szervezeteknél munkaviszonyt, vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyt kívánnak létesíteni, munkavégzésük helye az adott gazdálkodó szervezet salgótarjáni székhelye, telephelye, vagy fióktelepe, és a gazdálkodó szervezettől származó szándéknyilatkozattal, vagy már aláírt szerződéssel rendelkeznek a foglalkoztatás bizonyítására, - a Szent Lázár Megyei Kórház által foglalkoztatandó orvosok lakhatásának biztosítására, - az önkormányzat által biztosítandó egészségügyi alapellátásban, mint közszolgáltatásban részt vevő háziorvosok, házi gyermekorvosok, fogorvosok, védőnők, és az iskola-egészségügyi

kérdés	kifejtés
	ellátásban részt vevő orvosok lakhatásának biztosítására.
városrészi leképeződése	A fejlesztés a város egész területére kihatással van.

kérdés	kifejtés
beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	KISZOLGÁLÓ VÁROS
beavatkozás/projekt munkacíme	Színház új épületének kialakítása
beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	TÁRSADALMI MEGÚJULÁS 2.3 Közszolgáltatáások széles körű fejlesztésével a lakosság megtartása és jól képzett új lakosság megjelenése
miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Új színházépület létesítésével a város kulturális élete színesedne, a megtartó képessége erősödne, valamint a vendégelőadások során a Salgótarjánról kialakult képet pozitívabb színben tüntetné fel.
a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	A Zenthe Ferenc Színház jelentős fejlődésen ment keresztül az elmúlt években. Jelenleg osztoznia kell a színháztermen a város egyéb kulturális előadásaival. Az új színház építése a próbák és előadások számának növelése mellett lehetőséget biztosítana a technikai fejlődésre, az eszközpark növelésére, valamint egyéb a városi szolgáltatások bővítésére (parkolás, konferenciaterem, étterem, Nógrád Táncegyüttes próbaterem) is.
városrészi leképeződése	A fejlesztés a város egész területére kihatással van.

kérdés	kifejtés
beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	PROSPERÁLÓ VÁROS
beavatkozás/projekt munkacíme	Munkáshotel kialakítása
beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET 3.2 A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása
miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Jelentős probléma a munkaerő elvándorlása a városból, ezáltal minőségi és mennyiségi problémák merülnek fel a munkaerőutánpótlás

kérdés	kifejtés
	tekintetében. A lakhatás színvonalas elősegítésével versenyképes feltételek teremthetők a munkavállalók számára.
a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	A projekt gondolatmenete kettős: egyrészt kezelni szükséges a betelepülni, később letelepülni vágyó, az új termelő kapacitások által foglalkoztatott munkaerő lakhatási igényét, másrészt ezzel összekapcsolható a városban fellelhető sok kihasználatlan állami vagy önkormányzati, esetleg magántulajdonú ingatlan hasznosíthatósága is. Minden bizonnyal szükségessé válik majd, hogy egy minimum 200 fő befogadóképességű munkáshotel létesüljön. Hangsúlyozandó, hogy egy munkásszállótól magasabb szintű szálláshely elérése a cél a betelepülő munkavállalók komfortosabb kiszolgálása érdekében. Városszerte több kihasználatlan, változó tulajdonosi hátterű épület található (üres iskolaépületek, szolgáltatóházak, irodaépületek), ezek felhasználásával és újbóli igénybevételükkel a lakhatási problémák mellett ezek funkcióval való megtöltése is megvalósulhat.
városrészi leképeződése	A fejlesztés a város egész területére kihatással van.

kérdés	kifejtés
beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	KISZOLGÁLÓ VÁROS
beavatkozás/projekt munkacíme	Piac, Bányamúzeum, és Bányamanó élményközpont megközelíthetőségének javítása
beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET 3.3 Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer
miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A fejlesztéssel érintett városrész jelenleg kiemelkedő kereskedelmi terület, a jövőben ez turisztikai célterületként is kiemelkedővé válik. Ezen oknál fogva a városrész megközelíthetősége kiemelt fontossággal bír.
a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Út és járda felújítás, valamint az érintett útszakaszokon lévő ivóvíz vezeték rekonstrukciója bekötő vezetékekkel együtt és a közvilágítás

kérdés	kifejtés
	korszerűsítése. Az út mellett a hely adottságainak megfelelően kerülnek kialakításra a parkolóállások. A tervezett felújítás a jelenlegi elhasználódott, töredezett aszfalt burkolatú út és járda nyomvonalán történik. A Bartók út kifejezetten rossz állapotú burkolata teljesen megújul, újragondolásra kerülnek a parkolókialakítások. A Bányamúzeum előtti terület a hely jellegéhez méltó módon kerül külső megújításra.
városrészi leképeződése	A beruházás közvetlen helyszíne a piac körüli területet érinti, de a kihatása városi szintű.

kérdés	kifejtés
beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	KISZOLGÁLÓ VÁROS
beavatkozás/projekt munkacíme	Társasházak építése, fejlesztése
beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET 3.4 A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város
miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A korszerű lakásállomány kialakításával csökkenthető az elvándorlás, valamint a kedvezőbb energetikai mutatókkal rendelkező ingatlanok a város zöld átállásban való eredményességét szolgálják.
a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Salgótarjánban lakosságának jelentős része évtizedekkel ezelőtt épített társasházakban lakik. Ezeknek a mérete, felszereltsége és energetikai mutatói eltérnek a mai korban elvárt épületekétől. Új lakóházak építésével, kialakításával illetve a régebbi ingatlanok modernizálásával fejleszthető Salgótarján lakásállománya.
városrészi leképeződése	A fejlesztés a város egész területére kihatással van.

kérdés	kifejtés
beavatkozás/ projekt illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	KISZOLGÁLÓ VÁROS
beavatkozás/projekt munkacíme	Városi strand fejlesztése

kérdés	kifejtés
beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET 3.4 A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város
miért stratégiai jellegű beavatkozás/ kulcs projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A fejlesztés egyik fontos eleme lehet a fiatalok városban tartásának, valamint a fiatal családok Salgótarjánba telepedésének.
a beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	A „régi strand" egy, a városi igényekhez igazított kapacitású, szolgáltatási színvonalú „Városi Stranddá" történő kialakítása a cél. - Városi strand funkció kialakítása (úszó- és gyerekmedence, vízi csúszda, stb.), - Egyedi strandjátékok betervezése, - Sirály pavilon bontása, új öltöző, beléptető épület építése, - Vendéglátás megfelelő számú és színvonalú biztosítása (gyorsétterem, kávézó, cukrászda).
városrészi leképeződése	A fejlesztés fizikailag a Beszterce lakótelepen valósul meg, de az egész városra kihatással van.

10.3.2. Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások

Déli Iparterület akcióterület

	kérdés	kifejtés
1.	akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Prosperáló város
2.	akcióterületi fejlesztés munkacíme	**A déli iparterület fejlesztése**
3.	akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	1.1 Versenyképes kkv-k és mikro vállalkozások révén magas szintű foglalkoztatottság 1.1.1 A határon átnyúló vonzerőt biztosító városi szolgáltatások és kereskedelem fejlesztése új befektetésekkel az ezekhez szükséges urbanizációs háttér megfelelő szintű szolgáltatásainak biztosítása 1.1.3 A hagyományos és új iparágak fejlesztése, a Salgótarjánban jelen lévő és betelepülni kívánó gazdasági társaságok fejlődése előtt álló akadályok lebontásával a térség gazdasági fejlődése, a foglalkoztatás növelése érdekében. 1.2 A hagyományos iparágak mellett jelentős K+F+I aktivitás

	kérdés	kifejtés
4.	akcióterület kijelölésének indoklása	A Déli Iparterület akcióterület a Salgótarján közigazgatási területének déli részében elhelyezkedő Ipari Parkot fedi le. A 21-es sz. főút mellett, a Tarján-patak völgyében, Zagyvapálfalva városrészben található zöldmezős kialakítással létrehozott iparterület déli vége a Tarján-patak kiszélesedő völgyében Vizslás-Újlak község közigazgatási területének ipartelepítésre alkalmas, részben beépítetlen részével határos. Északon régi barnamezős iparterületek találhatók, melyek egy része termelésbe bevont, jól hasznosított terület, másrészük jól hasznosítható, de ki nem használt barnamezős terület. A park tulajdoni viszonyai vegyesek, magántulajdon mellett, az önkormányzat ingatlankezelő cége, a Salgó Vagyon Kft. tulajdonában is több terület található. A kilencvenes években létrejött ipari park három ütemben bővült, az utolsó bővítés területe azonban kihasználatlan a rossz terepviszonyai és jelentős régészeti munkaigénye miatt.
5.	az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A város legjelentősebb ipari területeként, a város gazdaságának mozgatórúgója, így fejlesztése kiemelten fontos. ***Elsődleges irány a bővítés***, amit viszont a tulajdonviszonyok mellett különböző akadályok is gátolnak. Közlekedési akadályként a közút és a vasút közelsége, földrajzi akadályként a jelenlegi terület körüli terepviszonyok, továbbá délen a városhatár. Ezek leküzdésével új, jelentősebb munkaerőigénnyel rendelkező és magas hozzáadott értéket képviselő cégek letelepedése a cél, ehhez azonban mind a város és térségének humánerőforrásának fejlesztése, valamint kiszolgáló létesítmények (logisztika, inkubátorház) fejlesztése elengedhetetlen. A terület fejlesztése különböző beavatkozásokat igényel. Az egyik legfontosabb irány ***az Ipari Park bővítése új területek megvásárlásával, majd itt eladható vagy kiadható közművesített telkek vagy csarnokok kialakítása***. Az Ipari Park meglévő 3. ütemének vállalkozások betelepülésére alkalmassá tétele szintén kiemelten fontos. Előkészítő munkák, terepmunkák és feltárások mellett a közlekedési kapcsolatok biztosítása is fontos a területnek. A már működő területeken a még be nem épült telkek és a már működő létesítmények kiszolgálása is fontos szempont, ennek mentén a jelenlegi infrastruktúra fejlesztése elengedhetetlen. 2020-ban megvalósult az ipari parkot feltáró út egy részének rekonstrukciója, illetve az ipari park parkolási infrastruktúrájának fejlesztése. Az elhasználódott útnak azonban csak egy kisebb részét sikerült megújítani, így az ***ipari parki út felújítást folytatni kell, továbbá parkolókat, kamionparkolókat kell kialakítani***. Az iparterület fejlesztéséhez a város más részein tervezett projektek is hozzájárulnak majd közvetve vagy közvetlenül, így például: - Kompetenciaközpont, valamint Tudományos és Technológiai Park létrehozása Salgótarjánban (K+F Központ és Inkubátorház kialakítása) - Munkáshotel kialakítása jelenleg kihasználatlan önkormányzati vagy állami épületben - SMART City programok

	kérdés	kifejtés
		- Napelempark kialakítása Salgótarjánban Fontos kiemelni, hogy a megvalósult bővítések után ***jelentős lobbi-, szervező- és marketingtevékenység*** szükséges, hogy megfelelő vállalkozások kerüljenek az ipari parkba.
6.	városrészi leképeződése	Az ipari park a városba délről érkezőknek az első benyomás, amit a város jelent. Az egyfajta városkapu jellegű ipari park fizikailag teljesen elkülönül a város egyéb funkcióitól, így Zagyvapálfalva városrészen belül is önálló egységként értelmezhető. Fejlesztése nem pusztán a városrészre van hatással, azonban jól körülhatárolhatósága miatt és egységes fejlesztési igénye okán önálló akcióterületi lehatárolással bír.

<u>Északi városrészek (Somoskő, Eresztvény, Salgóbánya) akcióterület</u>

	kérdés	kifejtés
1.	akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Prosperáló város, Kiszolgáló város,
2.	akcióterületi fejlesztés munkacíme	**Északi városrészek - fejlődő turizmus, felzárkózó közösség**
3.	akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	1.3 Versenyképes fenntartható turisztikai fejlesztések megvalósulása 1.3.1 Salgótarján, vonzáskörzete és határon átnyúló térsége turizmusának fenntartható fejlesztése a térség gazdasági fejlődése és a foglalkoztatás növelése érdekében. 2.2 A leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása és integrálása, befogadó társadalom 2.2.2 A leszakadó társadalmi rétegekhez tartozók integrációja oktatással, képzéssel, kulturális programokkal, illetve az egészségügyi és szociális rendszer bevonásával. 3.1 Vonzó, megújult városi környezet 3.1.1 Fizikai és társadalmi szempontból hanyatló városi területek szociális rehabilitációja, és a felújításra alkalmatlan telepek felszámolása. A szociális település rehabilitációt szükségessé tevő városi területek rehabilitációja. 3.2 A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása 3.2.3 A hagyományos infrastruktúrák valamint az információ- és kommunikációtechnológiai infrastruktúrák fejlesztése, hathatós lépés a SMART City irányába. 3.4.3 A természeti környezetet figyelembe vevő fenntartható turizmus és térségi szintű rekreációs szolgáltatások kialakítása, továbbfejlesztése.

kérdés		kifejtés
4.	akcióterület kijelölésének indoklása	Salgótarján turizmusának jelenleg is központjaként értelmezhető az akcióterület, hiszen itt található a Salgói vár, a Somoskői vár, itt található Eresztvény, ahol látogatóközpont, játszótér, egy Madárpark nevű ökoturisztikai park, illetve a jelenleg megújuló Dornyay Ház is található. A város legjelentősebb szálláshelye, a Salgó Hotel szintén az akcióterület része. A Karancs-Medves vidéke mind a kulturális örökségei, mind a természeti kincsei révén Magyarország ismertebb és leglátogatottabb turisztikai célpontjaihoz hasonlítható, ami tudatos, a terület ökológiai érzékenységéhez igazodó, összehangolt turizmusfejlesztés, illetve városmarketing hiánya és egyéb körülmények miatt eddig sajnálatos módon nem válhatott adottságaihoz méltó mértékben ismertté. Az utóbbi időben a Novohrád-Nógrád Geopark révén ugyanakkor volt némi előrelépés, de az attrakció- és szálláshely hiány, az ezek és a szolgáltatások terén felmerülő minőségi problémák, a komplex fejlesztések elmaradása miatt továbbra is szerényebb idegenforgalmat tud csak felvonultatni a terület. Az akcióterületen több attrakció is található, melyek sok esetben évtizedek óta nem voltak felújítva és újragondolva, a XXI. század turizmusára hangolásuk elmaradt. A területen, ahogy egész Salgótarján turizmusát tekintve hiányzik az egységes szemlélet, az egységesített, koncepció alapján tervezett megjelenés. Emellett komoly hiányosságok fedezhetők fel a turista kiszolgálás terén is, például a mosdók, tájékoztatótáblák, parkolás és smart megoldások terén. A lehatárolás másik aspektusa Salgóbányát érinti, ezt a korábbi bányásztelepülést, melynek bizonyos részei jelentősebb szegregációs problémával küszködnek, és ez a helyiek életminőségén túl, az ide irányuló turizmus növekedése szempontjából is gátat képez, megoldása sürgető.
5.	az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	***A város kulturális és gazdag természeti örökségére alapozó turizmus fejlesztése Salgótarján*** általános fejlődésének egyik előfeltételét jelentő imázsváltásnak ***egyik legfontosabb eszköze***, túl azon, hogy gazdasági tevékenységként a turizmus ***a város fenntartható fejlődésének*** is egyik ***meghatározó tényezője*** lehet. A turizmussal kapcsolatos gazdasági elvárásokat azonban érdemes óvatosan kezelni, hiszen a gazdasági lecsapódás jelentősen a magánszektoron is múlik, az utóbbi évek trendjei, akár a COVID-19 járvány, akár a gazdasági szereplők hanyatló beruházási kedve, azonban visszavetheti az önkormányzati vagy állami szereplők által végrehajtott turisztikai beruházások sikerét. Az akcióterületet meghatározó három terület (***Somoskő, Eresztvény, Salgó***) jelenleg is rendelkezik kiemelkedő idegenforgalmi látványosságokkal mind a kulturális, mind a természeti örökség terén. Ezen látványosságokkal kapcsolatosan több probléma is felvetődik. Így ***környezetük nem méltó képet mutat,*** közlekedési kapcsolataik rosszak, ***hiányoznak alapvető szolgáltatások, így az akcióterület fejlesztése során*** egyrészt ***ezekre kell fókuszálni***. ***Megújul a Somoskői vár alatti***

kérdés		kifejtés
		emlékliget, mely a helyszínhez méltó megjelenés mellett funkciókkal is bővül. ***A vár alatti Petőfi-kunyhó felújítása szintén megtörténik***, a benne elhelyezett kiállítás megújul. ***A jelenlegi rossz állapotú parkoló és az oda vezető útszakasz szintén felújításra kerül***. ***A somoskői kultúrház funkcióváltáson esik át***, benne a vulkánok működésével foglalkozó, a bazaltnak és annak felhasználásának emléket állító látványos kiállítás kerül megtervezésre. Az épület alsó szintjén nyilvános mosdó, illetve egy foglalkoztató kerül kialakításra, pótolva a településrészen jelentkező hiányzó funkciókat. ***Eresztvényt tekintve***, a területen ***a turistafogadás feltételeinek javítása mellett*** a legfontosabb fejlesztési irány a szálláshelybővítés. Az önkormányzat tulajdonában lévő területen a Modern Város Program keretében kerül sor egy ***nagyobb volumenű, minőségi szálláshelybővítés***re, ***mely*** a kor igényeinek megfelelő magasabb igényű, ***nyugodt erdei körülményeket biztosító, de mégis színvonalas kategóriát képvisel majd***. Közös közösségi terek mellett szaunaház is épül. Eresztvényt ***a Látogatóközpont*** tette fel ismét pár évvel ezelőtt a turizmus térképére. Így adott, hogy ennek ***környezete attrakcióbővítéssel fejlődjön***, melynek alapja a Geopark értékeinek tudásalapú, különleges formában történő megjelenítése lehet. Nem nagy volumenű, csupán kiegészítő, a pihenést és a természetben történő szabadidő eltöltést kiegészítő apróbb, de élményt adó fejlesztések tervezendők. ***A Madárpark*** kedvező fogadtatása elengedhetetlenné teszi, ***hogy fejlesztése folytatódjon***, melynek keretében ***korszerű, interaktív bemutatóeszközök kerüljenek ki***, kiegészítve a jelenlegi statikusabb ismertetőket, s mindez a zsúfoltságot elkerülvén és az áttekinthető parkjelleget megtartva. A funkcióváltáson áteső ***Dornyay Ház környezete*** is ***megújul***, ***itt egy erdei játszó- és pihenőterület kerül kialakításra***, emellett ***a forrás környékének a régi állapotában való felújítása***, és ezt kiegészítve a ***Karancs-Medves vizeinek ismertető bemutatóparkja*** kerül megtervezésre. A volt ***sípálya alsó részének rekreációs, sportcélú felújítása*** a Modern Város Program keretében várható, szintén ennek keretében újul meg ***a Dornyay út és a Dornyay Ház előtti területen lévő parkoló***. Szintén eben a programban kerülne a Madárpark melletti tó és környezetének megújítása. Ez utóbbiak - kiegészülve a város által tervezett projektekkel - a hamarosan létrehozásra kerülő, Kelet-Nógrád idegenforgalmára nagy hatást gyakorló Enjoy Park kiemelt fejlesztési lennének. Az akcióterület megújításának egyik területe ***Salgóbánya***, ahol turisztikai szempontból ***egy tematikus, nagyobb játszótér kerülne kialakításra*** a vár vagy a természet témájára alapozva. A településrész ugyanakkor komoly szociális problémákkal küzd, melynek orvoslása az elkövetkezendő évek egyik legfontosabb feladata. Ennek keretében ***Salgóbánya szegregációval veszélyeztetett területe szociális városrehabilitáción kell átessen***. Ennek keretében a leromlott épületek bontása, új lakóépületek építése a cél, a közterületek megújítása mellett. A megújulást nehezíti, hogy a településrészen lévő ingatlanok többsége magántulajdonban van, a pályázati felújítás azonban csak a tulajdoni helyzet rendeződése után várható.

kérdés		kifejtés
6.	városrészi leképeződése	Az igen tagolt, különböző kis külső településrészeket tartalmazó városrész három területét is érinti az akcióterület fejlesztése. Salgóbánya szociális városrehabilitációra szoruló részét kezelik a fejlesztési elképzelések, a Somoskőben jelentkező igények a településrész általános állapotának javítását jelentik az idegenforgalmi célú beruházások mellett, Eresztvényt tekintve pedig az attrakcióbővítés, a turisták igényeinek magasabb szintű kielégítése a cél. Egy következő fejlesztési ciklus részeként - ha addig nem sikerül forrást bevonni - a Medves-fennsík DK-i részének, a városrész további területeinek, azaz Rónafalu és Rónabánya turisztikai fejlesztését kell megoldani hasonlóan szolid, a turisták igényeire fókuszáló, az adottságokat fenntartható módon kezelő turizmusfejlesztéssel.

Beszterce-lakótelep akcióterület

kérdés		kifejtés
1.	akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Kiszolgáló város, megtartó város
2.	akcióterületi fejlesztés munkacíme	**A Beszterce-lakótelep akcióterület fejlesztése**
3.	akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	2.1 Egészségügyi és szociális ellátórendszeri központi szerep megerősödése a helyi közösséggel partnerségben 2.2 A leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása és integrálása, befogadó társadalom 2.4 A társadalmi és gazdasági igényekhez igazodó minőségi oktatás feltételeinek megteremtése 3.4 A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város
4.	akcióterület kijelölésének indoklása	A zömében lakótelepi jellegű városrész az 1970-es években, valamint az 1980-as évek elején jött létre, túlnyomó többségében házgyári technológiával épült, előregyártott vasbeton panelekből, középmagas lakóépületekkel. A lakótelep oktatási funkciókkal (minibölcsőde, óvoda, általános iskola) ellátott, több egészségügyi alapellátás is működik a lakótelepen, kereskedelmi egységek, gyógyszertár, játszóterek, parkok szintén jelen vannak. A városrész északkeleti része kertvárosias lakóövezet, amelyhez jelentős kiterjedésű rekreációs zóna csatlakozik. A városrész lakónépessége homogén. A város többi részétől jól elkülönül, noha közlekedése, elérhetősége a város külső lakótelepei közül a legjobbnak mondható. A Beszterce-lakótelep önálló akcióterületként való lehatárolását a korábbi városfejlesztési stratégiák is kezelték, összehangolt fejlesztése az itt élők életminőségjavításának alapfeltétele. A Beszterce-lakótelep és a közelében fekvő rekreációs területekben rejlő kihasználatlan lehetőségek már a Modern Város Program szempontjából is az egyik

	kérdés	kifejtés
		legjelentősebb akcióterületté tették. Komoly egymásra épülő projektek koncentrálódnak ide, melyek döntően városi, sőt sok esetben akár regionális kitekintéssel is bírnak.
5.	az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	Az akcióterületet érintő nagyobb projektek mellett, melyek a Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások fejezetben kerülnek kifejtésre, több kisebb, az akcióterület lakosságát érintő beavatkozás is szükséges a közeljövőben. A lakótelepen az elmúlt években jelentős közterületfelújítás zajlott, így terei, játszóterei, parkjai jó állapotúak, óvodája teljeskörűen felújításra került, és egy kisebb minibölcsőde is létesült. Az ***alapfokú oktatási intézménye azonban jelentősebb felújításra szorulna***, főként energetikai célú beavatkozás terén. Az ***iskola udvara is korszerűtlen már, így ennek teljeskörű átalakítása is időszerű***. Szintén a lakók életminőségének javítását célozza az egészségügyi ellátás javítása, és a nyújtott funkciók bővítése. A ***városrész egy komplexumban lévő orvosi rendelőjének teljeskörű felújítása és egy új, fogorvosi funkcióval való megtöltése szintén elengedhetetlen***, hogy a helyi lakosság életminősége növekedjen. Ezen alapvető közszolgáltatások minőségi megújítása mellett, ***a városrészre is kiterjedne egy helyi identitást erősítő komplex program***, mely a lakosság helyi kötődésének mélyítése mellett, a társadalom széles körét lefedő közösségi programokon keresztül próbálna a városra jellemző negatív hozzáálláson változtatni. ***Az akcióterület*** legjelentősebb beavatkozása azonban kétségkívül a ***rekreációs területét érintő megújulás***. A város egész lakosságát érintően az egészséges életmódot segítő közösségi rekreációs területek fejlesztése és rehabilitációja valósul meg a Tóstrand és környékén. Ebbe ***a tó*** régen várt ***teljes felújítása***, a környékének megújítása, a ***futókör felújítása, kültéri fitnesz eszközök telepítése, pihenőterületek kialakítása, korszerű borítású komplex sportpályák kialakítása*** (kosár, röplabda, tollas), a ***sétálóterületek revitalizációja***, illetve mindezt kiegészítve a ***közvilágítás korszerűsítése a tó körül***. A már említett Enjoy Park projekt részeként kerül megújításra majd a városi stand is.
6.	városrészi leképeződése	Az akcióterület egybeesik a városrésszel, így az akcióterületen végrehajtott fejlesztések az egész városrész fejlődését szolgálják. Növelik annak lakosságmegtartó képességét, a lakók életminőségét javítják.

Gorkij-lakótelep akcióterület

	kérdés	kifejtés
1.	akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Kiszolgáló város, megtartó város
2.	akcióterületi fejlesztés munkacíme	**A Gorkij-lakótelep fejlesztése**

kérdés		kifejtés
3.	akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	2.1 Egészségügyi és szociális ellátórendszeri központi szerep megerősödése a helyi közösséggel partnerségben 2.2 A leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása és integrálása, befogadó társadalom 2.4 A társadalmi és gazdasági igényekhez igazodó minőségi oktatás feltételeinek megteremtése 3.2 A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása 3.3 Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer
4.	akcióterület kijelölésének indoklása	Az akcióterület a város második legnagyobb városrészének (Zagyvapálfalva) a központja. Salgótarján déli kapujaként a legjobb elérhetőségű városrész, ahová a 21-es mellett a 22-es főút is érkezik, továbbá más alsóbbrendű utak is becsatlakoznak, és rendelkezik vasúti, illetve távolsági autóbusz megállóhellyel, továbbá tömegközlekedéssel kitűnően feltárt többszörös buszfordulóként, végállomásként. A lakótelepen óvoda, általános iskola, művelődési ház, felnőtt és gyermekorvosi rendelők, gyógyszertár, posta, idősek klubja, játszóterek és sportpálya is található. Több kereskedelmi egység mellett vendéglátóhelyek és sörözök is találhatók itt. A Gorkij a város többi lakótelepéhez hasonló problémákkal küzd, bizonyos hiányzó vagy megújítandó funkciók jellemzik. Közterei állapota miatt jelentőseb volumenű köztérmegújítás szükséges ezen akcióterületen is. A lakótelep lakosságmegtartó és kiszolgáló funkcióját megerősítendő több területre kiterjedő, kisebb volumenű, de összehangolt fejlesztések tervezendők, melyek döntően a helyi lakosság életminőségét befolyásolják.
5.	az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	Az egyik legfontosabb fejlesztés ezen akcióterület esetében a központi területének városrehabilitációs felújítása. A magterület a Gorkij körutat, a Barátság utcát érinti. A területet a Nyírfácska utca, a Barátság utca egyes szakaszai, a Budapesti út, a Hősök útja és a Gorkij körút egyes szakaszai, valamint lakóingatlanok határolják. A Kemerovóhoz hasonlóan itt is készült egy előkészítési terv, melynek megállapításai mentén közösségi tervezéssel készül el a lakótelep végleges megújítási tervdokumentációja. Az előkészítés során ***hat kulcsterület került azonosításra, melyek megújítása mindenképpen szükséges, emellett pár gyalogos közlekedési terület, illetve út is felújításra kerül***. A meglévő ***gyalogútrendszer térkővel újul meg***, emellett a csatlakozó ***leromlott állapotú lépcsők is megújulnak***. A városrész pakolási problémáinak enyhítése végett ***új parkolóterületek kialakítása is cél, illetve régebbi parkolók elosztásának racionalizálása, újragondolása történik meg***. A településrész saját arculatának kialakításának első lépése, hogy egységes rendszerben induljon meg a közterületek megújítása. Az akcióterület növényállománya nagyon vegyes képet mutat, bár jelentős a zöldterület, de ezek többsége átgondolatlan telepítés eredménye, karbantartásuk nem megoldott, kevés értéket képviselnek,

kérdés		kifejtés
		megjelenésük nem megfelelő, így rekreációs szerepet nem igazán töltenek be. ***A településrészen nagyobb park, közterület nem található, így ennek kialakítását meg kell oldani. Ennek keretében biodiverz felület készül az ökotudatosság és fenntarthatóság jegyében.*** Utcabútorok tekintetében hulladékgyűjtő és támlás padok kerülnek kihelyezésre. ***Az akcióterület megújításának egyik kulcsterülete a Gerelyes Endre Művelődési ház kertje.*** A Gorkij körút, mind a Barátság utca irányába szükség van a kert kerítésének megnyitására, hogy az átjárhatóvá váljon és vonzóbb legyen a használók számára. Innen burkolt felületen érhető el a felújított nézőtér. Itt a felület egy része fa platformokat kap, amik egyfajta kilátópontot alkotnak az épület irányában. A kert déli részének kertrész programja inkább a csendesebb ott tartózkodásnak kedvez. Változó magasságú növénykazetták díszesebb növénykiültetést tudnak fogadni. ***Fontos terület még a COOP áruház előtti terület rendezése és az ezzel szemközti Gorkij krt. 72. épület melletti háromszögterület.*** Ezeken a területeken a növényalkalmazásban mozgalmas felületek jönnek majd létre. Az akcióterületen található oktatási létesítményeket tekintve az Arany János Tagiskola jelentős felújításra szorul, mind külsőleg, mind belső tereit tekintve. Azonban elsődlegesen energetikai célú felújítás indokolt. A településrész két óvodája közül egy a korábbi években teljes körűen megújult, egy esetében részleges energetikai megújítás zajlott, melyet célszerű teljessé tenni. A növekvő gyerekszám miatt az akcióterületen egy ***bölcsőde kialakítsa*** is célszerű. A városrész egészségügyi ellátása is ide koncentrálódik, az elmúlt időszakban már történt előrelépés az egészségügy felújítása terén, azonban vannak hiányzó ellátások, például ***fogorvosi rendelő kialakítására lesz szükség***. Ezen alapvető közszolgáltatások minőségi megújítása mellett, ***a városrészre is kiterjedne egy helyi identitást erősítő komplex program***, mely a lakosság helyi kötődésének mélyítése mellett, a társadalom széles körét lefedő közösségi programokon keresztül próbálna a városra jellemző negatív hozzáálláson változtatni.
6.	városrészi leképeződése	A városrész eltérő jellegű gazdasági és lakóterületi egységekből áll, ahol a lakótelepi (Gorkij), a kertvárosias és a falusias beépítés mellett kolónialakások is megtalálhatók (Hősök út, Hársfa u.), de szociális szempontból nem megfelelő lakóterületet jelentenek egyes panelházak is (Zöldfa u.). Zagyvapálfalva városrész központi egységeként értelmezhető a Gorkij lakótelep. A városrész kereskedelmi és szolgáltatóegységei ide koncentrálódnak, így fejlesztése tulajdonképpen az egész városrészre kedvező hatással lesz.

Kemerovó-lakótelep akcióterület

kérdés		kifejtés
1.	akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Megtartó város
2.	akcióterületi fejlesztés munkacíme	**Kemerovó-lakótelep akcióterület fejlesztése**
3.	akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	3.1 Vonzó, megújult városi környezet
4.	akcióterület kijelölésének indoklása	A Kemerovó-lakótelep az 1970-es években épült ki, a lakások majdnem 90%-a is ekkor épült. A város legjobban körülhatárolható, más városrészektől jól elkülönülő része ez. Csupán egy út vezet be, ami körútként körbejárja a lakótelepet, melyet minden oldalról erdő vesz körbe. Sajátossága még a magaslati elhelyezkedése is, a város legmagasabb lakóterülete ez. Szolgáltatásokat tekintve lakótelepi szintű ellátást nyújt a lakóknak, van élelmiszerboltja, kisebb kereskedései (zöldséges, pékség), orvosi rendelője, postája, vendéglátóegységei (étterem, söröző) és saját kisebb óvodája is van. Régi iskoláját a kilencvenes években zárták be racionalizálás okán. Hiányzó funkcióként nevezhető meg a közösségi tér, melynek kialakítása azonban a lakótelepre jellemző sűrű beépítés miatt új építésként és a hiányzó elérhető telkek hiányában a közeljövőben nem várható. Az erdőkkel körülhatárolt lakótelep nagyobb volumenű fejlesztése az elmúlt évtizedekben elmaradt, így ennek pótlása a közeljövő feladata.
5.	az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	Az akcióterület felújítására vonatkozóan 2021 őszén egy felmérési jellegű projektterv készült, melyben megvizsgálásra került, hogy a lakótelep zöldterületeinek rekonstrukciója milyen irányba képzelhető el. Ennek a koncepciónak mentén, ezt alapul véve egy közösségi tervezési folyamatot kívánunk elindítani 2022 év során a pontosítások és a lakosság részéről érkező részleteket tekintve. Az akcióterület nem rendelkezik központi területtel, tere, nagyobb burkolt köztere nincs. A telep közepén azonban található egy lakóházakkal körbeölelt nagyobb zöldterület, melynek jelenleg is gazdag a funkciója. Játszótér, sportpálya, padok, pihenőterületek találhatók itt. A parkhasználati igények azonban sokesetben megváltoztak az elmúlt negyven évben. A park elemei sok helyen elhasználtak, töröttek, hiányosak. Sok helyen jellemző a gyalogos ösvények kitaposása a gyepfelületben. A területen a funkciók mellérendelten találhatóak meg, nem kapcsolódnak szervesen egymáshoz. ***A tervezett rehabilitációs megújítás célja a funkciókat úgy megtartani, és fejleszteni, hogy a területen kisebb-nagyobb teresedések, közösségi pontok tudjanak kialakulni.*** A parkban elhelyezett új funkciók, és a tájépítészeti arculat főbb irányvonalai a helyszíni igényekhez és adottságokhoz illeszkednek majd. A jelenlegi cserjeállomány változó egészségi állapotú, nem rendelkezik jelentős kondicionáló szereppel. Ökológiai értékük

	kérdés	kifejtés
		elhanyagolható, megjelenésükben sem jelentenek kifejezett értéket. Telepítésük a meglévő burkolati és berendezési rendszerhez igazodik, foltokban és sávokban jelennek meg. Az elöregedett állomány cseréje szükséges. ***Városklíma, hősziget-hatás ellen árnyékoló klímatűrő fák, cserjesávok, több szintes zöldfelületek létesítése szükséges***, az alkalmazott gazdag évelő- és cserjekiültetések élőhelyet és táplálékforrást kínálnak majd a pollinátoroknak és a terület gazdag állatvilágának. ***A tervek szerint növeljük az intenzív és extenzív, biológiailag aktív zöldfelületeket.*** Az újjáépített parkkal szemben támasztott elsődleges szempont, hogy organikusan szervezze a környezetében megjelenő használati új vagy bővített funkciók gyalogos közlekedési kapcsolatait. Ezen túlmenően feltétlenül szükséges, hogy az átlátások rendszere, az egymásra lapoló köztéri funkciók olyan magától értetődő megoldást adjanak, ami lehetővé teszi a többcélú és biztonságos használatot. A belépési pontokat gazdag évelő- és cserjekiültetések hangsúlyozzák majd, kellemes, arányos léptékű pihenőtereket hozva létre. ***A központi területen pedig egy nagyobb gyepes rét és egy szórt burkolatú közösségi tér kerül majd kialakításra asztalokkal és padokkal***. ***A fás ligetszerű környezetben található salakos sportpálya multifunkciós kialakítású, korszerű EPDM-burkolatú lesz.*** A sportpályához szervesen kapcsolódnak majd ***pingpongasztalok, trambulin és új fitnesz eszközök***. A teljes pályát egy 160 méter hosszú ***bemelegítő futásra alkalmas kör*** veszi majd körül. Ezáltal egy természetközeli sportterület alakul ki a lakótelepen belül. ***Hasonló módon újulna meg a lakótelep játszótere***, mely jelenleg széttagoltantalálható meg a zöldben. Az akcióterületi fejlesztés legfontosabb szempontja tehát a nagy zöldfelület újragondolása, átalakítása. Emellett azonban ***a terület legjelentősebb, legforgalmasabb járdaszakasza is újragondolásra kerül, korszerűbb burkolattal, a csatlakozó zöldfelületeinek újragondolásával***, pihenőterületek és a hiányzó utcabútorzat pótlásával. A fejlesztés során ***okosvárosmegoldások*** beépítése fontos szempont lesz.
6.	városrészi leképeződése	A Belváros városrészének egyik teljesen elkülönülő része a Kemerovó lakótelep, így a teljes városrészre nem mutatható ki a fejlesztés általi hatás.

<u>Belváros akcióterület</u>

	kérdés	kifejtés
1.	akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Kiszolgáló város, megtartó város

kérdés		kifejtés
2.	akcióterületi fejlesztés munkacíme	**Zöldülő és megújuló Belváros**
3.	akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	2.1 Egészségügyi és szociális ellátórendszeri központi szerep megerősödése a helyi közösséggel partnerségben 2.2 A leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása és integrálása, befogadó társadalom 3.2 A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása 3.3 Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer
4.	akcióterület kijelölésének indoklása	Salgótarján városközpontja nem egyes különálló épületek gyűjteményeként, hanem egy egységes városrészként értelmezendő. A benne helyet foglaló épületek elhelyezkedését, tájolását, megjelenését, nem a véletlen, vagy egyedi igények alakították, hanem az urbanisztikai, építészeti szakma szabályainak tudatos alkalmazása, szem előtt tartva a település szintű igények kielégítését. Salgótarján fejlődéséhez kulcsfontosságú a város centrumának fejlesztése. A város sajátosságaiból fakadóan erre a kis területre koncentrálódik a helyi gazdaság jelentős része. A kereskedelemi, a szolgáltató és vendéglátó tevékenységet végző gazdálkodók jelentős része helyi gazdasági szereplő. A Belváros akcióterület ugyanakkor túlmutat a Fő tér és közvetlen közelében lévő kis utcák, kapcsolódó terek szövetén, hiszen a körbevevő hegyoldalakra felkúszó lakóépületek, iskolák, közösségi terek, a délről az akcióterületet záró közigazgatási vagy művelődési funkciót ellátó épületek, illetve a nyolcvanas évek végén, a város átalakításának utolsó fázisaként kialakított Nyugati városrész nevű terület szintén a Belváros része. Az akcióterület lefedi a városközpont funkcionálisan egybefüggő, területszervezés szempontjából is egységes részét.
5.	az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	Ha az évtizedekkel ezelőtt még büszkén mutogatott, európai hírünket titulált, díjazott és építészek által mintának tartott, azonban mára korszerűségében és állagában is jelentősen megkopott városközpontot fejleszteni, modernizálni kell. Az épületek renoválása és minimális állagjavítása helyett a belváros egységes újragondolása szükséges. A meglévő épületek, utak, egyéb tereptárgyak nem a mai kor igényei szerint lettek megálmodva, de, mint Európában számtalan példa mutatja a volt keleti blokk építészeti megoldásai remekül aktualizálhatók, a meglévő adottságok kiválóan megalapozhatnak a modern urbanisztikai megoldásoknak. Az élhetőbb környezet, a forgalom csillapítása, az épületek funkcionális átalakítása maga után kell, hogy vonja a belváros kereskedelmi és vendéglátó funkciójának erősödését. Mivel ennek előkészítése is hatalmas vállalkozás, így megvalósítása csak gondos, ugyanakkor szakaszos tervezési és kivitelezési munkával képzelhető el. ***Az akcióterület legfontosabb fejlesztéseként a Belváros köztereinek eddig még fel nem újított részeinek újragondolása köré szerveződő projekt nevezhető meg.*** A Lakberendezési Árúháztól északra fekvő gyalogosjárdák, a Fő tér nyugati területe egészen a Kossuth Lajos utcáig

kérdés		kifejtés
		korábban érdemi felújításon, átalakításon nem esett át, szinte teljesen a nyolcvanas években kialakult szerkezetét őrzi. A mai kor igényeinek, már nem megfelelő növényállománya van, ami kifejezetten szegényes, hektikus telepítésű. A városi hőszigethatást nem szolgálja, mivel a Belvárosban szinte alig található árnyékot adó növényegyüttes, fasor. Esztétikában sem éri már el azt a szintet az akcióterület növényállománya, amit más megyeszékhelyek központi területein láthatunk. Ennek ***teljes újragondolása szükséges, új pihenőterület kialakításával, a korszerűtlen burkolatok, az utcabútorzat szinte teljes cseréjével, a szükséges közművek kiváltásával***. Célként került megfogalmazásra, hogy ***az akcióterületen a város történelmi és újabb kori belvárosának építészete, történelme egyfajta attraktív, egyedi kialakítású városi tanösvény formájában kerüljön megjelenítésre***. A projekttel szembeni legfőbb elvárás, hogy ***vizuálisan új képet adjon a Belvárosnak***, az egyszerű térburkoláson, közműcserén túl egy ***korszerű, funkciójában és megjelenésében is XXI. századi városi teret adjon az itt élőknek***. A közterületek megújítása mellett az akcióterületen ***bizonyos funkciók átgondolására van szükség***, így ezen koncepció mentén kerülne ***kialakításra egy új orvosi rendelő egység, ahol, több rendelőben több háziorvosi praxis kerülne elhelyezésre***. Erre kihasználatlan, üres önkormányzati ingatlanok tökéletesen bevonhatók. A belvárosi közszolgáltatások terén az itt található ***Mackóvár Központi Óvoda udvarát teljes körűen fel kell újítani, korszerű, zöldnevelést és környezeti nevelést előtérbe hozó óvodaudvar kialakítása a cél***. A belváros egyik legfontosabb iskolája a ***Gagarin Tagiskola***, melynek ***sportudvara annyira rossz állapotban van, hogy újragondolása, felújítása a következő pár év egyik legfontosabb feladata***. ***Hasonló hiányosságok pótlása szükséges a*** város legnagyobb bölcsődéje, a ***Százszorszép bölcsőde udvarának esetében***, mivel a játszóudvar szegényes felszereltségű. Az akcióterületen eleve sok kihasználatlan, üres önkormányzati, állami, illetve magán tulajdonú épület található. Ezek revitalizációja nagy kihívás a városnak. A Modern Város Program keretében tervezési program készül a belvárosi területek újragondolására, ennek keretében szükséges a belváros összes jelentősebb alulhasznosított, vagy üresen álló épületének funkcióját újragondolni, külső megjelenésükben pozitív változást lefektető nagyobb léptékű koncepciók, terveket kidolgozni. Mindez a belváros kereskedelmi és szolgáltató egységeit is érinti, hiszen ezek felújításának elmaradása a fejlődés gátját jelentheti, ugyanis az a réteg, amit megcélozni kívánunk a letelepedés által, a jelenleginél lényegesen színvonalasabb kereskedelmi ellátáshoz szokott. A városközpont fejlesztésének meghatározásakor megkerülhetetlen, hogy ***a Fő téren üresen áll a volt Karancs Szálló***. A szálloda az idegenforgalmi jelentősége mellett a helyi közösség életének szerves részét is jelentette. Az épület védelem alatt áll, azonban az elmúlt évtizedekben jelentős állapotromlás következett be főként a funkció hiánya és a tulajdonosváltások miatt. ***A fejlesztés irányát meghatározza, hogy az épület eredetileg is szállodának épült,***

	kérdés	kifejtés
		valamint, hogy Salgótarján az egész város területén nem rendelkezik megfelelő szállodával. Az idegenforgalmi szempontok mellett a gazdasági élet támogatásához is szüksége van a városnak egy minimum 4 csillagos szállodára***. Az épület hasznosítása természetesen csak a felmerülő kereslet által lehet vezérelve.*** Amennyiben a lehetséges befektetők nem látják a szálláshelyként történő felhasználást, abban az esetben egyéb funkció keresése irányába kell elmozdulni. Az épület műszaki állapota, kialakítása, tulajdoni viszonyai igen korlátozott felhasználást engednek, ezért is fontos, hogy a belváros teljes újragondolásakor a Karancs Szálló és ***a*** hozzá ***kapcsolódó parkolásigény*** is az új koncepció szerves része legyen. ***A beépítettség miatt a térszint alatti teremgarázs kialakítása a legkézenfekvőbb, amire a Fő tér és a Kis Főtér alatti terület vagy a JAMK mögötti domboldal térszint alatti része lehet alkalmas.*** A megközelítésnél azonban figyelemmel kell lenni a belváros forgalmának csillapítására, így a közúti kapcsolatot a városközponton kívül kell létesíteni. Salgótarján, mint megyei jogú város fontos szerepet tölt be a térségi közigazgatás, közszolgáltatás terén is. Jelenleg ezen feladatok jelentős része a városházára koncentrálódik. ***A városháza épülete, elavult szerkezete, elhanyagolt állapota rossz körülményeket biztosít az ott dolgozók és az ügyfelek számára.*** A méltatlan környezet a munkaerő fluktuációjához, a szolgáltatások színvonalának romlásához, korszerűtlen ügyintézéshez vezet. ***Az épület felújításánál az energetikai jellegű munkákat kell előtérbe helyezni, ugyanis azzal jelentős megtakarítás és színvonalnövelés érhető el egyszerre.*** Mindemellett a belső terek, munkaállomások kialakításánál figyelembe kell venni a jövőben egyre elterjedtebbé váló munkavégzési formákat (home office, share desk, hot desk) is, hogy az épület a felújítás után hosszú ideig korszerűen tudjon működni. A felújítás során célszerű a ***smart city működtetéséhez szükséges irányítóközpont*** számára is megfelelő helyet biztosítani. Kisebb, de a városkép szempontjából nem elhanyagolható fejlesztés ***a belvárosi vasúti állomás épületének és környezetének rendezése, esetleg újragondolása.*** Az akcióterület egyik legfontosabb projekteleme a ***helyi identitást erősítő komplex program***ja, mely a teljes város lakosságának helyi kötődését mélyítené és emellett, a társadalom széles körét lefedő közösségi programokon keresztül próbálna a városra jellemző negatív hozzáálláson változtatni.
6.	városrészi leképeződése	A Belvárosi akcióterület fejlesztése a Városközpont városrészen túlmutatóan az egész város egészére kihatással van, hiszen a város központi területének megújítását jelenti a Belváros megújítása.

<u>Vásártér és a volt Öblösüveggyár akcióterület</u>

	kérdés	kifejtés
1.	akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Kiszolgáló város

kérdés		kifejtés
2.	akcióterületi fejlesztés munkacíme	**Vásártér és a volt Öblösüveggyár akcióterület fejlesztése**
3.	akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	2.1 Egészségügyi és szociális ellátórendszeri központi szerep megerősödése a helyi közösséggel partnerségben 3.2 A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása
4.	akcióterület kijelölésének indoklása	Az akcióterület két városrész határán fekszik. A Vásártér lakóterületei az ötvenes években épültek ki a szocialista-realista városépítészet hatásai mentén. A lakó- és középületeket, valamint a köztereket ez az építészet és korstílus határozza meg mind a mai napig. Az egységes kép és a város többi részétől történő tulajdonképpeni szerves elkülönülése indokolja a külön lehatárolást más lakótelepekhez hasonlóan. Az akcióterület része a volt öblösüveggyár területe is, mely a Vásártérhez délről szorosan kapcsolódik. A gyárterület Salgótarján városfejlesztésének egyik kulcsterülete, hiszen ipari funkció elhagyásával egy olyan értékes terület alakult ki, melyen a várost tekintve hiányzó funkciók kaphatnak helyet. Európai és hazai iparterület-megújítások tucatjai szolgálhatnak példaként az öblös területének teljes átalakítását illetően.
5.	az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A városrész alapvető lakófunkciójának és az itt lakó népességet kiszolgáló egységek megújítása képezi az akcióterületi beavatkozás magját. Már a korábbi TOP-ciklusban elindult az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése az akcióterületen belül, azonban vannak még felújításra váró orvosi rendelőegységek. ***Az akcióterületen két egészségügyi komplexum újulhat meg a közeljövőben***, az egyik esetében ***energetikai felújítás*** venné kezdetét 3 ellátást érintve, a másik esetében ***teljes megújítás történne eszközbeszerzéssel*** együtt három praxist megújítva. A városészben ugyan sok zöldterület és növényzet található, azonban ezek jelentős része nem minőségi rekreációs terület. ***Az akcióterület több pontján szükséges beavatkozás rekreációs terület kialakítására, illetve megújítására. Kisebb sportpark, sétálóterület, játszótérmegújítás, illetve külső közösségi tér felújítása szükséges.*** Bár a stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások között is feltüntetésre került a volt ***Öblösüveggyár területének megújítása***, azonban a város egészére gyakorolt pozitív hatása mellett az akcióterületet érintő jelentős befolyása és kihatása miatt akcióterületi beavatkozásként is értelmezhető. Legfontosabb feladat a ***barnamezős gyárterület területelőkészítése, kármentesítése, illetve rekultivációja***: ide sorolható az ingatlanvásárlás, valamint a terület bekerítése, kármentesítése, talajcseréje, környezeti kapcsolatainak megteremtése (környezetbe illesztése), az épületek bontása és előkészítő bontása. Ezt követheti csak az ***attrakcióelemek kialakítása, azaz valamennyi kulturális, sport, játék funkció, üzleti funkció és kiszolgáló funkció kialakítása***. A terület

	kérdés	kifejtés
		ipari karakterének megőrzése, az ipari múltra emlékeztető jelek megtartása, ilyen jelek kialakítása szintén kiemelt cél kell, hogy legyen ***a hasznosítható épületállomány lehetőség szerinti megtartása***, új funkciókkal való megtöltése mellett. Feladat még a ***terület zártságának, szigetjellegének oldása***, a városszövet többi részével való funkcionális, vizuális, ***közlekedési kapcsolatok megteremtése, a terület átjárhatóságának biztosítása***. A korábbi gyár ***kiváló terület a zöldfelületek növelésére, nagyobb felületű zöld közterületek kialakítására***. Az attrakcióelemek mellett széles körben ***szükséges biztosítani a vendégfogadási infrastruktúrát***, azaz megfelelő számú parkoló, mosdó, megfelelő minőségű étkezési lehetőségek biztosítását étterem, cukrászda, ajándéküzlet stb. kialakításával. Ezen funkciók térbeli elhelyezése során az üzemeltetési szempontból hasonló, azonos célcsoportot megszólító élményelemek csoportosítása fontos, amit az is indokol, hogy az egyes eltérő célcsoportok használat közben ne zavarják egymást. Egy ilyen létesítmény üzemeltetése ennek megfelelően komplex feladatként jelentkezik, melynek ellátása érdekében felvethető, és egy részletes megvalósíthatósági tanulmány során vizsgálandó egy olyan üzemeltetési ernyőszervezet létrehozásának vagy kijelölésének lehetősége. A projekt előkészítése az MVP keretén belül képzelhető el, előkészítése megtörtént. A projekt során célszerű az alábbi zónák kialakításával számolni: Gyerekzóna (*játszóterek, vizes játszótér*), extrém zóna (***extrém sportpályák, falmászás***), rendezvényzóna (***külső és belső rendezvényterek***), zöld zóna ***(rekreációs, parki funkciók, nagy mennyiségű minőségi növénytelepítés***), kiszolgáló zóna (***éttermek, mosdók, parkolók,*** stb.), üzleti zóna (***inkubátorház és üzletek***), kulturális zóna (***színház- és múzeumépületek***).
6.	városrészi leképeződése	A Városközpont és a Rákóczi út környéke városrészeket érinti az akcióterület. Mindkettő szempontjából kiemelt jelentőségű a terület, hiszen komoly funkcióbővítés, közlekedésszervezés, városképi átalakulást vetít előre az akcióterület fejlesztése.

X.3.2 Stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések)

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	MEGTARTÓ VÁROS
2.	beavatkozás munkacíme	A helyi identitás és kohézió erősítése (egészségügyi prevenciós programok, kisebbségi programok, sportprogramok, kulturális programsorozat, stb)
3.	beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	TÁRSADALMI MEGÚJULÁS 2.2 A leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása és integrálása, befogadó társadalom

	kérdés	kifejtés
		2.2.3 Megújuló és kiterjedtebb társadalmi szerepvállalásra törekedő civil közösségek, szervezetek.
4.	beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	A beavatkozás városi szinten megvalósított soft tevékenységek megvalósítását tartalmazza
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma	A beavatkozás célja a salgótarjáni helyi közösségek fejlesztése elsősorban a város, városrészek, térségek közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztése, a közösségi szerepvállalás erősödése. A társadalmi felzárkózás érdekében célunk, hogy a közösségi munka hatására az érintett emberek is együttműködjenek a problémák megoldásában. Ennek érdekében városszerte, de főként a szegregátummal érintett városrészekben, illetve a beruházási projektekkel érintett városrészekben különböző témákban programsorozatok kerülnek megrendezésre a helyi civil szervezetek aktív részvételével. A program hozzájárul a lakosság egészségi állapotának javulásához, a szociális védőháló erősödéséhez.
6.	a hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	A beavatkozások eredményeként fejlődik Salgótarján közössége tagjainak egymás iránti felelősségtudata, a helyi civil társadalom megerősödése segíti a helyi közösségi konfliktusok megoldását és az önálló cselekvési képességek erősítését, erősödik a civil aktivitás, kialakulnak, illetve megerősödnek a szükséges kompetenciák, az önkéntesség, a helyi identitás, valamint a városhoz, városrészekhez, térséghez való kötődés. A beavatkozás következtében a salgótarjáni meglévő (humán) erőforrások felszínre kerülnek, az együttműködések következtében ezen erőforrások aktivizálódnak és minőségi változást hoznak a város, városi közösségek életében. Mivel a célcsoport a teljes város, és a város lakossága, így minden városrész érintett.

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	MEGTARTÓ VÁROS
2.	beavatkozás munkacíme	Óvodai eszközbeszerzések
3.	beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	TÁRSADALMI MEGÚJULÁS 2.4 A társadalmi és gazdasági igényekhez igazodó minőségi oktatás feltételeinek megteremtése 2.4.1 Az óvodai, valamint alapfokú oktatási intézmények infrastrukturális, valamint humánerőforrás fejlesztése
4.	beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	A beavatkozás városi szinten valamennyi óvoda fejlesztését tartalmazza. További igényfelmérésekre lesz szükség azonban a pontos eszközlisták összeállítása érdekében.
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma	Célunk, hogy a város valamennyi óvodájában a 3-6 éves korú gyermekek fejlődéséhez nélkülözhetetlen ezközök rendelkezésre álljanak.

	kérdés	kifejtés
		A korszerűtlen, régi eszközök lecserélésre kerüljenek.
6.	a hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	A beavatkozások eredményeként az egész városra kiterjedően javul a gyermekellátási szolgáltatások minősége, a kisgyermekes szülők munkaerőpiacra történő visszatérésének lehetősége, továbbá a minőségi foglalkoztatás.

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	DIGITÁLIS VÁROS
2.	beavatkozás munkacíme	SMART City programok
3.	beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET 3.2 A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása 3.2.3 A hagyományos infrastruktúrák valamint az információ- és kommunikációtechnológiai infrastruktúrák fejlesztése, hathatós lépés a SMART City irányába.
4.	beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	a beavatkozás a város egész területét átszövő digitális, okos megoldásokat tartalmazó intézkedéseket tartalmaz
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma	A smart city program kiemelt célja, hogy javítsa Salgótarján működésének hatékonyságát és eredményességét. Ezen felül fontos szempont a városlakók életminőségének javítása és az életszínvonal emelése úgy, hogy a természeti erőforrásokat tiszteletben tartja és tudatosan kezeli. A projekt keretében tervezet okosmegoldások: - önkormányzat és a helyi közszolgáltatók digitalizációs felzárkóztatása - az önkormányzati épületek energiahatékony működtetése, a távvezérelt fogyasztás optimalizálása - smart parking rendszer bevezetése - autómegosztó alkalmazások - okos padok - köztéri wifi lefedettség növelése - közösségi smat city programok bevezetése - egészségügyi, szociális és óvodai ellátásban digitális megoldások elterjesztése
6.	a hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	A beavatkozás eredményeképpen javul a városi szolgáltatások minősége és azok széles körben történő elérhetősége. Hatására erősödik városszerte a tudás alapú társadalom, ezzel hozzájárul Salgótarján többi településsel szembeni előnyeinek javításához.

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	KISZOLGÁLÓ VÁROS

	kérdés	kifejtés
2.	beavatkozás munkacíme	Csapadékvíz- és ivóvízhálózat korszerűsítése, közműalagutak kialakítása a belvárosban Salgótarján meglévő folyóvizei medrének felújítása, korszerűsítése
3.	beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET 3.2 A természeti, gazdasági és humán kihívásokra megfelelően reagáló városi környezet kialakítása 3.2.5 A város és térsége ivóvíz- és szennyvízelvezetésének, valamint meglévő folyóvizeinek fenntartható, környezettel harmonikus fejlesztése.
4.	beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	a város egészét behálózó vonalas infrastruktúra fejlesztése
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma	A változó időjárás miatt egyre gyakoribbak a rövid idő alatt lezúduló nagy mennyiségű csapadékot hozó zivatarok. Ilyenkor nem ritkán helyi villámárvizek alakulnak ki, főleg a város mélyebb pontján elhelyezkedő Vásártéren, de a város több pontján is kiöntenek a patakok, csapadékvíz elvezetők. A probléma kezelésére a patakmedrek kotrása, esetleg mélyítése, egyéb védművek telepítése, a csapadékvíz elvezetők kapacitásának bővítése szükséges. A probléma megoldásához elengedhetetlen egy komplex tanulmány készítése, hogy esetlegesen az egyik településrészen megoldott probléma nehogy máshol okozzon károkat. A projekt célja a város csapadékvíz károk elleni védelméhez szükséges infrastruktúra létrehozása, fejlesztése, a csapadékvíz elvezetési problémájának megoldása, a biztonságos csapadékvíz elvezetés kiépítése, valamint a lakossági, önkormányzati vagyon védelme. Mindemellett szükséges vizsgálni, hogy a vizek helyben tartásával a városi közterek növényzetét hogyan lehetne locsolni.
6.	a hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	A projekt eredményeként, elsődlegesen a projekt területén és a hozzájuk tartozó területen jelentősen lecsökken a csapadékkárok bekövetkezésének veszélye, javul a belterületi csapadékvíz elvezetés megfelelősége.

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	KISZOLGÁLÓ VÁROS
2.	beavatkozás munkacíme	Salgótarjáni úthálózat felújítása
3.	beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET 3.3 Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer 3.3.1 A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével
4.	beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	A beavatkozás projektjei a várost behálózó közúthálózat felújítására terjed ki.

	kérdés	kifejtés
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma	A város gazdasági szempontú fejlesztése számára elengedhetetlen a város közúthálózatának fejlesztése. A város gazdasági szereplők és munkavállalók számára vonzóvá tételének egyik eleme a megfelelő minőségű közúthálózat megléte. Mindemellett a megfelelő állapotú utak a lakosság általános életminőségére is jelentős hatással bírnak, így a megfelelő utak lakosságmegtartó hatásúak is.
6.	a hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	A beavatkozás városszerte növeli a környékbeli családok komfortját és biztonságát, mindemellett pedig a gazdaság erősödésére is jó hatással lehet. A fejlesztések eredményeképpen csökken a balesetek áldozatainak száma, javul a lakosság jóléte és mobilitási feltételei. Szinte minden városrészt érintően felmerül egy-egy jelentősebb útfelújítás igénye és szükségessége.

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	ZÖLDÜLŐ VÁROS
2.	beavatkozás munkacíme	Energiahatékonysági beruházások megvalósítása
3.	beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	MEGÚJULÓ VÁROS, VONZÓ TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET 3.4 A természeti erőforrások kiegyen-súlyozott és hatékony felhasználására épülő, energia-hatékony, alacsony széndioxid kibocsátású város 3.4.4 Környezet- és természetvédelem klímatudatos fejlesztési elképzelésekkel, EU-s és állami célokhoz történő hozzájárulás (pl. épületek energiahatékonysági felújítása).
4.	beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	A beavatkozás valamennyi projektje a város különböző pontjain található épületek energetikai szempontú felújítására (kombinálva megújuló energia hasznosításának lehetőségével) irányulnak.
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának célja, hogy a projektek megvalósítása során úgy üzemeltesse és tartsa fent meglévő épületállományát, hogy a lehető legkevesebb energiát emésszе fel; hosszútávon, komfortigényeket kielégítve, ugyanakkor környezetünk károsításának és kizsákmányolásának minimalizálása mellett fenntartható legyen, és a gazdasági szempontoknak is eleget tegyen. A csökkenő önkormányzati kiadások más szükségletek kielégítésre fordíthatók.
6.	a hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	A közszolgáltatást nyújtó városi, városrészi épületek felújításával javul a szoltáltatást igénybe vevő lakosság komfortérzete.

X.4 Városterségi szintű beavatkozási területek részletezése

X.4.1 Stratégiai célkitűzésekkel rendelkező térségi bevonással megvalósítható egyedi projektek

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, MEGÚJULÓ GAZDASÁG
2.	beavatkozás munkacíme	Kompetenciaközpont, valamint Tudományos és Technológiai Park létrehozása Salgótarjánban (K+F Központ és Inkubátorház kialakítása)
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	KÖZÉPPONTBAN A FENNTARTHATÓSÁG 3. Fenntartható infrastruktúrák 3.2 Fenntartható településfejlesztés 4. Fenntartható gazdaság 4.1 Fenntartható ipar
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	1.2 A hagyományos iparágak mellett jelentős K+F+I aktivitás 1.2.1 Zöldmezős és barnamezős ipari munkahelyteremtő, valamint K+F+I beruházások megvalósítása, a "start up" cégek és a kreatív gazdaság fejlesztése Salgótarján és térsége gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	A Tudományos és Technológiai Park (TTP) egy többrétű Kompetenciaközpont tevékenységének kibővítésére, az innovációs lánc következő láncszemeként jönne létre. A Kompetenciaközpont - oktatási-képzési, - alkalmazott kutatási és kísérleti fejlesztési, valamint - szakmaspecifikus inkubációs szolgáltatások alrendszerekre épülne. Az oktatási-képzési alrendszeren belül az oktatás elsődleges funkciója a tudás, illetve ismeretek továbbadása és a tudástömeg bővített újratermelése. Az oktatás eredményeként létrejövő tudás és az innovációs képesség kedvező versenyhelyzetet biztosít. A kutatási és kísérleti fejlesztés alrendszerének célja egyfelől iparilag hasznosítható K+F eredmények elérése, korszerű termékek, illetve tudásalapú szolgáltatások megalapozása, másfelől korszerű tudásanyag biztosítása az oktatásképzés részére. A szakmaspecifikus inkubációs szolgáltatások alrendszer egyrészt része lesz a képzési rendszerünknek, másrészt szakmai szolgáltatást nyújt a kezdő (és nem csak kezdő) vállalatoknak. A TTP által nyújtott szolgáltatások hozzájárulnak a térségben lévő vállalkozások fejlődési lehetőségeinek bővítéséhez.

	kérdés	kifejtés
6.	tevékenységek	A TTP-nek egy törzsterülete és két fejlesztési területe lenne, melyeket két ütemben hoznánk létre. A TTP törzsterülete a salgótarjáni Ipari Parkban lenne, melybe már betelepült vállalatok egy része bekapcsolódna a TTP működésébe. A fejlesztési területek első üteme a Kompetenciaközpont telephelyén megvalósítható szükséges és lehetséges fejlesztéseknek adna helyet. A fejlesztési terület második üteme a Salgótarjánban található, célirányosan kiválasztott, alkalmas sajátosságokkal rendelkező, egyébként a városképet romboló egy-két úgynevezett „rozsdaterület” lenne. A Tudományos és Technológiai Parkban – a Kompetenciaközpont feladatain túl – az alábbi tevékenységek folynának: - termék előfejlesztés, - gyártástechnológia és gyártási feltételek megteremtése, - gyártási rendszer kialakítása, - a gyártási rendszeren belül bizonyos kulcsterületek megtartása a Tudományos és Technológiai Parkon belül, - az esetlegesen kívül működő beszállítói hálózat megszervezése, a beszállítói rendszer kialakítása, - minőségbiztosítási rendszer megtervezése.
7.	a tevékenységekben érintett települések köre és feladataik	A tevékenységben érintett települések a város vonzáskörzetében lévő települések. Feladataik elsősorban a TTP előnyeinek minél szélesebb körben való megismertetésében nyilvánul meg.
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	A TTP hozzájárul a város vonzáskörzete vállalkozásainak gazdasági versenyképességének növeléséhez, a termelés hatékonyságának javításához, a kutatás-fejlesztés-innováció erősítéséhez.
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	A koordnáció elsősorban a TTP üzemeltetőjének a feladata, aki többek között különböző fórumok szervezésével népszerűsítheti a TTP előnyeit.

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, MEGÚJULÓ GAZDASÁG
2.	beavatkozás munkacíme	Volt „SZÜV” székházban üzemelő távhő és vízmű ügyfélszolgálat átköltöztetése a Városházára; az ott maradt épület új funkcióval való felruházása és ennek megfelelő fejlesztése, pl. K+F és smart vállalkozások vagy start-up vállalkozások inkubátorháza
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	KÖZÉPPONTBAN A FENNTARTHATÓSÁG

	kérdés	kifejtés
		3. Fenntartható infrastruktúrák 3.2 Fenntartható településfejlesztés 4. Fenntartható gazdaság 4.1 Fenntartható ipar
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	1.2 A hagyományos iparágak mellett jelentős K+F+I aktivitá 1.2.1 Zöldmezős és barnamezős ipari munkahelyteremtő, valamint K+F+I beruházások megvalósítása, a "start up" cégek és a kreatív gazdaság fejlesztése Salgótarján és térsége gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	Az épület a városközponthoz közeli elhelyezkedése miatt kiváló helyszín lehetne közösségi irodák kialakítására. A gazdasági élet szereplőinek bevonásával érdemes elgondolkodni úgynevezett inkubátorok létrehozásán, amelyek szakértői menedzsment segítséggel, képzésekkel, fejlesztési tőkéhez jutással segíthetik az induló magas növekedési potenciállal rendelkező vállalkozásokat, illetve kutatásokhoz igazított pályázati támogatások, valamint ösztöndíjak biztosításával mozdítják elő a növekedésre képes felfutó vállalkozások sikerét.
6.	tevékenységek	A 4568/2 helyrajzi számon, a Munkásotthon tér 1. alatt elhelyezkedő volt „SZÜV”székház az önkormányzat 100%-os tulajdonában lévő Salgó Vagyon Kft. tulajdonában van. Az épületben jelenleg a Salgó Vagyon Kft és az ÉRV Zrt. ügyfélszolgálata, valamint néhány iroda működik. A korszerűtlen energetikai mutatókkal rendelkező épület teljes felújítása időszerű lenne.
7.	a tevékenységekben érintett települések köre és feladataik	A tevékenységben érintett települések a város vonzáskörzetében lévő települések és azok gazdasági társaságai. Feladataik elsősorban az inkubátorház előnyeinek minél szélesebb körben való megismertetésében nyilvánul meg.
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	Az inkubátorház hozzájárul a város vonzáskörzete vállalkozásainak gazdasági versenyképességének növeléséhez, a termelés hatékonyságának javításához, a kutatás-fejlesztés-innováció erősítéséhez.
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	A koordináció elsősorban az inkubátorház üzemeltetőjének a feladata, aki többek között különböző fórumok szervezésével népszerűsítheti az irodaház előnyeit.

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, MEGÚJULÓ GAZDASÁG
2.	beavatkozás munkacíme	Szálláshely fejlesztés (apartman, de Lux rönkfaház)

	kérdés	kifejtés
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	KÖZÉPPONTBAN A FENNTARTHATÓSÁG 4. Fenntartható gazdaság 4.3. Egységes, hálózatos turisztikai desztináció létrehozása és fejlesztése
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	1.3 Versenyképes fenntartható turisztikai fejlesztések megvalósulása 1.3.1 Salgótarján, vonzáskörzete és határon átnyúló térsége turizmusának fenntartható fejlesztése a térség gazdasági fejlődése és a foglalkoztatás növelése érdekében.
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	A turizmus fejlesztésének alapvető eleme a város életében a szálláshelyek fejlesztése, létrehozása, mivel jelenleg Salgótarján minimális turisztikai szempontból értékelhető szálláshellyel rendelkezik. A salgótarjáni minőségi szálláshelyek létrehozásával növelhető a térségben található turisztikai attrakciók látogatottsága.
6.	tevékenységek	A fenti cél elérése érdekében az Eresztvényi Látogatóközpont közvetlen közelében létrehozunk, az elsősorban az ökoturizmust szolgáló 10 db Apartman de Lux minőségű rönkfaházat (férőhelyek száma összesen: 40), egy közösségi épületet, wellness szolgáltatásokat, valamint egy különálló szaunaházat.
7.	a tevékenységekben érintett települések köre és feladataik	A tevékenységben érintett települések körét Salgótarján vonzáskörzetének települései alkotják, akik elsősorban összehangolt marketing kommunikációjuk révén népszerűsíthetik a vidék turisztikai attrakcióit.
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	A fejlesztés eredményeképpen növekszik a vonzáskörzetben eltöltött vendégéjszakák száma, a térség turisztikai attrakcióinak látogatottsága.
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	Az érintett települések bevonását és koordinációját jelen fejlesztés esetében a Novohrad-Nógrád Geopark tudja a leghatékonyabban ellátni.

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, MEGÚJULÓ GAZDASÁG
2.	beavatkozás munkacíme	Bányamúzeum fejlesztése
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	KÖZÉPPONTBAN A FENNTARTHATÓSÁG 4. Fenntartható gazdaság 4.3. Egységes, hálózatos turisztikai desztináció létrehozása és fejlesztése
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	1.3 Versenyképes fenntartható turisztikai fejlesztések megvalósulása 1.3.1 Salgótarján, vonzáskörzete és határon átnyúló térsége turizmusának fenntartható fejlesztése a térség gazdasági fejlődése és a foglalkoztatás növelése érdekében.
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	A beavatkozás célja a város jelenleg is meglévő és egyben egyedülálló turisztikai attrakciója vonzerejének növelése további elemek létrehozásával a meglévők hatásainak további erősítésével. A beavatkozás hozzájárul a térség látogatottságának, ismertségének növeléséhez.

	kérdés	kifejtés
6.	tevékenységek	Jelenleg a József lejtős akna bejárata meglehetősen leromlott állapotban van és bár folyamatosan bemutatóhelyként üzemel, a kiállítás már csak pár évig tudna megfelelő vonzerőként működni. A fejlesztés célja a föld alatti kiállítóhely megújítása, a térség turisztikai teljesítmény-növelésének támogatására. A tervek között szerepel a József lejtős akna közelében egy 10-15 fő fogadására alkalmas teraszos büfé, illetve egy múzeum shop kialakítása. A közvetlen odajutást egy, a bányából nyíló lift biztosítja majd a látogatóknak. A kiállítás az eredeti koncepciót és berendezéseket megtartva a szobrok újragyártásán túl új élményelemekkel bővül és ezáltal új célcsoport felé is nyit.
7.	a tevékenységekben érintett települések köre és feladataik	A tevékenységben érintett települések körét Salgótarján vonzáskörzetének települései alkotják, akik elsősorban összehangolt marketing kommunikációjuk révén népszerűsíthetik a vidék turisztikai attrakcióit.
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	A fejlesztés eredményeképpen növekszik a vonzáskörzetben eltöltött vendégéjszakák száma, a térség turisztikai attrakcióinak látogatottsága.
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	Az érintett települések bevonását és koordinációját jelen fejlesztés esetében a Novohrad-Nógrád Geopark tudja a leghatékonyabban ellátni.

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, MEGÚJULÓ GAZDASÁG
2.	beavatkozás munkacíme	Turistafogadás feltételeinek javítása és attrakcióbővítés Somoskőn, Eresztvényben, Salgóbányán
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	KÖZÉPPONTBAN A FENNTARTHATÓSÁG 4. Fenntartható gazdaság 4.3. Egységes, hálózatos turisztikai desztináció létrehozása és fejlesztése
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	1.3 Versenyképes fenntartható turisztikai fejlesztések megvalósulása 1.3.1 Salgótarján, vonzáskörzete és határon átnyúló térsége turizmusának fenntartható fejlesztése a térség gazdasági fejlődése és a foglalkoztatás növelése érdekében.
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	A beavatkozás célja a város jelenleg is nagy turisztikai vonzerővel bíró térsége látogatottságának növelése a korábbi uniós ciklusokban megvalósult fejlesztések kibővítésével, melynek eredményeképpen bővülnek a desztináció kínálati elemei.

	kérdés	kifejtés
		A beavatkozás hozzájárul a térség látogatottságának, ismertségének növeléséhez.
6.	tevékenységek	**Somoskő - Parkoló, emlékpark felújítása** Zöldterületen haladó lépcsők, járdák felújítása; kültéri pihenők (asztal, pad) felújítása, cserélése; zöldterület megújítása; tájékoztató interaktív táblák elhelyezése; parkoló és a Városlda l út felől hozzávezető útszakasz felújítása, teljes növényzet megújítása, újragondolása. Kisebb játszótér kialakítása. Az emlékliget rendezése. A parkolóban pihenőhely létesítése. Színpadrész megújítása. **Petőfi kunyhó felújítása** Tetőfedés felújítása, világítás cseréje, épület statikai felmérése és javítása, fa szerkezetek konzerválása és felújítása, interaktív táblák kihelyezése, kiállítás modernizációja, lehetőségekhez mérten történő bővítése, infokommunikációs akadálymentesítési feladatok áttekintése. **Somoskői kultúrház átalakítása** Tetőfedés felújítása, épület szigetelése, nyílászárók cseréje, elektromos és víz szerelvények cseréje, világítástechnika modernizálása, felső részen interaktív, látványos vulkán, illetve kőbányászati tematikájú kiállítás létrehozása, alsó részen közösségi helyiség (lakossági és turisztikai célú) és turisták számára vizesblokk kialakítása **Madárpark 2. ütem, Geopark látogatóközpont melletti fejlesztések** A már megépült első ütem alapján a park látványelemeinek bővítése. További tájékoztató táblák és interaktív, valamint attraktívabb élményelemek elhelyezése a területen. A látógatóközpont mellett kisebb hálós pihenőhely a fák között, a Geopark értékeit bemutató egyedi táblarendszer (esetleg 3D-s hatásokkal) **Dornyay Ház előtt rekreációs terület kialakítása** Nyersfából, rönkfából épült, attraktív megjelenésű, egyedi tervezésű különleges hangulatú játszótér. Forrásnál Karancs-Medves vizeinek bemutatása, egykori forrás területének rendezése, funkciójának visszaadása /Bodzfás kút/. Új forrás körüli területen pihenők kialakítása, stílusában a környezethez illően. /Kilián forrás/. Turisztikai applikáció fejlesztése, mely bemutatja a tárgyalt fejlesztéseket, látnivalókat. **Salgóbánya tematikus játszótér kialakítása** Egy adott tematikára épülő nagyobb egyedi játék, mely magában foglalja a különböző játékelemeket / csúszda,magas csúszda, beülős csúszda, hinta, mászóka stb./ Tematikáját

	kérdés	kifejtés
		tekintve a környéken fellelhető látványosságok, természeti képződmények alapján megvalósítandó /pl.: vár vagy kastély, bányák, természet világa/. Park kisebb volumenű rendezése. I. világháborús hősi emlékmű tisztítása.
7.	a tevékenységekben érintett települések köre és feladataik	A tevékenységben érintett települések körét Salgótarján vonzáskörzetének települései alkotják, akik elsősorban összehangolt marketing kommunikációjuk révén népszerűsíthetik a vidék turisztikai attrakcióit.
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	A fejlesztés eredményeképpen növekszik a vonzáskörzetben eltöltött vendégéjszakák száma, a térség turisztikai attrakcióinak látogatottsága
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	Az érintett települések bevonását és koordinációját jelen fejlesztés esetében a Novohrad-Nógrád Geopark tudja a leghatékonyabban ellátni.

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, MEGÚJULÓ GAZDASÁG
2.	beavatkozás munkacíme	Vasúttörténeti park kialakítása
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	KÖZÉPPONTBAN A FENNTARTHATÓSÁG 4. Fenntartható gazdaság 4.3. Egységes, hálózatos turisztikai desztináció létrehozása és fejlesztése
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	1.3 Versenyképes fenntartható turisztikai fejlesztések megvalósulása 1.3.1 Salgótarján, vonzáskörzete és határon átnyúló térsége turizmusának fenntartható fejlesztése a térség gazdasági fejlődése és a foglalkoztatás növelése érdekében.
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	A beavatkozás célja egy új turisztikai látványosság létrehozása a városban, melynek eredményeképpen bővülnek a desztináció kínálati elemei. A terület jövőképe egy szabadidős célokat is szolgáló rendezvényhelyszínként is jegyzett vasúti park, mely nagyot lendítene a város idegenforgalmán. A beavatkozás hozzájárul a térség látogatottságának, ismertségének növeléséhez.
6.	tevékenységek	A beruházás megvalósítása során felújításra kerül a területen található korabeli vasúti épület, valamint új funkciók kerülnek kialakításra benne. A MÁV támogatásával 15 mozdony és más vasúti jármű kiállítása valósulna meg. Beszerzésre kerülne továbbá a vezérlőben való utazás lehetőségét biztosító dízelmozdony, emellett járműfelújítási és -elhelyezési célokat szolgáló csarnok, vagyis „fűtőház” építésére, kézihajtány beszerzésére és játszótér építésére kerül sor.

	kérdés	kifejtés
7.	a tevékenységekben érintett települések köre és feladataik	A tevékenységben érintett települések körét Salgótarján vonzáskörzetének települései alkotják, akik elsősorban összehangolt marketing kommunikációjuk révén népszerűsíthetik a vidék turisztikai attrakcióit.
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	A fejlesztés eredményeképpen növekszik a vonzáskörzetben eltöltött vendégéjszakák száma, a térség turisztikai attrakcióinak látogatottsága
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	Az érintett települések bevonását és koordinációját jelen fejlesztés esetében a Novohrad-Nógrád Geopark tudja a leghatékonyabban ellátni.

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, MEGÚJULÓ GAZDASÁG
2.	beavatkozás munkacíme	Kilátóépítés
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	KÖZÉPPONTBAN A FENNTARTHATÓSÁG 4. Fenntartható gazdaság 4.3. Egységes, hálózatos turisztikai desztináció létrehozása és fejlesztése
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	1.3 Versenyképes fenntartható turisztikai fejlesztések megvalósulása 1.3.1 Salgótarján, vonzáskörzete és határon átnyúló térsége turizmusának fenntartható fejlesztése a térség gazdasági fejlődése és a foglalkoztatás növelése érdekében.
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	A fejlesztés célja a korábbi években megvalósult, valamint jelen stratégiában megfogalmazott turisztikai értékkel bíró beruházások, felújítások kiegészítése, mely hozzájárul a város térsége turisztikai vonzerejének növeléséhez.
6.	tevékenységek	Kilátó építése valamely magaslaton, vagy meglévő felújítása kibővítése /Mogyorósi esetében/ Projektötlet, mivel a kilátók jó turistavonzók, és Salgótarján környékén csak a Karancson elhelyezett kilátó nevezhető érdemi kilátónak. Önkormányzati tulajdonon nehezen megvalósítható, egyeztetés szükséges az Ipolyerdő Zrt.-vel, más tulajdonosokkal.
7.	a tevékenységekben érintett települések köre és feladataik	A tevékenységben érintett települések körét Salgótarján vonzáskörzetének települései alkotják, akik elsősorban összehangolt marketing kommunikációjuk révén népszerűsíthetik a vidék turisztikai attrakcióit.
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	A fejlesztés eredményeképpen növekszik a vonzáskörzetben eltöltött vendégéjszakák száma, a térség turisztikai attrakcióinak látogatottsága
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	Az érintett települések bevonását és koordinációját jelen fejlesztés esetében a Novohrad-Nógrád Geopark tudja a leghatékonyabban ellátni.

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	DINAMIKUS GAZDASÁGI FEJLŐDÉS, MEGÚJULÓ GAZDASÁG
2.	beavatkozás munkacíme	Élményalapú turisztikai elemek kialakítása a város egyik turisztikailag frekventált területén (kalandpark, extrém kilátó stb.)
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	KÖZÉPPONTBAN A FENNTARTHATÓSÁG 4. Fenntartható gazdaság 4.3. Egységes, hálózatos turisztikai desztináció létrehozása és fejlesztése
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	1.3 Versenyképes fenntartható turisztikai fejlesztések megvalósulása 1.3.1 Salgótarján, vonzáskörzete és határon átnyúló térsége turizmusának fenntartható fejlesztése a térség gazdasági fejlődése és a foglalkoztatás növelése érdekében.
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	A város adottságai lehetőséget teremtenek olyan, az ország területén egyedülálló turisztikai látványosságok létrehozására, mely jelentős mértékben növelheti a turizmus volumenét Salgótarjánban. A beavatkozás hozzájárul a térség látogatottságának, ismertségének növeléséhez.
6.	tevékenységek	Ilyen lehetőség például egy extrém kilátó, mely megfelelő helyre (pl. Karancs kőbánya) telepítve lenyűgöző látványt nyújthat az idelátogatók számára. Hasonló építmény nem található az országban, legközelebb Ausztriába kell látogatni amennyiben valaki ilyen élményt szeretne átélni. Másik lehetőség egy kalandpark kialakítása, mely szintén a kiemelkedő természeti értékekre épülne. Bár kalandpark több is található Magyarország területén, különleges játékok telepítésével szintén nagymértékben növelheti a turizmusból származó gazdasági előnyöket. Olyan újfajta kalandparki eszközök letelepítésével lehet tervezni, melyek hiányoznak az ország kínálatából. Külföldi példák alapján elmondható, hogy több olyan, Ausztriában vagy Németországban már jól bejáratott eszköz van, melyre hazánkban is lehetne alapozni jelentősebb látogatószámot generáló fejlesztést.
7.	a tevékenységekben érintett települések köre és feladataik	A tevékenységben érintett települések körét Salgótarján vonzáskörzetének települései alkotják, akik elsősorban összehangolt marketing kommunikációjuk révén népszerűsíthetik a vidék turisztikai attrakcióit.
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	A fejlesztés eredményeképpen növekszik a vonzáskörzetben eltöltött vendégéjszakák száma, a térség turisztikai attrakcióinak látogatottsága
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	Az érintett települések bevonását és koordinációját jelen fejlesztés esetében a

	kérdés	kifejtés
		Novohrad-Nógrád Geopark tudja a leghatékonyabban ellátni.

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	TÁRSADALMI MEGÚJULÁS
2.	beavatkozás munkacíme	Salgótarján és Térsége Egészségügy-Szociális Központnak helyt adó épület infrastrukturális fejlesztése
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	EGÉSZSÉGET MINDENKINEK 1. Egészséges test és lélek 1.3 Egészséges lélek – egészséges test
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	2.1 Egészségügyi és szociális ellátórendszeri központi szerep megerősödése a helyi közösséggel partnerségben 2.1.1 A lakosság egészségi állapotának javítása az egészségügyi és szociális intézmények infrastruktúrájának fejlesztése révén.
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	Az épület felújításának célja egy korszerű, energiahatékony szociális, egészségügyi intézmény kialakítása. Az épület fejlesztése hozzájárul a város és térsége lakosságának egészségmegőrzéséhez, egészségi állapotának fenntartásához, javításához.
6.	tevékenységek	A projekt keretében kívül, belül felújításra kerül az intézménynek helyt adó épület, valamint berendezési tárgyai.
7.	a tevékenységekben érintett települések köre és feladataik	Tekintettel arra, hogy az épület működtetése várhatóan a Salgótarjáni Kistérség Többcélú Társulása keretében valósul meg, így az érintett települések a társulás tagjai. Feladatuk az intézmény működtetéséhez szükséges pénzügyi források és humán erőforrás biztosítása, az intézmény működési kereteihez szükséges döntések meghozatala.
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	A fejlesztés eredményeképpen javul a város és annak vonzáskörzete lakosságának egészségügyi és szociális ellátottsága.
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	A koordinációt jelen esetben várhatóan a Salgótarjáni Kistérség Többcélú Társulásának munkaszervezete valósítja meg

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	TÁRSADALMI MEGÚJULÁS
2.	beavatkozás munkacíme	Szent Lázár Megyei Kórház fejlesztése
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	EGÉSZSÉGET MINDENKINEK 2. Egészséges test és lélek 1.3 Egészséges lélek – egészséges test
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	2.1 Egészségügyi és szociális ellátórendszeri központi szerep megerősödése a helyi közösséggel partnerségben

	kérdés	kifejtés
		2.1.1 A lakosság egészségi állapotának javítása az egészségügyi és szociális intézmények infrastruktúrájának fejlesztése révén.
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	A Szent Lázár Megyei Kórház Nógrád megye meghatározó, európai színvonalú egészségügyi intézménye. Legfőbb céljának tekinti a tevékenységi körébe tartozó feladatok hazai és nemzetközi minőségi és környezeti követelményeket egyaránt kielégítő, ennek megfelelő színvonalú ellátását. 2017. júniustól a Semmelweis Egyetem gyakorló kórházaként részt vesz az orvos- és szakorvosképzésben és továbbra is biztosítja a helyi egészségügyi szakközépiskolások részére a szakmai gyakorlati képzést. A kórház fejlesztése hozzájárul a megye lakosságának egészségmegőrzéséhez, egészségi állapotának fenntartásához, javításához.
6.	tevékenységek	A kibővült szolgáltatási kör miatt megnőtt autóforgalomhoz kapcsolódóan a parkolási kapacitás bővítése. Egy speciális, európai színvonalú komplex ellátó- és oktató onkológiai rehabilitációs egység, továbbá emelt színtű szálláslehetőség kialakítása a hozzátartozók vagy több napos kezelést igénylő betegek számára.
7.	a tevékenységekben érintett települések köre és feladataik	Jelen tevékenység esetében a megye településire feladatok nem hárulnak.
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	A fejlesztés hatásait tekintve, a fekvő- és járóbeteg szakellátás minőségi fejlesztése által javul a megye lakosságának egészségi állapota, valamint korszerűbb munkahelyi feltételek megteremtésével a megye orvosszakmai munkaerejének vonzereje és munkaerő megtartó képessége.
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	Megyei hatókörű projekt révén a koordinációt tekintve Nógrád Megye Önkormányzatára jelentős szerep hárul.

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	TÁRSADALMI MEGÚJULÁS
2.	beavatkozás munkacíme	Idősotthon kialakítása kihasználatlan önkormányzati, vagy állami tulajdonú funkcióvesztett ingatlanban
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	EGÉSZSÉGET MINDENKINEK 2. Egészséges öregedés
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	2.1 Egészségügyi és szociális ellátórendszeri központi szerep megerősödése a helyi közösséggel partnerségbe 2.1.1 A lakosság egészségi állapotának javítása az egészségügyi és szociális intézmények infrastruktúrájának fejlesztése révén.

	kérdés	kifejtés
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	Salgótarjánban, mint országos szinten is tendencia, hogy növekszik az ellátásra szoruló idősek száma. Az idősek sokszor éveket várnak egy idősotthoni férőhelyre. A listákat inkább az idő kurtítja, mintsem a férőhelyek számának növekedése. A gazdaságfejlesztés területén megvalósuló fejlesztések hatására a városba betelepülők várhatóan még tovább növelik az idősotthoni ellátás iránti igényt. Az idősotthon kialakítása hozzájárul a város és egyben vonzáskörzete szépkorú lakossága életminőségének javításához.
6.	tevékenységek	Az idősellátás terén keresni kell a megoldást a magára maradt idős emberek számára elérhető nyugodt, biztonságos éveket kínáló nyugdíjas otthonok, lakópark(ok) kialakítására Salgótarjánban. A városban számos kihasználatlan, jelenleg funkció nélkül álló épület áll rendelkezésre, melynek átalakításával, felújításával biztosítható lenne a városban élő szépkorúak bentlakásos ellátása.
7.	a tevékenységekben érintett települések köre és feladataik	Tekintettel arra, hogy az idősotthon működtetése várhatóan a Salgótarjáni Kistérség Többcélú Társulása keretében valósul meg, így az érintett települések a társulás tagjai. Feladatuk az intézmény működtetéséhez szükséges pénzügyi források és humán erőforrás biztosítása, az intézmény működési kereteihez szükséges döntések meghozatala.
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	A fejlesztés eredményeképpen javul a város és annak vonzáskörzete időskorú lakosságának szociális ellátottsága.
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	A koordinációt jelen esetben várhatóan a Salgótarjáni Kistérség Többcélú Társulásának munkaszervezete valósítja meg.

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	TÁRSADALMI MEGÚJULÁS
2.	beavatkozás munkacíme	Gyermekek Átmeneti Otthona kialakítása
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	HORIZONTÁLIS CÉLOK Hátrányos helyzetű népesség felemelkedésének előmozdítása
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	2.2 A leszakadó társadalmi rétegek felzárkóztatása és integrálása, befogadó társadalom 2.2.2 A leszakadó társadalmi rétegekhez tartozók integrációja oktatással, képzéssel, kulturális programokkal, illetve az egészségügyi és szociális rendszer bevonásával
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	A Gyermekek Átmeneti Otthona a rászoruló gyermek számára biztosít átmeneti gondozást. Az otthonban az a családban élő gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad,

	kérdés	kifejtés
		valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. Célunk az otthon létrehozásával a gondozás folyamán a gyermekek számára stabilitást és biztonságot nyújtani, biztosítani a megfelelő fejlődésüket és az újabb családi krízishelyzet elkerülését. Tekintettel arra, hogy a város, valamint annak vonzáskörzetében jelentős számú hátrányos helyzetű gyermek él, az intézmény működtetése által javul a leszakadó társadalmi rétegekhez tartozó gyermekek életminősége.
6.	tevékenységek	Gyermekek Átmeneti Otthonának kialakítása új épület építésével a jogszabályban foglalt valamennyi helyiség kialakításával továbbá a szükséges berendezési tárgyak és eszközök beszerzésével valósul meg. A fejlesztés tervezett helyszíne a Forgáchi városrészben található 4924 hrszú ingatlan megosztását követően kialakított önkormányzati beépítetlen terület.
7.	a tevékenységekben érintett települések köre és feladataik	Tekintettel arra, hogy az intézmény működtetése várhatóan a Salgótarjáni Kistérség Többcélú Társulása keretében valósul meg, így az érintett települések a társulás tagjai. Feladatuk az intézmény működtetéséhez szükséges pénzügyi források és humán erőforrás biztosítása, az intézmény működési kereteihez szükséges döntések meghozatala.
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	A hatásokban érintett települések köre a Kistérségi Társulás települései. A fejlesztés révén javulnak a hátrányos helyzetű családokban élő gyermekek életkezdési feltételei.
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	A koordinációt jelen esetben várhatóan a Salgótarjáni Kistérség Többcélú Társulásának munkaszervezete valósítja meg.

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	TÁRSADALMI MEGÚJULÁS
2.	beavatkozás munkacíme	Kereskedelmi és vendéglátás modern oktatás fejlesztésének vizsgálata
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	FOKOZÓDÓ TUDÁS ÉS JÓLÉT 5. Tudáskorszerűsítés mindenkinek 5.1 Kitörési pontokhoz kapcsolódó képzés és kompetenciafejlesztés
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	2.4 A társadalmi és gazdasági igényekhez igazodó minőségi oktatás feltételeinek megteremtése 2.4.2 Piacképes tudást biztosító szak- és felsőfokú oktatás mérnöki, műszaki és egészségügyi területen Salgótarjánban
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	Salgótarján kiemelt célja a munkaerőpiaci igények figyelembevételével a helyi oktatás színvonalának növelése. Ennek keretében a kereskedelem és vendéglátás modern oktatási lehetőségeinek megteremtése érdekében kívánja megújítani a Salgótarjáni SZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája épületét.

	kérdés	kifejtés
		A város szerepe a térségi középfokú oktatásban kiemelt jelentőségű, hiszen a kistérségben csak Salgótarjában van középfokú oktatási intézmény.
6.	tevékenységek	Mivel egy a XXI. századi oktatás követelményeinek megfelelő új épület építése nagyságrendileg nem kerül sokkal többe, mint a jelenlegi épület korszerűsítése, ezért Salgótarján város úgy döntött, hogy a szakközépiskolát a volt Öblösüveggyár területén felépítendő új épületbe költözteti át, másik alternatívaként a volt fiúkollégium épületének teljes felújításával alakulna ki az új iskolaépület.
7.	a tevékenységekben érintett települések köre és feladataik	A tevékenységben érintett települések jelen esetben a város és annak vonzáskörzete. Feladatukat tekintve az egyes települések az intézmény által kínált képzési lehetőségek népszerűsítésében merül ki.
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	A fejlesztés eredményeképpen javul a térség középfokú oktatási intézményeinek képzési kínálatát igénybe vevő lakosság képzettségi színvonala, ezáltal javulnak a munkaerőpiaci esélyeik.
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	Koordinációs szerepet a Nógrád Megyei Szakképzési Centrum képes betölteni jelen tevékenység esetében.

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	TÁRSADALMI MEGÚJULÁS
2.	beavatkozás munkacíme	Semmelweis Egyetem Kanizsai Dorottya Többcélú Szakképző Intézménye új épületének kialakítása a volt Pénzügyi és Számviteli Főiskola épületében, ahol csatolt felsőoktatási, illetve egyéb képzések is szervezhetők
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	FOKOZÓDÓ TUDÁS ÉS JÓLÉT 5. Tudáskorszerűsítés mindenkinek 5.1 Kitörési pontokhoz kapcsolódó képzés és kompetenciafejlesztés
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	2.4 A társadalmi és gazdasági igényekhez igazodó minőségi oktatás feltételeinek megteremtése 2.4.2 Piacképes tudást biztosító szak- és felsőfokú oktatás mérnöki, műszaki és egészségügyi területen Salgótarjánban
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	Az Európai Unió 28 tagállamából 19-ben már nincs középfokú ápoló képzés és 2 további tagállamban is döntöttek a megszüntetéséről. Ugyanakkor Magyarországon az elmúlt évtizedekben nem készült átfogó, egységes és a meghatározó szakmai partnerek által támogatott stratégia az ápolói létszám stabilizálása és emelése érdekében, így jelenleg nem lehet reális cél a középfokú képzés kivezetése.

	kérdés	kifejtés
		Egy új, korszerű oktatási intézmény létrehozása vonzóbbá tenné a fiatalok számára az egészségügyi pályát és hozzájárulna az akut ápolóhiány csökkentéséhez. A projekt segítheti többek közt az ápolói humánerőforrás krízis megoldását, a leszakadó térségek munkahelyteremtését, az alsóbb szinten beiskolázottak fokozatos felzárkóztatását, a betegellátás minőségének jelentős javítását és a betegbiztonság, valamint a betegelégedettség növelését. A város szerepe a térségi középfokú oktatásban kiemelt jelentőségű, hiszen a kistérségben csak Salgótarjában van középfokú oktatási intézmény.
6.	tevékenységek	A Semmelweis Egyetem Kanizsai Dorottya Többcélú Szakképző Intézményének (továbbiakban: intézmény) jelenleg helyt adó épület az 1950-es években épült. Jelentősebb felújítások nem történtek az épületen az elmúlt években. A nyílászárók az épülettel egyidős kapcsolt gerébtokos fa anyagú ajtók és ablakok. Az épületvillamossági rendszer a tetőtér beépítés kivételével kb. 40 éves a lámpatestekkel együtt. Az épület fűtése és használati melegvíz ellátása távhővel történik. A fűtési rendszer az épülettel egyidős a szerelvények beszabályozásra alkalmatlanok. Tekintettel arra, hogy az épület nem felel meg a 21. századi oktatás elvárásainak és az épület adottságai nem teszik lehetővé az oktatás tovább fejlődéséneklehetőségét, ezért célszerű az intézmény újépületben történő elhelyezése, melyre kiválóan alkalmas a volt Pénzügyi és Számviteli Főiskola (3100 Salgótarján, Kistarján út 57.) szám alatti épülete.
7.	a tevékenységekben érintett települések köre és feladataik	A tevékenységben érintett települések jelen esetben a város és annak vonzáskörzete. Feladatukat tekintve az egyes települések az intézmény által kínált képzési lehetőségek népszerűsítésében merül ki.
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	A fejlesztés eredményeképpen javul a térség középfokú oktatási intézményeinek képzési kínálatát igénybe vevő lakosság képzettségi színvonala, ezáltal javulnak a munkaerőpiaci esélyeik.
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	Koordinációs szerepet a Nógrád Megyei Szakképzési Centrum képes betölteni jelen tevékenység esetében.

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	TÁRSADALMI MEGÚJULÁS
2.	beavatkozás munkacíme	Nógrád Megyei Szakképzési Centrum Stromfeld Aurél Technikum - új tanműhelyek, oktatóbázis kialakítása az iskola, vagy a Tűzhelygyár területén
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	FOKOZÓDÓ TUDÁS ÉS JÓLÉT 5. Tudáskorszerűsítés mindenkinek 5.1 Kitörési pontokhoz kapcsolódó képzés és kompetenciafejlesztés

	kérdés	kifejtés
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	2.4 A társadalmi és gazdasági igényekhez igazodó minőségi oktatás feltételeinek megteremtése 2.4.2 Piacképes tudást biztosító szak- és felsőfokú oktatás mérnöki, műszaki és egészségügyi területen Salgótarjánban
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	A tőkevonzás leghatékonyabb módja, ha olyan gyakorlatorientált tudásforrást hozunk létre, amely kapcsolatban áll a befektetői, helyi vállalkozási célcsoporttal. Az iskola képzési rendszerét érintő megújításának a célja magas vállalati igények kielégítése, szakképzett munkaerő nevelése, versenyképes, K+F szektor igényeinek is eleget tevő tanulók oktatása, fókuszálva a gépjárműgyártásra, a gépiparra és nagyobb hozzáadott értéket képviselő jövőipari ágakra. A város szerepe a térségi középfokú oktatásban kiemelt jelentőségű, hiszen a kistérségben csak Salgótarjában van középfokú oktatási intézmény.
6.	tevékenységek	A Stromfeld Aurél Gépipari, Építőipari és Informatikai Szakközépiskola fő épülete háromszintes, alápincézett, lapostetős, hagyományos kisméretű agyagtégla falazatból, műhely épülete egyszintes alápincézetlen, lapostetős, hagyományos kisméretű agyagtégla falazatból épült az 50-as évek közepén. A nyílászárók túlnyomó részét az elmúlt években korszerűekre cserélték. Az épületvillamossági rendszer az épülettel egyidős, jelentős korszerűsítés nem történt. A fűtési rendszer az épülettel együtt készült, szabályozásra alkalmatlan szerelvényekkel. A projekt keretében az épület teljeskörű felújítása indokolt, a XXI. század kihívásainak megfelelő korszerű tanműhelyek kialakításával.
7.	a tevékenységekben érintett települések köre és feladataik	A tevékenységben érintett települések jelen esetben a város és annak vonzáskörzete. Feladatukat tekintve az egyes települések az intézmény által kínált képzési lehetőségek népszerűsítésében merül ki.
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	A fejlesztés eredményeképpen javul a térség középfokú oktatási intézményeinek képzési kínálatát igénybe vevő lakosság képzettségi színvonala, ezáltal javulnak a munkaerőpiaci esélyeik.
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	Koordinációs szerepet a Nógrád Megyei Szakképzési Centrum képes betölteni jelen tevékenység esetében.

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	TÁRSADALMI MEGÚJULÁS
2.	beavatkozás munkacíme	Egyetemi oktatás fejlesztése (Óbudai Egyetem - új campus, oktatóbázis, kiszolgáló épületek)

	kérdés	kifejtés
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	FOKOZÓDÓ TUDÁS ÉS JÓLÉT 5. Tudáskorszerűsítés mindenkinek 5.1 Kitörési pontokhoz kapcsolódó képzés és kompetenciafejlesztés
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	2.4 A társadalmi és gazdasági igényekhez igazodó minőségi oktatás feltételeinek megteremtése 2.4.2 Piacképes tudást biztosító szak- és felsőfokú oktatás mérnöki, műszaki és egészségügyi területen Salgótarjánban
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	Nógrád megye gazdasági-társadalmi szereplői közül sokan még nem ismerték fel az innováció jelentőségét. A híd szerepét betöltő intézmények, oktatói bázisok hiányoznak, illetve gyenge hatékonysággal működnek. Az egyetemi képzés és tudományos bázis létrehozásával megjelenik egy olyan szereplő a város és térsége életében, mely betölti az innováció szervezésével kapcsolatos funkciókat. A város szerepe a térségi felsőfokú oktatásban kiemelt jelentőségű, hiszen a kistérségben csak Salgótarjában van felsőfokú oktatási intézmény. Az egyetem megjelenése több területen is kedvező hatást gyakorolhat a város, de gyakorlatilag a megye egészére. Közvetlenül feladatot vállalhatna a megyei városainak urbanisztikai fejlesztésében, az oktatásban, a kutatás-fejlesztésben, az innovációs potenciál növelésében, és a tudásalapú gazdaságfejlesztés alapfeltételeinek megteremtésében.
6.	tevékenységek	A tevékenység célja az egyetemi képzésnek helyt adó új épületegyüttes kialakítása.
7.	a tevékenységekben érintett települések köre és feladataik	A tevékenységben érintett települések jelen esetben a város és annak vonzáskörzete. Feladatukat tekintve az egyes települések az intézmény által kínált képzési lehetőségek népszerűsítésében merül ki.
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	A fejlesztés eredményeképpen nő a térség felsőfokú oktatási intézményeinek képzési kínálata, valamint annak ellátási színvonala, ezáltal javulnak az intézmény oktatását igénybe vevő fiatalok munkaerőpiaci esélyei.
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	A koordinációt Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Nógrád Megye Önkormányzatával, valamint az Óbudai Egyetemmel karöltve tudja ellátni.

X.4.2 Átfogó stratégiai megalapozottságú térségi keretrendszerek (térségi hálózatos, vonalas fejlesztések, nem materiális hálózatos fejlesztések)

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	Kerékpárút hálózatos infrastrukturális fejlesztése
2.	beavatkozás munkacíme	Kerékpárutak kialakítása Salgótarján és szomszédos települései között
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	KÖZÉPPONTBAN A FENNTARTHATÓSÁG 3. Fenntartható Infrastruktúrák 3.1 Fenntartható, szlovákiai hálózathoz kapcsolódó közlekedésfejlesztés
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	TÁRSADALMI MEGÚJULÁS 3.3 Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer 3.3.1 A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	Salgótarjánban az elmúlt két uniós programozási ciklus alatt kiépült a várost észak-dél irányban átszelő kerékpárút, valamint a 2014-2020-as ciklusban felújítással érintett, valamint jó állapotban lévő utakon kerültek kijelölésre kerékpárosnyomok. Célunk, hogy a környező települések (Somoskőújfalu, Kazár, Karancslapujtő, Vizslás-Újlak) is biztonságosan elérhetővé váljanak kerékpáros közlekedéssel.
6.	minden érintett településen elvégzett fejlesztési tevékenységek	Salgótarjánt körülvevő települések irányába kiépüljenek a külterületi kerékpárutak.
7.	egyedi tevékenységek és azok gazdái (település, konkrét szereplő)	A környező települések mindegyikén megépüljenek a hiányzó belterületi kerékpárút szakaszok.
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	A kiépített kerékpárutak hozzájárulnak a környezet tehermentesítéséhez, az egészséges életmód elterjesztéséhez, továbbá a kerékpárúthálózat bővítése támogatja a helyi és környékbeli turisztikai attrakciók megismerését, elérését.
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	A megyei kerékpárút hálózat kiépülésében a koordinációs szerepkör elsősorban Nógrád Megyei Önkormányzatára hárul.

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	Vasúti elérhetőség hálózatos infrastrukturális fejlesztése
2.	beavatkozás munkacíme	Vasúti elérhetőség javítása
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	KÖZÉPPONTBAN A FENNTARTHATÓSÁG 3. Fenntartható Infrastruktúrák 3.1 Fenntartható, szlovákiai hálózathoz kapcsolódó közlekedésfejlesztés
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	TÁRSADALMI MEGÚJULÁS 3.3 Fenntartható és környezet-kímélő közlekedési rendszer 3.3.1 A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével

	kérdés	kifejtés
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	Selyp és Salgótarján közti vonalszakasz átépítését (egyúttal sebességének emelése), valamint a vonal villamosítása. Megállóhelyek építése Salgótarján belterületén, továbbá a vasúti megállóhelyek felújítása a teljes vasúti szakaszon.
6.	minden érintett településen elvégzett fejlesztési tevékenységek	Selyp és Salgótarján közti vonalszakasz átépítését (egyúttal sebességének emelése), valamint a vonal villamosítása.
7.	egyedi tevékenységek és azok gazdái (település, konkrét szereplő)	Salgótarján – Selyp közti vasúti megállóhelyek infrastrukturális fejlesztése
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	Jelen vasúti fejlesztése javítja a vasúti vonalon elhelyezkedő települések számára Budapest és más városok, valamint Szlovákia megközelítését, hozzájárul a munkaerő mobilitás növeléséhez.
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	Tekintettel arra, hogy a projekt több megyén átívelő közlekedési hálózat fejlesztését tartalmazza, így a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. jöhet szóba, mint lehetséges koordinátor.

X.5 Stratégia együttműködési menetrendek (zöld és digitális átállást elősegítő célok és intézkedések, opcionálisan innovációs menetrend)

X.5.1 Zöld átállás menetrend

X.5.1.1 Helyzetértékelés

X.5.1.1.1 Az éghajlatváltozás mérséklése (mitigáció)

Az éghajlatváltozás mérséklése az üvegházhatású gázok csökkentésére irányul. A **kibocsátások legnagyobb része a település épületállományának üzemeltetéséből, a közlekedésből, kisebb részt a nagyiparból és a hulladékgazdálkodásból iparból származik.** Mindezek hátterében döntően a fosszilis energiahordozók energiatermelési célú közvetlen, vagy közvetett (ld. felhasznált villamosenergia előállítása során felhasznált energiahordozók) felhasználása áll.

A Klímabarát Települések Szövetsége által közreadott, „Módszertani útmutató klímastratégiák készítéséhez” című kiadványban foglalt módszertan alapján végzett számítások alapján **Salgótarján Város üvegházhatású gáz kibocsátása 2019-ben kevéssel meghaladta a 117 000 tonna CO_2 egyenértéket**.

X.5-1. *táblázat: Mitigációs helyzetértékelés*

Tématerület	Jelenlegi helyzet fő jellemzői	Főbb kihívások	Eddig megvalósult intézkedések, beavatkozások
Villamosenergia-felhasználás	• az elmúlt években kisebb ingadozásokkal enyhén növekvő tendenciát mutat • a legnagyobb villamosenergia-felhasználó az ipar • a lakosság a város villamosenergia-fogyasztásának kb. ötödéért felelős	• egyre több elektronikai eszközt használunk • a korszerűtlen elektromos berendezések cseréje lassú ütemben halad	• háztartási gép csere programok (pl. Otthon Melege Program)
Földgáz-felhasználás	• a földgázfelhasználás az elmúlt évtizedben aránylag egyenletesen alakult, de inkább csökkent • a mezőgazdasági, ipari és szolgáltató vállalkozások a legnagyobb felhasználói csoport • a háztartások a város földgázfogyasztásának 1/3-áért felelősek	• a lakóépületállomány jelentős része energetikai szempontból korszerűtlen • biomassza-hasznosításon belül a legkevésbé hatékony, egyben legnagyobb mértékű szállópor-kibocsátással járó technológia dominál (tűzifa-alapú tüzelés kazánban, cserépkályhában)	• középületek energetikai korszerűsítése • magántulajdonban álló épületek energetikai korszerűsítése (leggyakrabban külső szigetelés és nyílászárócsere) • városrehabilitáció, komplex telepprogram
Tűzifa- és szénfelhasználás	• a lakossági tűzifa- és szénfelhasználás éves szinten 3200 tonna körül alakul	• települési hulladék, kerti hulladék égetése elterjedt	
Megújulóenergia-felhasználás	• egyre népszerűbbek a megújuló energiaforrásokok • a nem épülethez kötött, hálózatra termelő megújuló alapú villamosenergia-termelés szintén jelen van		• napelemes rendszerek telepítése középületekre pl. megyei könyvtár, óvodák, iskolák, orvosi rendelők, védőnői szolgálatok, művelődési intézmények
Közlekedés, szállítás	• a motorizáció szintje évről évre emelkedik • domináns az egyéni motorizált közlekedés súlya	• a motorizációs szint további emelkedése várható • a közösségi közlekedés nem jelent valós alternatívát az egyéni motorizált közlekedéssel szemben	• kerékpárutak, kerékpáros infrastruktúra fejlesztése, a hálózat bővítése • elektromos töltőállomások létesültek • fenntartható városi közlekedésfejlesztés

Tématerület	Jelenlegi helyzet fő jellemzői	Főbb kihívások	Eddig megvalósult intézkedések, beavatkozások
	• alacsony az elektromos meghajtású gépjárművek száma • közösségi autók, telekocsik használata elenyésző • a közösségi közlekedésében az autóbuszközlekedés a legjelentősebb	• az egészséges életmód népszerűsödésével igény mutatkozik a kerékpáros infrastruktúrák összefüggő hálózatba szervezésére, fejlesztésére	
Mezőgazdaság, ipar	• a primer szektornak egyáltalán nem, a szekunder szektor viszont nagyon jelentős • a fémipar szerepe még mindig meghatározó	• a gazdasági szereplők döntő része nem elég tőkeerős	• több vállalat is bővítette kapacitását, illetve hajtott végre technológiai fejlesztést

X.5.1.1.2 Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás (adaptáció)

A klímaváltozás hatására a következő évtizedek (2021-2050) átlagos éves hőmérséklete mintegy 1 - 1,5 °C-kal haladhatja meg a XX. század végének (1971-2000) azonos értékeit; az extrém meleg napok száma várhatóan növekedni fog, valamint a csapadék éves eloszlása is egyértelműen szélsőségesebbé válik, így az özönvízszerű esőzések és az aszályos periódusok gyakorisága is minden bizonnyal nőni fog.

Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, azaz az adaptáció ezekhez a megváltozott és egyre szélsőségesebbé váló klimatikus viszonyokhoz való felkészülést segíti elő, különösen a társadalom, a gazdaság, az infrastrukturális elemek és a települési zöldfelületek tekintetében.

X.5-2. ***táblázat: Adaptációs helyzetértékelés***

Tématerület	Jelenlegi helyzet fő jellemzői	Főbb kihívások	Eddig megvalósult intézkedések, beavatkozások
Társadalom, humán egészség, humán közszolgáltatások	• Salgótarján társadalmát az elöregedés jellemzi • 8 háziorvosi praxis betöltetlen	• a hőhullámos napokon jelentkező többlethalálozás mértéke várhatóan nőni fog • az elöregedő társadalom mind az egészségügyi, mind a szociális ellátórendszerre további terheket ró • az alacsony státuszú területeken egyre magasabb a gyerekek és fiatalok aránya	• a város rendelkezik Helyi Esélyegyenlőségi Programmal és Idősügyi Tanáccsal • szakorvosi rendelőintézet és a járóbeteg szakellátás fejlesztése megvalósult • szociális intézmények fejlesztése megvalósult • számos szemléletformálási program valósult meg, amely az egészséges életmódot helyezi a fókuszba
Infrastruktúra sérülékenysége	• a város lakóépületeinek többsége 1971 és 1980 között épült, de az egy évtizeddel korábbi épületek száma is jelentős	• az éghajlatváltozás szerkezetkárosító hatásai közül számolni kell az extrém (30 mm-t meghaladó) csapadékösszegű napok számának növekedésével, az annak következtében kialakuló villámárvizek, belterületi elöntések kedvezőtlen hatásaival is • leginkább veszélyeztetett elemek az „oszlopos” infrastruktúrák (villamosenergia-ellátás, távközlés távvezetékei, közvilágítási oszlopok), illetve a közlekedési infrastruktúra	

Tématerület	Jelenlegi helyzet fő jellemzői	Főbb kihívások	Eddig megvalósult intézkedések, beavatkozások
		(közutak, járdák, vasúti pályák, hidak, aluljárók).	
Turizmus	• Salgótarjánban és környékén elsősorban az aktív turizmus meghatározó	• klímaváltozásra a turizmustípusok közül leginkább a szabadtéri válfajok érzékenyek • a településen a kerékpáros turizmus kifejezetten érzékeny a klímaváltozásra • a szélsőséges időjárási eseményekkel és következményeikkel szemben (hőhullámok, viharok, extrém csapadékesemények, belterületi elöntések) a szabadtéri rendezvények is sérülékenynek minősülnek	• Novohrad-Nógrád Geopark projektjei
Települési zöldfelületek	• A település zöldfelületi rendszerének meglévő fő elemei: a közkertek, a zöldfelületi intézmények (sportpálya), intézményi zöldfelületek (iskola, óvoda), utcai zöldsávok, fasorok, vízfolyások és azok part menti sávjai. • Noha a várost egy jelentős, erdős zöldterület veszi körül, a város belterületi zöldfelületi ellátottsági mutatói nem kedvezőek. A zöldterületek jelentős hányada az összefüggő településszerkezeten kívül található, a belső területeken található zöldterületek pedig nem alkotnak összefüggő rendszert, funkció nélküliek.	• a zöldterületek bővítése, minőségi fejlesztése, hálózatosodásának kialakítása	• Beszterce tér felújítása

X.5.1.1.3 A vízi erőforrások fenntartható használata és védelme

A vízi erőforrások elsősorban a felszíni és felszín alatti vizek mennyiségi és minőségi védelmét jelenti, amelyre a víziközművek állapota, a település árvízi és belvízi veszélyeztetettsége is hatást gyakorol.

X.5-3. *táblázat: A vízi erőforrások helyzetértékelése*

Tématerület	Jelenlegi helyzet fő jellemzői	Főbb kihívások	Eddig megvalósult intézkedések, beavatkozások
Felszíni vizek	• a város vízrajzi rendszere igen gazdag. A város közigazgatási területén több vízfolyás ered, és több vízgyűjtő terület különíthető el. A környező területek lejtősek, ennek megfelelően csapadék idején a patakok is megduzzadnak. • két jelentős víztest található a területen, a Tarján-patak, mint erősen módosított víztest és a „Zagyva-patak felső és Bárna-patak”, mint természetes víztest. Mindkettő integrált minősítése gyenge.	• A város területén lévő vízfolyások integrált minősítése gyenge.	
Felszín alatti vizek	• a felszín alatti vizek a fokozottan érzékeny felszín alatti terület kategóriába tartoznak.	• • A város területén több potenciális szennyezőforrás veszélyezteti a talaj és felszín alatti vizek állapotát. • A tartósan magas talajvízállás következtében a talajok vízbefogadó képessége jelentősen csökken, és így a felszínen lefolyó, kárt okozó víz mennyisége megnő.	
Ivóvíz	• a Salgótarjáni vízbázis jelentős mennyiségű és jó minőségű ivóvizet biztosít, kapacitása bővíthető, hosszú távon biztosítani képes a térség ivóvízellátását	• A város területén található vízbázisok, ivóvízbázisok sérülékenyek, és jelentős részüket mennyiségi szempontból veszélyezteti a klímaváltozás.	

Tématerület	Jelenlegi helyzet fő jellemzői	Főbb kihívások	Eddig megvalósult intézkedések, beavatkozások
	• a vízbázisok sérülékenységét a VGT jelentős veszélyeztetettségűnek jelöli		
Szennyvíz, csapadékvíz	• Salgótarján teljes területén elválasztott rendszerű csapadék- és szennyvízelvezetés működik • az elkülönült csapadékvíz-hálózat a területek egy részén zárt, máshol pedig nyíltárkos rendszerű • a szennyvízelvezető hálózat a teljes lakott területet lefedi • 2019-ben a lakásállomány 86%-a volt rácsatlakoztatva a szennyvízgyűjtő-hálózatra • a csapadékvízelvezető-rendszer kapacitása hiányos, a meglévő hálózat leromlott állapotú • a magánterületek egy részéről a tulajdonosok a csapapadékvizet a közterületre, bizonyos esetekben a szennyvízhálózatba vezetik	• A klímaváltozás következtében fellépő, egyre gyakoribb szélsőséges csapadékesemények, egyre gyakoribb csapadékvíz-elöntéshez vezetnek • A város több pontján kialakulhat árvíz, villámárvíz vagy csapadék elöntés. Ennek a veszélye az éghajlatváltozás hatására fokozódik.	• Szennyvízelvezető hálózat teljes körű kiépítése
Árvizek, belvizek	• a település ár- és belvízi szempontból kevésbé veszélyeztetett • a vízfolyásoknál egyre gyakoribb jelenségnek számítanak a villámárvizek • az árvízvédelmi rendszer kiépítettsége és kapacitása nem elégséges	• A klímaváltozás hatására a vízjárás egyre szélsőségesebbé válik, azaz gyakoribb, és magasabb vízszintekkel kell számolni	

X.5.1.1.4 A körforgásos gazdaságra való áttérés

A körforgásos gazdaság az európai zöld megállapodás elérésére irányuló uniós stratégia egyik legfontosabb eleme. Lényege, hogy a környezeti elemek túlzott mértékű igénybevételéhez és terheléséhez vezető eddigi lineáris gazdasági modellt, amely az erőforrások felhasználásán, valamint a hulladékká váló termékek ártalmatlanításán alapul, fel kell váltania a körforgásos megközelítésnek. Ennek alapja az anyagkörforgás kialakítása, azaz a keletkező hulladékok másodnyersanyagként történő, lehetőség szerint minél nagyobb arányú hasznosítása. Ezzel összhangban a körforgásos megközelítés nagy hangsúlyt fektet a keletkező hulladék mennyiségének csökkentésére a teljes gazdasági szektorban (beleértve az ipar és mezőgazdaság mellett a szolgáltatásokat is), ennek érdekében ösztönzi a termékek élettartamának növelését; a javítás, karbantartás szerepének erősítését új termékek beszerzése helyett; közös, megosztott szolgáltatások nyújtását (beleértve pl. a közösségi közlekedést, bérlakások fenntartását is); a rövid ellátási láncok erősítését; és általában véve a helyi gazdasági és termelési szereplők közötti szorosabb gazdasági kapcsolatok kialakítását. Ennek feltétele a társadalom ilyen irányú szemléletformálása is. Említést érdemel, hogy a körforgásos gazdaság felé történő elmozdulás számos kulcsterületén a települési önkormányzat nem rendelkezik közvetlen hatáskörrel, ösztönző, koordináló szerepe kihasználásával azonban mégis eredményesen járulhat hozzá a város körforgásos szemléletű megújulásához.

X.5-4. ***táblázat: A körforgásos gazdaság helyzetértékelése***

Tématerület	Jelenlegi helyzet fő jellemzői	Főbb kihívások	Eddig megvalósult intézkedések, beavatkozások
Hulladék-gazdálkodás	• a lerakott települési hulladék mennyisége csökkenő tendenciát mutat • a hulladék újrafeldolgozással történő hasznosításának aránya országos összehasonlításban aránylag magas, azonban az utóbbi évtizedben összességében stagnáló tendenciát mutat	• A szelektíven gyűjtött hulladék aránya jelentősen elmarad az országos átlagtól. • A lakossági hulladékkezelés kultúrájának, gyakorlatának (pl. illegális hulladéklerakás; szelektív szemétgyűjtés lakossági népszerűsége, gyakorlata) fejlesztése	• Új hulladékszállító járművek beszerzése • Hulladékudvarok létesítése • Használt sütőolajbegyűjtők telepítése
Élelmiszer-előállítás, helyi erőforrásokat előnyben részesítő mezőgazdaság	• a mezőgazdaság szerepe a térségben csekély, az is elsősorban a nagyüzemi gabonatermesztésre fókuszál • a kertes mezőgazdasági művelési módok egyre inkább háttérbe szorulnak	• Termelői-fogyasztói közösségek és térségi rövid élelmiszer ellátási láncok kialakításának ösztönzése	

Együttműködés helyi gazdasági szereplők között	• Helyi gazdasági szereplők alacsony együttműködési lehetőségei	• Gazdasági szektor szerepvállalásának erősítése a klímavédelemben • Együttműködési platformok kialakítása	
Körforgásos tematikájú szemléletformálás	• körforgásos gazdaság elemeinek alacsony ismertsége	• A lakosság klíma- és környezettudatos életvitelének erősítése, • Környezettudatos szemléletformálás, a körforgásos gazdaság ismereteinek terjesztése	

X.5.1.1.5 A szennyezés megelőzése és csökkentése

A város környezeti állapotát, minőségét alapvetően meghatározza a levegőt, a talajt, a vizeket érő szennyezés mértéke, míg a zaj- és rezgésterhelés az életminőségre, az épített infrastruktúrákra is jelentős hatást gyakorol.

X.5-5. ***táblázat: A szennyezőforrások helyzetértékelése***

Tématerület	Jelenlegi helyzet fő jellemzői	Főbb kihívások	Eddig megvalósult intézkedések, beavatkozások
Levegőtisztaság	• Salgótarján levegőtisztasági szempontból már nem tartozik az erősen szennyezett levegőjű városok közé • Főbb kibocsátók: a közlekedés, a kommunális fűtés és az avarégetés. • Salgótarjánban 38 jelentős környezetterhelő hatású légszennyezőanyag-kibocsátó szervezet van (üveggyárak, távfűtő erőművek, aszfaltkeverőtelep, autószervizek, áruház, és egyéb gyártóüzemek)	• Közlekedés ÜHG kibocsátása és egyéb levegő- és zajszennyezése, kiemelten a hosszanti főútvonal átmenő forgalma miatt	A levegőterhelés mérésére automata mérőállomás üzemel a városban, ez a legforgalmasabb 21. sz. főúttól 450 m-re található, célja a háttérterhelés mérése.

	• az uralkodó északnyugati-északi szélirány szempontjából a terület fekvése kedvező, míg az összefüggő erdőterületek tömbje a levegő minőségét kedvezően befolyásolja. • télen a nagyobb szennyezőanyag-kibocsátású folyékony és szilárd energiahordozók (olaj, szén, fa stb.) elsősorban fűtési célú felhasználása erősen rontja a levegő minőségét. • a jelentős, elsősorban észak-déli átmenő forgalom levegőminőségi problémákat okoz.		
Víz	• Salgótarján vizei a fokozottan érzékeny és veszélyeztetett kategóriába tartoznak. • a nagy kiterjedésű, erősen szennyezett, barnamezős területek miatt a vízszennyezési kockázat magas	• Szükséges a teljes körű csapadékvízelvezetés megoldása, figyelmet szentelve a településen belüli természetes vízmegtartó megoldásoknak, mely segíti a város és környezetének vízháztartását, vízmegtartását	
Talaj	• a település jelentős hányada nitrátérzékeny területen fekszik	• az illegális hulladéklerakás	• Több helyszínen nagyobb volumenű illegális hulladéklerakó felszámolása; ezeken a helyszíneken kamerák kihelyezése
Zaj	• Salgótarján zaj- és rezgésterhelésében a legfontosabb komponens a közlekedés, azon belül is elsősorban a közúti, majd a vasúti forgalom. • a város észak-déli tengelyén zajlik a legjelentősebb forgalom. A forgalom jelentős része átmenő forgalom és ingázási forgalom.	• Közlekedés ÜHG kibocsátása és egyéb levegő- és zajszennyezése, kiemelten a hosszanti főútvonal átmenő forgalma miatt	

X.5.1.1.6 . A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme, helyreállítása

A biológiai sokféleség, az ökoszisztémák állapotát alapvetően meghatározza a területhasználat, a település ki-/szétterjedése, a beépített felületek növekedése, a terület- és ingatlanhasználati szokások változása. Mindezek mellett a klimatikus viszonyok változása, az inváziós fajok terjedése is nagy mértékben befolyásolja a természeti ökoszisztémák állapotát.

X.5-6. ***táblázat: A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák helyzetértékelése***

Tématerület	Jelenlegi helyzet fő jellemzői	Főbb kihívások	Eddig megvalósult intézkedések, beavatkozások
Területhasználat	• a városias szövet és a természeti táj hosszú vonal mentén összeér. • nagy kiterjedésű barnamezős, alulhasznosított, degradálódott településrészek • magas a beépítettség aránya	• burkolt felületek arányának növekedése • megváltozott ingatlanhasználati szokások miatt a kiskertek eltűnése • kiskertes művelés felhagyása, erdőterületek beépülése	•
Erdő- és mezőgazdaság	• magas erdősültség • az idegenhonos telepített erdők sérülékenyebbek a klímaváltozás hatásaival szemben • a szántóföldi művelés nem jelentős	• az évszázad közepéig várhatóan jelentősen megváltoznak a termőhelyek klimatikus viszonyai, ami az erdészeti klímatípusok átrendeződéséhez vezet • a gyakoribb aszályos időszakok miatt a gazdálkodásban, így a szőlőkben és a gyümölcsösökben is jelentős terméskiesés prognosztizálható	•
Természeti értékek	• Salgótarján nagy kiterjedésű védett természeti területekkel rendelkezik • kiterjedt a kiemelkedő természeti értékekkel érintett, Natura 2000 területek, országos ökológiai hálózati elemek aránya.	• A prognosztizáltan szárazabb, melegebb klíma az erdei ökoszisztémákat és vizes élőhelyeket egyaránt átalakíthatja • az invazív fajok az őshonos állományokat degradálják, átalakítják, hosszabb távon az élőhely teljes pusztulását okozhatják	

X.5.1.2 Hatályban lévő dokumentumok bemutatása

A városi zöld átállást meghatározó hatályban levő stratégiai és akciótervi dokumentumok az alábbiak:

- Nógrád megye Területfejlesztési Koncepciója és Stratégiai Programja
- Nógrád Megyei Klímastratégia

- Salgótarján Város Klímastratégiája
- Salgótarján Város Fenntartható Energia-és Klíma akcióterve (SECAP)

Az említett dokumentumok részletes ismertetését az FVS Megalapozó munkarészének II.2 és II.5. fejezetei tartalmazzák. Ez alól a megyei és városi szintű klímastratégiák kivételt képeznek. Salgótarján Város Klímastratégiája ugyanakkor illeszkedik a Nógrád Megyei Klímastartégiához, így itt csak a város klímastratégiájának ismertetésére térünk ki.

Salgótarján Város Klímastratégiája az alábbi főbb célokat tűzi ki:

- a környezetbarát közlekedési módok és rendszerek elterjesztése,
- a zöldterületek bővítése, minőségi fejlesztése, hálózatosodása,
- erdőtelepítés preferálása azon területeken, ahol talajtani szempontból a talaj minőségének és mennyiségének megóvására az erdősítés a leghatékonyabb megoldás (erózió, defláció megakadályozása, a terület vízháztartásának szabályozása),
- az alulhasznosított és barnamezős területek környezetileg és gazdaságilag fenntartható, helyi társadalom számára előnyös hasznosítása
- a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok és településrészek változó körülményekhez való alkalmazkodásának fokozott segítése,
- az alkalmazkodási intézkedésekkel járó lehetséges negatív társadalmi hatások ellensúlyozása, energiatudatos építészeti lehetőségek elterjesztése,
- az intézmények, háztartások és gazdasági egységek energiahatékonyságának növelése,
- lakossági, vállalati és intézményi környezettudatos energetikai beruházások és korszerűsítések erősítése,
- a víztakarékosság és újrahasznosítási megoldások, újrahasznosítható, környezetbarát építőanyagok alkalmazásának elterjesztése,
- a lakosok és a vállalati szektor környezettudatosságának fejlesztése,
- okos – környezetkímélő – helyi közlekedési rendszer kialakítása, fokozatos megvalósítása,
- alacsony szén-dioxid kibocsátású városi tömegközlekedés kialakítására, vasút villamosítása és városi közlekedésbe bevonása, a helyi igények helyi erőforrások által történő kielégítésére (pl. térségi piac erősítése, szövetkezeti rendszer támogatása különböző szektorokban, rövid térségi élelmiszerláncok, lakásszövetkezetek, kkv klaszterek),
- a hatékony önkormányzati, ipari és lakossági energiagazdálkodás (zöldenergiák előtérbe helyezésére).

A stratégia célrendszerét az alábbi ábra mutatja:

X.5-7. *táblázat: Salgótarján MJV Klímastratégiájának célkitűzései*

Jövőkép KLÍMATUDATOSSÁG – FENNTARTHATÓ KÖZTEREK – TISZTA MOBILITÁS – ENERGIATUDATOSSÁG – TÁRSADALMI ÉS KÖRNYEZETI IGAZSÁGOSSÁG		
Átfogó Klímavédelmi célkitűzés Városterségi klímavédelmi – lakossági, gazdasági és intézményi – fejlesztéseket integráló és koordináló struktúra, valamint szerepkörök integrálása az önkormányzati intézményrendszerbe, mindezek hosszú távú és fenntartható finanszírozásának megteremtése.		
Dekarbonizációs és mitigációs célkitűzések	**Adaptációs célkitűzések**	**Klímatudatossági és szemléletformálási célkitűzések**
D-1/ Energiafelhasználás hatékonyságának növelése a kibocsátás csökkentésével	A-1/ Helyi vízkárok és villámárvíz elleni sérülékenység csökkentése, vízbázisok védelme, városi zöldterületek és zöldfelületek hálózatos rendszerének kialakítása	SZ-1/ Klímatudatos fogyasztói magatartás erősítése
D-2/ Megújuló energiaforrások arányának növelése a helyi energiaszerkezetben	A-2/ Természetes és természetközeli területek növelése	SZ-2/ A helyi adaptációs ismeretek és gyakorlati tudás bővítése és alkalmazásának ösztönzése
D-3/ A közlekedésből származó CO_2 kibocsátás, továbbá a levegő és zajszennyezés csökkentése	A-3/ Hőhullámokkal szembeni védekezés erősítése	SZ-3/ ÜHG kibocsátás csökkentését célzó szemléletformálás
D-4/ Az erdőterületek és városi zöldterületek növelése	A-4/ Épített környezet sérülékenységének csökkentése	SZ-4/ Az önkormányzat klímatudatos lakossági, intézményi és gazdasági szereplőket bevonó kommunikációjának erősítése
	A-5/ Helyi fenntartható gazdaság, turizmus, ökoturizmus erősítése	
	A-6/ Alulhasznosított és barnamezős területek fenntartható módon való hasznosítása	
Specifikus célkitűzések	**Specifikus célkitűzések**	**Specifikus célkitűzések**
az épületek üzemeltetéséből származó ÜHG-kibocsátás legalább 20%-kal csökken 2030-ig 2018-hoz képest,	a települési zöldfelületi rendszer 50 %-ban megújul 2030-ig,	a lakosság klíma- és környezettudatos életvitelének erősítése,
a közlekedésből származó ÜHG kibocsátások 2030-ban ne haladják meg a 2018-as szintet.	az épített környezetben a hősziget-hatás 30%-kal csökken 2030-ra,	a lakosság éghajlatváltozással összefüggő egészség- és vagyonkár kockázatának csökkentése,
	2023-ig városterségi hőségriadó-terv elfogadása az önkormányzatok által,	a gazdasági szektor szerepvállalásának erősítése a klímavédelemben,
	a természeti és épített értékek sérülékenységének felmérése 2022-ig.	klímatudatos szemlélet érvényesítése az önkormányzat és intézményei működésében.

X.5.1.3 A zöld átállás célrendszere

A **zöld átállás célkitűzései** a taxonómiarendeletben foglaltakra épülve szervesen **illeszkednek az FVS zöldülő város rezilienciadimenziójához**, ebből kifolyólag elősegítik a stratégia jövőképének teljesülését is.

A célrendszer alapvető eleme a **klímatudatos településmenedzsment**, amelynek keretében a klímatudatosság a településfejlesztés minden szegmensében meghatározó vezérlőelvvé válik.

Az **éghajlatváltozás mérséklése** az üvegházhatású gázok csökkentésére vagy ezek hatásának elkerülésére irányul többek között a megújuló energiatermeléssel, az energiahatékonyság növelésével, a klímasemleges közlekedéshez való hozzájárulással.

Az **éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás** stratégiai szinten hozzájárul a jelenlegi éghajlat és a várható jövőbeli éghajlat által a gazdasági tevékenységre gyakorolt kedvezőtlen hatások kockázatának csökkentéséhez, anélkül, hogy növelnék a kedvezőtlen hatások kockázatát az emberekre, a természetre vagy az eszközökre.

A **vízi erőforrások fenntartható használata és védelme** keretében a felszíni és felszín alatti víztestek stratégiai szintű védelme valósul meg, kezelve a települési és ipari szennyvíz problémákat, és javítva a vízgazdálkodás hatékonyságát, a vízi ökoszisztémák állapotát.

A **körforgásos gazdaságra való áttérés** megfogalmazza a város stratégiai irányát a hulladék keletkezésének megelőzéséhez vagy annak újra felhasználásához, növeli a termékek élettartamát, a melléktermékek másodlagos felhasználását és a veszélyes anyagok környezetbarátabb anyagokkal történő helyettesíthetőségét.

A szennyezés megelőzése és csökkentése az üvegházhatású gázoktól eltérő szennyező anyagoknak a levegőbe, a vízbe vagy talajba történő kibocsátásának megelőzésére, csökkentésére irányul.

A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása a természeti és biológiai sokféleség megőrzésére, a fenntartható földhasználat és területgazdálkodásra, fenntartható mezőgazdálkodásra és erdőgazdálkodásra irányuló stratégiát mutatja be.

X.5-1. ábra: A zöld átállás célrendszere

X.5.1.4 A beavatkozási területek meghatározása

A beavatkozásokat és a hozzájuk tartozó projekteket / projekttípusokat a célrendszerben definiált szegmensek mentén határoztuk meg.

A projektekhez, projekttípusokhoz kapcsolódóan felmértük azok előkészítettségét, környezetre gyakorolt hatásukat, az üvegházhatású gázok kibocsátását befolyásoló tényezőiket, valamint azt is számba vettük, hogy megvalósításukkal elérhető-e pénzügyi megtakarítás. Ez utóbbit csak ott jelöltük, ahol a projekthez kapcsolódóan tényleges megtakarítás keletkezik, hiszen például új infrastruktúrák kiépülése révén a fenntartási, pótlási költségek eleve növekményként jelentkeznek.

A projektek ezen tényezők szerinti besorolása az alábbiakban foglalható össze:

- előkészítettség állapota:
  - 0: nem történt még előkészület, azaz a projekt csak ötlet szinten létezik
  - 1: voltak már a projektnek előzményei, azaz vagy korábban már megvalósult fejlesztésekhez kapcsolódnak, vagy konkrét egyeztetések, tervezés zajlott
- környezeti hatás:
  - -: a környezetre negatív hatást fejt ki
  - 0: a környezetre nincs számottevő hatással
  - +: pozitív környezeti hatást eredményez
  - (): a zárójelben jelölt értékek közvetett hatást jelentenek
- ÜHG megtakarítás:
  - +: a projekt megvalósításával ÜHG megtakarítás érhető el vagy a kibocsátások csökkentése vagy a nyelő kapacitások bővítése révén
  - 0: a projekt nem hat az ÜHG megtakarításra
  - –: a projekt megvalósításával az ÜHG-kibocsátás növekedése várható
  - (): a zárójelben jelölt értékek közvetett hatást jelentenek
- Pénzügyi megtakarítás:
  - +: a projekt megvalósításával közvetlen pénzügyi megtakarítás érhető el
  - (): a zárójelben jelölt érték közvetett hatást jel

X.5.1.4.1 Klímatudatos telpülésmenedzsment

Beavatkozás	Projekt/projekttípus neve	Előkészítettség állapota	Környezeti hatás[7]	ÜHG megtakarítás	Pénzügyi megtakarítás
Szervezeti rendszer és partnerség	Önkormányzati klímareferens munkakör létrehozása	0	(+)	(+)	
	Civil és gazdasági szervezetek bevonása a klímavédelmi feladatok megvalósításába és finanszírozásába	0	(+)	(+)	+
Megvalósítás keretrendszerének biztosítása	A tervezett beruházások klímavédelmi jellemzőit azonosító döntéstámogató eszköz kialakítása	0	0	0	(+)
	Pénzügyi eszközök biztosítása, Klíma Alap létrehozása	0	+	+	
	Településfejlesztési tervek, településrendezési eszközök éghajlatváltozási szempontú felülvizsgálata	0	(+)	(+)	(+)
	Települési klímastratégia felülvizsgálata	1	(+)	(+)	(+)
	Környezetvédelmi program kidolgozása	1	(+)	(+)	(+)
	Települési Zöld Infrastruktúra Fejlesztési- és Fenntartási Akcióterv (ZIFFA) készítése	0	(+)	(+)	
	Városi fakataszter elkészítése	0	+	0	
	Közterületfejlesztési koncepció kidolgozása	0	(+)	(+)	
	Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterv (SECAP) felülvizsgálata	1	(+)	(+)	(+)
	Térségi fenntartható mobilitási terv (SUMP) kidolgozása	1	(+)	(+)	
	Kerékpárforgalmi Hálózati Terv felülvizsgálata, aktualizálása	1	(+)	(+)	
	Integrált Települési Vízgazdálkodási Terv (ITVT) készítése	0	(+)	(+)	(+)

[7] +: pozitív hatás; 0: semleges hatás; -: negatív hatás. (A zárójelek közvetett hatásra utalnak.)

Beavatkozás	Projekt/projekttípus neve	Előkészítettség állapota	Környezeti hatás[7]	ÜHG megtakarítás	Pénzügyi megtakarítás
	Egyedi tájértékek kataszterezése, kataszter kezelés	0	(+)	(+)	
	Stratégiai zajtérkép és intézkedési terv készítés	0	(+)	(+)	(+)
	Illegális hulladéklerakás felmérése és közösségi felszámolási terv	0	(+)	(+)	
Kommunikáció és szemléletformálás	Önkormányzati klímakommunikáció erősítése	1	(+)	(+)	(+)
	Klímavédelmi szemléletformálási kampányok megszervezése és lebonyolítása a lakosság elérésére	1	(+)	(+)	(+)
	Klímavédelmi tájékoztató anyag kidolgozása és terjesztése	1	(+)	(+)	(+)
	Klímavédelmi ismeretek átadása a helybeli gyermekek számára	1	(+)	(+)	
	Környezeti neveléssel kapcsolatos tevékenységek támogatása	1	(+)	(+)	
	Települési értékek lakossággal való megismertetése	1	+	0	
	Környezetszépítő versenyek, programok kidolgozása, folytatása	1	+	+	
	Klímatudatos helyspecifikus online interaktív felület kialakítása és környezettudatos szemléletformálás	0	(+)	(+)	
	Városi Zöld Könyvtár létrehozása	0	(+)	(+)	
	Lakossági fűtéssel, tüzeléssel kapcsolatos szemléletformálás és felmérés	1	+	+	(+)
	Oktatási-nevelési intézményekben – óvoda, iskola – környezettudatosság erősítése	1	(+)	+	

X.5.1.4.2 Az éghajlatváltozás mérséklése (mitigáció)

Beavatkozás	Projekt/projekttípus neve	Előkészítettség állapota	Környezeti hatás	ÜHG megtakarítás	Pénzügyi megtakarítás
Energiafelhasználásra visszavezethető kibocsátáscsökkentés	Önkormányzati tulajdonban lévő épületek állapotfelmérése	1	(+)	(+)	(+)
	Megújuló alapú, nem épülethez kötött villamosenergia-termelés bővítése	0	+	+	+
	Energiahatékonyság és megújulóenergia-felhasználás további növelése az önkormányzati tulajdonban lévő épületállomány üzemeltetésében	1	+	+	+
	Közvilágítás korszerűsítése, okos közvilágítási rendszerek kialakítása	1	+	+	+
	Innovatív megújuló energia technológiák integrációja az energiarendszerekben	1	+	+	+
	Lakóépületek, társasházak, lakótelepek, (egykori) ipari építmények energetikai korszerűsítésének ösztönzése szemléletformálással, tanácsadással	0	(+)	+	(+)
	Villamosenergia-felhasználás csökkentésének ösztönzése	1	+	+	+
	Távhőrendszer fenntartható fejlesztése, korszerűsítése	1	+	+	(+)
Közlekedésre visszavezethető kibocsátáscsökkentés	Közösségi közlekedés fejlesztése, vonzóbbá tétele	1	+	+	
	Kerékpáros közlekedés fejlesztése	1	+	+	+
	Autós közlekedéshez kapcsolódó kibocsátás-csökkentés	0	+	+	
	P+R parkolók kiépítése	1	+	+	
	Intermodális csomópontok fejlesztése (pl. buszos és kerékpáros és/vagy kötöttpályás	1	+	+	

Beavatkozás	Projekt/projekttípus neve	Előkészítettség állapota	Környezeti hatás	ÜHG megtakarítás	Pénzügyi megtakarítás
	közlekedés és kerékpáros közlekedés összekapcsolhatóságának infrastrukturális feltételeinek megteremtése)				
	Gyalogos közlekedés feltételeinek javítása	1	+	+	+
	Környezetbarát közlekedési szokások elterjesztése, népszerűsítése szemléletformálással	1	(+)	(+)	(+)

X.5.1.4.3 Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás (adaptáció)

Beavatkozás	Projekt/projekttípus neve	Előkészítettség állapota	Környezeti hatás	ÜHG megtakarítás	Pénzügyi megtakarítás
Éghajlatváltozás közegészségügyi kockázatainak mérséklése	Települési hőségriadó terv kidolgozása és a nyári hőhullámok alatt követendő helyes életmódra irányuló szemléletformálás	0	(+)	(+)	
	Középületek hőség elleni védelme	1	+	+	+
	A tartós hőség hatásait enyhítő berendezések telepítése, megoldások alkalmazása kül- és beltéren	0	+	+	+
	Egészségmegőrző és szűrőprogramok működtetése, lakosság tájékoztatása a hőhullámok veszélyeiről, azok megelőzéséről	1	+	0	
	Allergének visszaszorítása	0	+	0	
	Rovarok elleni védekezés	1	-	0	
Települési zöldfelületek fennmaradásának elősegítése	Zöldfelület-gazdálkodási koncepció elkészítése	1	(+)	(+)	+
	Városi szintű fakataszter kidolgozása, folyamatos aktualizálása	0	(+)	0	
	Települési zöldfelületi rendszer hálózatba szervezése	0	+	0	+
	Közterületi zöldfelületek felújítása, a talajfelszín burkolattal való lezárásának minimalizálása	1	+	0	+
	Rekreációs célú zöldfelületek kialakítása	1	+	0	+
	Többcélú ökológiai szemléletű haszonerdők kialakítása, fenntartása	1	+	0	+
A közcélú infrastruktúrahálózatok időjárási okokra visszavezethető károsodásának megelőzése	Kritikus energetikai és egyéb infrastruktúra-hálózatok védelme, ellenállóvá tétele szélsőséges időjárási helyzetekre célzott felmérések alapján	1	+	(+)	+
	Közlekedési infrastruktúraelemek védelme a szélsőséges időjárási eseményekkel szemben,	1	+	(+)	+

Beavatkozás	Projekt/projekttípus neve	Előkészítettség állapota	Környezeti hatás	ÜHG megtakarítás	Pénzügyi megtakarítás
	(pl. parkolók természetes és/vagy mesterséges árnyékolása)				
	Épített környezet és infrastruktúra sérülékenységének felmérése	0	(+)	0	(+)
	Lakosság fenntartható vízgazdálkodási tevékenységének ösztönzése	1	+	0	+

X.5.1.4.4 A vízi erőforrások fenntartható használata és védelme

Beavatkozás	Projekt/projekttípus neve	Előkészítettség állapota	Környezeti hatás	ÜHG megtakarítás	Pénzügyi megtakarítás
Vízelvezetési és vízgazdálkodási beavatkozások	Átfogó felszíni csapadékvíz gazdálkodási és vízelvezetési koncepció kidolgozása és megvalósítása	0	(+)	0	
	Árvízi védekezésre való felkészülés	0	+	0	
	Felszíni víztestek medrének és partjának vizsgálata, karbantartása	1	+	0	+
	Felszíni csapadékvíz-elvezető rendszer és vízelvezetés fejlesztése és karbantartás	1	+	0	+
	Lehulló csapadékvíz gyűjtése és felhasználása	0	+	0	+
	Szélsőséges csapadékeseményekhez köthető vízkárok megelőzése	0	+	0	+
	Mezőgazdasági vízrendezési feladatok megvalósítása, vízvisszatartás	0	+	0	+
Ivóvíz- és szennyvízkezelési beavatkozások	Ivóvízellátó rendszer fejlesztése a veszteségek csökkentése érdekében	1	+	0	+
	Ivóvízellátás hosszú távú biztosítása, vízbázis védelem; fejlesztés	1	+	0	+

Beavatkozás	Projekt/projekttípus neve	Előkészítettség állapota	Környezeti hatás	ÜHG megtakarítás	Pénzügyi megtakarítás
	Vizi- és szennyvízcsatorna közmű fejlesztése, külterületi alternatív szennyvízkezelés fejlesztése	1	+	0	+

X.5.1.4.5 A körforgásos gazdaságra való áttérés

Beavatkozás	Projekt/projekttípus neve	Előkészítettség állapota	Környezeti hatás	ÜHG megtakarítás	Pénzügyi megtakarítás
Hulladékgazdálkodás, hulladékok újrahasznosításának ösztönzése	Keletkező hulladék mennyiségének csökkentésére irányuló szemléletformálás	1	(+)	0	(+)
	Hulladékudvar kialakítása, szolgáltatásainak bővítése	1	+	0	+
	Komposztálási program folytatása, bővítése	1	+	0	+
	Közösségi komposztálók létesítése	0	+	0	+
	A városban képződő hulladékok helyi, térségi felhasználását ösztönző megoldások, szolgáltatások kialakítása, ösztönzése (pl. internetes oldal/állandó „üzlethelyiség” a feleslegessé váló termékek cseréjéhez)	1	+	(+)	+
	Lakossági Komposztáló Program	0	+	0	+
Rövid ellátási láncok kialakítása	Saját és helyi felhasználásra irányuló zöldség- és gyümölcstermesztés ösztönzése	1	+	(+)	
	Helyi, térségi élelmiszerek piacának kialakítása, bővítése, ösztönzése, marketingje (pl. helyi piacok üzemeltetése, helyi fogyasztói közösségek kialakításának ösztönzése)	1	+	(+)	
	Helyi termékek megismerésére, felhasználásának ösztönzésére irányuló szemléletformáláslás	1	+	(+)	

Beavatkozás	Projekt/projekttípus neve	Előkészítettség állapota	Környezeti hatás	ÜHG megtakarítás	Pénzügyi megtakarítás
	Termelői-fogyasztói közösségek és térségi rövid élelmiszer ellátási láncok kialakítása	1	+	(+)	
Helyi gazdasági és intézményi szereplők közötti körforgásos szemléletű együttműködés ösztönzése	Konzultációs fórum létrehozása és működtetése a városban meghatározó gazdasági és intézményi szereplők számára a keletkező hulladékok, melléktermékek esetleges hasznosíthatóságának, illetve az együttműködés egyéb lehetőségeinek feltárása céljából	1	(+)	(+)	
	Szennyvíziszap térségbeli hasznosításának ösztönzése	1	+	(+)	
	Közös, megosztott szolgáltatások iránti igény felmérése, igények alapján azok ösztönzése, marketingje (pl. kerti gépek bérlési lehetőségének megteremtése, irodahelyek bérlési lehetőségének megteremtése)	1	+	(+)	
Helyi társadalom körforgásos szemléletének megerősítése	Szemléletformálási programok a hulladékképződés mérséklése, újrahasznosítása azon belül hangsúlyosan a tudatos vásárlás, csomagolásmentesség témakörökben	1	(+)	(+)	(+)
	Közösségi programok szervezése a hulladékképződés megelőzése/hasznosítása témakörökben (beleértve a hulladékgyűjtési akciókat, hulladékok felhasználását célzó kézműves programokat stb.)	1	(+)	(+)	(+)
	Smart grid mintaprojekt	1	+	+	+

X.5.1.4.6 A szennyezés megelőzése és csökkentése

Beavatkozás	Projekt/projekttípus neve	Előkészítettség állapota	Környezeti hatás	ÜHG megtakarítás	Pénzügyi megtakarítás
Levegőtisztaság és zajvédelem	Veszély elhárítási terv készítése, a potenciális szennyező források (szennyvíztelep, vegyszerraktárak, veszélyes üzemek stb.) számbavétele	0	(+)	0	
	Utak kiporzásából származó szálló por koncentrációjának csökkentése	1	+	+	
	Forgalomcsillapítás	1	+	+	
	Lakossági fűtésre vonatkozó tájékoztatás, szemléletformálás	1	(+)	+	(+)
	Kerti hulladék, egyéb hulladék égetésének felszámolása szemléletformálással, hatósági eszközökkel, a komposztálás, zöldhulladék gyűjtés fejlesztésével	1	+	+	+
Víz- és talajvédelem	Talajok szervesanyag-tartalmát, ezáltal szén-dioxid megkötő kapacitását növelő művelési eljárások alkalmazása	1	+	+	
	Mezőgazdasági talaj/víz szennyező források feltárása (állattartó telepek, trágyatárolók), szükséges műszaki beavatkozások végrehajtása	0	+	0	
	Ipari talaj/víz szennyezőforrások feltárása, szükséges műszaki beavatkozások végrehajtása	0	+	0	
	Kármentesítések, területek rekultiválásának lefolytatása	1	+	0	
	Szennyvízhálózat fejlesztése, illegális szikkasztások, csapadékvíz bevezetések felszámolása	1	+	0	+

X.5.1.4.7 A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme, helyreállítása

Beavatkozás	Projekt/projekttípus neve	Előkészítettség állapota	Környezeti hatás	ÜHG megtakarítás	Pénzügyi megtakarítás
Salgótarján bel- és külterületén található ökoszisztémák fejlesztése	Település szétterülésének megakadályozása tervezési, szabályozási, településüzemeltetési eszközökkel	1	(+)	(+)	
	Az alulhasznosított és barnamezős területek hasznosítása, energiaültetmények létesítése	1	+	+/-	+/-
	Természetes, és természetközeli vizes élőhelyek ökoszisztéma-szolgáltatásának fenntartása, javítása, azok rehabilitációja, revitalizációja révén	1	+	0	
	Védett területek élővilágának védelme, bemutatása, fenntartható hasznosítása	1	+	0	
	Közösségi kertek kialakítása a városok sűrű beépítésű részein	1	+	0	
	Az agrárium egészében, de különösen a hosszú élettartamú kultúrák esetében a következő évtizedek éghajlati adottságaihoz igazodó fajtaválasztás ösztönzése, elősegítése	1	+	0	
	Erdősítés, gyepesítés a szántóföldi művelésre	1	+	0	

Beavatkozás	Projekt/projekttípus neve	Előkészítettség állapota	Környezeti hatás	ÜHG megtakarítás	Pénzügyi megtakarítás
	korlátozottan alkalmas területeken				
	Erdőállomány klímavédelmi szempontokat figyelembe vevő kezelése	1	+	+	

X.5.1.5 Szervezeti rendszer

A menetrendben megfogalmazottak teljesülésének feltétele mind tervezési, mind megvalósítási fázisban az irányítási és végrehajtási feladatok felelőseinek definiálása.

Az irányításért a képviselő testület felelős az általa működtetett intézményeken, ill. szervezeteken keresztül. Ezek az intézmények lehetnek a polgármesteri hivatal megfelelő osztályai, a városüzemeltetéssel foglalkozó szervezetek, vagy egy olyan külső, megbízott szervezet, amely rendelkezik a feladatok ellátásához szükséges tudással. A megvalósítás több szereplő együttműködésének eredményként képzelhető csak el, így a képviselő-testület feladata a megvalósításhoz szükséges optimális szervezeti struktúra létrehozása és az eljárásrend kidolgozása.

Salgótarján esetében a város irányítási és döntéshozatali mechanizmusában a városfejlesztéssel, illetve érintőlegesen a zöld átállással kapcsolatos döntési kompetenciák az önkormányzat képviselő-testületénél jelennek meg, a javaslattételi, döntés-előkészítési és ellenőrzési kompetenciák pedig az önkormányzat által létrehozott bizottságokban, nevezetesen a Gazdasági, valamint a Pénzügyi Bizottságban.

A végrehajtási tevékenység meghatározó szereplője a Polgármesteri Hivatalon belül a Városfejlesztési Iroda és a Városüzemeltetési Iroda, továbbá a 100 %-os tulajdonú nonprofit cége, a Salgótarjáni Városfejlesztő és Turisztikai Kft, valamint a Salgótarjáni Foglalkoztatási Nonprofit Kft.

Mind a tervezés, mind a megvalósítás során ugyanakkor szükséges a város egyéb intézményeinek, 100 %-os tulajdonban lévő egyéb cégeinek és nonprofit cégeinek, továbbá a nem városi fenntartásban működő intézmények, köztestületek, civil szervezetek, forprofit vállalkozások és a helyi lakosság bevonása, mint szakmai tanácsadó. A különböző szervezetek bevonása tématerületenként, projektenként eltérő lehet, attól függően, hogy az adott terült vonatkozásában mely szervezet rendelkezik megfelelő kompetenciával.

Kiragadott példaként elengedhetetlenül fontos a következő szervezetek bevonása: Salgó Vagyon Kft., VGÜ Nonprofit Zrt., REMEK Salgótarjáni Rendezvény – és Médiaközpont NKft., Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja, Salgótarjáni Összevont Óvodák és Bölcsőde, általános és középiskolák, Óbudai Egyetem stb.

A menetrendben foglaltak megvalósulásának kulcseleme a kommunikáció és a tájékoztatás. Tájékoztatás a helyi lakosság felé, hogy lássa és magáénak érezze a fejlesztési elképzeléseket. Emellett kulcsfontosságú a társadalmi és piaci szereplők tájékoztatása a tervezett változásokról, a lehetőségekről. A tájékoztatás elemeiként és csatornáiként a városmarketing eszközei használhatók fel, amelyek egyben a lakosság szemléletformálását is maguk után vonják. Célszerű a tervezett projektekről megfelelő arculattal és látványtervekkel tarkított komplex bemutató prezentációkat, pavilonokat, kiállításokat, plakátkampányokat stb. szervezni, ahol a nagyközönségnek, ill. a potenciális résztvevő szervezeteknek helye és ideje van a részletek megtekintésére és véleménynyilvánításra.

A menetrend ütemezett és hatékony megvalósítása érdekében célszerű egy olyan felelős kijelölése is, aki folyamatosan nyomon követi a menetrendben megfogalmazottak előrehaladását és tervezi, szervezi, menedzseli az egyes fázisok megvalósulását. Ez lehet a meglévő szervezetrendszer pl. Polgármesteri Hivatal valamely szervezeti egysége, annak vezetője, vagy egy munkatársa, valamely önkormányzati vállalat vezetője, ill. munkatársa. Mindazonáltal célszerű ezzel a feladattal egyetlen embert megbízni, mivel a menetrend megvalósítása olyan sokrétű koordinálási feladatot igényel, hogy annak elvégzése egyéb más feladatokkal együtt túl nagy terhet jelent. Amennyiben hivatali keretek között kívánja tartani az önkormányzat a feladat koordinálását, akkor erre egy külön munkakör

létrehozása célszerű. Lehetséges ugyanakkor a feladat koordinálása megbízási szerződéssel, külső szakértő alkalmazásával, vagy egy szakértői cég igénybevételével is.

X.5.1.6 Ütemezés

Feladatok		Megvalósítás tervezett ideje
Előkésztés	A zöld átállás menetrendben foglaltak alapján a zöld finanszírozási keretrendszer kialakításához szükséges szervezetrendszer és munkamódszer kialakítása felelősök és határidők kijelölésével	2022. I. félév
Tervezés	Tervezett zöld beavatkozás célok meghatározása, esetleges korrekciója.	2022. II. félév
	A zöld finanszírozási keretrendszer kialakítása a városi zöld átállást szolgáló beavatkozások, projektek rendszerezésével az alábbiak szerint: • A beavatkozások/ projektek értékelésének és kiválasztási rendszerének kidolgozása • A zöld célú források felhasználási módjának kidolgozása • A zöld célú források felhasználásáról szóló beszámolási rend kidolgozása	2023. I-II. félév
	A zöld finanszírozási keretrendszer végrehajtása során megvalósuló projektek előkészítése (dokumentációk, tervek, egyeztetések).	2023. I-II. félév
	A folyamatban lévő beruházások, projektek megvalósítása	Folyamatos
	Tájékoztatás, szemléletformálás.	Folyamatos
Zárás	Kész dokumentum jóváhagyása és benyújtás az IH-ba.	2024. II. félév

X.5.2 Digitális átállás menetrend

A városok világszerte egyre inkább **innovatív, fenntartható és integrált** megoldásokat tesztelnek és adaptálnak, hogy **zöldebb, hatékonyabb és élhetőbb** helyekké váljanak. Ezekhez a legszélesebb körű és szintű együttműködéseket hozzák létre és működtetik. A **digitális átállás** – ami **a digitális technológia alkalmazása által okozott változást** jelenti a társadalom minden működési területén – ennek a víziónak a részét képezi.

A digitális város és az okos város fogalmi rendszere nem teljesen egyező. Utóbbi a technológiai megoldások alkalmazásának humán oldalát és beágyazottságát erősíti, azaz valamivel komplexebben értelmezett rendszer, mint a digitális város. Az okos városok a digitális technológiai megoldásokat a városi környezet menedzsmentjének és hatékonyságának fejlesztésére használják. A digitális átállás hatással van valamennyi okos város alrendszerre, melyek a következők:

- Okos emberek
- Okos kormányzás
- Okos mobilitás
- Okos életkörülmények (humán szolgáltatások)
- Okos környezet
- Okos gazdaság

A digitális átállás menetrend a digitális átállást készíti elő, a folyamatra történő felkészültség alapján történik a célok megfogalmazása és rendszerezése, valamint a digitális fejlesztések beavatkozási területeinek a meghatározása a **digitális akcióterv kidolgozásához**.

X.5.2.1 Helyzetértékelés

Salgótarján Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának Helyzetfeltárása részletesen tartalmazta, hogy a városban milyen digitális megoldásokat alkalmaznak; milyen a lakosság, a piaci szféra és az önkormányzati intézmények digitális érettsége. Az alábbi táblázat a főbb megállapításokat tartalmazza.

Jelenlegi helyzet fő jellemzői	Főbb kihívások	Eddig megvalósult intézkedések, beavatkozások
• A lakosság digitális eszköz-ellátottsága jó (elterjedt az okostelefonok, illetve a számítógépek/laptopok használata), az 100 főre jutó internetelőfizetések száma meghaladja az országos átlagot • A lakosság körében magas az alacsony képzettségűek aránya. • A közműszolgáltatók körében elterjedt a digitális megoldások alkalmazása, például online ügyintézés lehetőségének biztosítása, a mobilapplikáció, digitális mérők. A közműszolgáltatók digitális megoldásait a lakosság jelentős része használja is. • A közösségi közlekedési szolgáltatók online utazástervezésre, jegyvásárlásra, járműkövetésre alkalmas digitális megoldásokat alkalmaznak. • A humán közszolgáltatásban kevésbé elterjedt a digitális megoldások alkalmazása, továbbra is a személyes/telefonos ügyintézés a meghatározó. • A humán közszolgáltató intézményekben szükség volna a digitális infrastruktúra fejlesztésére, illetve kisebb részben a munkavállalók kompetenciáinak fejlesztésére is. • Az önkormányzat egyre több ügy intézését teszi lehetővé online formában, de továbbra is elterjedt a személyes, telefonos és postai úton történő ügyintézés is. • A vállalkozások többsége nem elég tőkeerős ahhoz, hogy tevékenységébe átfogó módon integráljon digitális megoldásokat. • Az internethálózat teherbírása nem képes kiszolgálni a megnövekedett igényeket. • A város működése során keletkező adatok jelentős része nem hasznosul. • Salgótarján nem rendelkezik okos város koncepcióval, azonban több hosszútávú dokumentumban is megjelennek olyan projektelemek, amelyek a smart city fejlesztési elképzelések irányában mutatnak.	• Digitális kirekesztés elkerülése. • A digitális technológiai megoldások (pl. megfelelő internetszolgáltatás) iránti növekvő igény kielégítése. • Vállalatok versenyképességének megőrzése, illetve fokozása az Ipar 4.0 korában. • Adatbiztonság. • A digitális technológiai megoldásokban rejlő lehetőségek kiaknázásához szükséges humán- és anyagi erőforrások biztosítása.	• Közösségi közlekedés színvonalának javítása digitális technológiákkal (pl. online jegy, járművek valós idejű nyomon követése) • Mobilparkolás

X.5.2.2 A digitális átállás célrendszere

A digitális átállás alapvetően egy horizontális cél, amelynek lényege, hogy ahol lehetséges történjen meg a digitális technológiai megoldások alkalmazása a város társadalmi, gazdasági és környezeti kihívásainak kezelése, illetve a helyi lakosság elégedettségének, életminőségének növelése érdekében. Az **okos várossá válás a digitális átállás alapvető célkitűzése**, eléréséhez valamennyi **okos város alrendszer** fejlesztése szükséges. Ez tükröződik a digitális átállás célrendszerében is.

Az okos emberek rendelkeznek azokkal a kompetenciákkal, amelyekkel a technológiai fejlődés által előidézett lehetőségek kihasználhatók.

Az okos kormányzás törekszik a közigazgatás egyszerűsítésére, az eljárások gyorsítására, a szolgáltatási színvonal javítására, amihez elengedhetetlen a digitális technológiák alkalmazása, valamint a működés során keletkező adatok tudatos használata.

Az okos mobilitás épít a multimodalitásra, az egyes közlekedési módok közötti rendszerszintű kapcsolatok kialakítására a legújabb technológiákban rejlő lehetőségek kiaknázása révén, előnyben részesítve a nem motorizált és közösségi közlekedési formákat.

A digitális megoldások alkalmazásával (főként a humán szolgáltatások területén) biztosított **okos életkörülmények** a település élhetőségét javítják.

Az **okos környezet** a különböző beavatkozások integrációja, összehangolása és monitoringja révén mozdítja elő a fenntarthatóságot.

Az **okos gazdaság** alappillére, a versenyképesség meghatározó szempontja a technológiai fejlődéshez történő folyamatos alkalmazkodás.

X.5-2. ábra: A digitális átállás célrendszere

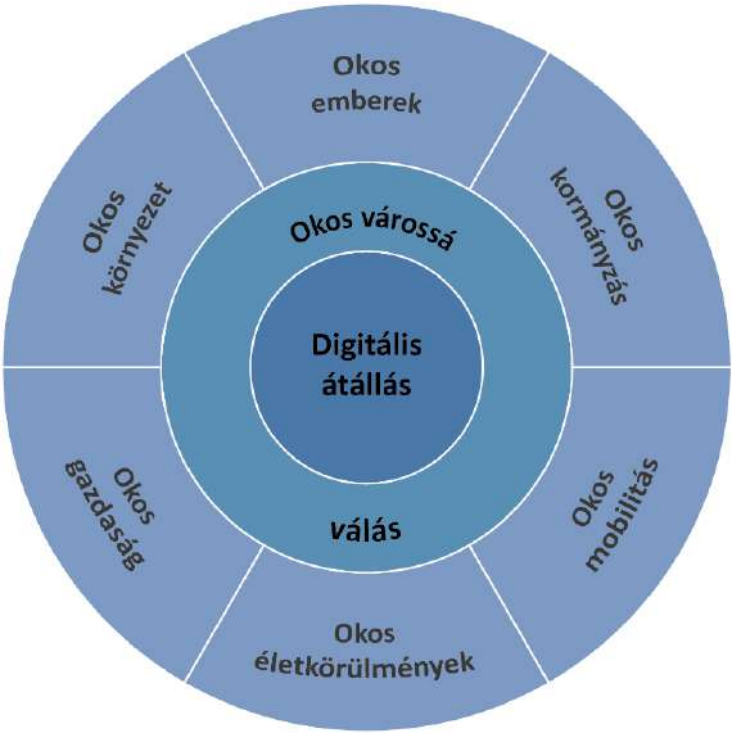

X.5.2.3 A beavatkozási területek meghatározása

A beavatkozási területeket és az egyes projekteket/projekttípusokat az alábbiakban a digitális átállás menetrend céljaihoz igazodva határoztuk meg, kitérve az adott fejlesztés jellegére („hard”: alapinfrastruktúra, eszközök, szoftverek vagy „szoft”: kompetencia, szervezetrendszer fejlesztését igényli), illetve jelezve az adott fejlesztésre történő felkészültség (fogadókészség, szükségesség) mértékét, valamint városrészi vonatkozását. ***(Az alábbi táblázatokban a félkövérrel jelzett projektek, projekttípusok a 2021-2027-es időszakban prioritást élveznek.)***

X.5.2.3.1 Okos emberek

Beavatkozás	Projekt/projekttípus (T: városrész szempontjából is releváns)	Felkészültség mértéke (maximum:3)	Hard tényező fejlesztése	Szoft tényező fejlesztése
A jövő generációinak digitális felkészítése	**Oktatási intézmények IKT-eszközállományának fejlesztése**	3	X	
	Pedagógusok digitális kompetenciáinak fejlesztése (T)	2		X
A digitális kirekesztés elkerülése, a digitális megoldásokhoz történő hozzáférés biztosítása mindenki számára	Digitális edukációs terv készítése, megvalósítása	1		X
	Ingyenesen/kedvezményes áron használható digitális eszközpark bővítése (pl. köz-Wifi, számítógépek Művelődési Házban) (T)	2	X	
	Digitális kompetenciák fejlesztése (pl. idősek, munkanélküliek körében) (T)	2		

X.5.2.3.2 Okos kormányzás

Beavatkozás	Projekt/projekttípus (T: városrész szempontjából is releváns)	Felkészültség mértéke (maximum:3)	Hard tényező fejlesztése	Szoft tényező fejlesztése
A digitális ügyintézési lehetőségek biztosítása a lehető legszélesebb körben	**Alapinfrastruktúra-fejlesztés**	2	X	
	Önkormányzati ügyintézők digitális kompetenciáinak fejlesztése (T)	2		X
Az önkormányzatnál keletkező adatok hasznosítása az önkormányzati működésben	Adatpolitika kidolgozása	1		X
	Vonatkozó eszköz- és menedzsmentfeltételek kialakítása (T)	1	X	X
Smart city fejlesztések	Smart city szemléletű városfejlesztés meghonosítása	3	X	X

X.5.2.3.3 Okos mobilitás

Beavatkozás	Projekt/projekttípus (T: várostérség szempontjából is releváns)	Felkészültség mértéke (maximum:3)	Hard tényező fejlesztése	Szoft tényező fejlesztése
Szolgáltatási színvonal javítása	Közösségi közlekedés színvonalának javítása digitális technológiákkal (pl. online jegy, járművek valós idejű nyomon követése) (T)	2	X	
	Parkolási rendszer fejlesztése (pl. információ parkolóhelyek telítettségéről) (T)	2	X	
Közlekedésbiztonság javítása	**Gyalogosok biztonságának növelése okos eszközökkel (pl. okos zebra)**	3	X	
	Jelzőlámpák összehangolása, bizonyos csoportok közlekedésének priorizálása (T)	2	X	X
	Forgalomszámláló berendezések létesítése (T)	2		X

X.5.2.3.4 Okos életkörülmények

Beavatkozás	Projekt/projekttípus (T: várostérség szempontjából is releváns)	Felkészültség mértéke (maximum:3)	Hard tényező fejlesztése	Szoft tényező fejlesztése
Digitális ügyintézési lehetőségek biztosítása a lehető legszélesebb körben	Alapinfrastruktúra-fejlesztés (T)	2	X	
	Digitális kompetenciák fejlesztése a humán közszolgáltatóknál (T)	2		X
Közbiztonság javítása	**Térfigyelő-rendszer kiépítése**	3	X	
Rekreációs lehetőségek bővítése	**Applikáció alapú városi séták, kirándulások fejlesztése (T)**	1	X	X
	Turisztikai/rekreációs szolgáltatók online megjelenése, online információik naprakészen tartása (T)	3	X	X
	Digitális infopontok kialakítása	2	X	
Humán közszolgáltatások digitális fejlettségének növelése	Informatikai eszközök és kapcsolódó szoftverek, berendezések, IKT-eszközök, vezeték nélküli (ún. wireless) technológiák beszerzése	2	X	
	Intézményi weboldalak fejlesztése, kialakítása	3		X
	Infokommunikációs akadálymentesítés	2		X

X.5.2.3.5 Okos környezet

Beavatkozás	Projekt/projekttípus (T: várostérség szempontjából is releváns)	Felkészültség mértéke (maximum:3)	Hard tényező fejlesztése	Szoft tényező fejlesztése
Adat-vezérelt, az igényekhez lehető leginkább igazodó, környezetkímélő közműszolgáltatás biztosítása	Alapinfrastruktúra-fejlesztés	2	X	
	Adatok rendszerbe integrálása (T)	2	X	X
Épületállomány „okosítása”	Alapinfrastruktúra-fejlesztés	3	X	
	Szemléletformálás (T)	3		X
Smart grid	Lokális energiaképző mikroközpontok kialakítása	3	X	X
	Városi szintű integrált energia menedzsment, monitoring és irányítási rendszer bevezetése (smart metering)	1	X	X

X.5.2.3.6 . Okos gazdaság

Beavatkozás	Projekt/projekttípus (T: várostérség szempontjából is releváns)	Felkészültség mértéke (maximum:3)	Hard tényező fejlesztése	Szoft tényező fejlesztése
A vállalatok digitális érettségének növelése	Szükséges alapinfrastruktúra biztosítása (pl. internetszolgáltató jelenlétének biztosítása, lefedettség növelésének ösztönzése, stb.)	2	X	X

X.5.2.4 A digitális átállás menetrend szervezeti rendszere

A menetrendben megfogalmazottak teljesülésének feltétele mind tervezési, mind megvalósítási fázisban az irányítási és végrehajtási feladatok felelőseinek definiálása.

Az irányításért a Közgyűlés felelős az általa működtetett intézményeken, illetve szervezeteken keresztül. Ezek az intézmények lehetnek a polgármesteri hivatal megfelelő irodái, a városüzemeltetéssel foglalkozó szervezetek, vagy egy olyan külső, megbízott szervezet, amely rendelkezik a feladatok ellátásához szükséges tudással. A megvalósítás több szereplő együttműködésének eredményeként képzelhető csak el, így a Közgyűlés feladata a megvalósításhoz szükséges optimális szervezeti struktúra létrehozása és az eljárásrend kidolgozása.

Salgótarján esetében a város irányítási és döntéshozatali mechanizmusában a városfejlesztéssel, illetve érintőlegesen a digitális átállással kapcsolatos döntési kompetenciák az önkormányzat Közgyűlésénél jelennek meg, a javaslattételi, döntés-előkészítési és ellenőrzési kompetenciák pedig az önkormányzat által létrehozott bizottságokban, nevezetesen a Gazdasági, valamint a Pénzügyi Bizottságban.

Célszerű egy helyi, **digitális átállás munkacsoport** létrehozása is, amely konzekvensen végig kíséri a menetrend és akcióterv alkotás, majd pedig az átállás gyakorlati folyamatát.

A végrehajtási tevékenység meghatározó szereplője a Polgármesteri Hivatalon belül a Városfejlesztési Iroda, továbbá a 100 %-os tulajdonú nonprofit cége, a Salgótarjáni Városfejlesztő és Turisztikai Kft.

Mind a tervezés, mind a megvalósítás során ugyanakkor szükséges a város egyéb intézményeinek, továbbá a nem városi fenntartásban működő intézmények, köztestületek, civil szervezetek, forprofit vállalkozások és a helyi lakosság bevonása, mint szakmai tanácsadó. A különböző szervezetek bevonása tématerületenként, projektenként eltérő lehet, attól függően, hogy az adott terület vonatkozásában mely szervezet rendelkezik megfelelő kompetenciával.

Kiragadott példaként elengedhetetlenül fontos a következő szervezetek bevonása: Salgó Vagyon Kft., VGÜ Nonprofit Zrt., REMEK Salgótarjáni Rendezvény – és Médiaközpont NKft., Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja, Salgótarjáni Összevont Óvodák és Bölcsőde, általános iskolák, Salgótarjáni Tankerületi Központ, Salgótarjáni Szakképzési Centrum, Óbudai Egyetem stb.

A menetrendben foglaltak megvalósulásának kulcseleme a kommunikáció és a tájékoztatás. Tájékoztatás a helyi lakosság felé, hogy lássa és magáénak érezze a fejlesztési elképzeléseket. Emellett kulcsfontosságú a társadalmi és piaci szereplők tájékoztatása a tervezett változásokról, a lehetőségekről. A tájékoztatás elemeiként és csatornáiként a városmarketing eszközei használhatók fel, amelyek egyben a lakosság szemléletformálását is maguk után vonják. Célszerű a tervezett projektekről megfelelő arculattal és látványtervekkel tarkított komplex bemutató prezentációkat, pavilonokat, kiállításokat, plakátkampányokat stb. szervezni, ahol a nagyközönségnek, ill. a potenciális résztvevő szervezeteknek helye és ideje van a részletek megtekintésére és véleménynyilvánításra.

A menetrend ütemezett és hatékony megvalósítása érdekében célszerű egy felelős **személyi koordinátor kijelölése**, aki a hivatali struktúrába beépülve végzi munkáját. Ez a koordinátor folyamatosan nyomon követi a menetrendben megfogalmazottak előrehaladását és tervezi, szervezi, menedzseli az egyes fázisok megvalósulását. Ez lehet a meglévő szervezetrendszer pl. Polgármesteri Hivatal valamely szervezeti egysége, annak vezetője, vagy egy munkatársa, valamely önkormányzati vállalat vezetője, ill. munkatársa. Mindazonáltal célszerű ezzel a feladattal egyetlen embert megbízni, mivel a menetrend megvalósítása olyan sokrétű koordinálási feladatot igényel, hogy annak elvégzése egyéb más feladatokkal együtt túl nagy terhet jelent. Amennyiben hivatali keretek között kívánja tartani az önkormányzat a feladat koordinálását, akkor erre egy külön státusz, ill. munkakör

létrehozása célszerű. Lehetséges ugyanakkor a feladat koordinálása megbízási szerződéssel, külső szakértő alkalmazásával, vagy egy szakértői cég igénybevételével is.

X.5.2.5 A digitális átállás menetrend ütemezése

Feladatok	Teendők	Megvalósítás tervezett ideje
Előkészítés	A digitális átállás menetrendben foglaltak alapján a digitális akcióterv kidolgozásához szükséges szervezetrendszer és munkamódszer kialakítása felelősök és határidők kijelölésével.	2022. I. félév
Tervezés	A városi, illetve várostérségi lakosság digitális kompetenciáinak és IT-eszköz használatra vonatkozó szokásainak átfogó elemzése	2022. II. félév
	A digitális akcióterv kidolgozásához szükséges beavatkozások, projektek azonosítása és rendszerezése az alábbiak szerint: • Tervezett digitális célok és beavatkozási területek esetleges korrekciója és a digitális átállás monitoringjának megalapozása. • A beavatkozási területek priorizálása. • A beavatkozási területek, projektek tartalmi kidolgozása.	2023. I-II. félév
	Beavatkozási területhez kapcsolódó háttérfeltételek (projektek, akciók) tervezése és megvalósítása (alapinfrastruktúra, eszközök beszerzése, HR felkészítés, lakossági szemléletformálási akciók).	2023. I-II. félév
	Az akcióterv során megvalósítandó projektek előkészítése.	2023. I-II. félév
	Tájékoztatás, szemléletformálás.	Folyamatos
Zárás	Kész dokumentum jóváhagyása és benyújtás az IH-ba.	2024. II. félév

XI Finanszírozási terv

XI.1 Elérhető és bevonható források számbavétele

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata a Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájában megfogalmazott célok, valamint az azokhoz kapcsolódó beazonosított és nevesített beavatkozásokhoz szükséges források számbavétele estében az alábbi lehetséges finanszírozási formákat vette számba:

1. Uniós források

A stratégia összeállítása alapvető fontosságú volt, hogy a város kitűzött stratégiai céljait és az azokhoz rendelt részcélok közösségi politikákhoz való illeszkedésének vizsgálata. Ennek alapján a város nagymértékben támaszkodhat a 2021-2027-es uniós programozási időszakban elérhető forrásokra. Ezért Salgótarján szempontjából kiemelt fontosságú az egyes Ágazati Operatív Programokban, illetve az Európai Területi Együttműködési Programokban, a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz által, valamint az esetleges közvetlen Brüsszelből elérhető források, pályázati kiírások nyomon követése.

2. Hazai források

Hazai forrás tekintetében a város támaszkodhat Magyarország Kormánya és Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata közötti együttműködési megállapodás végrehajtásával összefüggő feladatokról szóló 1388/2017. (VI.27.)-én született Korm- határozatban nevesített projektek esetében. Ezen kívül különböző ágazati fejlesztéseket lehetővé tevő hazai források nyomon követése és igénybevétele kiemelt fontosságú a város szempontjából (pl. Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap, Kisfaludy Turisztikai Fejlesztési Program, stb.).

3. Salgótarján saját bevételei

Az elmúlt évek tapasztalataira alapozva sajnálatos módon az önkormányzat saját bevételei a működési kiadások fedezésén túl csak elhanyagolható összegben engedélyeztek fejlesztési, felújítási, beruházási kiadásokat, amit a pandémia miatt hozott kormányzati döntések és a pandémia helyi gazdaságra mért hatásai fokozottan negatív irányba mozdítottak el.

Várhatóan, amennyiben a pályázati források támogatható tevékenységei nem tartalmazzák valamennyi szükséges beavatkozást egy-egy projekt esetében, akkor a korábbi évekhez hasonlóan a szükséges saját forrást az Önkormányzat hitelfelvételből tudja majd biztosítani. Kötvénykibocsátásra a korábbiakban nem került sor és jövőben sem tervezi az Önkormányzat.

4. Helyi gazdasági szereplők és a civil szervezetek által pályázható források

A város fejlődésének motorja az Önkormányzaton kívül a helyi gazdasági szerelők, valamint a civil szféra. Ennek érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani a gazdasági társaságok és civilek által igényelhető támogatások igénybevételének ösztönzésére (pl. GINOP PLUSZ, Irinyi Terv iparstratégiai támogatási program stb.), melyek szintén hozzájárulnak a stratégiában megfogalmazott célkitűzések eléréséhez.

XI.1.1 Aktorok, meghatározó szereplők

Az egyes beavatkozások megvalósítása esetében finanszírozás tekintetében kiemelt fontosságúak az egyes uniós és hazai forrásokért felelős Minisztériumok, illetve a KFI projektek esetében a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal, valamint a turisztikai projektek esetében a Magyar Turisztikai Ügynökség és a Kisfaludy Tursiztikai Nonprofit Zrt. Tekintettel a salgótarjáni jelentős számú

barnamezős területre, ezért a fejlesztések megvalósulásának egyik meghatározó szereplője lehet még a NIPÜF Nemzeti Ipari Park Üzemeltető és Fejlesztő Zrt.

Projektek társfinanszírozása esetében releváns partnerek lehetnek a Salgótarjáni Kistérség Többcélú Társulásának tagönkormányzatai, akik a várostérségi szintű szociális célú beavatkozások lehetséges partnerei. A tagönkormányzatok egyrészt a projektek finanszírozásába – amennyiben önerő bevonása válik szükségessé -, illetve azok üzemeltetési, fenntartási költségeinek fedezésében játszanak szerepet. A turisztikai célú beruházások, fejlesztések esetében lehetséges aktorok lehetnek a Novohrad-Nógrád Geopark települései, illetve szálláshelyfejlesztés esetében helyi gazdasági szereplők is, akiknek nevesítésére jelen stratégia megalkotásának időpontjában még nincsen lehetőség.

Üzemeltetés szempontjából a lehetséges aktorok nagyobbrészt Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának 100%-os tulajdonában álló gazdasági Társaságokból, illetve költségvetési intézményekből kerülnek ki. Azonban az egyes oktatási területen megvalósuló projektek esetében partnerként jelenik meg a Klebersberg Központ, a Nógrád Megyei Szakképzési Centrum, az Óbudai és Semmelweis Egyetem. A szent Lázár Megyei Kórház Fejlesztése esetében meghatározó szereplő az Országos kórházi Főigazgatóság. A tömegközlekedésben üzembe helyezett elektromos autóbusz géppark állomány esetében aktor a mindenkori közszolgáltatást végző gazdasági társaság.

XI.1.2 Kitekintés

Az alábbiakban Salgótarjánhoz kapcsolódóan megyei és térségi szintű finanszírozási szemléletű kitekintésre kerül sor, melyhez Nógrád Megye Területfejlesztési Programja 2021-2027 című dokumentum szolgáltat információkat.

A megyei ITP – az ERFA rendelet 9. cikke értelmében - külön forrásokat biztosít az integrált városfejlesztési stratégia (ITS) alapján fejlesztést végrehajtó városoknak. A kiválasztás szakmai és területi szempontok alapján történik, az adott megyei területfejlesztési koncepcióban és programban meghatározott városfejlesztési célokhoz illeszkedve.

A megyei területfejlesztési programban a városfejlesztési célok tematikus rendszerezésben jelennek meg a prioritások és intézkedések között. A fenntartható városfejlesztést egy olyan eszközként értelmezik, amely ezeket a fejlesztési célokat – az adott városfejlesztési szükségletei szerint – integrált rendszerbe foglalja.
A városok kijelölésére az alábbi szempontokat vették figyelembe:
- városok besorolása, mérete
- városok térszervező ereje, országhatáron átnyúlóan is
- Integrált Településfejlesztési Stratégia megléte és sikeres alkalmazása.

Nógrád megyében hat város található: Salgótarján; Balassagyarmat, Bátonyterenye, Pásztó, Rétság és Szécsény. A megyei Területfejlesztési program csak 5 funkcionális vonzáskörzetet különböztet meg, mivel a Bátonyterenyei járás településeit az ingázás egyértelműen a megyeszékhelyhez köti, így ezek a salgótarjáni funkcionális városi térségbe kerültek, a megye többi funkcionális városi térségének egysége a járásokkal nagyjából azonos.

A közigazgatási és közszolgálati funkciók, egészségügyi, kereskedelmi, közoktatási, rendvédelmi, építésügyi, kulturális, szociális, munkaügyi intézmények valamint a kereskedelem és a piaci

szolgáltatások jelenlétét tekintve térségi jelentőségű funkcionális központként Salgótarjánt és Balassagyarmatot említi a dokumentum.

A Partnerségi Megállapodás tervezetében nagy hangsúlyt kapnak a területi egyenlőtlenségek tompítását szolgáló beavatkozások, így a megyei ITP a 2021-2027-es időszakban ez európai uniós források nagyságrendjének emelkedésére számít. Csak a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program PLUSZ (TOP PLUSZ) megyei forráskerete várhatóan nagyobb lesz a TOP forrásainál. A megyei tervezők arra számítanak, hogy a TOP utódjaként megjelenő TOP PLUSZ várhatóan továbbra is hangsúlyos marad a megyei fejlesztésekben.
A 2014-2020 időszakban a nógrádi pályázók és partnereik szereplése kifejezetten sikeres volt az INTERREG Szlovákia-Magyarország Együttműködési Programban. A projekttapasztalatok szélesedésével, az intézményi kapcsolatok erősödésével a határszakaszon belül Nógrád megyének ezt a pozícióját meg kell tartania. Kifejezetten ebből a programból támogatandók azok a kezdeményezések, amelyek határon átnyúló partnerséggel és hatással bírnak, kiemelt figyelemmel a turizmusra (Novohrad-Nógrád Geopark, Ipoly vízi turizmus), a közlekedési kapcsolatok javítására és a természetvédelemre.

A közvetlen brüsszeli támogatások (pl. HORIZON 2020) esetén élénk forrásszerzési aktivitás a megyében nem volt tapasztalható, melynek látványos változásával a megye 2027-ig nem számít.
A megyei fejlesztések területén kifejezetten népszerűek a hazai finanszírozású támogatási források. Összegében legjelentősebb a Modern Városok Program (MVP) remélt forráskerete, amely elérheti a 100 milliárd forintot. A kistelepülések számára kedvelt konstrukció a Magyar Falu Program, amely nagy számban támogat kisléptékű helyi fejlesztéseket.

A közfoglalkoztatási programok ugyan csökkenő forráskerettel és létszámmal működnek, még mindig fontos szerepet játszanak a települések életében. Amíg a településvezetők találnak alkalmas és bevonható álláskeresőket, a település-fenntartási feladatok költségkímélő ellátása érdekében élni fognak a program lehetőségével. A közfoglalkoztatásból „kinövő" önkormányzati társadalmi vállalkozások támogatása várhatóan átkerül a TOP plusz-ba. Ugyanez a tendencia várható a munkaerő-piaci programoknál, ahol egyre csökken a hazai finanszírozás aránya.

A megye innovációs potenciáljából adódóan nem számottevő a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal pályázatain történő részvétel. A Kisfaludy Turisztikai Fejlesztési Program a megyében több magánszállás és panzió fejlesztést támogatta, és a szálláshelyek várhatóan továbbra is csak erre a forráshelyre számíthatnak, ha bővíteni, minőségi kategóriát ugrani szeretnének.
A vállalkozások esetén a megyei nagyvállalatok beruházásainak finanszírozásában vállal szerepet a Kormány, amelyek uniós támogatásban nem részesíthetők. Ennek leginkább használt eszköze az Egyedi Kormánydöntéssel nyújtott támogatás (EKD), illetve a Nagyvállalati Beruházási Támogatási Program. A KKV-k jellemzően európai uniós támogatásokat vesznek igénybe. Egyik kivétel a támogatott Mikrohitel Program, amely a Nógrád Megyei Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítvány népszerű finanszírozási eszköze. Az ágazati támogatási lehetőségeket kihasználva az építőipari vállalkozások rendszeresen pályáznak az évente megjelenő ÉPÍTŐ támogatási programban.

A nonprofit szervezetek működését és projektjeit legnagyobb arányban a Nemzeti Együttműködési Alap finanszírozza. Egyre több már az olyan, szervezetileg és pénzügyileg megerősödött civil szervezet, amely európai uniós pályázatokon is el tud indulni.

XI.1.3 Egyéb kötöttségek és lehetőségek

Kötöttség:
Az Országgyűlés 2011. évben fogadta el az ún. stabilitási törvényt, amely szigorítja az önkormányzati hitelfelvételt is. Ennek értelmében az önkormányzatok kormány-hozzájárulás nélkül csak EU-s fejlesztésekhez szükséges kölcsönt, az adósságrendezési eljárás során a hitelezői egyezség megkötéséhez igénybe vett reorganizációs hitelt és likvid hitelt vehetnek fel, továbbá a megyei jogú városoknak százmillió forint alatti, fejlesztési célú kölcsönt lehet felvenniük.

Lehetőségek:
Salgótarján szempontjából nagyon fontos, hogy a lakosság helyben költse el a jövedelmét. Annak kialakulásához, hogy a vásárlóerő helyben maradjon, és hasznosan, keresletének megfelelő kínálattal rendelkezzen a város, lépéseket kell tenni. Ezen nemcsak a bevásárló körutakat kell érteni, hanem a sport, szórakozási és kikapcsolódási, rekreációs lehetőségeket is. A városnak fejleszteni szükséges a helyi fogyasztási lehetőségeket, bővíteni a helyben elérhető, igénybe vehető szolgáltatásokat.
A város bevétel-kiadás egyenlegeit tekintve megállapítható, hogy jelentős erőket köt le az olyan intézményrendszer fenntartása, melynek „haszonélvezete" nem csak a városban, hanem a vonzáskörzetben valósul meg. (pl: óvodák, iskolák). Ez a jelentős költségvetési kiadás a térségi hasznosulású intézmények térségi finanszírozásával mérsékelhető. A finanszírozás ilyen irányú forrásbevonásához mindenképpen a jelenleginél magasabb szintű együttműködés szükséges.
További lehetőségek források bevonására:

- a költségvetési intézmények külső bevételi források keresése intenzitásának növelése
- városmarketinggel növelni a külföldi befektetői érdeklődést
- beruházásra alkalmas területek kialakítása
- költségcsökkentő, energiamegtakarítást eredményező beruházások megvalósítása
- a város energiafüggőségének csökkentése, megújuló energiatermelés kapacitásának növelése által
- civil szervezetek közfeladatellátásba történő bevonásának kiszélesítése

XI.2 Az üzleti modell bemutatása

Salgótarján Megyei Jogú Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájában megfogalmazott célok elérését szolgáló beavatkozásokhoz tervezett üzleti modell az alábbi pilléreken nyugszik:

- igényelhető uniós és hazai források minél hatékonyabb bevonása, felhasználása
- a város bevételeinek növelése
- a város kiadásainak csökkentése
- társadalmi szerepvállalás erősítése

A beavatkozások, projektek megvalósítása során törekedni kell az európai uniós, valamit hazai – 100%-os vissza nem térítendő - forrásból történő finanszírozásra a város hitelfelvételeinek minimalizálása, adósságcsapdába kerülésének elkerülése érdekében.
A stratégiában megfogalmazott célok elérése érdekében megvalósuló projektek hozzájárulnak egy vonzó gazdasági, társadalmi környezet kialakításához, melynek révén növekszik a városban letelepedett lakosság, valamint kis- és középvállalkozások száma. Mindezek eredményeképpen javul a város fizetőképes kereslete, adóbevétele, mely lehetőséget teremt a város hitelfelvételeinek csökkentésére, további fejlesztési elképzelésekhez szükséges források megteremtésére.

A beruházási projektek megvalósítása esetében kiemelt figyelmet kell fordítani a fenntarthatóság szempontjára, környezetbarát technológiai megoldások alkalmazására, melyek hozzájárulnak a város üzemeltetési kiadásainak csökkentésére. Törekedni kell az „önfenntartó város" modelljének elérésére, mely csökkenti a város energiafüggőségét.
A jövőben nagyobb hangsúlyt kell fektetni a partnerségre várostérségi és városi szinten egyaránt a közfeladatellátásra fordított kiadások csökkentése érdekében.

XI.2.1 Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése dimenziónként összegezve

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	*PROSPERÁLÓ VÁROS* *189,51 Mrd Ft*
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	- *helyi adóbevétel növekedés* - *bérleti díj bevétel növekedés*
Források	- *GINOP PLUSZ* - *TOP PLUSZ* - *állami támogatás (Modern Városok Program)*
Finanszírozás elemek aránya	***n.a.***
Várható vagy elvárt eredmények	- *csökkenő munkanélküliség* - *munkahelyteremtés által helyi fizetőképes kereslet növekedés* - *vonzó gazdasági környezet* - *növekvő turisztikai attraktivitás*
Kockázatok	- *mennyiségileg elégtelen emberi erőforrás* - *Elégtelen erőforrás és / vagy átfutási idő biztosítása a projekt megvalósításához* - *finanszírozási forrás elmaradása* - *piaci befektető kihátrálása a projektből* - *építőipari vállalkozások leterheltsége* - *elégtelen alapanyag* - *szakember hiány*
Érdekeltek	***Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata*** ***Piaci befektetők***

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	*ZÖLDÜLŐ VÁROS* *41,09 Mrd Ft*
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	- *idegenforgalmi adóbevétel növekedés* - *belépőjegy értékesítésből származó bevétel növekedés*
Források	- *IKOP PLUSZ* - *KEHOP PLUSZ* - *TOP PLUSZ* - *állami támogatás (Modern Városok Program)*
Finanszírozás elemek aránya	***n.a.***

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Várható vagy elvárt eredmények	- *az üvegházhatású gázok kibocsátásában mutatkozó csökkenés* - *a város üzemeltetési költségeinek csökkenése révén fennmaradó pénzügyi források* - *zajártalom csökkenés*
Kockázatok	- *finanszírozási forrás elmaradása* - *megvalósításhoz szükséges magántulajdonban lévő területek megvásárlásának és kármentesítésének meghiúsulása* - *beszállítói problémák* - *karbantartási munkát végző szakemberek hiánya*
Érdekeltek	***Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata*** ***Volán Zrt.***

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	*DIGITÁLIS VÁROS* *25 Mrd Ft*
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	- *- jelen dimenzióhoz rendelt beavatkozások nem tartalmaznak bevételtermelést biztosító elemeket*
Források	- *TOP PLUSZ* - *DIMOP PLUSZ*
Finanszírozás elemek aránya	***n.a.***
Várható vagy elvárt eredmények	- *turisztikai szempontból vonzóbb város* - *társadalmi kirekesztődés csökkenése* *költségmegtakarítás a digitalizált technológiai megoldások bevezetése által*
Kockázatok	- *finanszírozási forrás elmaradása* - *beszállítói problémák*
Érdekeltek	***Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata***

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	*MEGTARTÓ VÁROS* *41,346 Mrd Ft*
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	- *jelen dimenzióhoz rendelt beavatkozások nem tartalmaznak bevételtermelést biztosító elemeket*
Források	- *TOP PLUSZ* - *állami támogatás (Modern Városok Program)*
Finanszírozás elemek aránya	***n.a.***
Várható vagy elvárt eredmények	- *gazdaságilag és társadalmilag vonzóbb városi környezet* - *versenyképest tudással rendelkező lakosság* - *társadalmi összetartozás erősődése*

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Kockázatok	- *finanszírozási forrás elmaradása* - *társadalmi ellenállás* - *programokon résztvevők elmaradása* - *építőipari gazdasági szereplők leterheltsége* - *alapanyag hiány* - *szakember hiány* - *ingatlanpiaci áremelkedés* - *előre nem látható kármentesítési munkák költsége*
Érdekeltek	***Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata*** ***Salgótarján és Térsége Egészségügyi- Szociális Központja*** ***Nógrád Megyei Szakképzési Centrum*** ***Óbudai Egyetem*** ***hátrányos helyzetű társadalmi csoportokkal foglalkozó civil szervezetek***

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	*KISZOLGÁLÓ VÁROS* *363,23 Mrd Ft*
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	- *bérleti díj bevétel növekedés* - *idegenforgalmi adóbevétel növekedés*
Források	- *TOP PLUSZ* - *állami támogatás (Modern Város Program)* - *magántőke*
Finanszírozás elemek aránya	***n.a.***
Várható vagy elvárt eredmények	- *vonzóbb társadalmi, gazdasági környezet* - *város népességmegtartó erejének növekedése* - *egészségesebb társadalom*
Kockázatok	- *finanszírozási forrás elmaradása* - *építőipari gazdasági szereplők leterheltsége* - *alapanyag hiány* - *szakember hiány*
Érdekeltek	***Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata*** ***Országos Kórházi Főigazgatóság*** ***Salgótarján és Térsége Szociális- Egészségügyi Központja*** ***ÉRV Zrt.*** ***MÁV Zrt.*** ***Volán Zrt.*** ***környező települések önkormányzatai***

Megvizsgálandó szempontok	*Tervezett beruházási költség (Ft)*
Prosperáló dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	*189,51 Mrd*
Zöldülő dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	*41,09 Mrd*
Digitális dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	*25 Mrd*
Megtartó dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	*41,346 Mrd*
Kiszolgáló dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	*363,23 Mrd*
FVS összesített tervezett beruházási költsége	*660,176 Mrd*

XI.2.2 A finanszírozási terv összefoglalója

A finanszírozási terv összefoglalását jelen dokumentum mellékletét képező 47. táblázat Finanszírozási tervtábla tartalmazza.

XI.3 Fenntartható üzemeltetés

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának célja, hogy a projektek megvalósítása során úgy üzemeltesse és tartsa fent meglévő épületállományát, hogy a lehető legkevesebb energiát emésszé fel; hosszútávon, komfortigényeket kielégítve, ugyanakkor környezetünk károsításának és kizsákmányolásának minimalizálása mellett fenntartható legyen, és a gazdasági szempontoknak is eleget tegyen.

Már a koncepcióalakításkor meghatározásra kerülnek a főbb irányvonalak, legfontosabb célok az illeszkedés, a tér és tömegalakítás mellett, mint például a megújuló energiák hasznosítása, környezetbarát anyagok használata, az üzemeltetési költségek csökkentési lehetőségei építészeti és gépészeti megoldásokkal.

Az alábbi szempontok kerülnek érvényesítésre:

- A lehűlő szerkezetek szigetelésével, a nyílászárók cseréjével az épületek külső felületeinek energiaveszteségének optimalizálása, mely által radikálisan csökkenthető a fűtésre, illetve nyáron a hűtésre fordított energiafogyasztást
- Az épületgépészeti felújítások megvalósítása korszerű berendezésekkel, melyek növelik a komfortérzetet, a fejlettebb technológiáknak köszönhetően pedig energiatakarékosabban üzemelnek és a károsanyag-kibocsátásuk is csökken.
- a kézmosásnál és mosásnál keletkező ún. szürkevíz kezelése és felhasználása lehetőségének vizsgálata
- világítástechnikai eszközök korszerűsítése, cseréje energiamegtakarítást eredményező eszközökre; lehetőség szerint napelemek telepítése az energiafogyasztás fedezésére
- a fogyasztók szemléletformálása, a felhasználók megfelelő tájékoztatása a berendezések megfelelő használatáról, együttműködésük megnyerése

XI.4 Finanszírozási terv beavatkozásonként

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése	Prosperáló dimenzió	Zöldülő dimenzió	Digitális dimenzió	Megtartó dimenzió	Kiszolgáló dimenzió
Dimenzió összesített tervezett beruházási költsége (Ft)		*189,51 Md Ft*	*41,09 Mrd Ft*	*25 Mrd Ft*	*41,346 Mrd Ft*	*363,23 Mrd Ft*
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	*- van-e már most olyan része a projektnek, ami bevételt termel*	nem	nem	nem	nem	nem
	- kiegészíthető-e a projekt a későbbiekben ilyen elemmel	igen	igen	nem	nem	nem
Források	*- milyen források rendelhetők a beavatkozáshoz* *- figyelembe kell venni, hogy a források kombinálhatók*	GINOP PLUSZ TOP PLUSZ állami támogatás (Modern Városok Program)	IKOP PLUS KEHOP PLUSZ TOP PLUSZ állami támogatás (Modern Városok Program)	TOP PLUSZ DIMOP PLUSZ	TOP PLUSZ állami támogatás (Modern Városok Program)	TOP PLUSZ állami támogatás (Modern Városok Program)
Finanszírozás elemek aránya		***n.a.***	***n.a.***	***n.a.***	***n.a.***	***n.a.***
Várható vagy elvárt eredmények	*- társadalmi hasznok* *- pénzügyi hasznok* externáliák	csökkenő munkanélküliség munkahelyteremtés által helyi fizetőképes kereslet növekedés vonzó gazdasági környezet	az üvegházhatású gázok kibocsátásában mutatkozó csökkenés a város üzemeltetési költségeinek csökkenése révén fennmaradó pénzügyi források zajártalom csökkenés	turisztikai szempontból vonzóbb város társadalmi kirekesztődés csökkenése költségmegtakarítás a digitalizált technológiai megoldások bevezetése által	gazdaságilag és társadalmilag vonzóbb városi környezet társadalmi összetartozás erősödése	vonzóbb társadalmi, gazdasági környezet város népességmegtartó erejének növekedése egészséges társadalom
Kockázatok	*- megvalósítás kockázatai* *- finanszírozási kockázatok* *- fenntartási kockázatok*	Elégtelen erőforrás és / vagy átfutási idő biztosítása a projekt megvalósításához mennyiségileg elégtelen emberi erőforrás finanszírozási forrás elmaradása piaci befektető kihátrálása a projektből építőipari vállalkozások leterheltsége elégtelen alapanyag szakember hiány	finanszírozási forrás elmaradása beszállítói problémák karbantartási munkát végző szakemberek hiánya megvalósításhoz szükséges magántulajdonban lévő területek megvásárlásának és kármentesítésének meghiúsulás	finanszírozási forrás elmaradása beszállítói problémák	finanszírozási forrás elmaradása társadalmi ellenállás programokon résztvevők elmaradása építőipari gazdasági szereplők leterheltsége alapanyag hiány szakember hiány partnerek közötti nézetkülönbsége ingatlanpiaci áremelkedés előre nem látható kármentesítési munkák költsége	finanszírozási forrás elmaradása építőipari gazdasági szereplők leterheltsége alapanyag hiány szakember hiány
Érdekeltek		***Salgótarján Megyi Jogú Város Önkormányzata*** ***Salgó Vagyon Kft.*** ***Piaci befektetők***	***Salgótarján Megyi Jogú Város Önkormányzata*** ***Volán Zrt.***	***Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata***	***Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata*** ***hátrányos helyzetű csoportokkal foglalkozó civil szervezetek*** ***Nógrád Megyei Szakképzési Centrum*** ***Óbudai Egyetem***	***Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata*** ***Országos Kórházi Főigazgatóság*** ***Salgótarján és Térsége Egészségügyi- Szociális Központja*** ***ÉRV Zrt.*** ***MÁV ZRt.*** ***Volán Zrt.***

PROSPERÁLÓ DIMENZIÓ

	beavatkozás 1	beavatkozás 2	beavatkozás 3	beavatkozás 4	beavatkozás 5	beavatkozás 6	beavatkozás 7	beavatkozás 8
A beavatkozás alapadatai								
A beavatkozás megnevezése	Versenyképes, nem környezetszennyező iparágak és vállalkozások letelepítése, fejlesztése	A határon átnyúló vonzerőt biztosító városi szolgáltatások és kereskedelem fejlesztése új befektetésekkel az ezekhez szükséges urbanizációs háttér megfelelő szintű szolgáltatásainak biztosítása	A hagyományos és új iparágak fejlesztése, a Salgótarjánban jelen lévő és betelepülni kívánó gazdasági társaságok fejlődése előtt álló akadályok lebontásával a térség gazdasági fejlődése, a foglalkoztatás növelése érdekében	Zöldmezős és barnamezős ipari munkahelyteremtő, valamint K+F+I beruházások megvalósítása, a "start up" cégek és a kreatív gazdaság fejlesztése Salgótarján és térsége gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében	Új típusú iparágak – finommechanika, szerelőipar, feldolgozóipar – megtelepítése.	Salgótarján, vonzáskörezete és határon átnyúló térsége turizmusának fenntartható fejlesztése a térség gazdasági fejlődése és a foglalkoztatás növelése érdekében.	A nem önkormányzati tulajdonban lévő, barnamezős, szlömösödő, illetve alulhasznosított városi területek rehabilitációjának elősegítése.	A Salgótarjánban élők és munkát vállalók, illetve a befektetők számára vonzó, szép, egészséges, kényelmesen használható városi környezet kialakítása
Beavatkozás gazda	Piaci befektető	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata/Piaci befektető	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata/Piaci befektető	Piaci befektető	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata
Megvalósító partnerek	nem releváns	Salgó Vagyon Kft.	nem releváns	nem releváns	nem releváns	nem releváns	nem releváns	nem releváns
Előkészítettség állapota az alábbi kategóriák szerint: ötlet, koncepció vagy üzleti modell, tervek rendelkezésre állnak, megkezdett	ötlet	ötlet	ötlet	ötlet	ötlet	részben előkészített	ötlet	ötlet
A beavatkozás tervezett időzítése (kezdés, várható befejezés)	2023-2025	2022-2030	2022-2025	2022-2027	2024-2028	2022-2025	2022-2030	2025-2030
Finanszírozási információk								
A beavatkozás tervezett beruházási költsége	28 Mrd Ft	16,5 Mrd Ft	8,14 Mrd Ft	105 Mrd Ft	5 Mrd Ft	9,87 Mrd Ft	15 Mrd Ft	2 Mrd Ft

Bevételtermelő/jövedelemtermelő elemet tartalmaz a beavatkozás , kiegészíthető ilyen tartalommal a beavatkozás	igen	igen	igen	igen	igen	igen	nem	igen
Milyen finanszírozás vonható be (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető stb.)	GINOP PLUSZ	GINOP PLUSZ	GINOP PLUSZ TOP PLUSZ	n.a.	GINOP PLUSZ	TOP PLUSZ állami támogatás (Modern Városok Program)	állami támogatás (Modern Városok Program)	n.a.
Finanszírozás elemek aránya	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Eredménymérés történt az alábbi három kategória szerint: csak társadalmi haszon, minimális pénzügyi haszon, mérhető pénzügyi haszon, alkalmas magánbefektető bevonására	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem
Kockázatok nevesítése	Elégtelen erőforrás és / vagy átfutási idő biztosítása a projekt megvalósításához mennyiségileg elégtelen emberi erőforrás	finanszírozási forrás elmaradása	finanszírozási forrás elmaradása piaci befektető kihátrálása a projektből építőipari vállalkozások leterheltsége elégtelen alapanyag szakember hiány	finanszírozási forrás elmaradása piaci befektető kihátrálása a projektből építőipari vállalkozások leterheltsége elégtelen alapanyag szakember hiány	finanszírozási forrás elmaradása piaci befektető kihátrálása a projektből építőipari vállalkozások leterheltsége elégtelen alapanyag szakember hiány	finanszírozási forrás elmaradása építőipari vállalkozások leterheltsége elégtelen alapanyag szakember hiány	finanszírozási forrás elmaradása	finanszírozási forrás elmaradása építőipari vállalkozások leterheltsége elégtelen alapanyag szakember hiány
Fenntartási információk								
Készült-e részletesebb értékelés (üzleti terv) a fenntarthatóságról	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem
Milyen bevételek/kiadások merülnek fel a fenntartás során	n.a.	üzemeltetési költségek	karbantartási költségek	üzemeltetési, karbantartási költségek	n.a.	személyi, üzemeltetési, karbantartási költségek	nem releváns	nem releváns

Milyen finanszírozás vonható be a fenntartásba (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető, keresztfinanszírozás stb.)	piaci befektető	n.a.	n.a.	piaci befektető	Piaci befektető	Piaci befektető	n.a.	piaci befektető
Externáliák (pozitív, negatív)	csökkenő munkanélküliség munkahelyteremtés által helyi fizetőképes kereslet növekedés vonzó gazdasági környezet	csökkenő munkanélküliség munkahelyteremtés által helyi fizetőképes kereslet növekedés vonzó gazdasági környezet	csökkenő munkanélküliség munkahelyteremtés által helyi fizetőképes kereslet növekedés vonzó gazdasági környezet	csökkenő munkanélküliség munkahelyteremtés által helyi fizetőképes kereslet növekedés vonzó gazdasági környezet	csökkenő munkanélküliség munkahelyteremtés által helyi fizetőképes kereslet növekedés vonzó gazdasági környezet	csökkenő munkanélküliség növekvő turisztikai attraktivitás vonzó gazdasági környezet	vonzó gazdasági környezet	csökkenő munkanélküliség vonzó gazdasági környezet

ZÖLDÜLŐ DIMENZIÓ

	beavatkozás 1	**beavatkozás 2**	**beavatkozás 3**
A beavatkozás alapadatai			
A beavatkozás megnevezése	A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével	A város energetikai megújítása a megújuló energiaforrások fokozott kihasználására építve, valamint fenntartható és hatékony városüzemeltetési fejlesztések	Környezet- és természetvédelem klímatudatos fejlesztési elképzelésekkel, EU-s és állami célokhoz történő hozzájárulás (pl. épületek energiahatékonysági felújítása).
Beavatkozás gazda	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata
Megvalósító partnerek	Volán Zrt.	nem releváns	nem releváns
Előkészítettség állapota az alábbi kategóriák szerint: ötlet, koncepció vagy üzleti modell, tervek rendelkezésre állnak, megkezdett	ötlet	engedélyezéses tervdokumentáció rendelkezésre áll	ötlet
A beavatkozás tervezett időzítése (kezdés, várható befejezés)	2023-2026	2023-2025	2022-2028
Finanszírozási információk			
A beavatkozás tervezett beruházási költsége	20 Mrd Ft	18 Mrd Ft	3,09 Mrd Ft
Bevételtermelő/jövedelemtermelő elemet tartalmaz a beavatkozás , kiegészíthető ilyen tartalommal a beavatkozás	igen	igen	igen

Milyen finanszírozás vonható be (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető stb.)	IKOP PLUSZ állami támogatás (Modern Városok Program)	KEHOP PLUSZ állami támogatás (Modern Városok Program)	TOP PLUSZ KEHOP PLUSZ
Finanszírozás elemek aránya	n.a.	n.a.	n.a.
Eredménymérés történt az alábbi három kategória szerint: csak társadalmi haszon, minimális pénzügyi haszon, mérhető pénzügyi haszon, alkalmas magánbefektető bevonására	n.a.	n.a.	n.a.
Kockázatok nevesítése	finanszírozási forrás elmaradása beszállítói problémák karbantartási munkát végző szakemberek hiánya	finanszírozási forrás elmaradása megvalósításhoz szükséges magántulajdonban lévő területek megvásárlásának és kármentesítésének meghiúsulása	finanszírozási forrás elmaradása
Fenntartási információk			
Készült-e részletesebb értékelés (üzleti terv) a fenntarthatóságról	nem	nem	nem
Milyen bevételek/kiadások merülnek fel a fenntartás során	közszolgáltatásért járó díjfizetés üzemeltetési, karbantartási költségek	távhőszolgáltatásért járó lakossági díjfizetés személyi, üzemeltetési, karbantartási költségek	személyi, üzemeltetési, karbantartási költségek
Milyen finanszírozás vonható be a fenntartásba (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető, keresztfinanszírozás stb.)	a bruházás eredményeképpen keletkező saját bevétel	a beruházás eredményeképpen keletkező saját bevétel, illetve kiadáscsökkenésből eredő felszabaduló források	szálláshelyért fizetett díj belépőjegyekből értékesítéséből szerzett bevétel kiadáscsökkenésből eredő felszabaduló források
Externáliák (pozitív, negatív)	az üvegházhatású gázok kibocsátásában mutatkozó csökkenés zajártalom csökkenés	az üvegházhatású gázok kibocsátásában mutatkozó csökkenés a város üzemeltetési költségeinek csökkenése révén fennmaradó pénzügyi források	az üvegházhatású gázok kibocsátásában mutatkozó csökkenés a város üzemeltetési költségeinek csökkenése révén fennmaradó pénzügyi források

DIGITÁLIS DIMENZIÓ

	beavatkozás 1
A beavatkozás alapadatai	
A beavatkozás megnevezése	**A hagyományos infrastruktúrák valamint az információ- és kommunikációtechnológiai infrastruktúrák fejlesztése, hathatós lépés a SMART City irányába.**
Beavatkozás gazda	**Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata**
Megvalósító partnerek	**nem releváns**
Előkészítettség állapota az alábbi kategóriák szerint: ötlet, koncepció vagy üzleti modell, tervek rendelkezésre állnak, megkezdett	**ötlet**

A beavatkozás tervezett időzítése (kezdés, várható befejezés)	2022-2030
Finanszírozási információk	
A beavatkozás tervezett beruházási költsége	25 Mrd Ft
Bevételtermelő/jövedelemtermelő elemet tartalmaz a beavatkozás , kiegészíthető ilyen tartalommal a beavatkozás	nem
Milyen finanszírozás vonható be (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető stb.)	TOP PLUSZ DIMOP PLUSZ
Finanszírozás elemek aránya	n.a.
Eredménymérés történt az alábbi három kategória szerint: csak társadalmi haszon, minimális pénzügyi haszon, mérhető pénzügyi haszon, alkalmas magánbefektető bevonására	nem
Kockázatok nevesítése	finanszírozási forrás elmaradása beszállítói problémák
Fenntartási információk	
Készült-e részletesebb értékelés (üzleti terv) a fenntarthatóságról	nem
Milyen bevételek/kiadások merülnek fel a fenntartás során	üzemeltetési, karbantartási költségek
Milyen finanszírozás vonható be a fenntartásba (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető, keresztfinanszírozás stb.)	n.a.
Externáliák (pozitív, negatív)	turisztikai szempontból vonzóbb város társadalmi kirekesztődés csökkenése költségmegtakarítás a digitalizált technológiai megoldások bevezetése által

MEGTARTÓ DIMENZIÓ

	beavatkozás 1	beavatkozás 2	beavatkozás 3	beavatkozás 4	beavatkozás 5	beavatkozás 6	beavatkozás 7	beavatkozás 8	beavatkozás 9	beavatkozás 10
A beavatkozás alapadatai										
A beavatkozás megnevezése	A város és a térség leszakadó, leszakadással veszélyeztetett, hátrányos helyzetű népességének integrációja, visszavezetése a munka világába.	A leszakadó társadalmi rétegekhez tartozók integrációja oktatással, képzéssel, kulturális programokkal, illetve az egészségügyi és szociális rendszer bevonásával.	Megújuló és kiterjedtebb társadalmi szerepvállalásra törekedő civil közösségek, szervezetek.	Az óvodai, valamint alapfokú oktatási intézmények infrastrukturális, valamint humánerőforrás fejlesztése	Piacképes tudást biztosító szak- és felsőfokú oktatás mérnöki, műszaki és egészségügyi területen Salgótarjánban	Tudományos, oktató és innovációs folyamatokat szervező felsőoktatás letelepítése.	Fenntarthatóság és környezeti nevelés hangsúlyos megjelenése az oktatás, a nevelés, a társadalmi tudatformálás és a felvilágosítás terén.	A nem önkormányzati tulajdonban lévő, barnamezős, szlömösödő, illetve alulhasznosított városi területek rehabilitációjának elősegítése.	Az alközpontok és kertvárosok minőségi fejlesztése a hiányzó vagy elöregedett infrastruktúrájuk korszerűsítése által.	Fizikai és társadalmi szempontból hanyatló városi területek szociális rehabilitációja, és a felújításra alkalmatlan telepek felszámolása. A szociális település rehabilitációt szükségessé tevő városi területek rehabilitációja.
Beavatkozás gazda	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata
Megvalósító partnerek	hátrányos helyeztű csoportokkal foglalkozó civil szervezetek	hátrányos helyeztű csoportokkal foglalkozó civil szervezetek	hátrányos helyeztű csoportokkal foglalkozó civil szervezetek Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja	nem releváns	Nógrád Megyei Szakképzési Centrum	Óbudai Egyetem	nem releváns	nem releváns	nem releváns	nem releváns
Előkészítettség állapota az alábbi kategóriák szerint: ötlet, koncepció vagy üzleti modell, tervek rendelkezésre állnak, megkezdett	ötlet	ötlet	ötlet	ötlet	ötlet	ötlet	ötlet	értékbecslés rendelkezésre áll	részben előkészített	ötlet
A beavatkozás tervezett időzítése (kezdés, várható befejezés)	2022-2028	2022-2025	2022-2025	2023-2028	2022-2028	2022-2028	2022-2023	2022-2023	2022-2024	
Finanszírozási információk										
A beavatkozás tervezett beruházási költsége	0,5 Mrd Ft	1,2 Mrd Ft	0,44 Mrd Ft	10,326 Mrd Ft	14 Mrd Ft	8 Mrd Ft	0,12 Mrd Ft	5 Mrd Ft	0,96 Mrd Ft	0,8 Mrd Ft
Bevételtermelő/jövedelemtermelő elemet tartalmaz a beavatkozás , kiegészíthető ilyen tartalommal a beavatkozás	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem

Milyen finanszírozás vonható be (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető stb.)	TOP PLUSZ	TOP PLUSZ	TOP PLUSZ	TOP PLUSZ	állami támogatás (Modern Városok Program)	állami támogatás	TOP PLUSZ	állami támogatás (Modern Városok Program)	TOP PLUSZ	TOP PLUSZ
Finanszírozás elemek aránya	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Eredménymérés történt az alábbi három kategória szerint: csak társadalmi haszon, minimális pénzügyi haszon, mérhető pénzügyi haszon, alkalmas magánbefektető bevonására	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem
Kockázatok nevesítése	finanszírozási forrás elmaradása társadalmi ellenállás	finanszírozási forrás elmaradása társadalmi ellenállás	finanszírozási forrás elmaradása társadalmi ellenállás programokon résztvevők elmaradása	finanszírozási forrás elmaradása építőipari gazdasági szereplők leterheltsége alapanyag hiány szakember hiány	finanszírozási forrás elmaradása építőipari gazdasági szereplők leterheltsége alapanyag hiány szakember hiány partnerek közötti nézetkülönbségek	finanszírozási forrás elmaradása építőipari gazdasági szereplők leterheltsége alapanyag hiány szakember hiány partnerek közötti nézetkülönbségek	finanszírozási forrás elmaradása építőipari gazdasági szereplők leterheltsége alapanyag hiány szakember hiány	finanszírozási forrás elmaradása ingatlanpiaci áremelkedés előre nem látható kármentesítési munkák költsége	finanszírozási forrás elmaradása építőipari gazdasági szereplők leterheltsége alapanyag hiány szakember hiány	finanszírozási forrás elmaradása építőipari gazdasági szereplők leterheltsége alapanyag hiány szakember hiány
Fenntartási információk										
Készült-e részletesebb értékelés (üzleti terv) a fenntarthatóságról	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem
Milyen bevételek/kiadások merülnek fel a fenntartás során	nem keletkeznek bevételek és kiadások a fenntartás során	nem keletkeznek bevételek és kiadások a fenntartás során	nem keletkeznek bevételek és kiadások a fenntartás során	személyi, üzemeltetési, karbantartási költségek	üzemeltetési, karbantartási költségek	üzemeltetési, karbantartási költségek	személyi, üzemeltetési, karbantartási költségek	nem releváns	üzemeltetési költségek	karbantartási költségek
Milyen finanszírozás vonható be a fenntartásba (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető, keresztfinanszírozás stb.)	nem releváns	nem releváns	nem releváns	keresztfinanszírozás	keresztfinanszírozás	állami támogatás	állami támogatás	nem releváns	keresztfinanszírozás	keresztfinanszírozás
Externáliák (pozitív, negatív)	gazdaságilag és társadalmilag vonzóbb városi környezet társadalmi összetartozás erősödése	gazdaságilag és társadalmilag vonzóbb városi környezet társadalmi összetartozás erősödése	gazdaságilag és társadalmilag vonzóbb városi környezet társadalmi összetartozás erősödése	gazdaságilag és társadalmilag vonzóbb városi környezet	gazdaságilag és társadalmilag vonzóbb városi környezet versenyképest tudással rendelkező lakosság	gazdaságilag és társadalmilag vonzóbb városi környezet versenyképest tudással rendelkező lakosság	gazdaságilag és társadalmilag vonzóbb városi környezet	gazdaságilag és társadalmilag vonzóbb városi környezet	gazdaságilag és társadalmilag vonzóbb városi környezet	gazdaságilag és társadalmilag vonzóbb városi környezet társadalmi összetartozás erősödése

KISZOLGÁLÓ DIMENZIÓ

	beavatkozás 1	beavatkozás 2	beavatkozás 3	beavatkozás 4	beavatkozás 5	beavatkozás 6	beavatkozás 7	beavatkozás 8	beavatkozás 9	beavatkozás 10	beavatkozás 11	beavatkozás 12
A beavatkozás alapadatai												
A beavatkozás megnevezése	A lakosság egészségi állapotának javítása az egészségügyi és szociális intézmények infrastruktúráján ak fejlesztése révén	Az időskorúak ellátórendszerén ek fejlesztése (nappali, bentlakásos, házi segítségnyújtás terén)	A leszakadó társadalmi rétegekhez tartozók integrációja oktatással, képzéssel, kulturális programokkal , illetve az egészségügyi és szociális rendszer bevonásával	Magasan képzett fiatal és középkorú népesség betelepítése Salgótarjánba kedvező munka- és lakhatási lehetőségek, élhető városi környezet és jó minőségű közszolgáltatáso k biztosításával	A közösségi szolgáltatások rendszerének fejlesztése a kultúra, a közművelődés és a sport területén.	Sport infrastruktuális beruházások megvalósítása	A barnamezős, alulhasznosított ipari-gazdasági és közlekedési területek rehabilitációjával új iparterületek, kereskedelmi/szolgálta tási területek, új városépítészeti övezetek létrehozása majd ezek hasznos funkcióval való megtöltése.	A városközpont funkcióbővítő rehabilitációja és fejlesztése, parkolási infrastruktúra fejlesztése és a városközponti alulhasznosított épületek gazdasági vagy egyéb társadalmi hasznossággal bíró újrahasznosítása	A város és térsége ivóvíz- és szennyvízelvezetésén ek, valamint meglévő folyóvizeinek fenntartható, környezettel harmonikus fejlesztése	A külső és a belső elérhetőség javítása az úthálózat, a vasút és a tömegközlekedés fejlesztésével	A lakótelepek szükséges strukturális és energetikai megújítása.	A természeti környezetet figyelembe vevő fenntartható turizmus és térségi szintű rekreációs szolgáltatások kialakítása, továbbfejlesztés e
Beavatkozás gazda	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányza ta	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata	Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata
Megvalósító partnerek	Országos Kórházi Főigazgatóság Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja	Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja	Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központja	nem releváns	nem releváns	nem releváns	nem releváns	nem releváns	ÉRV Zrt.	Volán Zrt. MÁV Zrt. környező települések önkormányzatai	lakásszövetkezetek/piaci szereplő	nem releváns
Előkészítettség állapota az alábbi kategóriák szerint: ötlet, koncepció vagy üzleti modell, tervek rendelkezésre állnak, megkezdett	ötlet	ötlet	ötlet	ötlet	részben előkészített	ötlet/engedélyes tervek renrelkezésre állnak	ötlet	ötlet	részben előkészített	részben előkészített	ötlet	ötlet/részben előkészített
A beavatkozás tervezett időzítése (kezdés, várható befejezés)	2022-2028	2024-2026	2023-2025	2023-2026	2023-2028	2022-2028	2023-2026	2022-2030	2022-2030	2022-2030	2023-2030	2022-2025
Finanszírozási információk												

A beavatkozás tervezett beruházási költsége	6,04 Mrd Ft	4 Mrd Ft	0,3 Mrd Ft	15 Mrd Ft	20 Mrd Ft	73,3 Mrd Ft	10 Mrd Ft	39,65 Mrd Ft	30 Mrd Ft	107,39 Mrd Ft	55 Mrd Ft	2,55 Mrd Ft
Bevételtermelő/jövedelemtermelő elemet tartalmaz a beavatkozás , kiegészíthető ilyen tartalommal a beavatkozás	nem	igen	nem	igen	igen	igen	igen	igen	nem	igen	nem	igen
Milyen finanszírozás vonható be (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető stb.)	TOP PLUSZ	állami támogatás	TOP PLUSZ	állami támogatás	állami támogatás	állami támogatás (Modern Városok Program	állami támogatás (Modern Városok Program	TOP PLUSZ állami támogatás	állami támogatás	TOP PLUSZ állami támogatás (Modern Városok Program)	magántőke	TOP PLUSZ állami támogatás (Modern Városok Program)
Finanszírozás elemek aránya	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Eredménymérés történt az alábbi három kategória szerint: csak társadalmi haszon, minimális pénzügyi haszon, mérhető pénzügyi haszon, alkalmas magánbefektető bevonására	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem
Kockázatok nevesítése	finanszírozási forrás elmaradása építőipari gazdasági szereplők leterheltsége alapanyag hiány szakember hiány	finanszírozási forrás elmaradása építőipari gazdasági szereplők leterheltsége alapanyag hiány szakember hiány	finanszírozási forrás elmaradása építőipari gazdasági szereplők leterheltsége alapanyag hiány szakember hiány	finanszírozási forrás elmaradása építőipari gazdasági szereplők leterheltsége alapanyag hiány szakember hiány	finanszírozási forrás elmaradása építőipari gazdasági szereplők leterheltsége alapanyag hiány szakember hiány	finanszírozási forrás elmaradása építőipari gazdasági szereplők leterheltsége alapanyag hiány szakember hiány	finanszírozási forrás elmaradása építőipari gazdasági szereplők leterheltsége alapanyag hiány szakember hiány	finanszírozási forrás elmaradása építőipari gazdasági szereplők leterheltsége alapanyag hiány szakember hiány	finanszírozási forrás elmaradása építőipari gazdasági szereplők leterheltsége alapanyag hiány szakember hiány	finanszírozási forrás elmaradása építőipari gazdasági szereplők leterheltsége alapanyag hiány szakember hiány	építőipari gazdasági szereplők leterheltsége alapanyag hiány szakember hiány	finanszírozási forrás elmaradása építőipari gazdasági szereplők leterheltsége alapanyag hiány szakember hiány
Fenntartási információk												
Készült-e részletesebb értékelés (üzleti terv) a fenntarthatóságról	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem

Milyen bevételek/kiadások merülnek fel a fenntartás során	személyi, üzemeltetési, karbantartási költségek	személyi, üzemeltetési, karbantartási költségek	személyi, üzemeltetési, karbantartási költségek	személyi, üzemeltetési, karbantartási költségek	személyi, üzemeltetési, karbantartási költségek	személyi, üzemeltetési, karbantartási költségek	személyi, üzemeltetési, karbantartási költségek	üzemeltetési kölségek	nem releváns	karbantartási költségek	nem releváns	személyi, üzemeltetési, karbantartási költségek
Milyen finanszírozás vonható be a fenntartásba (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető, keresztfinanszírozás stb.)	keresztfinanszírozás	n.a.	n.a.	n.a.	üzemeltetés során keletkező bevételek	üzemeltetés során keletkező bevételek	üzemeltetés során keletkező bevételek	n.a.	keresztfinanszírozás	részben keresztfinanszírozás	n.a.	n.a.
Externáliák (pozitív, negatív)	vonzóbb társadalmi, gazdasági környezet egészséges társadalom	vonzóbb társadalmi, gazdasági környezet	vonzóbb társadalmi, gazdasági környezet	vonzóbb társadalmi, gazdasági környezet város népességmegtartó erejének növekedése	vonzóbb társadalmi, gazdasági környezet város népességmegtartó erejének növekedése	vonzóbb társadalmi, gazdasági környezet város népességmegtartó erejének növekedése egészséges társadalom	vonzóbb társadalmi, gazdasági környezet város népességmegtartó erejének növekedése	vonzóbb társadalmi, gazdasági környezet város népességmegtartó erejének növekedése	vonzóbb társadalmi, gazdasági környezet város népességmegtartó erejének növekedése	vonzóbb társadalmi, gazdasági környezet város népességmegtartó erejének növekedése	vonzóbb társadalmi, gazdasági környezet város népességmegtartó erejének növekedése	vonzóbb társadalmi, gazdasági környezet város népességmegtartó erejének növekedése

XII MELLÉKLET - ANTISZEGREGÁCIÓS TERV

Az Antiszegregációs terv célja a szegregáció feltárt horizontális (társadalmi, gazdasági, környezeti) és térbeli jelenségeinek (szegregátumok) mérséklése, illetve felszámolása.

XII.1 Helyzetelemzés és értékelés

2014-ben az elkészült Integrált Településfejlesztési Stratégia 5. fejezete tartalmazta **Salgótarján Antiszegregációs Tervét**. A szegregált területek kijelölése a 2011-es népszámlálási adatok alapján történt, ekkor összesen 7 szegregátumot határoltak le a településen, ezeket egészítették ki még a terepi tapasztalatok és a segélyezési mutatók alapján további 5 szegregátum kijelölésével. A szegregációs mutatók határértékeiben történt változások miatt 2016-ban a KSH felülvizsgálta a szegregátumok lehatárolását a 314/2012-es Kormányrendelet 10. mellékletében meghatározott egységes módszertan alapján. Ennek értelmében azokat az egybefüggő területeket tekintették szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a *rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aktív korúakon (15-59 év)* belüli aránya alapján számított szegregációs index elérte vagy meghaladta az adott településtípusra vonatkozó határértéket. Ez Salgótarján, mint megyei jogú város esetében 35%. További fontos kritérium, hogy szegregátumnak csak az a terület nevezhető, ahol az érintett lakosság száma legalább 50 fő.

Ezek alapján a KSH 11 db szegregátumot és 4 db szegregációval veszélyeztetett területet határolt le:

<u>Szegregátumok:</u>

1. **Szegregátum**: ***Zagyvapálfalva (falurész)*** (Szabó E. út - Csokonai út – 23302.sz.út)
2. **Szegregátum:** ***Zagyvapálfalva*** (Hősök útja- Zöldfa út-névtelen u.- belterületi határ)
3. **Szegregátum:** ***Baglyasalja*** (Frankel Leo út – Névtelen u. – belterületi határ)
4. **Szegregátum**: ***Baglyasalja*** (II. András király út – Kisvasút út – Katalin u – Petőfi út – névtelen u.- belterületi határ)
5. **Szegregátum**: ***Forgách –telep*** (Forgách A. telep – Somlyói út – Kazári út)
6. **Szegregátum**: ***Forgách –telep*** (Egri út- belterületi határ)
7. **Szegregátum:** ***Somlyóbánya*** **(**Somlyói út- névtelen u. Teréztáró u. – Csille köz)
8. **Szegregátum**: ***Idegér*** (Karancs út- Kővár út- Bereczkei M.út. - Felsőidegér út –névtelen út – belterületi határ – Kővirág u.)
9. **Szegregátum**: ***Városközpont*** (Gedőczi u.- Salgó út – Füleki út- Báthory tér – Zrínyi M. út – belterületi határ)
10. **Szegregátum**: ***Határ út*** (Határ út – Határ út által határolt terület)
11. **Szegregátum**: ***Művésztelep*** (Bátki J. u. –belterületi határ - Kisfaludy Sándor út)

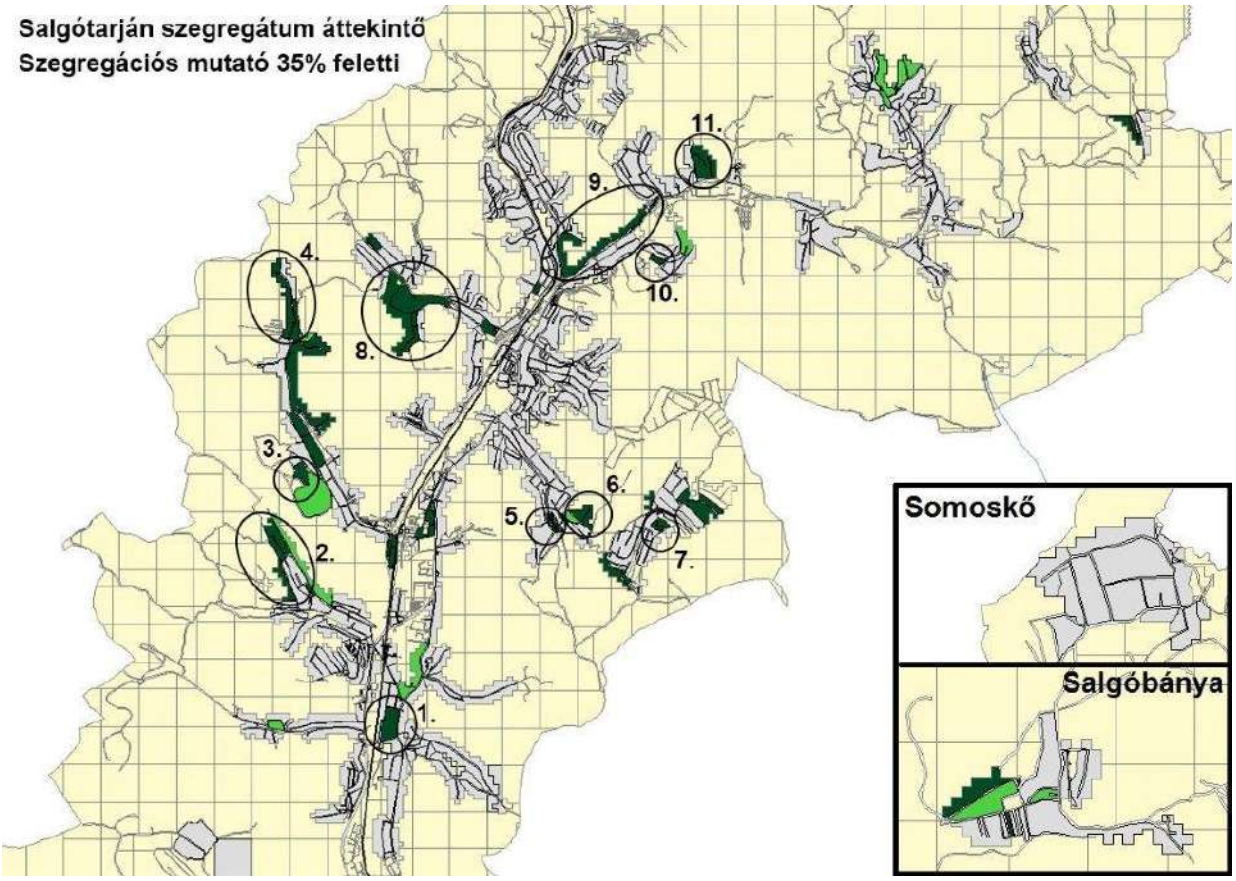

Forrás: Népszámlálás 2011 alapján KSH

Szegregációval veszélyeztetett területek:

1. ***Zagyvapálfalva*** (Csokonai út páratlan oldala- Batsányi út a Bródy S. u. kereszteződése)
2. ***Jónásch telep*** (Ilona út – névtelen u – Jónásch körút belterületi határ)
3. ***Zagyvaróna*** (Váralja út – belterületi határ- Fenyvesalja út – Mátyás király útja – Őrhegy út- Mátyás király útja)
4. ***Salgóbánya*** (belterületi határ- Szapolyai J. út - Vár út – Árpád út – Deák F. út – Mikes K. út - Vár út)

2014-ben az **Antiszegregációs Terv** két horizontális intézkedést fogalmazott meg, az intézkedések célcsoportonkénti részletezését a Helyi Esélyegyenlőségi Programra bízta. Az Antiszegregációs Terv döntő fontosságúnak nevezte az alacsony státuszú területek helyzetének folyamatos monitorozását, valamint a települési bérlakás koncepció folyamatos felülvizsgálatát.

Salgótarján szociális problémáinak kezelése érdekében szükségessé vált egy komplex szociálpolitikai koncepció kidolgozása, mely a teljes lakosság helyzetelemzésére építve jelöl ki fejlesztési irányvonalat és tesz megoldási javaslatokat. **Salgótarján Megyei Jogú Város Szociálpolitikai Koncepció**ját 2016-ban fogadták el. A megfogalmazott szociálpolitikai intézkedések napjainkban is a város legfontosabb törekvéseit jelentik, így például a gyermekek korai fejlesztése; Biztos Kezdet Gyerekház; tanoda; gyermekek átmeneti otthona kialakítása; átfogó „hajléktalanpolitika"; fenntartható lakhatás biztosítása. Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása 2012-ben – jogszabályi előírásoknak is eleget téve– elkészítette **Szolgáltatástervezési Koncepció**ját is, melyet 2016-ban felülvizsgált. A társulás a koncepcióban a szociális szolgáltatások fejlesztésének alapelveit és irányait fektette le.

Az önkormányzat felismerte, hogy a szegregált, vagy szegregációval fenyegetett területekkel kapcsolatos beavatkozások esetében kulcsfontosságú az önkormányzati bérlakás szektor, így született meg **Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának Bérlakás Gazdálkodási Koncepciója**, mely jelenleg a 2017-2026 közötti időszakra szól. A bérlakás-állomány jelentős része múltbeli örökség, mely kolónialakásokban és bérházi lakásokban ölt testet, középtávon a város ezek felszámolására törekszik. **A Hatályos Bérlakás Gazdálkodási Koncepció célkitűzései**:

- Optimális bérlakás-állomány kialakítása legfeljebb 600 lakással.
- A lakásállomány összetételének módosítása annak érdekében, hogy a bérlők anyagi helyzetükhöz igazodva tudjanak lakást igényelni vagy váltani.
- A komfortos és összkomfortos lakások felújítása és gazdaságos működtetése az önkormányzat erőforrásainak függvényében. (Félkomfortos vagy komfort nélküli lakások felújítását vagy építését az önkormányzat csak pályázati erőforrások bevonásával tervezi.)
- A szórvány bérlakások privatizációja a bérlők részére, az elavult kolóniák bontása.

Salgótarján legutóbb 2018-ban vizsgálta felül **Helyi Esélyegyenlőségi Programját** 2018-23 (továbbiakban: HEP). A HEP 2018-ban részletesen bemutatta az esélyegyenlőség szempontjából kiemelt jelentőségű társadalmi csoportok (mélyszegénységben élők és romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők) valamint az egyes szegregátumok és veszélyeztetett területek helyzetét és problémáit, intézkedési tervében (a továbbiakban: HEP IT) pedig konkrét beavatkozásokat is megfogalmazott. 2020-ban újra felülvizsgálták, s a közgyűlés változatlan formában helybenhagyta (6/2020. önk. határozat).

A **romák és mélyszegénységben élők** esetében Salgótarján elsődleges célként nevezte meg a **munkanélküliség csökkentését**, a lakosok egészségügyi problémáinak mérséklését és megelőzését, az eladósodás csökkentését, a lakhatási problémák mérséklését, a romák számára nemzetiségi közösségi tér kialakítását. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat úgy véli, hogy napjainkban Salgótarján népességének több mint 25 %-a roma származású.

A **gyermekek** esetében a HEP IT 2018-ban az **őket veszélyeztető tényezők csökkentésére** és megszüntetésére, szocializációjuk elősegítésére, iskolai lemorzsolódásuk csökkentésére, korai fejlesztésükre, szabadidejük hasznos eltöltésére helyezte a hangsúlyt. A HEP IT mindemellett rögzítette, hogy a Gyermekek Átmeneti Otthonában és a Családok Átmeneti Otthonában is a férőhelyek bővítése szükséges.

A **nők** esetében a HEP **a (roma) nők foglalkoztatásának növelésére, a családi kapcsolatok megerősítésére, a családon belüli erőszak visszaszorítására** koncentrált.

Az **idősek** vonatkozásában a HEP IT kiemelt figyelmet kívánt fordítani a közbiztonság növelésére, a generációk közötti együttműködés elősegítésére, szociális és egészségügyi szolgáltatási ismeretek bővítésére, az ellátó intézményrendszer fejlesztésére.

A HEP a legtöbb intézkedést a **fogyatékkal élők** esélyegyenlősége érdekében fogalmazta meg. Célként rögzítette a **fogyatékkal élők munkaerőpiaci helyzetének javítását**, elszigetelődésük csökkentését, a fogyatékos gyermeket nevelő családok komplex segítését, a közlekedéshez és közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítását, az info-kommunikációs akadálymentesítést, a lakossági és szolgáltatói érzékenyítést, illetve a fogyatékkal élők számára speciális eszközök beszerzését és közösségi tér kialakítását.

Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatával konzorciumban 2016-ban nyújtotta be az „Integrált Térségi Gyermekprogramok elnevezésű felhívásra az „Esély a gyermekeinknek” című pályázatát. A pályázat 2017-ben pozitív elbírálásban részesült, a konzorcium 400.000.000,-Ft vissza nem térítendő támogatást kapott. Az EFOP-1.4.2-16-2016-00003 kódszámú projekt 2017. november 1 – 2022. április 30-ig tart. A projekthez kapcsolódóan 2021-ben elkészült a Salgótarjáni járás **Gyermekesély Stratégiája**, melynek **Cselekvési Terv**e közép- és hosszútávú célokat fogalmaz meg a **szegénység csökkentése, újratermelődésének megelőzése és a gyermekek felzárkózási esélyeinek növelése** érdekében. A stratégia célrendszere 5 nagyobb témakört ölel fel, ezek: foglalkoztatás és helyi gazdaságfejlesztés; szociális és gyermekjóléti ellátások; korai képességgondozás, korai fejlesztés, korai szocializáció elősegítése; egészségesebb gyermekkor; köznevelés.

Az ismertetett tervdokumentumokban megfogalmazott célok elérése érdekében számos intézkedést hajtott végre a település, nagy arányban pályázati források bevonásával. Az alábbi felsorolás az esélyegyenlőség szempontjából kiemelkedő fontosságú beruházásokat tartalmazza:

Szakterület	Megvalósult beavatkozás
Egészségügy, prevenció	• Önkormányzati tulajdonú orvosi és védőnői rendelők kialakítása (TOP-6.6.1-16-ST1) – Zagyvapálfalva • Orvosi és védőnői rendelők energetikai fejlesztése (TOP-6.5.1-16-ST1) – Zagyvapálfalva • Védőnői, fogászati- és fogászati ügyeleti rendelő kialakítása a Vásártéren (TOP-6.6.-1-15) • Acélgyári úti orvosi rendelő kialakítása (TOP-6.6.-1-15) • Az egészséges étkezés népszerűsítése Salgótarjánban (EFOP-1.8.5-17) • Prevenció- innováció és célzott prevenciós programok a Salgótarjáni járásban (EFOP-1.8.7-16) • Táncolj, mozogj az egészségedért! (EFOP-1.8.6-17) – Zagyvapálfalva • A felnőtt lakosság prevenciós célú egészségfejlesztése a szabadidősport révén (EFOP-1.8.6-17)
Foglalkoztatás, képzés	• 2018. március 1-jével hat START közfoglalkoztatási mintaprogram és kettő hosszabb távú közfoglalkoztatási program indult - Bio- és megújuló energia felhasználása START Mintaprogram - Belvízelvezetés START Mintaprogram - Belterületi közutak karbantartása START Mintaprogram - Illegális hulladéklerakók felszámolása START Mintaprogram - Helyi sajátosságokra épülő START Mintaprogram - Mezőgazdasági START Mintaprogram - Termelő típusú, hosszabb távú közfoglalkoztatási program - 145 fős, hosszabb távú közfoglalkoztatási program (hosszabbított program) • Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése (GINOP-6.1.1-15) • Újra tanulok (TÁMOP 2.1.6-12) • „Nők 40 +” program, Nők a családban és a munkahelyen (EFOP-1.2.9-17) • Megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációjának és foglalkoztatásának segítése (TÁMOP-1.1.1-12/1) • Az Ifjúsági Garancia Rendszer keretében megvalósuló Ifjúsági Garancia (GINOP 5.2.1-14-2015-00001) • Jövőformáló Pályaválasztást támogató rendszer kialakítása fogyatékos és egészségkárosodott fiatalok számára (NCTA-2015-10974-D) • Korlátok nélkül (EFOP-1.1.5-17-2017-00004) • Foglalkoztatási együttműködés Salgótarjánban (TOP-6.8.2-15) • TranzitÚt. Képzési és foglalkoztatási program Nógrád megyében (GINOP-5.1.4) • Kísérleti programok a szociális gazdaság erősítése és a leghátrányosabb helyzetű csoportok elhelyezkedése érdekében non-profit szervezetek és vállalkozások együttműködése révén (EFOP-1.11.1-17)
Műszaki és szociális infrastruktúra	• **Társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi színtű komplex programok** (TOP- 6.9.1-15) – **9.szegregátum, Salgó út**, 80 millió Ft • **Salgó úti városrehabilitáció** (TOP 6.7.1-16) – **9.szegregátum, Salgó út**, 267 millió Ft • **Forgách-telepi komplex programok** (TOP 6.9.1-15, TOP-6.9.1.-16) – **5-6.szegregátum, Forgách-telep,** 191 millió Ft • **Forgách-telepi városrehabilitáció** (TOP-6.7.1-16) – **5-6.szegregátum, Forgách-telep,** 596 millió Ft (folyamatban) • Közútfelújítás, járdaépítés – Zagyvapálfalva

Szakterület	Megvalósult beavatkozás
	• Átmeneti és rehabilitációs intézmények korszerűsítése (EFOP-2.2.3-17-2017-00028) • Szenvedély-és pszichiátriai beteg személyek nappali ellátásának, valamint az utcai szociális munka infrastrukturális feltételeinek megteremtése (TOP- 6.6.2-15) • Bátki József Közösségi Ház energetikai felújítása (TOP-6.5.1-15) • **Esély a gyermekeinknek** (EFOP-1.4.2-16-2016-00003 Integrált Térségi Gyermekprogramok) 400 millió Ft • Esély a gyermekeinknek program infrastrukturális háttere (EFOP-2.1.2-16), Bázis Jelenlétház kialakítása – Baglyaslaja • Csillagpont– Zagyvapálfalva (TÁMOP 5.3.6-11/1 keretében lett kialakítva) később Csillag Jelenlétház lett • Szegregált élethelyzetek javítása Salgótarjánban (EFOP-2.4.3-17) • Gyermekvédelmi szakellátásban, javítóintézetekben elhelyezettek önálló életkezdési feltételeinek javítása (EFOP-1.2.7-16) • Elsőként lakhatás (EFOP-1.1.4-16)
Oktatás	• Baglyasi Tagóvoda felújítása és Körúti Tagóvoda nyílászáróinak cseréje (TOP-6.2.1-15) • Vadvirág Tagóvoda felújítása (TOP-6.2.1-15) • Hétszínvirág Tagóvoda felújítása (TOP- 6.2.1.-15) • Gyermekkert Tagóvoda fejlesztése és mini bölcsőde kialakítása (TOP-6.2.1.-16) • Mackóvár Központi Óvoda fejlesztése és mini bölcsőde kialakítása (TOP-6.2.1.-16) • Pitypang Tagóvoda felújítása (TOP- 6.2.1.-16) • Mackóvár Központi Óvoda, Gyermekkert Tagóvoda, Szivárvány Tagóvoda energetikai korszerűsítése (TOP-6.5.1-16) • Tarjáni Gyermektábor energetikai korszerűsítése (TOP-6.5.1-16) • Eszközfejlesztés a salgótarjáni bölcsődékben (TOP- 6.2.1.-16) • Továbbtanulás ösztönzése komplex program keretében a roma lányok körében Salgótarjánban (EFOP-1.4.4-17) • Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység fejlesztése (EFOP-3.2.9-16) • Tanoda programok támogatása (EFOP-3.3.1-16)
Közösségépítés, szemléletformálás, kultúra	• Közösségi ház, Jelenlét Ház kialakítása – Zagyvapálfalva, Baglyasalja, Salgó út – 9.szegregátum, Forgách-telep – 5-6.szegregátum (TOP 6.9.1-15, TOP-6.9.1-16) • Salgóbányai Művelődési Ház (Geocsodák Háza) felújítása – Salgóbánya • Közösen a közösség fejlődéséért Salgótarjánban (EFOP-1.3.7) • HA-JÓ Klub az összetartó fiatalokért (TOP-7.1.1-16) – Zagyvaróna • Megújult közösségi tér kialakítása Rónabányán! (TOP-7.1.1-16) – Zagyvaróna • Salgótarjáni Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda létrehozása • Társadalmi szerepvállalás erősítése közösségek fejlesztésével „Civil staféta” (EFOP-1.3.5)

XII.1.1 A szegregáció társadalmi jelenségeinek horizontális elemzése – a változások értékelés

Bár a szegregátumok megszüntetése és az esélyegyenlőség megteremtése érdekében a település számos erőfeszítést tett, azonban napjainkban is szegregációs problémákkal kell szembenéznie. Az egyes szegregátumok jelenlegi helyzetének, s a pozíciójában végbement változások megítélésére sajnos a 2011-es népszámlálásnál frissebb, KSH által gyűjtött statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre. A helyzetkép felvázolásához a terepi bejárások és munkacsoport megbeszélések során nyert, valamint a települési önkormányzat, Salgótarján Megyei Jogú Város Egészségügyi – Szociális Központja (ESZK) és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat által rendelkezésünkre bocsátott adatokat, információkat szintetizáltuk.

Számos olyan tématerület került azonosításra, melyek **horizontálisan, átfogó jelleggel** értelmezhetők valamennyi szegregátum és esélyegyenlőségi csoport esetében.

A legkomplexebb hatású problémát továbbra is a szegregátumokban élők **rendkívül rossz munkaerőpiaci helyzete** jelenti. A lakosok jelentős része egyáltalán nem képes munkát vállalni, vagy alacsony iskolázottságából kifolyólag csak egyszerűsített foglalkoztatás keretében vagy fekete munkásként, szerencsésebb esetben közfoglalkoztatottként tud jövedelemre szert tenni. A **nők munkaerőpiaci helyzete** még a férfiakénál is rosszabb, az anyák elhelyezkedése nem megfelelő, az oktatási intézmények nyitvatartásával összeegyeztethető munkalehetőségek hiányában is ellehetetlenül. Az alacsony jövedelem következményeként a lakosok megélhetési problémái állandósulnak.

Továbbra is kiemelt problémát jelent a szegregátumok **lakásállományának állapota**. 2021-ben a városban összesen 859 db szociális bérlakás található, mintegy százzal kevesebb mint 2016-ban (961 db). A teljes bérlakásállomány fele (445 db) összkomfortos lakás, a többi komfortos (141 db), félkomfortos (12 db) vagy komfort nélküli (258 db). A komfort nélküli lakások a teljes bérlakás-állomány 30%-át teszik ki. Ezek a lakások teljes mértékben szociális alapon kerülnek bérbeadásra, jelenleg 55%-uk (142 db) rendkívül leromlott, falazott állapotban van, az önkormányzat így próbálja megakadályozni az önkényes lakásfoglalók megjelenését. A félkomfortos és komfortos lakások között is találunk falazottakat, összesen 37 darabot. A bérlők fizetési képességének, illetve fizetési hajlandóságának hiánya miatt **folyamatosan nagy összegű kintlévőség terheli a bérlakás-állományt**, melynek behajtására a terepi tapasztalatok alapján nagyon kicsi az esély. A lakosság kiszolgáltatottságával tehetősebb magánszemélyek is visszaélnek, akik egyes rendkívül leromlott állapotú ingatlanokat felvásárolnak és „albérletként" kiadják. Az ingatlanok valós tulajdonosa sok esetben ismeretlen, a **lakásokat minden hivatalos formát nélkülözve a lakók egymás között adják-veszik**. Ez a jelenség leginkább a Hársfa úti kolónia lakásaira jellemző, de megfigyelhető a Jónásch-telepen és a Salgó út egy részén is.

A szegregátumok lakossága számára évről-évre problémát jelent a téli időszakban a **fűtés** megoldása, sokan rongyokkal, hulladékkal fűtenek, mely egészségükre is ártalmas. Főként a komfort nélküli lakások esetében a vezetékes víz hiányában állandósultak a **higiénés problémák**. A higiénés és a szintén gyakran fellépő **szemétkezelési gondok** miatt a **rovarok, rágcsálók jelenléte** is veszélyezteti a lakosság egészségét. Több esetben előfordult már, hogy egyes családok lakhatási körülményeik miatt újszülött gyermeküket sem tudták hazavinni otthonukba. Esetükben csak albérlet vagy a Családok Átmeneti Otthona (Etes, Művelődés út 2.) jelenthet átmeneti megoldást, ám utóbbi kapacitásai is meglehetősen végesek.

A szegregátumbeli lakosság **egészségügyi** állapotának javítása, egészségügyi és prevenciós ismereteik bővítése régóta célkitűzésként jelenik meg a különböző felzárkóztatási programokban, azonban a legtöbb család számára továbbra is nehézséget jelent a gyógyszer, tápszer, fogamzásgátló kiváltása,

vagy akár csak az orvosi ellátáshoz való hozzáférés is. Az utóbbi években egyre komolyabb problémát jelent a különböző **szenvedélybetegségek** megjelenése a lakosság körében, az olcsó, ám az egészségre rendkívül ártalmas **dizájnerdrogok** terjedésével a szerhasználók száma is megugrott.

A szegregátumokban élő lakosság esetében továbbra is szükség van a **mobilitás** növelésére és a **szolgáltatásokhoz való hozzáférés** segítésére. Egyes szolgáltatók teljes elzárkóznak attól, hogy a szegregátumokba kihelyezzék szolgáltatásaikat, a pénzintézetek jellemzően nem ítélik hitelképesnek a szegregátumokban vagy azok közelében lévő ingatlanokat. Számos család esetében gondot jelent a hivatali ügyek intézése, vagy az egészségügyi intézményekbe, oktatási intézményen kívüli fejlesztésre való eljutás is, mivel az otthon lévő kisebb gyerekek felügyelete nem megoldható, illetve anyagi helyzetük sem teszi lehetővé a buszjegyek megvásárlását.

A szegregátumokban élők esélyegyenlőségének biztosítása érdekében az **oktatási intézmények elérhetőségének** javítására is figyelmet kell fordítani, hiszen pl. Baglyasaljáról, Művésztelepről csak helyi közlekedés igénybevételével érhető el oktatási intézmény. Egyre több intézménynél áll fenn annak a veszélye is, hogy **szegregált óvoda/iskola** válik belőle. Ez egyrészt a helyi lakosság etnikai összetételéből is adódik, azonban a terepi tapasztalatok alapján ezen intézmények körzetéből a nem roma szülők jelentős része, illetve egyes tehetősebb roma szülők is más településrész intézményeibe viszik el a gyermeküket. A szegregátumokból öt óvodába járnak a gyerekek: a Hétszínvirág, a Baglyasi, a Nyitnikék, a Vadvirág és a Mackóvár Tagóvodába. A legtöbb halmozottan hátrányos helyzetű kisgyerek a Baglyasi Tagóvodába (21 fő) és a Hétszínvirág Tagóvodába (27 fő) jár. Az intézmények tapasztalatai alapján a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek gyakrabban mennek ápolatlanul óvodába, többük alultáplált, időnként a fejtetvesség is problémát okoz. A gyermekek jellemzően ingerszegényebb környezetből érkeznek, nincs kialakult szokás- és szabályrendszerük, így gyakoribbak a magatartási problémák, ugyanakkor a gyerekek szocializációs képességei és nagymozgásai általában fejlettek. Az intézmények folyamatosan együttműködnek a védőnőkkel, szociális segítőkkel, és igyekeznek biztosítani a gyermekek egyénre szabott fejlesztését, szoros kapcsolatot tartva a szülőkkel.

XII.1.2 A szegregáció területi vonatkozásai (szegregátumok) – a változások értékelése

Salgótarján az egyes szegregátumok helyzetének javítására számos projektet valósított meg az elmúlt években, ezeket a fenti táblázat szakterületenként tartalmazza. Kiemelendő azonban a Forgách-telepi (5-6.szegregátum) és a Salgó úti (9. szegregátum) **szociális városrehabilitáció**, melyet a település európai uniós források bevonásával hajtott végre.

A **Forgách-telepi szegregátum** teljes területe megújul. 9 épület elbontásra kerül, 11 épületben 38 szociális bérlakás kerül kialakításra. A korábbi, felújításra alkalmatlan Forgáchi Művelődési Ház szintén elbontásra került a projekt keretében, a helyén kerítéssel körbezárt játszóteret, a mellette lévő lakóépületben pedig Közösségi Házat (irodákkal, foglalkoztató/közösségi helyszínnel, mosókonyhával, teakonyhával, zuhanyzóval, öltözőkkel, illemhelyekkel) hoztak létre. Az épület teljeskörűen akadálymentesített. A projekthez természetesen úgynevezett „szoft" elemek is kapcsolódtak, így például álláskeresést segítő szolgáltatások; lakhatási- és jogi tanácsadás; adósságkezelési- és háztartásgazdálkodási tanácsadás; Méltó Lakhatást Mindenkinek adósságrendező modell; sportprogramok; gyermek- és ifjúsági programok; egészségügyi programok; szakmai- és egyéb képzések; közösségi programok (klubok); részvételi tervezés és közösségfejlesztés; szolgáltatások elérése helyben.

A **Salgó úton** a 32-40. szám alatt található ingatlanok, felújítása történt meg. A fejlesztéssel érintett épületekben összesen 17 db bérlakás és 1 db Közösségi Ház került kialakításra. Mindemellett rendezték az ingatlanok körüli területet, elbontották a melléképületeket, betemették a pincéket, járatokat,

gödröket, megerősítették a támfalat, és a fűtéshez szükséges fa tárolására alkalmas tárolókat is elhelyeztek. A Közösségi Ház mellett parkoló és kerítéssel körülhatárolt játszótér kerül kialakításra. A projekthez kapcsolódóan szintén megvalósultak közösségfejlesztést célzó programok, munkaerő-piaci információ nyújtás, közösségi kert kialakítása, egészségügyi állapotfelmérések, prevenciós célú tanácsadás, jogi ügyintézés, tanácsadás, bűnmegelőzést, a közbiztonság javítását elősegítő programok, ügyintézési, gazdálkodási, adósságkezelési tanácsadás, szociális információ nyújtás.

Az egyes szegregátumok helyzetében bekövetkezett változásokat és a beazonosított jelenlegi problémákat az alábbi táblázat tartalmazza.

XII.1-1. ***táblázat: A szegregátumokban tapasztalható problémák***

	Szegregátum	A szegregátum státusza, lehatárolása	A szegregátum jellemzése, a főbb problémák azonosítása
1.	**Zagyvapálfalva** (falurész) (Szabó E. út - Csokonai út – 23302.sz.út)	**Napjainkban is szegregátum**. Néhány háznyi terület, ezért célszerű lenne hozzácsatolni az 1. számú szegregációval veszélyeztetett területet, tehát a Csokonai út mindkét oldalát a Nagymező út felé.	A szegregátum Zagyvapálfalva településrésztől elkülönül, az ott élők „falunak” hívják. Közművekkel ellátott, szemét felhalmozása csak egy-két ingatlan esetében jellemző. A Csokonai út Nagymező út felé eső részén a lakóingatlanok jellemzően rosszabb állapotban vannak. A szegregátumban **kevés a szociális bérlakás**, és a meglévők többsége is **kifogásolható állapotú**. A közszolgáltatások elérhetőek a helyi közlekedés igénybevételével, illetve gyalogosan is könnyen megközelíthetőek pl. az orvos, iskola, óvoda, gyógyszertár, bolt. Védőnői adatközlés: Várandós 1 fő, 3 év alatti 17 fő, 3-6 éves 12 fő, gondozott családok száma (0-6 éves gyermekkel):14. A szegregátumban élő 6 év alatti gyermekek mindegyike veszélyeztetett.
2.	**Zagyvapálfalva** (Hősök útja-Zöldfa út-névtelen u.-belterületi határ)	**A szegregátum lehatárolása felülvizsgálatra szorul.** A Hősök útja a jelenlegi terepi tapasztalatok alapján nem kell, hogy részét képezze, ugyanakkor a Hársfa úti kolóniát feltétlenül szükséges hozzákapcsolni.	Lakossága körülbelül 1500 fő, Salgótarján legnagyobb, és a lakosság körében „leghírhedtebb” szegregátuma, mely Zagyvapálfalva településrésztől élesen nem határolódik el. A terület három fő részre osztható. A Hősök útján és a Hársfa út páratlan oldalán többszintes, előkertes társasházakat találunk, a Zöldfa úton magasabb, függőfolyosós tömbházak helyezkednek el, a kettő között pedig a Hársfa úti kolóniasor található. A **kolóniában a vezetékes víz- és csatorna nincs kiépítve**, az áramellátás biztosított. A kolóniasor **lakásai nagyon leromlott állapotúak**, többségük életveszélyes, az itt lakók a legalacsonyabb státuszúak a szegregátumban. A Zöldfa úti tömbházakba az 1970-es években a Pécskő úti „Cigánydomb” elbontása után sok roma család települt át, a terület státusza azonban a rendszerváltás környékén elkezdett romlani, jelenleg sok befalazott lakást találni. A **Zöldfa út** státusza **kriminológiai szempontból is aggályos**. A

	Szegregátum	A szegregátum státusza, lehatárolása	A szegregátum jellemzése, a főbb problémák azonosítása
			hátrányos helyzetű családok zöme a Zöldfa úton lakik, a **szociális bérlakások** jellemzően **rossz állapotúak**. A közszolgáltatások akár gyalogosan is könnyen megközelíthetőek, így pl. orvos, óvoda, iskola, gyógyszertár, posta, élelmiszerboltok, zöldséges. A szegregátumban a **szemét felhalmozása jelentős**, illetve problémát jelent a **tudatmódosító szerek** használata, az itt élők konfliktusai is részben ebből adódnak. Védőnői adatközlés: Zöldfa úton várandós 5 fő, 3 év alatti 28 fő, 3-6 éves 39 fő. A Hársfa úton 3 év alatti 7 fő, 3-6 éves 3 fő, gondozott családok száma (0-6 éves gyermekkel):6.
3.	**Baglyasalja** (Frankel Leo út - Névtelen u. - belterületi határ)	**Nem indokolt**, hogy **önálló szegregátum** legyen; az Erkel közt is a szegregátumhoz szükséges kapcsolni.	A szegregátum Baglyasalja településrésztől élesen nem határolódik el. A **Frankel Leó út felső szakaszán hiányzik a víz- és csatornahálózat**, a lakosok közkútról hordják a vizet. Ezen a szakaszon **nincs kiépített út és járda** sem. Orvos, óvoda, diákotthon megtalálható a településrészen, **iskola, gyógyszertár, posta, élelmiszerbolt** azonban **nem**. Védőnői adatközlés: Várandós 0 fő, 3 év alatti 4 fő, 3-6 éves 9 fő, gondozott családok száma (0-6 éves gyermekkel):11.
4.	**Baglyasalja** (II. András király út - Kisvasút út - Katalin u - Petőfi út - névtelen u.- belterületi határ)	**A szegregátum lehatárolása felülvizsgálatra szorul**. A Petőfi út eleje (körülbelül a 100-as házszámig) nem szükséges, hogy részét képezze, viszont a Temető utat szükséges hozzákapcsolni. A terület két részre osztása is megfontolandó.	A statisztikai adatok alapján a terület a szegregátumok átlagához képest jobb helyzetben van, több a foglalkoztatott, kevesebb a munkanélküli. Az idősebb korosztály aránya a többi szegregátumhoz képest magasabb. A Petőfi út közművekkel ellátott, viszont a többi utcában (pl. Kisvasút úton, II. András király úton, Katalin úton, Kakukk József úton) jellemzően **közkútról hordják a vizet** az ott lakók. Ebben a szegregátumban jellemzően **rossz az utak, járdák állapota.** Védőnői adatközlés: Várandós 5 fő, 3 év alatti 27 fő, 3-6 éves 45 fő, gondozott családok száma (0-6 éves gyermekkel):23, a veszélyeztetett gyermekek száma 29 fő.
5.	**Forgách-telep** (Forgách A. telep – Somlyói út – Kazári út)	**A szegregátum lehatárolása felülvizsgálatra szorul**. A Kazári út a terepi tapasztalatok alapján nem szegregált, a Somlyói út vége is üdülőövezet. Fontos lenne viszont a	A szegregátum közművekkel ellátott, a **Mikóvölgyi út** nagy részén viszont **közkútról** biztosított a vízellátás. A Forgách Antal telepen a kolóniasorok nagy része lebontásra került a városrehabilitációs program keretében, a még **megmaradt lakóingatlanok állaga kifogásolható**. A szegregátum helyi tömegközlekedéssel elérhető, kivéve a Somlyói út felső szakaszát. A településrészen iskola, óvoda, orvosi rendelő, élelmiszerbolt található, gyógyszertár, posta

	Szegregátum	A szegregátum státusza, lehatárolása	A szegregátum jellemzése, a főbb problémák azonosítása
		Mikóvölgyi út hozzácsatolása a szegregátumhoz.	azonban nincs. A Forgách Antal - telepen az utak állapota megfelelő, járda azonban nincs, a **Mikóvölgyi út csak földúton** közelíthető meg. Védőnői adatközlés: 3 év alatti 2 fő, 3-6 éves 13 fő, gondozott családok száma (0-6 éves gyermekkel): 4.
6.	**Forgách-telep** (Egri út-belterületi határ)	A Dobó Katica köz is hozzákapcsolódik, de **nem indokolt**, hogy **önálló szegregátum** legyen.	Az ingatlanok állapota megfelelő, a településrész közművekkel ellátott. A **közszolgáltatások** ebből a szegregátumból a **helyi tömegközlekedés igénybevételével** elérhetők. Utak, járdák állapota megfelelő, az ingatlanok könnyen megközelíthetőek. Védőnői adatközlés: 3 év alatti 9 fő, 3-6 éves 4 fő, gondozott családok száma (0-6 éves gyermekkel): 3.
7.	**Somlyóbánya** (Somlyói út-névtelen u. Teréztáró u. - Csille köz)	**Továbbra is szegregátum**.	A **közművek kiépítettsége hiányos**, jellemzően közkútról megoldott a vízellátás. A Teréztáró úton, illetve a Csille közben a **szemét felhalmozása** is jellemző. A **lakóépületek** túlnyomó részre **életveszélyes** állapotban van. A **helyi tömegközlekedés igénybevétele** a téli időszakban **problémát** jelent. A **közszolgáltatások** ebben a szegregátumban **teljesen hiányoznak**. Somlyóbánya településrészen a szociális bérlakások nagy része lebontásra került, a megmaradt ingatlanok leromlott állapotban vannak. Az **utak állapota rossz**, **járdák nincsenek** kiépítve. Védőnői adatközlés: 3 év alatti 9 fő, 3-6 éves 10 fő, gondozott családok száma (0-6 éves gyermekkel): 6.
8.	**Idegér** (Karancs út-Kővár út-Bereczkei M.út. - Felsőidegér út -névtelen út - belterületi határ - Kővirág u.)	**Nem indokolt**, hogy **önálló szegregátum legyen**, miután a Bereczki M. úti, illetve az Alsóidegéri és Felsőidegéri úton található kolóniák is lebontásra kerültek.	A közművekkel való ellátottság megfelelő, szemét felhalmozása jelenleg nem jellemző. A településrész a városközponttól akár gyalogosan is megközelíthető, helyi tömegközlekedés is rendelkezésre áll. A közszolgáltatások mindegyike rövid sétával a városközpontban elérhető. A szociális bérlakások lebontásra kerültek. Az **utak felújításra szorulnak, járda nincs kiépítve**. Védőnői adatközlés: gondozott családok száma (0-6 éves gyermekkel): 10.
9.	**Városközpont** (Gedőczi u.-Salgó út - Füleki út- Báthory tér - Zrínyi M. út - belterületi határ)	**A szegregátum lehatárolása felülvizsgálatra szorul**. A Báthory út és a Zrínyi Miklós út nem szegregált, viszont a szegregátum	A Salgó út elején a 12-es házszámig a **lakóingatlanok** komfort nélküliek, **felújításra** szorulnak. A Salgó út középső szakaszán található kolóniasor teljes egészében felújításra, a korábban Salgó út végén található kolónia pedig lebontásra került. A szegregátum a városközponttól gyalogosan is megközelíthető. A közszolgáltatások

	Szegregátum	A szegregátum státusza, lehatárolása	A szegregátum jellemzése, a főbb problémák azonosítása
		részét kell képezze az Acélgyári út.	a szegregátumban is megtalálhatóak: orvos, óvoda, iskola, illetve élelmiszerbolt. A Salgó úton található felújított kolóniaépületek mindegyike szociális bérlakás. Az utak állapota megfelelő, járda a Salgó út egyik oldalán található. Lakossági információk szerint a **tudatmódosító szerek** jelen vannak a településrészen. Védőnői adatközlés: gondozott családok száma (0-6 éves gyermekkel): Salgó úton 46, az Acélgyári úton 31.
10.	**Határ út** (Határ út – Határ út által határolt terület)	**A szegregátum lehatárolása felülvizsgálandó**, az Ilona út kivehető lenne, viszont a Jónásch körutat indokolt lenne hozzákapcsolni.	A Jónásch körút végén található kolóniasoron, illetve a Határ úton a **közművek kiépítettsége hiányos**. A **város legrosszabb helyzetű településrésze**, a higiénés viszonyok is itt a legrosszabbak. A **szemét felhalmozása** folyamatos. A Határ úton lebontásra került a régi munkásszálló épülete, ami már életveszélyes állagú volt. A Határ úti kolóniasoron a lakások komfort nélküliek, nagyon rossz állapotúak. A **tulajdonviszonyok sem rendezettek**. A **szegregátum csak gyalogosan, illetve autóval érhető el, tömegközlekedés nincs**. **Közszolgáltatások nem elérhetőek** ebben a szegregátumban. Lakossági információk szerint a leginkább itt jellemző a **tudatmódosító szerek** jelenléte, valamint a településrész erősen **kriminalizálódik.** Védőnői adatközlés: Várandós 3 fő, 3 év alatti 11 fő, 3-6 éves 8 fő, gondozott családok száma (0-6 éves gyermekkel):15, a veszélyeztetett gyermekek száma 11 fő.
11.	**Művésztelep** (Bátki J. u. - belterületi határ - Kisfaludy Sándor út)	**Nem indokolt szegregátumként kezelni**.	Kb. 300 fő. Kevésbé "problémás" szegregátum, A többi szegregátumhoz képest magasabb az idősek aránya, nem válik el élesen a környező utcáktól. A lakások komfortfokozata a városi átlagnál is jobb, de az iskolázottság és a foglalkoztatottság a szegregátumok átlagánál alacsonyabb. Védőnői adatközlés: gondozott családok száma (0-6 éves gyermekkel): 7.

XII.1-2. *táblázat: A szegregációval veszélyeztetett területeken tapasztalható problémák*

	Szegregációval veszélyeztetett területek	A terület státusza, lehatárolása	A terület jellemzése, a főbb problémák azonosítása
1.	**Zagyvapálfalva** (Csokonai út páratlan oldala-Batsányi út a	**Szegregátumnak minősíthető**, az 1. számú	lásd az 1. szegregátumnál

	Szegregációval veszélyeztetett területek	A terület státusza, lehatárolása	A terület jellemzése, a főbb problémák azonosítása
	Bródy S. u. kereszteződése)	szegregátumhoz csatolandó.	
2.	**Jónásch telep** (Ilona út - névtelen u - Jónásch körút belterületi határ)	**Szegregátumnak minősíthető**, az 10. számú szegregátumhoz csatolandó.	lásd a 10. szegregátumnál
3.	**Zagyvaróna** (Váralja út - belterületi határ- Fenyvesalja út - Mátyás király útja - Őrhegy út- Mátyás király útja)	**Szegregátumként kezelendő**.	A közművekkel ellátottság részben megoldott, szemét felhalmozása a területen nem jellemző. A településrész helyi tömegközlekedéssel megközelíthető. A közszolgáltatások közül az óvoda és az orvosi rendelő megtalálható. Rónabányán elsősorban az **utak minősége** és a **bolt hiánya**, valamint a **nem rendszeres buszjáratok** okozzák a problémát. Védőnői adatközlés: Várandós 1 fő, 3 év alatti 8 fő, 3-6 éves 4 fő, gondozott családok száma (0-6 éves gyermekkel):11, a veszélyeztetett gyermekek száma 6 fő.
4.	**Salgóbánya** (belterületi határ- Szapolyai J. út - Vár út - Árpád út - Deák F. út - Mikes K. út - Vár út)	**Szegregátumként kezelendő**.	Problémát jelent a **közművek hiánya**, több utcában a **szemét felhalmozása**, a **lakóházak rossz állapota**. A helyi tömegközlekedés igénybevétele a téli időszakban problémát jelenthet. **A közszolgáltatások** ebben a szegregátumban **teljesen hiányoznak**. Salgóbányán **a szociális bérlakások állapota leromlott**. Lakossági információk szerint a **tudatmódosító szerek** jelenléte jellemző a településrészen. Az **utak rossz minőségűek, vagy teljesen hiányoznak**. A szegregátum **településképi szempontból is problémás**. Védőnői adatközlés: Várandós 0 fő, 3 év alatti 5 fő, 3-6 éves 13 fő, a veszélyeztetett gyermekek száma 14 fő.

Az elmúlt évek terepi tapasztalatai alapján a **szegregálódó** területek felsorolása Salgótarjánban sajnos **új területek**kel bővíthető (ez a népszámlálást követően kerülhet felülvizsgálatra), ezek:

- az **Acélgyári út**, mely a 9. számú szegregátummal együtt is kezelhető,
- a **Berzsenyi út vége,**
- a **Pécskő-Szilvás zártkerti övezet,**
- és a **Rónabányai kolóniák**, ahol problémát jelent a közművek hiánya, több utcában a szemét felhalmozása, a lakóházak rossz állapota. A közszolgáltatások teljesen hiányoznak.

Az egyes szegregátumok szociális helyzetének megismerésében nyújtanak segítséget a települési támogatási, **segélyezési adatok** is. A gyermekek, mint kiemelt esélyegyenlőségi csoport helyzetéről a **rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény**ben részesülők száma szolgáltat információt. A kedvezményezett gyermekek szociális helyzetük alapján többek között kedvezményes vagy ingyenes intézményi étkeztetésre, szünidei étkeztetésre, évente kétszer pénzbeli támogatásra, és egyéb kedvezményekre (pl.: bérlettámogatás) jogosultak.

A Szociális törvény[8] előírja, hogy a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő személyek részére **rendkívüli települési támogatás**t köteles nyújtani. A jogosultság feltételeit, valamint a támogatás összegét a település határozhatja meg.

Salgótarjánban a települési támogatások egyik formája a lakhatáshoz kapcsolódó kiadások viseléséhez nyújtott támogatás. A szociálisan rászoruló családok a **lakhatási támogatás**t természetbeni ellátásként kapják, a támogatás folyósítása a szolgáltatók felé történik, annak összegét a támogatásban részesülők számláján a szolgáltató írja jóvá.

Mindhárom adatsor alapján a 2. (Zagyvapálfalva: Hősök útja- Zöldfa út-névtelen u.- belterületi határ), 4. (Baglyasalja: II. András király út - Kisvasút út - Katalin u - Petőfi út - névtelen u.- belterületi határ) és 9. (Városközpont: Gedőczi u.- Salgó út - Füleki út- Báthory tér - Zrínyi M. út - belterületi határ) szegregátum emelkedik ki, a legtöbben ezekben a területegységekben szorulnak támogatásra[9].

XII.1-3. ***táblázat: Támogatási, segélyezési adatok szegregátiumonként***

	Szegregátum vagy szegregációval veszélyeztetett terület	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők		Rendkívüli települési támogatásban részesülők	Lakhatási támogatásban részesülők
		(család)	(fő)	(fő)	(fő)
1.	**Zagyvapálfalva**	8	19	20	11
2.	**Zagyvapálfalva**	125	228	283	49
3.	**Baglyasalja**	20	37	55	20
4.	**Baglyasalja**	69	157	134	47
5.	**Forgách-telep**	11	15	40	9
6.	**Forgách-telep**	11	24	21	5
7.	**Somlyóbánya**	11	16	23	10
8.	**Idegér**	24	53	45	15
9.	**Városközpont**	64	126	195	40
10.	**Határ út**	20	37	41	8
11.	**Művésztelep**	21	31	64	23
1.	**Zagyvapálfalva**	15	37	23	7
2.	**Jónásch telep**	17	40	22	7
3.	**Zagyvaróna**	23	53	52	27
4.	**Salgóbánya**	10	17	22	13

[8] 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

[9] ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy az adatok a lakcímkártyán lévő lakcímekhez kapcsolódnak, előfordul, hogy az adott támogatásban részesülőnek nem az a valós lakhelye

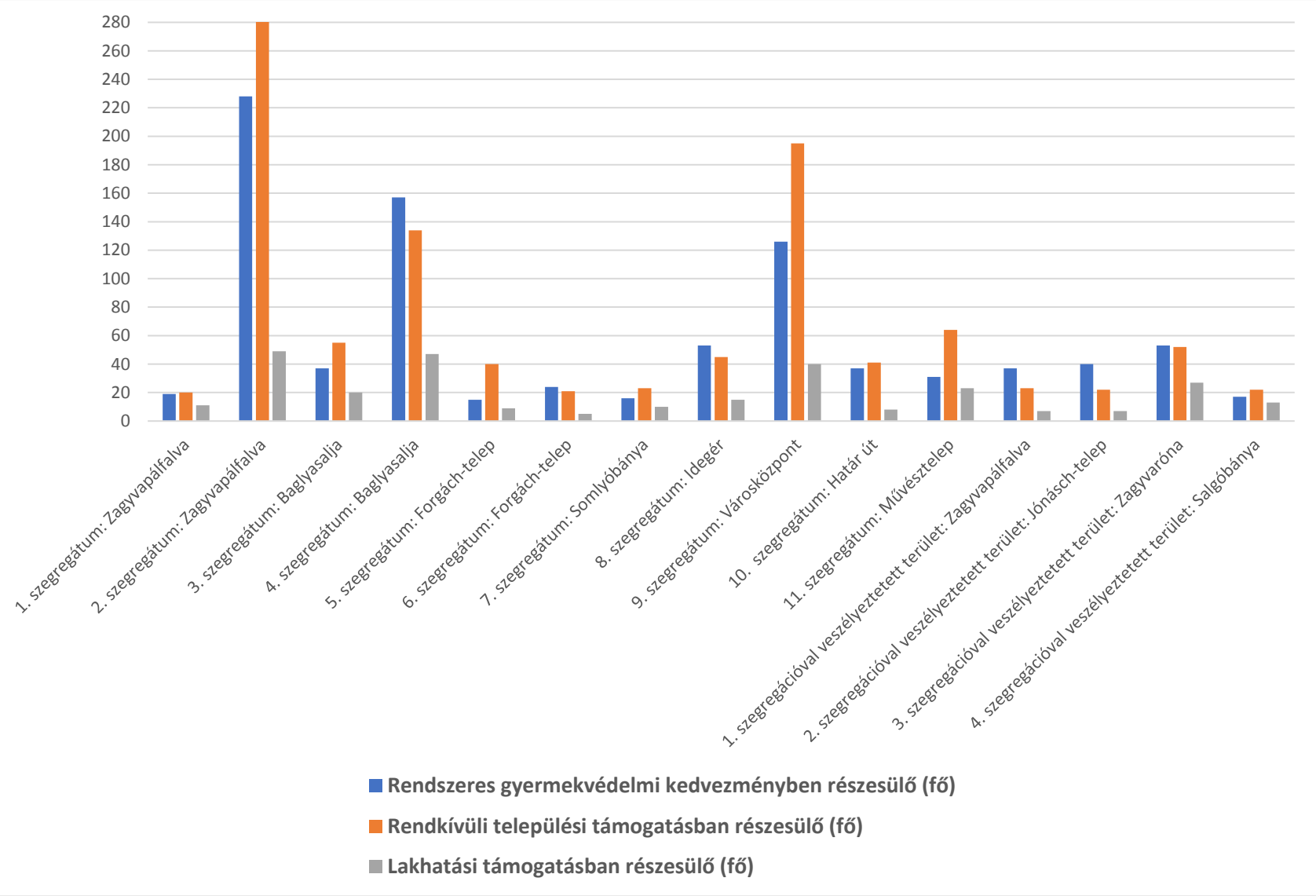
280
260
240
220
200
180
160
140
120
100
80
60
40
20
0
1. szegregátum: Zagyvapálfalva
2. szegregátum: Zagyvapálfalva
3. szegregátum: Baglyasalja
4. szegregátum: Baglyasalja
5. szegregátum: Forgách-telep
6. szegregátum: Forgách-telep
7. szegregátum: Somlyóbánya
8. szegregátum: Idegér
9. szegregátum: Városközpont
10. szegregátum: Határ út
11. szegregátum: Művésztelep
1. szegregációval veszélyeztetett terület: Zagyvapálfalva
2. szegregációval veszélyeztetett terület: Jónásch-telep
3. szegregációval veszélyeztetett terület: Zagyvaróna
4. szegregációval veszélyeztetett terület: Salgóbánya
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő (fő)
Rendkívüli települési támogatásban részesülő (fő)
Lakhatási támogatásban részesülő (fő)

XII.2 Antiszegregációs terv

XII.2.1 Antiszegregációs fejlesztési célok és beavatkozási javaslatok

A 2021-2027-es időszakra vonatkozó Antiszegregációs terv céljai és a tervezett beavatkozások esetében Salgótarján a fentebb ismertetett folyamatok alapján mind horizontális, tehát minden szegregátum esetében releváns, mind pedig területi, azaz specifikusan egyes szegregátumokra értelmezendő **antiszegregációs célokat és beavatkozásokat azonosít** az alábbi táblázatokban foglaltak szerint.

XII.2-1. ***táblázat: Horizontális antiszegregációs célok és beavatkozások 2021-2027 között***

	Célok	A célok elérése érdekében tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség
1.	Foglalkoztatás növelése és a szükséges alapkészségek fejlesztése	- helyi vállalkozások támogatása a foglalkoztatás növelése érdekében; - felzárkóztató képzések (általános iskola elvégzését vagy szakmaszerzést célzó) szervezése, önéletrajz írási technikák oktatása, informatikai ismeretek bővítése, egyénre szabott, álláskeresést segítő szolgáltatások	250 MFt
2.	Hátrányos helyzetű gyermekek felzárkózásának támogatása	- a korai fejlesztés népszerűsítése és támogatása: Biztos Kezdet Gyermekház létrehozása, az érintett gyermekek számára tanoda program szervezése önkéntesek bevonásával; - gyermekek átmeneti otthona kialakítása; - a gyermekek iskolába való eljutásának segítése, szükség esetén az online oktatás támogatása (gépbeszerzés); - ösztöndíj rendszer működtetése; - a szabadidő hasznos eltöltése: iskolán kívüli fejlesztő, közösségépítő programok szervezése a gyermekek és a szülők számára is, szünidei táborok szervezése	400 MFt
3.	A lakosság egészségi állapotának javítása	- higiénés viszonyok javítása: mosási, tisztálkodási lehetőség biztosítása szolgáltatópontokon; - mobil szűrőállomások működtetése; - életvezetési tanácsadás, drogprevenciós programok szervezése	30 MFt
4.	A lakosság életkörülményeinek javítása	- alapvető gazdálkodási, pénzügyi ismeretek oktatása; - egyénre szabott segítségnyújtás, életvezetési tanácsadás; - gyermekgondozási, gyermeknevelési ismeretek átadása, a korai fejlesztés szükségességének hangsúlyozása; - hivatali ügyintézés támogatása, jogi segítségnyújtás; - nemzetiségi közösségi tér létrehozása; - védőnők és szociális szakemberek foglalkoztatásának ösztönzése	20 MFt

	Célok	A célok elérése érdekében tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség
5.	A segítség „közelebb hozása”	- további Jelenlét Házak, közösségi terek kialakítása, meglévők felújítása; - civil, önkéntes bázis toborzása; - a közösséget vezetni képes „lámpásemberek” felkutatása	200 MFt

XII.2-2. *táblázat: Területi fókuszú antiszegregációs célok és beavatkozások 2021-2027 között*

	Szegregátum	Célok	A célok elérése érdekében tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség
1.	2. Zagyvapálfalva, 10. Határ út	A szegregátumok kriminológiai helyzetének javítása	Polgárőrség létrehozása a helyi lakosság bevonásával, bűnmegelőzési programok szervezése	15 MFt
2.	2. Zagyvapálfalva, 7. Somlyóbánya, 10. Határ út + 4. Salgóbánya	A szegregátumok hulladékproblémáinak enyhítése	Hulladékátvételi pont(ok) létrehozása, a hulladékgyűjtés és szelektálás ösztönzése – bónok bevezetése	20 MFt
3.	2. Zagyvapálfalva, 9. Városközpont, 10. Határ út + 4. Salgóbánya	A tudatmódosító szerek használatának visszaszorítása	Drogprevenciós programok szervezése, szociális szakemberek képzése, segítséget nyújtó intézményi lehetőségek megismertetése a szerhasználókkal és családjaikkal	10 MFt
4.	3. Baglyasalja, 6. Forgách-telep, 7. Somlyóbánya, 10. Határ út + 3. Zagyvaróna + 4. Salgóbánya	Az oktatáshoz és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés segítése	A gyermekek iskolába jutásának segítése iskolabusz üzemeltetésével, a helyi lakosok számára közlekedési támogatás ügyeik intézéséhez, igény szerinti időszakos gyermekfelügyelet biztosítása	100 MFt
5.	4. szegregációval veszélyeztetett terület: Salgóbánya	Leromlott városi területek megújítása	Szociális városrehabilitáció a salgóbányai szegregátumban	400 MFt

XII.2.2 A szociális városrehabilitáció akcióterületének meghatározása és a választás indoklása

Salgótarján jelen tervezési dokumentum készítésekor a **4. szegregációval veszélyeztett terület**, **Salgóbánya szociális városrehabilitációját** tervezi, melynek becsült költségvetése **400 millió Ft**. Az előző európai uniós tervezési időszakhoz hasonlóan 2021 és 2027 között is lehetőség lesz európai uniós forrásokból szociális városrehabilitáció megvalósítására, a vonatkozó pályázati felhívások (TOP_Plusz-1.2.2-21 Szociális célú városrehabilitáció, TOP_Plusz-3.1.2-21 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA)) társadalmi egyeztetése már lezajlott.

A pályázati felhívás tervezete rögzíti, hogy az akcióterület jogosultságát a KSH által kiadott, **2011-es népszámlálási adatokon** alapuló szegregációs térképpel és ahhoz kapcsolódó adatsorral szükséges igazolni, az Irányító Hatóság pedig hangsúlyozta, hogy nincs lehetőség eltérni a népszámlálási adatoktól. Akkor jogosult egy akcióterület támogatásra, amennyiben területén a 2011-es népszámlálási adatok alapján a fejlesztés középpontjában álló szegregátum/veszélyeztetett terület/kiegészítő jogosultsági terület [10]található és annak teljes területét magában foglalja az akcióterület.

Salgótarján szempontjából szintén fontos kitétel, hogy azon települések esetében, amelyek területén található szegregációval veszélyeztetett és szegregált terület is, ott **először a szegregált területek rehabilitációját** szükséges biztosítani. Ezt követően, illetve ezzel egyidőben valósulhat meg a szegregációval veszélyeztetett területek rehabilitációja. A kiegészítő jogosultsági területek esetében azok szegregációs mutatója alapján szükséges az előbbieket értelmezni. Amennyiben a településnek nem az összes szegregátumára koncentrálódik a fejlesztés, a rehabilitációba bevont szegregált területtel közvetlen fizikai kapcsolatban levő szegregációval veszélyeztetett terület bevonható a rehabilitációba.)

A felhívás szintén rögzíti, hogy amennyiben a város több területet, több projekt keretében, időben egymással egy időben kíván fejleszteni, úgy arra lehetősége van, azzal a feltétellel, hogy a szegregációval veszélyeztetett és kiegészítő jogosultsági területek fejlesztésére vonatkozóan csak akkor köthető meg a támogatási szerződés, amennyiben minden szegregátum esetében ESZA és ERFA típusú rehabilitációs projekt már legalább hatályos TOP Plusz támogatási szerződéssel vagy Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretéből megvalósítás alatt álló projekttel rendelkezik.

Amennyiben az akcióterület úgy kerül lehatárolásra, hogy az szegregátumot és szegregációval veszélyeztetett vagy kiegészítő jogosultsági területet is tartalmaz, úgy **lehetőség van a szegregációval veszélyeztetett és kiegészítő jogosultsági területen is beavatkozni, azonban a fejlesztések fókuszában a szegregátumnak kell állnia**.

Az előző tervezési időszakhoz hasonlóan az infrastrukturális beavatkozásai mellé kötelező lesz a TOP_Plusz-3.1.2-21 „Szociális célú városrehabilitáció (ESZA)" című felhívásból úgynevezett **szoft programok tervezése** is, minimum az igényelt támogatás 30%-áig.

---

[10] **Kiegészítő jogosultsági területek**: azon területek, amelyek nem egyeznek meg a város szegregátum, ill. szegregációval veszélyeztetett területeivel, azonban a KSH 2011. évi népszámlálási adatai alapján cím szerinti egyedi vizsgálattal kimutatható összefüggő, legalább 50 fő lakónépességű, a szegregációs mutató valamelyik határértékeinek megfelelő terület. Ebben az esetben erre vonatkozóan a KSH igazolást ad ki, amelyet a támogatási kérelemhez csatolni szükséges. Az egyedi cím szerinti vizsgálattal a szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek pontosíthatók (szűkíthetők vagy bővíthetők), ill. előfordulhatnak így kimutatható új jogosult területek is. A KSH igazolás ilyen esetekben térképi lehatárolást nem tartalmaz, így azt szükséges a támogatási kérelem mellékleteként a támogatást igénylőnek bemutatnia.

XII.2.3 A beavatkozások ütemezése

XII.2-3. *táblázat: A beavatkozások ütemezése*

Tervezett akciók és beavatkozások	2022 1. félév	2022 2. félév	2023 1. félév	2023 2. félév	2024 1. félév	2024 2. félév	2025 1. félév
- helyi vállalkozások támogatása a foglalkoztatás növelése érdekében; - felzárkóztató képzések (általános iskola elvégzését vagy szakmaszerzést célzó) szervezése, önéletrajz írási technikák oktatása, informatikai ismeretek bővítése, egyénre szabott, álláskeresést segítő szolgáltatások							
- a korai fejlesztés népszerűsítése és támogatása: Biztos Kezdet Gyermekház létrehozása, az érintett gyermekek számára tanoda program szervezése önkéntesek bevonásával; - gyermekek átmeneti otthona kialakítása; - a gyermekek iskolába való eljutásának segítése, szükség esetén az online oktatás támogatása (gépbeszerzés); - ösztöndíj rendszer működtetése; - a szabadidő hasznos eltöltése: iskolán kívüli fejlesztő, közösségépítő programok szervezése a gyermekek és a szülők számára is, szünidei táborok szervezése							
- higiénés viszonyok javítása: mosási, tisztálkodási lehetőség biztosítása szolgáltatópontokon; - mobil szűrőállomások működtetése; - életvezetési tanácsadás, drogprevenciós programok szervezése							
- alapvető gazdálkodási, pénzügyi ismeretek oktatása; - egyénre szabott segítségnyújtás, életvezetési tanácsadás; - gyermekgondozási, gyermeknevelési ismeretek átadása, a korai fejlesztés szükségességének hangsúlyozása; - hivatali ügyintézés támogatása, jogi segítségnyújtás; - nemzetiségi közösségi tér létrehozása; - védőnők és szociális szakemberek foglalkoztatásának ösztönzése							
- további Jelenlét Házak, közösségi terek kialakítása, meglévők felújítása; - civil, önkéntes bázis toborzása; - a közösséget vezetni képes „lámpásemberek” felkutatása							
Polgárőrség létrehozása a helyi lakosság bevonásával, bűnmegelőzési programok szervezése							
Hulladékátvételi pont(ok) létrehozása, a hulladékgyűjtés és szelektálás ösztönzése – bónok bevezetése							
Drogprevenciós programok szervezése, szociális szakemberek képzése, segítséget nyújtó intézményi lehetőségek megismertetése a szerhasználókkal és családjaikkal							

Tervezett akciók és beavatkozások	2022 1. félév	2022 2. félév	2023 1. félév	2023 2. félév	2024 1. félév	2024 2. félév	2025 1. félév
A gyermekek iskolába jutásának segítése iskolabusz üzemeltetésével, a helyi lakosok számára közlekedési támogatás ügyeik intézéséhez, igény szerinti időszakos gyermekfelügyelet biztosítása							
Szociális városrehabilitáció a salgóbányai szegregátumban							

XII.2.4 Az antiszegregációs terv pénzügyi terve

A beavatkozások költségei pontosan nem határozhatók meg, a terv a hozzávetőleges költségigényeket tartalmazza a 2021-2027-es időszak egészére vonatkozóan.

XII.2-4. *táblázat: A tervezett antiszegregációs akciók és beavatkozások pénzügyi terve*

Tervezett akciók és beavatkozások	becsült költség	tervezett forrás
- helyi vállalkozások támogatása a foglalkoztatás növelése érdekében; - felzárkóztató képzések (általános iskola elvégzését vagy szakmaszerzést célzó) szervezése, önéletrajz írási technikák oktatása, informatikai ismeretek bővítése, egyénre szabott, álláskeresést segítő szolgáltatások	250 MFt	TOP Plusz / EFOP Plusz
- a korai fejlesztés népszerűsítése és támogatása: Biztos Kezdet Gyermekház létrehozása, az érintett gyermekek számára tanoda program szervezése önkéntesek bevonásával; - gyermekek átmeneti otthona kialakítása; - a gyermekek iskolába való eljutásának segítése, szükség esetén az online oktatás támogatása (gépbeszerzés); - ösztöndíj rendszer működtetése; - a szabadidő hasznos eltöltése: iskolán kívüli fejlesztő, közösségépítő programok szervezése a gyermekek és a szülők számára is, szünidei táborok szervezése	400 MFt	TOP Plusz / EFOP Plusz
- higiénés viszonyok javítása: mosási, tisztálkodási lehetőség biztosítása szolgáltatópontokon; - mobil szűrőállomások működtetése; - életvezetési tanácsadás, drogprevenciós programok szervezése	30 MFt	TOP Plusz / EFOP Plusz
- alapvető gazdálkodási, pénzügyi ismeretek oktatása; - egyénre szabott segítségnyújtás, életvezetési tanácsadás; - gyermekgondozási, gyermeknevelési ismeretek átadása, a korai fejlesztés szükségességének hangsúlyozása; - hivatali ügyintézés támogatása, jogi segítségnyújtás; - nemzetiségi közösségi tér létrehozása; - védőnők és szociális szakemberek foglalkoztatásának ösztönzése	20 MFt	TOP Plusz / EFOP Plusz
- további Jelenlét Házak, közösségi terek kialakítása, meglévők felújítása; - civil, önkéntes bázis toborzása; - a közösséget vezetni képes „lámpásemberek" felkutatása	200 MFt	TOP Plusz / EFOP Plusz
Polgárőrség létrehozása a helyi lakosság bevonásával, bűnmegelőzési programok szervezése	15 MFt	TOP Plusz / EFOP Plusz
Hulladékátvételi pont(ok) létrehozása, a hulladékgyűjtés és szelektálás ösztönzése – bónok bevezetése	20 MFt	TOP Plusz / EFOP Plusz
Drogprevenciós programok szervezése, szociális szakemberek képzése, segítséget nyújtó intézményi lehetőségek megismertetése a szerhasználókkal és családjaikkal	10 MFt	TOP Plusz / EFOP Plusz
A gyermekek iskolába jutásának segítése iskolabusz üzemeltetésével, a helyi lakosok számára közlekedési támogatás ügyeik intézéséhez, igény szerinti időszakos gyermekfelügyelet biztosítása	100 MFt	TOP Plusz / EFOP Plusz
Szociális városrehabilitáció a salgóbányai szegregátumban	400 MFt	TOP Plusz / EFOP Plusz
Összesített költség:	**1445 MFt**	

XIII MELLÉKLET – KÉRDŐÍVEK KIÉRTÉKELÉSE

A 2021-27-es Európai Uniós ciklus TOP Plusz forrásai finanszírozást biztosítanak a fenntartható városfejlesztésre az Európai Parlament és a Tanács 2021/1058 Rendelet (ERFA rendelet) 11. cikke alapján. Ahhoz, hogy a cikk hatálya alá eső városok a számukra dedikált forráskerettel tudjanak tervezni, fenntartható városfejlesztési stratégiát kell készíteniük az Irányító Hatóság által kiadott módszertani útmutatónak megfelelően.

Az útmutató értelmében a helyzetfeltárás összeállításához az ismert adatforrások és adatbázisok felhasználása mellett primer adatgyűjtés keretében kérdőíves felmérés elvégzése is szükséges. A felmérés két csoportban hajtandó végre: egyrészről a lakosság körében, másrészről az önkormányzati intézmények (illetve tetszőleges, de főként közfeladatokat végző szervezetek) között. A kérdőívezés tetszőleges módon (on-line felmérés, személyes vagy telefonos lekérdezés) lebonyolítható.

XIII.1 Lakossági felmérés

XIII.1.1 A lekérdezés

A lakossági kérdőíves felmérés **on-line formában 2021. július 5. és november 12. között** zajlott. Az on-line kérdőív a város honlapján keresztül az alábbi linken volt elérhető: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfO3z4KeFrdVbsoo1VXYI1ampJyucpYdWoHF70mAblGh--q_w/viewform

A rendelkezésre álló időintervallum alatt összesen **203 fő töltötte ki** a kérdőívet. (A lakossági kérdőív sablonját a **Hiba! A hivatkozási forrás nem található.**. melléklet tartalmazza).

XIII.1.2 reprezentativitás

Az FVS Módszertani Kézikönyv értelmében a lefolytatott lakossági felmérésnek **korra és nemre reprezentatívnak** kell lennie. A kitöltött kérdőívek tekintetében ez az elvárás teljes mértékben nem teljesült, azaz a szükséges kritériumok együttes eloszlásában túl sok/túl kevés válasz született, ezért a probléma megoldására a **súlyozásos eljárást** alkalmaztuk. Ennek értelmében a túl kevés reszpondenssel képviselt válaszadói kategóriák válaszait egynél nagyobb súllyal, a túl sok reszpondenssel képviselt válaszadói kategóriák válaszait pedig egynél kisebb súllyal szerepeltettük az adatok feldolgozásakor.

XIII.1-1. *táblázat: A 18 évnél idősebb lakosság aránya az állandó népesség 18 évnél idősebb létszámához viszonyítva 2020-ban*

korcsoport / nem	18-25	26-55	56-64	65-x	Összesen
Nő	4,3%	23,4%	8,7%	17,5%	53,8%
Férfi	4,6%	23,8%	7,5%	10,3%	46,2%
Összesen	8,9%	47,2%	16,2%	27,7%	100,0%

Forrás: KSH

XIII.1-2. *táblázat: A kitöltött kérdőívek megoszlása kor és nem szerint*

korcsoport / nem	18-25	26-55	56-64	65-x	Összesen
Nő	6,9%	30,5%	10,8%	1,5%	49,8%
Férfi	5,9%	30,0%	8,9%	5,4%	50,2%
Összesen	12,8%	60,6%	19,7%	6,9%	100,0%

Forrás: Kitöltött lakossági kérdőívek

XIII.1-3. *táblázat: Alkalmazott súlyszámok*

korcsoport / nem	18-25	26-55	56-64	65-x
Nő	0,625	0,765	0,8	11,85
Férfi	0,775	0,7925	0,85	1,9

XIII.1-4. *táblázat: Reprezentativitás*

korcsoport / nem	18-25	26-50	51-64	65-x	Összesen
Nő	4,3%	23,4%	8,7%	17,5%	53,9%
Férfi	4,6%	23,8%	7,5%	10,3%	46,2%
Összesen	8,9%	47,2%	16,2%	27,8%	100,1%

XIII.1.3 A kérdőívek kiértékelése

XIII.1.3.1 Alapadatok

A kérdőívet kitöltők (203 fő) közel felének (46%) a legmagasabb végzettsége középiskola volt és a legtöbben alkalmazotti státuszban álltak (53%). A döntő többség (79%) Salgótarjánt jelölte meg munkavégzésének helyszíneként és lakóhelyként is (86%). A válaszadók többségének (56%) családjában van 14 év alatti gyermek. Salgótarján fejlesztési dokumentumait iránt alapvetően érdeklődő mutatkozik, ugyanakkor ténylegesen a válaszadók alig negyede olvasta csak, többségük (52%) viszont mindegyik dokumentumot (ITS, TFK, Salgótarján – 2030) megismerte.

XIII.1.3.2 Megtartó város

A témakörhöz tartozó kérdések alapján a helyi kötődést, valamint az életminőség bizonyos aspektusait vizsgáltuk.

A kérdőívek alapján a helyi kötődésben a legfontosabb tényező a városban történő család-, illetve otthonalapítás, valamint a táji, természeti adottságok. A **legfiatalabb (18-25 év közöttiek) korosztály** esetében a család-, illetve otthonalapítás helyett meghatározóbb szempont, hogy **ide születtek**. A középkorú generációnál (26-55 év közöttiek) **a nyugodt kisvárosi lét** is meghatározó tényező a helyi

kötődésben. Az idősebbeknél pedig sokat nyom a latban, hogy ismerik és gyakorolják a helyi szokásokat, ill. tagjai valamilyen kisebb, helyi közösségnek.

A **helyi életminőséggel való elégedettség növelésében a kedvezőbb lakhatási lehetőségeknek, a magasabb jövedelmet biztosító munkalehetőségeknek és a jelenleginél is magasabb színvonalú közszolgáltatásoknak** tulajdonították a legfőbb szerepet a kérdőívet kitöltők. Kiemelt szerepe van még továbbá a magas színvonalú kiskereskedelmi és vendéglátóipari szolgáltatásoknak és minőségi köztereknek. A nők és férfiak megítélésében nincs különbség, mindkét csoportnál ugyanolyan rangsor alakult ki a tényezők között.

A **közszolgáltatásokkal való elégedettség** tekintetében a válaszadók **a humán közszolgáltatásokat** emelték ki, ez esetben azonban **összességében a nők némileg elégedettebbnek bizonyultak a férfiaknál.** A **férfiak körében** kiemelkedik **a városi kerékpárutak minőségével és hosszával** történő elégedettség. A férfiak emellett **az egészségügyi ellátás színvonalával, a közbiztonsággal és a parkolási lehetőségekkel** is messze elégedettebbek, mint a nők. Összességében a válaszadók **legkevésbé az utak minőségével, a kiemelt közintézmények közelében lévő parkolási lehetőségekkel, valamint a városközpont sötétedés utáni közbiztonságával vannak megelégedve.**

XIII.1.3.3 Digitális város

A digitális város témaköréhez tartozó 4 kérdés a lakosság digitális eszközellátottságát, digitális kompetenciáit és internethasználati szokásait, valamint a szolgáltatókkal való kapcsolattartás módját járta körbe.

A város lakosságának digitális eszközellátottsága jó, a kérdőívet kitöltők közül csupán a férfiak 65 év feletti korosztályában jelölte be 1,9%, hogy nem rendelkezik semmilyen okos eszközzel. **A vizsgált eszközök közül a legelterjedtebb az okos telefon (87%)**[11], de kitöltők körében sokan rendelkeznek asztali számítógéppel (58%) és notebookkal/laptoppal (56%) is. A digitális kompetenciák tekintetében **a kitöltők 80%-a** úgy ítéli meg, hogy saját korosztályához képest **átlagosan vagy az átlagnál jobban kezeli a digitális eszközöket**. A férfiak körében gyakoribb volt, hogy átlag felettinek ítélték meg készségeiket, mint a nők esetében, ahol a legtöbben úgy gondolták, hogy saját készségeik átlagosak az IT eszközök használatával kapcsolatban.

A kérdőívek alapján **az internetet legtöbben, a kitöltők 85%-a információszerzésre, tájékozódásra használja,** meghatározó ugyanakkor a **közösségi oldalak látogatása**, a **szórakozás és az ügyintézés** (nyomtatványok letöltése, benyújtása), amely a **nők esetében némileg meghatározóbb** célnak bizonyulnak, kiemelten az idősebb generáció (65 év felett) körében.

A **közműszolgáltatók közül az áramszolgáltatóval történő kapcsolattartásban már elsődleges, a víz és csatornaszolgáltatás esetében pedig jelentős szerepe van az online, illetve az emailen keresztül történő ügyintézésnek.** A **közhivataloknál** szintén kiemelt szerepe van az elektronikus ügyintézési formának, ugyanakkor ott még **hasonló jelentőségű a személyes ügyintézés is**. A személyes ügyintézés továbbra is elsődleges kapcsolattartási forma az alapfokú oktatás, az egészségügyi alapellátás, a kulturális szolgáltatások, a szociális ellátás, valamint a közösségi közlekedés esetében.

[11] A válaszadók n=203 közül.

XIII.1-1. ábra: A főbb szolgáltatókkal való kapcsolattarás módja

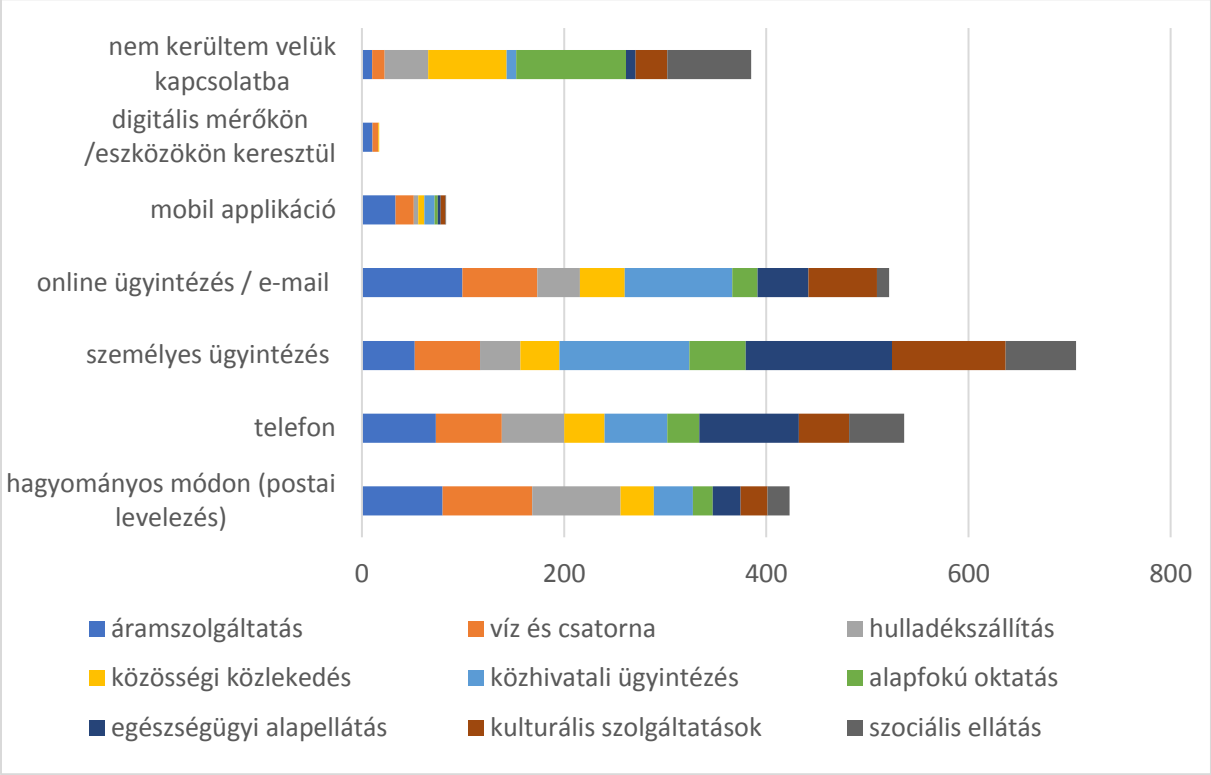

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

XIII.1.3.4 Kiszolgáló/zöldülő város

A kiszolgáló és a zöldülő város dimenzióit 6 kérdés érintette, amelyek a környezettudatosságot, az életminőséget, valamint a zöldterülethasználati szokásokat járta körbe.

A megkérdezettek a saját **életminőségük szempontjából a szelektív hulladékgyűjtést, a hulladék otthoni felhasználását és a környezettudatos életvitelt** tartották a legfontosabbnak a vizsgált szempontok közül. A **város jövője kapcsán** szintén ezeket ítélték jelentősnek. A megújuló energiaforrások használatát általában véve és a háztartásokban is, a közösségben való aktív részvételt, valamint az egészséges, térségben megtermelt élelmiszerek fogyasztását is lényegesebbnek tartották a kérdőívet kitöltők a város jövője szempontjából. Utóbbi kapcsán tapasztalható a legnagyobb különbség a férfi és női kitöltők között: **a nők a város jövője és saját életminőségük vonatkozásában is fontosabbnak tartják az egészséges, térségben megtermelt élelmiszerek fogyasztását**. **A megújuló energiaforrások használata a háztartásban viszont a város jövője és saját életminőségük szempontjából is a férfiak szerint lényegesebb.** A kitöltők közel **85%-a rendelkezik legalább egyféle környezettudatos eszközzel, illetve megoldással, a legelterjedtebb a házi komposztáló használata** (a megkérdezettek 30%-a rendelkezik utóbbival). Okos fogyasztásmérővel a válaszadók majd 18%-a rendelkezik, megújuló energiát pedig több mint 10%-uk hasznosít.

A városi zöldterületeket a válaszadók 27%-a naponta, további 20%-a pedig hetente legalább egyszer látogatja. A férfiak esetében gyakoribb a napi (28%), a nők körében pedig a hetente legalább egy alkalommal tett látogatás (37%). **A városi zöldterületeket elsősorban szabadidő eltöltés** (37%) **és rekreációs séta** (30%) **céljával keresik fel** a megkérdezettek. Mindkét tevékenység **a 26-55 év közötti** korosztályban a legnépszerűbb, de a **65 évnél idősebb nők** esetében is kedvelt tevékenységek.

A kérdőívet kitöltők számára **a belváros zöldfelületeit elsősorban a sétautak fejlesztésével, további szolgáltatások (büfé, fagyizó, nyilvános WC), játszóterek és testedző eszközök telepítésével, ill jobb közvilágítással lehetne vonzóbbá** tenni. Ezen felül kifejezett igény mutatkozik a kültéri programkínálat bővítése iránt is.

XIII.1.3.5 Prosperáló város

A tématerület a helyi termékeket illetően két kérdést tartalmazott.

A helyi termékek közül a legismertebbek a zöldségek és gyümölcsök (a megkérdezett 57% ismer ilyen termékeket), míg egyéb élelmiszereket, italokat a megkérdezettek 55%-a ismer. Helyben, illetve a térségben létrehozott használati tárgyakat és a műalkotásokat a megkérdezettek kevesebb, mint harmada ismert. Utóbbiak ismertsége a nők körében, míg előbbieké a férfiak esetében volt magasabb.

Az agrártermékek ismertségéből adódik, hogy a **beszerzésük** leginkább a **piacon**, vagy kisebb részben **közvetlenül a termelőnél** történik. Internetes felületeken keresztül a megkérdezettek 15%-a szokott helyi, illetve térségi termékeket beszerezni.

XIII.1.3.6 Fejlesztéspolitikai kérdések

A kérdőív nagy mennyiségű fejlesztéspolitikai kérdést is tartalmazott annak érdekében, hogy a leginkább fény derüljön a lakosság Salgótarján jövőjét illető elképzeléseire.

Az elmúlt 5 évben a válaszadók alig több mint **egyharmada (36%)** ítélte meg úgy, hogy történt a városban **pozitív** irányú változás, **kétharmada** pedig egyenesen **negatív i**rányú változásokat érzékelt.

A **pozitív** irányú változások között **a megvalósult fejlesztéseket, a város közlekedési elérhetőségének javulását, a rendezettebb, virágosabb közterületeket** említették a válaszadók. A **negatív** irányú változások között **a elvándorlást, az elöregedést, a lecsúszott rétegek arányának növekedését, az eddig elmaradt fejlesztéseket, a romló közbiztonságot, a munkahelyek hiányát** emelték ki a válaszadók. (A válaszadók által megfogalmazott tényezők a 3.1.6. fejezetben találhatók.)

A válaszadók kétharmada egy sor olyan tényező is felsorolt, amelyeket véleményük szerint **feltétlenül meg kell szüntetni** az elkövetkezendő években, vagy legalábbis valamilen formában törődni kellene vel. Ezek pl. **hajléktalanság, lecsúszott társadalmi rétegek, kátyús utak, Karancs Hotel épülete, volt gyártelepek helyének hasznosítása, munkahelyteremtés, fiatalok elvándorlása, parkolás.** (A válaszadók által megfogalmazott tényezők a 3.1.6. fejezetben találhatók.)

A válaszadók az olyan fejlesztési területek közül, amelyekre az önkormányzatnak közvetlen ráhatása van **legfontosabbnak a turistafogadás feltételeinek javítása, a városi strand felújítása és a parkolási infrastruktúra fejlesztését** ítélték. Ezek közül az első kettőt a nők, utóbbit a férfiak ítélték fontosabbnak. Legkevésbé fontos a közbringa rendszer kiépítését, a Karancsalja és Salgótarján közötti kerékpárút kiépítését és a Smart City megoldások kibővítése. Kevés olyan terület volt, amelyet a nők fontosabbnak tartottak, mint a férfiak. Ezek közül a bányamúzeum továbbfejlesztése és a szociális településrehabilitációba bevonandó városi területek fejlesztése helyezkedik el a rangsor első felében.

Az olyan fejlesztési területek közül, amelyekre az önkormányzatnak közvetett ráhatása van **a felsőfokú oktatatás feltételrendszerének javítását, a Rákóczi út teljes felújítását, valamint a helyijárati közlekedés javítását ítélték a legfontosabbnak**. A legkevésbé fontosnak Zenthe Ferenc Színház új épületének kialakítását, a nem önkormányzati tulajdonú lakóépületek, ill. kereskedelmi vagy szolgáltató épületek felújítását ítélték a válaszadók.

A következő kérdések a célrendszer elemeire vonatkoztak. Ezek alapján a Salgótarján számára kitűzött vízióval elsősorban a fiatal férfiak értenek egyet, a 10 skálán 7,75-re értékelték. **A vízió teljes elfogadottsága 6,1 volt.**

Hasonló fogadtatása volt az átfogó céloknak is. Leginkább a megújuló város, vonzó települési környezet, ezt követte a társadalmi megújulás, majd a dinamikus gazdasági fejlődés cél elfogadottsága.

A **gazdaságfejlesztési vezérprojektek közül a Jövedelemtermelő sportturisztikai fejlesztések, illetve élményalapú turisztikai elemek kialakítását, a Modern, élhetőbb városközpont kialakítása a gazdaság fejlesztésének megalapozására és az Egyetemi oktatás fejlesztése (Óbudai Egyetem - új campus, oktatóbázis, kiszolgáló épületek), innováció, K+F erősítése c. projekteket tartják a legfontosabbnak** a válaszadók. Ezt követte A belváros vonzóképességnek erősítése a kihasználatlan vagy alulhasznosított kereskedelmi és szolgáltató épületeinek felhasználásával, valamint a Egészségügyi gazdaságfejlesztés. A legkevésbé fontos vezérprojektek a Hadiipar letelepedése és/vagy elektronikai, illetve ipari hulladék-feldolgozó kialakítása, amely esetben a hölgyek kategorikusan elutasították ennek fontosságát, valamint Az üvegipar és az üvegpalackgyártás technológiai fejlesztése is a rangsor végére került.

A **jövedelemtermelő sportturisztikai fejlesztések közül az út-, közmű és parképítés, a tó rekultivációja és a városi strand kialakítása** került az első helyekre, ezt követte a konferencia és oktatóközpont, valamint a kemping teljes felújítása. A legutolsó helyre a jégcsarnok megépítése, az Ütős Sportok Háza kialakítás és a Lombházak kialakítása kerültek.

A városi környezet fejlesztése és vonzóbb üzleti környezet megteremtése részprogram tervezetei közül mindegyik azonos fontosságúnak ítéltetett, kivéve a smart city programok.

A közlekedésfejlesztés szempontjából **a város külső területeinek úthálózatfejlesztése, a vasútielérhetőség javítása és a belvárosi vasútállomás korszerűsítése a legégetőbb feladat.**

A lakhatást segítő projektek közül az Új panel Program került első helyre, ezt követte a bérlakások, kisebb lakóparkok építése és a munkáshotel kialakítása. Ezek mindegyike ugyanakkor 2 fölötti rangsorszámot kapott.

A **belváros gazdasági fejlesztése szempontjából a legsürgősebbnek a szálloda és mélygarázs vagy parkolóház építése** (Karancs Szálló felújítása, újragondolása), A belváros kihasználatlan vagy alulhasznosított kereskedelmi és szolgáltató épületeinek felhasználásával **vonzó belvárosi üzleti környezet kialakítása**, Városon belüli és átmenő (tranzit) gépjárműforgalomtól tehermentesített, **modern, élhetőbb városközpont kialakítása** a gazdaság fejlesztésének megalapozására c. projektek kerültek.

Az egészségügy gazdasági fejlesztése érdekében a legsürgősebb feladat a válaszadók szerint **a Radiológiai osztály fejlesztése, műtők fejlesztése és aa kórház infrastrukturális fejlesztése, kiemelten a környezeti megújulás, az energiatakarékos működés és a betegbiztonsági célok megvalósulására.**

Az új gazdasági területek kialakítása, fejlesztése érdekében a legfontosabb az Öblösüveggyár és a ,,volt'' Acélgyár rekultivációja.

A válaszadók által javasolt projektek között a legtöbb javaslat a város közlekedési elérhetősége, ill. utak, közművek, kerékpárutak, járdák témájával, a közterületek, ill. a játszóterek, külső közösségi terek fejlesztése, valamint a gazdaságfejlesztés kapcsán érkeztek. (A válaszadók által megfogalmazott projektötletek a 3.1.6. fejezetben találhatók.)

A közlekedéssel kapcsolatban többek között a vasúti elérhetőség és a helyi közlekedés fejlesztésére, valamint a parkolási problémák megoldására érkeztek javaslatok, ahol domináns volt a környezetbarát közlekedési módok előtrébe helyezése pl. közbringa rendszer, kerékpárutak, járdafejlesztés, vasút integrálása a városirészek közötti közlekedésbe, szemléletformálás.

A közterületfejlesztés kapcsán a játszótérfejlesztések, szabadtéri edzőparkok kialakítása, parkosítás, a Főtér megújítása merültek fel.

A gazdaságfejlesztési javaslatok pedig egyértelműen a régi gyárak területének rendezése, új ipari cégek bevonzására, a helyi erőforrások kiaknázására vonatkoztak.

XIII.2Intézményi/szervezeti felmérés

XIII.2.1 A lekérdezés

Az intézményi kérdőíves felmérés **on-line formában 2021. szeptember 13. és szeptember 22. között** zajlott. Az on-line kérdőív linkjét[12] az önkormányzat e-mailben juttatta el a város intézményeihez. A rendelkezésre álló időintervallum alatt 4 **szolgáltató töltötte ki a kérdőívet**. (Az intézményi kérdőív sablonját a **Hiba! A hivatkozási forrás nem található.** melléklet tartalmazza.)

XIII.2.2 A kérdőívek kiértékelése

XIII.2.2.1 Alapadatok

XIII.2-1. ***táblázat: A kérdőívet kitöltő intézmények***

Szervezet neve	Besorolása
Balassi Bálint Megyei Könyvtár	kultúra és rendezvényszervezés
Dornyay Béla Múzeum	kultúra és rendezvényszervezés
Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde	oktatás-nevelés, család- és gyermekjólét
Salgótarjáni Költségvetési Intézmények Gazdasági Szolgálat	egyéb

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

A kérdőívet kitöltő intézmények és szervezetek közül 1 db oktatási-nevelési intézmény volt, ezek mellett 2 db a kultúra és rendezvényszervezés területén tevékenykedő, valamint 1 egyéb szervezet küldte még vissza a válaszait. Az intézmények foglalkoztatotti létszáma meghaladja a 20 főt.

XIII.2.2.2 Általános fejlesztési szükségletek

[12] https://docs.google.com/forms/u/1/d/1K8LXMDAzNqxHfinbsofwi8ODDZFkyUhyikousErwqK4/edit?usp=forms_home

A kérdéscsoport az intézmények jövőre vonatkozó terveit, illetve elképzeléseit tárta fel az átfogó, szervezeti fejlesztésekkel (profilbővítés vagy szűkítés; szervezeti átalakítás; finanszírozási átalakítás), valamint a konkrét, kézzelfogható fejlesztésekkel (épületek, infrastruktúra; eszközfejlesztés, humán erőforrás) kapcsolatban.

A megkérdezett **intézmények nagyobb része a finanszírozás átalakítását**, a Dornya Béla Múzeum pedig **a szervezetátalakítást** tart szükségesnek. Az átalakítások célja egyöntetűen a létszámbővítés, amelynek egyik módja lehet a bérfejlesztés, mivel ezzel lehet megtartani a meglévő munkaerőt, ill. betölteni az üres álláshelyeket.

Infrastrukturális fejlesztések (pl. légkondicionálás) és az **épületek bővítésének, illetve új épület kialakításának szükségességét** minden intézmény jelezte. a Dornyay Béla Múzeum korszerűbb, energiahatékony, a 21. századi kihívásoknak jobban megfelelő kiállítóterek fejlesztését jelezte. **Eszközfejlesztés** keretében digitális és nem digitális eszközökre egyaránt van igény. A számítástechnikai eszközökre a múzeumban és a könyvtárban, de az óvodákban is fejlesztésre lenne szükség. A **humán erőforrás-fejlesztést** minden intézmény égetően szükségesnek tartotta főként **mennyiségi szempontból**, de a meglévő munkaerő folyamatos továbbképzése, valamint a (portás, karbantartó) bérének kiegészítése is megjelent a válaszokban**.**

XIII.2.2.3 Digitális átállás

XIII.2.2.3.1 Az intézmények hardverállománya

A kérdőívet kitöltő intézmények **mindegyike** úgy, hogy az **intézményben a megfelelő munkavégzéshez nincs elegendő számítógép és a számítógépeken kívül további digitális eszközökre is szükség lenne** (főként szkennelőre, nyomtatóra, illetve fénymásolóra). A mennyiségi problémák részben összefüggenek a minőségi problémákkal is, **a meglévő eszközállomány nem megfelelő kapacitású, elavult** (pl. lassúak, bizonyos programok futtatásához nem rendelkeznek megfelelő teljesítménnyel). A kérdőívet kitöltő intézményeknél **gyakran előfordul a digitális eszközök meghibásodása**, annak ellenére, hogy azokat rendszeresen, megfelelő időközönként szervizelik.

XIII.2.2.3.2 Az intézmények szoftverállománya

A kérdőívet kitöltő **intézmények használ kereskedelmi szoftvereket**, de a nyílt forráskódú szoftverek használata is elterjedt. Freeware szoftverek használatáról kizárólag a Balassi Bálint Megyei Könyvtár számolt be. A **szoftverek frissítése sajnos nem minden esetben történik meg**, ami egyrészt arra vezethető vissza, hogy a szoftverek frissítésével járó anyagi terheket nem vállalják az intézmények.

XIII.2.2.3.3 Az intézmények digitalizáltsága

A kizárólag papíralapú ügyintézés már nem jellemző a kérdőívet kitöltő intézményeknél, ugyanakkor egyelőre a kizárólag digitális alapú sem. Utóbbit a szervezeten belüli belső adminisztráció vonatkozásában a Salgótarjáni Összevont Óvoda és Bölcsőde és a Balassi Bálint Megyei Könyvtár, a szervezeten belüli kommunikációjának vonatkozásában pedig szintén az óvodák és a Dornyay Béla Múzeum jelölte meg. Az intézmények körében **a legelterjedtebb digitális ügyintézési megoldás a kétoldalú kommunikáció**, a honlapon keresztüli ügyintézés, illetve a fizikait helyettesítő digitális ügyintézési lehetőség. Az applikáción keresztüli ügyintézést 2 intézmény biztosítja. A kérdőívet kitöltő vállalatok foglalkoztatottjai **közösen tudnak szerveren tárolt dokumentumokon dolgozni**, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár pedig az okos megoldások közül **folyamatirányítási rendszert** alkalmaz.

A **papír alapú ügyintézés további használatát** leginkább az indokolja, hogy az **ügyfelek egy része nem rendelkezik digitális eszközökkel, elérhetőséggel**, továbbá a hitelesítés is megoldatlan az ügyfél, illetve a szervezet részéről egyaránt. **A régi, papír alapú dokumentumok digitalizálása az intézmények**

nincs napirenden, csupán a múzeum és a könyvtár két intézmény szkenneli be időközönként a régi dokumentumokat.

Az intézményekben a munka során keletkező digitális adatok a napi szintű működést támogatják, illetve nyilvánosan is megjelenítik.

Valamennyi intézményben van olyan alkalmazott vagy külső szervezet, amely ellátja az informatikai hálózat karbantartását, illetve felügyeletét és **támogatást nyújt a vonatkozó kérdések kapcsán** és **úgy ítélik meg, hogy ez a támogatás nem elegendő**. Ez összefüggheet azzal, hogy **az intézmények 5 fokozatú skálán átlagosan 4-esre értékelték alkalmazottainak digitális kompetenciáit**.

Az együttes, illetve csoportmunka érdekében valamennyi intézmény szükségesnek lát fejlesztéseket: a személyi kompetenciák (6 válasz), a hardverállomány (5 válasz) és a szoftverállomány (4 válasz) terén. **A nyilvántartások kezeléséhez a személyi kompetenciák, a szoftver- és a hardverállomány.**

A digitális fejlesztések előtt a legfőbb akadály a könyvtár és a múzeum esetében a forráshiány. A többi intézmény esetében az alkalmazottak egyéni kompetenciáinak a hiányát, valamint a szervezeti akadályokat, időhiányt jelölték meg.

XIII.3 A lakossági kérdőív sablonja

Tisztelt Hölgyem/Uram!

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata az alábbi kérdőívben a Salgótarján 2030 címet viselő gazdaságfejlesztési stratégiájához kapcsolódó fejlesztési koncepciókról, lehetséges projektekről, illetve az előttünk álló időszakban megoldandó fejlesztési feladatokról, a felvetődő problémákról szeretnénk a lakosság véleményét kikérni.

FONTOS:

A kérdőív 14 szakaszból áll. A csillaggal jelölt mezők kitöltése kötelező!

Bizonyos szakaszok kitöltése előtt a hitelesebb válaszadás érdekében, amennyiben teheti és ideje engedi, kérjük, olvassa el a szakaszok elején megemlített fejlesztési dokumentumnak a szakaszban érintett fejezetét-fejezeteit!

Köszönjük, hogy szánt időt a kérdőív kitöltésére!

*Kötelező

1.Az Ön neme? *

Férfi

Nő

Nem szeretnék válaszolni

2.Az Ön életkora *

18 év alatt

18-25 év között

26-35 év között

36-45 év között

46-55 év között

56-64 év között

65 év felett

3.Az Ön lakhelye? *

Salgótarján

Nógrád megye

Nógrád megyén kívül

4.Mivel foglalkozik Ön jelenleg? *

tanuló

alkalmazott

alkalmazott, középvezető

alkalmazott, felsővezető

vállalkozó (egyéni vagy cégvezető)

munkanélküli

nyugdíjas

GYES-en vagy GYED-en

háztartásbeli

inaktív (egyéb)

5. Munkavégzés földrajzi helye

Salgótarján

Salgótarján járásához tartozó település

egyéb település a megyében

egyéb

6.Mi az Ön legmagasabb iskolai végzettsége *

általános (elemi, polgári) iskola 8. osztálynál, évfolyamnál alacsonyabb

általános (elemi, polgári) iskola 8. osztály, évfolyam

szakképesítés érettségi nélkül (pl. szakmunkásképző, szakiskola)

érettségi

érettségi szakképesítéssel vagy érettségire épülő szakképesítés

felsőfokú szakképesítés (csak 1998 után szerezhető)

főiskolai (vagy azzal egyenértékű, pl. BA/BSc)

egyetemi (vagy azzal egyenértékű, pl. MA/MSc)

doktori (PhD- vagy DLA-) fokozat

7.Van 14 éven aluli gyermeke, unokája? *

Igen

Nem

8.Tanulmányozta, olvasta-e Salgótarján valamelyik fejlesztési dokumentumát? *

Igen

Még nem, de szeretném majd áttanulmányozni, elolvasni

Még nem, de nem is szeretném áttanulmányozni, elolvasni

9.Ha igen, mely dokumentumot olvasta?

…….

10.Ön szeret azon a településen élni, ahol most lakik? *

Igen

Nem

11.Kérjük, fejtse ki 2-3 mondatban miért szeret / nem szeret a településen lakni!

……..

A következő kérdéssorban Salgótarján fejlesztésével kapcsolatos észrevételek, javaslatok fogalmazhatók meg, illetve lehetőség nyílik a különböző fejlesztések eredményességével kapcsolatos vélemények és értékelések megadására is. Kérjük, segítse Ön is munkánkat ezek megfogalmazásával!

12.Érzékelt Ön pozitív változást Salgótarjánban az elmúlt 5 évben? *

Igen

Nem

Nem tudom megítélni

13.Ha igen, kérjük fogalmazza meg röviden (2-3 mondat) milyen típusú pozitív változások ezek!

…….

14.Érzékelt Ön negatív változást Salgótarjánban az elmúlt 5 évben?

Igen

Nem

Nem tudom megítélni

15.Ha igen, kérjük fogalmazza meg röviden (2-3 mondat) milyen típusú negatív változások ezek!

……

16.Salgótarjánt tekintve, Ön mire a legbüszkébb? Kérjük, pár mondatban fejtse ki!

…….

17.Van olyan dolog, amelyre kevésbé büszke Salgótarjánt tekintve? Kérjük, pár mondatban fejtse ki!

……

18.Van olyan körülmény, jelenség, adottság, amit feltétlenül szükségesnek tart megszüntetni Salgótarjánban az elkövetkező években? *

Igen

Nem

Nem tudom megítélni

19.Ha igen, kérjük fejtse ki pár mondatban mely az/melyek azok!

…….

Az alábbi kérdéscsoportokban a fejlesztéspolitikával kapcsolatos elégedettség kifejtésére van mód, melyet lineáris skálán, 1-től 10-ig tud értékelni! Az 1-es a legrosszabbat, a 10-es a legjobbat jelenti.

20.Hogyan értékeli Ön az utóbbi évek fejlődését a településén? *

21.Hogyan értékeli Ön az utóbbi évek fejlődését az országban? *

22.Menyire elégedett a város egészségügyi rendszerének infrastrukturális ellátásával (épületek, eszközök)? *

23.Mennyire elégedett a város kulturális intézményeinek infrastrukturális színvonalával (épület, eszközök)? *

24.Mennyire elégedett Ön a helyi oktatási rendszer (óvoda, általános iskola) infrastrukturális színvonalával (épület, eszközök)? *

25.Mennyire elégedett Ön a városban működő szolgáltatások általános minőségével (kereskedelem, pénzügyi szolgáltatók, stb.)? *

26.Mennyire elégedett Ön a város rekreációs területeivel (játszóterek, parkok, zöldfelületek)? *

27.Mennyire elégedett Ön a sportolási lehetőségekkel a városban? *

28.Mennyire elégedett Ön a város közlekedési hálózatával (utak, járdák, kerékpárutak)? *

29. Mennyire elégedett Ön a város tömegközlekedésével? *

30.Mennyire elégedett Ön a város köztereivel, közparkjaival, szabadtéri közösségi tereivel? *

31. Mennyire elégedett Ön a város közbiztonságával? *

32. Mennyire elégedett Ön a város turisztikai kínálatával? *

33. Mennyire elégedett Ön a város közműhálózatával (pl. ivóvíz, szennyvíz, távhő)? *

34. Mennyire elégedett Ön az épített környezet állapotával? *

35. Mennyire elégedett Ön a belváros épített környezetének állapotával? *

Az alábbiakban olyan fejlesztési területeket lát, melyekre az Önkormányzat közvetlen hatást tud gyakorolni. Kérjük sorolja be ezeket fontosságuk szerint: 1. legfontosabb 5. legkevésbé fontos!

36. Belváros, Fő tér rekonstrukciója

37. A lakótelepek rehabilitációja (Zagyvapálfalva, Gorkij)

38. A lakótelepek rehabilitációja (Kemerovó lkt.)

39. A lakótelepek rehabilitációja (Vásártér, Szerpentin út)

40. Az egészséges életmódot segítő közösségi rekreációs területek fejlesztése és rehabilitációja (Tóstrand és környéke)

41. Kerékpárút kiépítése Karancsalja és Salgótarján között

42.Önkormányzati tulajdonú épületek energetikai korszerűsítése (később konkrét kérdések vonatkoznak erre)

43. Óvodaudvarok fejlesztése

44. Napelempark létrehozása az önkormányzati intézmények energiaellátására

45.A szociális településrehabilitációba bevonandó városi területek fejlesztése (Somlyóbánya)

46.A szociális településrehabilitációba bevonandó városi területek fejlesztése (Salgóbánya)

47.Fontosabb útszakaszok fejlesztése (pl. Baglyasi út, Zemlinszky út, stb.)

48.Városi patakok medrének vízvédelmi fejlesztése

49.Parkolási infrastruktúra fejlesztése Salgótarján belvárosában és körzetében

50.Közbringa-rendszer kiépítése Salgótarjánban

51. Smart City (Okosváros) megoldások kibővítése városszerte

52. Turistafogadás feltételeinek javítása, attrakciófejlesztés, leginkább Salgóbánya, Eresztvény és Somoskő településrészeken

53.Iparterületek elérhetőségének javítása

54.Városi strand teljes felújítása, rekonstrukciója a tó bevonásával

55.Városháza teljes energetikai felújítása

56.Bányamúzeum további fejlesztése

57.Önkormányzati tulajdonú orvosi rendelők további felújítása

58.Önkormányzati tulajdonú szociális intézmények felújítása

59.A helyi identitást és kohéziót erősítő közösségi programok

Az alábbiakban olyan fejlesztési területeket lát, melyekre az Önkormányzat csak közvetett hatást tud gyakorolni. Kérjük, sorolja be ezeket fontosságuk szerint: 1. legfontosabb 5. legkevésbé fontos! A részletekért kérjük tekintse meg a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiát.

60.Öblösüveggyár területének rehabilitációja

61.Acélgyár területének rehabilitációja

62.Egyéb barnamezős területek rehabilitációja

63.Rákóczi út teljes felújítása közművekkel együtt

64.Vasútállomások megújítása

65. Helyijárati közlekedés javítása (új pályaudvar, új környezetkímélő, esetlegesen elektromos buszpark)

66. Salgói vár felújítása

67. Fogaskerekű kisvasút kialakítása Salgóbányáig

68. A Zenthe Ferenc Színház új épületének kialakítása

69.Dornyay turistaház felé vezető út felújítása

70. Nem önkormányzati tulajdonú lakóépületek felújítása

71. Nem önkormányzati tulajdonú kereskedelmi vagy szolgáltató épületek felújítása

72. Szent Lázár Megyei Kórház további fejlesztése

73. Városi középfokú oktatási intézmények infrastrukturális fejlesztése

74. Felsőfokú oktatás feltételrendszerének javítása Salgótarjánban

Az alábbi szakaszban a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési stratégia jövőképeit, átfogó céljait értékelheti. Mennyire ért egyet a város számára kitűzött alábbi célokkal, víziókkal? Kérjük, osztályozza 1-től 10-ig terjedő lineáris skálán. 1: legkevésbé értek egyet vele; 10: leginkább egyetértek vele. A szakasz kitöltése előtt, javasoljuk tekintse meg a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiát a részletekért.

75. Mennyire ért egyet a város számára kitűzött alábbi vízióval: "Salgótarján megújuló, vonzó középváros, gazdasági és kulturális központ a Budapest körüli, Közép-Magyarországi Metropolisz Térség Észak-Keleti kapujában"?

76.Mennyire ért egyet a város számára kitűzött alábbi átfogó céllal: "Dinamikus gazdasági fejlődés, megújuló gazdaság"

77.Mennyire ért egyet a város számára kitűzött alábbi átfogó céllal: "Társadalmi megújulás"

78. Mennyire ért egyet a város számára kitűzött alábbi átfogó céllal: "Megújuló város, vonzó települési környezet"

Az alábbiakban olyan gazdaságfejlesztési vezérprojekteket lát, melyeket az Önkormányzat, a Gazdaságfejlesztési stratégiájában szerepelteti. Kérjük rangsorolja ezeket az alábbi lineáris skála szerint: 1. legsürgősebb 5. legkevésbé fontos! A szakasz kitöltése előtt, javasoljuk tekintse meg a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiát a részletekért.

79. Új ipari területek feltárása, barnamezős területek megújítása, Tudományos és Technológiai Park létrehozása

80. A volt Acélgyár területén „Önfenntartó Város" energetikai program kialakítása, napelemek kiépítésével

81.Hadiipar letelepedése és/vagy elektronikai, illetve ipari hulladék-feldolgozó kialakítása

82.Öblösüveggyár területe – belvárosi szolgáltató terület kialakítása

83.Egyetemi oktatás fejlesztése (Óbudai Egyetem - új campus, oktatóbázis, kiszolgáló épületek), innováció, K+F erősítése

84.Nógrád Megyei Szakképzési Centrum Stromfeld Aurél Technikum - új tanműhelyek, oktatóbázis kialakítása az iskola, vagy a Tűzhelygyár területén

85.Modern, élhetőbb városközpont kialakítása a gazdaság fejlesztésének megalapozására

86.A belváros vonzóképességnek erősítése a kihasználatlan vagy alulhasznosított kereskedelmi és szolgáltató épületeinek felhasználásával

87. Jövedelemtermelő sportturisztikai fejlesztések, illetve élményalapú turisztikai elemek kialakítása

88. Új elektromos buszpark és kiszolgáló infrastruktúra kialakítása

89. Egészségügyi gazdaságfejlesztés

90. Lakhatást elősegítő programok megvalósítása

91. Az üvegipar és az üvegpalackgyártás technológiai fejlesztése

Az alábbiakban az Modern Városok Programban kidolgozott jövedelemtermelő sportturisztikai fejlesztések (Tóstrandi Sport-és Rekreációs Központ) részleteit láthatja. Kérjük rangsorolja ezeket egy lineáris skálán: 1. legsürgősebb 5. legkevésbé sürgős! A szakasz kitöltése előtt, javasoljuk tekintse meg a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiát a részletekért.

92. Városi strand kialakítása

93. Tó rekultivációja

94. Ifjúsági tábor fejlesztése, korszerűsítése

95. Kemping teljes felújítása

96. Konferencia és Oktatóközpont kialakítása (az egykori Strand Hotel felújítása)

97. Futókör és kerékpárpálya létesítése

98. Ütős Sportok Háza kialakítása

99. Atlétikai pálya megépítése

100. Multifunkciós sportcsarnok megépítése

101. 50 méteres sportuszoda kialakítása

102. Lombházak kialakítása

103. Jégcsarnok megépítése

104. Út-, közmű és parképítés

Az alábbiakban a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiában kidolgozott városi környezet fejlesztése és vonzóbb üzleti környezet megteremtése részprogram tervezeteit láthatja. Kérjük rangsorolja ezeket egy lineáris skálán: 1. legsürgősebb 5. legkevésbé sürgős! A szakasz kitöltése előtt, javasoljuk tekintse meg a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiát a részletekért.

105. Csapadékvíz- és ivóvízhálózat korszerűsítése, közműalagutak kialakítása a belvárosban

106. Városrehabilitációs programok (belváros és lakótelepek központi részeinek újragondolása, felújítása)

107. Intézményfejlesztések (múzeum, óvodák, szociális létesítmények)

108. Smart City (Okosváros) programok

Az alábbiakban a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiában kidolgozott közlekedésfejlesztés részprogram tervezeteit láthatja. Kérjük rangsorolja ezeket egy lineáris skálán: 1. legsürgősebb 5. legkevésbé sürgős! A szakasz kitöltése előtt, javasoljuk tekintse meg a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiát a részletekért.

109. Új elektromos autóbuszpark és önkiszolgáló infrastruktúra (pl. végállomási töltők)

110. P+R parkoló kialakítása a Vásártér mögötti területen, Salgó út területén a belváros két végpontján SMART parkolással

111. Zagyvarakodó területének megvásárlása és önkormányzati fedett, fix bérlős teremgarázs kialakítása

112. Belvárosi vasútállomás korszerűsítése

113. Úthálózat fejlesztése a város külső területein

114. Vasúti elérhetőség javítása

Az alábbiakban a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiában kidolgozott lakhatást segítő részprogram tervezeteit láthatja. Kérjük rangsorolja ezeket egy lineáris skálán: 1. legsürgősebb 5. legkevésbé sürgős! A szakasz kitöltése előtt, javasoljuk tekintse meg a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiát a részletekért.

115. Bérlakások, kisebb lakópark építése a magasabb színvonalú lakhatás előteremtése érdekében

116. "Munkáshotel" kialakítása jelenleg kihasználatlan önkormányzati vagy állami épületben

117. Új „Panel Program" társasházaknak, mikrohitelekkel energetikai felújításokra

Az alábbiakban a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiában kidolgozott Belváros gazdasági fejlesztése részprogram tervezeteit láthatja. Kérjük rangsorolja ezeket egy lineáris skálán: 1. legsürgősebb 5. legkevésbé sürgős! A szakasz kitöltése előtt, javasoljuk tekintse meg a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiát a részletekért.

118. Városon belüli, és átmenő (tranzit) gépjárműforgalomtól tehermentesített, modern, élhetőbb városközpont kialakítása a gazdaság fejlesztésének megalapozására

119. Szálloda és mélygarázs vagy parkolóház építése (Karancs Szálló felújítása, újragondolása)

120. Városháza épületének teljes körű felújítása

121. A belváros kihasználatlan vagy alulhasznosított kereskedelmi és szolgáltató épületeinek felhasználásával vonzó belvárosi üzleti környezet kialakítása

121. Volt „SZÜV" székházban üzemelő távhő és vízmű ügyfélszolgálat átköltöztetése a Városházára; az ott maradt épület új funkcióval való felruházása és ennek megfelelő fejlesztése

123. Volt II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola épületének színházzá történő átépítése

Az alábbiakban a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiában kidolgozott egészségügy gazdasági fejlesztése részprogram tervezeteit láthatja. Kérjük, rangsorolja ezeket egy lineáris skálán: 1. legsürgősebb 5. legkevésbé sürgős! A szakasz kitöltése előtt, javasoljuk tekintse meg a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiát a részletekért.

124. A „Garzon" épületében az Onkológiai Központhoz kapcsolódóan nővér- és orvosszálló, valamint betegek kezelése során kiadható szálláshelyek kialakítása

125. Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központ áttelepülése a Semmelweis Egyetem Kanizsai Dorottya Többcélú Szakképző Intézménye épületébe

126. Salgótarján és Térsége Egészségügyi-Szociális Központ jelenlegi épületéből az Onkológiai Központhoz kapcsolódóan nővér- és orvosszálló, vagy betegek kezelése során kiadható szálláshelyek kialakítása

127. Idősotthon kialakítása kihasználatlan önkormányzati, vagy állami tulajdonú funkcióját vesztett ingatlanban

128. A kórház infrastrukturális fejlesztése, kiemelten a környezeti megújulás, az energiatakarékos működés és a betegbiztonsági célok megvalósulására

129. Radiológiai osztály fejlesztése, műtők fejlesztése

Az alábbiakban a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiában kidolgozott új gazdasági területek kialakítása, fejlesztése részprogram tervezeteit láthatja. Kérjük, rangsorolja ezeket egy lineáris skálán: 1. legsürgősebb 5. legkevésbé sürgős! A szakasz kitöltése előtt, javasoljuk tekintse meg a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiát a részletekért.

130. Öblösüveggyár rekultivációja – a terület megvásárlása, meglévő épületek használhatóságának átvizsgálása, újrahasznosítása, a szennyezett terület rehabilitációja

131. Salgótarjáni SZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája új épületének kialakítása

132. Kereskedelmi, kulturális, rekreációs terület kialakítása, esetleg ipari turizmus (speciális kalandturizmus, élményelemek)

133. „Volt" Acélgyár területének rekultivációja – ipari, gazdasági terület kialakítása

134. „Önfenntartó Város" energetikai program kialakítása, napelemek kiépítésével

135. „Önfenntartó Város" energetikai program kialakítása, krakkolómű

36. Hadiipar letelepedése, vagy elektronikai/ipari hulladék-feldolgozó kialakítása az energetikai program mellett

137. Ipari hulladékok feldolgozása nanotechnológiára alapozott mechanokémiai eljárással Salgótarján környékén (pl: Salgótarjáni területekről az ipari hulladék kinyerése és a barnamezős területek revitalizációja)

Tematikus kérdések

Megtartó város

Kérdés	Választási lehetőség	Válasz (X)
Mi jelenti az Ön helyi kötődésének alapját (több válasz is lehetséges)	1. itt született	
	2. itt alapított családot és otthont	
	3. ismeri és gyakorolja a helyi szokásokat	
	4. pörgő nagyvárosi lét/ a nyugodt kisvárosi lét	
	5. a helyi identitásúak összetartása	
	6. tagja valamilyen helyi kisebb közösségnek, akikkel szívesen tölti szabadidejét	
	7. táj és természeti adottságok	
	8. itt talált biztos egzisztenciára (munkalehetőségek)	
	9. egyéb	
A felsorolt tényezők mennyiben játszanak szerepet helyi	1. változatosabb munkahelyek	5-4-3-2-1 vagy 0
	2. magas jövedelmet biztosító munkalehetőségek	5-4-3-2-1 vagy 0

Kérdés	Választási lehetőség	Válasz (X)
életminőségével való elégedettségének növelésében? **5- nagyon jelentős szerepet játszana** **4- jelentős** **3- közepesen** **2-kis szerepet játszana** **1- nem játszana szerepet** **0= „Nem tudom megítélni / „Nem kívánok válaszolni”**	3. a jelenleginél is magasabb színvonalú közszolgáltatások (iskola, egészségügyi, szociális ellátás stb.)	5-4-3-2-1 vagy 0
	4. minőségi közösségi terek a városközpontban és a lakóhelyem közelében	5-4-3-2-1 vagy 0
	5. gazdagabb és magasabb színvonalú, igényekre szabott kulturális kínálat	5-4-3-2-1 vagy 0
	6. sportolási lehetőségek további bővítése	5-4-3-2-1 vagy 0
	7. magas színvonalú kiskereskedelmi és vendéglátóipari szolgáltatások	5-4-3-2-1 vagy 0
	8. kedvezőbb lakhatási lehetőségek	5-4-3-2-1 vagy 0
	9. jobb közbiztonság	5-4-3-2-1 vagy 0
	10. egyéb	5-4-3-2-1 vagy 0
Értékelje a városban elérhető humán közszolgáltatásokat és egyéb városi életminőséget befolyásoló tényezőket egy 1-től 5-ig tartó skálán **5=nagyon elégedett** **4=elégedett** **3= közepesen elégedett** **2= alig elégedett** **1=egyáltalán nem elégedett** **0= „Nem elérhető a városban”, a „Nem tudom megítélni / nem vagyok érintett” és a „Nem kívánok válaszolni”**	1. óvodai ellátás (családtagja által igénybe vett)	5-4-3-2-1 vagy 0
	2. általános iskola, infrastruktúra, felszereltség (családtagja által igénybe vett)	5-4-3-2-1 vagy 0
	3. általános iskola oktatás (családtagja által igénybe vett)	5-4-3-2-1 vagy 0
	4. egészségügyi alapellátás minősége (Ön és családtagja által igénybe vett)	5-4-3-2-1 vagy 0
	5. egészségügyi szakellátás minősége (Ön és családtagja által igénybe vett)	5-4-3-2-1 vagy 0
	6. kulturális szolgáltatások (intézményekhez kötött pl. mozi, kulturális központ stb.) minősége (Ön és családtagja által igénybe vett)	5-4-3-2-1 vagy 0
	7. szociális ellátás („akár saját, akár valamely családtag okán pl. idősellátás”)	5-4-3-2-1 vagy 0
	8. bölcsődei ellátás (családtagja által igénybe vett)	5-4-3-2-1 vagy 0
	9. közterületek minősége általában (közterek, utak stb.)	5-4-3-2-1 vagy 0
	10. zöldfelületek (parkok, ligetek fasorok)	
	11. közvilágítás közvetlen lakókörnyezetében	5-4-3-2-1 vagy 0
	12. közbiztonság a városközpontban nappal	5-4-3-2-1 vagy 0
	13. közbiztonság a városközpontban sötétedés után	5-4-3-2-1 vagy 0
	14. közbiztonság a közvetlen lakókörnyezetében sötétedés után	
	15. járdák minősége közvetlen lakókörnyezetében	5-4-3-2-1 vagy 0
	16. városi kerékpárutak hossza a városban	5-4-3-2-1 vagy 0
	17. városi kerékpárutak minősége a városban	5-4-3-2-1 vagy 0
	18. kerékpárosokat támogató infrastruktúra (pl. tárolók, esővédő beállók stb.)	5-4-3-2-1 vagy 0

Kérdés	Választási lehetőség	Válasz (X)
	19. utak minősége általában a városban	5-4-3-2-1 vagy 0
	20. parkolás általában a kiemelt közintézmények közelében	5-4-3-2-1 vagy 0
	21. parkolás kereskedelmi létesítmények közelében	5-4-3-2-1 vagy 0

Digitális város

Kérdés	Választási lehetőség	Válasz (X)
Milyen elektronikus eszközöket használ a hétköznapokban? (több válasz is lehetséges kivéve, ha a válasz a 7.)	1. személyi számítógép (asztali számítógép)	
	2. notebook / laptop	
	3. táblagép (tablet)	
	4. okos / smart televízió	
	5. okostelefon	
	6. okos óra	
	7. nincs ilyen eszközöm	
Milyen céllal használja az INTERNETET (több válasz)	1. napi munkavégzés részeként	
	2. ügyintézés céljából pl. nyomtatványok letöltése és benyújtása	
	3. rendelkezik ügyfélkapuval és rendszeresen használja	
	4. szolgáltatásokat vesz igénybe pl. elektronikus vásárlás, foglalások intézése (szállás, repülőjegy stb.)	
	5. kommunikációs, kapcsolattartási céllal (telefon, levelezés, Skype stb.)	
	6. információszerzés, tájékozódás céljából	
	7. tanulási céllal - oktatási anyagok letöltése, e-oktatás igénybevétele	
	8. közösségi oldalak látogatása	
	9. szórakozás – video, film, zene letöltéshez	
	10. játékok	
	11. egyéb	
	12. egyáltalán nem használok internetet	
Hogyan értékeli az IT eszközök használatával kapcsolatos jártasságát	1.nincsenek ilyen készségeim egyáltalán	
	2. készségeim az átlagnál kevésbé erősek, rendszerint segítségre szorulok	

Kérdés	Választási lehetőség	Válasz (X)
(összehasonlítva saját korosztályához) **(csak egy válasz lehetséges)**	3. készségeim átlagosak, okostelefont használok készség szinte és rendszeres internet használó vagyok	
	4. készségeim átlag felettiek (a 3. ponton túl e-ügyintézésre és egyéb, speciális IT használásra is képes vagyok)	
	5. nem tudom megítélni	

Milyen módon kerül Ön ügyfélként kapcsolatba a szolgáltatókkal **1. hagyományos postai levelezés** **2. telefon** **3. személyes ügyintézés** **4. online ügyintézés / e-mail** **5. mobil applikáció** **6. digitális mérőkön /eszközökön keresztül** **7. nem kerültem velük kapcsolatba**	**1. áramszolgáltatás**	**1,2,3,4,5,6,7**
	2. távhő / hőszolgáltatás (amennyiben releváns	1,2,3,4,5,6,7
	3. víz és csatorna szolgáltatás	1,2,3,4,5,6,7
	4. hulladékszállítás	1,2,3,4,5,6,7
	5. közösségi közlekedés (helyközi járatok helyi viszonylatban)	1,2,3,4,5,6,7
	6. közhivatali ügyintézés (önkormányzat, kormányhivatal)	1,2,3,4,5,6,7
	7. alapfokú oktatás (óvoda és általános iskola)	1,2,3,4,5,6,7
	8. egészségügyi alapellátás	1,2,3,4,5,6,7
	9. kulturális szolgáltatások (intézményekhez kötött pl. mozi, kulturális központ stb.)	1,2,3,4,5,6,7
	10. szociális ellátás (valamely családtag okán pl. idősellátás)	1,2,3,4,5,6,7

Kiszolgáló város / Zöldülő város

Kérdés	Választási lehetőség	Válasz (X)
A saját életminősége szempontjából mennyire tartja fontosnak a felsoroltakat? **5= nagyon jelentős** **4=jelentős** **3=közepesen fontos** **2= majdnem jelentéktelen** **az 1=egyáltalán nem fontos** **0= „nem elérhető a városban", a „nem tudom megítélni / nem vagyok**	1. környezettudatos életvitel (takarékosság az erőforrások igénybevételében: víz, áram stb.)	5-4-3-2-1 vagy 0
	2. szelektív hulladékgyűjtés, hulladék hasznosítása otthon	5-4-3-2-1 vagy 0
	3. közösségben való aktív részvétel, közös célokért való tevékenykedés	5-4-3-2-1 vagy 0
	4. egészséges, a térségben megtermelt élelmiszerek fogyasztása	5-4-3-2-1 vagy 0
	5. megújuló energiaforrások használata a háztartásban	5-4-3-2-1 vagy 0
	6. megújuló energiaforrások használata	5-4-3-2-1 vagy 0

érintett” és a „nem kívánok válaszolni”		
5.) Ha a város jövőjére gondol ugyanezek a szempontok mennyire fontosak? **5= nagyon jelentős** **4=jelentős** **3=közepesen fontos** **2= majdnem jelentéktelen** **az 1=egyáltalán nem fontos** **0= „Nem elérhető a városban”, a „Nem tudom megítélni / nem vagyok érintett” és a „nem kívánok válaszolni”**	1. környezettudatos életvitel (takarékosság az erőforrások igénybevételében: víz, áram stb.)	5-4-3-2-1 vagy 0
	2. szelektív hulladékgyűjtés, hulladék hasznosítása otthon	5-4-3-2-1 vagy 0
	3. közösségben való aktív részvétel, közös célokért való tevékenykedés	5-4-3-2-1 vagy 0
	4. egészséges, a térségben megtermelt élelmiszerek fogyasztása	5-4-3-2-1 vagy 0
	5. megújuló energiaforrások használata a háztartásban	5-4-3-2-1 vagy 0
	6. megújuló energiaforrások használata	5-4-3-2-1 vagy 0
Milyen gyakran látogat városi zöldterületeket, parkokat?	1. soha	
	2. havonta vagy annál ritkábban	
	3. hetente legalább egyszer	
	4. naponta	
	5. nem válaszol	
Milyen céllal látogat városi zöldterületeket, parkokat?	1. szabadidő eltöltés	
	2. rekreációs séta	
	3. testedzés	
	4. kültéri közösségi és kulturális programokon vesz részt	
	5. egyéb	
Hogyan lehetne vonzóbbá tenni a belváros zöldfelületeit az Ön és családja számára (fejlesztések, új funkciók stb.)? **Több válasz is lehetséges**	1. sétautak fejlesztése	
	2. játszóterek, testedző eszközök kihelyezése a parkokhoz kapcsolódóan	
	3. zenepavilon létesítése (térzene befogadására)	
	4. kisebb csoportok szabadtéri összejöveteleit lehetővé tevő utcabútorok kihelyezése	
	5. gyakoribb kültéri programok, amiért érdemes a parkba látogatni	
	6. több szolgáltatás a környéken pl. büfé, fagyizó, nyilvános WC	
	7. közvilágítás további javítása	
	8. egyéb	
Milyen környezettudatos	1. okos fogyasztásmérő (pl. elektromos áram, víz, gáz stb. szolgáltatás)	

eszközökkel, megoldásokkal rendelkezik otthonában? (több válasz is lehetséges)	2. okos lakás irányító rendszer (az okos lakás irányító rendszer automatikusan szabályozza a lakás hűtését, fűtését/távolról vezérelhető stb.)	
	3. okos, családi ház telkét fenntartó rendszer pl. okos locsoló, ami a talajnedvességet méri és szükség szerint indítja el a locsolórendszert	
	4. hibrid vagy elektromos hajtású autó / egyéb jármű	
	5. tudatos otthon – tájolás, klímatudatos növénytelepítés	
	6. megújuló energia használata (földhő, napenergia stb.)	
	7. házi komposztáló	
	8. egyéb	

Prosperáló város

Kérdés	Választási lehetőség	Válasz (X)
Milyen helyben, illetve térségben létrehozott termékeket ismer? **Több válasz is lehetséges?**	1. zöldség /gyümölcs	
	2. egyéb élelmiszer vagy ital	
	3. használati tárgyak (beleértve kézműves termékeket)	
	4. műalkotások (helyi művészek alkotásai)	
	5. egyéb	
	6. nem ismerek ilyeneket	
Hol vásárol Ön a helyi/ térségi termékeket? **Több válasz is lehetséges. A 1. válasz kizárja a több válasz lehetőségét**	1. nem vásárol	
	2. közvetlen a termelőnél (agrártermék esetében)	
	3. közvetlen az alkotóknál (képzőművészeti termék esetében)	
	3. a piacon	
	4. internetes felületeken (weboldal, közösségi média pl. facebook)	
	5. kézműves /termelő saját üzletében	

XIII.4A lakossági kérdőív egyes kérdéseire adott válaszok részletes ismertetése

XIII.4.1 Alapadatok

5.) Válaszadó legmagasabb iskolai végzettsége *(egy válasz lehetséges)* n=203

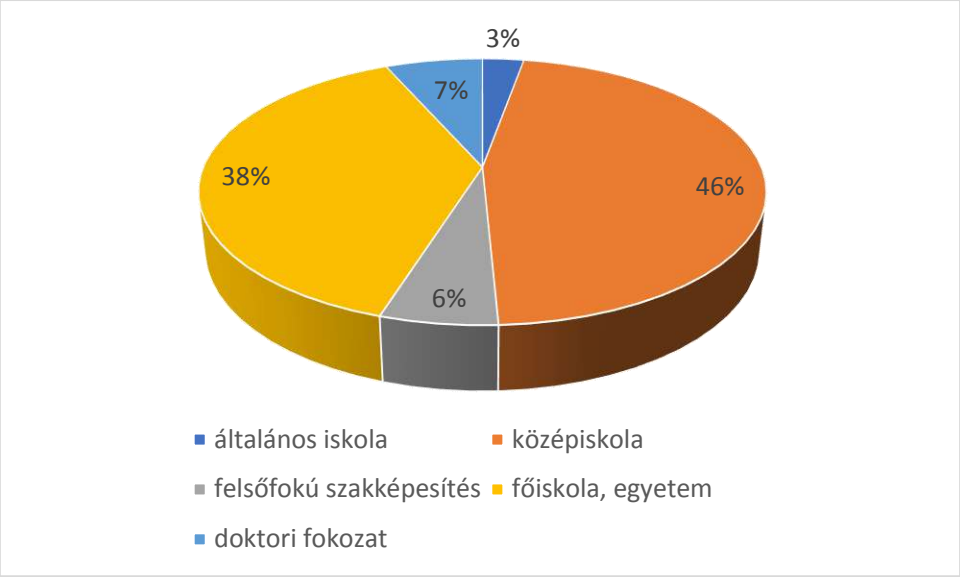

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

4.) Válaszadó jelenlegi státusza *(egy válasz lehetséges)* n=203

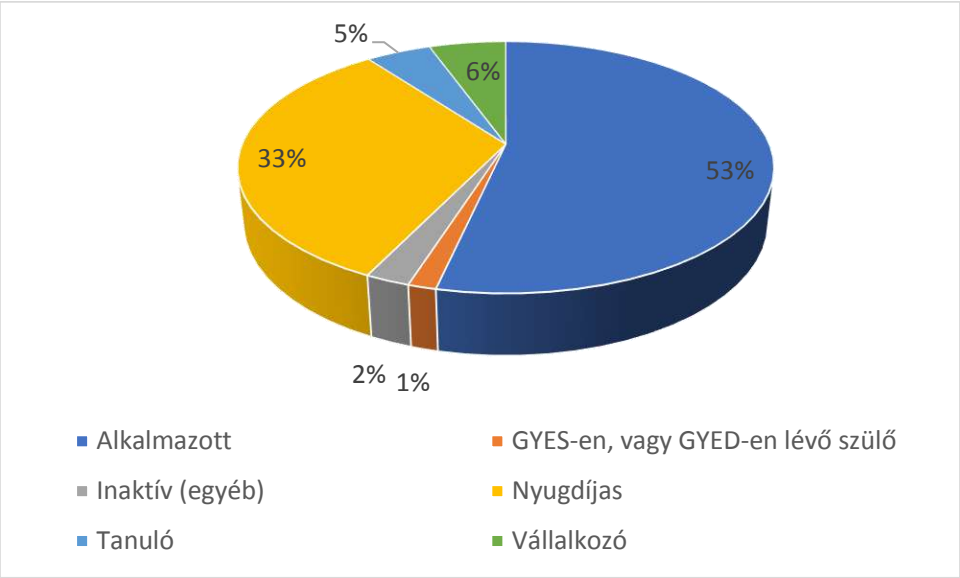

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

5.) Munkavégzés földrajzi helye *(egy válasz lehetséges)* n=203

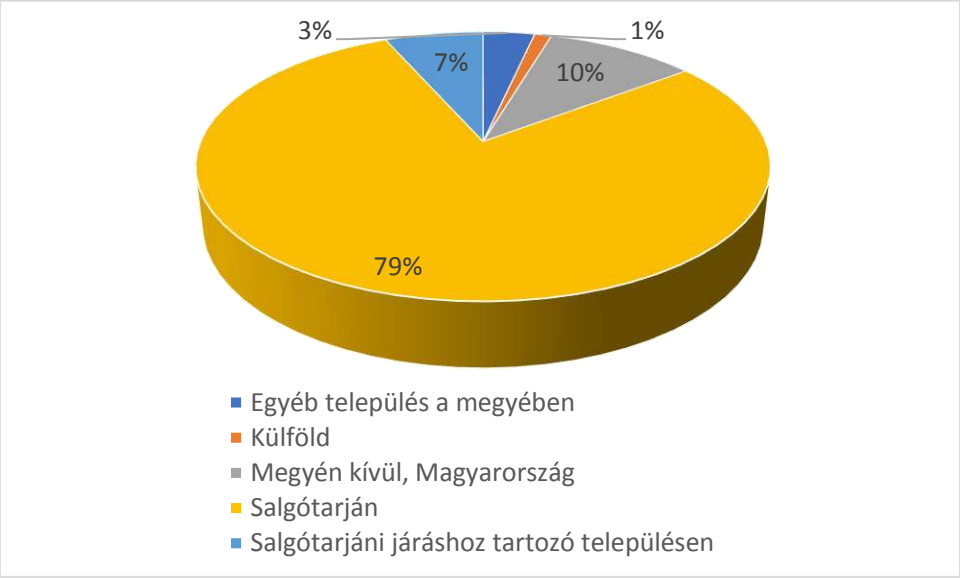

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

7.) Van 14 éven aluli gyermeke, unokája? n=203

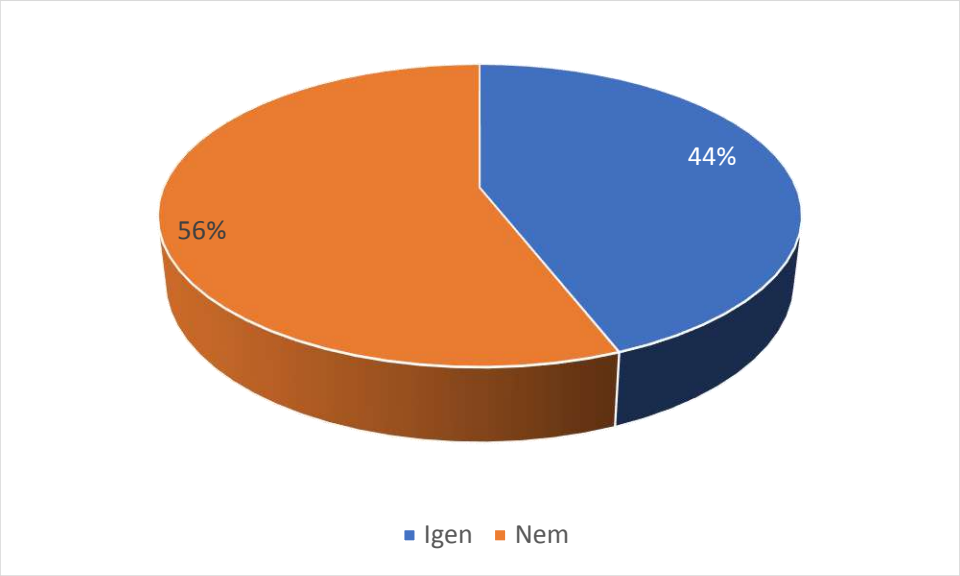

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

8.) Tanulmányozta, olvasta-e Salgótarján valamelyik fejlesztési dokumentumát? n=203

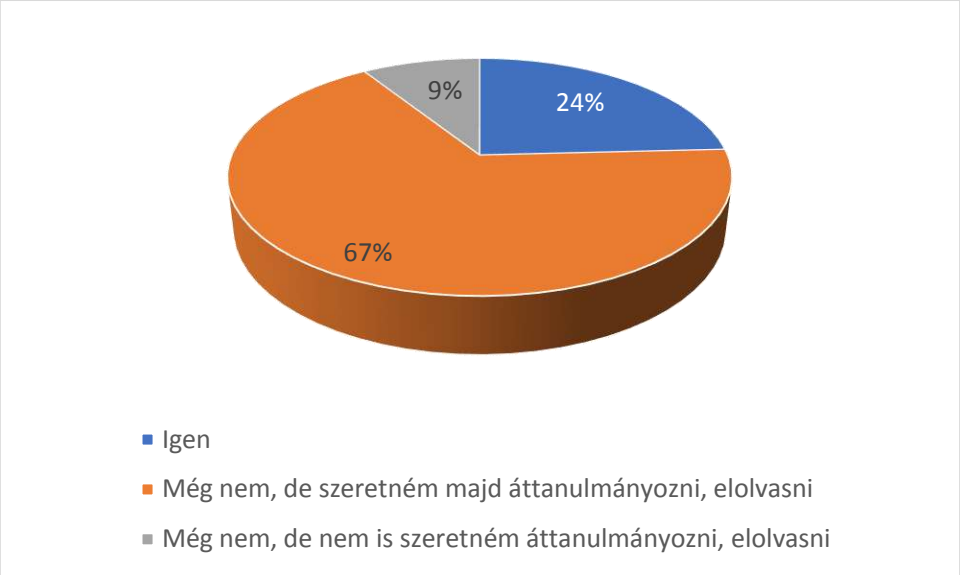

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

9.) Ha igen, mely dokumentumot olvasta? n=36

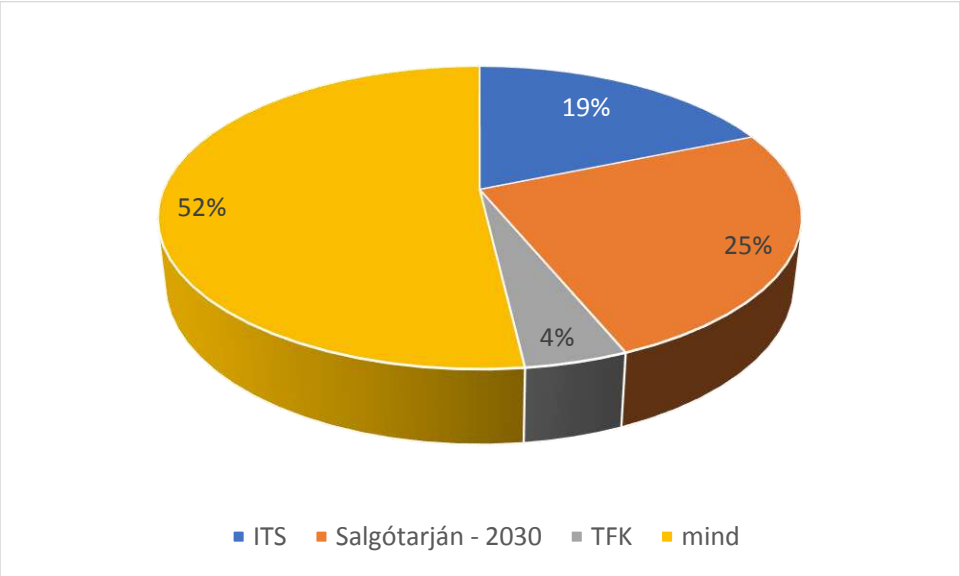

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

XIII.4.2 Megtartó város

10.) Ön szeret azon a településen élni, ahol most lakik? n=203

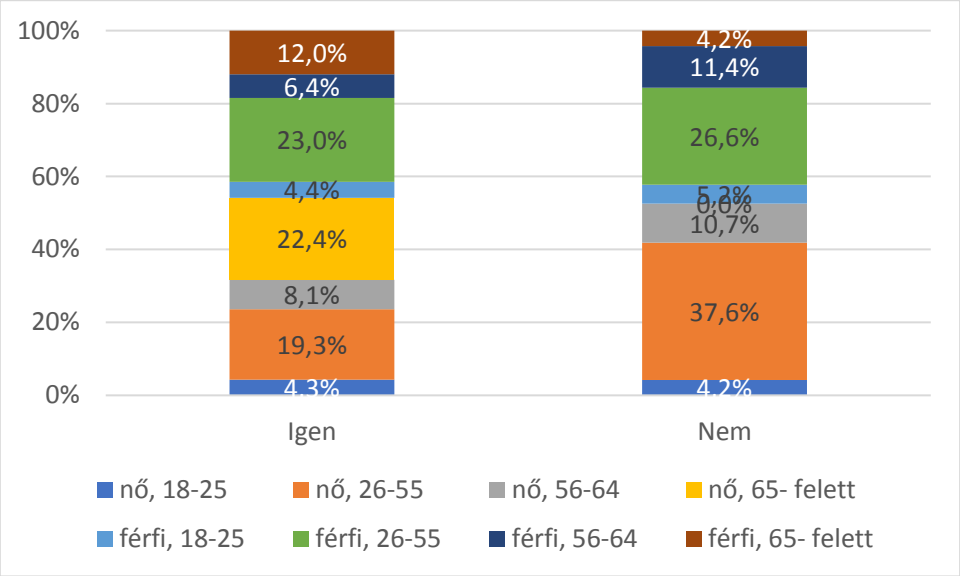

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

11.) Kérjük, fejtse ki 2-3 mondatban miért szeret / nem szeret a településen lakni!

Természeti környezet
Sok a kisebbségi, sok a hajléktalan, egyre igénytelenebbek az emberek..
A környezetért szeretek, a fejlesztések hiánya miatt nem.
A lakótársak a panelban egyszerűen bunkók! A többiek pedig érdektelenek!
Szeretem a környezetet, a barátaim családom ide kötnek!
Nagyon szép a környezet. Itt nőttem fel. Itt vannak a barátaim.
Itt születtem. Itt laknak a rokonok barátok. Munkám ideköt
Nincs megfelelő munkahely, szórakozás kikapcsolódási lehetőség. Rossz a közeledés, vasút egyenlő a nullával.
Angliából településtem haza, sokan bíráltak is emiatt, de nekem akkor is Salgótarján a szívem csücske és boldog vagyok itt a családommal. Bízom benne, hogy fejlesztések révén, pl Besztercei-tó, városközpont még inkább élhetőbb lehet a város.
Budapesten élek, ami zajos, nagy a tömeg, kevés a természet. Nem jó a levegőminőség.
Itt nőttem fel, itt a családom, a munkahelyem, amit nagyon szeretek. Nagyon szép környék. Amit nem szeretek, hogy koszos a város, sok az önmagára és környezetére igénytelen ember. Az elhagyott, omladozó épületek, gyárak látványa elkeserítő.
Budapest zajos, piszkos, zsúfolt és stresszes város. Salgótarján sok szempontból emberközelibb és élhetőbb.
Semmi változás 16 év alatt. Nincs szórakozási lehetőség. Nincsenek engem is érdeklő rendezvények, kivétel a salgó rally. Nincs bevásárló központ. Nem fejlődik.
Csendes, nyugodt hely, a lakók is barátiak.
Salgótarján gyönyörű természeti környezetben fekszik.
Salgótarjánban a sok roma miatt nem szeretek már élni. Amióta beköltöztették őket a Pécskő úti cigánydombról, azóta indult meg a lejtőn Salgótarján színvonala.
Jók itt a programok csak sok itt a gaz.
Túl nagyváros, személytelen
Salgótarjánban születtem, itt élek a mai napig. Szülővárosom, nem vágyok máshová költözni. A várost körül ölelő hegyek és a természeti környezet nagyon szép.
Bár megyeszékhely, de a város mindenben elmaradott: egészségügy, helyi közlekedés, infrastruktúra, munkahelyek, felsőfokú oktatás, kulturális élet. Az itt élők többségének életminőségében nem várható pozitív fejlődés.
Csakis a természeti adottságai miatt.
Első sorban ígérték lesz műfüves pálya Forgách telepen, abból sem lett semmi. Azt mondták az egész forgáchi pályát felújítsák a nagy füves pályát, abból se lett semmi. Meg nem ártana egy két helyre kamerákat tenni Forgách felé és még a városban is

Közbiztonság hiánya, lepusztult középületek
Nincsenek meg azok a szolgáltatások, szórakozási, vásárlási lehetőségek, amik a várost kellemesen élhetővé tennék. A városban nincsenek látható fejlesztések, a lakosság által használt épületek, közterületek állapota rossz, főleg a belvárosban nem méltó egy megyeszékhelyen a jelen korban elvárható színvonaltól.
Szeretem mert nagyon szép helyen fekszik, család és barátok a közelben vannak, jó pár kirándulási lehetőség áll rendelkezésünkre. Jobban szeretnék itt élni ha több lehetőség lenne a fiatalok számára is!
A környezet miatt szeretek itt lakni viszont rettenetesen el van maradva Salgótarján megyeszékhelyi társaitól.
Sajnos le van lakva az egész város. A munkalehetőségekből nincs sok.
Azért szeretem: Itt születtem. Természeti adottság. Megszoktam. Ami miatt nem az a közbiztonság.
Magas ingatlanárak. Zajos.
Bp túl nagy, St túl kicsi
1.A köztisztviselőkön és a közalkalmazottakon kívül, szinte mindenki (már akinek van munkája) minimálbérért vagy középfokú minimálbérért dolgozik!!!!Van 9 darab COOP üzlet, de pl.ALDI miért nincs? Kinek a zsebét tömi a semmire nem jó COOP??
Folyamatos fejlődés tapasztalható, jó a közbiztonság, kiváló a közúti kapcsolat Salgótarján és Budapest felé egyaránt, jó a közúti tömegközlekedés is ezekben az irányokban.
Hatvan éve élek a városban. Láttam a régi Tarjánt, a hetvenes évek szárnyalását és a rendszerváltás utáni mélyrepülését városomnak. Itt él a családom, gyerekeim, unokáim. Szeretném, ha maradnának és a városban, képzelnék el a jövőjüket. A városnak vannak olyan értékei (természeti környezet, közigazgatási, szolgáltatási, egészségügyi központ, megyeszékhely) amelyekre alapozva létre lehet hozni egy élhető, biztonságos kisvárost. Ebben hiszek.
Gyönyörű földrajzi adottsága van a szülővárosomnak. Ide köt a család, a barátok!
Gyönyörű a környezete, sokat lehet kirándulni. Régen élhetőbb volt, de aki akarja most is megtalálja a kikapcsolódás lehetőségét.
Szeretem, mert szép környék, sok látnivalóval. Nem szeretem mert kevés lehetőség van akár milyen téren, (tanulás, munka ,szórakozás fiataloknak, gyerekeknek....)
Nyugodt, csendes, szép környezet, családi ház
Budapesten élek, mert lehetőségek és haladás híján el kellett hagynom Salgótarjánt, a várost, ahol felnőttem
Nincs még egy ilyen szép város Magyarországon.
Gyönyörű természeti adottsága van, és nagyon élhető város lehetne, ha egy kicsit tudatosabb és közösségibb lenne a hozzáállás az emberek részeről. Nem minden pénzkérdése! Odafigyeléssel, meglévő alapokkal már lehetne változtatni, változni ☺
Szép környezet, lakosság összetétele.
Zöldövezeti térség, csendes, nyugodt jó közbiztonsággal, rendezett házakkal, normálisan élő emberekkel.
Gyönyörű környezet. Nyugodt vidékies hangulat. Mindenkim itt él, ide születtem.
Tősgyökeres Salgótarjáni vagyok. Gyönyörű helyen élünk. Csak a munkahelyek hiányoznak.
Az ország legszebb vidéke
Gyermekként élhető városnak ismertem meg Salgótarjánt! Az emberek tisztelték, becsülték egymást! Mindenkinek volt munkája, munka után lehetősége pihenni! Voltak szórakozóhelyek, programok, élhető miliő! Hiszek benne hogy kitartó munkával összefogással ez ismét megvalósítható!
Rossz a közbiztonság, nem újul meg a város, nincs egy normális strandja a városnak minden olyan mint 20 éve vagy rosszabb
A szórakozásra alig van lehetőség, a kisbabám már előre féltem milyen elzüllött városban kell felnőnie.
Koszos, rendezetlen, nincs szórakozási lehetőség, szar a helyi tömegközlekedés, nincs munkahely, nincs normális bevásárlási lehetőség, drága a vízdíj, sok a betelepült.
Salgótarján - (alsó)Zagyvapálfalván élek. Szemét kupacok minden felé, a Csokonai úti részen autó bontó autó alkatrészek mindenfelé, autó gumik stb. (volt Tükrös mellett) Nagymező úton (magtár során) kommunális szemét. Nulla, azaz nulla közbiztonság. (drog, uzsora, csicska tartás, be nem jelentett bér lakások) Az Állattartás legalapvetőbb szabályainak a be nem tartása. Kóbor ebek. Folyamatos csend háborítás, birtokháborítás, állat kínzás. Együttélés szabályainak a be nem tartása.
Alapvetően gyönyörű természeti adottságokkal rendelkezik Salgótarján és környéke, de az az igénytelenség szemetelés ami itt folyik felháborító. A boltok előtt vásárlókat zaklató alkoholista hajléktalanokkal kell megküzdenie az embernek úgy hogy soha sehol a közelben egy rendfenntartó. Park szinte egyáltalán nincs ahova kisgyerekkel ki tudna menni az ember vagy ami van tiszta szemét. Sajnos nincs egy normális hobbisportolásra alkalmas futópálya ahol nem csak napi 2 órában futhatna a sportolni vágyó hanem bármikor amikor épp szabadideje engedi.
Rossz közlekedés, városrészek egyenetlen ellátottsága.
Azért szeretek, mert szép a táj, itt van sok ismerősöm, munkahelyem. És azért nem szeretek, mert közbiztonság egyre rosszabb, este már meggondolandó, hogy egy normális ember a városba jöjjön. Az utak állapota már inkább szóra sem érdemes, annyira rossz, helyijárat mind buszok, mint menetrend szempontjából igényelne változást bőven. Menetrend és problémás utasok miatt sokszor késik a busz, sajnos ellenőrök is csak hébe-hóba vannak, ez is lehet az oka a buszok

állapotának is. Sok helyen kukát nem találni köztéren jó pár méteren keresztül, pl Camping út mentén, ahol sokan gyalogolnak amúgy is.
A város etnikai összetétele egyre rosszabb, nagy a szegénység, magas a munkanélküliség, a segélyből és közmunkából élők aránya rendkívül magas. Az értelmiség elvándorlása és ellehetetlenítése jelentős. A tömegközlekedés minősége és szervezettsége katasztrófa. A közbiztonság romló tendenciát mutat.
A földrajzi környezet elsősorban.
Tiszta, rendezett, jó lakó közösség, jó az ellátottság
A város rész ahol lakom, rendben van de ha a város egészét nézem, szörnyű, elkeserítő. A buszok lepusztult állapota, a város kiábrándító látványa, szállás helyek hiánya, a vonat roncstelepre való, a régi gyártelepek kísérteties látványa.
Munkahely, szórakozási lehetőségek, strand
itt születtem, ide köt minden
A családon és barátokon kívül a környezeti, természeti szépség tart itt
Amiért szeretem: Emberi léptékű város rengeteg zölddel, viszonylag jó szolgáltatásokkal. A városrész, ahol élek, kellemes, nyugodt életteret biztosít. Amiért nem szeretem: A város gazdátlan, hiányzik az odafigyelés, a gondoskodás, és az emberek motiválása, hogy tegyenek környezetükért. Sajnos csökkenőben a lakosság tudása, igényessége, aktivitása, szűkül az értelmiség.
Elhanyagolt, gazdátlan város, ami nem fejlődik csak minimálisan
Itt születtem, gyerekeim is itt laknak, itt dolgoztam, szélesebb családi, ismeretségi, baráti köröm, lakásom is ide köt.
Itt születtem, fontos városom fejlődése a lehetőségek kihasználása. Nem szeretem a tervezetlen fejlesztést, az elhalasztott lehetőségeket.
A város megrekedt és nincs határozott jövőképe. Nincs dinamika a fejlődésében ad hoc jellegű pontszerű fejlesztések vannak, melyek kizárólag projekt alapon gondolkodnak a városi szövetbe való illeszkedést nem tartják szem előtt. Rossz a közbiztonság, kábítószer kereskedők és vásárlóik járják az utcákat, sokszor magatehetetlen állapotban. A város belefullad az autókba és nem látom, hogy bármilyen válasz érkezne ennek a kezelésére (nem a parkolóépítésre gondolok, hanem fogalomcsillapításra). Amiért szeretem: Szép a környezet és ha nem a belvárosba vagy a slum-ökbe látogatok el akkor békés és csendes is. Aktív kulturális élet hála a színháznak.
Kevés a vásárlási lehetőség. Nincs értelmiségi vendéglátó hely, nincs minőségi szállásra lehetőség a belvárosban, közterület felügyelet egyenlő a nullával. Semmi elképzelés nincs a város jövőjével kapcsolatban.
Itt rendezkedtünk be 40 éve, nem szívesen váltanánk.
A természet közelsége, és a életviteli családi kötődések miatt.
nyugodt környék
Ez a lakóhelyem s itt laknak a gyermekeim is, s nem szeretnék más városba költözni! Gyönyörű a környezet!
Szép természeti környezet, viszont sok a roma és a viselkedésük kiborító.
Hiányolom a városban a fejlődést, a tenni akarást. Évtizedek óta nem épül semmi. A belváros az üzletek szempontjából egy Kínai negyedet idéz. Nincsen szórakozóhely és a tömegközlekedés is gyalázatos. A városban szomorú látni a rengeteg üres épületet, épületrészeket. Hiányzik a fantázia, az ötlet. Ezért nem szeretek itt élni.
A településen nagy a korrupció, a polgármester alkalmatlan a falu vezetésére.
Itt élek több mint 60 éve. Itt nőttem fel, életem szinte minden meghatározó élménye itt ért.
Szeretek, mert szép vidék, itt születtem. Keveslem a minőségi éttermeket, kávézókat, biztonságos pihenő parkokat. Kevés a ruházati láncok üzlete. Kellene több parkoló a város szinte minden részére.
Lepusztult, nem fejlődik, a közlekedés nulla, a vásárlási lehetőség nulla, a közbiztonság nulla stb.stb.stb...és ez így megy évtizedek óta!!!!
Gyönyörű természeti adottságokkal rendelkezik a lakókörnyezetünk. Számomra fontos a lokálpatrióta érzés, a ragaszkodás a szülőföldemhez és a gyökereimhez. Rengeteg kiaknázatlan lehetőség van szűkebb kis hazánkban, amiben látom a jövőt és a lehetőségeket. Itt szeretnék élni, és szeretném, ha gyermekem is itt maradna.
Szeretek itt élni a természet közelsége miatt. Ügyintézés vagy a megtalálható szolgáltatások igénybevétele során minden koncentráltan és könnyedén elérhető a városban. Középváros jellegéből adódóan az életritmus emberibb léptékű, mint nagyobb településeken. Negatív oldalként a szolgáltatások palettájának viszonylagos szűkösségét említeném. Továbbá a vasúti közlekedés leromlott állapotát.
Azért nem szeretek mert rengeteg a rossz indulatú ember, sinterek szökőkútban fürdenek hozza teszem ez ellen senki semmit nem tesz és meg rengeteg minden van amin változtatni kellene de szerintem nem kell mondani, hogy meg is mik azok hiszen mindenki nagyon jól tudja csak szarnak rá
Sok a cigány
Szemetes, megrongált, pusztuló környezet, romló közbiztonság, kulturált közeg hiánya, munkanélküliség
Már csak érzelmi kötődésem van!

A város lakossága elszegényedett egyrészt a kevés munkalehetőség, másrészt az alacsony bérek miatt. A lakosság összetétele ennek következtében a biztonságérzet is igen riasztó.
Ide születtem és szép a környezet
A sok roma miatt.
Szeretem a természeti környezetet, az embereket, akiket jól ismerek, ideköt a munkám, gyökereim. Nem szeretem a csak bíráló, elmarasztaló, fejlesztő javaslatok nélküli, folyamatos kritikát, a lakossági nemtörődömséget, értékrombolást. A boltok (pl. ruházati) száma, kínálata, a kevés szálláshely nem pozitív, de az igény sem elegendő a lakosság részéről.
Kötődöm a településhez.
Szeretek itt lakni, mert szép a környezet, sok zöld terület van, viszonylag közel van a főváros. Nem tetszik, hogy a városban kevés a fiatal. Az értelmesebbje érettségi után elmegy más városba tanulni, és csak kevés jön vissza.
Gazdag néphagyomány, családi kötelék, szép táj,
Bár már 22 éve élek a városban, még mindig nem érzem sajátomnak. Nem sikerült megszeretnem a hangulatát. Nagyon hiányolok egy parkot a központban.
1. Környezeti szépség 2. Régi barátok
Szeretek a Gorkijon lakni (10 emeletes) gyönyörű kilátás, a lakótelepen minden van amire egy családnak szüksége van! Egyenlőre csendes biztonságos a lakótelep!
Szeretem a várost, tetszik az város elrendezése, viszonylag kis város így minden könnyen és rövid idő alatt megközelíthető. Itt születtem, itt nőttem fel, itt vannak a barátaim, ismerőseim, itt érzem magam otthon.
18 éve élek Salgótarjánba. Nagyon megszerettem ezt a várost, ha élethelyzetem megváltozna sem költöznék el innen. Folyamatosan megújul, törekszik a változásra.
Nagyon szép természeti adottság veszi körül ezt a várost. Itt születtem és szeretem hegyeket, a természetet, kirándulni többször is ugyan arra a helyre sétálni, túrázni, mert megunhatatlan ez a gyönyörűség!
Gyönyörű természeti környezetben található a város. A munkahelyem közel van a lakóhelyemhez.
természeti környezet miatt, család, munkahely, barátok
Európa egyik leggyönyörűbb helyén élünk, csak nincsenek kihasználva az adottságai.
Gyökereim ide kötnek
Gyönyörű természeti környezet, nincs nagyvárosi személytelenség / A népesség etnikai összetétele negatív irányba mozog.
Az elmúlt 15 év az elszalasztott lehetőségek évei voltak. Amíg Salgótarján várta a lehetőségeket, Nyugat-Nógrád tett érte és minimum évekkel lekörözött. Lásd Rétság és környéke.
Mert ez a szülővárosom, és szép természeti környezetben fekszik.
Gyönyörű a város természeti környezete, és családi, baráti kapcsolataim is ide kötnek.
A lakosság összetétele nagyban meghatározza közérzetem. Mivel nincs a településen nagy létszámú munkaerőt foglalkoztatni tudó üzem, gyár ami a színvonalat emelné.
Mert jó közösség. Szeretek velük lenni
Rengeteg szemét, igénytelen lepusztult környezet.
sok a roma. rossz a közbiztonság. a fiataloknak nincs lehetősége. rossz az orvosi ellátás
Itt születtem, itt nőttem fel, itt laknak a szülők, rokonok, barátok. Máshol honvágyam lenne (illetve van is ha hosszabb időre vagyunk távol). Az ország egyik legszebb részén élünk, sok a kirándulóhely, látnivaló, bár turisztikailag nincs kihasználva. Szálláshely bővítéssel, fürdőhely (strand) kialakítással, vásárlási lehetőségekkel, jó marketinggel és nem utolsó sorban több munkahely létesítésével sokat tehetnénk a térségért.
Alapvetően szeretek a településen élni, többnyire a környezet miatt. Utóbbi időben azonban a romák miatt nehezebb az itt élés.
Itt születtem, itt van a családom, ide kötnek az emlékek.
A spaten kocsmát bírom. De sok a cigány a központban.
Ez a szülővárosom, ideális a fekvése.
Unokák, család
A város elmaradott, veszélyes.
Szép környezet miatt
A sok erdő
Itt él minden rokonom.
szép a környezet
táj szépsége

Túl sok a roma származású ember. És még ráadásul szervezetten telepítik is be őket!!! Nincsenek munkahelyek. Koszos, elhanyagolt, lepukkant a város. Nincsenek normális kulturális programok. Nagyon gyenge a bevásárlási lehetőségek. Sok a hajléktan. Rengeteg a kihasználatlan, üres üzlet és ingatlan. Nagy a szegénység. A nem működő szökőkutak városa. És még oldalakon keresztül lehetne sorolni. :((
Rossz minőségű utak, rengeteg szemét.
Összetartó közösség. Kiemelkedően jó közbiztonság. A természet közelsége.
Rossz a buszközlekedés, elégtelen az egészségügyi ellátás
Közel fekszik Salgótarjánhoz. Csendes és rendezett község.
Szeretek mert itt nőttem fel, és a családom is itt él.
Csendes, nyugodt környezet, a főváros ugyanakkor elérhető közelségben van.
Minden könnyen elérhető távolságra van. Kellemes lakóközösség.
Élhető környezet. Közeli vásárlási lehetőségek.
A földrajzi környezetet sosem tudom megunni. Emellett a családom is a környéken él és a szívemhez közel áll a térség.
Leginkább a jó levegő, szép természeti környezet, változatos táj. Nyáron nincs olyan pokoli meleg, mint Budapesten :)

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

16.) Salgótarjánt tekintve, Ön mire a legbüszkébb? Kérjük, pár mondatban fejtse ki!

Látnivalók sokaságára, páratlan környezetre.
A város múltjára
Látnivalók. Mostani vezetőség közvetlensége az utcai emberekkel.
Szép környék
Környékére
A környező hegyeire, a környékre.
Múltja van.
A természeti környezet, építészet
A várost körülvevő szép tájra.
Épített díjnyertes környezet, fiatal közösségek, természet közelsége, közvetlen és kedves városlakók, szalonnasütő vas
Salgó rally.
Én a legbüszkébb erre a fantasztikus környezetre vagyok, ami körbe öleli völgyvárosunkat.
Zenthe Ferenc Színház, csodálatos természeti környezet.
A múltjára!
Én a polgi mesterre és a belvárosi vaddisznó állományra.
A természeti környezetére
völgyvárosi jellege, természeti szépségek
Természeti és kulturális értékek
Nem vagyok büszke.
Csakis a természeti adottságaira.
A város területi elhelyezkedése, a természeti környezetből fakadó adottságai.
A természetközelségére,
A környezeti adottságokra
Természeti adottsága, múltja miatt.
Természeti környezet
A környezeti adottságokra.
Bányamúzeum.
A csodálatos természeti adottságokra.
A múltjára.
Természeti környezetünk.

Beszterce lakótelep fejlődésére!
A környezetre.
ma már semmire a színházon kívül
Salgótarján az ország egyik leggyönyörűbb pontján helyezkedik el, (kihasználatlan) turisztikai lehetőségei szinte megszámlálhatatlanok.
Környezet szépsége, természeti adottságokból adódóan ékszerdoboz feeling
A földrajzi fekvésére.
A természeti adottságaira, illetve hogy vannak lakók akik a szívükön viselik a vásros állapotát.
Semmire.
A tájra, az gyönyörű nem csak itt, hanem az egész megyében.
A legszebb vidéken helyezkedik el.
A kultúrára a palóc gasztronómiára
A városra és látnivalóira
Az ország legszebb részén fekszik
A G&D Kézműves cukrászda elért sikereire vagyok a legbüszkébb.
Győzike
Természeti adottságok. Kirándulóhelyek
Semmire.
A tájra, természeti helyekre.
Nincs semmi, amire büszkének lehetne lenni.
Szép fekvésű város, többet is ki lehetne hozni belőle. Ország más részén élő sokszor átutazó ismerősom mondta, akár honnan jön kocsival a városba a salgói vár mindig látható.
A múltjára. A bányász kohász hagyományokra. A gyönyörű földrajzi fekvésre. A rengeteg kiváló művészre, sportolóra.
A polgármesterre vagyok a legbüszkébb!
Baglyaskő természetvédelmi területre. Rendezett, igényes, interaktív.
Salgói vár
Semmire. Nyomor van. Nincs normális üzlet.
Természeti értékeink
Középkorosztály megtartása, zöldterületek
A bányamúzeumra, a várakra, a természeti környezetre, a szalonna sütő vasra,
A város zöld környezetére, egyedi fekvésére, és azokra a kiváló emberekre, akiket adott az országnak. Előnynek tartom azt is, hogy megtartotta emberi léptékeit, nem globalizálódott agyon, ami fontos érték lesz a jövőben.
A hegyekre és a viszonylag tiszta levegőre
Korábbi, magas szintű iparára, országosan is kiemelkedő sport csapataira és egyéniségeire, nagyvonalú városfejlesztési vállalkozásaira (Hild érem), és gyönyörű természeti körülményeihez igazított turisztikai fejlesztéseire (Karancs, Medves, Salgó hotelok, Kemping, Tó-strand, stb.)
A természeti környezetre (de ez nem a városhoz kötődik), a színházra, a néptánc együttesre, ezeken kívül sajnos csak a múltra.
Történelmi múlt, páratlan természeti környezet, számos nemzeti tehetség szülővárosa.
A környezetre amiben a város fekszik. Nógrád Táncegyüttesre. Völgyváros kezdeményezésre.
Salgótarján fekvése kiváló, egy szélsőséges időjárástól mentes terület. Óriási ipartörténeti múlttal rendelkezik, melyet nem használnak ki megfelelően a turizmus fellendítésében.
Sajnos nagyon büszkék nem lehetünk semmire az elmúlt években!
természeti környezet, Salgó, Medves
A természeti adottságokra!
Természeti környezet
A város környezetére.
A város környezete
A gyönyörű természeti környezetre és a fényes ipari múltra.

A természeti környezetre, valamint azokra az emberekre, akik a hanyatlás ellenére is még mindig látnak lehetőségeket ebben a városban.
A dimbes- dombos tájra. A Beszterce lakótelepre , tóstrand területére. Salgói várra, Eresztvényre.
Legbüszkébb vagyok a környezetre, a természeti szépségre.
A páratlan természeti környezetre, mely egyedülálló a jelenlegi országterületen. Az ipari múltra, mely kimagasló ebben a tekintetben. A város híres szülötteire és itt élt lakosaira.
Fekvésére, gyönyörű természeti környezetére
A város jól megépített épületegyüttese és a környezet (most még fennálló!)harmóniája
A gyönyörű és változatos természeti környezetre.
arra a környezetre ami körülvesz minket, de ez is adottság
A környezeti adottságok.
Természeti környezetre épülő fejlesztések, óvodák fejlesztése, felújítása, köznevelési, kulturális intézmények kínálata, színvonala, sportélet, ehhez kapcsolódó teljesítmények, eredmények, néhány fiatal, csoportok elkötelezettsége a város iránt, virágosítás...
Dűvő zenekar, Nógrád Táncegyüttes, Medalion Tse, természeti környezet, Dornyay Béla Múzeum, kiváló óvodai nevelés, Zenthe Színház, virágos környezet, Játszóház
A várost ölelő gyönyörű környezetet tudom csak említeni.
Nincs olyan konkrét dolog, amire büszke lennék.
Gyönyörű természeti hegyeink, látványosságaink!
Úgy gondolom, hogy páratlan a város modern építészete.
Az Óvodák felújítására.
Az Országos iskolai és sportrendezvényeken is nagyon jól szerepelnek a város tanulói, diákjai.
sportolóinkra, természeti környezetünkre, Kézműves Cukrászdára
A természeti környezetünkre.
Természeti kincsei
Északi városrész természeti környezete + Bányamúzeum. De egyiket se kezeli megfelelően helyén a mindenkori városvezetés.
A pár perc alatt elérhető természeti környezetre, és az egységes koncepció alapján épült Hild-érmes belvárosra.
A csodás természeti környezetre, váraink történelmi vonatkozásaira, a város korábbi ipari és bányászati érdemeire, jelenlegi (pl. Fotós Maraton, Eresztvényi Látogatóközpont rendezvényei, újjáélesztett Salgó Rallye, Kakuk Lovasudvar versenyei) és múltbéli rendezvényeire (pl. Ugrógála).
A Salgótarján körülvevő környezet, a megyei könyvtár a Zenthe Ferenc Színház.
A környezetre
Természeti adottságok.
nincs ilyen
környezet
A természeti környezetre, adottságokra, a közelben lévő két vár (Salgói és Somoskői vár) szépségére. A Zenthe F. Színház sikereire, törekvéseire.
A város történelmi múltjára, egykori iparára. Valamint páratlan természeti környezetére.
A környezet fantasztikus. Kiaknázatlan lehetőségekkel teli.
A körülvevő hegyekre.
A modern, egységes városképre.
A környezetére.
Természeti környezete
A sok erdőre
Hogy régen egy fejlődő város volt.
Gyönyörű környezet. Völgyváros jellegét tekintve egyedülálló megyei jogú város Magyarországon.
szép környezet
természet
Talán egyedül a természeti adottságokra.
Természeti adottságok.

A város csodálatos természeti környezetben található, a nyári időszakban messze a legvirágosabb város volt.
Ipari múltjára és olvasztótégely hatására.
Környezeti fekvésére.
Történelmi és ipari múltjára. A település és az itt lakók élni akarására.
Az innen származó híres emberekre / Zenthe Ferenc, R. Várkonyi Ágnes, Pindroch Csaba/. A település történetére.
A természetre és a történelemre.
táji környezet
A lelkes helyiekre: G&D cukrászda, Völgyváros-csapata, Eresztvény-Geocsodák háza csapata. A rengeteg szép túraútvonalra.
Környezet, várak, Eresztvény, Bányamúzeum, táj

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

17.) Van olyan dolog, amelyre kevésbé büszke Salgótarjánt tekintve? Kérjük, pár mondatban fejtse ki!

Betelepített alja népre (tisztelet a kevés kivételnek)!
Etnikum összetétele
Sok lakójára, akik csak leélik és élősködnek az őslakosságon
Hajléktalanok
Sok semmittevő embert, embereket. Pedig lenne munka bőven.
A lakosságra, életszínvonalra, stb
A sok léhűtő, drogos a városban es a sok hajléktalan a padokon. Valamint a kéregetők
Rothadó strand, camping egykori TiT székház,, visszafejlődő üdülő övezetek, rossz utak miatt Somlyó, Szilvás, Barackos, Kercseg, Átgondolatlan autóbusz menetrendek, csatlakozások hiánya. Szemétszállítás megoldatlansága.
Népesség alakulása, nincs vagy nagyon lassú a fejlődés, munkalehetőségek korlátozottak
Elhagyott, omladozó épületek, gyárak. Sok igénytelen ember. Az elhanyagolt Karancs szálló lehangoló látványa.
Szegregátumok, Negatív önbecsülés és város branding hiánya. Ízléstelen reklám és cégtáblák melyek rombolják a város páratlan építészeti szépségét.
Roma helyzet, romló közbiztonság
A helyi strand és tó leépülése nem szép látvány.
Nincs színvonalas strand, bevásárlóközpont. Túl szemetes belváros, leromlott közbiztonság.
A jelenére!
Én mindenre büszke vagyok, kifejezetten a főtéri szabad strand fürdőzőire.
A sok gyanús külsejű lakóra, egyre inkább lepusztuló városképre, a jövőkép nélküliségre, vegetálás
A közlekedés színvonala. Az ország első vasútvonala elhanyagolt. Évek óta csak ígéret a fejlesztése. Turisztikai szempontból jól ki lehetne használni pl.kisvasút létrehozását. 2 várunk is van, ezekhez biztos szívesen utaznának vele. Helyközi megállókkal tehermentesíthetnék a közúti forgalmat.
Az előzőekben leírt negatívumok miatt, nem vagyok büszke arra, hogy itt élek!
Sok a lakosság azon része, melyeket nem lehet, nem is akarnak beintegrálni a mindennapi társadalmi normáknak megfelelően. Egyre kevesebb a munkából élő ember, a segélyből egyre jobban elvannak, nem beszélve a sok gyerekről, melyeket felelőtlenül szülnek és egyre szaporodnak. Soha nem lehet így normális dolgozó polgári rétege Salgótarjánnak.
Semmire, amíg nem tudnak fegyelmet, biztonságos környezetet biztosítani addig nincs miről beszélni.
A lepusztult, elhanyagolt állapotú közterületek, az egyre több használaton kívüli és ettől romló műszaki állapotú épület és építmény. A kihalt üzletház (egykori Alba ház), a tény, hogy nincsenek jó színvonalú éttermek.
Az utak minőségére, a nagyobb és jobb minőségű üzletek hiányára, a munkahelyek számára, a szórakozási és kikapcsolódási lehetőségek hiányára sajnos nem vagyok büszke. Illetve, hogy sok minden nincs kihasználva. Sokkal több turisztikai fejlesztésre lehetne sort keríteni.
A sokszínű lakosság
Az épített környezet az egy katasztrófa.
Strand. Szabadidő sport nincs. Közbiztonság.
Csökkenő népesség, alacsony fizetések.
Egyre nagyobb arányúak a nemzetiségűek, és ez a közbiztonságra nincs jó hatással

Munkalehetőség hiánya, kulturális élet szegénysége, Fő út kritikán aluli színvonala, rozsdaövezetek
Munkahelyek hiánya. A csodálatos természeti adottságok kihasználhatatlansága. Turizmus, idegenforgalom hiánya.
Leromló városrészek (pl. Acélgyár környéke)
Még mindig kismoszkva vagyunk az idegen idősebb generációnak és Győzike városa a fiataloknak. Tele vagyunk gettókkal még mindig (szegregátum). A város lakosságának 10-20%-a munkanélküli, segélyen és ingyenkonyhán élő, deviáns viselkedésű, biztonságot veszélyeztető személy. A város erős szociális hálója ide vonzza a közeli, távoli térségek kiszorított népességét. Az eltartottak száma és aránya folyamatosan növekszik, miközben diplomásokra, fiatalokra várunk.
Gyárak leépulése és a területek kihasználatlansága. Kisebbség nagyfokú betelepülése. Minőségi, versenyképes fizetést adó cégek hiánya.
Pálfalvára nem vagyok büszke. Nincs rendben tartva. Elhanyagoltak az emberek, és a környezet.
A lakossága
elhanyagoltság, fejlődés minimális jele se
Nem vagyok büszke rá, hogy a város megragadt abban az állapotában, amikor évtizedekkel ezelőtt iparvárossá alakult. A mai napra már jórészt az ipar is teljes mértékig megszűnt, a gyárak bezártak. Nem vagyok büszke rá, hogy a városban több az utcákon lézengő, hangos, dologtalan ember, mint a fiatal, vagy éppen idősebb ember. Nem vagyok büszke arra sem, hogy a turisztikai lehetőségek kihasználása egyenlő a 0-val.
Hajléktalanok száma, viselkedése, közbiztonság romlása. Rendőri intézkedések hiánya
A sok cigányra aki mind autóval jár jogsi nélkül, és még csak adót sem fizet.
Az elhanyagolt területek, kálvária padok, patakpart, szerpentin lépcső, gazos járdák, kiránduló helyek szemetesek, stb.
Lakosság összetétele, képzettségük, intelligenciájuk sokszor nem üti meg a szintet. Hiányzik egy olyan politikai vagy civil erő ami képes lenne a fejlődést beindítani a városban.
Karancs Szálló, Győzike, visszafelé fejlődés, tehetetlenség!!!
Rengeteg a gátlástalan élősködő tolvaj cigány. Szemtelen, arrogáns egészségügyi dolgozók.
A lakosság összetétele
Az emberek, néhány városrész szabadidős illetve szórakozó helyek miatt.
Munkanélküliség, a kisebbség hozzá állása, a szemetelés
Salgótarján polgárőreire, biztonsági szolgálatára.
Strand, utak, sok helyen térdig ér fű
Győzike
Parkok hiánya. Közbiztonság. Szabadidős tevékenységek
Ebben a városban csak olyan dolgok vannak, vagy amik egyenesen szégyellnivalók.
Elhanyagoltak a város lakóépületei, több központi részen álló áruház is.
Az hogy sokan sok helyen Salgótarjánt Győzikével mossák össze nem mondjuk Zenthével, Snétbergerrel Alapival stb.,
A szegregátumok
Elhagyott gyárterületek zombi üzemmódban. Nincs egy normális bevásárló központ. Ócska buszok, vonatok. Nincs normális strandunk
Strand
Az egész városközpont, normális strand hiánya.
Lakosság cserélődése...szórakozási lehetőségek
Nincs egy normális hotel
Nehezen élem meg a város negatív imázsát, bár úgy látom, senkinek nem dolga, hogy innen folyamatosan pozitív híreket vigyen ország-világ elé.
Piszkos , koszos város
Igénytelenek a parkok szögletes, vagy vaslemezes ülő bútorai, a városhoz méltatlan a Fő-téri vasút állomás, koszosak a Tarján-patak fedetlenül hagyott nyiladékai, és elit iskoláink környezete sem sugározza a környezettudatos nevelés szellemét.
A város országos negatív hírére, a helyi társadalom alul képzettségére és nyomorára, arra, hogy itt sokan csak legyintenek, hogy majd lesz valahogy. Ja meg persze Győzikére, akivel már rég leültem volna, hogy ne reklámozza magát St-val mikor nem is ott él és így csak égeti a várost...
Az infrastruktúra siralmas állapota, a cigányság garázdálkodása, totális letargia.
A belvárosban kószáló egyénékre pl. Sötétben fél az ember hazamenni.
Az elmaradottság, a pénztelenség, szegénység, irigy, megkeseredett emberek sokasága

Lásd kettővel feljebb!
Idegenfogalmi beruházások hiánya.
Tisztaság
Elhanyagolt város
Az itt élő emberek mindig nosztalgiáznak, hogy régen mi volt. Sajnos én most élek itt és nem lesz jobb az életkörülményem attól, hogy régen mi volt. Most semmi nincsen. nem fejlődik a város jelenleg ezért nem lehet rá büszke az ember.
A város nincs beillesztve megfelelően az ország kulturális életébe.
Rozsdatemetők a város területén - Öblös, Acélgyár -, elhanyagolt közterületek, koncepciótlan városvezetés.
Az évi2 épülete, a használatlan régi karancs szálló. A piac csúnya rendezetlen környezete.
Kevésbé büszke arra vagyok, hogy aszerint ítélik meg Salgótarjánt, a vidékről érkező látogatók, amiket a negatív változások alatt taglaltam.
Földrajzi adottsága ellenére leszakadó mivoltára.
A sinter cigányokra
Egész
Nem tudom pár mondatban kifejteni
Túlhangsúlyozott politikai aktivitás!
Nem arra költenek amire szüksége lenne az itt lakóknak.
Egyre több az elfogadható morált nem betartó személyek jelenléte
Néhány településrész állapota, az ott lakók igénytelensége, viselkedése. Több rendezvényen való viselkedése némelyeknek. A Megyei kórház bizonyos osztályain dolgozók viselkedése, hozzáállása.
Salgótarjánban elmaradt a panelprogram és ez meglátszik az épületeken. Az ÉVI II. üzletház is borzasztóan néz ki.
Helyi középiskola - tapasztalataink szerint nem gyerekközpontú, rossz hírét viszi a városnak.
A legnagyobb problémának a munkalehetőségek hiányát tartom.
Általános negatív megítélés országszerte
A lepusztult elhanyagolt város részek, utcák, gyár maradványok!
A Karancs Hotel épülete a Főtéren.
A hajléktalanok elszaporodására.
A perem kerületek nagyon elhanyagoltak
Ha megmondom, hogy Salgótarjánban élek, sokan Győzikével azonosítják, erre nem vagyok büszke.
Győzike jelenség, vonatközlekedés, vasútállomás állapota
Munkahelyemre, ahol dolgozhatok. A természeti szépségekre, amely körülvesz. A város vezetésének partnerségére, döntések bevonása kapcsán.
Inkább sajnálom, hogy a város nem tud egy nagyot lépni egyszerre előre, ami igazán kimozdítaná a jelenlegi helyzetből.
Köztisztaság, rendezetlenség, fejlesztési elképzelések hiányosságai és következetlensége
A 90-es években leépült ipar helyettesítésére szánt erőforrások hasztalanságára. A tisztaság leromlására (pl.: utcák szemetessége, épületek falain ott maradt akár évtizedes plakátok, választási felhívások).
A társadalmi összetételre, a szűkös munkalehetőségekre.
A volt Karancs Szálló épülete, a volt Pécskő Áruház állapota
A bányagépgyári kolóniák és azok környezete
Sehova nem lehet beülni, kevés a fiatalok számára a szórakozóhely.
Épített környezet.
a városközpont lakóépületének, lepusztultsága, közterületek gondozatlansága
lakosság, vállalkozási szektor, vendéglátás, sok kerékpárút
A roma lakosság viselkedésére, túlnépesedésére. Az ország más területén élő emberek gyakran egyes roma származású celebek nevével azonosítják a várost.
A lepusztuló városrészekre. Továbbá az elmaradásra az ország többi részéhez képest.
Az etnikum, kisebbség folyamatosan növekvő arányára.
Nincs felsőoktatás, nincs munkalehetőség, nincs normális szórakozóhely.
A város egy helyben topogása szégyenérzetet kelt.

A sok kisebbségre.
Kevés szórakozási és munkalehetőség, rossz a város megítélése
Elmaradottság
Hogy ma már nem egy fejlődő város.
Csökkenő lakosságszám. Csökkenő ipar. Növekvő kisebbség. Növekvő munkanélküliség.
csökkenő lakosság, de növekvő roma népesség
elvándorlás, roma népesség növekedése, munkanélküliség
Rossz, néhol járhatatlan utak, lepusztult városrészek.
A jelenlegi leromlott gazdasági állapotára, illetve a perspektíva nélküliségre.
Jelenlegi leromlott gazdasági állapotára.
Leromlott gazdasági állapotára. A leszakadó népességre.
A leromló épületekre, valamint a szegregátumokra.
Szocialista beállítottság, roma lakosság.
Bármelyik kocsma törzsközönsége, vasútállomások állapota, helyijáratot teljesítő buszok állapota, megjelenése.
Színvonaltalan kereskedelem, szolgáltatások. Lakosság bizonyos része.

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

20-35.) Az alábbi kérdéscsoportokban az elégedettségének kifejtésére van mód, melyet lineáris skálán, 1-től 10-ig tud értékelni! Az 1-es a legrosszabbat, a 10-es a legjobbat jelenti. n=203

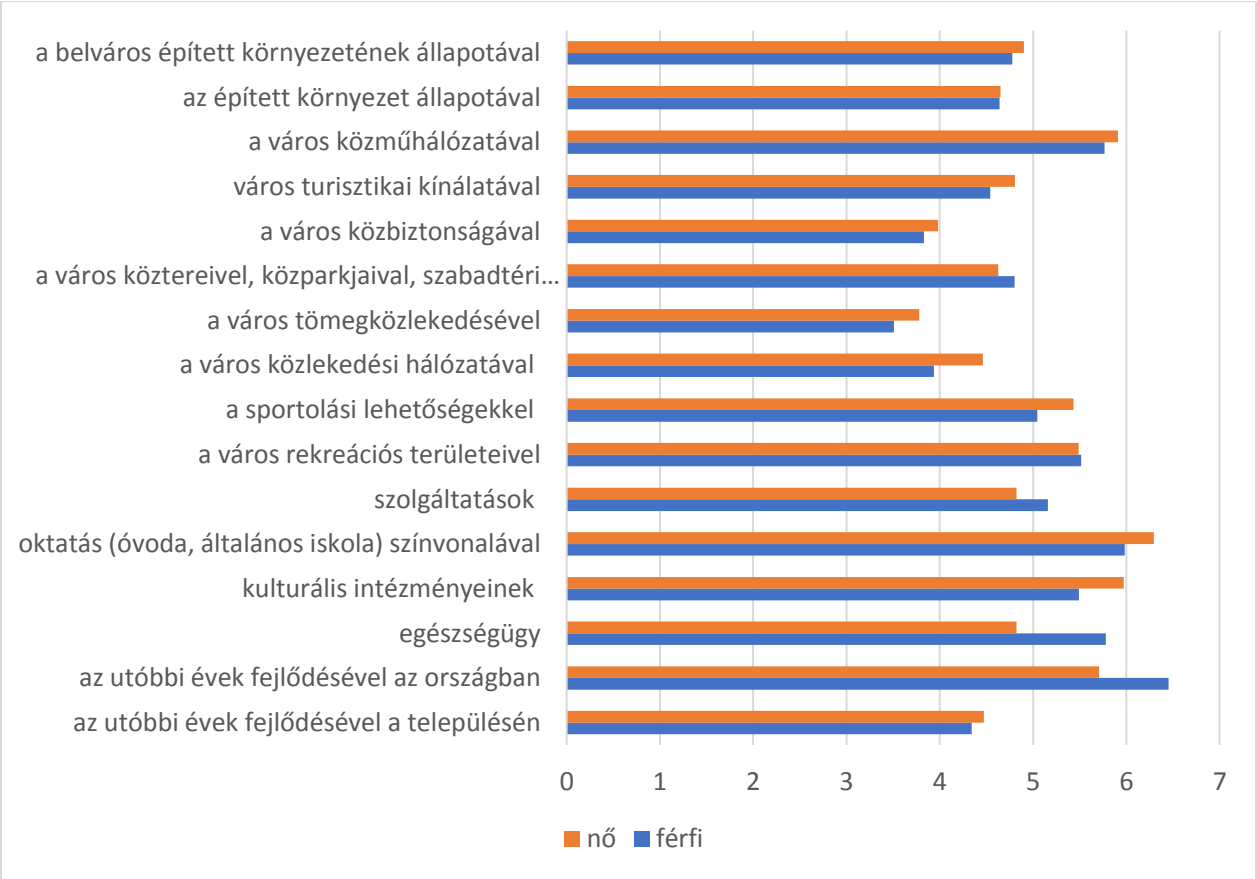

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

Megtartó város tematikus kérdések:

Mi jelenti az Ön helyi kötődésének alapját? *(több válasz is lehetséges)* n=683

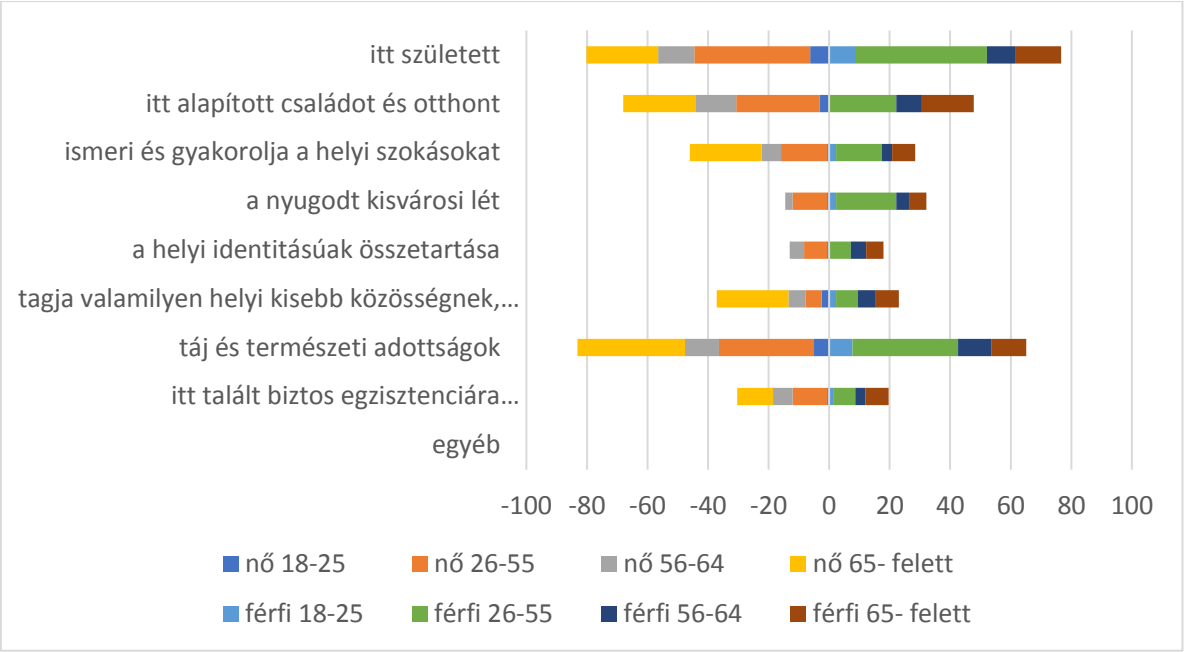

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

A felsorolt tényezők mennyiben játszanak szerepet helyi életminőségével való elégedettségének növelésében? *(pontozásos feleletválasztás; 5- nagyon jelentős szerepet játszana, … 1- nem játszana szerepet)* n=198

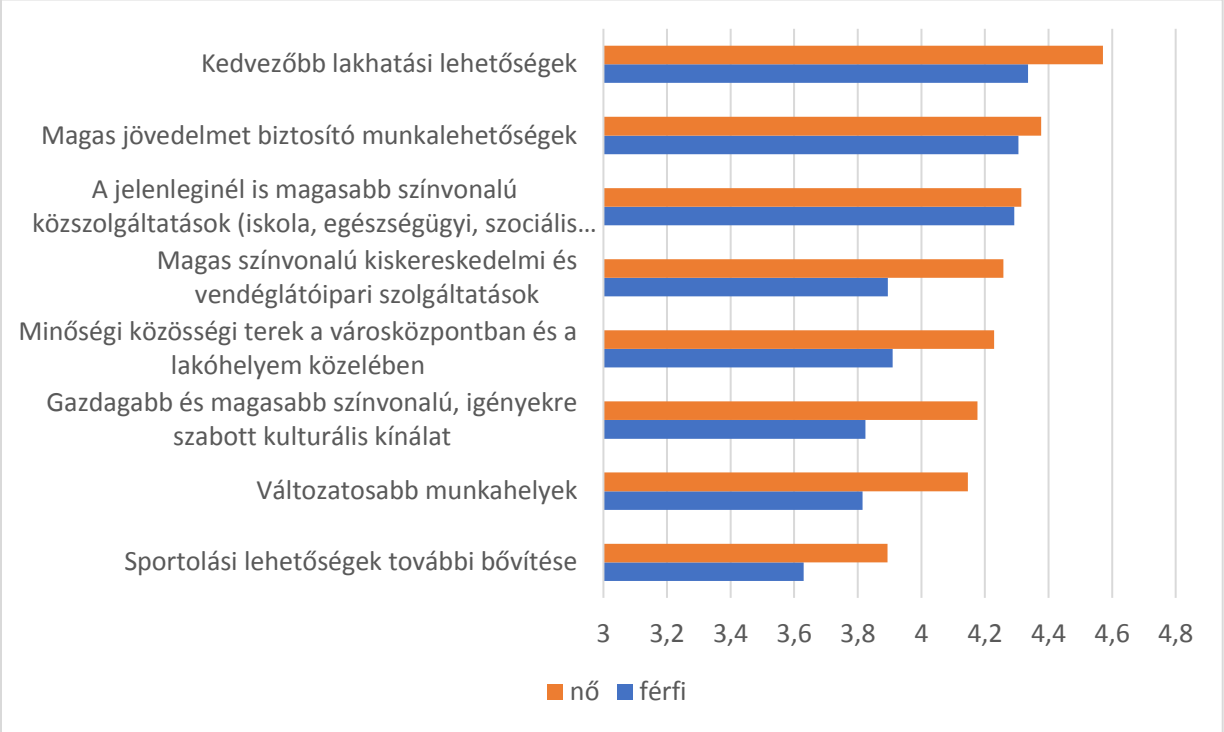

Értékelje a városban elérhető humán közszolgáltatásokat és egyéb városi életminőséget befolyásoló tényezőket egy 1-től 5-ig tartó skálán! *(pontozásos feleletválasztás; 5- nagyon elégedett, … 1- egyáltalán nem elégedett)* n=197

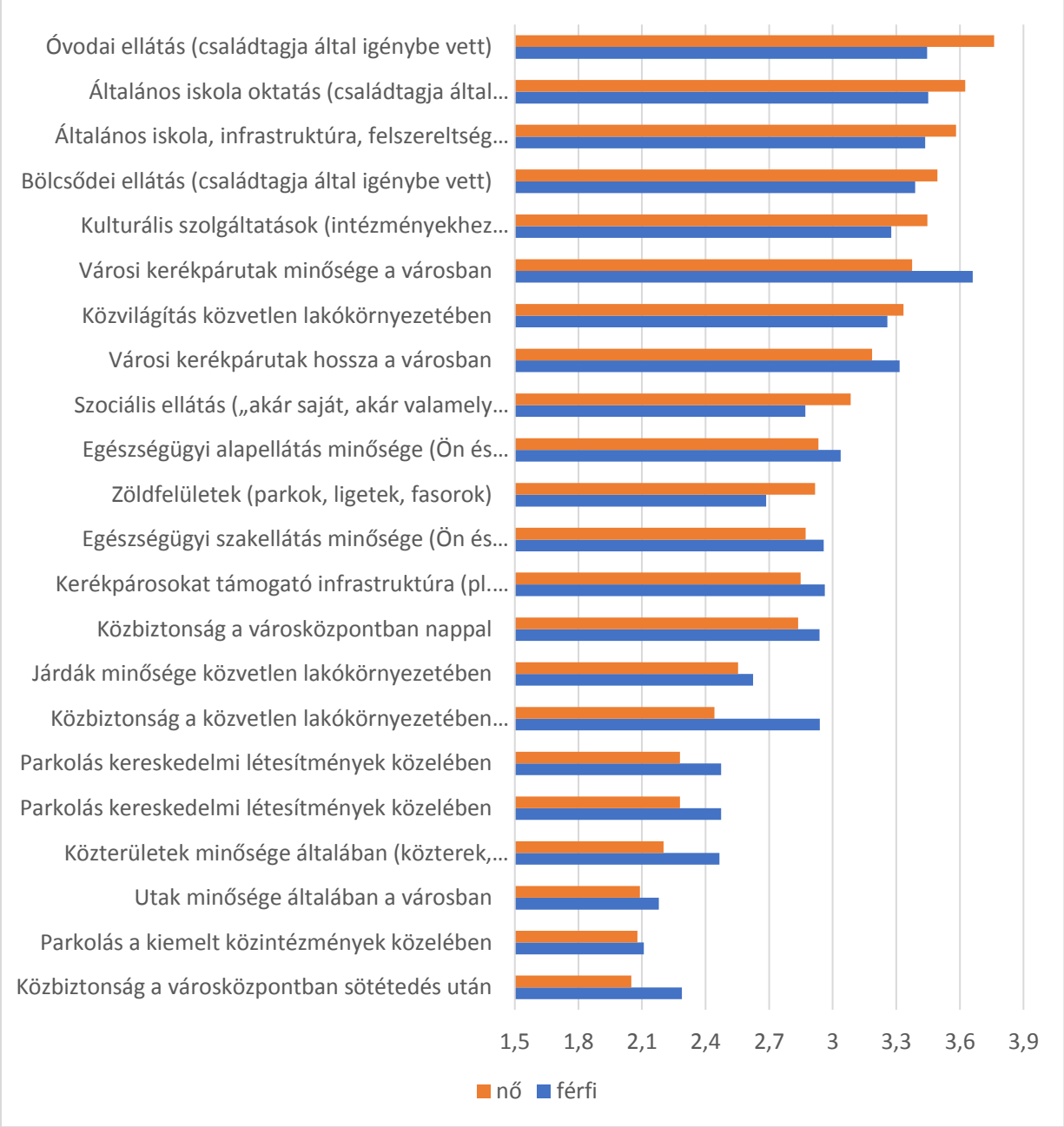

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

XIII.4.3 Digitális város

Digitális város tematikus kérdések:

Milyen elektronikus eszközöket használ a hétköznapokban? *(több válasz is lehetséges)* n=575

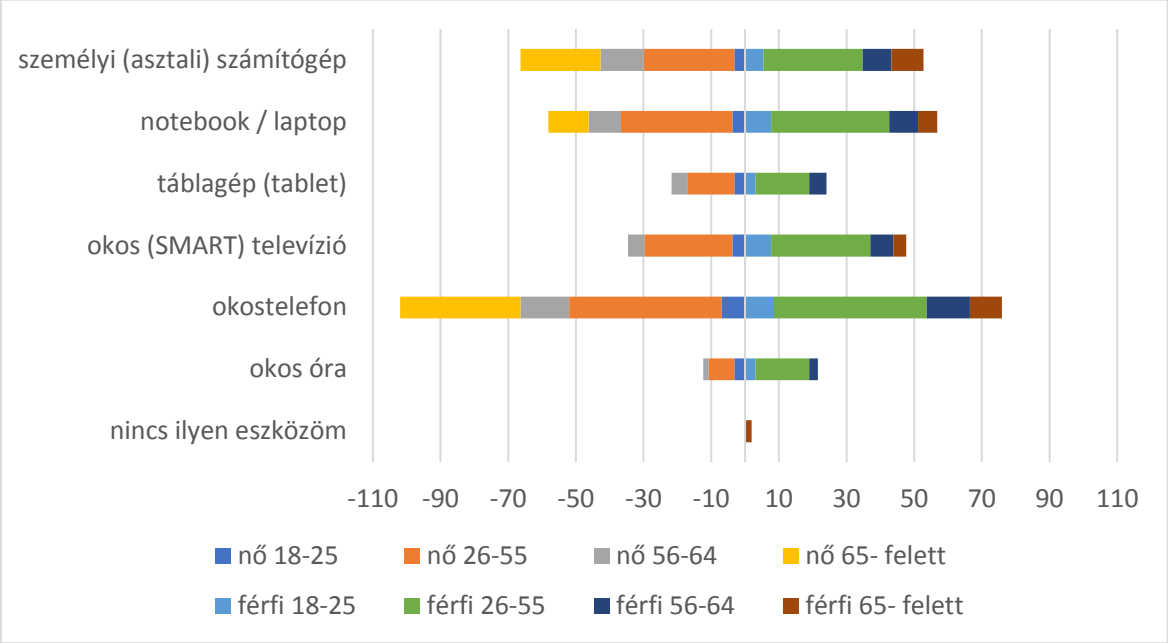

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

Milyen céllal használja az internetet? *(több válasz is lehetséges)* n=1190

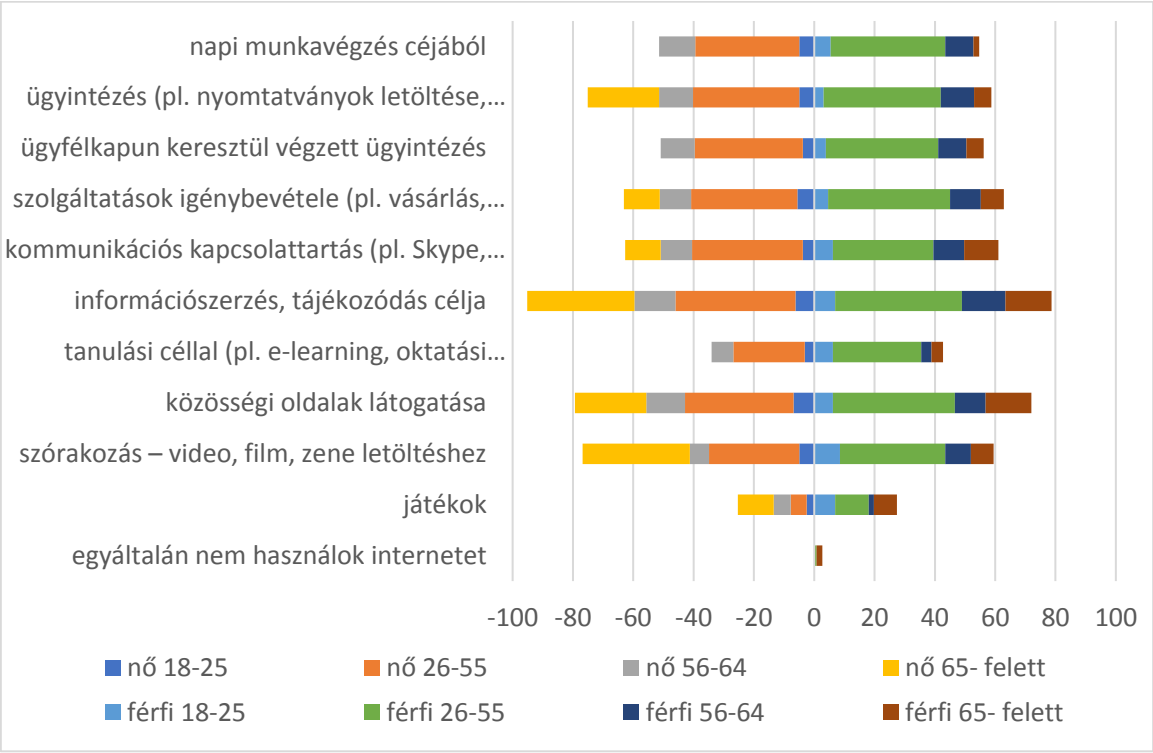

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

Hogyan értékeli az IT eszközök használatával kapcsolatos jártasságát (összehasonlítva saját korosztályához)? *(egy válasz lehetséges)* n=203

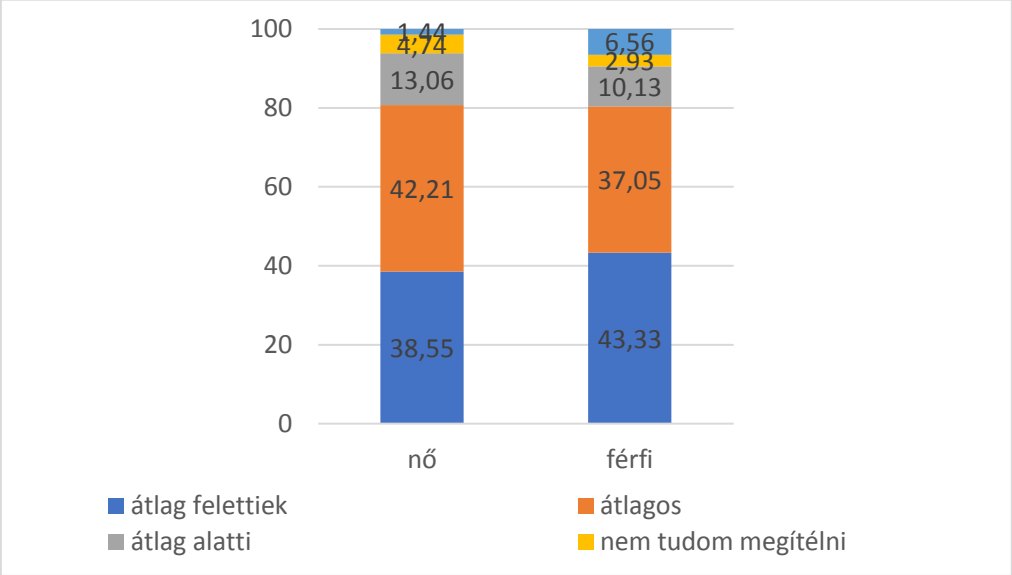

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

Milyen módon kerül Ön ügyfélként kapcsolatba a szolgáltatókkal? *(feleletválasztás, több válasz is lehetséges)*

A: Áramszolgáltatás n=358

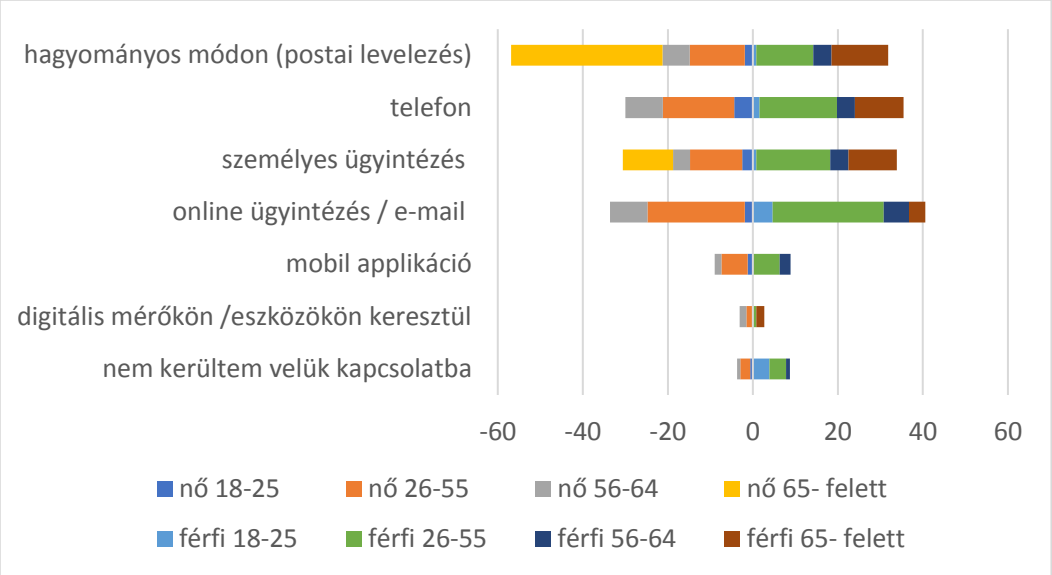

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

B: Víz- és csatornaszolgáltatás n=328

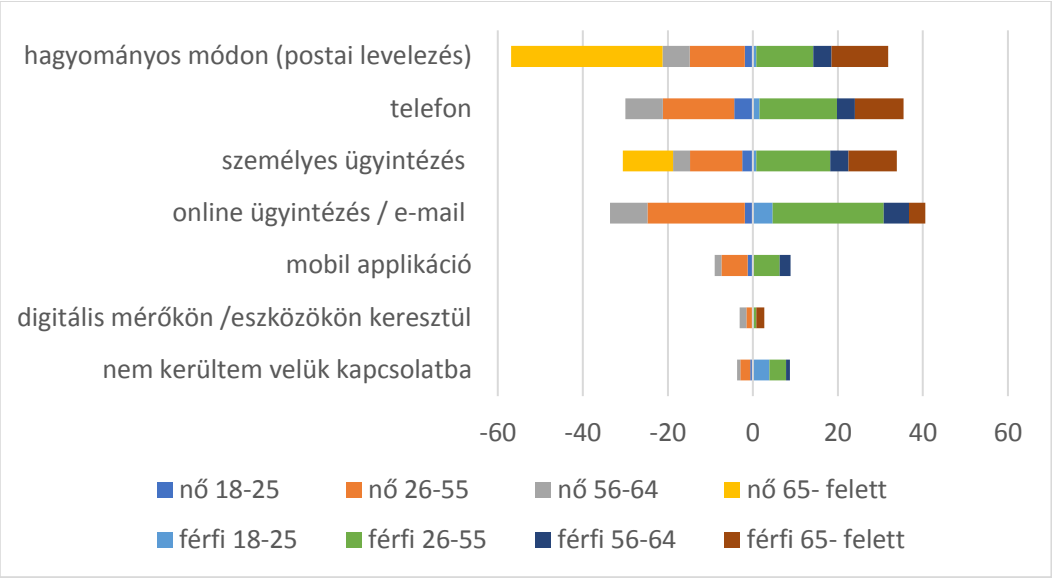

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

C: Hulladékszállítás n=278

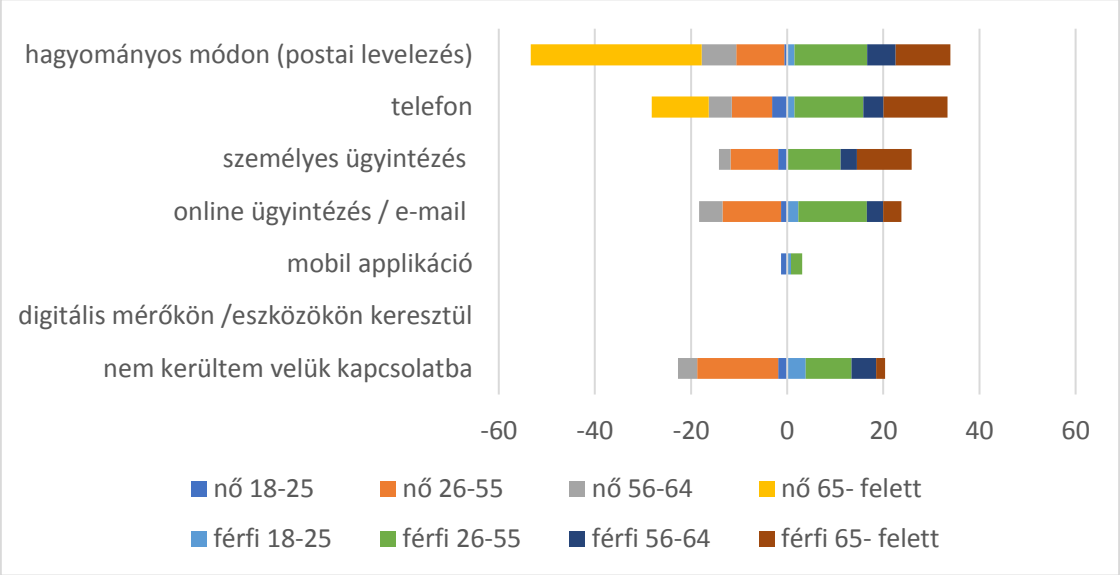

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

D: Közösségi közlekedés (helyközi járatok helyi viszonylatban) n=240

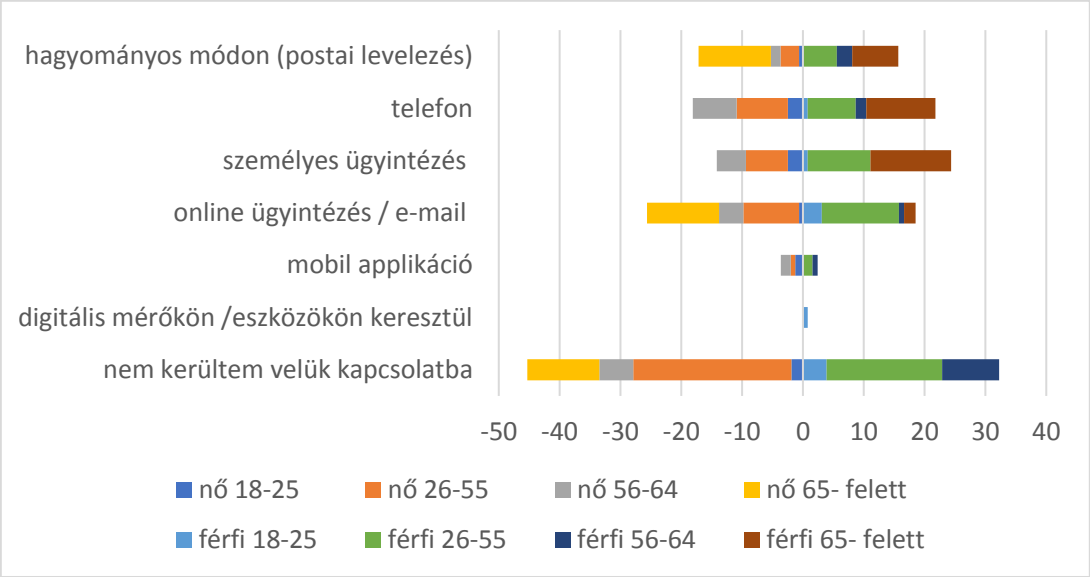

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

E: Közhivatali ügyintézés (önkormányzat, kormányhivatal) n=355

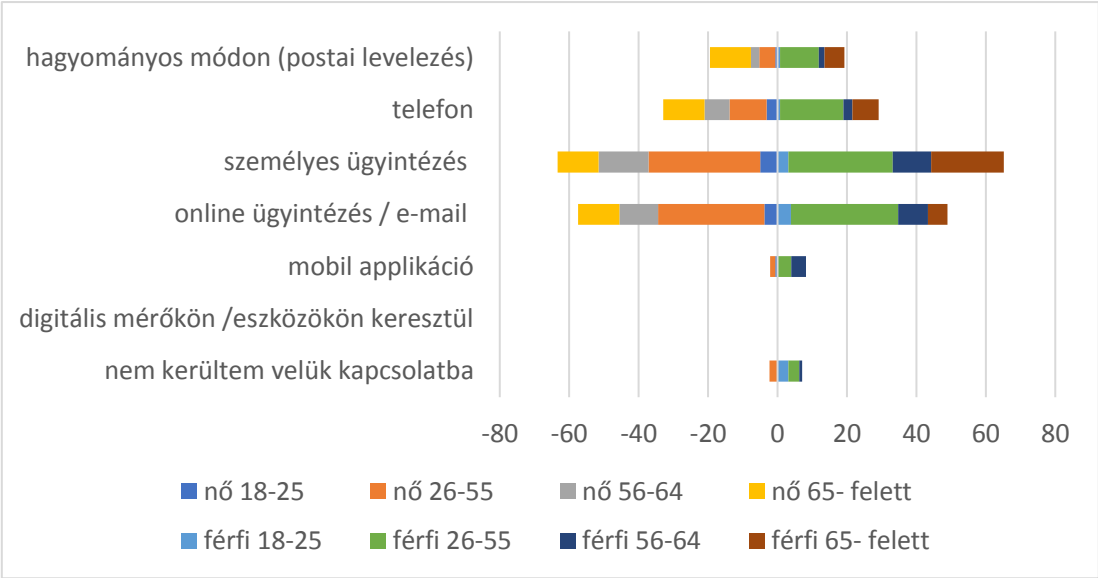

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

F: Alapfokú oktatás (óvoda és általános iskola) n=244

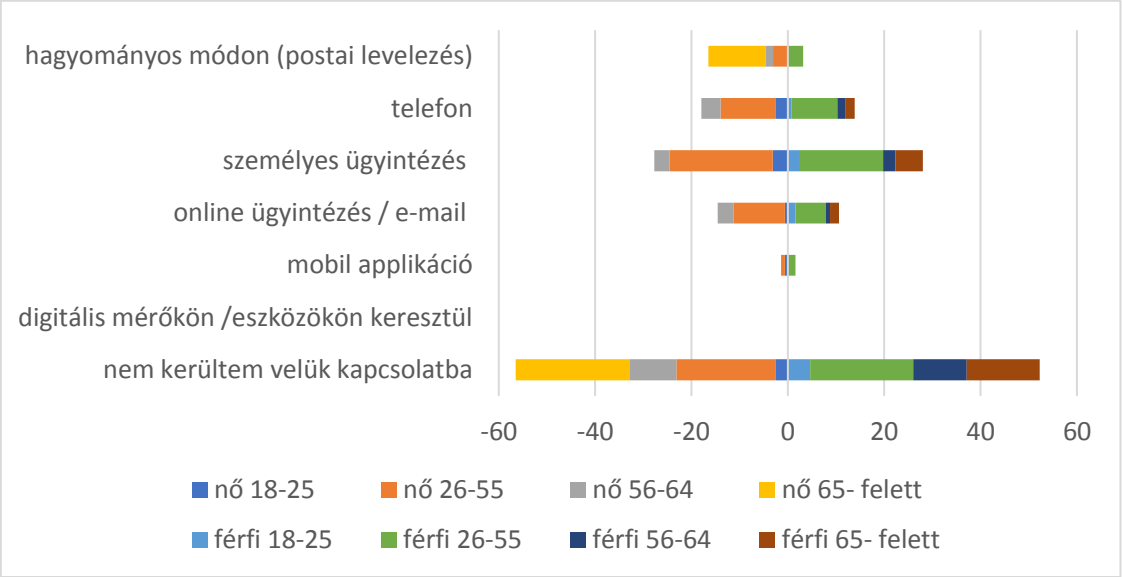

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

G: Egészségügyi alapellátás n=333

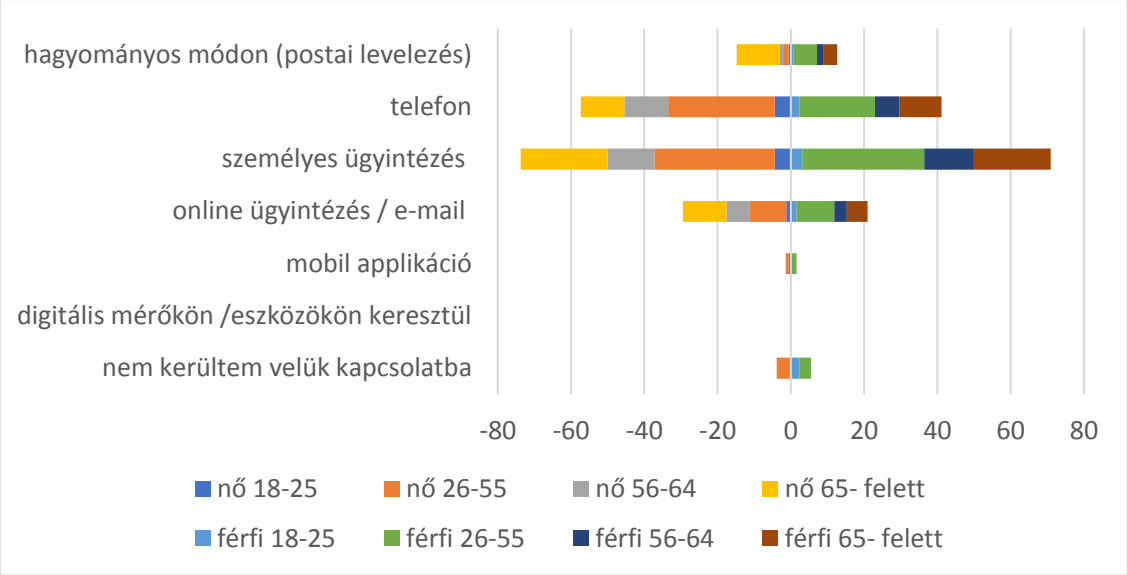

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

H: Kulturális szolgáltatások (intézményekhez kötött pl. mozi, kulturális központ stb.) n=292

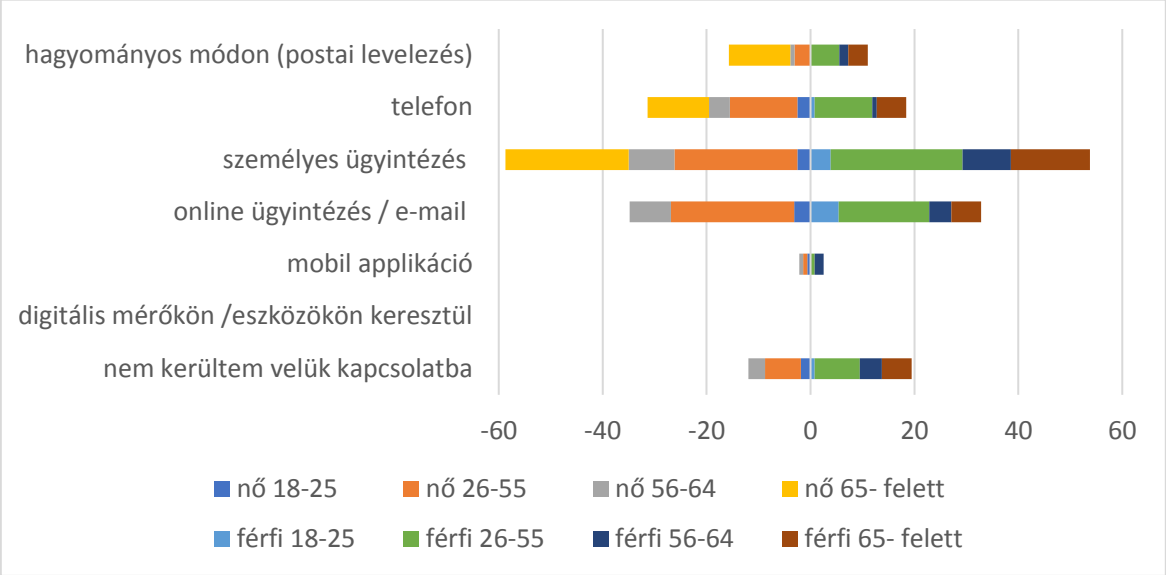

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

I: Szociális ellátás (valamely családtag okán pl. idősellátás) n=241

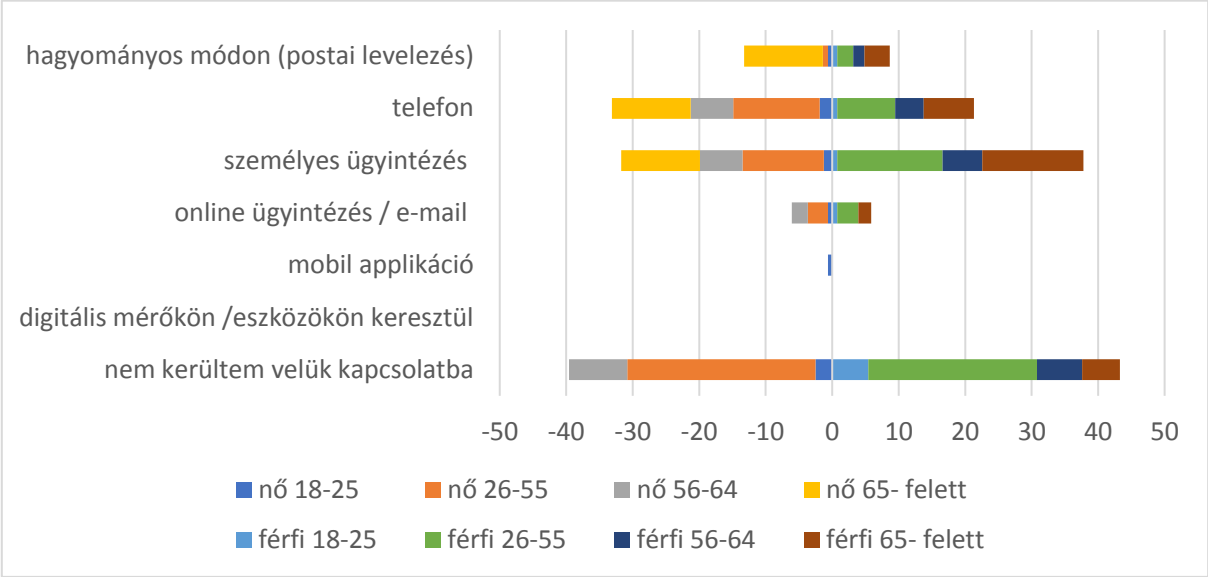

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

XIII.4.4 Kiszolgáló város/zöldülő város

Kiszolgáló város / zöldülő város tematikus kérdések

A saját életminősége szempontjából mennyire tartja fontosnak a felsoroltakat?[13] *(pontozásos feleletválasztás; 5= nagyon jelentős … 1=egyáltalán nem fontos)* n=199

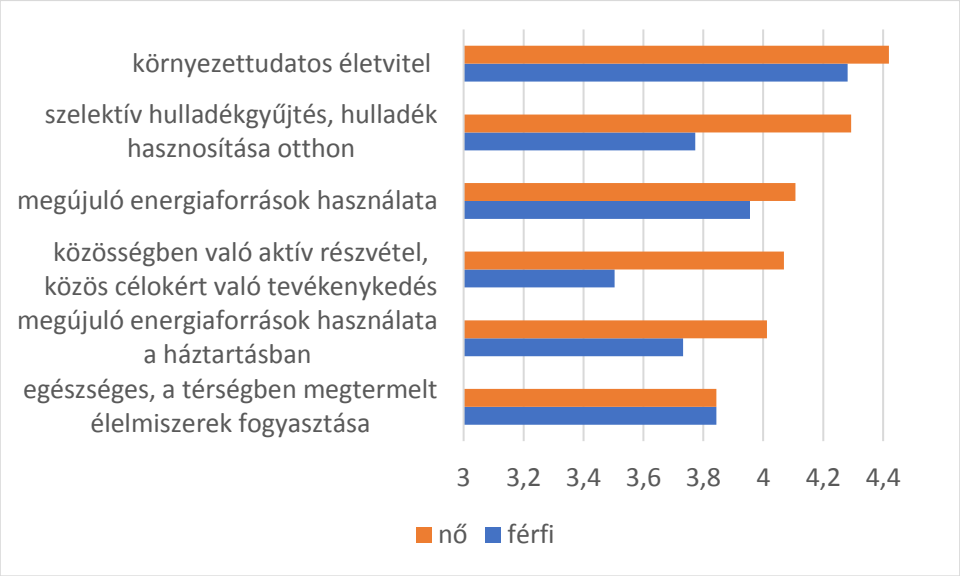

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

Ha a város jövőjére gondol ugyanezek a szempontok mennyire fontosak? *(pontozásos feleletválasztás; 5= nagyon jelentős … 1=egyáltalán nem fontos)* n=199

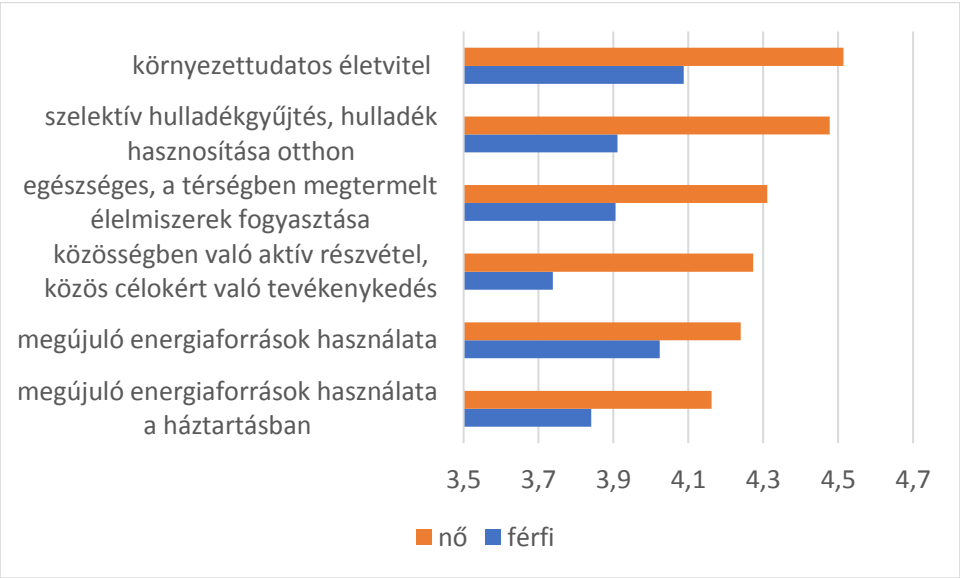

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

[13] környezettudatos életvitel: takarékosság az erőforrások igénybevételében: víz, áram stb.

Milyen gyakran látogat városi zöldterületeket, parkokat? *(egy válasz lehetséges)* n=199

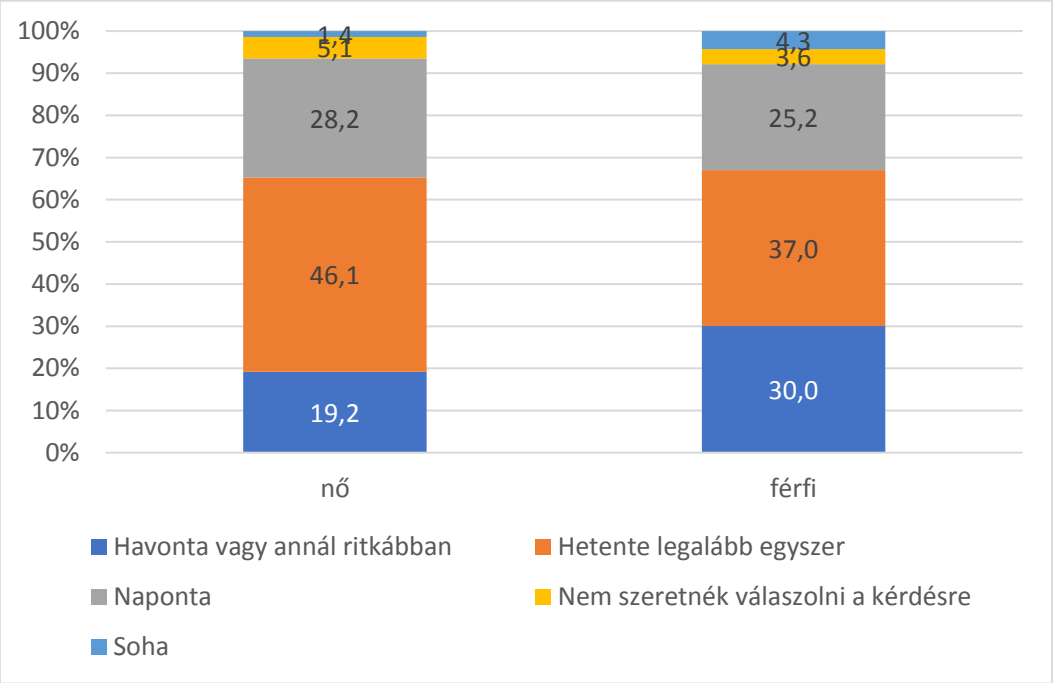

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

Milyen céllal látogat városi zöldterületeket, parkokat? *(több válasz is lehetséges)* n=199

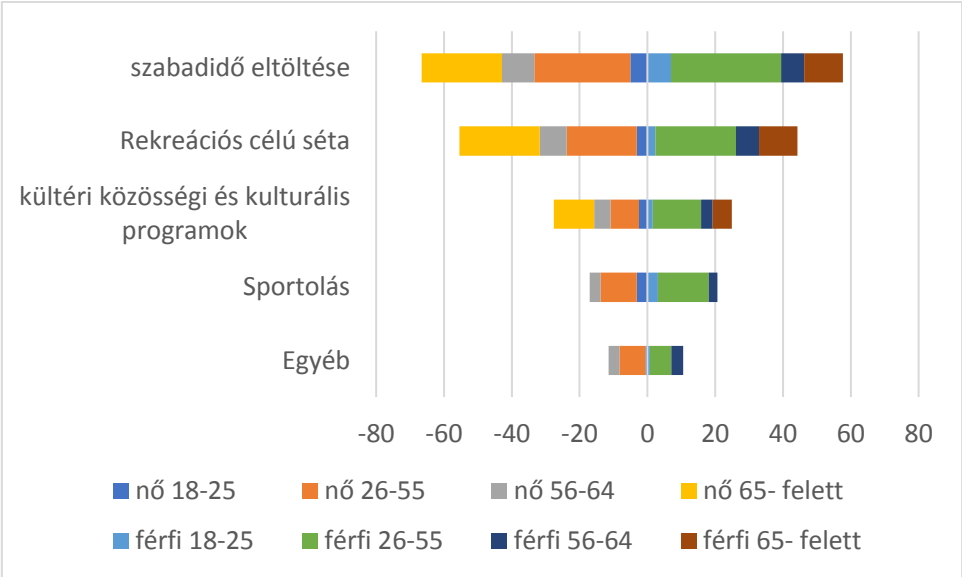

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

Hogyan lehetne vonzóbbá tenni a belváros zöldfelületeit az Ön és családja számára (fejlesztések, új funkciók stb.)? *(több válasz is lehetséges)* n=336

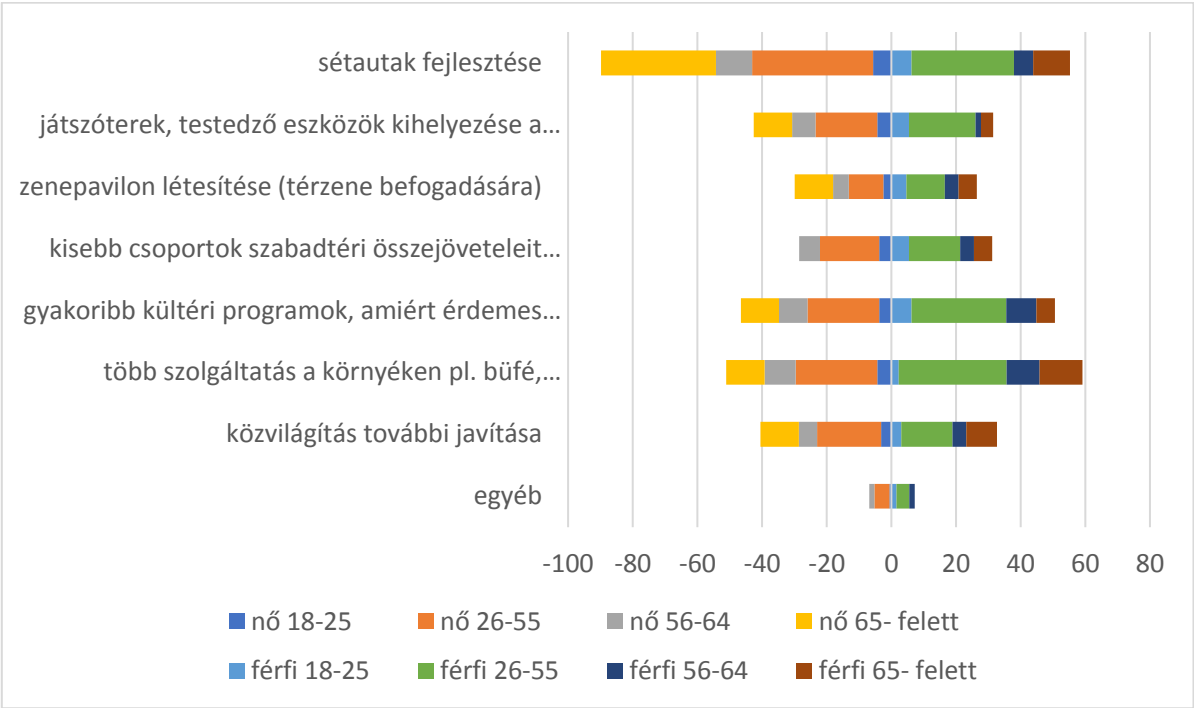

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

Milyen környezettudatos eszközökkel, megoldásokkal rendelkezik otthonában?[14] *(több válasz is lehetséges)* n=174

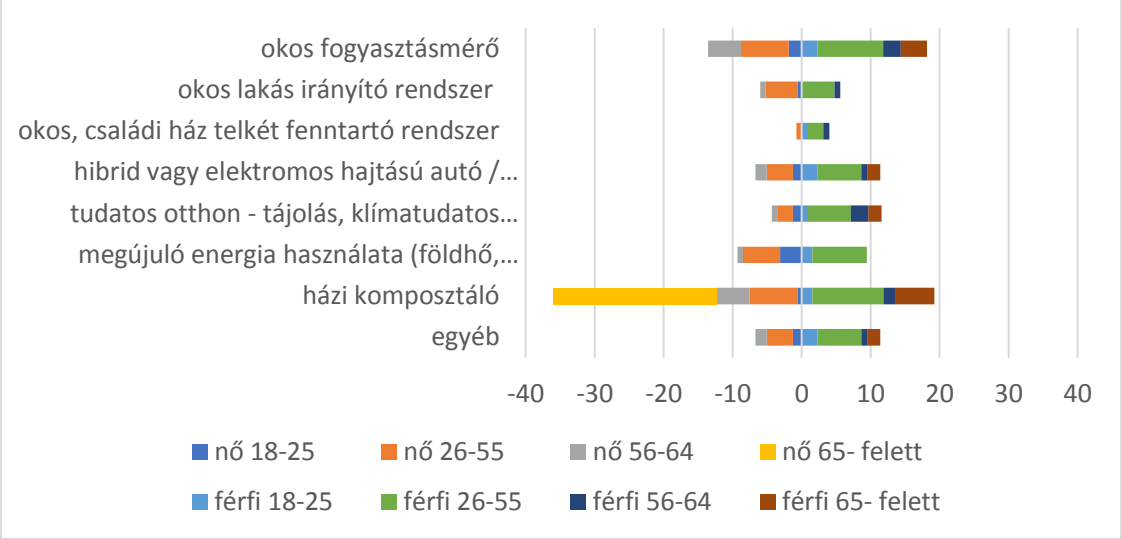

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

[14] 1. okos fogyasztásmérő: pl. elektromos áram, víz, gáz stb. szolgáltatás
2. okos lakás irányító rendszer: az okos lakás irányító rendszer automatikusan szabályozza a lakás hűtését, fűtését/távolról vezérelhető stb.
3. okos, családi ház telkét fenntartó rendszer: pl. okos locsoló, ami a talajnedvességet méri és szükség szerint indítja el a locsolórendszert
6. megújuló energia használata: földhő, napenergia stb.

XIII.4.5 Prosperáló város

Prosperáló város tematikus kérdések:

Milyen helyben, illetve térségben létrehozott termékeket ismer? *(több válasz is lehetséges)* n=498

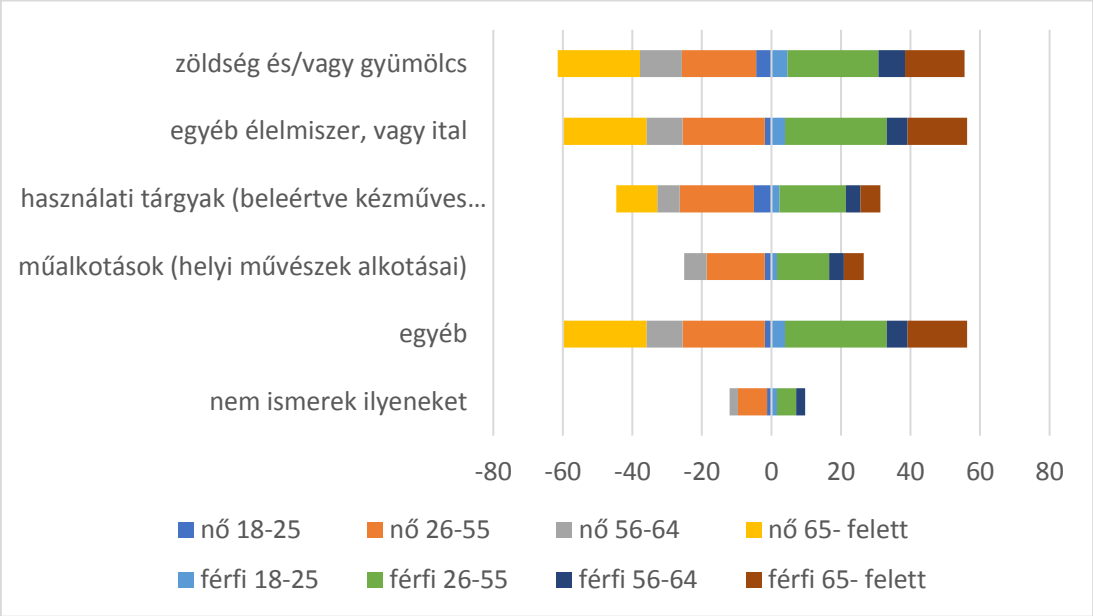

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

Hol vásárol Ön helyi/ térségi termékeket? *(több válasz is lehetséges)* n=345

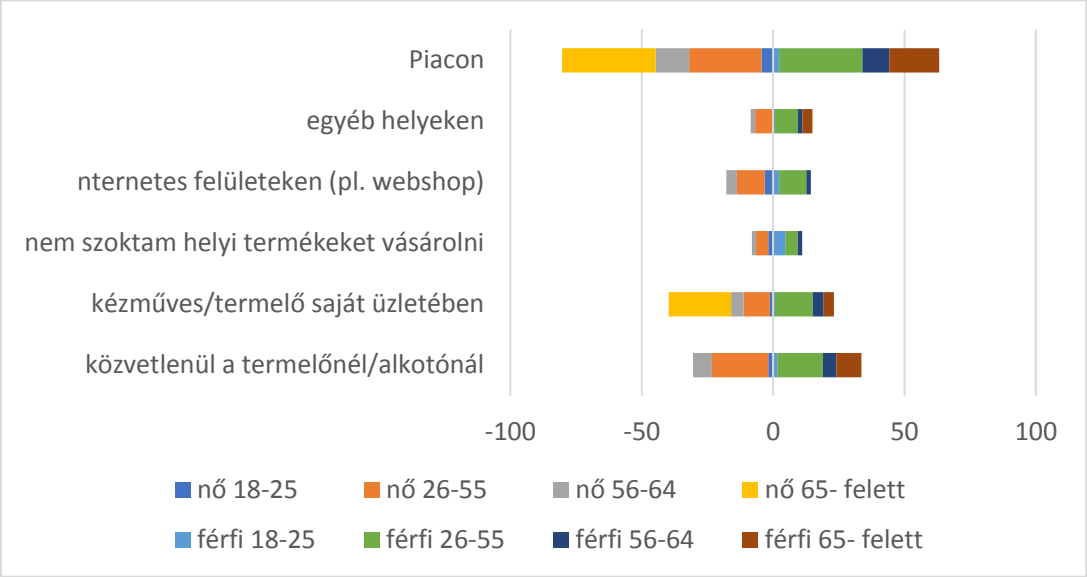

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

XIII.4.6 Fejlesztéspolitikai kérdések

12.) Érzékelt Ön pozitív változást Salgótarjánban az elmúlt 5 évben? n=203

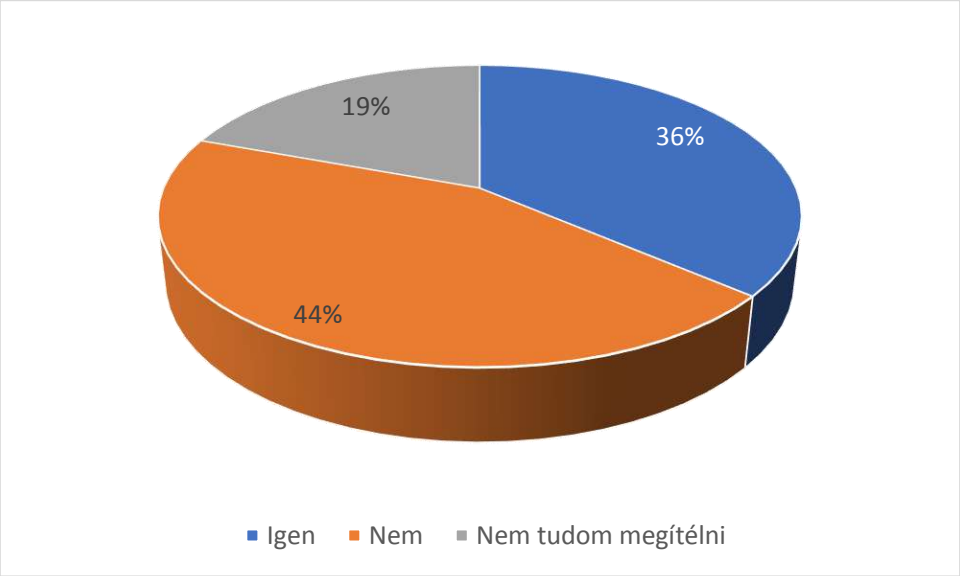

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

13.) Ha igen, kérjük fogalmazza meg röviden (2-3 mondat) milyen típusú pozitív változások ezek!

Belemenés Beach Bar, Beszterce tér, Bolyai János Gimnáziumhoz vezető lépcsősor, Eresztvényi Madárpark, Grund Játszóház, Gumikerekű Kisvonat, H'egyre megy Vendégház, Határ a csillagos ég (Gagarin Iskola), Karancs Ex-Presszó Emlékfal, Kis Rigó Vendégház, Longi Land, Mancsóék Butcher & Burger, Pegazus Természettudományi Élményközpont, Római Katolikus Főplébánia, Salgó Rallye, Salgótarján Belváros ÉÉK webkamera, Salgótarján DDNY webkamera, Salgótarján Eperjes K webkamera, Somoskői Kirándulóközpont, Tavaszi Cukrászda és Kávézó, VictoryArt Alkotópalota, Völgyváros Vendégház
Virágok
Karácsonyi dekoráció, színház, utak, játszóterek
Szépítik a várost. Próbálnak élhető várost kialakítani.
Színvonalasabb városi rendezvények.
A Novohrad-Nógrád geopark fejlesztései láthatók csak jelenleg.
Van olyan munkáltató, aki új a déli ipari parkban, kolónia felszámolás elindult, egy két intézmény felújítása, de túé drágán.
Völgyváros csapatának munkája, Sakkozzuk ki projektek
Jól látható fejlesztések, útfelújítások, omladozó virágtartók eltávolítása a Besztercén, stb.
21es négysávosítása, fiatal közösségek virágzása és társadalmi szerepvállalása, épített környezet karbantartása és felújítása
Igyekeznek kikérdezni a lakosok, ifjúság véleményét, és erre építve lettek programok.
A játszóterek, Beszterce ltp felújítása, Eresztvény és a Tóstrand kiépítése
Eresztvény, otp előtti járda szakasz felújítás, mellékutak újra aszfaltozása.
A korábbi teljesen kihalt jellegű település kezd feléledni.
Folyamatos a komfort nélküli lakásállomány felszámolása, területi rehabilitáció.
Az ipari parkba települt vállalkozások stabilizálták helyzetüket, megbízhatóan teljesítenek, fejlesztések tapasztalhatók.
Fejlődik a távhő szolgáltatás.
Kisebb, apróbb fejlesztések, felújítások!
A turisztika területén (kisvasút, Eresztvény...) amiben úgy gondolom a városnak nagy lehetőségei vannak.
Szépül a város és a turisztika is kezd lassan magához térni.
Oda figyeltek a kispolgárok igényére, erősödött a közösségi összefogás! A városvezetés megtalálta a közös nevezőt!
Főtéren jó ötlet volt a virágok kirakása. Játszóház is jó ötlet.

Szépül, virágosodik, több némileg a lokálpatrióta megmozdulás.
Örülök, hogy 2x2 sávos úton megközelíthető a város, illetve hogy létesült egy új üzem.
A közélet kevésbé átpolitizált. Nem a polgármester mindennek arca és szócsöve, látszanak vezetők. Kulturáltabb közterületek.
játszóház kialakítása, Eresztvény fejlesztése, kórház fejlesztése, 21. sz főút 4 sávosítása
Tisztább, virágosabb lett a város. Több lett a rendezvény. Nagy örülök a színháznak.
Munkahelyteremtéssel kapcsolatos intézkedések terén látok fejlődést. A kulturális rendezvények színvonalának növelésében látom még a fejlődést.
Továbbá Salgótarján csinosítása színes virágokkal, szintén jó kezdeményezés arra, hogy az itt élő emberek hangulata javuljon (vizuális pszichológia segítségével).
Noha kis léptékben, de a város fejlődése folyamatos.
Közterületek virágosodása, intézmény fejlesztések
A városközponti virágok feldobják egy kicsit a betonváros látképét.
Utak, intézmények, közösségi terek, kulturális kínálat fejlesztése.
szabadidős tevékenységek, gyermekek számára
Tisztább lett a város. Sok színházi rendezvény van.
Tisztább, virágosabb, színesebb, kiegyensúlyozottabb.
LIDL
Mivel én kulturális területen dolgozom, így leginkább erre van rálátásom, és ezzel kapcsolatban nagyon pozitív véleményem van a változásokról.
Sok olyan kezdeményezés indult, ami kulturáltabbá tette városunkat (Zenthe Nyár, a belváros felvirágoztatása, játszóház, kulturális rendezvények)
Számos fejlesztésen ment keresztül: ha csak a szakterületemhez kapcsolódóan nézek körbe, akkor örömmel tapasztalom, hogy sok óvoda megújult, fejlődött.
Megújultak sok intézmény. A város központban egyre több a zöld növény
Felújították az óvodákat, játszótereket, elindították a városnéző kisvonatot, saját színháza lett a városnak.
útfelújítások, kórház fejlesztése, játszóház, Geopark, kisvonat, Pegazus, óvodák, házi orvosi rendelők felújítása, bölcsőde, Zenthe Színház, városi mozgásstúdió, Somoskő-látogatóközpont,
virágosítás, középületek felújítása
Felújított óvodák, orvosi rendelők, virágos város, sok rendezvény
Egyetlen pozitív: óránként jár busz Budapestre
A főutcán a virágállványok, pár járda és út/utca felújítása.
A közterek tisztaságára lehetőség szerint ügyelnek. Szebbé hangulatosabbá élhetőbbé tenni. PL. A Beszterce lakótelep felújítása.
fejlesztések, kereskedelem, eü
Orvosi rendelők felújítása, apróbb fejlesztések
Intézményfelújítások, parkosítás.
Szebb lett Beszterce.
Tóstrand környékének karbantartása, Madárpark átadása, közutak fejlesztése, Játszóház átadása, Óvodai, ill. Orvosi rendelő felújítások.
Felújították az orvosi rendelőket.
Virágos közterek, szolgáltatások bővülése
Kisebb fejlesztések folyamatosan történnek a településen.
Megvalósuló beruházások. Szépülő városkép.
Óvodák, terek, utak, rendezvények

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

14.) Érzékelt Ön negatív változást Salgótarjánban az elmúlt 5 évben? n=203

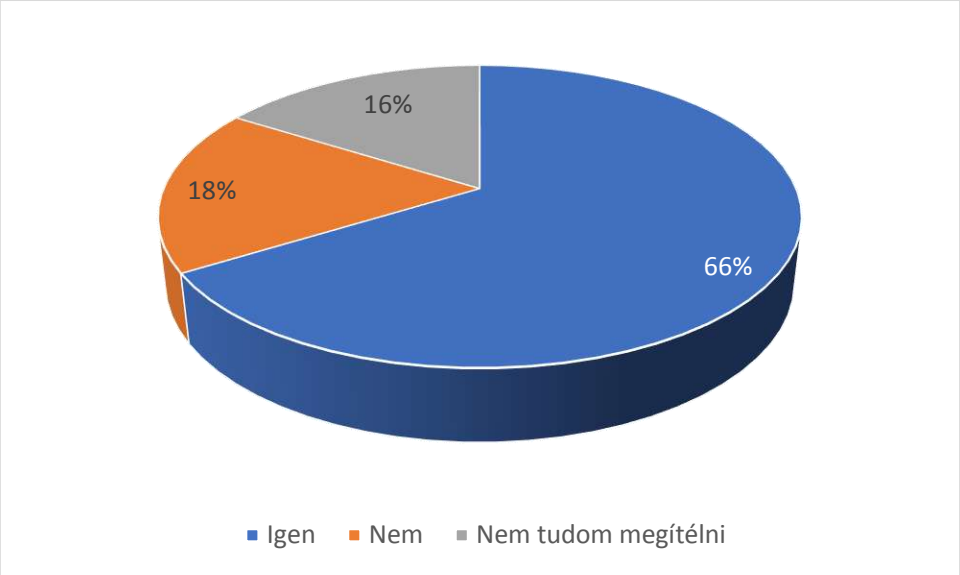

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

15.) Ha igen, kérjük fogalmazza meg röviden (2-3 mondat) milyen típusú negatív változások ezek!

Tele lett a város hajléktalannal, semmi nem újul.
A belváros kiürült, szinte csak hajléktalanok és problémás emberekbe botlik az ember. A szórakozási lehetőségek korlátozottak. Taxi nem elérhető este hétvégenként.
Máv történetében az 1. vasútvonalnak a 2. szakasza (1. szakasz a Budapest-Hatvan közötti vonal) a Hatvan-Salgótarján, majd később Hatvan-Somoskőújfalu vasútvonal még jobban le lett sz.rva, ami nekem nagyon rosszul esik, mert Salgótarjánban, Hatvanban, Turán, Aszódon stb. volt állomásfőnök az egyik ősöm!
Szemét, kulturálatlan emberek, nincs igény a szép környezetre, mindent tönkre tesznek, rongálnak
Környező faluk sokkal jobban fejlődnek, mint a megyeszékhely, normális utat nem tudnak megcsinálni...
Közmunkások nem csinálnak semmit, csak lézengenek. Ez felháborít.
Egyre több fiatal költözik el!
A közbiztonság totális hiánya, szemetelés, drogosok a városban, száguldozó autósok.
Továbbra se gondoskodik az Önkormányzat az üdülő övezetek úthálózatáról, pedig anélkül ott is csak elsorvad minden. A befektetések így elmaradnak. Szolgáltatások fejlesztése nem elég, szükség lenne munkáltatók városba vonzásával. Ennek hiányában visszafejlődés van csak. Indokolatlan hasztalan fejlesztések. A vasút párhuzamosan visszafejlődik, Rozsdaövezetek-Chicago szindróma. Az emberek nem nagyon tudják megválogatni a munkahelyet.
Kulturális élet színvonalának csökkenése
Alsóbb rendű utak minősége(pl Frigyes krt), egyes ikonikus épületek rohamos állagromlása (pl ÉVI)
Romló főtér állapota ,omladozó épületek, nagyon rossz a Rákóczi út minősége. Egyre több bezárt bolt. Kevés parkolóhely
Romlott a közbiztonság, túl zajos éjszakai szórakozóhelyek, kevés színvonalas bevásárlási lehetőség.
Egyre több a drogos fiatal. Egyre kevesebb munkahely!
Nem történik semmi, cserébe még a busz se jár.
Kevés programlehetőség, rossz közbiztonság, bezáró szálláshelyek, boltok
Szegényebb, koszosabb a város. A hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatásának nincs látható eredménye.
Sok a hajléktalan, koszosak az utcák, közbiztonság nulla. Egyre több a kisebbségi. Kevesebb a kuka.
Minden csak romlik, pusztul
Az utak minősége folyamatosan romlanak. Egész Salgótarján fő útja nagyon kátyús, alig lehet közlekedni rajta.
Minden egyre csak lefele épül és sorra zárnak be az üzletek.
Sajnos közbiztonság romlott. Sajnos 1 bizonyos népcsoport elszaporodott itt ami nem tud beilleszkedni.
Sorra zárnak be az üzletek és szórakozóhelyek, a köztisztaság elég kritikán aluli.

A piac és a strand, lassan összedől!
Munkahelyek hiánya, szabadidő tartalmas eltöltésének a hiánya (strand, parkok, túraútvonalak, libegők, kilátók).
Elvándorlás, öregedés, alacsony státuszú, képzetlen rétegek növekedése (magas munkanélküliség). Oktatás helyzetének, színvonalának folyamatos romlása (főiskolai képzés újra indításának fiaskója, szakmunkásképzés alacsony színvonala, középiskolai képzés minőségi színvonalának folyamatos gyengülése)
Nagyobb lobbi kellene a sport és a turizmus beindításához való tőke megszerzéséhez. MJV erőltetése!
A közlekedés területén pl. : helyijárat busz közlekedés, vonatközlekedés, és a város úthálózatának nagyon rossz minősége tovább romlott.
Államgegóvás hiánya, kéregetés, hajléktalanok zavaró viselkedése, kosz az utcákon, rongálás, Utak katasztrofális állapota, a főtéren színvonalon aluli bazár üzemeltetése/ugráló várak a Színház előtt, Radnóti szobor eltakarása, a minősíthetetlen nádd körbevett kerti budi!!!!
A legtöbb fiatal elköltözik a városból, mert sem munka, sem szórakozási lehetőség nincs továbbra sem. A Karancs Hotel, a strand állapota napról napra minősíthetetlenebb, az üzletek/boltok/kávézók sorra zárnak be, az események elenyésző számúak, az utcán dologtalanul lézengő emberek száma túlságosan magas. A negatív változások nem 5 éve tartanak, sok esetben, ami 10 éve probléma volt, az probléma ma is.
Hajléktalanhelyzet és közbiztonság romlása, parkolási problémák
20 év távlatából is van negatívum sajnos: szemetesek, szelektív kukák környezete igencsak hagy kivetni valót. Somlyóbánya csodás hely, azonban alig van szemetes, így a természetet károsítják, az illegális szeméttel. Az utak állapota katasztrófa. Mindig van kisebb nagyobb bontás (víz, elmű, gáz) és toldozás, foltozás van. Hajléktalanok jelenléte, agresszívebb cigányság. Kis boltok, szoláltatók megszűnése. A Karancs szálló szelleme még mindig kísért, álltában megy tönkre. Turizmus kihasználtsága szinte zéró.
Gazdátlannak tűnik a város, stagnálás van minden területen.
Még több kiadó/eladó üzlet, folytatódó elvándorlás, a közterületeken egyre több hajléktalan vagy lézengő ember. Határozottan rosszabb közbiztonsággal! A középületek tovább pusztulnak (ld Karancs Szálló), alig van beruházás, fejlesztés! Mindennek romlik a színvonala (oktatás, egészségügy, tömegközlekedés) !
A nem kívánt egyének egyre nagyobb számban való megjelenése. Sajnos nagyon kevés munka lehetőség. Semmi féle fejlődés, egyre több ember elvándorol.
Munkahelyek hiánya
Az utca rendje, az otthontalanok magatartása, és a bűnözés elkeserítő
A városvezetés teljesen elhanyagolta azokat az utakat, ami hozzájuk tartozik. Ha valami életveszélyes útbeszakadást láttam, heteket kellett várni arra, hogy egyáltalán kiszalagozzák.
Romlott a közbiztonság
Az üzletek/vendéglátó helyek csak zárnak be. Unalmas város. Az útviszonyok szörnyűek.
Nincs fejlődés, sok a betelepült, romló közszolgáltatások
Szabályok be nem tartatása. Semmi sincs ellenőrizve. Nincs közbiztonság. Nem fejlődik a turizmus. Rossz úthálózat.
Egyre több a hajléktalan illetve másokat ok nélkül zaklató ember. Romlott a közbiztonság. Elvették az egyetlen futásra alkalmas pályát az Öblös pályát a hobbifutóktól
Ritkább buszjáratok, megszűnt munkahelyek.
Eresztvényi geopark személyzet csere. Ez számomra nagy csalódás volt, hisz volt ott egy jó csapat, akik törekedtek arra, hogy legyen változás, az is sokszínűen. Az ott maradtak csinálják az elküldöttek tervei alapján, viszik tovább, nem nagy önálló ötletekkel, a madárpark a tavalyi állapothoz képest sokat romlott. Én azóta egyszer voltam, és köszönöm, elég is volt. Sajnálom a döntést, akárkié is volt, nagyon rossz volt. Közterületek állapota is rossz, fűnyírás téren is.
A közterületek karbantartásával pl. fűnyírás egyáltalán nem foglalkozik a városvezetés. A tömegközlekedésben semmilyen pozitív változás nem történt. A geoparkból hozzáértő turisztikai szakember lett eltávolítva.
Elfogadhatatlannak tartom , hogy bizonyos Önkormányzati tulajdonok kiszervezésre kerültek. Pl a Sportcsarnokban, a Játszóház üzemeltetése
Sok az utcán, a tömegközlekedésen a hajléktalan büdös, piszkos ember. A buszjáratok katasztrofálisak, végig kell zötykölődik a 63 s útvonalán. Nincs igényes szórakozóhely.
A buszok állapota, és a szar menetrend. Nincs fejlesztés semmiben.
Lakosságösszetétel, munkahelyek, semmi fejlesztés, nincs gazdája a városnak
Egyre többen mennek el.
Folyamatosan épül le a város. Semmi fejlődés. A városközpont lerobbant, koszos, tele hajléktalanokkal, zaklatókkal.
Elvándorlás nem állt meg. Nincs a lakosság felé megfelelő kommunikáció, eredményközlés.
A lakosság összetétele, a fiataloknak még mindig nem vonzó Salgótarján. Öregszik a társadalom.

Nagyon intenzív az elvándorlás. Nincsenek gazdaságélénkítő intézkedések, intenzív kapcsolat a helyi vállalkozásokkal. Egyre jobban tért hódít a szlömösödés, és romlik a kihasználatlan, városképet rontó iparterületek állapota. A város minden mutatóban szakad le a többi megyeszékhelyhez képest.
Visszafejlődés: kevés kulturális program, kevés munkahely, kevés beruházás, kevés sikeres pályázat. Gondozatlan város.
Elhanyagoltak a belváros középületei, elplakátoltak az üzletek kirakatai, kihasználatlanok értékes teraszai, gondozatlanok a Pécskő-domb (részben üresen álló) kulturális épületeinek zöld övezetei, gondozatlan a Város szobor, a Fegyvert fogó munkás, nem szöknek a szökőkutak, stb.Az ÉVI II elrozsdásodott, hámló festékű épülete elszomorító, a Fő-teret csúfító primitív farostlemez lakatfala a város egyik legszebb szobra és a virágágyás előtt pedig botrányos megcsúfolása az eredeti célnak. STB.
Az értelmiség továbbra is elhagyja a várost, a városházán egyre kevesebb a szakképzett munkaerő, ami meglátszik a fejlesztések átgondoltságán is. Nem oldódtak meg a barnamezős területek kérdései. Nagyobb lett a forgalom a belvárosban. Csökken a népesség. A városi kommunikáció a lakosság felé minimális szintű.
Munkahelyek megszűnése, szórakozási lehetőségek teljes hiánya, oktatási és egészségügyi nehézségek, elvándorlás, cigányság túlzott mértékű elszaporodása.
Egyre kevesebb jó szakember, sokan elhagyják a várost.
A város szociális összetételének a negatív változása, sajnos egyre több olyan egyén van aki nem értékteremtő hanem értékromboló. A város gazdasági fejlesztésének a tervszerű koordinációja teljesen hiányzik, az önkormányzat csak eseménykövető maximum a helyi gazdaság történéseivel kapcsolatosan.
parkolás közbiztonság egészségügy színvonalának csökkenése
Megszűnő munkahelyek, sok roma betelepülése, nincs fejlesztés
Én a lehetőségek kihasználatlanságát negatív eredménynek ítélem meg. Lehetőség volt bőven az elmúlt időszakban, mégsem történik a városban semmi sem. Annyira elvagyunk maradva minden megyeszékhelytől, hogy nem kellene sok ahhoz, hogy elmozduljanak a dolgok. Mégsem történik semmi sem. Közben mások haladnak. Itt megállt az idő. Ez a legnagyobb negatívum.
Egyre több a segélyen élő, dolgozni nem akaró roma a településen, akik viselkedése miatt a biztonság érzet jelentősen lecsökkent Salgótarjánban és a környékén.
A rendelkezésre álló források ellenére semmilyen beruházás, változás nem indult el, illetve ami történt (pl. Játszóház), az vérlázító. A város vezetése semmilyen információt nem ad arról, hogy mit is szeretne tenni.
Sok lett az elégedetlen, panaszkodó ember.
Kevés rá három mondat!
Egyre több épület van a város elmaradottabb részein, amelyek vagy lakatlanok, vagy romosak, vagy veszélyesek. Ezek az épületek elveszik a felújított városrészek szépségének varázsát. Az itt élő emberek szegénységben, igénytelenségben élnek, nem dolgoznak, vagy illegális tevékenységet folytatnak. A számuk az utóbbi évtizedben erőteljesen növekedett.
Városkép romlása bizonyos területeken, továbbá a népességszám csökkenése.
Egyre pusztul.
Romló közbiztonság, koldulók megjelenése, munkanélküliség, szellemi tőke hiánya
A város elhelyezkedésével és funkciójával , specialitásaival összehangolt városfejlesztési projektek hiányából adódó leépülés!(demográfiai, etnikai ,gazdasági mutatók gyengülése!)
A segélyekből élő betelepült lakosok aránya megnőtt.
Egyre több az elhanyagolt terület, porta, de ez messze túlmutat a helyi politikán véleményem szerint.
Az itt élő egyes rétegek életvitele, értéktelensége, rombolása. Felerősödő ellentétek kiéleződése, a közös felelősség hiánya.
Nem lehet parkolni a belvárosban, még a fizetős helyen sem.
Kevés számomra vonzó kulturális program
Egyre több olyan emberrel találkozni napközben is már akiktől úgymond félni lehet, kéregetők hajléktalanok, egyéb emberek!
Nagyon sok fiatal elhagyja a várost
Az itt és a környéken élő népesség összetétele megváltozott, a tömegközlekedési eszközök, helyijárati buszok száma nagyon lecsökkent.
Nagyon magas a roma lakónépesség száma, látványosan emelkedett az elmúlt 5 évben. Hajléktalanok tömeges megjelenése a városközpontban. Tömegközlekedés állapota, járatok ritkulása.
Ha történnek is nem látok fejlesztéseket, nincs karbantartva a környezet, csak legfeljebb a főutca, a füvet sok helyen nem nyírják a temető katasztrófa, az utakról nem is beszélve.
Sokan elköltöznek, olyanok akik a városunk hasznos tagjai voltak, és marad a várom a sült galambot a számba réteg, illetve azok, akik minden problémájuk megoldását az önkormányzattól, az államtól várják
Elvándorlás, a város kiürülése és elöregedése, politikusok inkompetenciája
A lakosság összetételének negatív változása.
Közterek katasztrofális állapota, hajléktalanok növekvő száma, közrend hiánya
Egyre kevesebb a munkalehetőség, sok a randalírozás főleg este felé.

A lakosság összetétele. Illegális szemét hatalmas mennyisége. Járhatatlan minőségű úthálózat.
biztonság, közlekedés, főutak állapota, parkgondozás
Azok az ismerős fiatalok, akik felsőoktatási intézménybe mennek tanulni nem jönnek vissza. Sőt több ismerős család is elköltözött a munkahely hiány miatt.
roma lakosság nagy arányú jelenléte, közterületek egyre szemetesebbek
Közbiztonság romlása, fiatalok elvándorlása.
Lelakottabbak az épületek, egyre több a kisebbség.
Kevesebb az orvos.
elvándorlás, roma népesség növekedése
A lakosság összetétele, rendezetlen, szemetes környezet.
Elvándorolnak a fiataljaink.
A szakképzett fiatalok elvándorlása. Vasúti elérhetőség minőségének romlása.
Fiatalok elvándorlása. Romló gazdasági állapot.
A leszakad társadalmi rétegek kezdik megnehezíteni a mindennapokat a város életében.
Közbiztonság, rossz épületek, tömegközlekedés, régi buszok

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

18.) Van olyan körülmény, jelenség, adottság, amit feltétlenül szükségesnek tart megszüntetni Salgótarjánban az elkövetkező években? n=203

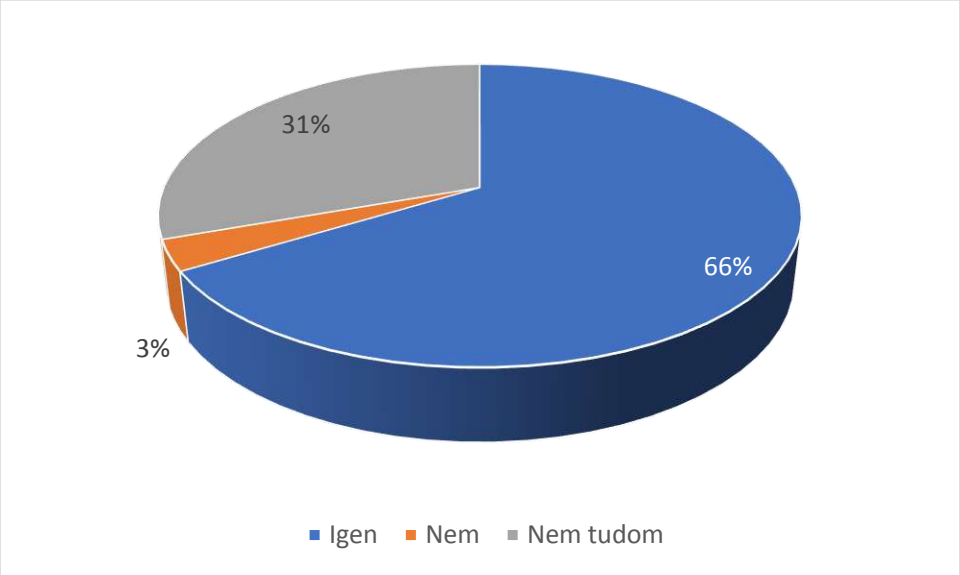

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

19.) Ha igen, kérjük fejtse ki pár mondatban mely az/melyek azok!

A belváros helyreállítása, közbiztonság fokozása.
Betelepített alja népet vissza kell vinni Ózdra, hogy újra világos legyen a város és ne legyen sötét még nappal is (tisztelet a kevés kivételnek)!
A füves területre ne álljon senki autóval, a szemet a kukába való, ideértve a csikket is, szigorúbb büntetést ezekért.
hajléktalanok
Félnek kimenni az utcára a normális emberek este!
Hajléktalanok, kéregetők
Közmunkások foglalkoztatása. Ellenőrzése.
Munkanélküliség
Hajléktalanok, drogosok

Termelő üzemek hiánya, kátyús utak. Vasúti közlekedés.
Kátyúk, szeméthelyzet pl a Kálvárián
Az Acélgyári út elgettósodásának felszámolása. A belvárosban ezt nem lehet hagyni! Az elhagyott, lepusztult gyárakat le kéne rombolni, és a helyére pl. parkot telepíteni. A Karancs szálló felújítása és bérházzá alakítása már időszerű lenne.
Ízléstelen közterületi reklámok. Központilag kidolgozott diszkrét grafikai, arculati és stíluselemekkel kell támogatni a helyi vállalkozásokat amik segítségével harmonikusabb ruhát ölthet a város.
A főtéren lepusztuló Karancs hotelt vagy leépíteném vagy helyrehoznám.
Romák további szaporodását!
Nyáron a meleget, télen pedig a zebrákat és a hideget.
Céltalanság, vegetálás
A közlekedési utak rossz állapota
Az előzőekben leírt negatívumok mindegyikén kell változtatni!
Hajléktalanság, kóbor kutyák. Környezet szennyezése.
Munkahely
Az egyhelyben toporgást kellene megszüntetni és elkezdeni fejlődni.
A parkolási káosz.
Bűnözést , közbiztonságot megerősíteni!
Kihasználatlanul szétrothadó belvárosi létesítmények szanálása/átalakítása, vonatközlekedés fejlesztése, mert jelenleg kezdenek afrikai állapotok uralkodni ezen a téren
Parkolási gondokat rendezni kell. Közutak funkciónak megfelelő kezelési állapotát kell elérni, ami lakóút, vagy városrészre vezető út, ne legyen országos közút. Párhuzamosan ne haladjon két országos közút, pl. Rákóczi út nagy része legyen önkormányzati út.
Szegregátumok csökkentése. Barnamezős övezetek felszámolása.
A közbiztonságon sokat kellene javítani
Munkanélküliség
Pl: a könyvtár előtt elhaladó útszakasz lezárása az autóforgalom előtt. Nem megoldott a gyalogosok, biciklisek, autósok+ parkolóautók(nem is lehetne kivéve áruszállítás) normális közlekedése. Ráadásul nagyon rossz álapotba van mert nem autókra tervezték.
munkanélküliség, hajléktalanok zavaró magatartása, ne csak Coop üzlet legyen
Pár mondatban nem lehet kifejteni, mennyi mindennek kéne változnia, de Salgótarjánnak egy teljes arculatváltásra lenne szüksége ahhoz, hogy az emberek újra kötődni tudjanak hozzá.
Hajléktalan probléma a városközpontban, közbiztonság javítása, szórakozóhelyek mennyiségének és minőségének változása
A perem kerületek elhanyagoltsága.
Szemetelés a városban, természetben.
Lakosság lezüllése, az elvándorlás megállítása! Beruházások, fejlesztések, versenyképes ötletek kellenek!
A fiatalok megtartása nagyobb figyelmet igényelne.
A cigány lakta városrészek
Az egymásra mutogatás a pártok között, az összefogás hiánya, a tétlenkedés, a lakók önző felelőtlen magatartása
A rengeteg kéregető ellen tenni kell valamit. (Pl: tesco, piac spar) Salgótarján közbiztonságát is javítani kellene, hiszen még a felnőttek sem mernek kimenni az utcára éjszaka a sok drogos és iszákos, verekedő ember miatt.
Bűnözés,- drog,- uzsora,- be nem jelentett bérlakások,- Csicska tartás megszüntetése. a XXI. században elfogadhatatlan hogy ez a jelenség még létezik.
Fidesz
Hajléktalan probléma hatékonyabb kezelése a Pálfalvai térségben mert az utóbbi időben senki nem foglalkozik vele hogy alkoholos állapotban lévő emberek fetrengenek napi szinten a Gerelyes környékén vagy épp a Spárban vásárlókat zaklatják. Ugyanez a helyzet a Nádas abc környékén is. Közbiztonság nulla Zagyvapálfalván.
A Főtér környékén italozó, élő személyek.
Dornyai házhoz megszüntetnék az autóval való behajtást, mivel egy erdőbe inkább a természetes program való.
Cigányság, hajléktalanhelyzet, tömegközlekedés, városvezetés
Több felújítás kéne a fő utcai fronton is, és a Karancs Szállóval talán kezdeni kéne valamit.
Salgótarján olyan lett mint egy szellem park a sok bezárt gyár épület stb miatt.., Acélgyár, Síküveg melletti terület, volt Népjóléti, Öblös stb stb.., egyetlen értelmes barnamezős beruházásról nem hallani az elmúlt évtizedekből..

Beépíteni a Hősök út elején az üres gázos placcot. Nyomor tanyák lebontása. Drog visszaszorítása. Rengeteg üres épület felújítása vagy hasznosítása, bérbe adása.
Buszokat lecserélni! Kihasználni az üresen álló épületeket, telkeket!
Cigányok, strand állapota
Szemetes területek megszüntetése , gazirtás, közmunkások számának, képzettségének növelése a kisgépkezelés miatt,
A városon átfolyó patak medrének koszosságát
A városkép soha nem lesz szép a letűnt ipar romjaival, ezért azokat drasztikusan el kell távolítani, helyükre új funkciókat teremteni. Újra kell tervezni a teljes városépítészetet és városfunkciót, hiszen ma nagyságrenddel kevesebb ember él mint, mint 40 éve. A városrészek és városközpont újratervezése, megfelelő szerepének megtalálása, vagy a további zöldítés, a parkolási helyzet megoldása urbanisztikai szakemberek feladata, azokat nem a politikusoknak kell kitalálni.
A város ápolatlanságát. A virág kihelyezés nem sok mindent old meg, de azért a semmitől jobb.
Évek óta szóvá teszem a közterületi hó eltakarítás szégyenletesen káros gyakorlatát. A havat már nem takarítjuk, csak sózzuk, újabban már alásózva pusztítjuk, pusztítva az útburkolatokkal, cipőtalpakkal, gépkocsi alvázakkal és a városlakók télhez fűződő illúzióival együtt.
Közművek állapota, belváros autós túlterheltsége, kerékpárút kihasználatlansága, szervezett bűnözés, barnamezős területek revitalizációjának elmaradása, hosszútávú fejlesztési tervek és stratégiák kidolgozása szakértők bevonásával. A várostérséggel (pl. Karancs völgy települései) történő együttműködés a fejlesztések tekintetében, a duplikációk és a forgalmi problémák megoldására. Elvándorlás, munkanélküliség, alulképzettség mérséklése, slumösödött városrészek rehabilitálása. Városmarketing és kommunikáció erősítése. Az önkormányzat erősítése, szakképzett munkaerő bevonása.
A cigányság megfékezése, munkanélküliség felszámolása, a leromlott infrastruktúra fejlesztése, a turizmus és a felsőoktatás felélesztése.
A szökőkutakat ne használják medencének az emberek. Szemetet ne hagyják szanaszét maguk után. stb.
A politikai csatározások helyett a közös együttműködő jobbító magatartás erősítése.
A képzetlen értékromboló életvitelt folytatók helyi letelepedését, ittlétét elősegítő intézkedések. (pl. szociális rehabilitáció)
Fiatalok elvándorlása
A tisztaságra és közbiztonságra nagyobb hangsúlyt kellene fordítani
Közlekedés azon belül a parkolás. Azonnali megoldást igényel. A Karancs szálló lebontása minél előbb. A garzon tornyok rendbetétele esetleg az egyik toronyban öregek otthonát kialakítani megfelelő ellátással. Ha már amúgy is öregszik a város lakossága. A régi Rákóczi iskolából egy szórakoztató centrumot kialakítani. Ahol van lehetőség aktívan kikapcsolódni. Squash pályával, Bowling pályával, Bárral, stb… női szalonok. Én ide tettem volna be a játszóházat is hiszen a város központjában van és mögötte ott a nagy parkoló is. A Dolinkába egy kisebb állatkert pl. -Gyöngyösi állatkert-. Minden képen eltolnám a várost az Öblösüveggyár irányába hatalmas terület. Besztercei tó rendbetétele. Stb…
A szemetelést.
1. A város vezetésének elzárkózása a széleskörű és hiteles tájékoztatástól. 2. A nem működő iparterületek - a fentiek mellett ide sorolandó a Karancs épülete is - megszüntetése, újrahasznosítása. 3. A kolóniák megszüntetése. (Ha a fekáliát átfestjük sárágára, attól még fekália marad.)
A hajléktalanok utcán levőségét. Az esti közbiztonság javítása. Megtöbb térfigyelő kamera. A nem működő gyárak telephelyének hasznosítása. A dornyai menedékház étteremmé alakítása. A strand felújítása, bővítése.
A veszélyessé, romossá vált épületeket minél előbb le kellene bontani, hogy a város szépítése intenzívebb képet mutathasson.
A közbiztonság fejlesztése kardinális kérdés, ugyanitt a hajléktalanok jelenléte a köztereken.
Romák
MSZP uralkodása , kisebbség szaporodása
Romló közbiztonság, koldulók megjelenése, munkanélküliség, szellemi tőke hiánya
A szakértelem hiánya , média lapítása!
A városba bevezető út nem túl látványos. A romos, vagy nem túl esztétikus épületekkel kezdeni kellene valamit. Ismerőseim ha jönnek Salgótarjánba, szörnyülködnek, milyen csúnya város. Zöldebb is lehetne, több fát lenne szükséges ültetni.
tisztaság, rendezett kép megvalósítása pl. utcák rendszeres takarítása (a József Attila utca tiszta por) továbbá legalább a társasházak közötti/melletti területek gyakoribb kaszálása terek felmosása a trógerek után!!!
Szálláshelyek hiánya,...
A városlakók igénytelensége
Biztonságosabbá tenni árosunkat!
A város vonzóvá tétele a fiatalok számára, versenyképes munkalehetőséggel, bérrel és lakhatással.
A régi, romos gyárak épületei helyén nagyon jó lenne, ha valami hasznos, az embereknek munkát adó vagy a kikapcsolódásukat elősegítő létesítmények lennének.
Hajléktalanok a városközpontban.

Utcák szemetessége, épületek falain ott maradt akár évtizedes plakátok, választási felhívások. Nagy munkanélküliség, a helyi lakosság által betölthető munkahelyek hiánya.
Az elhanyagolt területek rendbe tétele és megkövetelni a lakosságtól, hogy óvja és vigyázzon rá, érzékeltetni mennyibe kerül az a városnak, hogy szebb, jobb környezetben éljünk.
A régi kolónia épületek amit már életveszélyesek
Illegális szemétlerakók.
Az egyre inkább ide települő/hozott hátrányos helyzetű családok térnyerését
Barnamezős területek megszüntetése, újbóli kihasználása a gazdaság, munkahelyteremtés érdekében
közterek rossz állapota, parkolás, tömegközlekedés
Szemetelés visszaszorítása. Több munkahely létesítése. Felsőfokú oktatás fejlesztése. Természeti adottságok jobb kihasználása.
A fiatalok elvándorlását. A szűkülő szolgáltatások körét.
Az etnikum, kisebbség folyamatosan növekvő arányát.
A hanyatlást és az alkalmatlan vezetést.
A fiatalok elvándorlását meg kell állítani. A szolgáltatások szűkülését meg kell akadályozni. A köztereken flangáló hajléktalanok és rossz arcú elemek terjedésének megakadályozása.
Az elmaradottságot.
Elhanyagolt belváros, az emberek negatív hozzáállása
Szegénység
Az elvándorlást.
elvándorlás, roma népesség növekedése, munkanélküliség
A legfontosabb lenne új munkahelyeket teremteni és nagy termelőüzemeket odacsábítani. Onnantól kezdve tudna csak pozitív irányba fejlődni a város.
Illegális szemétlerakók, lótartás lakott területeken.
Az egyik legforgalmasabb útszakasz, a Rákóczi út felújítása elengedhetetlen, a TESCO-tól a 211-es út csatlakozásáig.
A fiatalok és az értelmiségi réteg elvándorlását meg kell állítani. A cigánykérdést rendezni kell megfelelő munkahelyek és oktatás segítségével.
Az elvándorlást mindenképp lassítani, majd pozitívra fordítani.
Városrészek leszakadásának megállítása.
A fiatalok elvándorlása és ezzel párhuzamosan a roma lakosság gyors ütemű emelkedése közt kellene egy egyensúly.
Helyi buszok cseréje modernebb, korszerűbb példányokra mindenképpen fontos lenne. Vasút-felújítás is jó lenn, de tudom, hogy az nem önkormányzati hatáskör.
Belváros állapota, Tóstrand, lakótelepek,
Kevés szálláshely, szegényes turisztika, Rákóczi út rossz, régi buszok, minőségi terek kellenek, élhető belváros kell, Tóstrandon élhető zöldterület.

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

36-59.) Az alábbiakban olyan fejlesztési területeket lát, melyekre az Önkormányzat közvetlen hatást tud gyakorolni. Kérjük sorolja be ezeket fontosságuk szerint: 1. legfontosabb 5. legkevésbé fontos!
n=203

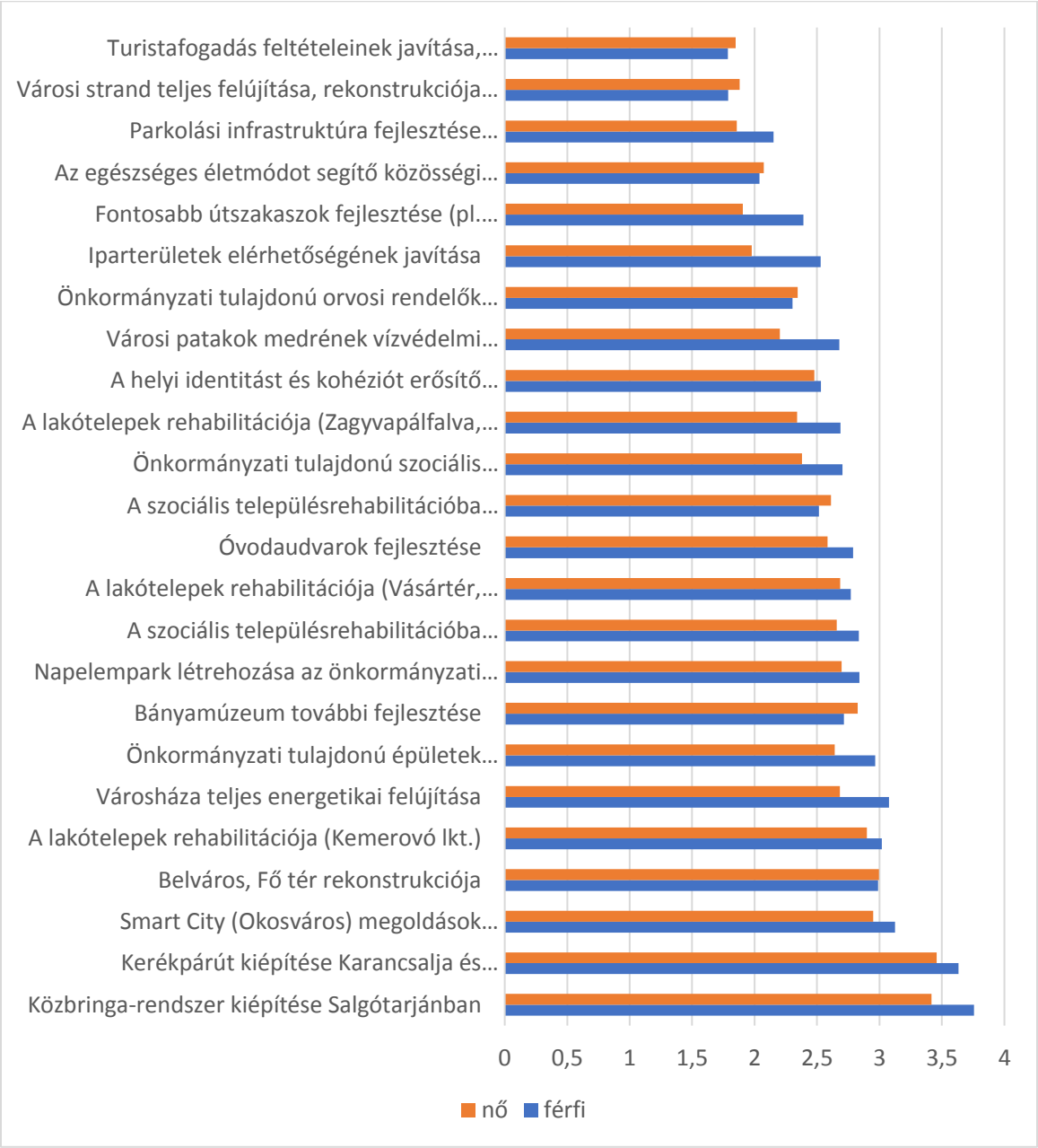

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

60-74.) Az alábbiakban olyan fejlesztési területeket lát, melyekre az Önkormányzat csak közvetett hatást tud gyakorolni. Kérjük, sorolja be ezeket fontosságuk szerint: 1. legfontosabb 5. legkevésbé fontos! A részletekért kérjük tekintse meg a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiát. n=203

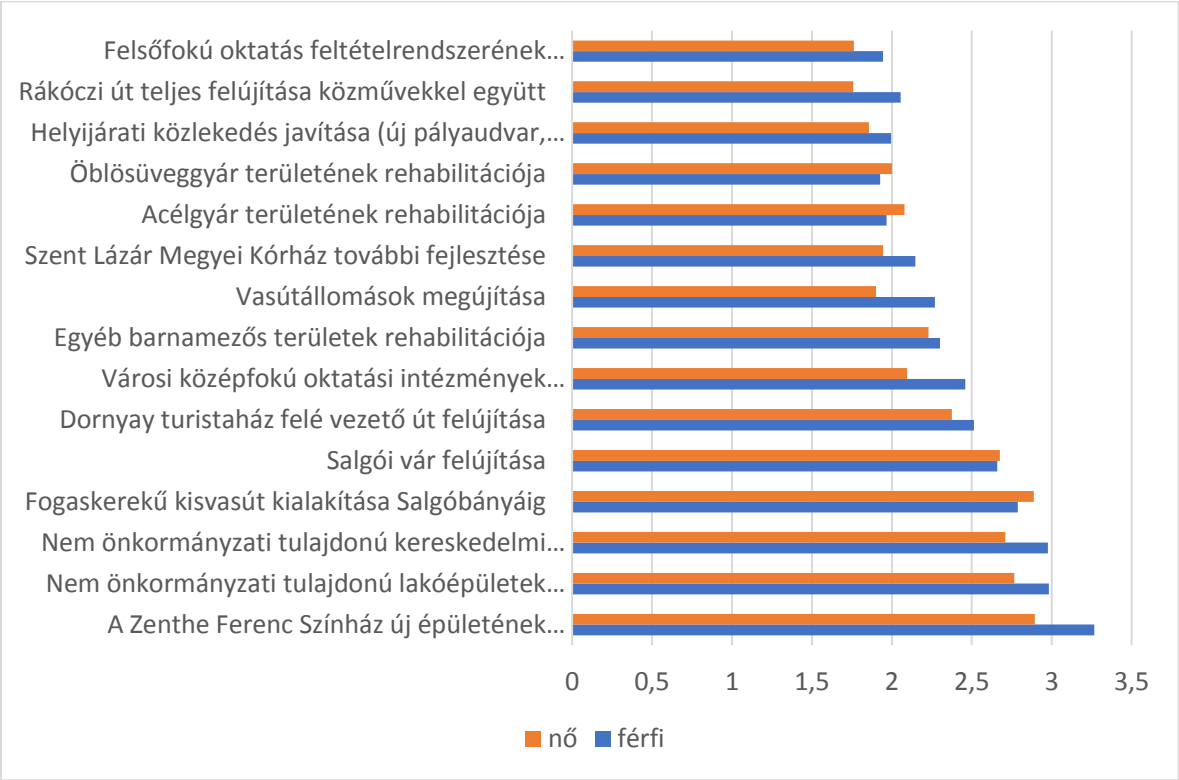

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

75.) Mennyire ért egyet a város számára kitűzött alábbi vízióval: "Salgótarján megújuló, vonzó középváros, gazdasági és kulturális központ a Budapest körüli, Közép-Magyarországi Metropolisz Térség Észak-Keleti kapujában"? n=200

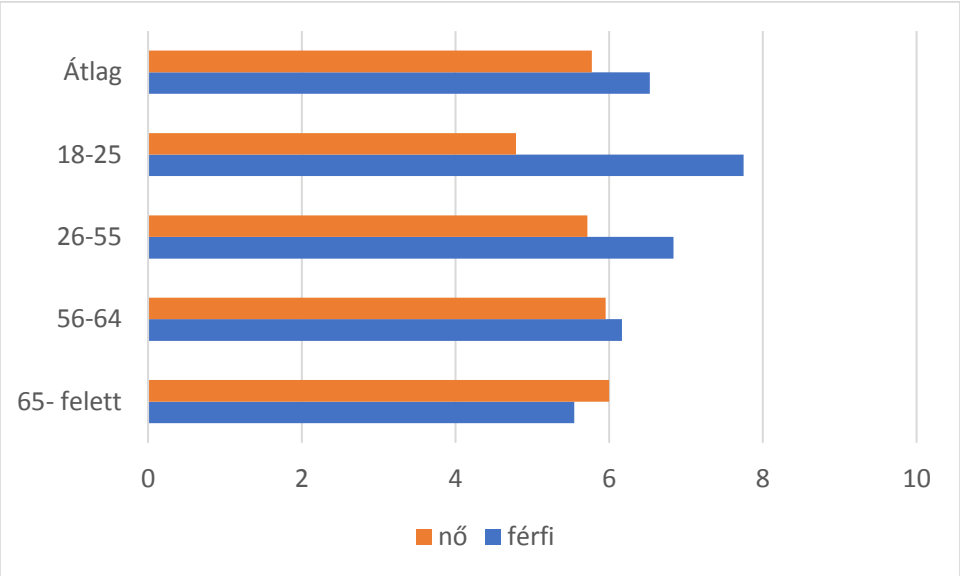

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

76-78.) Mennyire ért egyet a város számára kitűzött átfogó célokkal? n=200

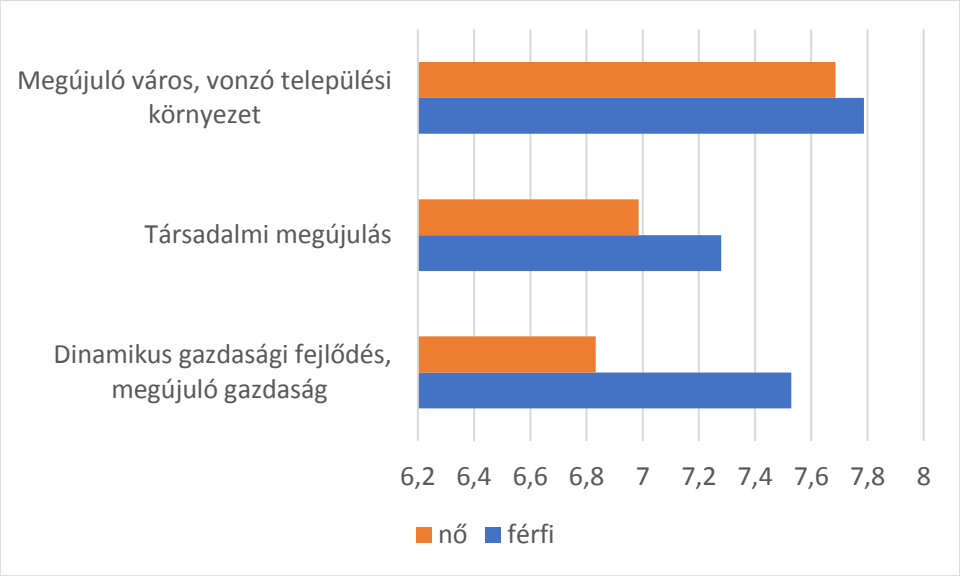

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

79-91.) Az alábbiakban olyan gazdaságfejlesztési vezérprojekteket lát, melyeket az Önkormányzat, a Gazdaságfejlesztési stratégiájában szerepelteti. Kérjük rangsorolja ezeket az alábbi lineáris skála szerint: 1. legsürgősebb 5. legkevésbé fontos! A szakasz kitöltése előtt, javasoljuk tekintse meg a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiát a részletekért.

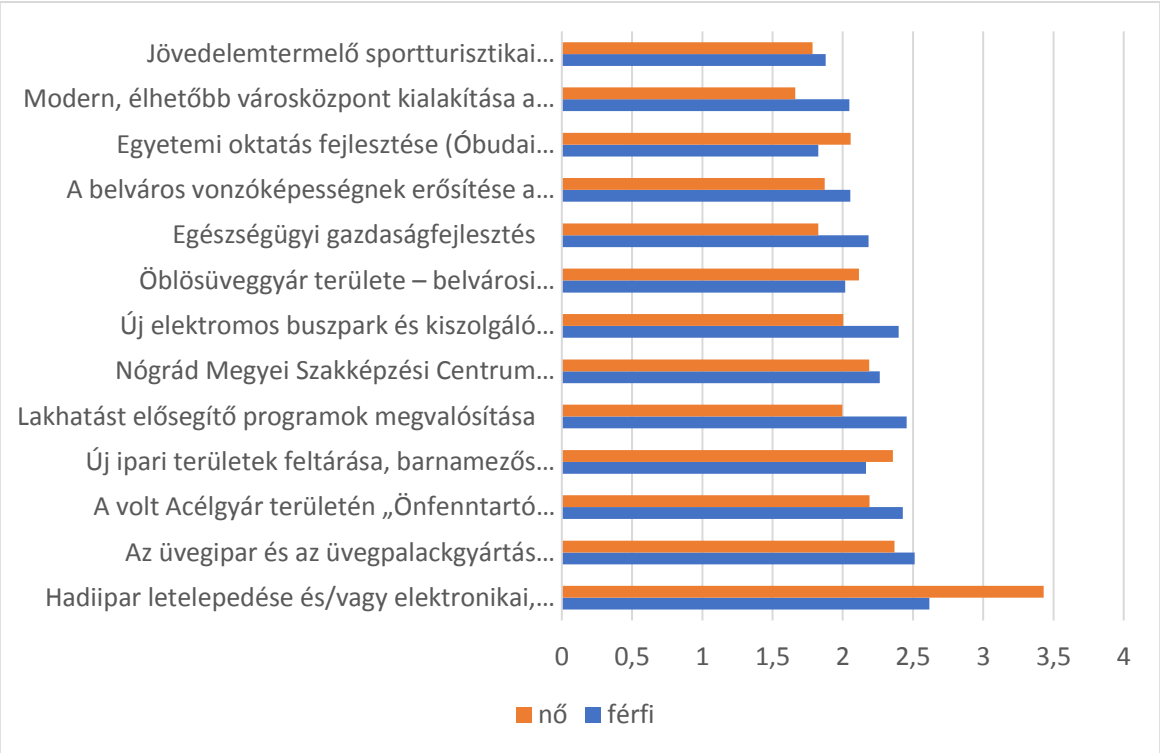

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

92-104.) Az alábbiakban az Modern Városok Programban kidolgozott jövedelemtermelő sportturisztikai fejlesztések (Tóstrandi Sport-és Rekreációs Központ) részleteit láthatja. Kérjük rangsorolja ezeket egy lineáris skálán: 1. legsürgősebb 5. legkevésbé sürgős! A szakasz kitöltése előtt, javasoljuk tekintse meg a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiát a részletekért.

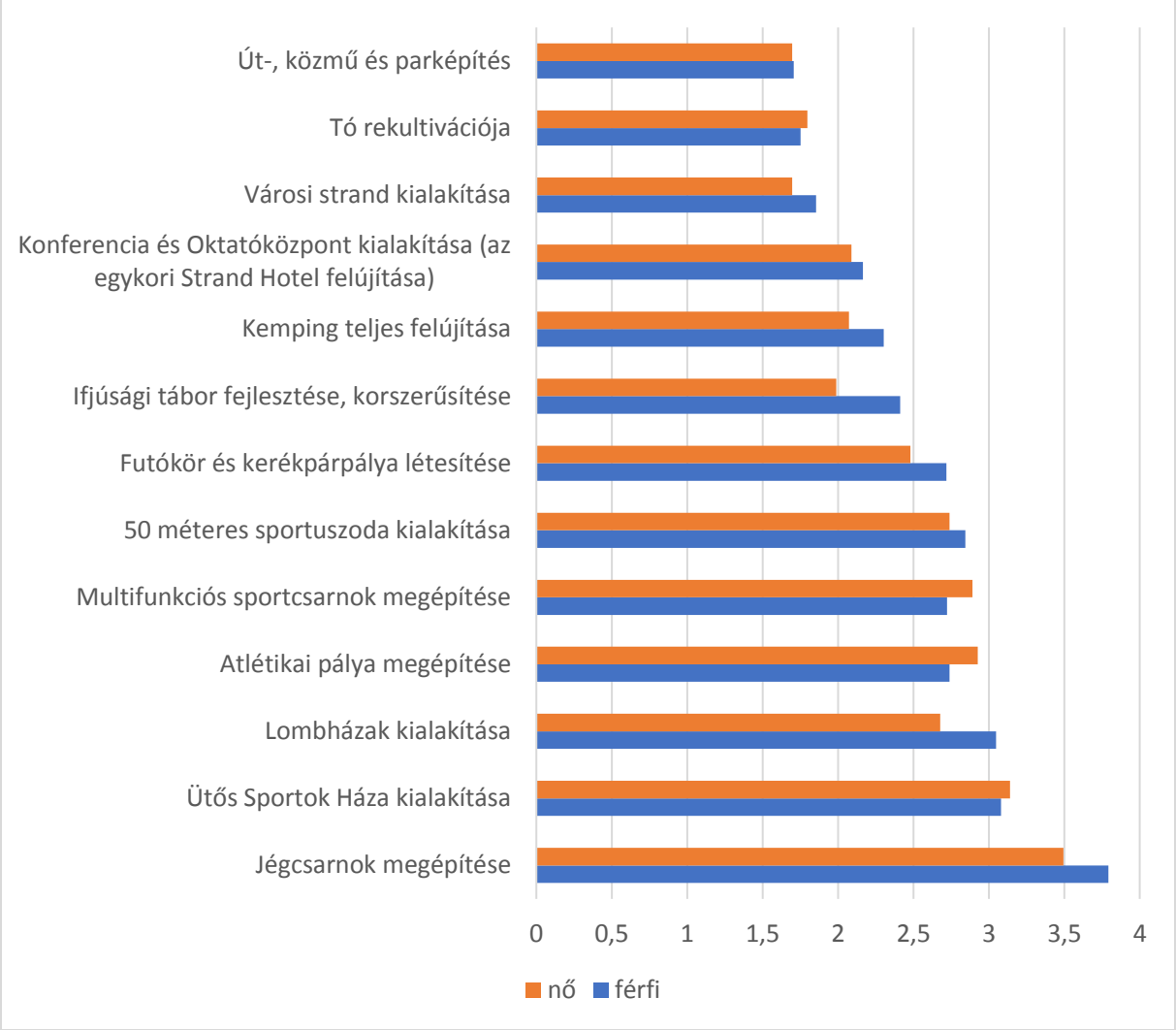

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

105-108.) Az alábbiakban a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiában kidolgozott városi környezet fejlesztése és vonzóbb üzleti környezet megteremtése részprogram tervezeteit láthatja. Kérjük rangsorolja ezeket egy lineáris skálán: 1. legsürgősebb 5. legkevésbé sürgős! A szakasz kitöltése előtt, javasoljuk tekintse meg a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiát a részletekért.

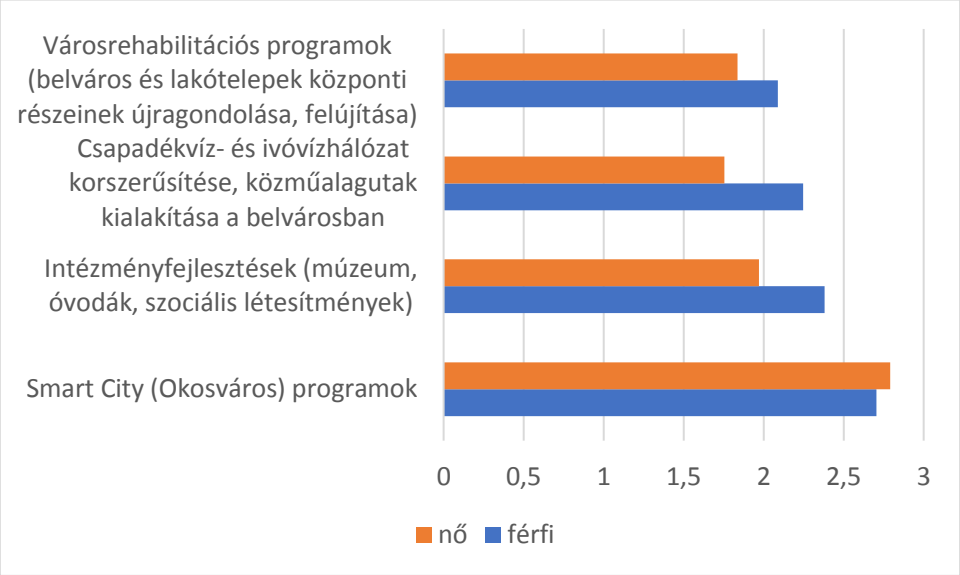

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

109-114.) Az alábbiakban a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiában kidolgozott közlekedésfejlesztés részprogram tervezeteit láthatja. Kérjük rangsorolja ezeket egy lineáris skálán: 1. legsürgősebb 5. legkevésbé sürgős! A szakasz kitöltése előtt, javasoljuk tekintse meg a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiát a részletekért.

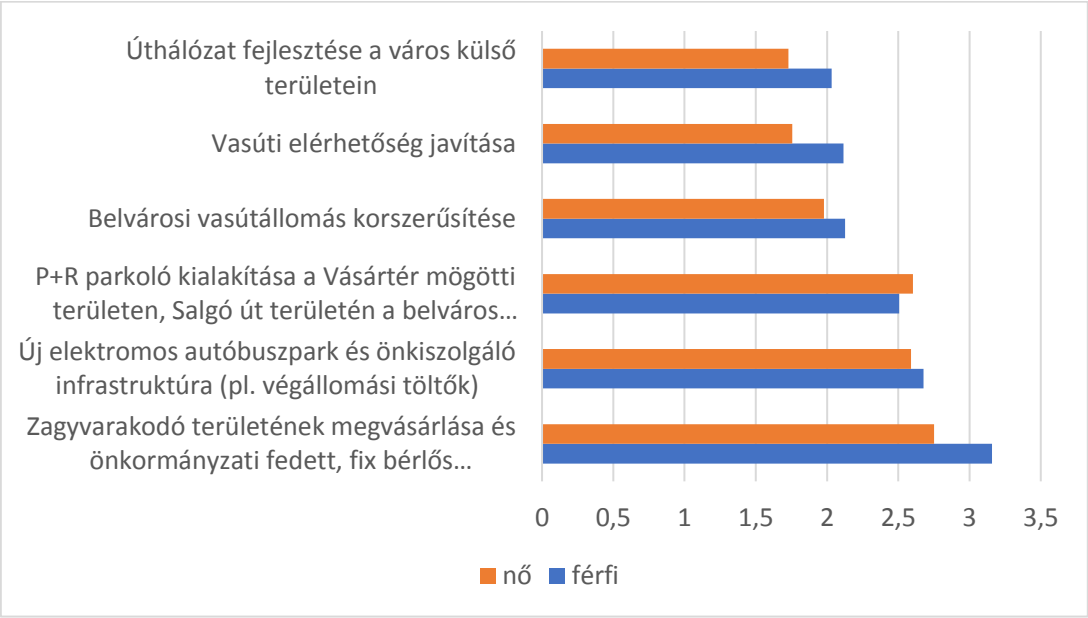

115-117.) Az alábbiakban a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiában kidolgozott lakhatást segítő részprogram tervezeteit láthatja. Kérjük rangsorolja ezeket egy lineáris skálán: 1. legsürgősebb 5. legkevésbé sürgős! A szakasz kitöltése előtt, javasoljuk tekintse meg a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiát a részletekért.

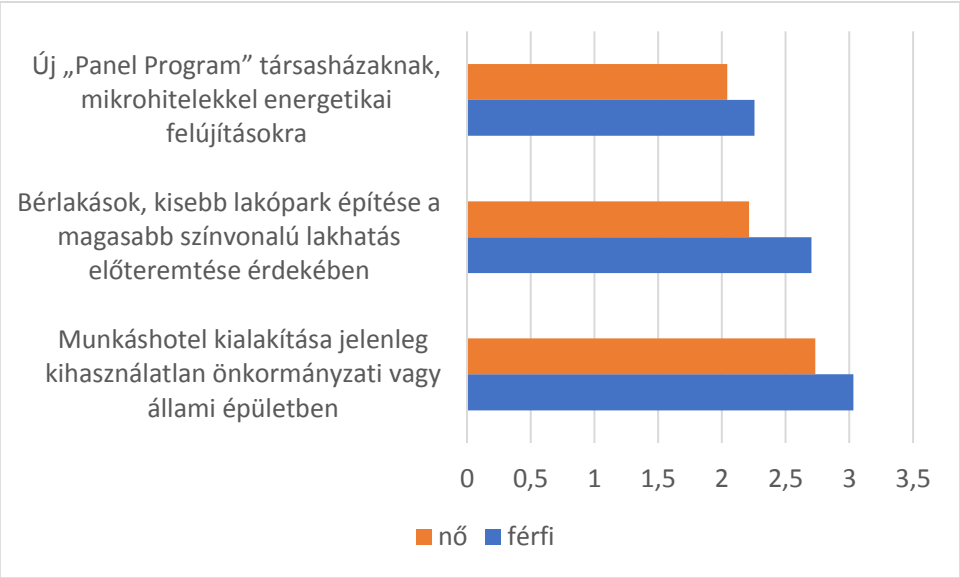

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

118-123.) Az alábbiakban a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiában kidolgozott Belváros gazdasági fejlesztése részprogram tervezeteit láthatja. Kérjük rangsorolja ezeket egy lineáris skálán: 1. legsürgősebb 5. legkevésbé sürgős! A szakasz kitöltése előtt, javasoljuk tekintse meg a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiát a részletekért.

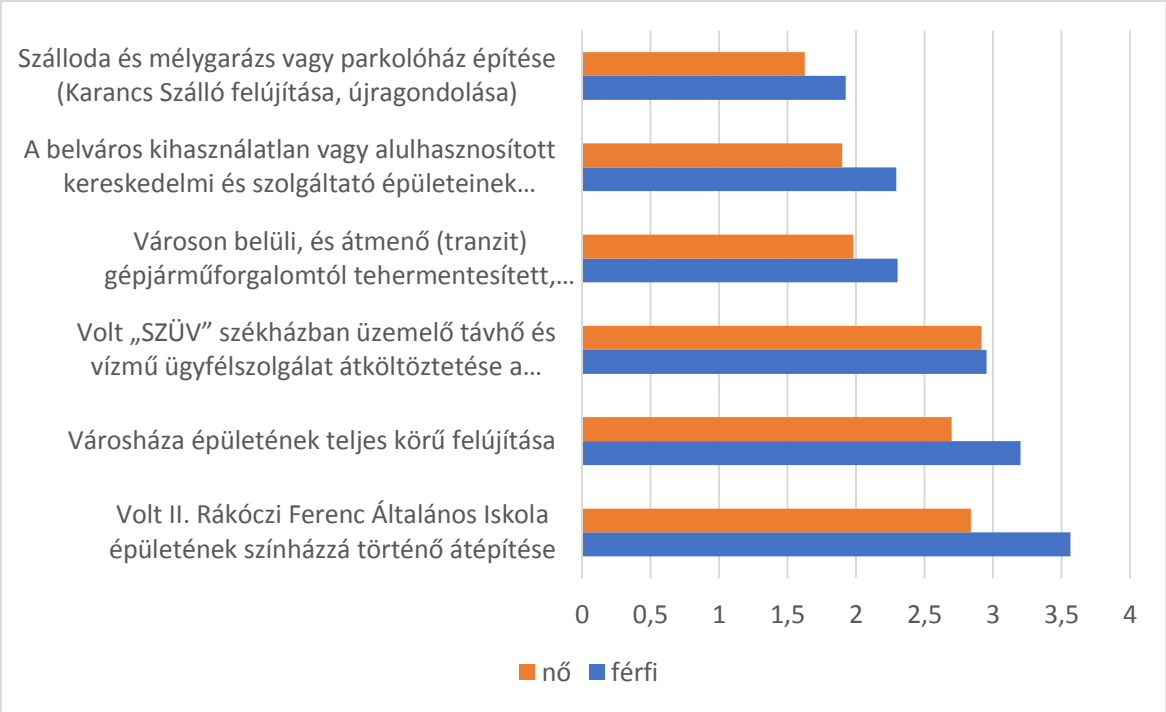

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

124-129.) Az alábbiakban a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiában kidolgozott egészségügy gazdasági fejlesztése részprogram tervezeteit láthatja. Kérjük, rangsorolja ezeket egy lineáris skálán: 1. legsürgősebb 5. legkevésbé sürgős! A szakasz kitöltése előtt, javasoljuk tekintse meg a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiát a részletekért.

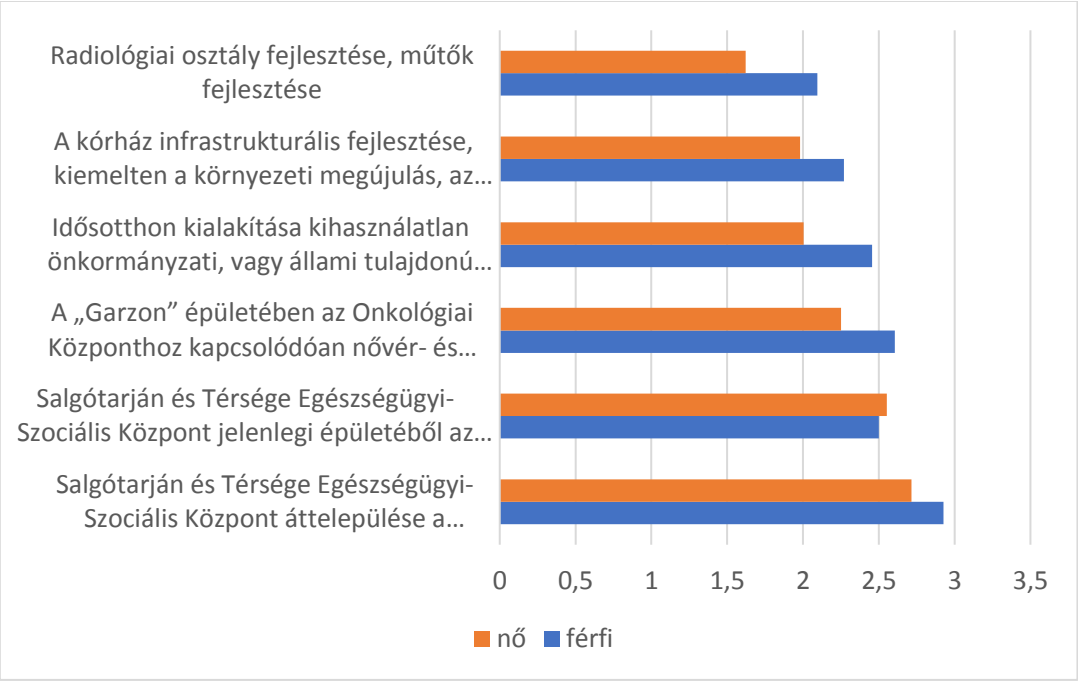

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

130-137.) Az alábbiakban a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiában kidolgozott új gazdasági területek kialakítása, fejlesztése részprogram tervezeteit láthatja. Kérjük, rangsorolja ezeket egy lineáris skálán: 1. legsürgősebb 5. legkevésbé sürgős! A szakasz kitöltése előtt, javasoljuk tekintse meg a Salgótarján 2030 – Gazdaságfejlesztési Stratégiát a részletekért.

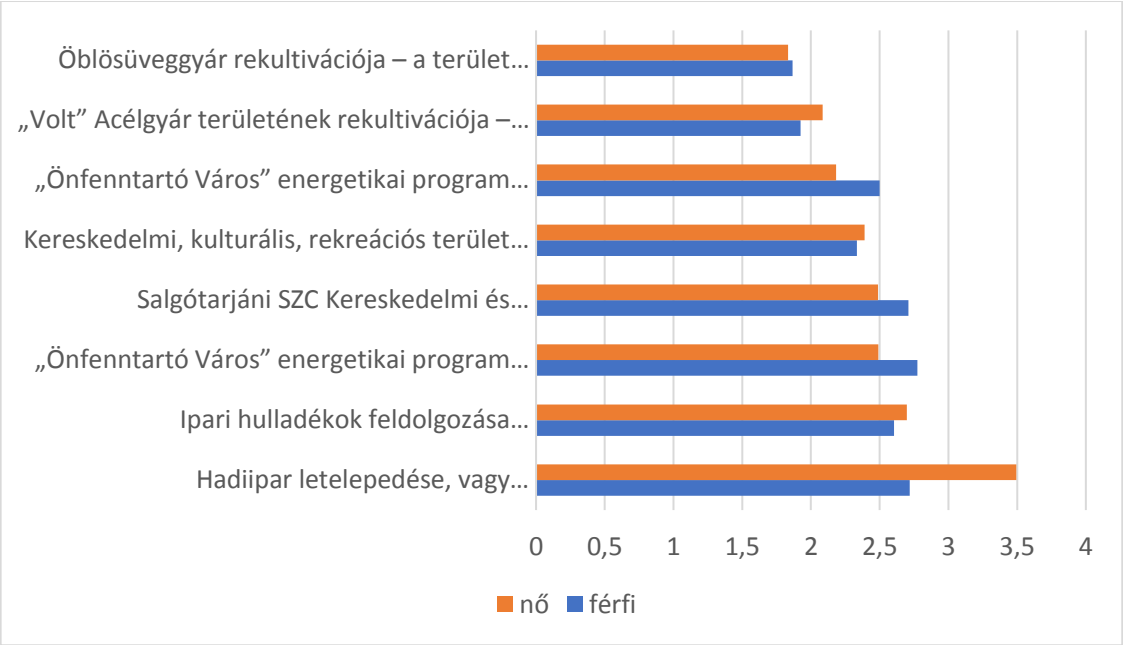

Forrás: beérkezett válaszok alapján saját szerkesztés

Projektjavaslatok

Tématerület	Javaslat
Gazdaságfejlesztés	• A régi gyárak területének rendezése, új ipari cégek bevonzása, úthálózat fejlesztéssel. • A környékbeli értékes faanyag, bútor és szerszámipari, ill. a hulladékfa brikettálására alapozott üzem létrehozása. • Primer szektor (mezőgazdaság): A 8 általánosnál kevesebb végzettséggel rendelkező munkanélküliek érték teremtő foglalkoztatása az önkormányzat által irányított mezőgazdasági munkák elvégzésére. (Fóliasátorban egész évben termelhető növények termesztése kihasználatlan városszéli önkormányzati területeken). Megtermelt friss áru forgalmazása a helyi éttermeknek szolgáltatóknak. • Szekunder szektor (ipar): Zöldmezős területek vásárlása, Barnamezős területek rehabilitációja ipari célokra. Kiemelten Acélgyár, Síküveggyár nagyberuházásoknak St. külső pályaudvar kis és középvállalkozásoknak. Makarenkó út és Hősök útja közötti kihasználatlan terület ipari hasznosítása zöldmezős beruházással. • Tercier szektor (szolgáltatások): SZMT székház és a mellette lévő épületek az Alba üzletházig korszerűsítése modern irodák létrehozása, belvárosi irodanegyed kialakítása.Sétálóutca kialakítása az üzleti és kereskedelmi élet fellendítése érdekében (amennyiben lehetséges a belváros forgalomcsillapításával 4-ről 2 sávra mérsékelve a forgalmat a fő plébániától az Alba üzletházig, amennyiben nem lehetséges lásd. lejjebb magaslati sétány) Évi 1 és Évi 2 átalakítása a jelenlegi kis üzlethelyiségek újragondolása a kihasználatlan fedetlen terület (a reklámoszlopos rész a papír írószer bolt fölött) hasznosítása. A völgybéli fekvés miatt a hely szűkössége kicsit vadabb ötletet is szül. Egy esetleges magaslati vásárló sétány létrehozása az évi 2-ből, melynek folytatása az utca fölött átívelhet a Karancs Hotel melletti tetőre, amit tovább lehet fejleszteni az Évi 2-höz hasonló struktúrában a tetőn, boltokkal stb. Feljárat a főtérről nyílhat. Persze itt statikai problémák is vannak és valószínűleg ez egy több milliárdos beruházás. • Kvaterner szektor (K+F+I): Öblösüveggyár területén megmenthető régi ipari épületeinek átalakítása start upok és közösségi irodák számára. A város kreatív iparának szolgáltatásokkal (kávézó, étterem) és rekreációs zöld felületekkel ellátott központja.
Egészségügyi, szociális ellátás	• A szakorvosi rendelő és a kórház felújítása. • A jelenleg folyó mega-beruházáshoz szükséges dolgozók biztosítása tárgyi előfeltételeinek (lakások, képzés) megteremtése.
Turizmus, kultúra, művelődés	• Szállodafejlesztés, jobb kommunikáció és marketing a látogatók idevonzására. • Városközpont felújítása és programok szervezése. • Az acélgyár és az Öblös üveggyár helyén új, a város arculatába illeszkedő és az ipari épületek újrafelhasználásával, kőszínházzal, zöldfelülettel és vízfelülettel, éttermekkel, kávézókkal, látogatható attraktív (de villámárvíz biztos) patakparttal. • Eresztvényben a kilátásba helyezett szállások, valamint Salgón a Strand újra létesítése és mellette a Zagyva forrásvizére rátelepült illegális szeméttelep felszámolása.
Oktatás (bölcsőde, óvoda, általános iskola)	• Bölcsődei férőhelyek számának növelése. • A Kistarján-dombon kihasználatlanul maradt oktatási épületek újra hasznosítása érdekében szükséges átalakításai.
Közterületek fejlesztése (terek, parkok, zöldfelületek)	• A terület zöldfelületeinek összekötése a vásártér zöldfelületeivel, városi zöld sétány kialakítása a vásártér lakosainak aktív közreműködésével, karbantartásban szerepvállalással. • Több zöldfelület, városközpont autómentessé tétele. • Parkosítás padok telepítése. • Zöldterületkarbantartás korszerűsítése.

	• A város egykori pihenő parkját a Dolinkát újra kellene építeni, modernizálni, bővíteni az ingyenesen igénybe vehető szolgáltatásait (pl. szabadtéri kondipark, modern játszótér, kerékpáros akadálypálya, külön pihenőpark az időseknek, ivóvíz vételi lehetőség, tiszta kulturált wc stb.). • A Főtér egyhangú, felvonulási tér jellegének megszüntetése, térkő helyett zöldfelületek, fák példa Budapest Deák Ferenc tér, szabadtéri bútorok kihelyezése. • Parkokba kényelmes fa felületű ülőbútorok, ivókutak, esetleg nyilvános WC-k, működő szökőkutak a terekre, a Lakatfal eltávolítása a Fő-térről.
Utak, közművek, kerékpárutak, járdák	• Kerékpárút a Salgó útról egészen Vízválasztó végéig. • Városközpontban az autóforgalom megszűntetése, rossz minőségű utak javítása. • Kerékpárút hálózatossá tétele, a jelenlegi vonalas infrastruktúráról leágazásokkal. • Széles járdáknál megvizsgálni a fásítás lehetőségét. • Belterületi útfejlesztése pl. az öblösüveg gyártól egészen Somlyó bánya végéig. • Gedőci út, Hold utca, Csillag utca útfelújítása. • Új út építése és közmű bevezetése Beszterce lakótelepi részén. • A teljes Fő-utca felújítása, a sózások megszüntetése (helyette mechanikus hó eltakarítás.) • A Tarján-patak belvárosi fedetlen szakaszainak (takaríthatatlan, szemét gyűjtőinek) befedése. • A város környéki településeket Salgótarjánnal összekötni kerékpárúttal. • Közbringa rendszer. • Vasút integrálása a városrészek közötti közlekedésbe. • Vasúti megállókba kamrával megfigyelt/őrzött kerékpártárolókat. • Érzékenyítés a kerékpáros közlekedésre való nevelés városi programokkal, kommunikációval. • Közbringa rendszer. • Érzékenyítés a kerékpáros közlekedésre való nevelés városi programokkal, kommunikációval. • Vasúti megállókba kamerával megfigyelt/őrzött kerékpártárolókat.
Játszóterek, külső közösségi terek	• Több játszótéri program (játszótéri napok gyerekprogramokkal, zenével , bábozással stb.). • Szabadtéri edzőparkok telepítése a játszóterek mellett. • Térfigyelő kamerarendszer kiépítése. • Játszóterek árnyékolása. • Közterületek karbantartása (pl. szökőkutak, a Beszterce téren kiépített locsoló rendszer nem működik) • A Játszóházban ki lehetne alakítani egy kis sarkot a pici gyerekeknek is, 2 év alatt nem mehetünk be, pedig sok hasznos, fejlesztő játékkal le lehetne kötni a piciket is.
Sport (sportpályák, szabadtéri edzőparkok)	• Szabadtéri edzőparkok létrehozása, akár plusz játszóterekkel. • A Kemerovón szabadtéri edzőpark. Futópálya kialakítása. • A volt SBTC pálya és Öblösüveggyári pálya funkcióit megtartva, a SSE stadionnal kiegészítve, a szabadidős sport igényeit kielégítve, a versenysport létesítményeit pedig a Tó-strand térségében kell komplexen kiépíteni.

Társadalmi tevékenységek, civil szféra	• Ötvözetgyár úton (Vízválasztó) vízvezetékrendszer kiépítése. • Szemétgyűjtés a városban és az erdőkben, jótékonysági vásár, gyermek fejlesztő és sportprogramok, különös tekintettel a hátrányos helyzetű gyermekekre. • Közbiztonság fejlesztése. • Helytörténeti kutatócsoport alakítása (amatőrökből, szakemberekből).
Közigazgatás	• Közlekedés fejlesztési koncepció, SECAP és SUMP készítésévvel megbízni egy szakértői csapatot. • A városfejlesztéssel foglalkozó munkatársak képzése, konferenciákon való aktív részvétellel, tanfolyamokkal. • A város köztereinek gondozása, karbantartása érdekében kellő létszámú dolgozóval működő Városfenntartó szervezet kellene, megfelelő szakemberek (tájépítész, főkertész, városgondnok és parkőrök) foglalkoztatásával.
Okos város (Smart City) megoldások	• Legsürgősebb lenne az összehangolt közösségi közlekedés rendszerének kifejlesztése, melynek kezdetei az autóbusz állomásoknál részben már kiépülőben vannak.
Hulladékkezelés, elszállítás	• Több szelektív hulladékgyűjtő sziget telepítése a városban. • Hulladékszállítás a Hold utcában, útfejlesztés. • A szemetelés szigorúbb helyi szabályozása. Szemléletformáló kampányok a szelektív hulladékgyűjtésről. • Illegális szemétlerákók felszámolása, főként a turisztikailag értékes városi területeken, a természetbe való belépési pontokon. • A szelektív gyűjtés általánossá tétele.
Közlekedés (autóbusz, vasút, közút)	• Vasút integrálása a városrészek közötti közlekedésbe. • A vasúti elérhetőség javítása. • A városi utak, vagy akár a kirándulóhelyekhez (pl. Dornyay túristaház) vezető utak fejlesztése. • Helyi közlekedés fejlesztése. • Helyi buszközlekedés fejlesztése. • A helyi környezetbarát közlekedést-utasszállítást szolgálhatná egy akkumulátorról működő ún. helyi vasút, amely a salgótarjáni ipari park és Somoskőújfalu között ingázhatna (a jelenleginél sokkal több megállóval), ütemes indítással - mondjuk 30. percenként -, amelyre a helyi közlekedési bérletek is érvényesek lennének, a jegyár pedig nem lenne drágább, mint a helyijárati buszjegy. • Fülek és Losonc városával együttműködés a fejlesztések duplikációinak elkerülése érdekében. • A parkolási kérdésre íme egy projekt ötlet, ami némiképp enyhülést hozhat a parkolási kérdésben, egyúttal az energia szempontjából önfenntartó városhoz is hozzájárul, ami a jelenlegi városvezetés számára fontos. Két tényező épül egy helyen, ami a rendelkezésre álló terület maximális kihasználását biztosítja.A szolgáltatás komplex és mindenképpen szükséges a jó tömegközlekedési elérhetőség, minimum 15 percenkénti busz/vonat érkezéssel. (Ez a leendőbeli parkoló helyszínének kiválasztásakor fontos szempont kell hogy legyen.) A parkoló célcsoportja egyrészről az ingázók, másrészről kifejezetten azok, akik nem használják életvitel szerűen a kocsijukat, azaz nem napi szinten van rá szükségük pl. a munkához, gyermek iskolába viteléhez és a városközpontban, vagy más sűrűn lakott területén élnek a városnak. A parkoló külvárosi területen kialakított őrzött, napelemekkel fedett parkolást biztosít (kép melléklet) ezzel megóvja a járműveket az időjárástól és egyben energiát is termel. Aki a parkolóban tárolja járművét a használat rendszerességéhez alkalmazkodó bérletrendszerből választhat, mely egyben feljogosítja a helyi lakos esetén a lakhelye/nem helyi lakos ingázó esetén a munkahelye és a parkoló között közlekedő tömegközlekedési járat használatára

	is. A rendszer alapvetően digitális, online felületen működik, itt lehet bérletet vásárolni rendszám és lakóhely/munkahely megadásával egy applikáción keresztül. Az applikációban kapunk egy személyre szabott QR/vonalkódot, melyet a belépéskor okostelefonon kell a bejáratnál lévő leolvasóba mutatni. A rendszer a személyes ügyintézést is lehetővé teszi, ez esetben plasztik kártyát kap a felhasználó, melyen szintén ott van a személyes QR/vonalkód. Ebben az esetben ezt kell leolvasni. A tömegközlekedési eszközökön szintén az applikáció, vagy a plasztik kártya felmutatása biztosítja az utazáshoz szükséges feltételeket. FONTOS: A bérlet csak a lakóhely és a parkoló között közlekedő járatra biztosít kedvezményt a visszaélések elkerülése érdekében. A projekt feltételezi a buszmenetrend összehangolását és a vasút integrálását a helyi közlekedésbe, Besztercelakótelep, Pálfalva állomásokkal. További kicsit talán túl naív ötlet. Az éves bérletet vásárlók a villanyszámlájukból is kaphatnak a fenntarthatóságot szem előtt tartva kisebb kedvezményt. Amennyiben cég vásárol a munkavállalóinak bérletet a cég részesül a kedvezményből. Ennek kidolgozása kicsit bonyolultabb a visszaélések hatékony megakadályozása és a több szereplő miatt. • El kell érni és ki kell alakítani, hogy a Salgótarján Ipari parknál a volt Vizslásújlak vasútmegállót a város felé tolva kb. 300 méterrel is álljon meg a vonat, valamint a kórháznál is, ezáltal a vonatot használók száma megtöbbszöröződne.
Nemzetközi kapcsolatok	• Főként Közép-Európa iparvárosaival kellene felvenni a kapcsolatot, konferenciák rendezése az ipari örökséggel, munkáséletmóddal kapcsolatban.

XIII.5 Az intézményi/szervezeti kérdőív sablonja

1. A szervezetre vonatkozó általános kérdések cím (kiemelt)

1.1. Szervezet neve: rövid válasz

1.2. Szervezet típusa: legördülő

- kultúra és rendezvényszervezés,
- sport,
- turizmus,
- oktatás-nevelés,
- család- és gyermekjólét,
- idősellátás,
- egészségügy,
- rendészet és közterület-felügyelet,
- vagyonkezelés és üzemeltetés,
- városfejlesztés,
- közösségi közlekedés,
- egyéb: szabadszavas

1.3. Milyen felhatalmazás, szerződés alapján látja el feladatát az Önök szervezete? legördülő

- önkormányzati közszolgáltatási szerződés,
- egyéb önkormányzati szerződés,

1.4. Milyen típusú ügyfelei vannak az Önök szervezetének (több válasz is jelölhető)? jelölőnégyzet

- lakossági,
- vállalkozások,
- civil szervezetek és egyházak,
- önkormányzati szervek, cégek,
- állami szervek, cégek,
- egyéb: szabadszavas

1.5. Mennyi foglalkoztatottja van az Önök szervezetének? rövid válasz (leírás: teljes munkaidős állásra számítva, azaz pl. egy heti 20 órában dolgozó foglalkoztatott 0,5 főnek felel meg)

Mennyi olyan betöltött státusz van a szervezetüknél, amely: cím

1.6. Felsőfokú végzettséget igényel? rövid válasz

1.7. Középfokú végzettséget igényel? rövid válasz

1.8. Fizikai munkát igényel? rövid válasz

2. A szervezet általános fejlesztési szükségletei cím (kiemelt, új panel)

2.1. Véleménye szerint milyen átfogó, szervezeti fejlesztésekre lenne szükség az Önök szervezeténél (több válasz is jelölhető)? jelölőnégyzet

- profilbővítés vagy szűkítés, ugrás a válasz alapján meghatározott szakaszra
- szervezeti átalakítás ugrás a válasz alapján meghatározott szakaszra
- finanszírozás átalakítása ugrás a válasz alapján meghatározott szakaszra

2.2. 2.1. „A” válasz esetén: Véleménye szerint milyen profillal/profilokkal kellene bővíteni vagy szűkíteni az Önök szervezetének tevékenységét? bekezdés

2.3. 2.1. „B” válasz esetén: Véleménye szerint milyen szervezeti átalakításra van szükség az Önök szervezeténél? (leírás: pl. teljesítmények ellenőrzése, végrehajtás nyomonkövetése) bekezdés

2.4. 2.1. „C” válasz esetén: Véleménye szerint milyen finanszírozási átalakításra van szükség az Önök szervezeténél? (leírás: pl. normatív, teljesítményalapú stb. finanszírozás bevezetése) bekezdés

2.5. Véleménye szerint milyen konkrét, kézzelfogható fejlesztésekre lenne szükség az Önök szervezeténél? (leírás: A fejlesztések forrás- és időigényét stb. kérjük hagyja figyelmen kívül!) jelölőnégyzet

- épületek, infrastruktúra ugrás a válasz alapján meghatározott szakaszra:
- eszközfejlesztés ugrás a válasz alapján meghatározott szakaszra:
- humán erőforrás ugrás a válasz alapján meghatározott szakaszra

2.6. 2.5. „A” válasz esetén: Véleménye szerint milyen, épületekkel, infrastruktúrával kapcsolatos fejlesztésekre lenne szükség az Önök szervezeténél (több válasz is jelölhető)? jelölőnégyzet

- infrastruktúra fejlesztése (pl. légkondicionálás,),
- épület(ek) bővítése, új épület,
- egyéb: szabadszavas

2.7. 2.5. „B” válasz esetén: Véleménye szerint milyen, eszközökkel kapcsolatos fejlesztésekre lenne szükség az Önök szervezeténél? (leírás: pl. meglévő eszközök felfejlesztése, upgradelése vagy új eszközök beszerzése) bekezdés

2.8. 2.5. „C” válasz esetén: Véleménye szerint milyen, humán erőforrásokkal kapcsolatos fejlesztésekre lenne szükség az Önök szervezeténél? (leírás: pl. létszámbővítés bizonyos területeken, szakmai képzések) bekezdés

2.9. A fenti fejlesztésekből mi lenne a korábbiakhoz képest áttörő, újszerű elem? bekezdés

3. A szervezet digitális helyzete cím (kiemelt, új panel)

Hardverekre vonatkozó kérdések cím

3.1. Elegendő-e a számítógépek száma a gördülékeny munkavégzéshez? (leírás: számítógépekhez sorolandó a szerver, az asztali számítógép, a laptop, a tablet, a mobiltelefon) feleletválasztós

- Igen, elegendő.
- Nem, a kevés számítógép akadályozza a munkavégzést.

3.2. 3.1. „Nem” válasz esetén: Ha nem elegendő a számítógépek száma, becslése szerint hány darab asztali és hány darab mobil eszközre lenne szükség (külön-külön megadva)? rövid válasz

3.3. Elegendő-e az egyéb digitális eszközök száma a gördülékeny munkavégzéshez? (leírás: számítógépekhez sorolandó a nyomtató, a fénymásoló, a szkenner, az egyéb speciális eszközök) feleletválasztós

- Igen, elegendő.
- Nem, a kevés digitális eszköz akadályozza a munkavégzést.

3.4. 3.3. „Nem” válasz esetén: Ha nem elegendő az egyéb digitális eszközök száma, becslése szerint hány darab ilyen eszközre lenne szükség (külön típusonként megadva)? rövid válasz

3.5. Elegendő-e a számítógépek és egyéb digitális eszközök kapacitása, gyorsasága a feladatellátáshoz? feleletválasztós

- Igen, elegendő.
- Nem, a lassú vagy nem elegendő kapacitású számítógépek és egyéb digitális eszközök akadályozzák a munkavégzést.

3.6. 3.5. „Nem" válasz esetén: Ha nem elegendő a számítógépek, egyéb digitális eszközök kapacitása, becslése szerint hány és milyen típusú számítógépre és egyéb digitális eszközre lenne szükség (külön-külön megadva)? bekezdés

3.7. Rendszeresen, megfelelő időközönként szervizelik az eszközöket? feleletválasztós

- Igen, és emiatt nem is gyakoriak a hibák.
- Igen, de ennek ellenére gyakoriak a hibák.
- Nem, de ennek ellenére nem gyakoriak a hibák.
- Nem, és emiatt gyakoriak is a hibák.

Szoftverekre vonatkozó kérdések cím, új panel

3.8. Az Önök szervezetében használt szoftverek között vannak-e: jelölőnégyzet

- kereskedelmi (azaz fizetős) szoftverek,
- nyílt forráskódú (azaz ingyenes, korlátlan felhasználású) szoftverek,
- freeware szoftverek (azaz ingyenes, de korlátozott felhasználású) szoftverek.

3.9. A szoftverek rendszeres frissítése megoldott-e? jelölőnégyzet

- Igen, ehhez minden feltétel adott.
- Nem mindegyik szoftveré, a fizetős szoftverek egy részét csak megvettük, de a frissítést nem fizetjük.
- Nem mindegyik szoftveré, tárhely/memória hiányában a frissítéseket nem töltjük le.

Digitalizáltságra vonatkozó kérdések cím, új panel

3.10. Milyen területeken használnak még papíralapú ügyintézést (több válasz is jelölhető)? jelölőnégyzetrács

Oszlopok:

- kizárólag papíralapú,
- részben papíralapú,
- kizárólag digitális.

Sorok:

- szervezeten belüli adminisztráció (pl. bérszámfejtés)
- szervezeten belüli kommunikáció (pl. utasítások)
- szervezeten kívüli adminisztráció (pl. határozatok, számlázás)
- szervezeten kívüli kommunikáció (pl. értesítések)

3.11. Milyen digitális ügyintézési megoldásaik vannak (több válasz is jelölhető)? jelölőnégyzet

- nincsen ilyen,
- honlapon keresztüli ügyintézés,

- applikáción keresztüli ügyintézés,
- egyoldalú kommunikáció (ügyfél felé, pl. értesítések, számlák),
- kétoldalú kommunikáció (az ügyfél is küldhet üzenetet, foglalhat időpontot),
- fizikait helyettesítő digitális ügyintézés is van (pl. dokumentumok igénylése, benyújtása, befizetés stb.).

3.12. Milyen okai vannak a papíralapú ügyintézés további használatának (több válasz is jelölhető)? jelölőnégyzet

- a hitelesítés megoldatlansága (a szervezetnek/az ügyintézőknek nincs digitális aláírása)
- a hitelesítés megoldatlansága (az ügyfeleknek nincs digitális aláírása/ügyfélkapuja)
- az ügyfelek egy része nem rendelkezik digitális eszközökkel, elérhetőséggel

3.13. A régi, papíralapú dokumentumok digitalizálása napirenden van-e? feleletválasztós

- Nem, és a közeljövőben nem is tervezzük.
- Nem, de a közeljövőben tervezzük.
- Igen, folyamatos a régi dokumentumok beszkennelése (pl. pdf formátumban).
- Igen, időközönként a régi dokumentumok beszkennelésével (pl. pdf formátumban).
- Igen, folyamatos a régi dokumentumok beszkennelése és digitálissá alakítása (pl. docx, dwg, xlsx formátumban).
- Igen, időközönként a régi dokumentumok beszkennelésével és digitálissá alakításával (pl. docx, dwg, xlsx formátumban).

3.14. Mi történik a munkájuk során keletkezett digitális adatokkal (több válasz is jelölhető)? jelölőnégyzet

- az adatok a napi szintű működést támogatják,
- az adatokat jelentések készítéséhez, prognózishoz is használjuk,
- az adatokat nyilvánosan is megjelenítjük (pl. honlapon az ügyfelek felé)
- egyéb:

3.15. Az alábbi digitális/okos megoldások közül melyiket használják az Önök szervezeténél (több válasz is jelölhető)? jelölőnégyzet

- A foglalkoztatottak közösen tudnak szerveren tárolt dokumentumokon dolgozni.
- A foglalkoztatottak közösen, párhuzamosan tudnak szerveren vagy felhőben tárolt dokumentumokon dolgozni.
- A szervezet alkalmaz folyamatirányítási rendszert.
- A szervezet alkalmaz térinformatikai rendszert.
- A szervezet alkalmaz létesítményüzemeltetési rendszert, mely az épületek biztonsági berendezéseit felügyeli.
- A szervezet alkalmaz okos létesítményüzemeltetési rendszert, mely az épületek biztonsági berendezéseit felügyeli (pl. okos beléptetőrendszer).
- A szervezet alkalmaz létesítményüzemeltetési rendszert, mely az épületek energetikai állapotát felügyeli.
- A szervezet alkalmaz okos létesítményüzemeltetési rendszert, mely az épületek energetikai állapotát felügyeli (pl. okosmérők a fűtéshez, szellőztetéshez, vízhasználathoz).

3.16. Van-e az informatikai hálózat karbantartását, felügyeletét ellátó alkalmazott vagy külső szervezet, és elegendő támogatást tud-e nyújtani az Önök szervezetének? feleletválasztós

- Igen, és elegendő a támogatása.

- Igen, de nem elegendő a támogatása, mert sok elfoglaltsága miatt nem mindig tud rendelkezésre állni.
- Igen, de nem elegendő a támogatása, mert a többletmunkája nagy többletköltségekkel is járna.
- Igen, de nem elegendő a támogatása, mert a speciális szoftverekhez/hardverekhez nem mindig van meg a kellő szaktudása.
- Nincs ilyen személy vagy szervezet.

3.17. Mennyire fejlett az alkalmazottak digitális kompetenciái? lineáris skála 1-5

- 5: Teljes mértékben el tudják látni a szükséges feladatokat.
- 1: Jelentősen akadályozza a munkavégzés a digitális kompetenciák hiánya.

3.18. Milyen területen kellene fejleszteni (kereszttábla?):

Oszlopok:

- hardveres fejlesztések,
- szoftveres fejlesztések,
- személyi kompetenciák fejlesztése.

Sorok:

- együttes munka, csoportmunka
- nyilvántartások kezelése
- pénzügyi folyamatok,
- folyamatmenedzsment,
- ügyfélkezelés,
- egyéb

3.19. Milyen akadályok vannak a digitális fejlesztések előtt (több válasz is jelölhető)? jelölőnégyzet

- az alkalmazottak ellenállása az újításokkal szemben;
- az alkalmazottak egyéni kompetenciáinak hiánya;
- forráshiány;
- szervezeti akadályok (pl. nehezítő előírások, szabályok);
- időhiány.

XIV MELLÉKLET - A területfelhasználás rendszere

. táblázat: A területfelhasználás rendszere – beépítésre szánt területek

Ált	Sajátos	Jellemzők	Közmű-vesítettség mértéke
használat			
lakó	nagyvárosias	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ Magas intenzitású lakótelepek és a sűrű beépítésű, több önálló rendeltetési egységet magába foglaló, elsősorban lakó rendeltetésű épületekkel rendelkező területek. ○ A meglévő lakóépületek úszótelkeit körülvevő közterületek. • Tervezett területek és jellemzőjük: ○ A településrendezési eszközök fejlesztési területet nem jelölnek ki. ○ A szociálisan terhelt területek rehabilitációjának elősegítése vagy rekonstrukciója. ○ Településszerkezeti terv a területfejlesztésben a szétterülés megakadályozását tartja szem előtt.	teljes
	kisvárosias	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ Alacsony intenzitású lakótelepek területe és a sűrű beépítésű, több önálló rendeltetési egységet magába foglaló, 12,5 m-es beépítési magasságot meg nem haladó elsősorban lakó rendeltetésű épületek. ○ A meglévő lakóépületek úszótelkeit körülvevő közterületek. • Tervezett területek és jellemzőjük: ○ A településrendezési eszközök a terület fenntartását, fejlesztését és kismértékű bővítését jelölik ki. ○ A szociálisan terhelt területek rehabilitációjának elősegítése vagy rekonstrukciója. ○ Településszerkezeti terv a területfejlesztésben a szétterülés megakadályozását tartja szem előtt.	teljes
	kertvárosias	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ Laza beépítésű, összefüggő nagy kertes, több önálló rendeltetési egységet magába foglaló, elsősorban lakó rendeltetésű épületek. • Tervezett területek és jellemzőjük: ○ A településrendezési eszközök a terület fenntartását, fejlesztését és kismértékű bővítését jelölik ki. ○ A szociálisan terhelt területek rehabilitációjának elősegítése vagy rekonstrukciója. ○ Településszerkezeti terv a területfejlesztésben a szétterülés megakadályozását tartja szem előtt.	teljes
	falusias	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ Lakóépületek, a mező- és az erdőgazdasági építmények, továbbá a lakosságot szolgáló, környezetre jelentős hatást nem gyakorló, kereskedelmi, szolgáltató építmények. • Tervezett területek és jellemzőjük: ○ A településrendezési eszközök a terület fenntartását, fejlesztését és kismértékű bővítését jelölik ki. ○ A szociálisan terhelt területek rehabilitációjának elősegítése vagy rekonstrukciója. ○ Településszerkezeti terv a területfejlesztésben a szétterülés megakadályozását tartja szem előtt.	teljes

Ált	Sajátos	Jellemzők	Közmű-vesítettség mértéke
használat			
vegyes	telesülésközpont	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ A településszerkezet központi vagy alközponti funkciójának ellátása érdekében, a település működését biztosító, a lakórendeltetést nem zavaró, jellemzően vegyes rendeltetésű épületek. • Tervezett területek és jellemzőjük: ○ A településrendezési eszközök a városközpont, funkcióbővítő rehabilitációja és fejlesztése, koncentrált városközpont kiépítése lehetőségének biztosítására jelöl ki területeket.	teljes
	intézmény	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ Elsősorban igazgatási, nevelési, oktatási, egészségügyi, szociális rendeltetést szolgáló épületek. • Tervezett területek és jellemzőjük: ○ A településrendezési eszközök az intézményi struktúra területeinek fenntartása és fejlesztését jelöli ki.	teljes
gazdasági	kereskedelmi, szolgáltató	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ A környezetre jelentős kedvezőtlen hatást nem gyakorló, jellemzően kereskedelmi, szolgáltató célú és raktárépületek területei. • Tervezett területek és jellemzőjük: ○ A településrendezési eszközök a barnamezős, alulhasznosított ipari, gazdasági és közlekedési területek rehabilitációját jelöli ki. ○ Gazdasági területek rehabilitációjának elősegítése, a kijelölt zöldmezős gazdasági területek fenntartása. ○ Településszerkezeti terv a területfejlesztésben a szétterülés megakadályozását tartja szem előtt.	részleges
	egyéb ipari	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ A hagyományosan kialakult - acélgyár, üveggyárak ötvözetgyár, zománcipari művek – gyártelepei. ○ Az új gazdasági területek a korábbi zöldmezős, beépítetlen területeken terjedtek el. Ezek elsősorban a város déli határterületén találhatók. ○ Főleg olyan gazdasági célú ipari építmények elhelyezésére szolgál, mely más beépítésre szánt területen nem helyezhetők el. • Tervezett területek és jellemzőjük: ○ A településrendezési eszközök a barnamezős, alulhasznosított ipari, gazdasági és közlekedési területek rehabilitációját jelöli ki. ○ Gazdasági területek rehabilitációjának elősegítése, a kijelölt zöldmezős gazdasági területek fenntartása. ○ Településszerkezeti terv a területfejlesztésben a szétterülés megakadályozását tartja szem előtt.	részleges
	általános	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ A környezetre jelentős hatást nem gyakorló ipari és gazdasági tevékenységi célú, továbbá kereskedelmi, szolgáltató, raktár és gépkocsitároló rendeltetésű építmények elhelyezésére szolgál. • Tervezett területek és jellemzőjük: ○ A településrendezési eszközök a barnamezős, alulhasznosított ipari, gazdasági és közlekedési területek rehabilitációját jelöli ki. ○ Gazdasági területek rehabilitációjának elősegítése, a kijelölt zöldmezős gazdasági területek fenntartása. ○ Településszerkezeti terv a területfejlesztésben a szétterülés megakadályozását tartja szem előtt.	részleges

Ált	Sajátos	Jellemzők	Közmű-vesítettség mértéke
használat			
üdülő	üdülőházas	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ Általában kettőnél több üdülőegységet magába foglaló üdülő rendeltetésű épület, üdülőtábor és kemping területe, amely túlnyomóan változó üdülői kör több napos tartózkodására szolgál, és elhelyezése, mérete, kialakítása, felszereltsége és infrastrukturális ellátottsága alapján az üdülési célú tartózkodásra alkalmas. ○ Az üdülőházas üdülőterületen belül önálló lakóépület nem helyezhető el. Egy telken az üdülőépületen belül kizárólag egy szolgálati lakás alakítható ki, a helyi építési szabályzatban meghatározott módon. • Tervezett területek és jellemzőjük: ○ Településszerkezeti terv a területfejlesztésben a szétterülés megakadályozását tartja szem előtt.	részleges
	hétvégi házas	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ Legfeljebb két üdülő rendeltetési egységet magába foglaló üdülőépület, amely állandó üdülői kör időszakos pihenésére szolgál, és elhelyezése, mérete, kialakítása, felszereltsége és infrastrukturális ellátottsága alapján az üdülési célú tartózkodásra alkalmas. • Tervezett területek és jellemzőjük: ○ Településszerkezeti terv a területfejlesztésben a szétterülés megakadályozását tartja szem előtt.	részleges
különleges	Különleges közműterület	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ A vízműtelep területe, a szennyvízátemelő területe, a transzformátor állomás területe, a gázátadó, gázfogadó, gáznyomás-szabályozó területe, a városi fűtőmű, hőközpont területe, az adótornyok, telefonátjátszó állomások területe • Tervezett területek és jellemzőjük:	részleges
	Különleges közlekedési terület	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ A városi autóbusz-pályaudvar területe, a vasútállomás területe, az autóközlekedési tanpálya területe, a garázstelepek területe. • Tervezett területek és jellemzőjük: ○	részleges
	Különleges mezőgazdasági	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ Mezőgazdálkodás céljára szolgáló építmények területe.	részleges
	Különleges sport- és rekreációs terület	Meglévő területek és jellemzőjük: ○ A sportterület, a strand- és sportterület, a kemping- és táborterület. • Tervezett területek és jellemzőjük:	részleges

Ált	Sajátos	Jellemzők	Közmű-vesítettség mértéke
	Különleges temetőterület	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ a működő temetők területe, a lezárt kegyeleti temetők területe.	részleges

. táblázat: A területfelhasználás rendszere – beépítésre nem szánt területek

Ált.	Sajátos	Jellemzők	Közmű-vesítettség mértéke
közlekedési és közmű-elhelyezési	közúti	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ országos közúthálózat elemei, valamint a helyi gyűjtőutak ○ kerékpárút hálózat elemei nem külön terület-felhasználásként, hanem szerkezetalakító közlekedési elemként jelennek meg • Tervezett területek és jellemzőjük: ○ A tervezett 21. számú út fejlesztése esetében a településszerkezeti terv a nyomvonalat és védőtávolságot jelöl ki.	a feltárt, kiszolgált terület közművesítettségi mértékével azonos
	kötött-pályás	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ 81-es vasútvonal, • Tervezett területek és jellemzőjük: ○ cél a 81-es számú vasút városi szakaszának elővárosi vasúthálózattá történő fejlesztése	hiányos
	telek-igényes közmű	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ Elektromos alállomás, gázfogadó, gáznyomás szabályozó, vezetékes hírközlési központ, vezeték nélküli hírközlési adótorony telke, szennyvíz átemelő telke, stb. • Tervezett területek és jellemzőjük: ○ A településszerkezeti terv összehangolt fejlesztési javaslatot tartalmaz az említett infrastruktúra elemek fejlesztésére, valamint a tervezésbe újonnan bevont és beépítésre igénybe venni kívánt területek ellátására.	hiányos
zöldterület	köz-kert	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ Az 1ha alatti közterületi jellemzően növényzettel fedett, pihenést szolgáló, környezeti mikroklímát kondicionáló közterületek • Tervezett területek és jellemzőjük: ○ A zöldterületi rendszer fejlesztése.	közmű-vesítetlen
	közpark	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ a korábban zöldterületként besorolt és 1ha-t meghaladó jellemzően növényzettel fedett közterületek. • Tervezett területek és jellemzőjük: ○ A zöldterületi rendszer fejlesztése.	közmű-vesítetlen

erdő	védelmi gazdasági közjóléti	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ A település erdőterületeinek lehatárolására az üzemtervezett erdőkre és azok elsődleges rendeltetés szerinti besorolására kapott adatszolgáltatás alapján és a térségi tervekben rögzített lehatárolások alapján került sor. ○ Salgótarján közigazgatási területének 53,2%-a erdőterület. ○ A Nógrád Megyei Területrendezési Terv szerinti 4 947,64 ha erdőterület körül öleli Salgótarjánt, a szomszédos települések határa kivétel nélkül erdőterületekkel csatlakoznak Salgótarján közigazgatási határához. • Tervezett területek és jellemzőjük: ○ A zöldterületi rendszer fejlesztése.	közművesítetlen
mezőgazdasági	kertes	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ Irmeggy és Kerekdomb Zk, Pécskő Szilvás-Barackos Zk, Dózsa Zk, Frankel Leó úti Zk, Zatkó Zk, Pecsenyéző Zk, Gulibás Zk, Nagymező Zk., osztatlan területen bérelt kiskertek a Somoskő-Bagókő, Vadas Kert városrészek területei ○ cél a hasznos pihenés, feltöltődés céljából konyhakerti termelésre kisebb kertek kialakítása. • Tervezett területek és jellemzőjük: ○ Salgótarján beépítettsége ne terjedjen tovább a még művelés alatt álló szőlő és gyümölcsös területekre. ○ Az eredeti rekreációs, hobbikert funkció megtartása javasolt.	hiányos
	általános	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ A település közigazgatási területének jelentős részét (22,33%-át) teszik ki, amelyek elsősorban szántóföldi termesztésű, illetve rét legelő művelésű mezőgazdasági területek.	közmű-vesítetlen, birtok-központ esetén hiányos közmű-vesítettség
vízgazdálkodási	vízfolyások, csatornák, árkok, víztározó, tó	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ folyóvizek és állóvizek medre és parti sávja, a közcélú nyílt csatornák medre és parti sávja, a csatornákhoz kapcsolódó vízi létesítmények területei, valamint a bányászati tevékenységből visszamaradt tavak, állóvizek medre és parti sávja (horgász-, látvány- és halastavak). ○ Salgótarján vízkárelhárítási terve alapján a város helyivízkár veszélyes területei: ○ Zagyvaróna, Salgótarján-Észak, Salgótarján belváros, Salgótarján-Dél, Salgótarján-Nyugat, Salgóbánya, Rónabánya, Somoskő, azaz gyakorlatilag a teljes fővölgyi terület és mélyebben fekvő öblözetei. ○ Salgótarján közigazgatási területét érinti az országos vízminőség-védelmi terület övezete, mely megegyezik a Salgótarján és Környéke Vízmű Kft ivóvíz kútjainak védőterületével. • Tervezett területek és jellemzőjük: ○ Salgótarján közigazgatási területe a „Magyarország vízgyűjtőgazdálkodási tervéről szóló 1042/2012. (II.23.) Kormányhatározat alapján érinti Tarján patak (Zagyva-vízgyűjtő) felszíni víztestet. Ennek alapján fejlesztések nem lehetnek negatív hatással a fenti víztest ökológiai állapotára,	közmű-vesítetlen
különleges beépítésre	különleges hulladékkezelő, hulladéklera	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ a regionális hulladéklerakó, a rekultiválandó, vagy rekultivált szeméttelep, a szennyvíztisztító telep, a rekultiválandó meddő tároló területe. ○ az építmények és utak által igénybe nem vett területeket zöldfelületként kell fenntartani.	hiányos

	különleges közmű terület	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ a vízmű, a szennyvízkezelő, a trafóállomás és elosztó, a gázfogadó, gázelosztó, a fűtőmű, hőközpont, az adótorony, átjátszó állomás terület övezete. ○ a közműhálózat üzemeltetését, kezelését biztosító műszaki és biztonsági berendezések, műtárgyak, a tevékenységhez szorosan kapcsolódó kiszolgáló rendeltetés céljára szolgáló építmények, a telephelyek fenntartásához, védelméhez kapcsolódó építmények.	hiányos
	különleges bányászattal érintett terület	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ az üzemelő és lezárt felszíni nyersanyag-kitermelés és bányák területei. ○ Az övezetben – a működő nyersanyag kitermelő és bányaterületek kivételével – az építmények és utak által igénybe nem vett területeket zöldfelületként kell fenntartani. • Tervezett területek és jellemzőjük: ○ Rekultivációra kijelölt területek nagysága 90,35 ha, aránya 0,97%.	közmű-vesítetlen
	különleges intézmény terület	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ a különböző, máshová nem sorolt intézményterület, azaz csillagvizsgáló, nagy kiterjedésű sportolási célú gyakorlópálya, történelmi értékű rom tartozik, amelyen a terület funkciójához kapcsolódó építmény helyezhető el, szabadon állóan, legfeljebb 10 % beépítettséggel, az adottságnak, funkciónak megfelelő épületmagassággal.	hiányos
	külterületi lakott hely	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ A 720 m2-területet elérő telken lakó- és szálláshely rendeltetésű épület, tárolás célját szolgáló gazdasági épület, melléképület legfeljebb 10 %-os beépítettséggel szabadon állóan, legfeljebb 7,5 m épületmagassággal. ○ A szükséges közműellátásról és útról a tulajdonos gondoskodik.	hiányos
	külterületi temető	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ Az övezetbe a külterületen lévő kialakult temetők tartoznak. A területen beépítettséget növelő építési tevékenység nem végezhető.	közmű-vesítetlen
	különleges közlekedési	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ Az övezetbe a külterületen lévő kialakult garázstelepek tartoznak. A területen beépítettséget növelő építési tevékenység nem végezhető.	közmű-vesítetlen
	különleges beépítésre nem szánt köztér	• Meglévő területek és jellemzőjük: ○ Burkolt köztér, fásított köztér és sétány, ahol a megengedett legnagyobb beépítettség 5%, a legkisebb zöldfelület: 20%.	közmű-vesítetlen

XV MELLÉKLET - A városrészek jellemzése

2008-ban Salgótarján MJV Integrált Városfejlesztési Stratégia meghatározta a település városrészeit, melyet a 2014-ben elfogadott Integrált Településfejlesztési Stratégia is alapul vett. Ezen a felosztáson nem indokolt változtatni, hiszen Salgótarján városrészei tükrözik a szerves történelmi fejlődés meghatározottságait és hagyományait, s megfelelő keretét jelentik a városfejlesztésnek is. Jelen stratégia a városrészek lehatárolásához igazodva foglalja össze a jelenlegi helyzetet, melyet népszámlálási adatok hiányában a korábbi ITS-ben megfogalmazottak alapján elsősorban kvalitatív információkkal egészít ki ill. vizsgál felül.

Salgótarján Megyei Jogú Város közigazgatási területe az alábbi 10 városrészre osztható fel:

1. városrész: Somoskő, Eresztvény külterület, Salgóbánya, Rónafalu és Rónabánya;
2. városrész: Acélgyár, Szabadságtelep, Művésztelep és Pintértelep, Zagyvaróna;
3. városrész: Beszterce-lakótelep;
4. városrész: Városközpont;
5. városrész: Kőváralja és Idegértelep;
6. városrész: Forgách-telep és Somlyóbánya;
7. városrész: Rákóczi út környéke;
8. városrész: Baglyasalja;
9. városrész: Zagyvapálfalva a város új és megújuló ipari területe;
10. városrész: Külterület (Eresztvény nélkül).

XVXIII.5-1. ábra: Salgótarján városrészei

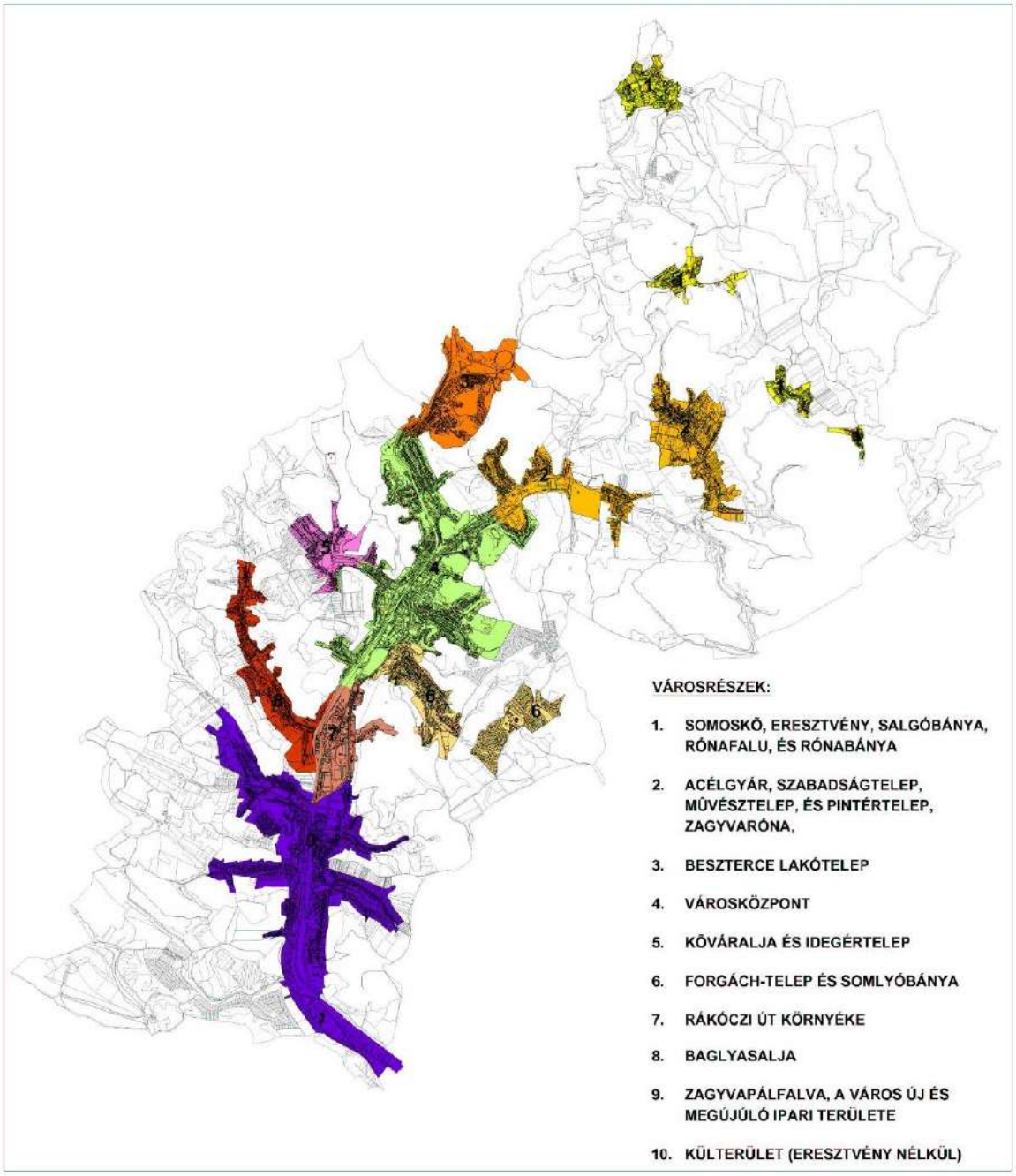

XV.1 1. városrész: Somoskő, Eresztvény, Salgóbánya, Rónafalu és Rónabánya

Az 1. városrészhez a városközponttól Északkeletre található hasonló funkciójú és karakterű, valamint egymást megközelítő társadalmi-gazdasági adottságú, öt elkülönült egyéb belterületi településrész tartozik: Somoskő, Salgóbánya, Eresztvény, Rónafalu és Rónabánya.

XV.1-1. ábra: Salgótarján 1. városrésze

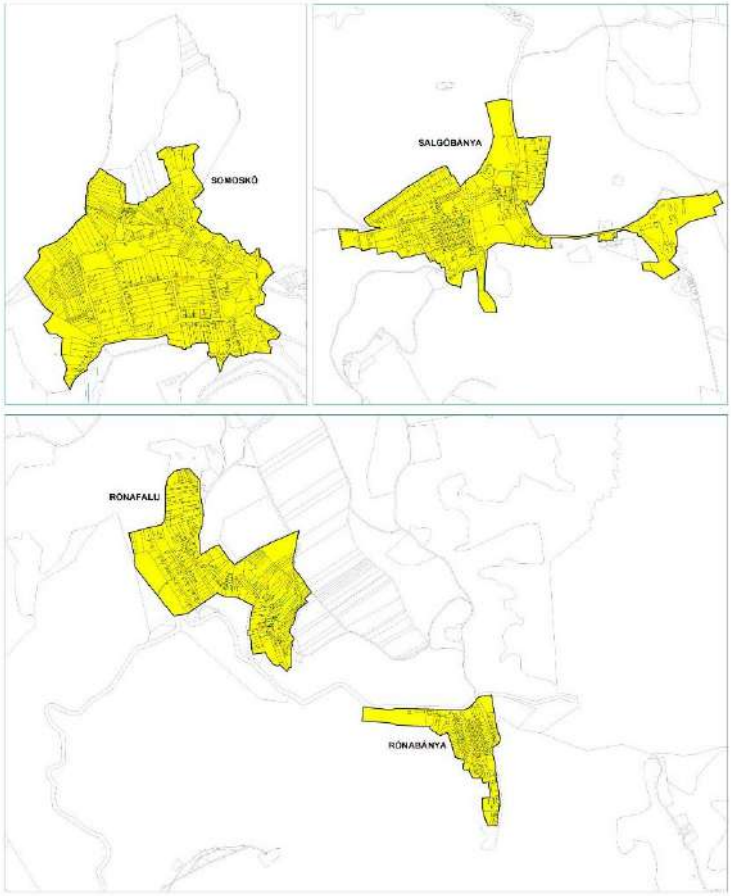

Forrás: Salgótarján IVS, 2008

A városközponttól 10-15 km-re északra, ill. északkeletre fekvő településrészek falusias jellegű lakó- és üdülőövezetek. Többnyire két- és háromszobás, családiházas beépítésű épületekkel, amelyek egy jó része a hátború előtt épület.

Az 1. városrészben mintegy 1000 fő él (ennek fele Somoskőn és negyede Salgóbányán) kb. 530 lakásban. Az elkülönült településrészek fejlesztési szempontból történő együttes kezelését egyfelől az indokolja, hogy társadalmi szerkezetük nagyon sok hasonlóságot mutat annak ellenére is, hogy vannak kisebb eltérések a lakókörnyezet minőségében és a társadalmi státusban, másfelől a települések a város északi, alpesi klímájú üdülőövezetét alkotják. Az összevont 1. városrész a legjobban elöregedett része Salgótarjánnak, közülük is Salgóbánya, Rónafalu és Rónabánya emelkedik ki. Ezzel szemben nagyon kevés a gyermek, illetve szűk a középkorúak csoportja, akik között ráadásul kiemelt arányban vannak jelen az alulképzettek, az állandó munkajövedelemmel nem rendelkezők, az inaktívak, a kedvezőtlen lakás- és lakóhelyi körülmények között élők. A háztartások és családok nagyobbik részében nincs foglalkoztatott, amelyek szociálisan is nehéz helyzetben vannak, illetve tartós szegénységben élnek.

Somoskőn a legmagasabb a lakosság társadalmi státusa, nem csak az északkeleti 1. városrészen belül, hanem a városmaggal fizikálisan nem érintkező településrészek közül összességében is. Mindez a településrész festői szépségű fekvésének, illetve az ezzel összefüggő, élénkülő üdülőterületi státuszának köszönhető.

Salgóbánya minden vizsgált társadalmi és szociális mutató esetében rendkívül kedvezőtlen helyzetű, nagyon alacsony státusú terület (akárcsak Eresztvény lakóterülete, kivéve a Salgó Hotel környékét), ugyanakkor fejlesztési és egyéb adottságai alapján kedvezőbbnek tekinthető, mint Rónafalu és Rónabánya. Utóbbiak esetében csaknem minden társadalmi mutató nagyon kedvezőtlen helyzetről árulkodik: a népesség elöregedett, összességében nagyon alacsony státusú, és leromló lakóhelyi környezetekben koncentrálódik. Közülük is Rónabánya helyzete a kritikusabb, mivel kolónia jellegű beépítettsége következtében, az épületállomány fizikai állapota is rendkívül leromlott. Rónafalu falusias, megújuló házaival előrevetíti egyfajta üdülőfalu-arculat középtávon lehetséges kiformálódását.

A városrész egyes településrészei kivétel nélkül kedvezőtlen külső közúti elérhetőséggel rendelkeznek, tömegközlekedéssel is csak részben feltártak (Somoskő, Eresztvény és Salgóbánya: 11A és 11B buszjárat). A belső utak zömében nem pormentesítettek, nagyobb részt leromlottak, kerékpárutak nincsenek (de kiemelten jellemző a kerékpáros közlekedés), a parkolás megoldott, a közterületek és zöldfelületek mennyisége kedvező, ugyanakkor állapotuk átlag alatti. A településrészek alapellátása részlegesen megoldott, ugyanakkor infrastruktúrájuk hiányos.

A városrész zömében lakóterületi funkciókat lát el, amelyet némi üdülőterületi jelleg egészít ki (Eresztvény és Salgóbánya keleti része) a jelentősebb rekreációs (sport, kirándulás) és idegenforgalmi vonzerőkre épülve.

XV.1-1. táblázat: Az 1. városrész SWOT elemzése

Erősségek	Gyengeségek
Kedvező táji, természeti környezet	Elöregedő népesség
Számos turisztikai vonzerő a környéken	Kedvezőtlen végzettségi viszonyok
Nyugodt lakókörnyezet	Alacsony szintű foglalkoztatás
	Alacsony társadalmi státus
	Jelentős szociális nehézségek
	Koncentráltan megjelenő leromló lakókörnyezetek
	Kedvezőtlen infrastrukturális ellátottság
	Rossz elérhetőség
	Ellátásbeli hiányosságok
Lehetőségek	**Veszélyek**
Idegenforgalmi adottságok jobb kihasználása	Elöregedés felgyorsul
Idegenforgalmi infrastruktúra fejlesztése	Krízisterületek helyzete romlik
Munkahelyek kialakítása	Lakókörnyezet leromlik
Fizikai infrastruktúra javítása	Táji-természeti degradáció

XV.2 2. városrész: Acélgyár, Zagyvaróna, Szabadságtelep, Művésztelep és Pintértelep

A 2. városrészbe szintén hasonló fejlesztési lehetőségekkel rendelkező, ugyanakkor földrajzilag egymáshoz közeli és társadalmi-gazdasági szempontból, funkcionálisan, valamint lakókörnyezeti helyzet alapján is hasonló településrészek kerültek összevonásra.

XV.2-1. ábra: Salgótarján 2. városrésze

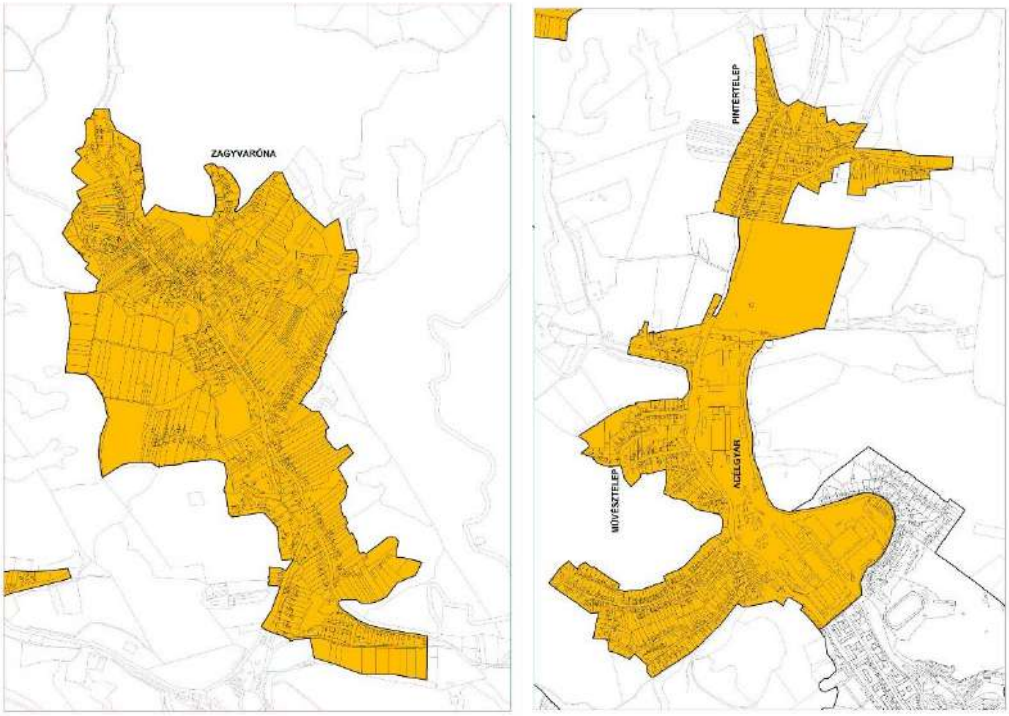

Forrás: Salgótarján IVS

Zagyvaróna az egységes városterülettől fizikálisan elkülönülő településrész (7 km), amelyet 1973-ban csatoltak Salgótarjánhoz. A városrész döntően falusias jellegű, családi házas beépítésű, de keleti oldalán lakótelepi résszel is rendelkezik. Lakásainak több mint 80 %-a a városhoz csatolás előtt épült. A lakások alapterülete jóval városi átlag feletti.

Szabadságtelep, Művésztelep és Pintértelep a Salgó út mentén felépült döntően falusias jellegű, családi házas beépítésű településrészek (Pintértelep a várostesttől 4 km-re fekszik). A telepek jellemzője, hogy egy-egy utcán keresztül zsákszerűen kapcsolódnak a Salgó úthoz, bár Pintértelep részben a Salgó út mentén helyezkedik el. Lakásaik 70%-a 1970 előtt épült, melyek közül az 1945 előtt épült házak, kolónialakások lepusztult állapotban vannak. Ezek együttesen lakásállományuk 30%-át teszik ki (mintegy 160-180 lakás). Kolóniák a városmaghoz legközelebb eső Szabadságtelepen találhatók, amely szociális szempontból kedvezőtlen helyzetű terület. A településrészekre egyébként a viszonylag nagy alapterületű lakások jellemzőek.

A 2. városrészben viszonylag sokan, mintegy 3000 ezren élnek kb. 1200 lakásban (a lakosság fele Zagyvarónán, a lakásokból cca. 650 db). A lakosság korszerkezete összességében átlagos, Zagyvarónán az elöregedés ugyan nem előrehaladott, de a gyerekek alacsony száma miatt a településrész iskoláját

már bezárták, ugyanakkor a telepeken magas az idősek aránya. A végzettségi mutatók, a foglalkoztatás, valamint a jövedelmek adatai kedvezőtlenek, akárcsak az átlagos lakókörnyezet, amelyben a lakások egyharmada alacsony komfortfokozatú. A mutatószámok alapján alsó- és alsóközéposztályok lakják a városrészt, ahol mindenhol vannak szociális problémák, de nem tömegesek. Területileg lokálisak (zagyvafői rész, Szabadságtelep eleje, Művésztelep keleti fele a Bátki és Építők útja között; Felsőponyipuszta), ahol koncentráltan jelennek meg a kedvezőtlen szociális és lakóhelyi problémák. A telepi részeken emiatt viszonylag kedvező az általános ingatlanpiaci helyzet.

A városrészek elérhetősége az egyoldalú feltártság mellet is jónak mondható, a telepek a tömegközlekedésbe a peremeiken, az átmenő Salgó út mentén, míg Zagyvaróna Zagyvafőig végig bekapcsolt. A közterületek, zöldfelületek száma elégséges, állapotuk átlagos, a kolóniáknál ugyanakkor mindkettőnek az ellenkezője jellemző, ugyanakkor a parkolás, és a szűk keresztmetszetek miatt a belső közlekedés is megoldhatatlan. Zagyvarónán tagóvoda, orvosi rendelő, művelődési ház és posta működik a megfelelő alapellátás mellett, amíg a telepeken az ellátás hiányos, akárcsak az infrastruktúra egyes elemei is.

A városrész funkciója lakóterület, melynek egyes részek minőségjavítása mellett történő megtartása középtávon a cél, amely az épített környezet megújulásával, a terület rendezettségének növekedésével jár.

XV.2-1. táblázat: Az 2. városrész SWOT elemzése

Erősségek	Gyengeségek
Kedvező táji, természeti környezet	Koncentráltan jelentkező szociális és lakóhelyi problémák
Nyugodt lakókörnyezet	Alacsony komfortszint
Kedvező ingatlanpiaci helyzet	Alacsony végzettségi szint
	Alacsony foglalkoztatottság
	Leromlott belső úthálózat
	Hiányzó infrastrukturális elemek
	Alapellátási, szolgáltatási hiányosságok
Lehetőségek	**Veszélyek**
Szegregátumok oldása szociális rehabilitációval	Fokozott elöregedés
Tömbrehabilitáció	Területi szegregáció
Infrastrukturális ellátás javítása	Közterületek, utak állapotának leromlása
Útrekonstrukció	Lakókörnyezet leromlása
Rekreációs lehetőségek bővítése	

XV.3 3. városrész: Beszterce lakótelep

A zömében lakótelepi jellegű városrész az 1970-es években, valamint az 1980-as évek elején jött létre, túlnyomó többségében házgyári technológiával épült, előregyártott vasbeton panelekből, középmagas lakóépületekkel. A lakások 2-3 szobás, alapterületüket tekintve 50-60 m^2 közöttiek. A városrész keleti

része kertvárosias lakóövezet, amelyhez jelentős kiterjedésű rekreációs zóna csatlakozik (horgásztó, strand, szabadidő-központ, gyermektábor, sportpályák nagyméretű labdarúgó pályával, amatőr csillagvizsgáló).

XV.3-1. ábra: Salgótarján 3. városrésze

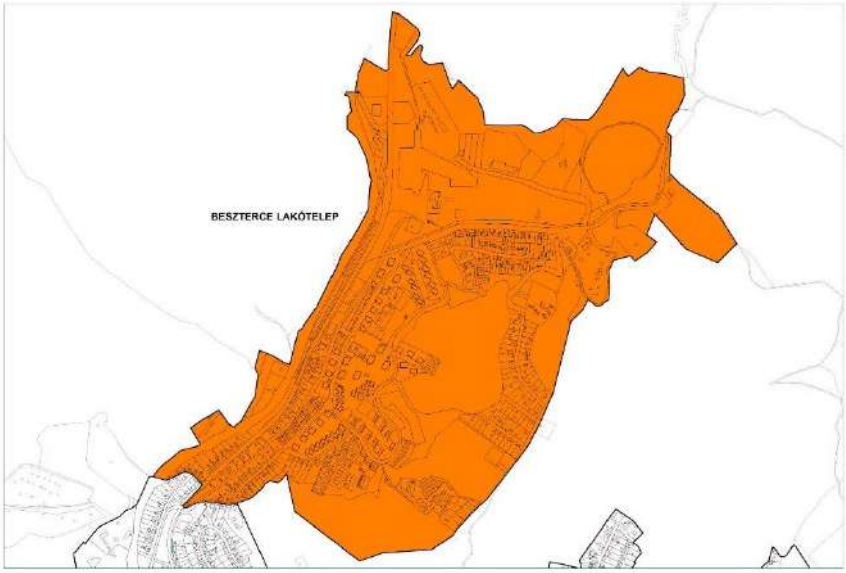

Forrás: Salgótarján IVS

A terület egyöntetű és gyors beépítéséből, kialakulásából adódóan a városrész lakossága homogén (mintegy 4400 fő 1800 lakásban), életkori megoszlását tekintve zömében fiatal felnőtt és középkorú rétegekből áll (a lakosság a házakkal párhuzamosan öregszik). Így az idősebb generáció nincs nagytömegben jelen a településrészen, míg a gyermekkorúak aránya átlagos. A középosztályokhoz tartozó, átlag feletti végzettséggel rendelkező középkorúak kiemelkedően magas foglalkoztatottsága révén a munkanélküliségi ráta alacsony, a jövedelmi helyzet viszonylag kedvező, a szociális problémák – egyelőre – mérsékeltek.

A városrész megközelíthetősége jó, tömegközlekedéssel a peremei feltártak, a sűrű beépítés ellenére jelentős a közterületek és zöldfelületek aránya, amelyek állapota átlag körüli. A városrész szolgáltatásokkal történő ellátása megoldott (megfelelő üzlethálózat, posta, angol Clasp rendszerű technológiával épült általános iskola), infrastrukturálisan fejlett, a lakások zömében összkomfortosak.

XV.3-1. táblázat: A 3. városrész SWOT elemzése

Erősségek	Gyengeségek
Kiemelkedő rekreációs lehetőségek	Lakások rossz energiahatékonyságúak
Jó elérhetőség	Sűrű beépítés
Utak, közterületek, zöldfelületek száma és állapota kedvező	Magas lakássűrűség
Kedvező lakóhelyi társadalomszerkezet	Parkolási nehézségek
Átlagon felüli végzettségi színvonal	
Magas foglalkoztatottsági szint	
Kedvező átlagos jövedelmi szint	

Lehetőségek	Veszélyek
Kulturális szolgáltatások fejlesztése	
Civil aktivitás fokozása	Környezet fokozódó igénybevétele
Lakások szigetelése	Devianciák utcai megjelenésének fokozódása
Közösségi terek és zöldfelületek színvonalának növelése	

XV.4 4. városrész: Városközpont

A 4. városrészbe a Belvároshoz közvetlenül csatlakozó, ugyanakkor funkcionálisan vegyes, valamint az adottságokat, a karaktert és a fejlesztési lehetőségeket tekintve részben eltérő elemeket hordozó, de egymást megfelelően kiegészítő 7 településrész került összevonásra.

XV.4-1. ábra: Salgótarján 4. városrésze

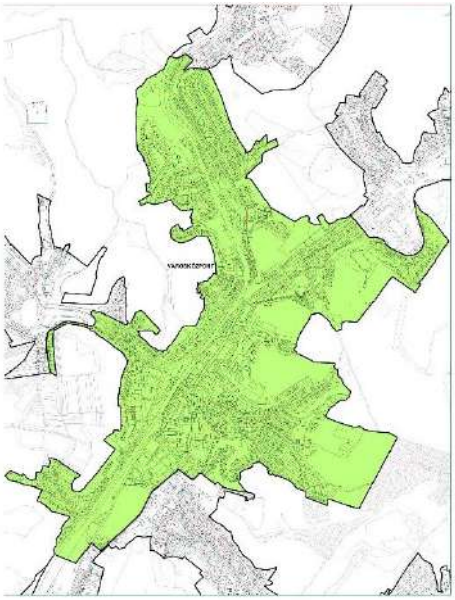

Forrás: Salgótarján IVS

A Belváros jelenlegi formájának kialakítása a második világháború után kezdődött meg. A valódi városmag központját az 1960-as években szinte teljesen lebontották, majd újjáépítették. Itt találhatóak a városi és a megyei igazgatás középületei, illetve olyan intézmények, melyeket sok esetben a korszak sztárépítészei terveztek. A városképet döntően szürke toronyházak és tömbök határozzák meg, de téglaházak is találhatók, sőt kolónialakások is a közvetlen környezetben (Zemlinszky u., Bajcsy-Zsilinszky út). A műemlékek döntő többsége a Belvárosban koncentrálódik.

A Belváros lakásállománya 2-3 szobás, döntő többségük az 1950-es évektől az 1980-as évek végéig épült, a lakások háromnegyede összkomfortos. Összességében itt a legmagasabbak az ingatlanárak, befektetési, kiadási céllal szinte csak itt történik lakásvásárlás. A vasút és a 21-es út a Belvárost is kettévágja jelentős városi területeket elfoglalva, a keresztirányú gyalogos és közúti közlekedést egyaránt jelentősen megnehezítve. Egész Salgótarján kiskereskedelmi egységeinek több mint a fele a Belvárosban található.

A Kemerovó és a Napsugár lakótelepen az 1970-es években épült a lakások majdnem 90%-a, a többi lakás a déli kertvárosi lakó- és intézményi övezeti részén épült fel. A lakások két- és háromszobásak,

döntően a jellemző lakótelepi méretnek megfelelőek (55 m^2 körüliek). A 21-es főút átellenes oldalán a Béketelep korábbi kialakítású kertvárosias lakóövezet, ahol a lakások több mint fele 1945 és 1960 között épült, többségében 80 m^2 feletti alapterülettel, és a város iparosításával párhuzamosan megjelenő jól kvalifikált rétegek lakóhelyévé vált, amelyet a rezidens népesség megtartása és elöregedése mellett ma is tart.

Az Acélgyár és környéke a munkások és a vezetők számára épített házakkal, a kolónialakásokkal, valamint a kiszolgáló intézményekkel (templom, iskola, kórház, posta, kaszinó olvasóegylettel, pihenő park) szerves egészet alkotott, a város többi részétől sorompó választott el. Ennek megfelelően a lakóépületek építészetileg szerves egységet alkotnak zömében hagyományos beépítésű belső lakóterületként, részben szociális szempontból nem megfelelő övezetként, illetve ipari és egyéb területként. A Salgó út északi oldalán leromlott kolónialakások találhatók (ezek közül 5 épület, közel 20 lakás 2019-ben TOP forrásból felújításra került), akárcsak a Zagyvarakodó környékén (jelentős része lebontva), valamint az Acélgyári út mentén és Jónásch-telepen (zömében lebontva).

Eperjestelep a Belvároshoz közel eső, térben mégis zsákjelleggel elkülönülő, falusias jellegű városrész, ahol a lakások az 1970-es és az 1980-as években épültek. Rokkanttelep a nevét az első világháborús rokkantaknak felhúzott kertes házakról kapta, melyek hagyományos beépítésű belső lakóterülettel társulnak. Melléjük az 1960-as években építették fel az ún. Szerpentinre a lakótelepet.

A 4. városrészben mintegy 17.500-an élnek (a város lakosságának majdnem fele), nagyjából 8600 lakásban. A városrészre átlagosan jellemző az előrehaladott elöregedés, az alacsony gyermekszám, a kiköltözésekkel is fogyó népesség. A végzettség, a foglalkoztatottság, a társadalmi státus ugyanakkor városi szintet meghaladó, akárcsak a lakókörnyezet jellemzői. Mindez azonban, főképp a lakónépesség összetétele, státusa és a lakókörnyezet a városrész településrészenkénti összetételéhez hasonlóan nagyon heterogén, csaknem mindegyik vonatkozásban képviseltetik magukat a szélsőségek.

XV.4-1. táblázat: A 4. városrész SWOT elemzése

Erősségek	Gyengeségek
Széleskörű funkciók	Lakókörnyezetbe ékelt jelentős kiterjedésű működő és barnamezős ipari területek, közlekedési felületek
Kedvező ellátási helyzet	
Magas átlagos végzettség és foglalkoztatás	Kedvezőtlen városkép, építészeti arculati összkép
Jó elérhetőség	Széttagolt szerkezet
Rendezett lakókörnyezetek	Beszűkült várostest, minimális fejlesztési területek
Kiterjedt közösségi terek	Elöregedés
Műemlékek nagy száma	Beékelődő kolóniák környezetében leromló lakókörnyezetek
	Koncentrálódó kedvezőtlen szociális körülmények
	Devianciák magas fokú utcai megjelenése
Lehetőségek	**Veszélyek**
Funkcióbővítés	Lakosság kiköltözése felgyorsul
Lakáskörülmények koncentrált javítása	Beékelt szociális krízisterületek kiterjednek

Ipari szuburbanizáció	Lakossági cserélődés kedvezőtlenebb státus irányába
Városszerkezetet javító, lazító megoldások	Közterületek állapota romlik
Társadalmi vonzásfeltételek átalakítása	Lakóépületek állapota leromlik
Kereskedelemfejlesztés	Ellátási szerepek hanyatlanak
Szolgáltatások minőségjavítása	Belvároshoz kötődő foglalkoztatás csökken
Foglalkoztatás növelése	Ipari szerepek fokozódnak

XV.5 5. városrész: Kőváralja és Idegértelep

A kettős városrészt alapvető kettősség is jellemzi lakóhelyi és társadalmi-gazdasági szempontból, mivel az idegéri terület zöme szociális szempontból kedvezőtlen helyzetű terület, ahol az elkülönült kolóniaépületek környezetében a szegénység szubkultúrája, jelentős társadalmi problémák mutatkoznak (Alsó és Felső Idegér út, Bereczki M. út). Ettől karnyújtásnyira ugyanakkor magas státusú, folytonosan növekvő kertvárosias lakóöv terül el családi házas beépítéssel. A városrész közepén a kőváraljai romok helyezkednek el. Az egész területet értékes természeti környezet övezi (természetvédelmi terület).

XV.5-1. ábra: Salgótarján 5. városrésze

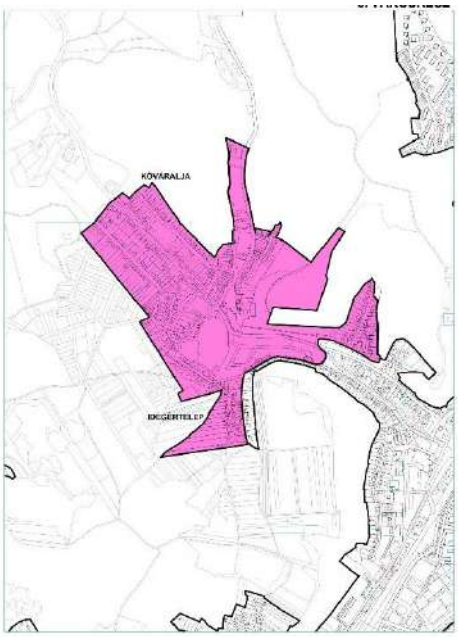

Forrás: Salgótarján IVS

A városrészben mintegy 1400-an élnek kb. 400 lakásban, amely magas laksűrűséget jelez, ugyanakkor a lakások átlagos alapterülete a legnagyobb a városban. A városrész lakásállománya és népességszáma húszévenként, az 1960-as, majd 1980-as, illetve a 2000-es években növekedett a leglátványosabban. A két terület a legfiatalosabb a városban, az időskorúak aránya alacsony, amely kedvező foglalkoztatási helyzettel párosul, ami jobb jövedelmi viszonyokat teremt. A folytonosan megújuló épületállományba beköltöző magasan kvalifikált népesség révén magas a területrész átlagos társadalmi és ingatlanpiaci státusa, ugyanakkor ennek ellenkezője jellemezte a mintegy hetven lakásból álló idegéri kolónia közvetlen környezetét, ezek a kolónialakások azonban elbontásra kerültek.

A városrész elérhetősége jó, városi tömegközlekedéssel a peremein feltárt (5-ös, 25-ös autóbusz). Az utak állapota átlagos, akárcsak a közterületeké és a zöldfelületeké, amelyek jelentős kiterjedésűek. Parkolási gondok nincsenek. A területrész ellátási szempontból hiányosságokkal jellemezhető, amelyet mérsékel a felvezető városközponti szakasz jelentős intézményi (levéltár, múzeum, kiállítóhely, mentőállomás) és kereskedelmi központi szerepe (vásárcsarnok, üzletek). Baglyaskő Természetvédelmi Területen Salgótarján Várossal történt összefogás eredményeként létrejött a Baglyaskő–vár Természetvédelmi Látogatóközpont, amely az idegenforgalom mellett a város, valamint a környező települések iskoláinak nyújt természetvédelmi oktatási és képzési lehetőségeket.

XV.5-1. táblázat: Az 5. városrész SWOT elemzése

Erősségek	Gyengeségek
Nyugodt kertvárosias lakókörnyezet	
Kedvező elérhetőség	
Kiemelkedő végzettségi szint	Új építési telkek elfogytak
Magas átlagos társadalmi státus	
Jelentős számú beköltözés	
Kedvező korszerkezet	
Lehetőségek	**Veszélyek**
Koncentrált lakóterületi megújítás	
Infrastrukturális ellátás javítása	Közterületek leromlanak
Közúti kapcsolat megteremtése Baglyasaljával, az új úttal feltárt területen új kertvárosias beépítés kialakítása	

XV.6 6. városrész: Forgách-telep és Somlyóbányatelep

Az összevont 6. városrész – az 1. és a 4. mellett – Salgótarján egyik legheterogénebb városrésze, mivel megtalálhatók benne hagyományos beépítésű belső városrészek, egy kisebb lakótelep, falusias jellegű övezetek kertes házakkal, üdülőövezetek, valamint számos kolónialakás.

A városrészen belül Forgách-telepnek a Belvároshoz közvetlenül csatlakozó szakasza részben hagyományos, részben lakótelepi beépítésű, míg távolodva falusias jellegű lakóövezet a jellemző, melynek peremi részén kolónia található (Kazári és Somlyói út találkozása). A kolóniaépületben földszintes, magas-tetős kialakítású, ikerház jellegű, komfort nélküli lakások jellemzőek. A településrész lakásainak kora változatos, a II. világháborút követő évtizedekből nagyjából hasonló számú jelenleg is használt ingatlan található meg a területen, így a lakások állaga, miként lakónépessége is heterogén.

XV.6-1. ábra: Salgótarján 6. városrésze

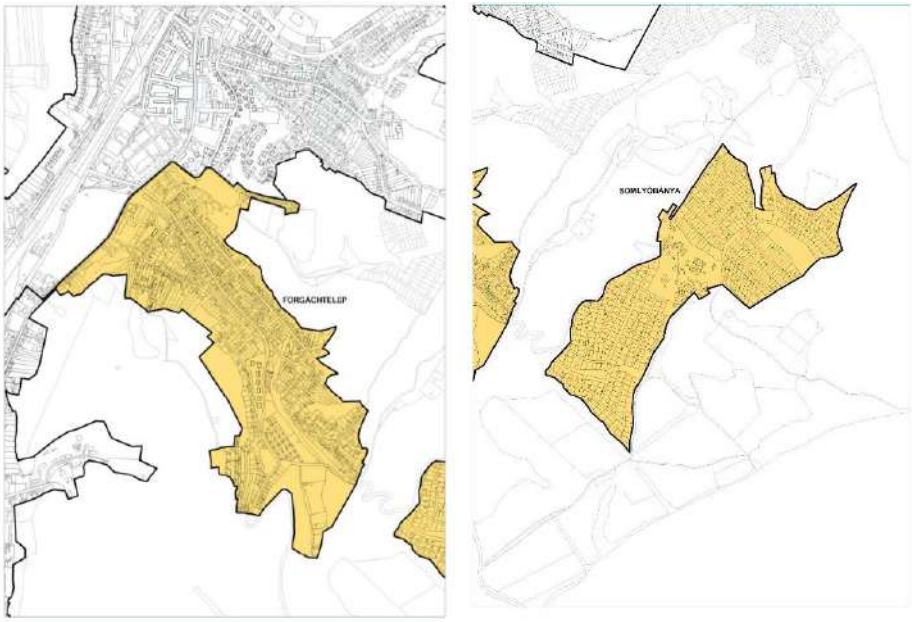

Forrás: Salgótarján IVS

Somlyóbányatelep eredendően üdülőövezet, melynek szívében húzódik meg, szociális szempontból nem megfelelő lakóövezetként, az egykori bányászok számára átmeneti lakóhelyként épített kolónia. A földszintes, magas-tetős kialakítású, sorház típusú lakóépületekben döntően komfortnélküli lakások találhatók, a hozzájuk tartozó melléképületekkel együtt rossz műszaki állapotban.

A 6. városrészben növekvő számban, mintegy 2300-an élnek kb. 400 lakásban, összességében meglehetősen kedvezőtlen társadalmi jellemzőkkel, és lakóhelyi körülmények között. A korszerkezetben a fiatalok és az idősek aránya egyaránt magas, ugyanakkor a szűk középkorú rétegek végzettségi, foglalkoztatási és szociális viszonyai kedvezőtlenek, mivel arányaiban többen rendelkeznek legfeljebb általános iskolai végzettséggel, illetve kevesebben rendszeres jövedelemmel, mint a városban. Magas a foglalkoztatott nélküli, illetve a csak inaktív keresőkkel, vagy munkanélkülivel rendelkező háztartások, illetve családok aránya, amely hozzájárul az alacsony átlagos társadalmi státus fenntartásához, a területnek a város egyik legalacsonyabb szintű presztízséhez. Forgách-telepen a heterogén lakásszerkezet következtében igazán szélső érékű társadalmi mutatókkal ugyanakkor nem lehet találkozni. Ezzel szemben a temető és a Dobó K. út környékén szembetűnők a szociális problémák. Somlyóbánya viszont talán a legrosszabb státusú önálló településrésze a városnak.

A városrészen belül Forgách-telep elérhetősége kedvező, míg Somlyóbánya perifériális helyzetű, ugyanakkor tömegközlekedéssel bekapcsoltak (2A, 2T, 25), a parkolás megoldott. Az önálló településegységek számos közterülettel és zöldfelülettel rendelkeznek, de ezek állapota átlag alatti, a kolóniák környezetében leromló, az infrastruktúra zöme hiányzik, az utak rossz állapotban vannak, az ellátások és szolgáltatások minimálisak (kivéve Forgách-telepnek a Belvároshoz közvetlenül kapcsolódó része: óvoda, általános és középiskola, sportpálya).

A 6. városrész funkciója egyöntetűen lakóterület, ahol a kolónia-probléma megoldása, az infrastruktúra-fejlesztés, valamint a közterületek, a lakóépületek és lakások minőségjavítása az elsődleges cél, amely kedvező hatásokkal jár a környezet állapotára.

XV.6-1. táblázat: A 6. városrész SWOT elemzése

Erősségek	Gyengeségek
Kedvező természeti környezet	Leromlott beékelődő lakókörnyezetek
Nyugodt kertvárosias lakóövezet	Kedvezőtlen a lakások komfortszintje
Növekvő beköltözés	Infrastruktúra zömében kiépületlen
	Somlyóbánya ellátása hiányos
	Magas az eltartottak aránya
	Alacsony átlagos társadalmi státus
	Kedvezőtlen végzettségi viszonyok
	Alacsony foglalkoztatottság
	Szociálisan érzékeny területek koncentrációja magas
Lehetőségek	**Veszélyek**
Hiányzó infrastruktúra kiépítése	Elöregedés fokozódik
Szociális gazdaság fejlesztése	Köz- és lakóterületek állaga leromlik
Tömbrehabilitáció	Szociális problémák fokozódnak
Társadalmi megújulás ösztönzése	Területi szegregáció alakul ki
Foglalkoztatási helyzet javítása	A környező településekről érkező, legalacsonyabb státuszú csoportok beköltözési célterületévé válik

XV.7 7. városrész: Rákóczi út környéke

A 7. városrész mindenféle értelemben a szélsőségek negyede, ahol a Belvároshoz közvetlenül csatlakozó értékes központi területek jelentős részét működő és barnamezős iparterületek és vasúti, illetve a teherpályaudvar környezetéhez tartozó kiterjedt üzemi zónák foglalják el. E meghatározó térszerkezeti elemekhez minimális hagyományos beépítésű, zömében kisebb kiterjedésű kertvárosias lakóövezetek csatlakoznak, ahol elavult a lakásszerkezet, és a komfortosság is meglehetősen alacsony színtű a kiemelkedően magas (> 50%) önkormányzati tulajdoni hányad mellett (bérlakások, szociális bérlakások és szolgálati lakások). A második világháború utáni erőteljes iparosítással párhuzamosan az 1960-as években adták át ugyanis a városrész jelenleg is használt lakásainak több mint felét, az utána következő évtizedekben az építési kedv minimálisra csappant a beszűkülő lehetőségek függvényében, ugyanis a szabad területek szinte teljes körűen beépítésre kerültek. A városrész jelenlegi állapotában az elhanyagolt, illetve az alulhasznosított ipari és közlekedési területek nagy aránya miatt rendezetlennek hat.

A városrészben viszonylag kevesen laknak (kb. 800 fő 260 lakásban). Arányaiban kiemelkednek az időskorúak és elenyésző a gyermekek száma, amely magas eltartottsággal, illetve szélsőséges társadalmi adottságokkal párosul. Az aktív korúak magas foglalkoztatottsága mellett magas a rendszeres jövedelemmel rendelkezők, illetve a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya is a sok nyugdíjas révén. Összességében kedvezőek a végzettségi viszonyok, és társadalmi szempontból a városrész közepes státusú, ahol zömében alsóközép- és középrétegek élnek.

XV.7-1. ábra: Salgótarján 7. városrésze

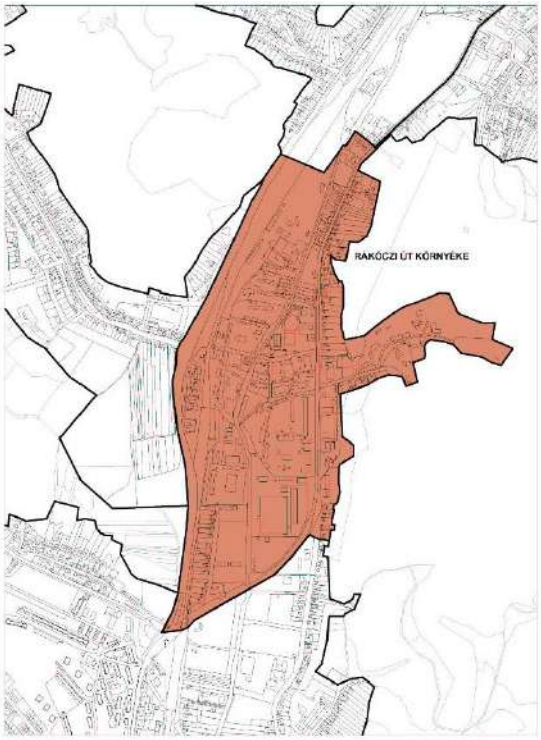

Forrás: Salgótarján IVS

A városrész elérhetősége kitűnő, utakkal, tömegközlekedéssel, vasúttal kiemelkedően feltárt (vasútállomás és tömegközlekedési csomópont), ugyanakkor óriási az átmenő forgalma ebből következően. Kiemelkedően magas a közterületek és a burkolt felületek aránya, amely kevés zöldfelületnek enged teret. Előzőek állapota azonban leromlott, ugyanúgy, mint az utaké, egyes területeken jelen vannak a parkolási nehézségek. A városrész egyes gazdasági és speciális szolgáltatásokban bővelkedik (nagykereskedelem, raktározás, logisztika, közlekedés, állategészségügy, élelmiszerellenőrzés), ugyanakkor a lakosság ellátáshoz kapcsolódó elemekben hiányos.

A városrész főképp ipari és gazdasági szolgáltatási szerepeket tölt be a városi szintű funkciómegosztásban, amelyekhez lakóövezetek is csatlakoznak. A Rákóczi út és környékének elsődleges célja a funkcióbővítés, melyben az alulhasznosított, zömében barnamezős közlekedési és ipari területek használatának az intenzívebb irányokba történő átalakítása kiemelt feladat, annál is inkább, mivel értékes központi elhelyezkedésű városi területekről van szó. E tekintetben a kereskedelmi, a környezetkímélő ipari és a lakófunkciók bővítése, illetve kialakítása egyaránt számba vehető. A célok megvalósítása révén jelentősen javul a terület rendezettsége, a városszerkezet és -kép, csökkenhet a környezet jelenlegi jelentős terheltsége, amelyet a környezetkímélő gazdasági hasznosítás, az átmenő forgalom csillapítása révén, a parkolási lehetőségek javításával, a közösségi terek és zöldfelületek arányának növelésével is támogatni szükséges.

XV.7-1. táblázat: A 7. városrész SWOT elemzése

Erősségek	Gyengeségek
Erős ipari és gazdasági szolgáltatási háttér	Nagy kiterjedésű értékes központi városi területek alulhasznosítva
Fejlett gazdasági és lakossági infrastruktúra	Lakókörnyezetbe ékelődő ipari és közlekedési területek

Kitűnő elérhetőség	Leromlott üzemi és csatlakozó területek
Kedvező végzettségi viszonyok	Erőteljes környezeti terhelés
Magas foglalkoztatási szint	Jelentős átmenő forgalom
	Kedvezőtlen a lakások komfortszintje
	Jelentős mértékű elöregedés
	Kedvezőtlen a lakosság helyi szolgáltatási ellátottsága
Lehetőségek	**Veszélyek**
Funkcióbővítő városrehabilitációs beavatkozások	Ipari funkciók kiterjednek
Városszerkezet problémáinak oldása	Környezetterhelés fokozódik
Forgalomcsillapítás	Forgalom növekszik
Barnamezős területek újrahasznosítása	Lakóterületek leértékelődnek
Lakások komfortosságának növelése	Szociális feszültség nő
Városkép javítása	Közterületek leromlanak
Zöldfelületek arányának növelése	Barnamezős területek aránya nő

XV.8 8. városrész: Baglyasalja

Baglyasalját 1950-ben Salgótarján megyeszékhellyé nyilvánításának évében csatolták a városhoz. A városrész a Petőfi úton keresztül kapcsolódik Nyugatról a városhoz, egy hosszanti völgyben elhelyezkedve. A terület nagyobb részt falusias jellegű, családi házas beépítésű lakóövezet (néhány leromlott műszaki állapotú önkormányzati tulajdonú kolónialakással), amelyhez kisebb gazdasági és egyéb (kiskerti) övezet is csatlakozik. A lakások valamivel több, mint fele 1945 előtt épült, amelyek az átlagos lakótelepi lakásokhoz képest nagyobb alapterületűek. Az értékesebb területek a központi várostesthez közelebb helyezkednek el, és ez meghatározza a völgy belső tagozódását is.

Baglyasalján növekvő számban élnek, jelenleg mintegy 1800-an 600-at meghaladó számú lakásban. E városrész lakossága a legfiatalosabb egész Salgótarjánban, ahol a gyermekkorúak aránya meghaladja a 20 %-ot, ugyanakkor az idősek aránya átlag körüli. Mindez magas eltartottságot és ebből következően jelentősebb szociális nehézségeket is jelez. Ugyanakkor alacsony végzettségi szint és foglalkoztatottság mellett magas a munkanélküliség és a rendszeres jövedelemmel nem rendelkezők aránya. Ráadásul ez területileg is tagoltan jelentkezik, mivel a hátrányos helyzet a várostól földrajzilag távolodva fokozódik, és területileg koncentrálódik is. Ennek következtében a várostól távoli baglyasaljai részeken alacsonyabb státusúak élnek (Katalintelep), a középső területeken az alsóbb középosztályok vannak nagyobb arányban jelen, míg a városhoz közelebbi zónában közepes a társadalmi és lakóhelyi státus.

XV.8-1. ábra: Salgótarján 8. városrésze

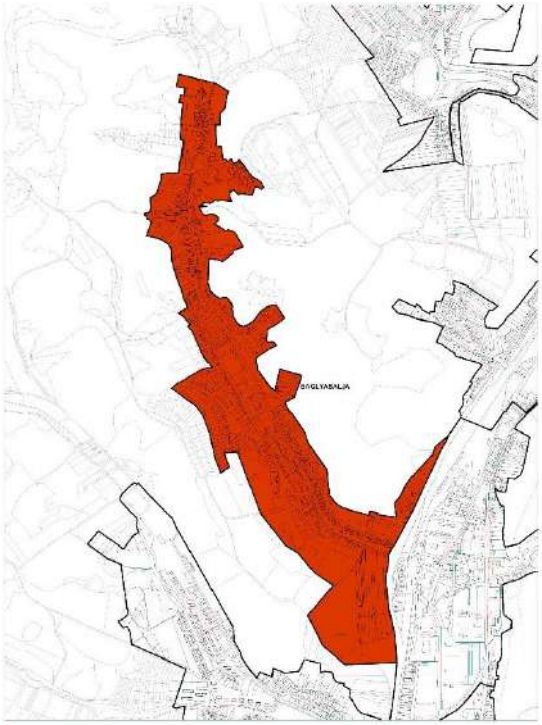

Forrás: Salgótarján IVS

A városrész megközelíthetősége egy irányból lehetséges, ugyanakkor a tömegközlekedésbe bekapcsolt (4-es, 14-es, 46-os busz). A közterületek és zöldfelületek száma és állapota átlagos, a parkolás megoldott. A városrész zömében rendelkezik az alapvető infrastrukturális és szolgáltatási és rekreációs ellátással (óvoda, általános iskola, diákotthon, posta, orvosi rendelő, idősek otthona sportpálya, étterem, szauna).

A városrész lakóhelyi funkciót tölt be, melynek megtartása és megerősítése a középtávú cél. Ehhez a kolónialakások helyzetének megoldása és a nehéz szociális körülményekkel kapcsolatos problémák tartós kezelése is hozzátartozik. Mindezek környezeti hatásai kedvezőek mind természeti, mind épített környezeti vonatkozásokban.

XV.8-1. táblázat: A 8. városrész SWOT elemzése

Erősségek	Gyengeségek
Kedvező természeti adottságok	Alacsony végzettségi szint
Nyugodt kertvárosias lakókörnyezet	Magas munkanélküliség és inaktivitás
Növekvő beköltözés	Koncentráltan megjelenő alacsony társadalmi státus
Kiemelkedő fiatalkorú-arány	Koncentráltan megjelenő kedvezőtlen lakóhelyi adottságok
Kedvező szolgáltatási ellátási szint	Leromlott állapotú közterületek és középületek
	Fokozott szociális problémák

Lehetőségek	Veszélyek
Infrastruktúrafejlesztés	Lakóterületek állaga leromlik
Szociális gazdaság erősítése	Közterületek leromlanak
Helyi foglalkoztatás növelése	Szociális problémák eszkalálódnak
Tömbrehabilitáció	

XV.9 9. városrész: Zagyvapálfalva

Zagyvapálfalva önálló települést 1961-ben csatolták Salgótarjánhoz. A II. világháború után erőteljes iparosodott, majd a rendszerváltás után az ipari park létrehozásával ez a karakter tovább erősödött. A városrész eltérő jellegű gazdasági és lakóterületi egységekből áll, ahol a lakótelepi (Gorkij), a kertvárosias és a falusias beépítés mellett kolónialakások is megtalálhatók (Hősök útja, Hársfa u.; Csokonai út), de szociális szempontból nem megfelelő lakóterületet jelentenek egyes panelházak is (Zöldfa u.), ugyanakkor az ipar és a szolgáltatások is erőteljesen képviseltetik magukat (21-es főút és vasút közti területek, ipari park). A Hársfa úti földszintes kolóniák sorházszerűen egybeépültek, ugyanakkor a Csokonai úton a földszintes, a Hősök úton az egy emeletes, magas-tetős kialakítású épületek egyaránt rendkívül avult műszaki állapotban vannak. A lakások nyolcada a II. világháború előtt, illetve az 1960-as években épült, legnagyobb részük azonban az 1970-es és az 1980-as években. Többlakásos lakóépületek építésével jelentős lakóterületi fejlesztések indultak meg a 2000-es években is (2004-től). A lakások döntő többsége megfelelő komfortfokozatú.

XV.9-1. ábra: Salgótarján 9. városrésze

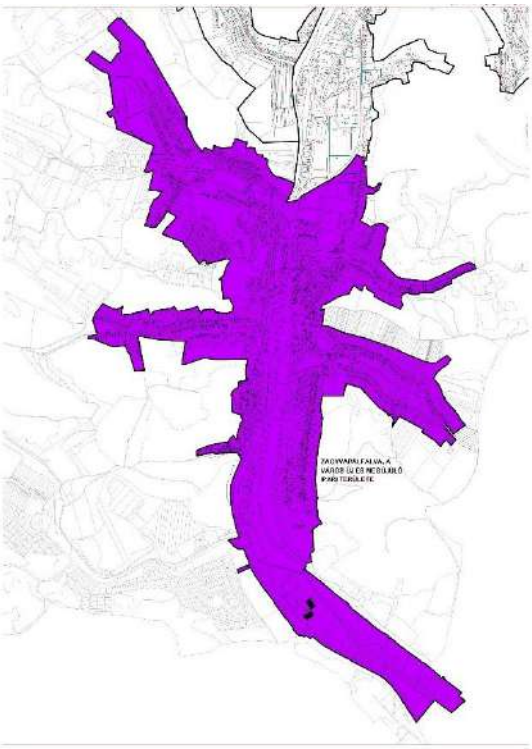

Forrás: Salgótarján IVS

Zagyvapálfalva a második legnagyobb népességű városrész, ahol mintegy 9900 fő él kb. 3800 lakásban. A városrész funkcionális sokszínűsége mellett a lakosság összetétele is heterogén, így az átlagos társadalmi mutatók sokszor szélsőséges eltéréseket takarnak. A városrész fiatalos korszerkezetű, ugyanakkor átlagos végzettségi, foglalkoztatási, jövedelmi és szociális helyzettel jellemezhető. A lakótelep itt is közepes státusú, mint a város többi lakótelepe is, ahol alsóközép- és középrétegek élnek, míg a kertváros részen egyértelműen magasabb státusú felsőközéposztályok. A falusias terület a város más hasonló funkciójú területeivel megegyező adottságokkal rendelkezik. A Zöldfa és Hársfa utca lakói döntően a pécskői cigánydombról ideköltöztetettek és a leszármazottaik, akik rendkívül alacsony státusúak, és minden fajta és jellegű szociális és gazdasági probléma halmozottan jelen van az életükben. További kisebb, társadalmi szempontból figyelmet érdemlő, leromló, szociálisan veszélyeztetett területek is beékelődnek a városrészbe: a Budapesti út – Rákóczi út – Csokonai út közé bezárt vasút és iparterület menti beékelődő zóna, a Keszi u. környezete, valamint az egykori zártkertek Kotyháza és Kormospuszta környezetében.

Zagyvapálfalva Salgótarján déli kapujaként a legjobb elérhetőségű városrész, ahová a 21-es mellett a 22-es főút is érkezik, továbbá más alsóbbrendű utak is becsatlakoznak, és rendelkezik vasúti, illetve távolsági autóbusz megállóhellyel, továbbá tömegközlekedéssel kitűnően feltárt többszörös buszfordulóként, végállomásként. A városrész közterületekkel és zöldfelületekkel jól ellátott, melyek állapota a leromlottól az újig és magas szinten karban tartottig változó. Zagyvapálfalva gyakorlatilag város a városban, mivel az infrastruktúrák és a szolgáltatások szinte teljes köre elérhető, bár utóbbiak főként a lakótelepen (óvoda, általános és középiskola, művelődési ház, felnőtt és gyermekorvosi rendelők, gyógyszertár, posta, idősek klubja, sportpálya), illetve a Csokonai és Nagymező utcák találkozásánál.

Lakóhelyi és gazdasági szempontból a városrész a Belváros és tágabb környezetéhez hasonlóan (4. városrész) vegyes funkciójú, mivel több különböző szerepet is betölt. Lakótelepi rész a Gorkij, kertvárosias lakóövezet a mellette lévő terület, falusias jellegű beépítés jellemzi régi Zagyvapálfalvát a főút két oldalán, illetve a Kazár-völgyben és a Vizslásra vezető út mentén. Szociális szempontból kedvezőtlen helyzetű a Hősök, a Zöldfa és a Hársfa utca tágabb környéke, valamint a Batsányi és a Csokonai út egyes részei, ipari terület a 21-es út és a vasút menti déli zóna, valamint az ipari park, de a város peremén egyéb övezet is található (kiskeretek a Sámsonháza felé vezető út mentén). Mindezek a lakóhelyi, a rekreációs, a gazdasági és szolgáltatási, a kereskedelmi, a kulturális, valamint a közlekedési alközponti szerepeit emelik ki. Közülük a lakóhelyi szerepek minőségjavítás melletti megerősítése, illetve a gazdasági, a kereskedelmi, a kulturális és a rekreációs funkciók kibővítése a városrész célja.

XV.9-1. táblázat: Az 9. városrész SWOT elemzése

Erősségek	Gyengeségek
Széleskörű funkciók	Beszűkült várostest, minimális fejlesztési területek
Jelentős alközponti és kapuszerep	Koncentráltan megjelenő kedvezőtlen lakóhelyi adottságok
Kiemelkedő gazdasági és kereskedelmi potenciál	Koncentráltan megjelenő leromlott állapotú közterületek
Munkahelyek száma magas	Koncentráltan jelenlévő alacsony társadalmi státus
Kedvező infrastrukturális és szolgáltatási ellátási helyzet	Koncentráltan jelenlévő fokozott szociális problémák

Kitűnő elérhetőség	Devianciák magas fokú utcai megjelenése
Rendezett lakókörnyezetek	
Kiterjedt közösségi terek	
Fiatalos korszerkezet	
Növekvő beköltözés	
Lehetőségek	**Veszélyek**
Szociális városrehabilitáció	Peremi helyzetű és beékelt szociális krízisterületek kiterjednek
Lakáskörülmények koncentrált javítása	Lakosságcserélődés kedvezőtlenebb státus irányába
Foglalkoztatás növelése	Közterületek állapota romlik
Funkcióbővítés	Lakótelepi épületek állapota leromlik
Gazdasági infrastruktúra fejlesztése	
Kereskedelemfejlesztés	

XV.10 10. városrész: Külterület (Eresztvény nélkül)

A mezőgazdasági jellegű külterületek egyes volt zártkerti, üdülő jellegű zónák mellett némi ipart és szolgáltatást is magukon hordoznak. 2001-ben 21 külterületi részt tartott nyilván a KSH: Andrástelep, Csenyikvölgy, Csókáspuszta, Dugdelpuszta, Eresztvény, Gyurtyános, Kisponyipuszta, Kormospuszta, Kotyháza, Magyarbánya, Nyárjaspuszta, Nyesésdűlő, Ökörkő, Pécskőpuszta, Salgópuszta, Somositanyák, Somoskőitanya, Szánasalja, Szigetpuszta, Szilváskő és Újbányatelep. A különböző típusú külterületi lakott helyeken hivatalosan mintegy 280 fő él állandó jelleggel kb. 100 lakásban, ennek ellenére vélhetően sokkal többen költöztek ki a volt zártkerti részekbe is a hivatalosan üresen álló üdülőházak téliesítésével.

XV.10-1. táblázat: A 10. városrész SWOT elemzése

Erősségek	**Gyengeségek**
Intenzív mezőgazdasági használat	Kevéssé differenciált mezőgazdasági termelés
Kapcsolódó üdülőjellegű funkciók	Rossz elkérhetőség
Lehetőségek	**Veszélyek**
Ipari-szolgáltató funkciók visszaszorítása	Mezőgazdasági eredetű környezetterhelés fokozódása
Lakóterületi funkciók korlátozása	Ipari-szolgáltató funkciók kiterjedése
Üdülőterületi hasznosítás bővítése	Üdülőterületek állandó jellegű használatából származó szennyezések növekedése
Mezőgazdasági termelés diverzifikálása	Lakóterületi szerepek növekedése

A széttagoltan elhelyezkedő külterületi lakott részek megközelíthetősége kedvezőtlen, földutakon keresztül lehetséges. A vízelvezetésen javítani szükséges. A mezőgazdasági használat megtartása, a volt zártkerti zónákban az üdülő jelleg erősítése, az idegenforgalmi jellegű funkcióbővítés, a lakóterületek visszaszorítása, illetve ipari-szolgáltató területek integrálása a közép- és hosszú távú cél, amely egybeesik a környezetminőséget javító érdekekkel.

XVI Önértékelési táblázat

Kézikönyv fejezete	1.3.1. értékelési szempont	Önértékelési szempont	A város önértékelése: megfelel/ nem felel meg alpontonként szöveges kiegészítéssel
1. A partnerségi folyamat ismertetése az FVS tervezés időszakára vonatkozóan 1.1. Partnerek definiálása 1.2. Partnerségi akciók és azok tartalma 1.3. Partnerségi akciók ütemezése a tervezési folyamatban	A stratégiaalkotás során a stratégiát részvételi tervezéssel készítette el és ezt dokumentálta	Bemutatásra került-e az FVS-ben: • hogyan vonták be a helyi szereplőket (beleértve a civil társadalmi csoportokat és a helyi lakosokat is) a fejlesztési igények és potenciál azonosításába, • az érdekeltek hogyan járultak hozzá a stratégia elkészítéséhez (pl. Közösségi találkozók, workshopok, részvételi tervezés, felmérések , együttdöntési és együttttervezési folyamatok stb.) • bemutatásra kerültek a különféle szervezeti egységek, ügynökségek és érdekelt felek, akik részt vesznek a stratégia kialakításában és végrehajtásában • bemutatásra került, hogyan vonták be a releváns szereplőket (ideértve a civil társadalmi csoportokat és a helyi lakosokat is) a stratégia döntéseibe, a nyomonkövetési és értékelési folyamatokba	•
2. Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés			
2.1. Helyzetfeltárás		A terület fejlesztési igényei és lehetőségei jól körülhatároltak és bemutatottak az öt dimenzió mentén A helyzetfeltárást megfelelő és naprakész adatok támasztják alá az adatforrások bemutatásával	
2.2. Területi lehatárolás - A várostérség lehatárolása, bemutatása		A várostérség lehatárolása szerepel, felülvizsgálata megtörtént és alátámasztott.	
2.3. Helyzetértékelés, szintézis (prosperáló város, zöldülő város, digitális város, megtartó város, kiszolgáló város)	A helyzetértékelés az öt tervezési dimenzió mentén elkészült	A helyi trendeket és jelenségeket a széles társadalmi, gazdasági és környezeti átalakulások összefüggésében tárgyalják az öt dimenzió mentén A stratégia integrált megközelítésben tárgyalja a terület fejlesztési igényeinek és potenciáljának kezelését	
2.4. A város irányítási és működési modellje		Bemutatásra kerül a stratégia irányítása menedzsment és politikai szinten	

Kézikönyv fejezete	1.3.1. értékelési szempont	Önértékelési szempont	A város önértékelése: megfelel/ nem felel meg alpontonként szöveges kiegészítéssel
2.4.1. Irányítási modell 2.4.2. Működési modell 2.4.3. Várostérségi koordináció		Bemutatásra kerülnek a mechanizmusok a stratégia politikai szintű támogatásának biztosítására. Bemutatásra kerül a stratégia irányításáért felelős illetékes helyi hatóság (LA) vagy testület	
2.5. Kockázatok és lehetőségek értékelése (prosperáló város, zöldülő város, digitális város, megtartó város, kiszolgáló város)		A kockázatok és lehetőségek értékelése széleskörű, alkalmas a forgatókönyvek megalapozására.	
3. Stratégiai munkarész			
3.1. Forgatókönyv elemzés	adatokkal alátámasztott, prognózisokra épülő forgatókönyv elemzés készült, azonosított kockázatokra reflektál	elkészült a standard és adaptív forgatókönyv is trendekre épülő prognózissal. A kívánt jövőbeli forgatókönyv elképzelése a helyi közösség számára mérhető valós eredmények formájában fogalmazódik meg	
3.2. Jövőkép		A stratégiai jövőkép, reflektál a forgatókönyv elemzésre, világosan meghatározott és reálisan elérhető. Logikusan következnek az állításai a forgatókönyvelemzésből, és összhangban vannak a területi fókusszal.	
3.3. A stratégia célrendszere		A stratégiai jövőkép, a célkitűzések és intézkedések világosan meghatározottak és elérhetőek. Logikusan következnek a helyzetértékelés és forgatókönyvelemzés alapján (az igények és a célok közötti megfelelés), és összhangban vannak a területi fókusszal.	
3.4. A reziliens város a stratégiai célrendszerben 3.4.1. Prosperáló város 3.4.2. Zöldülő város 3.4.3. Digitális város 3.4.4. Megtartó város 3.4.5. Kiszolgáló város	A stratégiai fejezet a városi rezilienciára épül és az 5 tervezési dimenzió mentén kidolgozott, a célok megfelelően alátámasztottak, indokoltak	A stratégia integrált megközelítésben mutatja be a terület fejlesztési igényeit és potenciálját az öt tervezési dimenzió mentén, külön fejezetben tárgyalva a város rezilienciáját az abszorpciós, adaptációs és transzformatív képességei tekintetében.	

Kézikönyv fejezete	1.3.1. értékelési szempont	Önértékelési szempont	A város önértékelése: megfelel/ nem felel meg alpontonként szöveges kiegészítéssel
3.5. A stratégia összhangja más stratégiákkal		A stratégia összhangban áll az európai, hazai és megyei, térségi, városi releváns stratégiák általános célkitűzéseivel. A stratégia leírja a kapcsolatokat (és szinergiákat) bármely más nemzeti, regionális vagy helyi politikával, amely releváns a stratégia szempontjából.	
4. Monitoring, kontrolling, indikátorok	Az FVS monitoring rendszere, ezen belül az indikátorok mérési módszertana kidolgozott mind a tervezés, mind a végrehajtásra vonatkozóan, stratégiai célokhoz bázis és célértékkel ellátott indikátort rendelt a város a reziliencia és az öt tervezési dimenzió alátámasztására. A TVP indikátorvállalásai a forrásokkal arányban vannak		
4.1. FVS monitoring rendszere, nyomon követés a tervezés és végrehajtás során		Bemutatásra kerül, - hogyan biztosítják a releváns szereplők (ideértve a civil társadalmi csoportokat és a helyi lakosokat is) bevonását a nyomon követési és értékelési folyamatokba - A monitoring rendszer kialakítását a stratégia tárgyalja. Tartalmaz a stratégiai célrendszerhez illeszkedő kimeneti és/ vagy eredmény indikátort, (számszerűsített alap- és célértékekkel), az időszerű adatok megszerzésének és elemzésének stratégiáját, valamint a tevékenységek nyomon követéséért felelős osztály / egység azonosítását.	

Kézikönyv fejezete	1.3.1. értékelési szempont	Önértékelési szempont	A város önértékelése: megfelel/ nem felel meg alpontonként szöveges kiegészítéssel
4.2. Az FVS-hez kapcsolódó indikátorok és azok mérési módszertana		Szerepelnek az FVS szintű indikátorok (számszerűsített alap- és célértékekkel), az időszerű adatok megszerzésének és elemzésének stratégiájával, valamint a tevékenységek nyomon követéséért felelős osztály / egység azonosításával.	•
4.3. A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének helyi módszertana		A nyomonkövetési rendszer bemutatása megtörténik a stratégiában, bemutatásra kerülnek az intézkedések, amelyek biztosítják, hogy a nyomon követési eredmények bekerüljenek a döntéshozatali folyamatba, a nyomonkövetési információk rendszeresen előállításra kerüljenek, és elérhetővé váljanak az érdekeltek és a nyilvánosság számára. Az értékelési gyakorlatokat a teljes stratégiára megtervezik és megfelelően leírják.	
5. Az irányítási és működési modell	A városi irányítási és működési modell a módszertani hangsúlyoknak megfelelően bemutatott, az FVS a fenntartható városüzemeltetés kérdéseivel is megfelelően foglalkozik.		
5.1. A városirányítási modell indokolt módosításai 5.1.1. Az átfogó városirányítási rendszer változásai 5.1.2. A térségi koordináció mechanizmusainak változásai		A stratégia irányítása biztosított menedzsment és politikai szinten, és ez bemutatásra kerül a stratégiában.	
5.1.3. Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában		Az érintett érdekelt felek bevonásának folyamatait és mechanizmusait a végrehajtási, nyomon követési és értékelési szakaszokba bemutatják.	

Kézikönyv fejezete	1.3.1. értékelési szempont	Önértékelési szempont	A város önértékelése: megfelel/ nem felel meg alpontonként szöveges kiegészítéssel
		Szükség esetén intézkedéseket terveznek a helyi partnerek kapacitásának kiépítésére, hogy feladataikat a végrehajtási szakaszban teljesítsék.	
5.2. A városi működési modellt érintő tervezett változtatások		Az egyes cselekvések végrehajtásával kapcsolatos felelősségek és feladatok egyértelműen meg vannak határozva. Az érintettek közötti koordinációt biztosító folyamatokat és mechanizmusokat bemutatják. Az érintett helyi hatóság vagy testület rendelkezik a stratégia végrehajtásához szükséges erőforrásokkal és készségekkel. Ha nem, akkor bemutatják az intézkedéseket a kapacitás növelésére. Bemutatásra kerül, miként tervezik a különféle szervezeti egységek, érdekelt felek hozzájárulását az integrált megközelítés fokozása érdekében a stratégia kialakításában és végrehajtásában	
6. Cselekvési terv	A cselekvési terv kijelöli a stratégiai egyedi projekteket, az akcióterületi projekteket és a hálózatos, vonalas beavatkozásokat. Az akcióterületek, főbb beruházások azonosításra kerültek, azok megfelelően reagálnak a helyzetelemzésben feltárt városi problémákra	Bemutatásra kerül a részletes cselekvési terv, amely bemutatja, hogyan válnak a célkitűzések beavatkozásokká	
6.1. Intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése		Intézkedések és beavatkozások rendszerezése megtörtént.	

Kézikönyv fejezete	1.3.1. értékelési szempont	Önértékelési szempont	A város önértékelése: megfelel/ nem felel meg alpontonként szöveges kiegészítéssel
6.2. Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása		Az akcióterületek bemutatása indoklással ellátva megtörtént.	
6.3. Városi szintű beavatkozási területek részletezése 6.3.1. Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások 6.3.2. Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások 6.3.3. Stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések)		Az ágazatok közötti integrációt figyelembe veszik a stratégia intézkedéscsomagjában, és meghatározzák a különböző cselekvések egymást kiegészítő jellegét. A cselekvési terv tartalmazza a városi szintű egyedi beavatkozásokat, hálózatos és akcióterületi fejlesztési javaslatokat is.	
6.4. Várostérségi szintű beavatkozási területek részletezése 6.4.1. Stratégiai célkitűzésekkel rendelkező térségi bevonással megvalósítható egyedi projektek 6.4.2. Átfogó stratégiai megalapozottságú térségi keretrendszerek (térségi hálózatos, vonalas fejlesztések, nem materiális hálózatos fejlesztések)	A stratégia figyelembe veszi a térségi kapcsolatokat, a fejlesztéseket a közvetlen és tágabb vonzáskörzet figyelembevételével tervezte meg	A fejlesztési igények és lehetőségek egyértelműen össze vannak hangolva a megfelelő területi léptékkel és területi kontextussal. A célterület(ek) be van(nak) építve a nagyobb területi kontextusba, és a stratégia figyelembe veszi a város-vidék kapcsolatokat, valamint a szomszédságok és a városi területek kölcsönös függőségét. A cselekvési terv tartalmazza a várostérségi szintű egyedi beavatkozásokat és hálózatos fejlesztési javaslatokat is.	

Kézikönyv fejezete	1.3.1. értékelési szempont	Önértékelési szempont	A város önértékelése: megfelel/ nem felel meg alpontonként szöveges kiegészítéssel
6.5. Stratégia együttműködési menetrendek (zöld és digitális átállást elősegítő célok és intézkedések) 6.5.1. Zöld átállás menetrend 6.5.2. Digitális átállás menetrend	A cselekvési tervben a város zöld és digitális átállását szolgáló menetrendek elkészültek.	A cselekvési tervben a város zöld és digitális átállását szolgáló menetrendek a módszertani ajánlásnak megfelelően elkészültek.	
7. Finanszírozási terv	Az FVS üzleti modellre épülő tervezést valósít meg, mely figyelembe veszi a különböző forrásbevonási lehetőségeket a TOP Plusz forrásain túlnyúlóan is (más OP-k, hazai forrás, pénzügyi eszközök, magántőke bevonás stb.), valamint a beavatkozások megtérülő és nem megtérülő jellegét is.	A finanszírozási terv előzetes üzleti modellre épül, számbaveszi az elérhető forrásokat és bemutatja az üzemeltetési modellt is.	
7.1. Elérhető és bevonható források számbavétele		A stratégia konkrét részleteket tartalmaz az ESB alapokon túlmenően is az elérhető más finanszírozási források elosztásának módjáról és helyéről.	
7.2. Az üzleti modell bemutatása		A különböző finanszírozási források (európai, nemzeti, regionális és helyi, beleértve a pénzügyi eszközöket) közötti szinergiákat a stratégia bemutatja. Elősegítik a magánbefektetők és a harmadik szektor bevonását a stratégia finanszírozásába. Figyelembe veszik a pénzügyi eszközöket és az innovatív finanszírozási megközelítéseket, például a zöld városi kötvények vagy a társadalmi hatású kötvények alkalmazása révén.	

Kézikönyv fejezete	1.3.1. értékelési szempont	Önértékelési szempont	A város önértékelése: megfelel/ nem felel meg alpontonként szöveges kiegészítéssel
7.3. Fenntartható üzemeltetés		A finanszírozási fejezet kitér az üzemeltetési modellre és annak finanszírozási forrásaira.	
7.4. Projektcsatorna fejlesztés intézményesítése		A stratégia bemutatja a projektcsatorna modelljét.	
8. Mellékletek			
8.1. Antiszegregációs Terv			